FASCICVLVS EXERCITIORUM ET CONSIDERATIONVM,

De præcipuis Veritatibus Christianæ Fidei & Sapientiæ.

AD

Efformationem Christianæ Vitæ, consecutionem salutis Æternæ, collectus: & usui accommodatus.

A R.ndo Patre

GASPARE DRVZBICKI

Societatis IESV

CRACOVIÆ,

Typis Viduæ & Heredum Francisci Cezary, S. R. M. Typographi, Anno Domini, 1662.

APPROBATIO R. P. PROVINCIÆ POLONIÆ SOC: IESV VISITATORIS.

CVm Librum à P. Gaſpare Druzbicki Societatis Noſtræ conſcriptum, FASCICVLVS EXERCITIORVM, &c. nuncupatum, tres ex eadem Societate Patres, perlectum, edi poſſe in lucem bono publico cenſuerint; Ego Staniſlaus Ierzykowic, per Poloniæ Prouinciam Societatis IESV Viſitator, Poteſtate ab Adm: Reuerendo Patre Noſtro Goſwino Nickel Generali Præpoſito mihi facta, eundem Librum typis mandari permitto. In cuius rei fidem, has; Autori, manu meâ, ſigilloq; officij mei firmatas, dedi. Poſnaniæ, 6. Nouembris. 1659.

Staniſlaus Jerzykowic.

APPROBATIO
Censoris.

EXercitia Spiritualia ab Admodum Rndo Patre Gaspare Druzbicki Societatis JESV Theologo conscripta, & in decem & octo Partes distributa, legi: plurimumq; vtilia reformando interiori homini inueni: nam & intellectũ, variam suppeditando materiam, præclarè instruunt: & affectum piâ ac profundâ meditatione, ad amorem diuinorũ mirificè inflammant: digna propterea censui: vt ad Maiorem Dei gloriam, & proximi salutem publici iuris & vsus fiant. 17. Julij, Anno 1661.

Hyacinthus Liberius S. T. D.
Præpositus SS. Corporis Christi Canonicorum Regularium, Librorũ in Diœcesi Crac: Censor.

ADMODUM REVERENDIS PATRIBUS ET FRATRIBUS SOCIETATIS IESV.

P. Gaspar Druzbicki Æter: Fel:

NOctuas quidem (vt aiunt) afferre vobis videri possum: plurimùm in Domino Nostro JESV dilecti Patres Fratresq; Societatis JESV: dum hunc Vobis FASCICVLVM EXERCITIORVM Spiritualium offero. Non vt vos illis exerceam: qui longè justiùs, quàm de se Salomon asseruit, possum ac debeo confirmare, quòd sim stultissimus virorum, & Sapientia hominũ non sit mecum; neq;

neq; vt Vobis materiam ansamq́ vosmet exercendi suppeditem: cùm horum abundè ab ipsis Tyrocinij Religiosi cunabulis habere possitis, atq; etiam habeatis; neq; vt per hæc Vobis oblata, alia perquàm solida, & perquàm proficua à manibus vestris submoueam; tantum enim mihi non sumo, vti præ illis vtilissimis, vtiliora aliqua vobis exhibere præsumã. Sed ideo inprimis: vt riuulos quos ab institutione Societatis Nostræ, veluti fonte deriuaui, in eandem istam Societatem reuehã, refundamq́; : & grati animi mei, ista aliquantula coronulâ, dilectum aquarum viuentium puteum, ex quo aquam hausi coronem. Deinde, vt copiam satietatemq́, vtilissimorũ quidem, sed quotidianorum Exercitamentorũ, ista mearũ cogitationum qualiumcunq; nouitate, si tamen nouitate in se, & non potiùs solâ in Fasciculũ collectione, aliquantùm subleuem, & veluti recreem. Solet enim in spiritualibus delitijs, id ipsum quod in escis carnalibus euenire. Nam vt corporeis qui se oblectant epulis, seponunt interdum gratiores: quibus iam satiati sunt: adhibent autem de minùs exquisitis: quibus appetitum exacuant, famemq́ prouocent. Ita & in spiritualibus alimentis accidit: vt expleti grandibus, sublimibusq́ Spiritûs pascuis, seponant tantisper illa: & ad humiliora, vtilia tamen, mentẽ conuertant,

tant,

tant: vireſq́; tum deſideriorũ ſuorũ innouent: tum cognitionũ aſſiduatã grauitatẽ leuioribus ſubleuent. Talia ferè ſũt hæc: quæ ego Veſtræ Charitati in præſenti deferre audeo.

Non puto autem neceſſarium: vt Vobis, vel dignitatem vel etiam vtilitatem tractatarum materiarũ enarrem: aut etiam vt ſtyli methodiq; rationem reddam: illud enim primũ, pro ſe apud Vos perorabit: iſtud autem ſecundum, ſponte ſuâ, facilitati ſe debuiſſe ac voluiſſe ſeruire oſtendet: deniq; totus operis huius labor, varietate & breuitate ſeſe forſitan commendabit.

Eat ergo in manus Charitatis Veſtræ, libellus iſte meus: & fraterno à vobis animo exceptus, inueniat beneuolam approbationem.

Cæterùm quemadmodũ mearũ eſſe partiũ agnoſco: vt in omnibus meis ad DEVM orationibus meminerim, vniuerſis ac ſingulis Societatis huius Filijs, copioſas, ſimul ac perennes, ab eius Maieſtate benedictiones efflagitare; ita quoq; exilitatis meæ conſcius, omniũ Veſtrûm, Religioſæ Charitati, & orationũ deuotiſſimis ſuffragijs, me licet indignum, ob hoc tamen ipſum indigum, commendo.

Poſnaniæ, Die S. Michaeli & omnibus Sanctis Angelis dicato. Anno Salutis 1661.

Minimus omnium in Domino IESV ſeruus

G. D. S. I.

PIO LECTORI.

HOminem rusticanum, aiunt Domino suo, fauos mellis; obtulisse munus: ex quo cum Herus acceptis fauis, vrbanè quæreret: essentnè dulces: respondit ille, *Linge Domine, & gusta.* Expedita, & idonea, est villana responsio. Nec enim aliter, iudicium de faui dulcedine ferri potest commodè, quàm gustando. Affero & ego tibi, mi Lector, offeroq; fauos spirituales: melle suo plenos: horum tu dulcedinem, scilicet vtilitatem, salubremq; efficaciam, si nosse percupis; respondeo tibi: linge & gusta: lege & proba. Aliam tibi commendationem mellificii huius afferre non est animus: cum Spiritu, Augustino inclamante, repeto tantùm; Tolle lege, tolle lege. Id si feceris, de melle iudicium feres: in corde fructum senties: DEO laudes & gratias reddes. Vale.

EXER-

EXERCITIORVM PARS I.

ERGA Vnum & Trinum DEVM.

EXERCITIVM I.

Quid sit, &, quòd sit DEVS.

I.

STatue te in conſpectu DEI, Vnius in Trinitate, Trini in Vnitate. Vnius in Eſſentiâ, Trini in Perſonis: Patris, Filij, & Spiritus Sancti. Hic eſt Verus DEVS, & non apponetur alius ad eum.

2. Cogita, agnoſce, confitere, DEVM eſſe, & cogitari, & dici, id quod Eſt, &, Eum qui eſt: & eum, quem, eſt, non eſſe, & non exiſtere impoſſibile: Qui eſt Ens per omnia: Ens ante omnia: Ens ſine omnibus. Ens à ſe ipſo ſolo, & à nullo alio, neque cum vllo alio, niſi quod eſt ab ipſo. Ens, ante quod nihil fuit, poſt quod nihil erit, quia ille ſemper & ſine vllo fine erit, & ab illo ſolo erit, quidquid vnquam fuit, eſt, erit.

3. DEVS eſt. Et Ens Entium eſt. Ens Eſſentiale, Eſſentia Eſſentiarum, Eſſentialis Eſſentia, abyſſus, & abyſſalis Eſſentia, abyſſus Entitatis, pura, plena, ſimplex vna, omniuna eſſentia, atque Entitas.

 4. DEVS

4. DEVS est: omnia Actu: purus actus, vnus actus, omnis & omnia actus. Omnis possibilitatis & potentiæ actualitas, plenusque actus etiam omnipotentiæ, ipsissimaque omnipotentia. Pelagus Essentiæ. Entitatis Oceanus. Fontalis Entitas. Originalis Essentia, & origo omnium Essentiarum. Originem ipsa nullam habens: sed origo originum omnium ipsa existens. Ens verum, & verè purèque Ens: nihil nihili: omnique nihilo vacuum, & impossibilitatem habens cum nihilo. Omnis omnitudo: omne omnium, totus actus totumque actu. Potentiâ nihil, omnia actu.

5. DEVS est: hoc quod à DEO cogitari solo potest. Nihil horum, & huius, quod à quocunque alio, non DEO, cogitari potest. Nihil horum, sed suprâ hoc infinities aliud, melius, plenius, dignius, perfectius, quod nos cogitamus de DEO. Totum, simplex, totum vnum, totum suum, totum sibi, totum omne Esse, & essentiale, & essentialiter, & essentiâ esse.

6. DEVS est: & ipsum Esse est: & Essentiale Esse est: & ipse verè, purè, plenè, essentialiter est. Nemini debet esse, nisi soli sibi: quia à se, ex se, in se, per se, apud se, solo se, est, quidquid est: quidquid autem est, omne quod esse cogitari congruit & potest; hoc verè, & actu & reipsâ, & essentiâ, essentialiterque est.

7. DEVS est: & est totum, quod DEVM esse decet: & nihil est; quod DEVM esse non decet. Omne bonum, & omnibonus, & omnia bona, & pura, putaque bonitas, & origo omnis bonitatis, & mare omnis boni. à quo, & per quem omne bonum: sine quo nihil, & nullum bonum: extra quem nihil bonum: imò omne Nihil: & omne Malum: solumque Nihil, & solum Malum.

8. DEVS est: Ens & Essentia. Entitas & existentia. Vnus & Vnitas. Trinus & Trinitas. Viuens & Vita. Sapiens & Sapientia. Omnipotens & Omnipotentia. Iustus & Iustitia. Misericors & Misericordia. Verus & Veritas. Charitas & diligens omnia. Nullius egens, continens omnia. Lux, tenebras habens

bens latibulum suum: & tenebræ in eo non sunt vllæ. Immutabilis, mutans & firmans omnia. implens minima, excedens summa. Inferior infimis, intimior intimis, altior summis, latior latitudine, longior longitudine, abyssis profundior. ex quo omnia quæ sunt: sed coram eo quasi non sunt. cui omnia sunt, etiam quæ non sunt: quia in manu eius sunt, perinde, ac ea quæ de facto ab eo creata sunt.

9. DEVS est: Verus, verè, & Veritas. Viuens & vita: Rationalis, & ratio prima, summa, omnis. Rectus, rectitudo, regula, inflexibilis, infallibilis, indeclinabilis. Huic quidquid congruit, rectum est: quidquid ab eâ declinat, rectum non est, nec esse potest.

10. DEVS est: Pulcher, & Pulchrum, & Pulchritudo. omnium pulchrorum fons. sine quo nihil pulchrum: à quo omne pulchrum: coram quo tamen nihil pulchrum: nisi in quantum ab eo accipit vt sit pulchrum: quod tamen ipsius fontali pulchritudini comparatum, non meretur esse, aut dici pulchrum.

11. DEVS est: Bonus, bonum, bonitas. Faciens omnia bona, & dans omnibus bonitatem. Sine quo nulla est vllibi bonitas, bonique nihil.

12. DEVS est: Amor sui & suus. Amans se, & omnia in se, ex se, propter se. Amatiuus, & Amabilis, & amandus absque mensurâ, absque fine, absque modo, absque præmio, absque spe mercedis. Summum enim, & vnicum præmium est; Amare illum: & Amor illius, tantò maiorem mercedem habens, quantò magis nullam sperat.

13. DEVS est: & eius Voluntas est Potentia. Velle est posse: posse est facere: facere est Sanctum esse. Ei subest cum voluerit omnia posse. In eius ditione cuncta sunt posita. Nec est qui possit eius resistere voluntati.

14. DEVS est: Vincens scientiam nostram. Magnus & incomprehensibilis cogitatu. Magnitudinis non habens finem: im-

mensus & implens omnia, nusquam tamen conclusus. intra omnia, extra omnia, vltra omnia, super omnia, infra omnia.

15. DEVS est: Maiestas, Dignitas, Celsitudo, Claritas, Gloria. Dominatio, Potestas, Rex, & Regnum. Imperans, & Imperium. Prouisor, & Pater, dans omnibus omnia. Ipse nemine indigens, nisi ad hoc, vt habeat, cui benè faciat.

Iste est DEVS meus: & exaltabo eum: iste est DEVS: & hoc cogito, dum aliquid de DEO, dignum DEO cogito: quamuis ille infinities infinitè perfectius, atque dignius, quiddam est, quam quod, & quomodo ego cogito.

PRAXIS.

O DEVS, ô Diuinum: ô Deitas, ô plenitudo, atque omnitudo Deitatis. Vnus, vnicus, vnissimus, vnitrinus tamen DEVS. Non desertus solitudine, sed beatus Vnitrinitate & Triniunitate suâ DEVS. Te ipso Ens. Tua ipsius Essentia. Totus, & semper ex te, & per te, & in te, & propter te. Tu tua tibi omnia. Tu beatus, & beatitudo tua. & hæc est abæterna omnis occupatio tua, quòd sis, & non esse non possis Beatitudo tua. Ob hoc te amat: hoc tibi gratulatur, ex hoc de te gaudet vniuersa Entitas mea: quia Tu es. quia es id quod es: quia ex te, & à te es. quia te, omni bonitate plenus es: quia perfectio tua, & dignitas, & gloria tota tibi es. quia teipso consummatè beatus, completa beatitudo es. Istud te esse, & abs te esse, & æternaliter esse, Tantùm volo, tantùm amo, tantùm gaudeo, tantùm exulto, quantùm prævaleo posse: quantùm dignum est, & tu donas me posse: quantum possem; si quantùm tu potes, tantùm dares mihi posse: quantùm & vellem, si quantùm Tu potes, ego quoque possem.

EXERCITIVM II.

Quid ſit Creatura.

1. STatue te in conſpectu DEI Vnius in Trinitate, & Trini in Vnitate: eo modo; quo S. Franciſcus ſolebat ſeſe conſtituere, & in oratione DEI pernoctare, ſolicitiſſimâ humilitate, quæſtiones has duas repetens, ſimulque recolens: Quis tu? & quis ego Domine? Quid ſit DEVS iam in priore Exercitio vidiſti: quomodo Nicticoraces, Noctuæ, & Talpæ Meridianum ſolem videre ſolent. Quis ſis, & quid ſis Tu, iam vide.

2. Quid eſt Creatura? quod verius plenius, adæquatius, reſponderi, & affirmari poteſt; eſt Nihil: qui Creaturam eſſe Nihil, dixit; dixit de eâ deq; totâ eius Entitate, atque ſubſtantiâ, totum quod reuera eſt: reuera enim Creatura Nihil eſt. Non ens eſt, non eſt.

3. Oppoſito per omnia modo ſe habens ad DEVM. Vt enim DEVS eſt qui eſt: ſic Creatura eſt quod Non eſt, ſeu Nihil eſt. Vt DEVS eſt purum, primum, ſolidum, verumque Ens: ſic Creatura eſt purum, putum, ac ſolidum merumq; Nihil. Vt DEVS eſt eſſentialis eſſentia, & eſſentialiter Ens, atque Exiſtens: ſic Creatura, eſſentiale, & eſſentialiter eſt Nihil, & non ens, & non eſt. Vt DEVS, ipſi ſibi eſt fons & origo Eſſendi: eſtque id quod eſt, à ſemet, & ex ſemet, & ſemetipſo: ſic Creatura ipſa ſibi eſt fons & origo Nihili, & non eſſendi: & eſt id quod Non eſt: à ſemetipſâ, & ex ſemetipſâ, ac ſemetipſâ eſt Nihil, & Non ens. Vt DEVS eſt ſuæ omniſque Eſſentiæ pelagus: ſic Creatura eſt ſuæ omniſque Non eſſentiæ, & Non entitatis & nihili pelagus. Vt DEVS quantumlibet ſeſe exhauriat, exinaniat, & annihilet; tamen impoſſibile eſt, vt Non ſit: vt Nihil ſit: vt id quod Eſt, non ſit: ſic Creatura, quantumlibet entificetur, ex non eſſe extrahatur, in Eſſe perficiatur, atque compleatur, tamen impoſſibile

 eſt,

est, vt Non sit Nihil: non maneatque Nihil: & non toto Nihili sui innati impetu proruat in Nihil.

4. Quemadmodum Aër iste, quo viuimus atque spiramus: etiamsi per tot iam annorum millia singulis diebus à luce Solis, ita illuminetur, atque lumine penetretur, vt quasi ipsum lumen fiat; singulis tamen diebus, seu noctibus, ita totum lumen deperdit, adeoque sequenti mane ac die rursus illuminari indiget, ac si nunquam antea fuisset luce perfusus, aut penetratus; Ita Creatura quantumcunque in aliquod Esse de suo Nihilo educatur, & fiat: quantumcunque perficiatur, compleaturque, quantumcunque solidetur, firmetur, corroboretur; Nunquam tamen, etiam per absolutam Omnipotentiam, ita à suo Nihilo excedit, extrahiturue, ita perficitur completurue, ita solidatur & obfirmatur, vt vel ad Momentum per se in suo illo obfirmatissimo quamuis Esse permanere possit; si Omnipotentiæ manus ab eâ recedât.

5. Quemadmodum lapis Molaris sursum rudente appensus, impediri quidem ille potest retinaculo ne deorsum ruat: tamen ne toto suo pondere deorsum tendat, inhiberi non potest: sed omni momento, quo retinaculum fuerit amotum, deorsum præceps ruet; Ita Creatura, potest quidem conseruatrice Omnipotentiâ in Esse suo conseruari, ne in suum Nihilum recidat: non potest tamen præpediri, quin in suum Nihilum primæuum assiduò tendat: & quin amotâ conseruatrice manu, in ipso momento, esse penitus desinat: & Nihil, quod fuit, imò quod est, euadat, & existat.

6. Huic suo Nihilo Creatura debet, carentiam omnis boni: quocunque caret, omni autem caret: & impossibile est, ut non careat: nisi illud Devs, à quo est; & cuius est; & qui est, omne bonum ipsi congruum; donet: & omni quidem prorsus momento donet.

7. Eidem suo Nihilo Creatura debet, annexionem siue emana-

na-

nationem omnis Mali, quocunque ſcatet: & eſt impoſſibile vt non ſcateat, ſi ſibimetipſi relinquatur. Inde Creatura, v. g. Homo, quòd non ſit in rerum naturâ, ſuo nihilo debet. quòd ſit homo non Angelus, ſuo Nihilo debet: quod corpus habeat infirmum, fluxum, deficiens, morbis obnoxium; quòd circumſcriptum certâ mole, loco, tempore, duratione vitæ breui, & quibuſcunque, aut defectibus, aut miſerijs, ſuo Nihilo debet. quòd cæcus, luſcus, ſurdus, mancus, claudus, gibboſus, diſtortus ſit, ſuo Nihilo debet. quòd talis quidem non ſit, at eſſe potuit, eſſe poteſt, aut forſitan erit, hoc ſuo debet Nihilo: quod non fuit ante natalem ſuum; quòd breui non ſit futurus; quòd omni momento poſſit non eſſe, ſuo Nihilo debet. Procedatur hunc in modum per omnes conditiones cuiuſcunque ſiue Creaturæ, ſiue hominis, per bona, malauè Corporis, Animæ, fortunæ: per bona naturæ, gratiæ, gloriæ: per mala naturæ, per mala moralia, per mala pænæ. Si homo bona non habet; ſi habet ſed amittere poteſt; ſicut reuerâ omni momento amittere poteſt; imò quantum in illo eſt amittere laborat; ſuo nihilo debet. Si homo defectus habet, qualescunque illi ſint; ſi non quidem habet, at omni momento habere poteſt, quin & quantùm ex ſe, ad eos habendos tendit; ſuo id Nihilo debet. Quod autem, vel aliqua bona habeat, vel mala non habeat homo; non ſibi, ſed Creatori, & largitori omnium bonorum, amotori omnium malorum Deo, debet homo: & omnis alia Creatura, perinde ac homo.

8. Ex his, quæ ſatis modicè de Nihilo omnis Creaturæ delibata ſunt, cognoſcat omnis Creatura, & in ſpecie omnis homo, quem ſenſum in veritate habere debeat de ſe omnis Creatura: & in ſpecie omnis homo.

PRAXIS.

CONfiteor tibi Domine, Rex, & Pater cæli, & terræ: quia docuiſti

cuisti me Nihilum meum, quod ex me ipso sum, & quod non esse non possum. Ita Pater, hoc me de me nosse, & confiteri coram te; placitum est ante te. Quia quidquid sum, quidquid possum, quidquid habeo boni, à te, ex te, per te, & per bonitatem tuam elargitricem, sum, possum, habeo: quidquid etiam mali non sum, quod tamen esse potui, aut etiam fui, id etiam ex bonitatis tuæ procuratione habeo. Quidquid autem est in me, quidquid sum, quidquid esse possum, quidquid fui imperfectionis, defectûs, cæcitatis, infirmitatis, malitiæ, stultitiæ, perditionis, & omnis omnino miseriæ malignitatisque, ad omne malum conuersionis, ab omni bono auersionis: totum hoc meum proprium est, mei Nihili fructus, & emanatio est. Tu nosti Domine, & ego confiteor coram te, quia sum puluis & cinis: quia canis mortuus: quia vanitas vanitatum, & vniuersa vanitas: quia seruus inutilis, piger & malus: quia filius mortis & perditionis: quia captiuus peccati & diaboli: quia filius prodigus: quia Ouis quæ perijt. quia in iniquitatibus conceptus, natus, nutritus: adultus sum, & non est auxilium mihi in me. Sed tu Domine, recordare: quoniam opus manuum tuarum sum, & homo infirmus, atque exigui temporis, magis etiam exiguæ, imò nullius virtutis: propterea dimitte mihi omnia delicta mea: & conserua tibi in me omnia bona mea: quia ipsa sunt dona tua. pro quibus, benedictus sis in æternum.

EXERCITIVM III.

Quid sit DEVS Creaturæ?

1. STatue te, coram DEO, in Vnitate Essentiæ trinopersonaliter, & in Trinitate personarum Vno essentialiter: Hic est DEVS, DEVS noster: ipse est DEVS, & reget nos in sæcula.

2. Aduerte: quòd quoniam Creatura ex se, & à se ipsâ, & sibi nihil

nihil omnino ſit: ideo neceſſe eſt, vt ab alio, & ex alio, & alicui, atque alicuius ſit: eius nempe, à quo habet vt ſit. quemadmodum figmentum, quod ab alio effictum eſt, effictoris ſui totum eſt, à quo habet, quod figmentum ſit.

3. Creaturæ exſeſe prorſus Nihil exiſtenti, & habenti; nullum quoque ius ad hoc, vt ſaltem ab aliquo alio quidpiam habeat, obtinenti; DEVS Creator eſt. non ex vllo ſuo ad Creaturam debito: non ex vllâ indigentiâ; quâ ipſe Creaturâ opus habeat: non ex vllo merito Creaturæ apud ſe: non ex vllâ ſpe, alicuius ex Creaturâ, ſi creetur, emolumenti. non ex aliquâ, cuiuſpiam, vel minutiſsimæ facilitatis ſubminiſtratione, à Creaturâ DEO præbitæ, ad faciendam ſe: non ex vllo extraneo inuitatore: non etiam ex vllo coöperatore: ac ne deſideratore quidem: ſed ex merâ, vnâ, ſolâ, Bonitatis, benignitatiſq; ſuæ Diuinæ prouocatione, ac emanatione: quâ complacuit DEO, pleniſsimè perfecto, & beato inſe, à ſe, egredi etiam quaſi foras extrà ſe: & producere Creaturas, ex puro quidem illarum nihilo; ex ſuæ autem Entitatis, ac Bonitatis emanatione, atque communicatione.

4. Si ergo attendatur Creatura, vt ea, ex ipsâ ſe, & in ipsâ ſe eſt; ita illi Deus nihil eſt, ſicut ipſa ſibimet nihil eſt. Sed ſi attendatur Creatura, vt ea Creatura, & creata, aut creabilis à DEO eſt; ita Creaturæ iam DEVS eſt omnia: ſeu eſt, & dat omne quidquid eſt, quidquid poteſt, habet, in omni naturâ, & Entitate ſuâ: inque omni conditione congruenti, iuxta artem ſapientiamq; Diuinam, Naturæ: & Entitati ſuæ.

5. Dum itaque indagamus quid nam ſit DEVS creaturæ ſuæ; agnoſcere, ſentire confiteri, debemus: DEVM, eſſe noſtrum Deũ: & omnia noſtra, omniaq; nobis. Hoc eſt.

1. Debemus Confiteri, DEVM eſſe Creatorem & factorem noſtrum, ex nihilo quidem noſtrî & noſtro; ex Plenitudine autem Bonitatis ſuæ, per Sapientiam, & Omnipotentiam ſuam,

hoc nos fecisse, quod sumus: & quod illi placuit de nobis, vt essemus. Nemo enim nostrum addidit sibi, vel atomum sui de suo: sed omnis substantia, & sufficientia nostra ex Deo est.

2. Debemus confiteri, DEVM esse nostrum absolutum Principem, Regem, Dominum, Possessorem, Gubernatorem, Conseruatorem. dantem nobis esse, vitam, motum, & inspirationem, & intellectum, & voluntatem, & libertatem, & memoriam, & prorsus omnia, siue Animæ, siue Corporis, siue quæ ad hæc sunt idonea.

3. Debemus confiteri, DEVM esse & fontem & largitorem nobis nostri Esse omnis. Nihilq; in nobis esse, aut esse posse proprium nostrum, sed omnia sicut ex Deo, & à Deo gratuito largitore: ita etiam esse omnia Diuina, & Diuinæ illius, sicut donationis, & conseruationis, sic etiam possessionis & dominationis.

4. Debemus confiteri, DEVM esse nobis fontem essendi, lumen seu veritatem noscendi, regulam agendi, centrum tendendi, bonũ appetendi, mensuram volendi, finem quiescendi, materiã laudandi, brauiũ acquirendi, mercedem laborandi, vitam viuendi, beatitudinem amandi, possidendi, atque fruendi.

5. Debemus confiteri, DEVM, esse nobis Creatorem creaturis. Dominum seruis. Herum mancipijs. Regem subditis. Pastorem iumentis. Imperatorem militibus. Patrem filijs. Magistrum discipulis. Nutritorem lactentibus. Tutorem pupillis, Medicum infirmis. Sponsum sponsis. Pastorem Ouiculis: Iudicem reis. Creditorem debitoribus. Retributorem merentibus. Redemptorem seu Saluatorem perditis. Sanctificatorem, iustificatoremq; impijs. Diuitem pauperculis. Beatificatorem miseris. deniq; DEVM vniuersis, & Omnibus, singulisq; Omnia.

Ecce hoc est DEVS creaturæ. Hoc sciat Creatura de DEO: hoc confiteatur DEO. hoc amet in DEO. hoc veneretur, hoc exaltet, hoc laudet in Deo. propter hoc obseruet, sequatur,

obediat

obediat, subijciatur DEO. inhæreat & adhæreat Deo. & nec ad momentum declinet, separetur, discordet ab ipso. bonum atque Optimum ei sit, subditam per omnia se esse ei, à quo accepit, & semper accipit se quòd sit. illi viuat, in cuius voluntate, omnis, & omnium vita est. illum amet ac laudet, ac honoret: quem amando, laudando honorando, beata sit.

PRAXIS.

Diligam te Domine: quoniam DEVS meus es: & factus es mihi in omnia; & bonorum meorum non eges: quæ nulla in me inuenis præter ea quæ ipse in me facis Exaltabo te Domine, quoniam creasti me, & suscepisti me, & de nihilo meo, de Bono autem tuo, formasti atque eduxisti me. propter quod, tua sunt omnia, & non est alius præter Te, qui benefacis eis, & nutricante Gratiâ tuâ foues, & seruas vniuersa, implens singula bonitatis tuæ benedictione. Ideo benedico te cum omnibus, pro omnibus, & ipsismet omnibus creaturis tuis. Audite hæc omnes Creaturæ quas fecit Dominus: & auribus percipite omnes qui habitatis Orbem. quique terrigenæ & quique Cæligenæ, filij hominum, & populi Angelorum, simul in vnum, omnis Congregatio Creaturarum. Confitemini Domino, quoniam bonus, & diues in omnes: quoniam dat omnibus affluenter, & in sæculum misericordia eius.

EXERCITIVM IV.

Quid sit Creatura DEO?

1. Statue te coram Vni-trino DEO Patre, Filio, Spiritu Sancto: qui est DEVS benedictus, & laudabilis, & superexaltatus in sæcula.

2. Aduerte, quid huic DEO, atque coram ipso, sit omnis Creatura?

tura? Et quidem si spectetur Creatura prout ipsa ex se, & in se, suisque proprijs principijs, siue dotibus est; Manifestum est: illam, sicut ipsa, ex ipsâ est sibimet omnino NIHIL, & NIHIL: ita quoque DEO eandem Creaturam esse prorsus NIHIL, per omnia NIHIL, ad omnia NIHIL, ex toto NIHIL. Si enim (vt vulgò dicitur) qui sibi nequam est, alteri bonus esse non potest; quantò magis id quod sibi, & in seipso NIHIL est, alteri Aliquid esse minimè poterit. Creatura ergo DEO nihil est, nisi NIHIL. & quidquid post se trahit, seu, quidquid in se inuoluit NIHIL.

3. Nihil, inuoluit in se, trahit post se, habet in se omnem inanitatem, vanitatem, nihilitatem, defectuositatem, infirmitatem, impotentiam, inconstantiam, mutabilitatem.

4. Ex Nihilo manat, Nox, & tenebræ, cæcitas & ignoratio, imprudentia, inscitia, error, & præcipitatio & temeritas, & amentia, & omnis Miseria.

5. Ex Nihilo prodit, omnis Malitia, nequitia, improbitas, impietas, iniustitia. omnis noxa, & iniuriositas, omne peccatum, & crimen, & scelesta ac propudiosa, irrequietaq; malignitas, peruersitas, cupiditasq; infrenis. obstinatio quoque, & obduratio, & obcæcatio, & impænitentia, tarditas, negligentia, incorrigibilitas, ac æternum malum.

6. Ad Nihilum consequitur, mendicitas & pauperies, egestas, ac nuditas omnis. Confusio, probrum, pudor, inexcusabilitas, odibilitas, & execrabilitas. Nausea, fæditas, sordities, abominabilitas, turpitudo.

7. Ex Nihilo est, Mortalitas, & Mors, & perpetuus ad defectionem, interitumq; conatus, & labor. Perditionis quoque omnis necessitas, ac ipsa perditio, omnisque illam euadendi impossibilitas.

8. A Nihilo est, Indigentia omnis, & omnium: nunquam, etiam per absolutam DEI potentiam explenda. vacuitas abyssalis. impossibilitas omnis boni. nullius mali impossibilitas. Vnde illud:

Non

Non est peccatum quod fecit vnus homo: quod non possit facere alter homo; dici etiam pariter potest; Non est calamitas, quam subijt aliquis homo, quam non possit subire & alter homo. Propterea & illud rectè dictum est. Homo sum, humani à me nihil alienum puto. dixisset plenius. Nihil sum, Nihili à me nihil alienum puto.

9. Ista sunt, & aliæ præterea captui humano non capiendæ, Nihili, infelicissimæ opes, ac dotes. Cum quibus sese Creatura quælibet offert, repræsentatq; DEO, quandò sese in suis proprijs repræsentat. Iam quid eadem omnis Creatura, DEO, & coram DEO, quatenus est creata ab ipso, & habet sese ab illo datam, donatamque sibi; & absque vllâ intermissione hanc sui donationem accipientem perenniter ab ipso; paucis saltem perstringamus: perpendamus verò non paucis.

10. Creatura ergo prout à DEO est, est coram ipso, atque coram oculis eius, & in Comparatione Maiestatis & omnipotentiæ eius, omnino quasi nihil, & suâ existentiâ ac Entitate addens illi Nihil. Vnde illa Dauidica Vox; omnis totiusq; Creaturæ etiam Vniuersim sumptæ, est Vox ad DEVM; Notum fac mihi Domine finem meum: & numerum dierum meorum quis est, vt sciam quid desit mihi. Ecce mensurabiles posuisti dies meos: & substantia mea tamquam Nihilum ante te. verumtamen vniuersa vanitas omnis homo viuens. (omnis creatura existens.) O Dauid sapientissime, tu substantiam tuam coram DEO, agnoscis esse tanquam Nihilum: fateris esse vniuersam Vanitatem: & insuper scire quæris: quid desit tibi? Desunt omnia ô Sancte. desunt omnia. quia & omnia, quæ tua sunt, & quæ tu es, aliena sunt, non tua: & hæc ipsa sunt tanquam Nihilum coram DEO: & insuper sunt vniuersa Vanitas omnia in seipsis.

11. Creatura, DEO, & coram DEO, est tota, & totaliter, atque omnimodè pleno iure DEI: nec potest vllo modo, vel per se, vel quem alium, vel etiam per ipsum DEVM, ab hoc iure possessionis,

nis, subiectionisque Diuinæ absolui, aut subduci. cùm planè impossibile sit, Creaturam esse, Diuini autem iuris eam non esse. Proinde tam frustra, quàm nequiter, ac impiè, dicit Creatura Deo: Nescio Dominum. Non seruiam. Nam volens nolens, & habet Dominum: & seruit: etiam dum non seruit: hoc est, dum seruire refugit: sed seruit ad supplicium non ad præmium: quia seruit ad odium, non ad gratiam: & rebellione, peruicaciq; suâ inobedientiâ, recedit à Deo placato, accedit autem ad Devm iratum: excidit & excedit è manibus Dei tenentis, ac protegentis: incidit autem in Manus Dei reijcientis, atque dispergentis.

12. Creatura Deo, & coram Deo, siue immensitati magnitudinis Dei composita, omnis, atque simul sumpta, & in omnem possibilem perducta, seu molis seu perfectionis magnitudinem, atomi vnius portionem, proportionemq; non æquat. Hoc sibi volunt illæ scripturarum exaggerationes. v. g. Ecce gentes quasi stilla situlæ, & quasi momentum stateræ reputatæ sunt: ecce insulæ quasi puluis exiguus. Omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo: & quasi Nihilum, ac inane reputatæ sunt ei. rursumq; alio loco. Multum valere, tibi soli supererat semper: (Domine.) & Virtuti brachij tui quis resistet! Quoniam tamquam momentum stateræ, sic est ante Te orbis terrarum: & tanquam gutta roris antelucani. quæ descendit in terram. Si velit quis holocaustum offerre Deo: huic teste Isaiâ, Et libanus non sufficiet ad succendendum: & animalia eius non sufficient ad holocaustum. Si Vniuersitas Creaturarum conuertat se totam in Vocem, clamantem Deo, Sanctus, Sanctus, sic erit omnis vociferatio eius in auribus Dei, sicut folioli crepitantis in Vastissimo nemore.

13. Omnis Creaturæ duæ sunt coram Deo filiæ, tanquam sanguisugæ, semper dicentes, Affer, Affer. Vna est Natura, altera Gratia. siue Indigentia Naturæ, & Indigentia Gratiæ: (in creatura Rationali:) hæc enim duplicia bona, omni momento potest amittere creatura, & sibi à Deo perenni influxu suppeditari, &

quasi

quaſi aſsiduè de nouo & nouo conferri, conſeruarique totaliſsimè indiget. Vnde omnis Creatura perinde eſt Deo, atque tenellus quidam infantulus lactens, indigens perpetim ad vbera Dei pendere: omnemq; ſuccum cuiuſcunque ſubſtantiæ, in quocunque ſit ſtatu, Eſſentiæuè, ac perfectionis gradu trahere, & ſugere. alioqui, quomodo poſſet aliquid permanere, niſi Tu Domine voluiſſes ? aut quod à Te vocatum non eſſet, conſeruaretur? Propterea meritò, & debitè, Gratia Dei, tam naturalis, quàm ſupernaturalis ordinis, Nutrix omnium appellatur à Sapiente.

14. Omnis Creatura coram Deo, eſt vnius eiuſdemq; pretij, æſtimationis, vtilitatis, neceſsitatiſuè. Tanti apud Devm eſt, & Deo eſt, vnus terræ puluis, quanti ſupremus Angelus: tanti mundus vniuerſus, quanti, vnus viliſsim⁹ vermiculus. Omnib⁹ Creaturis dicit Devs: Non eſtis mihi neceſſariæ. omnes illi dicunt: Serui inutiles ſumus. Puluis, & Cinis ſumus. Ideo omni Creaturæ dicitur. Quid habes quod non accepiſti? Si autem accepiſti, quid gloriaris, quaſi non acceperis? Eidem quoque dicitur. Quantò magnus es. humilia te in omnibus. Devs enim puſillum & magnum fecit: nec plus ei neceſſarius, aut vtilis eſt magnus, quàm paruus, imò & quàm nullus. quia illi tam facile eſt facere totum Vniuerſum, quàm vnicum atomum. Eapropter dictitabat ſapientiſsimè, plenus Deo, Franciſcus. Tantùm quiſque eſt, quantùm apud Devm eſt, & non plus. Ergo non glorietur vlla Creatura Sapiens in ſapientiâ ſuâ, & non glorietur fortis in fortitudine ſuâ, & non glorietur diues in diuitijs ſuis: ſed in hoc glorietur, qui gloriatur; ſcire, & noſſe me, quia ego ſum Dominus: qui facio Miſericordiam, & Iudicium, & Iuſtitiam in terrâ. Hæc enim placent mihi. dicit Dominus.

15. Ecce hoc Deo, & coram Deo eſt omnis Creatura. quod diu noctuq; meditari, dixi Sapientiam: & ſemper cogitare, intelligentiam. In huiuſmodi verbis, Prudentia eſt: & iſta ſcientia Timorem Dei docet, & largitur ſcientibus Vitam æternam.

PRA-

PRAXIS.

DOmine, mirabilis mihi facta est Scientia tua ex me, & mea quoque ex te. exaltata est, & non possum, neque vnquam satis potero ad eam. Quis Tu? & quis ego? quis Tu mihi? & quis ego Tibi? elongatum est vtrumque hoc nimis à me. Tu quidem mihi DEVS meus es, & omnia: Ego autem tibi quid sim planè nescio. sed tantùm quòd NIHIL tibi sim, scio. DEVS meus es Tu: & bonorum meorum non eges: tum quia nulla mihi sunt ex me, qui ex me Nihil sum: tum quia omnia quæ ex te sum, tua sunt magis quàm mea: & quia hæc ipsa tibi comparata, nihil sunt coram te, & apud te omnia. O quem Te Domine, quem me appellem! Vocabo te Magnum? maior es omni magnitudine: & magnitudinis tuæ non est finis. Vocabo te omne bonum, & omnibonum? sed tu es bonum super omne bonum, & bonitas omni bonitate melior. Vocabo te Pelagus Essentiæ: quia omnem Essentiarum plenitudinem, in te habes, & ex te posſides, & à te dimanare absque diminutione facis? at tu, Essentia superessentialis es, omni essentiâ, quam Creaturâ cogitare potest, essentialior, ac superessentialior. Me verò quid esse dicam? Nullum Nomen quo me appellem, & confitear, reperio: nisi vt me Nihil, nihil, & Nihil, & Vniuersam vanitatem, & Vanitatem vanitatum, vniuersamq; nihilitudinem profitear: atque per omnē super essentialis essentiæ tuæ infinitam immensamq; vastitatem pronunciem, & proclamem. Esse meum nihil est. Essentia mea nihil. Origo mea nihil. Patria & patrimonium meum nihil, diuitiæ meæ nihil, posse meum nihil. denique omnia mea, nihil. & peccatum, & perditio æterna, quam parturit ex suis visceribus nihil: cum omni cogitabili, atque possibili, miseriarum, malorumq; multitudine: cuius mare, & abyssus est, nihil.

EXER-

EXERCITIVM V.

Quid Deus debet Creaturæ?

1. STatue te in conſpectu Domini Dei tui, in Eſſentiâ vnius, in Perſonis Trini. Hic eſt verus DEVS: & poſt illum non eſt DEVS: ſicut & ante illum non eſt DEVS.

2. Debeatne, & quidnam debeat Creaturæ, ſiue omni, ſiue alicui, iſte DEVS; expendere, & peruidere diligenter debet omnis Creatura.

3. Et hoc quidem, in conſiderationem venire poteſt, imò & debet multipliciter. Vel enim cogitatur DEVS creaturæ debitor, vt illa eſt ex ipsâ ſe: vel vt eſt ex DEO ipſo. Deinde etiam, vel cogitatur DEVS debitor Creaturæ abſolutâ debendi ratione; vel, ex alicuius conditionis DEO alicunde impoſitæ; ſuppoſitione.

4. Vt Creatura eſt, ſpectaturq; vt eſt ex ipsâ ſe; ſic ſpectatæ Creaturæ, DEVS; nullâ penitus ratione quidquam, ſed ſolum nihil debet: & quidquid nihil, ſuâ ex naturâ conditioneq; exigit.

5. Quia enim nihil; eſt nihil; & nihilo, nihil eſt vilius, atq; contemptibilius; ideo omni Creaturæ; ob ſuum, ex quo eſt, & quod eſt, & quod in ſe habet nihil; debetur à Deo contemptus, abiectio, & neglectus, ac derelictio in ſuo natiuo nihilo, innatâque vilitate.

6. Quia nihil (quod creatura ex ſe ipsâ eſt) exigit eſſe de ipſo ſe miſerrimum, defectuoſiſſimum, omni ærumnâ & infirmitate, atque fragilitate ſcaturientiſsimum: ideo Creaturæ ob iſtud ſuum nihil, à Deo debetur pariter abiectio, nullaque cura ſeu reputatio.

7. Quia nihil, (quod Creatura, ex ipsâ ſe eſt) exigit eſſe Malum, peruerſumq; omnis malitiæ, nequitiæ, ſceleroſitatiſque pleniſsimum, ac feraciſsimum: ob quod eſt omnis creatura peccans & peccatrix, tam in genere Phiſicæ Entitatis, vt

Creatura irrationalis; quàm in genere moralis rectitudinis, entitatisq; vt creatura Rationalis;ideo Creaturæ debetur á Deo, ob suum istud nihil, abyssaliter malum, omnisq; malignitatis abyssum; odium, & ira, & furor, & supplicium, & perditio & obliuio, ac derelictio, atque planè sepultura in perditione, & punitione æternâ.

8. Quia nihil, (quod Creatura ex se ipsâ sibi est;) exigit carentiam omnis boni, tam ingenere Entis, quam Moris; imò exigit repugnantiam, & exclusionem, & impossibilitatem,quantùm quidem ex se, cum omni bono; & cum peruentione ad illud, perdurationeq; in ipso: exigit potiùs perpetuam tendentiam, & præcipitationem ad amittendum omne bonum: & ad recidendum in omne nihil, & malum: estque hæc præcipitatio vehementior, omni qui potest cogitari impetu: omnium montium, rupiumuè deorsum ex alto ruentium, omnium fulminum ex nubibus erumpentium, omnis velocitatis in cursu suo Solis aut temporis. adeo vt istam Creaturæ in nihilum, & malum præcipitationem, eiusq; violentiam, sola & vna Dei omnipotentia, atque omnipotentissima in Conseruatione virtus, superare possit, atque superet: propterea creaturæ ob hoc suum nihil; à Deo debetur perennis desertio, & in nihilitudinis abyssalitatibus derelictio; Nisi Deum, ad suæ Entitatis Bonitatisq; communicationem, ipsi Creaturæ profundendam, sponte suâ inducat, ipsius incontinentissima Bonitas.

9. Hæc sunt quæ Devs debet Creaturæ, secundùm quod ipsa ex se sibi est, spectatæ. Iam verò quid debeat Creaturæ eidem, consideratæ vt ex Deo, & à Deo est, seseque ex eius munere gratuitò habet, aduertendum est.

10. Et primò quidem; erga Creaturam vt illa à Deo est; absolutum debitũ nullũ in Deo est: nullum esse potest. sed sicut ad Creandam, ex nihiloq; in Esse producendam creaturam, nullo debito absoluto, absoluteuè obligatur Devs: ita etiam Creaturæ

turæ iam conditæ, & ex nihilo eductæ nihil eidem debet absolutè: quia illam, conditam licet; potest, tam primo, quàm omni sequenti Creationem instanti, annihilare, ita vt vltrà Creationis suæ instans non duret. Sicut enim Creatura, vt à Deo esset, exigere non poterat, ita vt in Esse perduret exigere non potest. Sed quomodo potentiæ Creatoris Dei obniti nullo modo poterat, ne Crearetur; & ex nihilo ad Esse prodiret: sic eidem potentiæ obniti nullatenus potest, ne ab Esse ad nihilum recidat: quocunque momento voluerit eam recidere Devs.

11. Quodsi Devs Creaturæ, nec primæ Creationis, nec sequentis Creationem conseruationis debitor est; consequenter nullius alterius rei debitor absolutè eidem est, esseuè potest. Solùm ergo Devs Creaturæ suæ debitor, vel est, vel esse potest, ex suppositione alicuius, vel aliquarum conditionum: à suâ tamen tantùm solius voluntate inductarum: idque nihilominus ita; vt has ipsas conditiones abolere, debitaq; conditionibus inducta extinguere, semper quandocunque libuerit; absolutè in eius irrefragabili potestate voluntatis sit.

1. Itaque supposito; quòd Devs creaturas velit in rerum Naturâ esse: debet illis dare Esse, & facere vt sint: impossibile est enim eas existere, nisi Devs faciat: sicut & impossibile est easdem non existere, si Devs faciat, seu velit illas esse. Velle enim Dei, est ipsius posse: atque facere.

2. Supposito; quòd Devs Creaturas velit esse & perdurare in suâ existentiâ, debet illis conseruationem. debet inquam illis, illum ipsum viuacem, efficacemq; influxum suum continuum, continuatumq; quo illas primitùs è Nihilo produxit: aliàs enim hoc subtracto ipsis, illico illæ ad Nihilũ suum reuoluerentur.

3. Supposito; quòd Devs velit Creaturas conseruare in datâ illis semel à se existentiâ; debet illis perpetuam suæ Sapientiæ cognitionisq; præsentiam. debet quoque suæ potentiæ coöperationem. sicut enim primò esse Creaturæ non possunt, nisi

 dante

dante illud eis Omnipotentiâ: sic nec vllam virtutem efficiendi, ac operandi potentiam, ipsamq; actualem operationem vllam habere possunt, sine auxilio, concursuq; eiusdem omnipotentiæ: sed illa debet concurrere, coöperariq; cum ipsis, ad omnem illarum actionem: tanquam prima Causa.

4. Supposito etiam, quòd DEVS velit Creaturas conseruare in Esse, & in consequentibus ad Esse, debet illis Gubernationē, atque Dominium, seu possessionem: Non enim eas conseruare potest, nisi earum Dominus & possessor, & gubernator absolutus sit: à quo Dominio & regimine absoluere illas, suique iuris facere, & seipsum iure in eas priuare, etiam ipse ille non potest: vsque adeo Essentialiter omnis Creatura DEO subest: vt impossibile sit eam esse, & non subesse: sed eo ipso quo est, subest. vbicunq; est, ibi subest. quamdiu est, tamdiu subest. Vtquid ergo insipiens & infelix Creatura, & ea quidem rationalis, renuit subesse Deo? cùm ei tam bonum (imò melius) sit subesse, quàm esse. & longè melius sit Nonesse, quàm non subesse? Debet ergo DEVS Creaturæ suæ omni, dominium & possessionem: supposito quòd illi det conseruationem.

5. Supposito; quòd DEVS Creaturæ sit proprius, essentialis, & absolutus Dominus, ac possessor, vti reuerâ est; iure (vt attigi) Essentiali: siue Essentialiter inexistente Creaturæ: iure Creationis à Deo ex non esse, & ex nihilo eius; Iure deinde Conseruationis quidem omni-momentaneæ, conseruationis eiusmodi, quâ creatura tam accipit totum suum esse, omni durationis suæ & tempore, & temporis instanti, quàm illud totum accipit primo, suæ ex nihilo eductionis momento: conseruationis deniq; eiusmodi, ob quam, & per quam, Creatura, perpetuò, & semper, & in omnibus, dependet plenè, ac essentialiter à Deo, eiusq; potestate: eo, (imò magis essentiali) modo, quo dependet splendor à lumine, visio ab oculo vidente, volitio à voluntate, intellectio seu cogitatio ab intellectu, animâuè cogitante, tempus

pus à Motu. Hoc ergo ſuppoſito, Dei in Creaturam eſſentiali Poſſeſſionis ſeu Proprietatis Dominijq; iure: debet DEVS Creaturæ, huius poteſtatis, dominatuſq; in eam ſui, circa eã exercitiũ.

6. Et quidem propter Poſſeſſionem ac proprietatem, debet Creaturæ Amorem, Beneficentiam, Auxilium, Protectionem, Moralem, & omnem penitùs congruam cuiuſq; conditioni prouidentiam, ſubminiſtrando cuique virtutem, & conſeruandi ſe, & operandi iuxta potentias ſibi inditas, & coniungendi ſe ſimilibus, & tuendi à Noxijs, & deueniendi ad ſuum finem ſibi à Naturâ & autore ipſo Naturæ præſcriptum, præfinitumq;: demum reducendi, ad finem hunc, ſi ab eo aberret.

7. Iam verò propter Dominium, poteſtatemq; Gubernatiuam: debet DEVS Creaturæ gubernationem illius. Cuius munera, & opera ſunt: Præcipere, ſeu præcepta imponere Creaturæ, ad hoc, vel illud faciendum. Prohibere etiam, ne hoc vel illud Creatura faciat. Permittere etiam, ſiue concedere Creaturæ, ut hoc, illudue, facere poſsit vel licitè, vel ſaltem impune. Punire quoque Creaturam, ſi contrâ præceptum, prohibitionemuè aliquid exercet, committatuè: omnis enim præcepti legitimi tranſgreſsio habet culpam: omnis autem culpa habet pedisſequam ſuam pænam. qua ſubditus Domini, vel abſterretur ne culpæ malum admittat: vel ſi illud admiſit, læſus ordo rectitudinis ac iuſtitiæ, ſiue debitæ ſubiectionis ad Domini legem Voluntatemque, reſtauratur. Præmiare demum, ſeu præmio afficere benè operantem, ſiue benè ſubditam, ſeque ad DEI Domini Voluntatem modo debito gerentem: dando Creaturæ, pro Virtutis, honeſti ac Rectitudinis, ſiue Iuſtitiæ ac ſuæ Voluntatis placito, amato, exercito, ſeruatoque bono; bonum jucundum: quo Creatura, tum inducatur ad Honeſtè, juſteque juxta DEI Voluntatem operandum: tum, ſi iam operata ſit, debitè, iuſtè, jucundeque præmietur. Cuius præmiationis, ſicut & punitionis, definitio, atque taxatio, penes Voluntatem DEI eſt.

8. Atque ab hac Dei, respectu Creaturæ tam proprietatis, quàm dominij gubernationisq; ac jurisdictionis potestate, nulla penitus eximitur Creatura rationalis, sensibilis, inanimata, cuiuscunq; conditionis, autoritatis, potestatisuè sit. similiter vbicunque locorum, in cælo, terrâ mari, inferis sit. Item quocunque tempore, ætate, seculo existat. Ideo enim Devs, Rex sæculorum, Rex Regum, Dominus dominantium, Solus Dominus, solus potens, Dominus vniuersorum dicitur. Solus esse is, qui postquam occiderit corpus, habet potestatem etiam Animam mittere in Gehennam. solus ipse facit Angelos suos Spiritus, & Ministros suos ignem vrentem.

9. Adhuc autem, supposito, quòd Deus Creaturam ordinauerit, sicut defacto reuera ordinauit Angelos & Homines ad se tanquam ad finem, bonumq; summum, ac vltimum; nec solùm Naturalem, sed etiam Supernaturalem; debet Creaturæ sic ordinatæ, prouidere de Medijs ad finem eiusmodi necessarijs, iuxta sapientissimam, potentissimam, pijssimamq; suam voluntatem. Atque tale est debitum, inter alia, omnis gratiæ supernaturalis auxiliantis, siue actualis: gratiæ quoq; Filiationis Dei, & sanctificantis: tum etiam Virtutum, ac Bonorum Dei supernaturalium, gratiosam Deo Creaturam facientium: atque etiam collatio luminis gloriæ ad fruendum, intuendumq; Devm necessarium: in quâ re possessio finis vltimi summiq; boni consistit.

10. Denique: si Devs Creaturam, à suâ Sanctissima lege, per liberum suum arbitrium, à recto in prauum conuersam, desciscentemq;, (vt est omnis Creatura rationalis conuertibilis, & peccabilis, inconstans desemetipsâ, etiam semotâ extrinsecâ tentatione ad malum;) si, inquam, Creaturam collapsam, velit, statuatq; reparare, & ad finem vltimum ex quo exciderit rursus reuocare; debet Creaturæ beneficium Saluationis, quo & eruatur à malis in quæ prolapsa est, & à quibus, nullis, neq; suis, neque alienis creatis, preterquam solius Dei miserentis, viribus erui

erui poteſt; & reſtituatur ad bona quibus excidit: & ad quæ item, nonniſi, ſolius Dei ope, ac miſeratione reſtitui valet.

11. Sic Homo libero ſuo arbitrio abuſus, & à Deo, eiuſque lege, ac obedientiâ auerſus, triplex malum incurrit, 1. Malum culpæ, quæ eſt peccatum, ſeu præuaricatio legis, & læſio dignitatis Diuinæ. 2. Malum ſeruitutis atque captiuitatis diabolicæ, cui quia plus conſenſit quàm Deo, ideo in ſeruum traditus eſt à Deo: vt à quo quis ſuperatus ſit, eius etiam ſeruus ſit. vtque is qui, legitimo Domino Deo ſeruire contempſit; illegitimo & violento Tyranno ſubſit. 3. Malũ deniq; Mortis tam corporalis, quàm ſpiritualis, quàm æternæ ad pænas inferni damnationis.

12. Idem Homo, eodem libertatis ſuæ contra DEI voluntatem & Honorem abuſu, amiſit bonum. 1. Iuſtitiæ ac Innocentiæ atque Sanctitatis. 2. Gratiæ ſanctificantis, ac Filiationis Dei. 3. Adeptionis, poſſeſſioniſq; finis vltimi ſummiq; Boni, nimirum Dei & beatitudinis æternæ.

13. Ab his malis erui hominem, atque ad hæc bona reſtitui, ſi DEVS voluit; beneficium ei ſaluationis impendere debuit. & quia de facto reſtituere perditum hominem illi complacuit; de facto etiam Homini beneficium ſaluationis impendit. Et impendit ex merâ ſuâ, gratuitâque, miſeratione, atque charitate: Impendit autem tale, quale nec in cogitationem, nec in ſpem, nec in deſiderium, nec in meritum vllius, ſiue Hominis, ſiue Creaturæ cuiuſcunque cadere potuit. Sed ſolus DEVS ſic dilexit Mundum, vt Filium ſuum Vnigenitum daret, vt Mundus ſaluaretur per ipſum. Quod beneficium, Redemptionem vocamus: de quo nobis grandis ſermo, & ininterpretabilis: ſed non huius loci: & cuius hîc iſtam mentionem feciſſe ſatis ſit. ſed conſiderationem, ſed æſtimationem, ſed gratitudinem, ſed vſum, fructumque eius apud omnes nos, immenſum, interminatum, inceſſabilemque eſſe opus eſt.

Et hactenus, quid DEVS creaturæ debeat; conſideratum eſto.

PRA-

PRAXIS.

DOmine, Dominus, & DEVS noſter, quid dicam omnibus fratribus meis Creatis: quid dicam & ipſi Tibi de Te? audebitnè Cor meum, & os meum eructare hoc verbum de Te, & ad Te: quia Tu debitor es Creaturis tuis? Et quis quæſo habet quidquam non tuum? Quis obſecro prior dedit tibi, vt Tu reſtituas ei? Et quis eſt omnis rei Pater? aut de cuius vtero egreſſa eſt vniuerſa Creatura? Nonne puſillum, & magnum, vnus, idemque tu feciſti? Nonne omnes nos populus tuus, & opera manuum tuarum: & oues paſcuæ tuæ, manuſque tuæ? Nonne omnes, quicunque ſumus, & quidquid ſumus, tibi debemus! & te Creditorem habemus? Et quomodo iam nos Te debitorem habemus, qui omnes non tantùm debitores tui, verùm etiam debitum tuum ſumus? Quid enim tam meum, quàm mihi Ego? & quid tam non meum, quàm ego, ſi alterius ſum, quidquid ſum? Et tamen, ô Domine, ita eſt, & fieri taliter neceſſe eſt: vt Tu ſis Debitor noſter, & à te debeantur nobis omnia, ſicut & à te dantur nobis omnia. Nihil quidem donare nobis debes: qui quidquid donas Voluntate donas: non debito: quia tamen dediſti; donando, te debitorem feciſti: atque vt debitor fieres, donatorem te eſſe voluiſti. Si volueras non eſſe debitor, donator nec eſſe, nec velle eſſe debueras. Quis Pater non debet filijs? quis Paſtor non debet ouiculis? quæ Mater non debet infantulis? quis medicus non debet infirmis? quis diues non debet mendiculis? quis tutor non debet pupillis? Et tu Domine quid horum nobis non es: qui nos creas, qui conſeruas, qui gubernas, qui nos poſſides, qui nos redimis, qui ſaluas, qui vltimus finis, & ſummum bonum, & Vita æterna nobis es? Deſine hoc eſſe, & deſinis debitor eſſe: ſed ſimul etiam dimittis nos in noſtrum non eſſe. Habemus ergo Te Domine debitorem: & amamus, & gaudemus, & gratias agimus, & à te debita noſtra exigimus,

mus, atque recipimus; recipiendo autem; tibi debitores nos conſtituimus, & confitemur. Hoc eſt enim arcanum grande pietatis circa nos tuæ, quod exhibendo nobis debita, Creditor fias: & nos, recipiendo à te debita, reddamur tui debitores.

EXERCITIVM VI.

Quid Creatura debeat DEO?

1. STatue te coram Deo in Eſſentiâ Vno, in Perſonis Trino, qui ſolus habet immortalitatem, ſolus eſt Potens, ſolus Magnus, ſolus viuens in ſæcula ſæculorum.

2. Recognoſce te; opus manuum Dei eſſe, facturam, & Creaturam eius: & ſimul recognoſce debitum, obligationemque tuam: (eſt autem eadem omnis creaturæ reliquæ conditio:) quâ obnoxius es eſſentialiter, & irrefragabiliter Deo.

3. Si enim factura factori, opus artifici, figmentum figulo, & omnis effectus cauſæ, in quantum talis eſt, debitor eius eſt; cùm tamen creati artifices, creatæq; cauſæ, neque dent, neque dare poſſint, totum eſſe ſuis effectibus, aut operibus: ſed ipſi effectus aliquam partem ſui offerunt artifici ad ſe faciendum: quomodo ligna veniunt ædificatori domus ad manus; & figulus ex argillâ præparatâ fingit figmentum ſuum: vt proinde non tota. Entitas figmenti, à figulo, nec tota ſubſtantia domus ab ædificatore proueniat: quantò magis factura Dei quæcunque, à Deo facta ex Nihilo ſubiecti, totumq; ſuum eſſe, & quidquid conſequenter venit ad Eſſe, ſortita; ſortienſq; idem, per omnia exiſtentiæ ſuæ momenta; quantò (inquam) magis tota factura, & Creatura Dei, obligata erit debitis, Deo: totaque erit plenum & irrecuſabile debitum Dei: à quo ita ſe nunquam expedire, ſicut ſe à ſuo etiam Eſſe, exuere nunquam, poſſit.

Es igitur (ô Homo) debitor Dei: & debes illi Primò; Temetipſum: & omnia quæcunq; in te ſunt. ita vt tu totus, ſis to-

D tum,

tum, plenum, sincerumq; Dei debitum. Sicut enim nihil omnino es, nisi quod à Deo es, ita etiam totum Deo debes, quod ab eo es: & quia ab eo es. Et quia, non solùm te Creauit, sed etiam in eo, quod te Creando fecit, conseruat; & quasi continuò te denouo creat, teque tibi per omnia momenta dat & donat; etiam hoc nomine illi debes te, & tua omnia.

Rursum: quoniam Devs ob creationem & conseruationem tui prædictam, est Essentialiter Dominus, Possessorque, plenam tui Proprietatē habens, ideo etiam illi totalis debitor es.

Iam quia Devs, tuus est Rex, gubernatorq;: dirigens te, ac viuendi, agendiq; Normam præscribens, cuius præscriptis stare per omnia obligaris; & stare sic, est salus, sanctitas, Iustitia, virtus, rectitudo, meritumq; tuum totum; ob hoc etiam debitor Deo es vniuersorum.

Insuper: quoniam Deus, te lapsum in omnem cogitabilem miseriam, ex merâ suâ bonitate, & miseratione, in statum è quo excideras restituit: & tam sumptuoso modo (qualis est Filij Dei vnigeniti Incarnatio, Vita, Passio, Mors, & vniuersa Christi Oeconomia, atque Gratia, Lex, Doctrina, Meritorumq; inexhausta congeries) restituit: hoc etiam nomine, sicut specialiter totus Dei es, sic & specialiter Debitor Dei es.

Denique ex eo; quia Devs, vltimus finis tuus est, summumq; & omne bonum tuum, á quo totus pendes, & ad quod totis viribus tuis conniti debes, ex eo (inquam) Dei totus es: & esse debes: & debitum eius totus es: & omnium illi debitor es.

In particulari autem, etsi strictim debita Hominis ad Deum enarrando; hæc pauca de multis, imò de infinitis sunt.

1. Debes ô Homo Deo tuo Agnitionem, tam per naturale intellectûs lumen, quàm per supernaturalem fidei reuolutionem: quâ mediante, cum cæteris gratiæ Dei auxilijs, peruenire debes ad agnitionem, visionemque intuitiuam & beatificam Dei.

2. Debes

2. Debes ô Homo Deo, Confeſſionem tam Cordis, quàm oris, quin & operis. Corde enim Creditur ad Iuſtitiam: Ore autem fit Confeſſio ad ſalutem: nec ſufficit mente aut linguâ confiteri DEVM, ſed opus eſt etiam operibus: ac denique cum res ita poſtulauerit, ipſis Paſſionibus, atque vitæ & ſanguinis, pro DEI veritate, lege, honore, profuſionibus.

3. Debes ô Homo DEO tuo, Spem & Fiduciam in ipſum, Recurſum ad illũ, Inuocationem illius, & Orationem ad ipſum, & quidem ſolum: non recurrendo ad idola, non ad dæmonum inuocationem. Sanctos autem DEI orare, vel inuocare, eſt DEVM in Sanctis ſuis, & inuocare: & orare: & honorare.

4. Debes ô Homo Deo, Amorem & Dilectionem, ſeu Charitatem: quâ diligere debes DEVM ex toto corde, mente, animâ, viribus, fortitudine tuâ. Proximum verò tuum, & omnia alia, & ipſum te, propter DEVM, eiuſque Amorem, & Dignitatem, & Voluntatem.

5. Debes ô Homo, DEO, Religionem, ſeu Cultum, & quidem latricum, venerationem, Sacrificia & Holocauſta, aliaque Deo digna: tanquam Principi, principio, & fonti omnium Entium, omnis vitæ, Eſſentiæ, exiſtentiæ, conſeruationis: & abſoluti omnium Domini, ius vitæ, & mortis habentis, in ſuâ voluntate ſeu Poteſtate.

6. Debes ô homo Deo, obſeruantiam, Timoremque filialem, caſtum, ſponſalem: debes & ſeruilem; qui tamen minus eſt dignus DEO.

7. Debes ô homo DEO, ſeruitutem, ſubiectionem, obedientiam omnem, vſque ad exinanitionem, & defectionem tui, ſi eam requirat DEVS, eiuſque cauſâ, abſque vlla oblectatione.

8. Debes ô Homo Deo, Laudationem, ſeu laudem, Honorem, Gloriam, Exaltationem, Prædicationem Nominis eius, tam proprer bonitatem, beneficentiamq; illius erga omnem Creaturam, quàm propter eminentiam, excellentiam, Maie-

ſtatem, Dignitatem, Perfectionemq; illius, omni captu Creaturæ altiorem, & pleniorem.

9. Debes ô Homo Deo, gratitudinem, & gratiarum actionem, inceſſabilem, pro omnibus eius Miſericordijs, & beneficentijs in te, in omnẽ ſingulamq; Creaturã, inexhauſtè profuſis.

10. Debes ô Homo DEO, Deſiderium Dei, & famem eius ardentiſsimam, & inexplebilem, non tàm ideo (etſi & ideo) quia tibi, bonum eſt, cum Deo, in Deo, apud Deum eſſe: quàm magis, quia ille digniſſimus, & ſuperdigniſſimus eſt; haberi, poſſideri, hereditari, intuitiuè, beatificè, æternaliter, fruitiuè.

11. Debes ô Homo Deo, omnem curam tuæ æternæ ſalutis: & in omni virtute perfectionis ſanctitatiſque abſolutæ in tuo ſtatu: vt quàm maximè placeas DEO: tibique Deus: & vt exaltetur Deus ſalutis tuæ per omnia ſe digna, tibi poſsibilia. Tua enim ſalus & æterna beatitudo, eſt ſumma quam ex te habere Deus poteſt, exaltatio.

12. Debes ô Homo Deo, curam quantũm ex te eſt: vt omnis Creatura Deum agnoſcat, amet, laudet, eius voluntati plenè ſubiecta ſit: ei vniatur: eo fruatur: maximè rationalis: pro irrationali autem, tu debes Deo ſuppletionem, & expletionem, omnis eius officij, quod illa impendere deberet, ſi poſſet: & ob quod explementum, illa tuæ ſeruituti addicta eſt à Deo, vſque ad ſui conſumptionem: vti quotidiano diſcis experimento: atque oraculo prophetico: Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius: oues & boues vniuerſas: inſuper & & pecora campi: terras quoque & maria, & omnia quæ in eis ſunt: addixit tibi inſuper cælos, & ſidera eorum, nubes, & volucres cæli: demum & Angelos omnes fecit adminiſtratorios Noſtræ ſalutis ſpiritus.

13. Debes ô homo Deo tuo, iugem Dei tui tibi ſemper, & vbique, & intimè, per immenſitatem Eſſentiæ, per plenitudinem Sapientiæ, per efficacitatem omnipotentiæ, per rectitudinem Sanctimoniæ præſenti; memoriam viuam, & amantem: & reue-

& reuerentem. Sicut enim te Oculi Dei, omni ſole, & luce, plus mundiores, contemplantur aſſidue: ita & te, omni momento decet, tuum cogitatum in Deo defixum habere.

In ſummâ, ô homo; debes Deo, omnem penitus ſufficientiam tuam. quoniam nihil ſufficis cogitare à te, quaſi â te, ſed omnis ſufficientia ex Deo eſt: & idcirco vniuerſa plenitudo, ſufficientiaq;, quantacunq; eſt, Dei eſt: debeturq; â te Deo: & inceſſabili confeſſione reddenda eſt Deo. alioqui perditur tibi niſi reddatur Deo: & niſi ſeruatur, in ipſo, reddita ipſi. Tunc enim verè ſeruatur quando ad Deum reducitur: tunc autem, indubitatè amittitur, quando ad Deum confeſſione non remittitur. Sicut tunc flumina ſiccantur & pereunt, quando ad ſuæ originis Mare non reuertuntur.

PRAXIS

Huius Exercitij ſit ſequens:

EXERCITIVM VII.

Exhibitio eius debiti DEO, quod Creatura debet DEO.

1. STatue te in conſpectu Dei in vnitate Trini: & te effunde totum coram ipſo, per omnes affectiones, & exaltationes tuas. V. g.

DEVS. DEVS. DEVS. Tu ſolus, Tu verus, Tu vnus, Tu Ens, Tu eſſentia exiſtens es. Tu à te ipſo totus, & totum, & ſummum es. Tu omne, ſiue, Omnia; non tamen multipliciter, nec multa es, ſed vnus, idem, ſimplex, & vnitas, & ſummitas es.

Tu es, & Qui eſt es, & Deus es: & quidquid dignum te eſt, hoc es. Viuens, Verus, Sapiens, Potens, Magnus, bonus, altiſſimus, beatus, æternus, & hæc omnia, tam ſecum, quam Tecum,

vnum, idemq; sunt, & Tu ipse sunt. Non est enim aliud Tibi Esse, & aliud Magnum, aliud Sapientem, aliud Bonum esse, sed Entitas, Essentiaq; tua, est Sapientia tua, & Veritas, & Omnipotentia, & Vita, & Magnitudo tua, & quidquid in Te est, non aliud à Te, sed Tu ipse, est. atque etiam Sapientia, ipsa est Potentia & Veritas. & hæc, ipsa sunt Magnitudo, & Beatitudo, ipsa etiam Iustitia, & Misericordia, vnum, & idem, & ipse Tu.

Ego verò sum horum Nihil. quia sum merum Nihil. non Ens, non existens, nihil habens, nihil potens, nihil operans, nihil merens. quia sum nihil, inane, vacuum, & egestas, & sterilitas, & infirmitas, & vilitas, & miseria, & malum, & malitia, & odibilitas, & detestabilitas: & omnem perditionem merens, exigens, possidens, ex ipso me.

Tu DEVS, es mihi (id est omni Creaturæ) Omnia. Es enim mihi Deus, es DEVS meus. fons omnium, largitor omnium, Creator, Conseruator, Rector, Dominus omnium, bonus omnibus, bonum omnium. Vita, beatitudo, finis consummatio, centrum omnium.

Ego Domine sum tibi, non aliud quàm quod sum ipsi mihi. Nihil scilicet, Nihil merum, ad omnia Nihil. Neque possum transire à nihilo, & à Non esse, ad aliquid, & ad esse, nisi Tu facias, qui solus ex nihilo potes facere aliquid esse: & miro quidem sed vero; ineffabili; sed palpabili modo, nihil; facis Esse.

Propter quod, omne quod præter te Deum est, quidquid est, abs te est: tuum est: tibi sese suaq; omnia, debet per omnia. quibus, tu quidem reuera & absolutè nihil debes, nisi tuam voluntariam gratiam. Sicut enim non debebas illis vt essent, ita nec debes illis, vt sint. sed sicut fecisti omnia, quia voluisti, quod non velle potuisti; ita sunt & manent omnia, quia tu illa esse & manere vis: & volendo esse, facis omnia. quod tamen potes non velle; & si non velles, in nihilum suum statimstatim reuoluerentur Omnia. at Omnipotens voluntas tua, quæ illa fecit vt essent, eadem facit vt etiam sint.

Pro-

Propter hoc ergo Domine; quia ego, & omnis mecum Creatura, quidquid ſum, á te ſum, & totus tuus ſum: ideo debeo tibi meipsũ, & cum meipſo, etiã cætera quæ ſunt in me omnia. Sum tuus ſeruus, ſum mancipium, ſum iumentum. ſum & magis ſubiectus, quàm hæc omnia. Cætera enim, quæ irrationalia ſunt; ſubiecta quidem ſunt; at ſubiecta ſe eſſe, nec volunt: nec ſciunt: nec debere eſſe nouerunt: nec non ſubiecta eſſe aut volunt: aut velle poſſunt: ſed ſolummodò ſunt: at ego rationalis Creatura, ſubiectus ſum: & eſſe cogor: & eſſe, cogiq; me noui: & velle poſſum: & velle debeo: & quamuis nolim, nihilominus ſum: & maneo: & manere, ac eſſe debeo. & ideo magis, quàm aut iumenta, aut bruta, aut ſaxa ſubiectioni ſuccũbo, quia ſiue nolim, ſiue velim, ſubiectus ſum: & per ipſum tam nolle quam velle; per ipſum tam ſubiectum eſſe, quàm ſubiectum non eſſe; ac nolle eſſe; nihilominus ſubiectus ſum, & omnium debitor ſum.

Igitur, debeo Tibi Deo, & Domino meo, totaliter totum me: & quidem etiam toto me. Debeo tibi Corpus, Animam, Perſonam, Subſtantiam, ſubſtantiæ annexa omnia, ſubſtantiæ vires omnes, viriumq; actus omnes. debeo tibi omnia iſta quæcunque addidiſti mihi, ad omne obſequium meum, propter obſequium tuum. Vnde etiam omnem Creaturam; cum omni, & pro omni obſequio ſuo, quod exhibet mihi, obſequioque meo: debeo tibi, & perenni obſequio tuo.

Debeo tibi, cognitionem & notitiam Tui: debeo fidem, confeſſionem, prædicationem. Debeo, ſpem in te, fiduciam, inuocationem, recurſum, refugium, orationem, ſupplicationem. Debeo, gratitudinem, gratiarum actionem, laudem, adorationem, cultum, honorem, venerationem, timorem, reuerentiam, glorificationem, exaltationem, religionem, deuotionem, pietatem. Debeo, obedientiam, ſubiectionem, ſeruitutem, obſequium, in omnibus, rebus, locis, temporibus, circumſtantijs tibi placitis, á te, vel tuo Nomine, à tuis locum perſonamq; tuam

tenentibus, imperatis. Debeo tibi Amorem, desiderium, dilectionem, Charitatemq; super omnia: ex toto corde, ex totâ animâ, ex toto me.

Propterea, Toto me, amo Te, toto inquam me: siue prout ipse sum: quidquid à te, personaliter & indiuidue sum; siue prout cum omni creaturâ communico, & vinculo communitatis, atque meæ voluntatis vnum & idem sum.

Quod quia Nihil omnino est coram Te; cùm Ego quocunque modo sim; Nihil coram Te sim; & Amor meus, & omnis actus amoris, & omnis amandi te conatus, omnino & necessariò nihil penitus sit;

Idcirco debeo: & velle debeo: & (quod sum, possum) volo, & velle studeo, mendicare à te: vt des mihi ampliùs, digniùs, validiùs Amare Te. Et cùm nihil supersit, vnde vel ego possim petere; vel Tu possis præstare mihi magis amare te: quàm ipsum Te, & ipso Te;

Ideo Toto Te, Amo te: & sic in æternûm, volo, opto, peto, statuo amare Te. Toto nimirum Te, pro toto te, pro toto me.

O Sanctissima Vnitas, ô Sanctissima Trinitas, ô Summa Deitas. ô te toto me agnoscere, confiteri, prædicare! ô te amare, æstimare, exaltare! ô te desiderare, concupiscere, in te æstuare, anhelare, ardescere! ô te quærere, inuenire, apprehendere, tenere! ô te pasci, nutriri, saginari, impinguari! ô in te liquescere, languescere! ô in te exhauriri, absorberi, perire! ô in te transformari, transflammari! ô Deificari! ô Indiuinari!
ô te possidere, te frui, te
gaudere!

EXER-

EXERCITIORVM PARS II.

ERGA Sanctissimam Trinitatem.

EXERCITIVM I.

Confessionis, & Postulationis, Benedictionis in omnibus.

1. STatue te, in conspectu Sanctissimæ Trinitatis: DEI Patris, & Filij, & Spiritus Sancti: cum singulari Fidei Viuacitate, & professione: reuerentiâ quoque Maiestatis eius: tum viscerali tui ipsius, coram eius Dignitate abyssali, humiliationis pondere.

2. Confiteberis singillatim, necessitates, miserias, periculositates, omnis generis: tam tuas proprias, quàm tuorum: quàm totius Vniuersi: temporales, corporales, spirituales, æternas: humilians te ex singulis, tuo, tuorum, vniuersique nomine.

3. Postulabis; per omnia viscera Bonitatis Diuinæ: cum plenissimâ in eius miserationes fiduciâ; atque tui proiectione: vt misereatur tui; sitque tui adiutor in opportunitatibus.

4. Postulabis quoque: vt misereatur eorum omnium; quos in orationibus tuis commendandos DEO suscepisti: vel habere debes: quos in DEO, eiusque Charitate diligis: & à quibus diligeris: atque pro te oratur: pro omnibus etiam tibi malè affectis.

5. Postulabis præterea: vt misereatur totius Ecclesiæ Christi: populique Christiani: Regni, & populi tui: Prouinciæ: Ciuitatis: Domùs, &c.

 6. Qui-

6. Quibus omnibus det congruam benedictionem, in supradictis Necessitatibus,

7. Idque sicut Sanctissima Trinitas scit, potest, vult.

8. Adimplendo totum gustum suum, cordisque sui, & Voluntatis, atque Voluptatis suæ Sanctissimæ: sicut in Cælo, ita & in terrâ: hoc est, in te, in tuis omnibus, denique in omnibus Creaturis, pro omni tam tempore, quàm Æternitate.

PRAXIS.

SAnctissima, Dignissima, Augustissima, Adoranda Trinitas, DEVS meus, DEVS omnium Nostrûm, DEVS vniuersæ Creaturæ: tu enim Nos de Nihilo Creasti, tu Dominus, tu Possessor, tu Rex noster es. Nos autem populus tuus: & oues pascuæ tuæ: pupilli, & planè pusilli pulli tui. Tibi confiteor: totâ spei, fiduciæque in tuas Misericordias plenitudine: omnes Necessitates, infirmitates, ærumnas, periculositatesque meas, quas tu Domine plenissimè cognoscis. Per omnia viscera Bonitatis tuæ; cuius apud te est infinitus thesaurus: toto me, totoque Vniuerso, totiusque Vniuersi atomis vniuersalisatis: peto à te; Miserere mei, & omnium meorum, & omnis Creaturæ tuæ, subueniens, & benedicens Nobis in cunctis necessitatibus nostris Naturalibus, personalibus, spiritualibus, corporalibus, temporalibus, officialibus: sicuti potes, scis, & vis, eas gloriæ tuæ maiori deseruire, adimplendo in omnibus suauissimum Gustum Cordis tui, tam in me, quam in omnibus Creaturis, pro omni tempore, & pro omni æternitate.

EXERCITIVM II.

Erga SS. Trinit: & ab eâ Emendicationis omnium, & omnibus.

1. STatues te in Conspectu Sanctissimæ Trinitatis: ante Thronum gloriæ eius.

2. Pe-

2. Penetrabis memoriâ, & corde tuo; abyssum plenitudinis perfectionum omnium: ac nominatim, Bonitatis, Liberalitatis, Profusionis, & Propensionis eius ad benefaciendum: nec non ad Miserendum omnibus Creaturis suis. quoniam Misericordia eius super omnia opera eius, eminet: & manat incessabiliter, &c. Veluti ex Mari: omnium Fontium Fonte.

3. Penetrabis etiam Memoriâ, & Corde; omnem abyssum Mendicitatis atque Miserabilitatis tuæ: tam ad Naturalia, quàm ad supernaturalia bona, & Effecta.

4. Hac totâ abysso emendicabis omnes necessitates: seu potiùs miserationes & beneficentias Diuinas; Animæ, Corpori, statui, officio, obligationi tuæ; pro omni opportunitate, & pro omni tempore, atque æternitate.

5. Simili abysso miseriarum, Necessitatumque omnium, ac singularum Creaturarum, totius Vniuersi; emendicabis etiam ab illâ immensâ Bonitatum, & perfectionum plenitudine Diuinâ, omnem sufficientiam, omniumque necessitatum subsidium, copiosum, efficax, plenum, salutare, DEO gloriosum, & placitum, perseuerans & æternum.

6. Iuxtà gustum Voluntatis Diuinæ.

7. Allegando in subsidium mendicationis tuæ, Vniuersam Bonitatis ac Munificentiæ Diuinæ plenitudinem.

8. Verbi quoque Increati, pro nobis autem Incarnati Maiestatem Humiliatam: Humilitatemque Maiestificatam: cum omnibus laboribus, passionibus, dignationibus, meritisque illius.

9. Pretiosissimæ etiam DEI & omnium nostrûm Matris Virginis: Matris Misericordiæ atque Gratiæ.

10. Omnium denique Electorum DEI, Angelorum iuxtà & Hominum merita, preces, ac Beatitudines.

11. Repetes hanc Emendicationem sæpiusculè.

12. Et gaudebis totâ Mendicitatis tuæ abysso, omniumque Creaturarum: quia vnus ac solus est DEVS, apud quem omnia

emendicare & debes, & potes: liberaliter, fiducialiter, efficaciter, indesinenter, atque indeficienter, absque verecundatione, absque metu repulsæ, absque metu defectionis, absque metu improperationis. cum certitudine potiùs, tantò maioris profusionis beneficiorum ex DEO, quantò maiorem crebriorem, audaciorem, auidioremque mendicationem attuleris: sæpiusque repetieris ad ipsum.

PRAXIS.

SAnctissima, Dignissima, Opulentissima Trinitas DEVS: abyssalissimâ Bonitatis, ac Munificentiæ tuæ plenitudine, totâ mendicitatis, egestatisque meæ abysso, mendico: atque supplicissimè postulo: omne subsidium Necessitatibus meis omnibus & singulis, tam pro huius, quàm pro alterius, tam pro naturalis, quàm pro supernaturalis Vitæ. Mendico etiam totâ pariter abysso mendicitatis omnis tuæ Creaturæ, eidem; omnem bonitatis, liberalitatisque tuæ munificentiam, pro omnibus indigentijs eius, huius, alteriusque vitæ. Mendico autem id; per omnem quanta quanta est Plenitudinem tuam Diuinam: necnon ad sese nobis profundendam promptitudinem: Mendico id etiam, per Verbi Increati, propter nos autem Incarnati, omnes pro nobis ebibitos labores, dolores, Dignationes, ac Merita. Mendico id quoque, per Pretiosissimæ DEI, ac nostrùm omniū Matris, Mariæ Virginis Maternitatem, atque Maternitatis Dignitatem, & apud te autoritatem. Mendico id quoque, per omnium Electorum tuorum, Angelorum iuxtà, & Hominum, tecum in Cælis regnantium Merita, & preces, & beatitudines.

EXERCITIVM III.

Erga SS. Trinitatem, traditione sui in Voluntatem eius.

1. CONstitue te coram Sanctissima Trinitate, &c.

2. Con-

2. Constitue te coram Sacratissimâ, Adorandâ, superbenedictâ ac superbenedicendâ eiusdem Voluntate, tanquam coram Dominâ & Monarchâ plenipotentissimâ, absoluteque omnium Potente Principe, Reginâ, Imperatrice.

3. Trades te totum, ac in specie Cor tuum Voluntatemque tuam, instar tabulæ rasæ & mundæ, atque instar chartæ Virginis & puræ, tum Sanctiss: Trinitati: tum eiusdem Voluntati.

4. Totis tuis Viribus petes ab eâ: vt dignetur in Corde tuo, atq; in Voluntate tuâ, inscribere & insculpere charactere indelebili Notitiam, Amorem, Reuerentiam, Æstimationem, Obseruantiam, ac Exequendi studiosissimum studium, suæ beneplacitæ, adorandæ, suauissimæ, dignissimæ, sanctissimæque Voluntatis.

5. Vt nunquam ex Corde Voluntateque tuâ deleatur, nunquam refrigescat, aut vel minimùm intepescat, aut in leuissimam transgressionem declinet.

6. Sed vt semper maneas Mancipium, atque etiam Iumentum, (sed spontaneâ atque sponsali Voluntatis tuæ necessitate ac deuotione,) Diuinæ ipsius Voluntatis.

7. Inueniarisque semper, in omni occasione & circumstantiâ, insignitus Diuinâ istâ Voluntate: eiusque amore; & ad illam plenissimâ subiectione, tanquam Naturali stemmate & charactere: quò in totâ æternitate cognoscaris, internoscarisque à reliquis Creaturis, velut Deuotum Diuinæ Voluntatis Mancipium;

8. Ignorans omnem prorsûs resistentiam, & moram, & lentitudinem, dissimulationemuè, sed cum plenâ, ponderosâ, cæcâ, hilarique resignatione, obedientiâ, executione, quiete, contentatione.

9. Ita; vt sic affici, sic Diuinæ Voluntatis totum esse; sit tibi vnicus cibus: vnica Voluptas; vnica Pax: vnicum Gaudium: vnicum Præmium: vnica Merces: vnica Vita: vnica Beatitudo.

10. Exinde verò, vel excidere, vel exerrare, aut in hac affectione intepescere, sit tibi morte grauius, sit inferno detestabilius, sit æternâ damnatione damnabilius.

PRAXIS.

SAnctissima, & Omnipotentissima Trinitas, DEVS meus. Cuius Voluntas, potentia est, atque omnium Voluntatum Regina, & Regula; Ecce tibi Cor meum, & Voluntas mea: Scribe, & insculpe in eâ Vniuersum beneplacitum tuum, tuæque Diuinæ Voluntatis. Vnà cum cordiali, sponsalique Amore, & appretiatione illius, in me æternaturo. Non sinas eum vnquam aboleri: sed potiùs, fac eum semper innouari: altiusque & profundiùs insculptum excellere, Non sinas me vnquam rebellare, resistere, obniti, obmurmurare, moras, vel recusationes obtendere: sed potiùs, fac me deuotissimum mancipium, ac liberrimũ, liberalissimumque iumentum beneplaciti tui, Voluntatisque tuæ omnis. Characteriza me, signo isto tuo æternaliter, in omnibus substantijs, potentijs, partibus, actionibus, mutationibus, atomis, circumstantijs, occasionibus, momentisque meis. Sit Voluntas tua, Cibus meus: Vita mea: felicitas mea; pax mea; gaudium meum: beatitudo mea.

EXERCITIVM IV.

Erga SS. Trinit: per proiectionem sui in eius Prouidentiam.

1. COnstitue te, coram Sanctiss. Trinitate: tanquam coram Mari fundo carente, omnibus bonis repletissimo: & ex cuius plenitudine manant omnia; replenturque, & continentur omnia.

2. Collige, omnes Necessitates tuas: (tuorum, & denique omnium creaturarum.) Curas quoque, proposita, intenta, vota, desideria, obligationes.

3. Proijce illas omnes, in Abyssum Prouidentiæ, Voluntatis, Charitatis, Sapientiæ, Omnipotentiæ, Fidelitatisque DEI.

4. Sepeli eas ibique prorsùs demerge, in Domino DEO tuo: iactans omnem cogitatum tuum in eo: certus; quia ipse faciet

ea

ea omnia: quæ gustui illius, tuæ autem saluti, atque consolationi plenissimè seruient.

5. Id autem eâ fac simplicitate atque securitate: quâ sese infantuli in sinu suarum Matrum, vel Nutricum deponunt: Nihil omnino solliciti de se: ac neque cogitationem sollicitudinis, & curæ sui habentes: sed ex toto prouisioni maternæ innitentes: in eâque tanquam demersi conquiescentes.

6. Pari ratione & tu; totus quantus in Diuinæ Prouidentiæ plusquam Materno sinu recumbe: & conquiesce: certus; quoniam ipsi est Cura de te: deque omnibus.

7. Et eâ quidem tantò maior ac liberalior, quantò tua, in eius Prouidentiæ curam, est proiectio fidentior: atque plenior. Ex mensurâ enim nostræ in DEVM fiduciæ, admetiri consueuit DEVS curam suæ Prouidentiæ: semper superaddens plurimùm: Nolens nostram in eum fiduciam esse frustraneam: & Volens, suam fidelitatem circa nos, esse superplenissimam, & superexaggeratissimam.

8. Sic ergo sta in Prouidentiâ DEI fidenter: sicut vel terra in centro; vel infantulus in Materno sinu: perinde ac si nihil deberes, nihil velles, nihil posses, tibi prouidere, ac procurare. Nihil in te, in tuis viribus, in tuis industrijs, in tuis meritis, in vllius Creaturæ subsidijs promissisuè spei, aut fiduciæ habendo: sed horum omnium efficacitatem, ex DEI Prouidentiâ, que in sui dispositione nunquam fallitur, expectando, acceptando, eidemq; totalissimè attribuendo.

PRAXIS.

SAnctissima, Pijssima, Fidelissima Trinitas DEVS, in tuam Diuinam Prouidentiam, Bonitatem, Sapientiam, Omnipotentiamque, me totum, measq;, omnes, & singulas, nec non meorum, ac totius Vniuersi, necessitates abijcio, demergo, desero. Itaque tu ô suauissima, atque Dulcissima Prouidentia, mihi, & omni-

omnibus mecum prouide: sicut potes, scis, & vis. Ego enim nihil opis mihi afferre, nihil prouidere ex me sine te possum. Perdere, & prodere me possum: sed tueri ac seruare non possum. quid enim sum mihi sine te Domine: nisi Dux in præceps?

EXERCITIVM V.

Erga SS. Trinitatem, per collationem sui ad Dignitatem eius.

1. CONstitue te coram Sanctissimâ Trinitate.

2. Constitue te, & omnia tua bona Animæ, Corporis, fortunæ, temporalia, spiritualia; præsertim gratias, virtutes, merita, quæcunque habes, si quæ habes, coram DEO, ex Dono Diuino.

3. Hæc omnia compara, & commensura cum DEO: eiusque: Eminentissimâ Dignitate, & Maiestate.

4. Commensura quoque hæc eadem, cum omnimodâ tuâ ad DEVM obligatione:

5. Et in specie compara te, tuaque bona, tuas excellentias, cum innumerabiliter multiplicibus, ijsdemq; simul inexsolubilibus ante DEVM debitis tuis, reatibusque tam culpæ, quàm pœnæ temporalis, æternæ, damni, & sensûs, præsentis, futuræ, exterioris, & spiritualis.

6. Agnosce, atque confitere, te, sic DEO, eiusque Maiestati & Dignitati, Perfectioni & Sanctitati comparatum, merum Nihil esse: nihil habere, nihil valere, nihil posse, nihil adhuc coram DEO boni egisse: imò bona acta, vix, ac ne vix quidem boni nomine digna esse: & non tantùm nihil illis apud DEVM promeruisse; verùm etiam demeruisse: ac digna supplicijs plagisq; peregisse: Nihil omnino propter DEVM laborasse, aut sustinuisse: aut in eius obsequium gloriamuè expendisse: quod si quid peregisti, id potiùs, & magis DEI, quàm tuum esse: teque ex eo ipso, coram DEO debitorem, soluendi impotem, esse: nec vllam debitorum particulam exsoluisse, aut expiasse.

7. Ah

7. Ah miseram dignitatulam copiolamq; tuam, Deo collatam! tantoq; magis inanem, ac nullam, quantò maiori collatam, atque compositam! O verè non magnificabitur nec iustificabitur homo compositus Deo! sicut fuligo non albescit composita niui, sicut lutum non fit pretiosius compositum auro.

8. Erubesce, & exhorresce Nuditatem, Nullitatemq; tuam.

9. Obstupesce, & superobstupesce Eminentiam, Maiestatem, Dignitatem, Perfectionem, Sanctitatem, Plenitudinem, opulentiamq; Diuinam: quam, sacro & deuoto horrore perfusus, penetratusq;, demississimè venerare.

10. Exsuscita in te, maiorem, maioremq; in Devm liberalitatem, & quàm multiplicissimè multiplica feruorem seruiendi Deo, studendi placere Deo, exaltandi Devm: laborandi & patiendi pro Deo; expediendi te à debitis quæ habes coram Deo.

11. Atque dic cum Prophetâ: Nunc cœpi: reuoua velut Aquila iuuentutem Spiritûs tui: & tanquam hodie primùm, de nouo aggredere seruitium Dei: exaltationem, magnificationemque Dei: impensionem, & superimpensionem, euiscerationem, & annihilationem tui, Deo, & propter Devm.

12. Et cùm omnia feceris: dic nihilominùs; seruus inutilis sum, quod debui facere, feci: & tamen post hæc omnia Nihil sum.

PRAXIS.

Sanctissima, Ditissima, Dignissima Trinitas, Devs: Ecce totus ego, & vniuersa Bona mea, dignitatesq; ac merita mea in conspectu tuo. Ecce labores, ecce passiones meæ propter te: ecce Virtutes, & opera, & perfectiones meæ coram te. Heu! quàm omnia misera! quàm modica! quàm scatentia sorde! quàm nulla! comparata præsertim, supersuperq; Dignissimo, & Ditissimo tibi Deo. Adiuua Domine infirmitatem, nuditatemque meam. Auge robur, auge promptitudinem, auge feruorem, auge constantiam. Volo Domine abhinc tibi feruentiùs, ardentiùs,

tiùs, liberatiùs, ignitiùs, constantiùs, perfectiùs, solidiusq;, deseruire: pro te laborare: pro te pati: pro te impendi: pro te profundi: pro te exhauriri: pro te exinaniri: pro te annihilari: & tuum Diuinum beneplacitum exequi: dignitatem exaltare: Gloriamq; magnificare: & superexaltare: dignè te, propter te, toto me, toto te, in æternùm & vltrà, & ampliùs, atque ampliùs.

EXERCITIVM VI.

Erga SS. Trinit: per Euiscerationem Vniuersi in Charitatem eius.

1. CONstitue te coram SS. Trinitate, cum totâ Creaturarum Vniuersitate in te transformatâ, tibique impersonatâ, ita vt tota illa tu: & vicissim Tu, illa tota fias. quemadmodum in DEO omnia sunt vnitate sibi deuincta, tanquam vnius Patris filij, cui & dicunt omnia: Pater noster.

2. Toto te, sic omnibus Creaturis coniuncto, & impersonato, erumpes, ebullies, eructabis, eiaculaberisq; Charitatem, & Æstimationem Sanctissimæ Trinitatis: appretiando eam super omnia existentia, & possibilia: tanto conatu, quantus est possibilis omni Creaturæ, in omnibus circumstantijs, & conditionibus illius.

3. Huiuscemodi conatum, disce ab eo, qui ita hortatur omnes. Multa dicemus, & deficiemus in verbis; consummatio autem sermonum DEVS ipse est omnibus. Gloriantes ad quid valebimus? Ipse enim Omnipotens super omnia opera sua. Terribilis Dominus: & Magnus vehementer & mirabilis Potentia ipsius. Glorificantes Dominum quantumcunque potueritis: Superualebit enim adhuc: &; Admirabilis Magnificentia eius. Benedicentes Dominum, exaltate illum quantùm potestis: Maior est enim omni laude. Exaltantes replemini virtute, ne laboretis: non enim comprehendetis. Quis videbit eum, & enarra-

rabit? Et quis magnificabit eum sicut est ab initio? Multa abscondita sunt maiora his: pauca enim vidimus opera eius. Omnia autem Dominus fecit. & piè agentibus dedit Sapientiam, *Eccl.* 43. 29.

4. Quia verò is ipse conatus, quantumlibet actualiter effusus, & exercitus, non plus est coram DEO. quàm vnius folioli in vastissimo nemore moti strepitus;

5. Obsecrabis omnium Creaturarum tibi impersonatarum Nomine, Entitate, affectu, obligatione, & etiam obedientiali possibilitate atque capacitate, insuper omnibus omnium atomis vniuersalisatis, vt DEVS, qui solus sibi dignè amando, & dignificando, idoneus, & adæquatus est, semetipso seipsum amet, æstimet, laudet, exaltet, glorificet: adæquatè suæ dignitati, maiestati, amabilitati, amatiuitatique, & suæ ad sese amandum infinitæ, & inexhaustæ facultati.

6. Exultabis toto te, quòd Sanctiss. Trinitas DEVS, naturaliter, voluntariè, necessarióque, seipsum suo Amore, pretio, æstimationeque expleat: exsatiet: exæquet; exæquaturusq;, & expleturus sit per omnem æternitatem.

PRAXIS

SAnctissima, & Inæstimabilissima, & Amabilissima Trinitas DEVS, totâ Omnitudine meâ, ex omni Creaturarum mihi impersonatarum, adunitarumque vniuersitate conflatâ, Amo te DEVM meum; & præfero, atque appretio super omnia: conatu omni, & toti mihi possibili. Quia verò hoc ipsum omnino Nihil coram te est; cùm ego, & personaliter particulariterq;, & vniuersaliter, vniuersalisatisque, totus sim omnino Nihil; amorque omnis, & omne exercitium actuatioque illius, sit etiam Nihil; comparatum Maiestatis tuæ Magnitudini, atque Dignitatis Eminentiæ. Sicut folium crepitans in vastissimâ solitudine, aut sicut gutta roris antelucani decidens in Mare; Idcirco toto me, totoq; Vni-

vniuerso, & omnibus atomis Vniuersi vniuersalisatis, desidero: vt Tu Devs meus, temetipsum, temetipso, tantùm ames, tantùm æstimes, tantùm glorifices, tantumq; beatifices, quantùm præualet Immensitas tua tota. Et quia Tu, sic te, necessariâ Voluntate, voluntariâq; necesitate diligis, & appretias ab omni æternitate: hinc Ego totis meis, totisque Vniuersæ Creaturæ viribus exulto, & exultabo: & exultare desidero, opto, peto, & propono, in omnem Æternitatem.

EXERCITIVM VII.

Erga SS. Trinitatem, per Exsolutionem debiti vniuersi, illi debiti.

1. STatue te coram Sanctisima Trinitate.

2. Omnimodam Sanctiss. Trinitatis Maiestatem, Gloriam, Amplitudinem, tam eam, quam habet ipsa ex se, suâque Essentiâ, Naturâ, atque Personis, & Perfectionibus suis; quàm eam, quam habet ex splendore totius Curiæ cælestis sibi assistentis, gloriamque sibi cumulantis; statue quoque tibi ob Oculos Cordis tui.

3. Agnosce, totius subcælestis Mundi, ac imprimis totius humani generis, super faciem terræ habitantis, omnimodum Debitum: quo debent Sanctiss. Trinitati Notitiam, Fidem, Spem, Fiduciam, Refugium, Timorem, Inuocationem, Reuerentiam, Orationem, Religionem, Deuotionem, Pietatem, Obedientiam, Subiectionem, Seruitutem, Laudem, Gloriam, Exaltationem, Exultationem, Gaudium, Gratulationem, Gratiarum actionem, Æstimationem, Amorem, Dilectionem; Charitatem, omnem, posibilem, atque etiam omniposibili maiorem.

4. Agnosce, & erubesce, & ingemisce, huius debiti, vix, ac ne vix quidem minutam particulam, atomumuè, Sanctisimæ Trinitati, à Creaturâ suâ, præsertim ab Humano genere, & speciàlius etiam à te, impendi: atque exsolui.

5. Ergo

5. Ergo omnem Creaturam, maximè Humanam, tibi superinduens, atque in te impersonans, etiamq; cælestem & supercælestem ad hoc adiungens, toto te, ad thronum SS.Trinitatis accedens, pronusq; coram procidens, debitum istud, quo Vniuersa tenetur Creatura; omnimodum, & æternale, & abyssale, Laudis, Amoris, Venerationis, Subiectionis, Exaltationis, & Exultationis, exhibe Sanctissimæ Trinitati: atque in exhibendo perennare tum concupisce: tum contende: vt nullum sit momentum temporis & æternitatis, nullum punctum loci, ac immensitatis, in quo non exhibeatur, quantùm ex te, Sacrosanctæ Trinitati persolutio debiti huius: vsque ad Nouissimum quadrantem, & minutum.

PRAXIS.

SAnctissima, Gloriosissima, Eminentissima Trinitas, Vnus DEVS; cuius Natura & Essentia est Dignitas: quam Vniuersa cælestis Curia superexaltare cupit, & gaudet: Tibi etiam Nos terrarum incolæ, omnem venerationem, omnem laudem, omnem subiectionem, omnem Timorem, omnem Amorem, & Deuotionem debemus: sed (ah probrum nostrum!) in hoc debito persoluendo, plusquam nimium negligentes, rari, sordideq; parci, quin & iniuriosi, in Te sumus. In huius negligentiæ compensationem, & adimpletionem, Ego Te nunc amo, adoro, glorifico, veneror: in æternumq; venerari, & amare, Toto me concupisco, propono, & adnitor. Nullum sit vt deinceps Momentum temporis, & æternitatis, nullum punctum spatij & immensitatis, in quo Tu Trinitas DEVS, à Te, à Beatis tuis, à me, ab omnibus, & singulis, etiam posibilibus Creaturis, non glorificeris, iuxta, condignum Maiestatis, Dignitatisque tuæ Meritum, & iuxtà Nostræ coram te, & ad Te, obligationis debitum.

ERGA Sanctiſſimam Trinitatem Exercitium ſpeciale.

1. SAnctiſſima TRINITAS, Pater, Fili, Spiritus Sancte, vnus DEVS in Eſſentiâ & Naturâ: trinus in Perſonis, quem noſſe & amare Vita æterna, & omne Bonum eſt: largire mihi Creaturarum tuarum rationalium minimo, cognitionem, amoremque tui, qualem potes, ſcis, & vis, quem cupio, & peto Toto me, Toto te, propter Te.

2. O IESV, lux vera, quæ illuminas omnem hominem in hunc Mundum venientem, & ad SS. Trinitatis deducis cognitionem: illumina & me: vt cognoſcam Sanctiſſimam Trinitatem, vnum, verum, viuum, DEVM, eumq; amem in æternum.

3. Pretioſiſſima Parens DEI-Hominis: admirabile Tricliniũ, & ineffabile Complementum Beatiſſimæ Trinitatis: impetra cum omnibus amatoribus, & laudatoribus SS. Trinitatis, mihi cognitionem, ac fidem; amorem, & æſtimationem; reuerentiam & adorationem; laudem & glorificationem; poſſeſſionem & fruitionem beatificam, Beatiſſimæ Trinitatis: tam huic præſenti, quam futuræ vitæ proportionatam.

4. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo, Te Pater ingenite, Fili vnigenite, Spiritus Sancte ab vtroq; procedens. Pater ab æterno teipſum cognitione adæquans: mentiſq; tuæ Filium generans, & in eodem tibi ineffabiliter complacens: Fili, ab æterno DEVS de DEO genite, conſubſtantialis Patri, Patriſq; amator, & glorificator: Spiritus Sancte, Patris, & Filij amor conſubſtantialis, vnus ab vtroque, vnus vtriuſque, vnus amborum, nec tamen quaſi duorum, ſed quaſi vnius.

5. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te, ô Eſſentia primoprima, carens principio, ex Te, & à te omnia, & totum,

Ens

Ens à te ſolum, & fons aliorum omnium Entium. Naturans natura, creans, & conſeruans omnem Naturam. Principium Naturale Motûs, & quietis, operationis & propagationis, ſtatûs & permanſionis. Vita viuens, Vita beata, Vita beatificans, Vita cui idem eſt Eſſe quod Viuere, idem Viuere quod Eſſe.

6. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te ô Pater luminum, ô fons gloriæ, ô ſecurus poſſeſſor beatitudinis, ipſaq; beatitudo: O Fili, lumen de lumine. Candor lucis æternæ, Splendor Paternæ gloriæ: O Spiritus Sancte, Patris, Filijq; clara Suauitas, ſuauiſq; claritas: Patris, Filijq; amoroſa, & delitioſa, & illuſtris ebrietas, delitiarumq; ſatietas.

7. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo Te, ô Prima, ô Eſſentialis, ô Originalis, ô Indeficiens Charitas, Benignitas, Pietas. Charitas creans, benignitas ſeruans, pietaſque gubernans omnia. Charitas præſens omnibus, benignitas operans in omnibus, pietas prouidens omnibus. Charitas ſollicita pro omnibus. benignitas indulgens omnibus, pietas intendens & ſeruiens omnibus.

8. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te, ô ſuperpotens omnipotentia, ô ſuperſapiens ſapientia, ô ſuperdulcis dulcedo. O artifex & conditor omnium Poteſtas. O idea, & Ars omnium Sapientia. O lac, & fomentum, & nutrix omnium Suauitas.

9. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo Te, ô Pater, ex quo omnia. O Fili, per quem omnia. ô Spiritus Sancte, propter quem omnia. O Pater, ex cuius Eſſentiâ Filius & Spiritus Sanctus: ex cuius Potentiâ omnis Creatura: ex cuius Voluntate omnis Electio. O Fili, cuius ad inſtar & Exemplar omnia, per cuius Sapientiam ordinantur, & reguntur omnia. Cuius ductu Electi operantur, & Electis cooperantur omnia. O Spiritus Sancte, propter cuius amorem Pater & Filius facit omnia: conſeruat omnia, glorificat omnia.

10. Con-

10. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo Te, ô Pater, Fili, Spiritus Sancte: DEVS, vnus, viuus, verus; Principium omnia condens & regens, stabilitas omnia seruans, & mouens: æternitas præsentibus, præteritis, futurisq; præsens. Immensitas, & plenitudo replens omnia. Simplicitas infinitè varians omnia. Vnitas nectens omnia. Finis ordiens omnia, terminans, & perficiens vniuersa.

11. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo Te, ô Veritas, & ratio, & lex æterna, atque prima. O veracitas, falli, & fallere nescia. O sinceritas incapax doli, & misturæ. O rectitudo immobilis, & inflexibilis. O Iustitia, & æquitas justitias judicans, & tamen judicium misericordiâ temperans.

12. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo Te, ô Bonitas, bonitatis fons, bonitatis emanatio, bonitatis abyssus: Bona faciens omnia, benefaciens omnibus, bonos faciens omnes, bona excedens omnia. Voluptas, vbertas, repletio, satietas, saginatio, delectatio, dulcedo, amænitas omnium incomprehensa, infinita, omnibus infusa.

13. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te ô salus plena, salus secura, salus beata, salus æterna. Sol, & fons, & redundatio saluificans, & omnia ad salutem ducens. Sanctitas, puritas, innocentia, integritas. Misericordia, longanimitas, patientia, sustinentia, liberalitas: miserationis & causam, & modum, & tempus ex te offerens, & quærens, & habens. Pater misericordiarum, & DEVS totius consolationis.

14. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te, ô Essentialis simplicitas, & simplex Essentia, impermista Natura. Expers potentiæ, actus purus, & primus, fons, & virtus omnis actionis: Forma formosissima, pulchritudo integra, Operatio sine mutatione operans, lassitudinem nesciens: Actio sine labore: quies absque otio: Otium beatum: Vnitas, & indiuisio: Insensibilis omnium sensus. Motus omnium absque motu: locus omnium absq;

absque situ. Capacitas omnium absque extensione. Mensura, omnia indiuisibiliter mensurans. Magnitudo sine quantitate. Numerus omnia numerans, ipse innumerabilis. Pondus omnium: ponderans, & ponderare: in suum finem faciens omnia, ipse tamen carens pondere.

15. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te, ô Regula, & Rector: Ordo, & series, Decor, & species, Vigor & robur, Modus & status, Medium & finis, Initium & Clausula, Alpha & Omega. Radix & fructus, Vita & virtus. Sapor & gustus. Lux & splendor. Dator & Donum. Pax & gaudium. Præmiator & præmium. Labor & Merces omnium.

16. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te, ô Altitudo humilians, ô profundum erigens ô latitudo adarctans, ô longitudo atoma. O ignis consumens, ô lux lucens & latens, ó feruor refrigerans, ô satietas esurire faciens, ò Ebrietas sitim inducens, ô sitis inebrians, ô fames satians.

17. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te ô Maiestas, ô dignitas, ô celsitudo, ô gloria, ô felicitas, ô Beatitudo, ô æternitas, ô immensitas, ô incorruptio, ô Diuitiæ, ô Perfectio, ô Laus, ô honor, ô Exaltatio, ô decus, ô Totum quod esse potest: ô Nihil eorum, quod Creatura est; ô aliud & aliter, quam à Creaturâ cogitatur; ô Diues omni bono, ô Paupertas omni carens malo & Nihilo, ô Ens Entium, ô Ens Essentiale, ô Essentialis Entitas, ô Qui es, ô DEVS.

18. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te ô DEVS. Sapientia, Omnium Ars, Idea, & Artifex, Consiliarius, Illuminator, reuelatio profundorum, Amor, & amans, Zelus, & Zelator, Pax, & pacificus, & Princeps Pacis, Longanimis, Misericors, Consolator, Protector, Iustus. Loquens, & Imperans justitiam, Rectus, Iudex, Vltor, Zelotes, Terribilis.

19. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te, ô DEVS DEORUM, DEVS super omnes DEOS, qui nomen habes innomina-

nabilis. Qui es omne Ens. Qui es ſpiritus ſimplex, immortalis, perfectus, infinitus, immenſus, immutabilis, æternus, inuiſibilis, incomprehenſus, ineffabilis, excedens omnia, immanens omnibus, cunctis interior quàm ſunt ipſa ſibi, Veritas, Veracitas, Fidelitas, Bonitas, Pulchritudo, Admirabilis, Vita.

20. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te, ô DEVS pijſſime, beneficentiſsime, affabiliſsime, liberalis, magnifice, patiens, benigne, clemens, mitis, fortis. Suauis, Dulcis, Sanctus, Purus, Creator, Conſeruator, Prouiſor, Gubernator, Cuſtos, Dominator.

21. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo te, ò Domine exercituum, DEVS Sabbaoth. Rex Magne, ſublimis, excelſe, Aſcenſor, & Poſſeſſor Cæli, amabilis, deſiderabilis, incogitabilis. Diues in omnes. Solus diuitiæ. Omnipotens, Legiſlator. Beate, Beatitudo, Saluator, Salus, Merces, Glorificator, Suſcitans ex mortuis, Primus, & Nouiſsimus, Finis finium omnium, Summum, Vltimum, Supremum Bonum, Bonitaſq; completiſſima, & Eſſentialis.

22. Confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo, Te, ô DEVS Vnitas, ô DEVS Trinitas. Pater ingenitus, à quo omnis paternitas, à quo omnia. Filius Verbum, Imago, Vnigenitus, Splendor, & Candor lucis æternæ. Speculum ſine maculâ. Figura Paterna Subſtantiæ. Sapientia genita, æterna, increata. Virtus DEI, brachium DEI, per quem omnia. Spiritus Sanctus, Amor. Vinculum Patris & Filij: Donum. Sanctificatio. In quo omnia.

23. O Trinitas DEVS, qui es id, quod es: qui quod es à Te es: qui abyſſus Eſſendi es. Toto me confiteor, amo, veneror, glorifico, laudo, exalto, gaudeo, te eſſe qui es: te eſſe id quod es: propter te. Toto me, (quia verò id Nihil eſt, ſicut totus nihil ſum; ideo) Totò te, volo tibi Te. volo tibi quidquid es. & gaudeo quia es quidquid es: & quia non es quidquid non es: gratias ago tibi, quia es quidquid es. & quia ex te ipſo es. & quia hoc nulli, niſi ipſi, ſoli, vni tibi debes.

24. O Trinitas Vnus Devs. Tu quidem Vnum & simplicissimum, purissimum, perfectissimumq; quiddam es: attamen quod est in Te tibi optimum, nempe; Temetipsum; tibi volo toto me: toto Te: propter Te.

25. O Trinitas vnus Devs, quidquid Cordis tui Voluntati præ omnibus placet, intra, vel extra Te, hoc totum Tibi volo; tibi gaudeo: tibi gratulor: toto me, Toto Te, propter Te.

26. O Trinitas Vnus Devs, Omnipotens, Dignissime, Misericors, maxime: quoniam potes, scis, & vis, sicut potes, scis, & vis; inflamma, purifica, posside, illustra, penetra, transforma me totum Amore tuo: æternaliter, propter te. Ah! quando me tandem, ab omnibus separantibus à te, expedies? quando memoriā meam expurgatā ab omni imagine reddes? quando illam te ipso vno, & solo replebis, & in te plenè, atque inconcussè stabilies? quando te mihi, & me tibi, præsentem habebo iugiter? quando me suprà me eleuabis, & adtrahes ad te, & intrahes in te? quando securè, quietè, defecatè, purè, omniū oblitus, & ab omni alio non Te, nudatus; te ipso plenus; à te possessus; in te absorptus; te, per te possidebo? & perfectè constanter, & inamissibiliter tenebo?

27. O Trinitas, Vnus, Dignissime, Omnipotens, Altissime, Laudabilissime Devs; sicut potes, scis, & vis, illucesce intellectui meo; & illumina illum: vt Nouerim me, & te. Me in te, te in me, & in Te, propter te. Ah! quandiu intellectus meus circa multa vagabitur, errabit, tenebitur? Ah! quando plenè purgatus, cognitione, & affectione hærebo apud te, & in Te? Ah! quando amoto velo speciei cuiusque, in lumine tuo videbo lumen gloriæ, lumen beatum, lumen superessentiale? quando reuelatā facie vultûs mei, vultum tuum Domine requiram, acquiram, & speculabor, gloriam tuam, & cognoscam te: non iam ex parte, sed ex Toto, sicut & cognoscor abs Te? Ah! quando suspensus de te, deficiam à me, & transibo in Te, & in loco tabernaculi tui admirabilis reficiar in admiratione gloriæ tuæ? Ah! quan-

quando sine cogitatione cogitabo? sine imagine intuebor, sine intellectu intelligam, sine affectu afficiar, & totus transradiabor, transfigurabor, transformabor, de claritate tuâ in claritatem tuam, tanquam à tuo spiritu, in tuum nihilominus Spiritum?

28. O Trinitas, DEVS vnus, superdignissime, superoptime, superadorande, supermetuende, superlaudabilis, superamabilis, supergustabilis, super omnia: sicut potes, scis, & vis: quia potes, scis, & vis, dulcesce Affectui Amoris mei: & aufer à me illum totum: ac transfer in te illum totum: & inebria me affectu tuo: & recrea te affectu in te meo, vt amet te Charitas mea, amet me immensitas tua: vicemq; rependam, ego quidem tibi in mensurâ; tu autem mihi in immensitate. O quando ardescet pigrum frigus meum igne tuo? & transflammatus in te, paruus erit mihi omnis amor, quo Creatura quæuis diligit te? O quando vitali Amoris tui morte moriar, & in igne tuo consumptus fauillescam, abiboq; in cineres dilectionis tui?

29. O Trinitas, DEVS meus, Amabilis meus, & Amator amantium te, & inebriator amabilium, amatorum. O Ebrietas Sanctorum, quando inebriabis me torrente superseraphici ardoris: & ardebit tibi tota substantia mea, totis viribus suis clamans jugiter, in omni momento, in omni tempore, in omni æternitate, Sanctus, Sanctus, Sanctus DEVS: DEVS Trinitas. DEVS Vnitas. DEVS Vna Trinitas. DEVS Trina Vnitas, omnipotens, & gloriosus, & superexaltatus in sæcula. O Ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueris! ô Amor, qui semper ferues, & nunquam tepescis. Accende me: accendar (inquam) à te, vt amem te totus, & ardeam te totus, propter Te, toto Te.

30. O Trinitas DEVS, vnus in Trinitate, trinus in Vnitate, lucem inhabitans, & in tenebris latibulum habens. Originalis abyssus, & abyssalis origo Bonitatis. Pater gratiarum, & Amoris. Verus, Viuus, Vnus, solusque DEVS, cui non apponetur alius ad eum: toto me, te adoro, te amo, te prædico, te glorifico, te super-

perexalto, te laudo, tibi gaudeo, tibi gratulor, tibi gratias ago, te veneror, te timeo, in te credo, abs te ſpero, in te confido, te deſidero, te amplector, ad te anhelo, te ſtringo, tibi ſupplico, tibi me trado, tibi me dono, tibi me debeo, tibi me dedico.

31. O Trinitas DEVS, totus abyſſus omnium: totus omnia: totus totum: totus Eſſe noſtrum: & nihil: totus Eſſentia: totus Ens. totus DEitas. totus DEVS totus pelagus DEitatis. Nihilum Nihili, Nihil potentiâ, actu omnia: & omnitudo actualis. In quo omnia actu ſunt, quæcunque in ſe eſſe poſſunt. Totum & ſimplex, & Vnum, & omne Eſſe. Hoc te eſſe, & ampliùs, quod non capimus te Eſſe: toto Te, toto me, toto Vniuerſo, totis atomis Vniuerſi vniuerſaliſatis: tibi gaudeo, atque gratulor: tibi ſupergaudeo: ſuperque gratulor.

32. O Trinitas & Vnitas DEVS, DEVS ignitiſsime: omnitudinem tuam, omnitudo mea, omnitudine Vniuerſi, Seraphicâ, Marianâ, Theandricâ, amat, adorat, benedicit, concupiſcit, æſtimat, exaltat, glorificat, honorat, intendit ignitiſsimè, incentiſsimè, intentiſsimè: laudat laudabiliſsimè, liberaliſsimè, magnificat magnificentiſsimè, optat optatiſsimè, reueretur reuerentiſsimè, ſitit ſitibundiſsimè, ſapit ſaporatiſsimè, vult voluntariſsimè, voluptuoſiſsimè, vehementiſsimè, validiſsimè, zelat zeloſiſsimè, tenet tenaciſsimè, tenerrimè, totaliſsimè.

33. O Trinitas & Vnitas DEVS. O Ignis Eſſentialis, Ignis conſumens. Ignis ſubſtantialis. Ignis ſemetipſo viuens, & ardens, & lucens, & omnia viuificans. Ignis ignitiſſime; Omnitudini tuæ, omnitudo mea, Vniuerſa, Seraphica, Mariana, Theandrica; benedicit, concupiſcit omnem concupiſcibilitatem tuam: dat, donat, deuouet, dedicat ſeſe deuotiſsimè: gratulatur, gaudet gaudioſiſsimè, gratias agit gratioſiſsimè, tradit totaliſsimè, vilificat vilificatiſsimè, veraciſsimè, validiſsimè, zelat zelantiſsimè.

34. O ſuperauguſtiſsima Trinitas, ô ſuperincomprehenſibilis Vnitas, ô ſuperdeſideranda, ſuperque amanda Diuinitas; To-

to me, deſidero noſſe te, DEVM vnum, ſolum, verum, ſummum; Deſidero noſſe te, ſummum, omne, vltimum Bonum. Deſidero amare te ſuper omnia. Deſidero omnia in te, propter te, & pro omnibus, te, atque ſuper omnia, te amare. Deſidero exaltare te, & laudare, & glorificare te ſuper omnia. Deſidero videre te, poſsidere te, frui te, gaudere te, requieſcere in te. Deſidero inhabitare te, & perire mihi in te. Deſidero cognoſcere, æſtimare, facere, conſummare omnem Voluntatem tuam. Deſidero prædicare te omnibus, & ad te noſcendum, colendum, amandum, habendum, adducere omnes. Deſidero adorare, timere, venerari, colere te, cultu digno Te. Deſidero credere, ſperare, exaltare, te: conquieſcere, in te, & in æternùm regnare tecum propter Te.

35. O Eſſentiæ Trinitatis Vnitatisque abyſſus, DEVS meus, aperi quæſo abyſſos amabilitatis tuæ: Charitatiſq; æternæ: & me Atomum, demerge in eis: abſorbe in eis: ſepeli, obrue, & perde æternaliter in eis.

36. O DEVS in Trinitate Vnus, in Vnitate Trinus. Vnus Eſſentialiter, Trinus perſonaliter: Vtinam abyſſus eſſem, totuſq; verterer in abyſſum amoris, & laudis, & gaudij, & exultationis, & jubilationis, & deſiderij, & profuſionis, & amplexus & poſſeſſionis, & gloriæ, & glorificationis, atque beatificationis, & ſuperexaltationis tui!

37. O Abyſſalis Amabilitas DEVS, fac me, qui etiam atomo minor ſum; fac inquam, me abyſſum: Si non entitatis, at ſaltem Amatiuitatis & Amoris: ſaltem dilectionis & charitatis: vt abſorbeam te amore, ſicut & tu abſorbes me charitate.

38. O immenſitas DEVS, ô Vaſtitas, ô Eſſentialis charitas! O charitatis Eſſentia, & abyſſale pelagus! O ſi, vel ad momentum tranſeam in te, abſorbearq; à te! vt te DEO meo, quantus-quantus es, in te; fruar, & ſatier; poter & inebrier; hauriar & obruar; amando, atque laudando: tenendo atque fruendo: & ſic per inſtans

ſtans æternitatis ſemper manendo : ſemper ardendo : ſemper innatando : ſemper viuificè, & beatificè pereundo : atque perennando.

39. Sed enim non licet Domine minimitati meæ, amare te, abyſſalis entitatis amore. Scio quid faciam: In Nihilum meum deſcendo, & in Nidulo Nihilitatis meæ abyſſos inuenio. atque Te, totis abyſſis, totis immenſitatibus, totis infinitatibus, totis nihilitatibus nihili mei diligo. Amat te, Devs, abyſſalis Entitas tua : & amat eundem Te, abyſſalis Nihilitas mea. abyſſus abyſſum inuocat, & prouocat : æmulatur, & adæquat ; nec altera alteram ſuperat. Etenim non eſt in Te maior abyſſus Entitatis, quàm in me eſt abyſſus Nihilitatis. Amaris toto tuo Ente à te, amaris toto Nihilo meo à me. Et par eſt Amor. Neque ego Vinco amorem tuum, quia Ens non ſum. neque tu vincis amorem meum, quia Nihil non es. Tu amas te eo, quod ego non ſum : nec eſſe poſſum. Ego amo te eo, quod Tu non es, nec eſſe potes. In hoc tamen ego me vinci à te fateor : quia tu amas te, & non potes non amare te : ego autem ſi amo te ; non ſine te amo te : & infelix, poſſum non amare Te. Et hæc eſt abyſſus infelicitatis meæ, poſſe non amare Te. hæc eſt abyſſus Nihilitatis meæ, poſſe non amare Te : quin & non poſſe amare Te, ſine Te.

40. O Domine, per omnes abyſſos Eſſentiæ, Deitatiſque tuæ, obſecro : vt auferas à me, infelicem ; & impotentiam amandi, & potentiam non amandi te : & induas me feliciſsimâ actualitate, atque Neceſſitate amandi te. O amem te Domine, amem te, amem, & amem, & ſuper, ſuperq; amem. O Amo te Devs meus, Trinitas Devs, Vnitas Devs amo te Abyſſus Deitatis. Amo te Charitas Devs : Bonitas Devs : Dignitas Devs : omnia Devs. Amo te, amo, & amo, & amo te Devs. Amo te toto me, toto Te, propter Te : Devs, Devs, Devs, in omnia ſæcula Æternitatis : per quæ fuiſti, per quæ es, per quæ eris
Devs.

EXER-

EXERCITIORVM PARS III.

ERGA Diuinam Præſentiam.

EXERCITIVM I.

Decet Hominem ſemper DEI ſui meminiſſe.

1. COgita DEVM tibi præſentem, ſemper, & vbique, per Eſſentiam ſuam, per Præſentiam, & perfectiſsimam tui intimorumq́ue tuorum omnium cognitionem, & per Potentiam, ſiue ad omnium ſingularumq́ue tuarum actionum cooperationem, perpetuamq́; tui, in tuo quocunque Eſſe, (naturali, & ſupernaturali) conſeruationem; & per hoc tui ſemper in ſuâ poteſtate contentionem.

2. Sine hac DEI ad te præſentiâ, impoſſibile eſt, te eſſe atque exiſtere, vel per vnicum momentum; impoſſibile eſt etiam te vel tantillum corpore animâue commoueri, ſeu aliquid etiam tenuiſſimum agere, aut extra abſolutum, omnimodumq́ue Dominium DEI, vel ad momentum eſſe.

3. Huius DEI ad te præſentiæ, in DEO quidem fons eſt Immenſitas eius; tum Eſſentiæ, quâ neceſſariò vbique eſt; tum Sapientiæ, quâ neceſſariò omnia intuetur, ac nouit penitiſſimè; tum omnipotentiæ, quâ neceſſariò omnia operatur, & abſque eius ſiue operatione, ſiue cooperatione fieri omnino Nihil poteſt, ne quidem ad momentum vnicum. In Homine verò (& in

omni

omni aliâ qualicunque Creaturâ:) eiusdem Diuinæ ad ipsum Præsentiæ, fons est, Nihilum hominis: quod homo ex semetipso Essentialiter est: aliquid autem siue esse, siue agere, siue posse, siue commoueri, siue cogitare, penitus ex seipso non potest. sed quemadmodum ad primum suum Esse, atque existere, exigit vt omnino à DEO sit, ita & ad quodcunque aliud esse, aut agere, necesse est, vt pariter hoc sibi conferatur à DEO.

4. Vnde Paulus Apostolus disertè de omnibus Creaturis affirmauit: quia in DEO viuimus, mouemur, & sumus. Est quoque vniuersaliter verissimum de omni Creaturâ, deque omni Creaturæ actione, illud quod Christus Dominus, restrictiùs ad omne opus salutis asseruit. Manete in me, & Ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum à semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos, nisi in me manseritis. Ego sum vitis: vos palmites: qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere; Hoc Christi Domini dictum, dico esse in omni sensûs latitudine verissimum; quia omnes Creaturæ, sunt veluti palmites in DEO tanquam in vite, ex quâ omne suum esse, viuere, agere, & quouis modo fructificare in rerum naturâ habent: quia sine ipso, & nisi manserint in ipso, conseruatæ ab ipso, nihil possunt esse, nihil possunt facere.

5. Huiusmodi conditio cùm sit Hominis, (& Creaturæ cuiuscuis,) respectu DEI, manifestum est: necessum esse, vt & DEVS homini semper adsit, imò & insit, per suam Essentiam, præsentiam, atque potentiam: & vicissim, vt homo semper DEO adsit, per Entitatem, à DEO illam accipiendo: per potentiam à DEO illam ad operandum quidlibet deriuando: per præsentiam, seu cognitionem, DEVM semper sibi, & sese quoque DEO præsentem cognoscendo: & meminendo.

6. Et de primis quidem duobus, nempe præsentiâ hominis ad DEVM, per Entitatis, atque Operationis ab eo deriuationem difficultas nulla est, cùm hominem sine his, & esse, & agere impos-

possibile sit: sed de tertio; nempe de cognitione & memoriâ apud se Dei præsentiæ, magna, simulq; admodum homine indigna, Deoque simul exosa, difficultas est. Magna dico difficultas: non quòd reuera magna, & difficilis actio sit, Dei præsentis meminisse: sed quia hæc est misera, & infelix hominum conditio: quòd in huiusmodi actione supra modum supinè sint negligentes, consequenterque ignorantes: perinde vt bruti pisces cùm in mari viuant, moueantur, & sint, se tamen ibi viuere, & moueri, & esse ignorant: sic homines licet quantiquanti sint ex Deo, & in Deo viuant, moueantur, agant, & sint; id tamen ignorant, seu veriùs negligunt, contemnunt, & vsque adeo in Devm ingrati sunt, vt etiam immemores penitus existant.

7. Aduerte igitur ô homo, aduerte, & medullitùs expende, quàm decens, dignum, necessariumque sit; te cognoscere, cogitare ac meminisse, jugiter Devm tibi præsentem: & te coram illo stare. Expende: quàm indecens, quàm probrosum, quàm absurdum sit, vt tu (ô Homo) Dei vel ad momentum obliuiscaris; qui scis Devm perpetuò tibi adesse, tuique meminisse, atque curam omnem tui gerere: & ita quidem gerere, vt hac tui memoriâ suâ, totum quidquid Es, habes, potes, speras, optas, operaris, tibi conferat: tu autem nihil ei memoriâ tuâ tribuas, sed solummodò tibi ipsi omnia naturæ & gratiæ, & gloriæ bona conquiras.

8. Age gratias Deo, & quia semper tibi præsens ipse est, & quia vult te esse suæ Præsentiæ memorem semper: Hæc enim memoria; est Animæ tuæ, totiq; tibi, veluti quidam perennis aquæductus, quo in te ex Diuinæ Bonitatis fonte, imò mari, redundant infinita bona. Inde enim manat in Animam tuam Fides viua: Spes firma, Charitas æstuans, puritas integra, feruor semper increscens, deuotio dulcis, diligentia operandi infatigabilis, reuerentia Dei profunda, oratio, cumque Deo sermocinatio familiaris, refugium certum, requies indubitata & secura: denique omnium virtutum, gratiarum, & perfectionum thesaurus: præter omnia Naturæ bona.

9. Pu-

9. Pudeat te tuæ, siue Infirmitatis, siue negligentiæ, siue ingratitudinis, siue malitiæ, siue ignorantiæ, atque cæcitatis, quâ in te id probri fiat, vt DEVM tibi intimè, & assiduè præsentem vel non cognoscas, vel non cogites, vel cogitare meminisseque negligas, ac non possis.

10. Omni, atque infatigabili conatu labora: vt jugis, ac perpetua in te Diuinæ præsentiæ cogitatio, memoriaq; perseueret: non cedat à Corde, non ab ore, non ab opere, non à memorià, non ab amore, non à desiderio, non à veneratione, non à contemplatione, non à laude, non à reuerentià, non à fruitione, atque possessione, & à tentione, atque ab intentione tuâ, DEVS tuus, & Memoria illius. Imple Dauidicum Monitum; quærite Dominum, & confirmamini: quærite faciem eius semper. Imple & Exemplum eiusdem Prophetæ, dicentis de se: Prouidebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi ne commouear. Imple denique Thobiæ Monitum. Omnibus diebus vitæ tuæ in mente habeto DEVM: & consilia tua in ipso permaneant.

11. Pete à DEO: vt quemadmodum ille tibi nunquam non ad est, nunquam te non conseruat, nunquam non tibi cooperatur, nunquam non facta tua respicit, & discutit, seu remuneraturus bona, seu castigaturus mala: ita tu quoque nunquam non cogites eum tibi præsentem, nunquam non ei omnia tua bona attribuas, nunquam non te totum eidem offeras, atque reddas, nunquam non omni opere, dicto, cogitatu, affectuque tuo, illi sanctissimus, ac feruentissimus, appareas, & perseueres.

12. Propone denique: cum DEI præsentis tibi auxilio, te velle; perpetuam eius præsentis memoriam, in mente, & actione, atque affectione circumferre, & nunquam in hoc defatigari.

PRAXIS.

DEVS, cuius immensitatis nullus est finis: & ideo vbique præsens,

sens, vbique totus es, in quo etiam omnes & singuli viuimus, mouemur, & sumus, sine quo etiam nihil facere possumus, & demum cuius est omne quidquid habemus: conforta quæsumus, & adimple luce tuâ corda nostra: vt in Præsentiâ Maiestatis tuæ semper incedere, semper esse, semper memoriam Tui, cum amore, & reuerentiâ conseruare mereamur.

EXERCITIVM II.

Periculosum est homini, DEI præsentis non meminisse.

1. COgita DEVM tibi præsentem semper, & vbique, per Essentiam, Præsentiam, & Potentiam: ait enim: Cælum & terram ego impleo: quod si hæc; sine dubio etiam te.

2. Cogita, imò statue, tu quoque: te DEO præsentem totum quantusquantus es, sicut enim pisciculus, vbicunque se verterit, mare in quo est inuenit; Sic & tu, vbicunque es, in DEO es: DEVM vbique inuenis, tibi amplius, quàm te ipsum tibi præsentem. Et pisciculus quidem è mari egredi, vel extrahi potest, te autem extra DEVM vel egredi vel extrahi impossibile est.

3. Tunc solùm extra DEVM egrederis, quando Præsentis tibi DEI obliuisceris: atque sicut pisciculus ex aquâ extractus, perit, & moritur: ita tu ex DEI præsentiâ per obliuionem tuam egressus, necesse est vt subitò pereas. Non est (ait Propheta) DEVS in conspectu eius: (Hominis) inquinatæ sunt viæ illius in omni tempore: & alius similiter Propheta dicit. Diuisum est Cor eorum: (à DEO, & eius Præsentiæ memoriâ) nunc interibunt.

4. Est ergo extremè periculosum homini: non meminisse DEI sibi præsentis, neque versari in eius conspectu. Nullâ enim ratione, vel citiùs, vel faciliùs, vel grauiùs, quicunque Homo prolabitur in peccata, vel in vicinam peccatis negligentiam, ac mentis cæcitatem, vel in tentationum laqueos, vel in derelictionem à protectione Diuinâ: quàm si memoriam DEI sibi præsentis, à Corde, memoriâque suâ deponat.

5. Et-

5. Etsi verò Præsentiæ Dei memoria possit esse, tum explicito, & expressò memorandi, inque mente Devm vt præsentem habendi actu; quo quis reuerâ, & reipsâ meminit Dei sibi præsentis; & coram eo, atque cum eo actu versatur, operaturque; tum implicita, & virtualis; vt fit, quando quis cum Deo, vel coram Deo, vel de Deo, vel propter Devm aliquid agit boni; esto tunc de Præsente sibi Deo nihil cogitet, neque ad Præsentiam eius, suam vel cogitationem, vel memoriam aduertat; & hæc implicita Dei memoria bona sit, nec Deo ingrata; cùm etiam sic Devs laudari possit, & in eius gratiam multa bona fieri valeant; tamen prior ille, explicitæ, & expressæ, actualisq; de Diuinâ apud nos Præsentiâ memoriæ modus, longè est Dei dignissimæ Præsentiæ congruentior: & Deo nobis Præsenti, nostraq; omnia penitissimè, familiarissimè, amicissimèq; inspicienti, quin etiam nobiscũ operanti, jucundior: & nobis ad omnem in Virtute, in Dei amore, & amicitiâ, in mentis puritate, in feruore deuotionis, in decursu perfectionis, vtilior, atque fæcundior: proinde etiam, & iste idem prior modus, habendus est quantùm fieri potest, familiarior.

6. Per hunc enim actualis memoriæ Præsentis nobis Dei modum & vsum, admodum nutritur, & augetur in nobis Vnio, & familiaritas cum Deo. Amicitia item reuerentialis, & reuerentia amica, amorosaq; Dei: circumspectio quoque, & attentio mentis, vt dignè incedat Deo, in omnibus vijs, seu operibus suis; Excitatio insuper efficacissima, atque perpetua, Cordis nostri, ad omnis perfectionis studium, ad placendi Deo ampliùs, & ampliùs, incessabilem conatum, ad Dignas Deo resolutiones animi faciendas, exequendasque, pro ipsius gloriâ, per opera heroica.

7. Dum enim Homo cogitat Devm sibi præsentem, & se coram illo stare, fieri non potest, vt non alienissimus fiat, remotissimusq;, ab omni non solùm peccato, sed etiam vmbrâ peccati, ab

ab imperfectione, à motu etiam prauo, & in tentationem decli-nante; fieri etiam non poteſt, vt Homo DEVM præſentem habens in memoriâ, non perſtringatur eius Dignitatis æſtimatione, eius Bonitatis amore, eius Maieſtatis reuerentiâ, eius beneficentiæ gratitudine, eius liberalitatis cupidine, eius voluntatis ſubiectio-ne, eius Cordis, cordialiſque guſtûs, per omnia, & quàm maxi-mè explendi, nunquam ſatis explendo deſiderio. Hæc autem, & his ſimilia, omnia ſunt acerrimi, ſimulq; ſuauiſſimi, ac proinde & efficaciſſimi ſtimuli: quibus benè ſe ad DEVM habens omnis Anima, ſuprâ modum, mirificè ſubleuatur, fæcundatur, erigitur, roboratur, animaturque ad agendum, verſandumque cum DEO, coram DEO, propter DEVM, in DEO, dignè DEO. His verò omni-bus ferè deſtituitur, qui actualem memoriam, præſentis ſibi DEI, non habet: quantumuis virtualem vtcunque habeat. Multò verò magis omnibus his bonis caret, qui præſentis DEI memo-riâ caret.

8. Age igitur ô Homo gratias DEO: qui & tibi ſemper Præſens eſt, & te ſuæ præſentiæ ſemper memorem eſſe jubet: & qui te ſui, tam ſæpè, tamq; diu immemorem, vel à graui lapſu, qui tibi in procliui erat, conſeruauit, vel grauiùs prolapſum, tamen non deſtituit, ſed benignè erexit: magis attendens quid ſuam Boni-tatem tibi præſentem, quàm tuam malitiam ſui non memorem deceret.

9. Confundere, quod DEI (& ô quanti Boni!) obliuiſcaris tam ſæpè, & quidem tam vilibus cauſis, ſiue occaſionibus, ab eius Præſentiæ memoriâ, juſtiſſimâ, vtiliſſimâ, neceſſariâque ſummè, abductus. Et qui omnium aliarum rerum, etiam meritò obliuiſ-cendarum, es memor; DEI ſolius es immemor: cùm tamen pro-bè ſcias, eius te ſine grauiſſimo peccandi periculo, quin & ipſius peccati reatu, obliuiſci non poſſe.

10. Pete à DEO, vt nunquam te ita vllis rebus, curiſuè immer-ſum eſſe ſinat, quominus illum tibi Præſentem eſſe cogites.

quodsi quando secus euenerit, non sinat tamen ideo vias tuas inquinari, sed potiùs, vt cor tuum, benigno ipsius instinctu, ad sese reuocatum, te coram DEO præsente statuat.

11. Denique, propone nunquam à corde memoriam præsentis tibi DEI deponere: sed magis curare meminisse, & attendere; quomodo, DEVS quidem tibi coram adsit vt Dominus, tu verò coram illo sis, vt deuotissimus, & ad omne opus DEI velocissimus seruulus.

PRAXIS

DEVS qui propter nos, in nobis, & nobiscum manere delectaris, & nos tum Præsentiâ, tum memoriâ tui viuificas, quæsumus, libera Corda nostra, ab obliuione Præsentiæ tuæ, vt tui semper Præsentis memoriam retinentes; nunquam ad peccandum, semper ad tibi placendum declinemus.

EXERCITIVM III.

Pulcherrimi DEI præsentiæ memoria, facit nos quoque Pulchros.

1. COgita DEVM tibi præsentem, & te vicissim coram illo stare.

2. Huius DEI semper tibi præsentis, tanta est Maiestatis & Perfectionis Pulchritudo: vt de illâ dictum sit; speciosior est Sole: & super omnem dispositionem stellarum: luci quoque comparata inuenitur prior. Et rursum: Oculi eius multò plus lucidiores sunt super Solem, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominum corda, in absconditas partes.

3. Hic adeo præsens nobis & pulcher DEVS, omne quod pulchrum est, siue super Cælum, siue in Cælo, siue sub cælo condidit, atque ornauit; neque sibi quidquam de suâ pulchritudine detraxit. Quemadmodum Sol, qui à tot sæculis, lucem per hoc vni-

vniuersum diffundit, nihil tamen hactenus de sui luminis abundantiâ deperdidit.

4. Hanc Dei pulchritudinem, quantò quis sæpius intuetur, tantò plus de eâ in sese deriuat, & pulchrior quoque efficitur. Quod huius solius pulchritudinis proprium est: aliæ namque pulchritudines id non habent.

5. Nimirum pulchritudines aliæ, Creatæ, ex Nihilo, & mortuæ sunt, atque ideo steriles: at Diuina Pulchritudo vitalis est, Creatrix est, nec potest nisi communicatrix esse sui: imò neque videri potest ab vllo, nisi ab eo, qui suæ communicationis capax sit, ideoq; idem illi est videri & communicari, ideo etiam quisquis eam intuetur pulchrescit: & quò quis penitiùs frequentiùsq; in eam figit obtutus, eò plus pulchritudinis ad se attrahit.

6. Si quis curiosus est, hîc esto: hîc curiositas innocens est: sed Oculos Cordis exere. Nam solo corde hæc pulchritudo videtur: solum Cor hac pulchritudine pulchrius redditur. Hoc ergo emunda. Nam beati mundo Corde, quoniam ipsi Devm videbunt. Videbunt, & pulchrescent; videbunt, & videndo non explebuntur; quia semper noua inuenitur, licet Nihil eâ antiquius sit.

7. Age gratias Deo; quòd tibi semper præsens esse velit: vt tu eius pulchritudinem, memoriâ, & mente intuens semper; tu quoque pulcher fias: habeasq; ad manum exemplar, cui te conformes, & cuius pulchritudinem mireris, appetas, laudes, imiteris, induas.

8. Confundere: quòd in conspectu tam Pulchri tibi præsentis Dei, tam fædus ipse sis, tam fæda patrare non erubescas, tam imperfecta, & scatentia næuis bona ipsa tua, illo præsente facere sustineas: illiq; offere audeas: qui Nihil coinquinatum admittit: & seruiri sibi vult corde mundo, atque perfecto.

9. Pete ab hoc Deo, vt Pulchritudine suâ oculos Animæ tuæ purificet: quò possis dignè speculator esse pulchritudinis eius.

Ne-

Neque ſolùm eos purificet, verùm etiam ſic eos in ſui admirationem, amorem, cupiditatemq; rapiat, ac in ſtudio ſui æternaliter defigat: vt eos tu, etiam volens (quod tamen abſit) auertere, auellereqne non poſsis: ſed velis nolis, DEVM cogites, DEVM videas, DEVM toto voluntatis tuæ conatu affectes.

10. Propone conſtantiſsimè ita viuere, vt in opere tuo quolibet, te ad Pulchritudinem DEI quàm maximè poſsis, conformes: & ſicut Viæ DEI, viæ pulchræ ſunt, ita & ſemitæ tuæ (affectûs ſcilicet atque ſtudia) ſint mirabiles, ſint deſiderabiles, ſint quaſi lux ſplendens procedentes, atq; creſcentes, vſq; ad perfectum diem, Diuinæ nimirum pulchritudinis, viarumq; illius ſimilitudinem, per puritatis, atq; perfectionis eius imitationem.

11. Propone quoque familiarem tibi reddere Diuinæ pulchritudinis cogitationem, memoriam, contemplationem: nulla ſit vt dies, nulla hora, (vtinam & momentum nullum) quin oculos Cordis tui in eam defigas.

12. O quàm pulchra enim eſt Eſſentia DEI, Trinitas atq; Vnitas, Bonitas, Charitas, Sapientia, Miſericordia, Iuſtitia, Potentia, Veritas: & quidquid demum in DEO, imò DEVS eſt, totum Pulchritudo ipſiſsima eſt, quam videre Vita eſt, vita beata, vita æterna, vita, in quâ eſt omnis vita, & ſine quâ nihil eſt, nulla eſt omnis vita.

PRAXIS.

O Pulchritudo antiqua ſemper, & noua ſemper, DEVS: apprehende, & rape: tene & dulceſce: imple, & poſside oculos Animæ meæ: & transforma illam in omnem ſimilitudinem tuā. Hæc eſt enim Vita æterna, & omne bonum; pulchreſcere à Specioſitate tuâ, & induere illam ſibi, quám completiſsimo, tibi ſimillimo, atque etiam ſimul complacitiſsimo modo, &c. Nunc ergo Domine, qui pulcher es, & decorus, & omnia tibi coniuncta pulchra facis, & decora, infunde mihi pulchritudinem quam diligis in te, quam cupis in me.

EXERCITIVM VI.

Memoria DEI nobis præſentis, vult, & facit nos Sanctos.

1. COgita DEVM ſemper, & vbique tibi præſentem, & te quoque coram illo, cuius oculis omnia nuda ſunt & aperta, nec eſt inuiſibilis vlla Creatura, vllaue Creaturæ conditio, aut operatio, in conſpectu eius.

2. Ille eſt, qui dicit & imperat omnibus: Sancti eritis, quoniam & ego Sanctus ſum: ille eſt: qui Abrahamo præcepit, & idipſum ſimul omnibus ſeruis ſuis indixit: Abraham: ambula coram me; & eſto perfectus. Tales nimirum vult eſſe ſuos Amicos, qualis ipſe eſt: perfectos ſicut ipſe perfectus eſt, innocentes, ſicut ipſe innocens eſt, Sanctos ſicut ipſe Sanctus eſt. Sanctificabor (inquit) in eis, qui appropinquant mihi.

3. Propterea, etſi omnibus creaturis, potiſsimùm tamen ſuis ſeruis, & juſtis, adeſt ſemper præſens: tum vt ſemper paratum habeant in ipſo refugium atque auxilium: tum vt ſemper intueatur omnes commotiones ipſorum, conuerſioneſq; cordium, & affectionum ipſorum: tum vt ſe illis in ſpeculum, atque ſpecimen, & regulam exhibeat perfectiſsimam, adquam quidquid operantur, operentur, exigantq;, tanquam ad normam, & libellam vniuerſam vitam ſuam, quod factitaſſe prædicantur Zacharias, cum Elizabeth, de quibus affirmatur: Erant juſti ambo ante DEVM incedentes in omnibus mandatis, & juſtificationibus Domini, ſine querelâ.

4. Vide ergo, ô homo, quàm ſanctè, caſtè, feruenter, DEO tibi ſemper præſenti, debeas deſeruire, quàm perfectè coram illo, quàm ſollicitè cum illo ambulare. Quandoquidem ideo tibi ſemper præſens eſt, ſpectans, & percenſens acutiſsimè, ſimul & æquiſsimè, omnes vias tuas, omnes conatus tuos, quos in ipſius perfectum ſeruitium expendis, quibus & ſeipſum ſuamq; Sanctiſsimam Voluntatem, in Regulam, & ideam proponit: quibus,

si eos tales, quales par est sedulò adhibes, copiosa gratiæ suæ, internarumq; consolationum, æternæ etiam beatitudinis, sanctificationis quoque & perfectionis eximiæ, præmia, & in præsenti largitur, & in futuro seruat. Quodsi in conspectu Maiestatis, & Sanctitatis eius exemplaris, negligentiùs te geris, & opera perfecta coram eo non facis, & ignem non sanctuarij, sed fatuum, aut communem in sacrificium eius adhibere audes; seuerè, non minùs, quàm irremissibiliter castiget insipientiam tuam: sanctificeturq; in suâ iustitiâ, & in castigatione tuâ.

5. Gratias age Deo, quia per suam intimam Præsentiam tibi adhærendo, omnesq; gressus tuos exactissimè inspiciendo, imponit tibi necessitatem, proponitq; simul perfectam regulam, sanctè, & perfectè semper agendi: minutissimas quasque imperfectiones, & negligentias, dilationesq; damnosas, euitandi: omnia feruentissimo, cumulatissimoq; cum Gratiæ merito, gustûsq; Diuini explendi studio elaborandi, vt pote qui cuncta facias, ante serenissimos Dignissimi Dei oculos, cuncta cernentes.

6. Erubesce de tuâ somnolentiâ, inconstantiâ, temeritate, qui cùm scias, Devm ita die noctuq; super custodiam tuam vigilare, omnesq; commotiones tuas internas, & externas, annotare, veluti si totius reliquæ creaturæ oblitus, vnum te solum, tuaq; solius omnia gesta consideret; tu tamen adeo nihil, vel admodum parum hac Dei super te Vigilantiâ commoueris: vt quidquid libuerit, etiam licere putes tibi: Deoq; præsenti, & vniuersa tua intuenti, non solùm negligenter, verùm etiam fraudulenter inseruias: miserrimamq;, ac inquinatissimam in Diuino ipsius obsequio curam adhibeas: perinde, ac si vel Devm esse, & tibi adesse non crederes; vel opera tua, ab eo videri, suoq; tempore judicatum iri seuerissimè, non timeres.

7. Pete à Deo, vt etiam sicut Abrahæ, ita tibi dicat: Ambula coram me: & esto perfectus: detq; tibi gratiam suam magnam, quâ adiutus efficaciter, sollicitè ambules cum Deo tuo, & cum Sancto sanctus sis.

8. Propone exactissimam cunctis in operibus diligentiam, feruentissimamq; ac in DEVM liberalissimam mentis curam: ita vt tibi obijci non possit: non video opera tua plena coram DEO meo: potius dies pleni inueniantur in te: & ex veritate attestantis conscientiæ tuæ, nec non Diuinæ, dicas DEO; In toto corde meo exquisiui te, vt non peccem tibi.

PRAXIS.

DEVS, cuius Natura Sanctitas, & cui cum Seraphinis omnis creatura clamat, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus DEVS Sabaoth, qui Creaturas tuas Sanctas, & vis, & facis, & amas; effunde super nos Sanctissimæ Præsentiæ tuæ lucem, sanctificationisq; Spiritum, vt per Sanctitatis tuæ Præsentiam, vniuersus Vitæ nostræ famulatus, coram te in Sanctæ Perfectionis gratiâ procedat, tuæque Sanctitatis plenitudine semper coram te fulgeat, fulgendo crescat, crescendoq; perseueret.

EXERCITIVM V.

DEVS nobis præsens semper, adiuuat nos semper.

1. COnstitue te DEO præsentem, simulq; DEVM tibi: te quidem DEO, tanquam indigentissimum opis Diuinæ: DEVM autem tibi, tanquam adjutorem in opportunitatibus. Neq; enim alia de causâ, vel DEVS te, vel tu DEO præsente indiges, nisi vt ille tibi opem in omnibus exhibeat: quoniam alius non est qui adjuuet; tu autem opem ab illo per singula momenta in omnibus vijs tuis, partim exposcas, partim expectes, partim accipias, & pro acceptâ illi gratias agas, eumq; glorifices.

2. Hoc est ipsiusmet Domini DEI nostri judicium, ita per prophetam dicentis. Inuoca me in die tribulationis: eruam te: & honorificabis me. Et quia nulla est homini vlli hora, nulla horæ particula sine tribulatione, sine tentatione, sine discrimine; Ten-

tatio enim & Militia est vita hominis super terram; estq; homo natus ad laborem, sicut auis ad volatum; nulla etiam esse debet horæ, & vitæ portio, sine opis Diuinæ inuocatione, & emendicatione, & acceptione, & demùm pro eâ acceptâ sine gratiarum actione, atq; DEI adjutoris glorificatione.

3. DEVS ergo habet super te, ô homo, intentos oculos: vt te in hac miserâ vitâ, & præsertim in sui obsequij operibus, laborantem adiuuet, & confortet: hostem qui te conatur in negotio salutis impedire, & in exitium etiam æternum impellere, à te repellat: teq; in viâ quâ graderis ne aberres manuducat, ne labaris sustineat, vt lapsum erigat, languentem confortet, pugnantem adiuuet, victorem coronet: dummodo tu illum in his omnibus cogites, illi confidas, illum inuoces, & in eius adiutorio inhabites, & illum glorifices.

4. Age gratias DEO pro tantâ ipsius circa te, tuæq; Animæ salutem curâ: quâ perpetuò tibi præsens, & adstans, nec te ad vnicũ momentum deserens: ad omne tibi salutare bonum te prouocat, & deducit per vias rectas: nec aliud quidquam exigit à te, nisi vt memor eius sis, semperque illum præsentem tibi cogites, inuoces illum semper; vnde & tenerrimè tibi blandiens dicit. Meus es tu: ne obliuiscaris mei.

5. O quæ tua ingratitudo, homo! quâ tu DEI tui, nunquam tibi non assistentis, nunquam tibi non benefacientis, nunquam infirmitatem tuam non adiuuantis, per supinam incuriam, perq; summam iniuriam obliuisceris: & sæpenumero ita liberè Præsentem ipsum, peccatis imperfectionibusq; offendis; quasi aut pessimè de te meritus ille sit, aut stultitijs nequitijsq; tuis delectetur, aut ita sit in se abiectus, & coram te vilis, vt dignus non sit cuius præsentiæ & personæ aliqua abs te ratio habeatur.

6. Postula à DEO, vt te sui reddat semper memorem, nec non pro suis in te beneficijs gratum, ac etiam in suo adiutorio fidentissimè habitantem, & conquiescentem: tum verò, vt te ita Mo- bi-

bilem, facilemque, & promptum indefessè, ad omne suum beneplacitum explendum, ac insuper adeo alacrem, feruentemq; & generosum in laboribus pro suâ gloriâ reddat, nullis vt humanis respectibus, nullis vt difficultatibus, nullis (in vniuersum) rationibus creatis, ab eius Sanctissimâ Voluntate omnimodis adimplendâ præpediaris vnquam. Sit tibi theatrum Mundus, Spectator autem DEVS: quis talem habens Spectatorem, ab homine spectari, aut ab humano die iudicari desideret?

7. Firmissimè constitue DEI præsentis semper esse memor: & illius Beneficentiæ gratiâ tibi auxiliante, ad omne opus perfectissimè, feruentissimèq; semper consummandum te offer: ita vt in plenitudine Cordis ante DEVM incedas semper: nec vllam habeas Creaturam, quæ te separare possit à Charitate Christi, à solidarum virtutum exercitio, ab assiduâ tui mortificatione & victoriâ, à studio obseruandi ad vnguem, & ad litteram ea omnia, ad quæ vel lege obligaris, vel DEO gratissima esse cognoscis.

PRAXIS.

O Fortissime Protector, & paratissime Auxiliator, & in tribulationibus Vnicus Adiutor DEVS noster, quæsumus extende super nos Brachij tui Virtutem: nosq; dignatione Præsentiæ tuæ semper ab omnibus aduersitatibus protege: semper in omnibus bonis confirma: vt Diuinâ tuâ Præsentiâ magnificè delectati, atque roborati, per omnia Victores, ad Coronam Iustitiæ à te recipiendam peruenire mereamur.

EXERCITIVM VI.

De Fructibus quos nobis profert Memoria Præsentiæ DEI.

1. COgita DEVM tibi præsentem, & te illi vicissim: à quâ cogitatione nullis quoad fieri potest, & ista fragilis vita permittit, sinas te auocari in currentibus occasionibus, atq; suggestionibus, etiam spiritualis cuiuspiam boni spem facientibus, aut speciem exhibentibus.

2. Li-

2. Libratis enim iuxta sua momenta, spiritualibus etiam exercitijs, ac doctrinis, & examinatis omnibus, quæ per nos exhiberi possunt Deo, in hac vitâ ministerijs, atq; in ministerio profectibus; vix vnum, vix vllum, par, maiusuè, isto de Diuinâ Præsentiâ exercitio, reperire, & assignare licebit. Id quod ex fructibus eius, vel in parte cognoscatur.

Primus Præsentiæ Diuinæ memoriæ, exercitijque circa illam fructus censendus est, ipsa Dei præsentia. Quid enim maius vel intellectui, vel voluntati, vel toti Homini optabilius, nobiliusq; proponatur quâm Devs, & quidem intimè præsens, Devs? Hunc Devm, non facit quidem absolutè præsentem nobis in nobis, memoria nostra; nam sine nostrâ memoratione, aut cogitatione, aut affectione, præsens est in nobis Devs: facit tamen suo modo præsentem nobis, & in nobis Devm, cogitatio, & cognitio nostra: quia vt salutariter nobis præsens Devs sit, hoc facit cogitatio, atque cognitio nostra. Alioqui non plus nobis conferret eius Præsentia in nobis, quâm brutis, aut saxis proficit, eadem Dei præsentia in ipsis.

2. Fructus Præsentiæ Dei memoriæ, est ipsa memoria & cognitio Dei præsentis. Hæc est enim (ait Dominus Iesvs) vita æterna, vt cognoscant te verum Devm. Et ipse apud Prophetam Dominus. In hoc glorietur, qui gloriatur: scire, & nosse me, quia ego sum Dominus.

3. Fructus, Præsentiæ Dei memoriæ, est Incentiuum Amoris Diuini, paratum semper, atque veluti in promptuario reconditum. Sicut enim ex pharetrâ sagittas ad jaculandum, ita amoris Diuini jacula, ad euibrandum ex memoriâ Dei præsentis, promere facillimum est. Nam quis non amet Devm, summum vtique bonum, habens illum, & videns, sibi, & in se, propter omnia sua bona, Naturæ, Gratiæ, Gloriæq; æternæ impertienda præsentem?

4. Fructus, Desiderium Dei. Anima dicitur viuere desiderijs, sed si feratur in bona veram vitam conferentia. Tale bonum est

solus

ſolus Devs, & ex eo reliqua. Devm ergo deſiderare vita eſt Animæ. Atqui ſcire, & habere Devm ſibi præſentem, & facit, & implet omne deſiderium.

5. Fructus, Æſtimatio, exaltatio, laus Dei. Qui Devm præſentem ſibi nouit, quid primum, quidue aliud agat non habet, niſi vt inæſtimabiliter æſtimet, atq; ſuper omne pretium appretiet Devm: & totus laudem, in laudemq; eius operetur, corde, ore, manu, toto ſe.

6. Fructus memoriæ Præſentis Dei, pretium Hominis ipſius, quis enim ſe Deo plenum ſciens, contemnat ſe? Acceptus homo, (& omnis Creatura) ſine Deo, non aliud quàm nihil eſt: at Deo plenus, vnde contemnatur non habet: niſi fortè quantum minùs de Deo habet: & vnde pretioſiſſimus ſit, vtique ipſum Devm habet.

7. Fructus, Poſſeſſio, fruitioq; bonorum Dei, & gaudium de illis, Devs enim homini præſens, non nudus, neque vacuus ineſt, ſed omnia bona ſua ſecum infert. Nec infert, vt tantùm oſtentet: ſed vt ea homini elargiatur etiam vniuerſa, ſi audeat homo dilatare ſe ad capiendum vniuerſa. Quodſi homo inops bonorum Dei eſt, habens Devm; ipſe ſibi imputet. Vſqueadeo diues eſt Homo DEO, & eius Bonis, vt non poſſit ijs priuari, niſi ſe ipſe ijs priuet: quamuis & tunc illa habet in ſe, ſed non ſibi, nec vſui ſuo habet.

8. Fructus, Aſſiduus DEI contuitus. DEI, qui Pulchritudo, qui Dulcedo, qui Serenitas, qui Suauitas eſt: & eum in quo eſt talem facit. Nam DEVS nec videre quenquam, nec videri à quoquam poteſt, niſi eum ſibi aſſimilet: quomodo lux, ſeu videat ſeu videatur, illuminat.

9. Fructus, Regula, & Norma viuendi, agendiq; infallibilis, & ſemper expedita, atque applicata. Ex præſentis enim DEI aſpectu, quiſque diſcit, & habet, quid agat, quomodo, quare agat, diſcit agere propter DEVM, & inſtar DEI, diſcit ambulare cum

DEO,

DEO, coram DEO, in DEO, ex DEO: discit normam & mensuram omnis actionis, omnis desiderij, omnis pretij: discit gradum, ideamq; omnis Virtutis, & in Virtute perfectionis.

10. Fructus, Auxilium Dei ad omnia. Ex DEO namque cùm procedant omnia tanquam ex fonte, quisquis DEVM habet; omnem & omnium fontem habet: omne auxilium, omne robur, omne leuamen, omnem stimulum, omne pretium, omne præmium habet: & non fide, neque spe solâ, neque desiderio aut promisso solo, sed reipsâ, & vsu, suo proprio, in manibusq; suis, si modò scit, & vult, penitus habet. Inde est gloriatio Dauidis, gloriationisq; etiam causa. Prouidebam Dominum in conspectu meo semper: quoniam à dextris est mihi, ne commouear. Propter hoc lætatum est cor meum: & exultauit lingua mea, insuper & caro mea requiescet in spe. Ita nulla portio hominis destituitur auxilio, quando DEVM in homine præsentem, non destituit hominis recordatio.

11. Fructus, Promptus, paratus, proximus, & in manu, ac planè intimus DEVS. Adquid enim semper præsens: nisi vt vbique sit in promptu? Audi homo DEVM contestantem tibi præsentiam promptitudinemq; suam: Ego Dominus DEVS tuus, apprehendens manum tuam, dicensq; tibi; Ne timeas: ego adiuui te. Noli timere vermis Iacob: ego auxiliatus sum tibi, dicit Dominus, & Redemptor tuus Sanctus Israel. Audi & iterum repetentem. Et erit, antequam clament, Ego exaudiam: adhuc illis loquentibus; Ego audiam. Orare vult aliquis? habet DEVM in semetipso quem oret. Consulere vult, opem vult, vitam, sanitatem, refugium, veniam, gratiam, indulgentiam, sapientiam, iustitiam, misericordiam, quidquid demum vult: cum omnibus his ad manum habet DEVM. Non enim longè est ab vnoquoque nostrûm: (ait Paulus): in ipso enim viuimus, mouemur, & sumus. Eidem etiam cum Ieremiâ dicimus. Tu autem in nobis Domine: & nomen tuum inuocatum est super nos, ne derelinquas nos.

12. Fructus, Vnio cum DEO, atque coniunctio, omnino arcta & inseparabilis: non cogitabitur intimior, non arcta magis, non est aqua intimior spongiæ, non ignis candenti ferro, non lumen aëri, non anima corpori, quàm DEVS homini. Quodsi accedat Vnio DEI per gratiam, atque per beatificam gloriam; summa, omnis, completa est. Et quænam felicitas huic comparabitur felicitati: suam si homo felicitatem norit?

13, Fructus, Assiduus conuictus, conuersatio, familiaritas cum DEO quid tam assiduum, quiduè tam familiare, quàm neq; spirare sine DEO, neq; ictum oculi, nec motum digiti, nec mentis cogitatum facere posse, quin simul tecum faciat idipsum DEVS? Neque tamen tecum ô homo, quando tu peccas, peccat DEVS: sicut quando claudus claudicat, non tamen Anima eius claudicat, quamuis sine Animâ ille non claudicat.

14. Fructus, Transitus in affectiones, in mores, in Vitam ipsam DEI. Sanè qui ex DEI Præsentiâ, seu ex Præsentis memoriâ viuit, ille verè potest dicere; Viuo ego iam non ego, sed viuit in me DEVS. Vulgò dicitur: qui cum claudo coambulat, claudicare discit: quia nimirum familiaribus mores familiarium adhærescunt: Cur non etiam: si quis cum DEO viuit, viuere diuinè discat? si quis familiariter cum DEO agat, cur non moribus eius imbuatur, & insuescat? Hoc DEVS optabat euenire Abrahamo amico suo: cùm ei præcepit: Ambula coram me, & esto perfectus: hoc fecit DEVS euenire amico item suo Enoch: qui ambulauit cum DEO, & non apparuit: quia tulit illum DEVS: hoc etiam accidit Amico DEI Moysi: cuius facies radiante lumine cornuta videbatur spectantibus, ex frequenti, & longo consortio sermonis DEI.

15. Hi: & plures his sunt (de quibus Exercitio sequenti) fructus exercitij, & memoriæ Præsentiæ DEI. Quos si hactenus non percepisti, tuæ id deputa culpæ, siue ignauiæ, siue inconstantiæ, siue ignorantiæ.

16. Eru-

16. Erubesce coram DEO propterea: atque dole, quòd per tuam culpam, tot, tantisq; fructibus priuatus inueniaris.

17. Propone deinceps resolutissimâ constantiâ, huic te Exercitio totum impendere: exercitiumq; hoc omnibus actionibus vitæ, internis, externisq; accommodare: ita vt nulla à te suscipiatur agaturuè, quæ non ex memoriâ Præsentiæ DEI, non ex mente, gustuq; eiusdem Præsentis profecta, & perfecta sit.

18. Ad extremum, pete à DEO: vt faciat te gustare suauissimos huius Exercitij fructûs: vt (inquam) faciat te gustare: quoniam dulcis, & rectus, & suauis est Dominus his, qui adhærent illi, memoriâ, intellectu, voluntate: quoniam quicunque requirunt, & reuerentur faciem eius semper, eorum corda viuent in sæculum sæculi.

PRAXIS.

O Scire, ô meminisse, ô Amare DEVM Præsentem! ô ex illius Amore, Dignitate, Honore, Voluntate, Normâ omnia semper agere! ô gustum cordis eius semper explere! ô coram illo: ô cum illo ambulare! ô in ipso: ô ipsum esse!

EXERCITIVM VII.

De fructibus quos in nobis facit memoria Præsentiæ DEI.

1. Constitue te coram DEO præsentem, vicissimque coram te, imo in te DEVM intimè habitantem: Hanc tui constitutionem perfice per recordationem, cogitationem seu contemplationem, & per affectionem quantùm præuales ardentem, simulq; assiduam.

2. Ad hunc laborem (si tamen reuera labor, non potiùs requies est) animent te, tam multi, quam & magni fructûs, quos tibi labor iste fecundissimè parturiet, dummodò ne ipse impedimentum opponas.

3. Est enim memoria præsentiæ Diuinæ, exercitiumque Animæ ciraa illam, simile illi terræ bonæ, quæ Diuino semine suscepto, facit fructum, tricesimum in incipientibus, sexagesimum in proficientibus, centesimum, millesimum, & ampliorem etiam in perfectis.

4. Memoria Præsentiæ DEI, excitat peccatores ad pænitentiæ fructûs dignos faciendos, ad perseuerandum in eis, ad euellendas spinas peccatorum, ad tollenda saxa vitiorum, ad edomandas passiones, ad moderandos sensûs, ad odium, & mortificationem sui, ad contemptum mundi, propter timorem DEI.

5. Memoria præsentiæ DEI, promouet iustos ad opera Virtutum, ad Misericordiam, ad Charitatem DEI, & proximi: ad imitationem Christi, ad amorem Crucis, ad dominium cupiditatum, ad frenationem desideriorum, ad studium placendi DEO, ad cultum conscientiæ, ad curam puritatis cordis, ad amorem cælestis Patriæ, ad cupiditatem & conquisitionem meritorum, & Gratiæ.

6. Memoria Præsentiæ DEI, inflammat perfectos ad assiduitatem orandi, & cum DEO loquendi, conuersandi, familiariter agendi, ad contemplationem Maiestatis & Dignitatis eius, ad redamationem Charitatis eius, ad Zelum gloriæ eius, ad Vnionem intimam cum Vnitate eius, ad transformationem in Voluntatem eius: ad imbibendam similitudinem eius, ad perdendum se in vitâ eius, ad sepeliendum se in beatitudine eius: ad perfruendum facie Vnitatis, atque Trinitatis, Essentiæq; illius.

7. Memoria Præsentiæ DEI, facit hominem impeccabilem suo modo: non minûs singulari, quàm efficaci: sicut enim in oculis parentum filij, in oculis moderatorum pueri, in manibus directorum, ipsi equorum, aliorumq; brutorum pulli, cohibent licentiam, dediscunt ferocitatem, induunt disciplinam: sic, atq; certè multò magis, in oculis Præsentis, atque omni reuerentiâ dignissimi DEI, facilè omnis dediscitur petulantia: discitur mode-

destia: frenatur effrenatio: abijcitur cupiditatum præcipitatio: omnis autem assumitur & custoditur disciplina. Idq; tantò efficaciùs, simul ac suauiùs, atq; constantiùs, quantò promptior est DEVS (est autem promptissimus) ad confirmandum Gratiæ suæ Auxilijs, eos; qui seriò connituntur per omnia placere, cauent in aliquo displicere Diuinis oculis eius.

8. Beatus Dorotheus, discipulum in spiritu suum Dositheum, Adolescentem nuper in sæculo satis licentiosum, vnico memoriæ Præsentis sibi DEI exercitio, non tantùm omni morum exuit licentiâ, sed etiam adeptione omnis Perfectionis, præcipuis ordinis sui Sanctis in cælo æquauit: & quidem tantùm intrà quinquennium vitæ religiosæ: idq; valetudine semper infirmâ vtentē.

9. Atque ideo hoc etiam est inter fructûs memoriæ Præsentis DEI computandum: quòd isto Exercitio, & vix vllo similiter alio, deueniatur facillimo, suauissimo, citatissimo ad omnem in Virtute & Sanctitate perfectionem, consummationemq; cursu, & gradu. Neque hoc cuiquam mirum aut incredibile esse debet: sed potiùs debet esse omnino certum. Cætera enim Exercitia spiritûs, anfractibus quibusdam circumducunt animam religiosam, piamq;, ad perfectionem: ad quam etiam, quia tardè ducunt, sæpè non deducunt: morte vitam breuem, viam verò longam abrumpente. At Exercitium memoriæ præsentis DEI, felici, & simul facili, omninoque efficaci compendio, ab imo ad summum perfectionis, fundatè & solidè ducit, atq; deducit.

10. Vt enim si calefacere aut ignire velis massam ferri, quidquid alterius industriæ ad id adhibueris parum quidem in proposito promouebis: atsi ferrum igni grandi admoueris, seu inieceris, inibiq; constanter tenueris; ferrum quidem ferri naturam non exuet, sed ignis naturam penè assumet: & omnia quæ naturæ ignis sunt obtinebit: sic planè, si Virtute ac Sanctitate Animum imbuere, varijs industrijs conatus fueris; aliquid quidem fortè, etsi tardè, & lento passu facies: at si Memoriam Præsentiæ DEI,

constanter, & instanter Animo tuo admoueris; omnibus Virtutibus, hoc est, Diuinis ornamentis, sanctitatisque gradibus, tam facilè, quâm & citò, feracissimoq; prouentu, nec non & solido, atque constanti, adimplebis. Neque enim minùs ad Diuinam Præsentiam pertinet, subiecta sua sibi assimilare, & quasi indiuinare, quàm est igni naturale, ea quæ sibi iniecta habet, ignire.

11. Memoria Præsentiæ Diuinæ, facit hominem imperturbabilem: atque ad omnia quæ vel in ipso, vel circa ipsum variè, & quouis etiam turbato, confuso, tumultuario modo aguntur, immotum, ac veluti non sentientem: vel extra supraq; omnia eleuatum. Est enim Devs, & eius in homine, seu mente præsentia, atque eiusdem Præsentiæ memoria adinstar Olei: Oleum enim effusum nomen Domini, quod sæuas maris æstuationes sedat superinfusum, & omnibus eius fluctibus supernatat: sic enim etiam Dei præsentis memoria, menti humanæ immanens, quoscunque siue passionum ipsiusmet, siue circumuallantium curarum, negotiorum, turbarumq; tumultûs compescit, componitque, & calcari à mente sic facit, ac si esset (vti de facto est) & supra, & valde remotè, procul extra omnia turbamenta: soli Deo inhærens, & tanquam petræ inuiolabili insistens, ideo de huiusmodi dicitur. Qui confidunt in Domino, sicut Mons Sion.

12. Hisce fructibus, diligenter, pro eorum magnitudine, atq; dignitate æstimatis; Exardesce quàm potes famelicissimo eorum desiderio: eorumq; comparandorum quàm resolutissimo, & obfirmatissimo studio: tum quia sine eo haberi nihil potest eiusmodi bonorum Diuinorum: tum quia hæc bona adeo sunt singularia, vt in eis conquirendis operæ pretium sit etiam plurimùm conari.

13. Quia verò conatûs humani hîc possunt nihil, nisi adsit copiosa, & efficax Gratia Dei, quæ conatus nostros & excitet, & adiuuet, & conseruet: istam diffidente, & desperante de te, deq; viribus tuis, fiduciâ, & supplicatione, à Deo emendicare semper

in vſu habe : certus, quia Dominus dabit Spiritum ſuum bonum petentibus ſe.

14. Admirare, tum profuſam liberalitatem Dei, tam prodigè Creaturis ſuis Præſentiam ſuam, fructuſq; ipſius indulgentis: tuam negligentiam, vel ignorantiam ſupinam, inueteratamq; tuam negligentiam, vel ignorantiam : quâ factum eſt, vt tu hucuſque, vel penitus, vel magnâ ex parte, tam pretioſis fructibus priuatus, tamq; ſimul grauibus ob hanc priuationem damnis afflictus ſis.

15. Exardeſce, ad hæc damna reparanda, fructuſq; hos conquirendos : tantùm inſudare poſtmodum, ad eorum obtentionem ſtatuens ; quantùm & ſuperiorum temporum negligentiâ damniſq; doles : & ipſorum fructuum inſignis raraque excellentia, merito ſuo, & iudicio tuo exigit.

PRAXIS.

DOmine Devs noſter : qui Præſens habitare in nobis, pro tuâ ineffabili Bonitate, non tantum eligis, ſed etiam delectaris : fructuſq; huius Præſentiæ tuæ in nobis liberaliſſimè multiplicas : da nobis copioſum gratiæ tuæ auxilium, vt per eius opitulationem, & tuâ Præſentiâ digni, & fructibus eiuſdem Præſentiæ tuæ pleni eſſe mereamur.

EXER-

EXERCITIORVM PARS IV.

ERGA

DEVM amandum & reuerendum.

EXERCITIVM I.

De Necessitate, Æquitate, Vtilitate Amoris ac Reuerentiæ erga DEVM.

1. STatue te coram DEO, summo, immenso, infinito per hæc omnia, quæcunque benè cogitari possunt de ipso: te verò vilissimum vermiculum, eius tamen opus manuum, illi per omnia obligatissimum quâm condignissimè affici: quod vt præualeas; desidera, conare, postula, perfice.

2. Inter has Affectiones, quibus præcipuè Hominem (& omnem Creaturam, Rationalem inprimis,) erga DEVM condignè affici oportet; omnino, sunt duæ: nimirum Amor & Reuerentia. Siue Amor reuerens, & Reuerentia amans DEVM.

3. Huius siue duplicis, siue vnius ex duabus conflatæ Affectionis erga DEVM, in omni Homine (& Creaturâ) est summa Necessitas, summa æquitas, seu obligationis congruitas, summa vtilitas.

4. Necessitas amandi & reuerendi DEVM tanta nobis incumbit hominibus; quantum incumbit necessariumque est cuilibet nostrûm, Hominem esse. Imò verò, magis, & longè quidem magis, incumbit nobis illud, quàm istud. Vt enim Homo sit, vel existat, nihil cogit, neq; cogere potest: sed est totum hoc, solius libe-

liberæ Voluntatis Dei Creatoris, quem ad Creationem alicuius Creaturæ, nulla simpliciter cogit Necessitas, nisi sola eius Voluntas: at verò, vt Homo Devm amet, ac reuereatur; hoc exigit, atq; cogit, ipsa Hominis Essentia, & Existentia: ita vt præstet non esse Hominem, quàm non amari, & non reuereri, ab illo Devm: quod Dominus Iesvs asseruit de Iudâ proditore: quia melius erat ei si natus non fuisset.

5. Æquitas & congruitas, atque obligatio amandi à nobis, atq; reuerendi Devm, tanta est; vt nullum sit maius & strictiùs obligans debitum, quo quidem possit Homo vel Creatura obstringi Deo; quàm hoc; vt in Amore, & Honore atque Reuerentiâ sit apud illam Devs. ab omnibus alijs debitis eximi forsan potest: sed ab onere, debitoq; amandi & reuerendi, ne quidem per absolutam, omnemq; Dei ipsius potentiam, absolui potest: nisi per solam hominis annihilationem: aliâs vt existentem in rebus hominem, Devs, à sui amandi, & reuerendi honorandiq; debito absoluat, debet priùs negare seipsum tam sibi, quàm Homini: debet negare se esse id quod est: nempe Devm: & summum, & perfectumBonum: & debet Homini negare: eum à se esse, à se iugiter dependere, sibiq; omnis sui Esse debitorem esse: quæ omnia impossibilia, ac Deo repugnantia sunt.

6. Vtilitas, simulq; Honestas, ac Iucunditas amandi, & reuerendi, honorandiq; Devm, hæc ipsa vna, prima, sola, summa est: quia nihil vtilius, nihil dignius, honestius, delectabiliusq; agere potest Homo; (& quæuis Creatura) quàm circa Devm suum occupari, cum eo agere, cum eo esse, illi esse, illi affici. Hoc verò totum fit non aliter, nisi amando, honorando, reuerendo illum, amanterque, ac reuerenter tractando cum illo. Omnia alia quæ cum Deo, vel circa Devm, vel propter Devm facimus, si non facimus amanter, & reuerenter; non tantùm vtilia, honestauè non sunt, sed potiùs inepta, insipida, inhonesta, inutilia sunt: potiùs indigna homine, magisque etiam Deo; eidem iniuriosa, contu-

tumeliosa, & ipsum dehonorantia, atque contemptifica sunt.

7. Atque hæc quæ dicta, licet paucis, sunt; manifestè declarant, hominem, prout nihil connaturalius, æquius, honestius, vtiliusque agere, quàm cum DEVM amat, honorat, reueretur: ita contrà, nihil magis contra Naturam, & suam, & DEI, facere, nunquam iniquiorem, probrosiorem, damnosiorem sibi, ac etiam DEO esse, quàm dum DEO amorem, reuerentiam, honoremq; derogat, & quidpiam aliud magis quàm DEVM diligit, atq; veneratur.

8. Inde est, & hoc sibi vult magnum illud, summumq; in Lege DEI mandatum, in omnis Naturæ & Essentiæ Creaturæ (rationalis præcipuè) visceribus, medullisq; sculptum, & indelebiliter exaratum. Diliges Dominum DEVM tuum ex toto Corde tuo, & ex totâ Animâ tuâ, & ex totâ fortitudine tuâ, & ex totâ mente, tuâ, & ex totâ virtute tuâ, & ex omnibus viribus tuis: eruntque verba hæc in Corde tuo: & narrabis ea filijs tuis, & meditaberis in eis, sedens in domo tuâ, & ambulans in itinere, & dormiens, atque consurgens: & ligabis ea quasi signum in manu tuâ, eruntque & mouebuntur inter oculos tuos, scribesq; ea in limine, & ostijs domus tuæ. Quiâ adeo diligenti præcepti huius intimatione, declarare vtique DEVS voluit, & necessitatem, & æquitatem, & vtilitatem, honestatemq; istius affectionis, quam DEO Creaturæ omnes inprimisq; homo debet.

9. Nec aliud sibi vult illa Pauli, Paulo dignissima Vox. Si linguis hominum loquar, & Angelorum, etsi habuero prophætiam & nouerim mysteria omnia, & omnem scientiam: & si habuero omnem fidem, ita vt montes transferam; & si distribuero in Cibos pauperum omnem substantiam meam; & si tradidero Corpus meum ita vt ardeam; Charitatem autem non habuero, nihil sum: nihil mihi prodest: quæ dicta; pariter Reuerentiæ DEI competunt.

10. Nihil enim potest esse in Diuinis oculis pretiosum, & ad

præ-

præmium conducens homini apud DEVM, nisi quod sit cum Amore & reuerentiâ DEI perfectum: & versa vice: quidquid Amore ac reuerentiâ DEI condiueris, id acceptissimum DEO, id mercede dignissimum coram ipso.

11. Quare ex omnibus quæ homini debent esse certissima & notissima in intellectu, & commendatissima in Affectu, & frequentatissima in effectu: hæc sunt duo; Amare, & Reuereri, seu Honorare DEVM, ex omnibus, totisque viribus substantiæ suæ, omnibus quoque momentis (quantum hæc vita patitur) vitæ, & existentiæ, & operationis suæ: vt credat pro certo, se eo momento non vixisse, quo DEVM non amauit, vel non honorauit. Credat etiam pro certo, omnem tam actionem quam passionem seu mutatione suam se planè perdidisse, & minimùm, otiositatis reum esse, quam Diuino Amore, amoriuè, reuerentiâ item, & reuerentiæ, honoriq; non sacrauit.

PRAXIS.

DOmine DEVS meus: tu cognouisti, atq; de Nihilo per tuam omnipotentem Bonitatem eduxisti, efformastique omnem Substantiam meam. Tu creasti, & dedisti mihi totum me, vt essem tibi in seruum amantem, & reuerentem, honorantemq; te. Impressisti tanquam indelebile signaculum, debitum istud Amoris, ac Venerationis tui, vniuersæ substantiæ meæ. Inde est quod non viuo si non amo te: inde est quod mors mihi est non reuereri te: imò hoc mihi est omni morte prius, non amare, non reuereri te. Ergo Domine DEVS meus: diligo, & diligam te, reuereor, & reuerebor te, ex toto corde meo, ex omnibus viribus meis: ex omni substantiâ meâ: & nunc, & in æternùm, & in sæculum sæculi.

EXERCITIVM II.

De Fontibus Amoris & Reuerentiæ DEI.

1. STatue te coram DEO, ſuper omnia ſumma ſummo: ſuper omnia Entia Eſſentialiſſimo: ſuper omnia perfectiſſima perfectiſſimo: te verò ſuper omnia contemptibilia contemptibilisſimum.

2. Metire DEVM in excelſum ſurſum, te autem in profundum deorſum: ibi enim ſunt inexhauſti, atque planè abyſſales fontes amandi, reuerendique DEVM ſuper omnia: humiliandi & vilificandi teipſum infra omnia, factâ comparatione horum inter ſe per omnia.

3. Metiri ſeipſum Homo (& omnis Creatura) & poteſt, & debet modis duobus. Primò ſecundùm quod eſt ex ipſo ſe: ſecundò ſecundùm quod eſt etiam ex DEO: Si homo ſe metitur ſecundùm quod ex ſemetipſo eſt: videt ſe ex ſe Nihil merum eſſe, nihil poſſe, nihil habere, nihil agere, nihil mereri boni, quod vel tantillum bonum ſit: ſed purum ſuum, eſſentialeque patrimonium eſſe, Nihilum, & ex Nihilo manantem, omnis generis defectum: & ſpecialiter, omne peccatum: inde verò omnis ſupplicij reatum atq; debitum. Quare ſi rectè homo de ſe, DEVSque, & quiſquis alius de ipſo judicet; judicare debet ſe eſſe abyſſalem quandam abyſſum miſeriæ, abiectionis, ac perditionis, & ruinæ in omne malum.

4. Si homo metitur ſeipſum ſecundùm quod ex DEO Creatore, conſeruatore, benefactore eſt; Eſt quidem Homo ſic ſpectatus aliquid, & habet bona aliqua, & quidem quoad hominem magna ſatis, & eximia: omnia tamen humanis miſerijs ex Nihilo eius emanantibus intimè permiſta, fragilia, limitata, inquinata, amiſsibilia, aliena, hominem non tam ornantia, quàm onerantia, debitoremq; inexſolubilem DEO conſtituentia: deniq; adeo exi-

exilia, & minuta; vt Deo, eiusque summitati collata, sint planè nulla, & instar nihili: iuxta illud Prophetæ; Vniuersa Substantia mea tanquam nihilum ante te.

5. Hæc duo: Si in se permetiatur Homo, &c, si horum duorum ratione se Deo comparet homo; infinitum, immensum, abyssale quoddam Chaos, inter se & Devm aduertet homo: & Devm quidem æstimandi amandi, exaltandi, honorandi, reuerendi, nullum finem, nullum modũ inueniet: se verò ipsum contemnendi, conculcandi, exinaniendi, odiendi, nihilificandi, & Deo subdendi, de se diffidendi, se accusandi, & exercendi, nullum terminum, nullum limitem, reperiet.

6. Hic est ille Spiritus atq; Sensus apud Isaiam, & apud Joannem, Seraphinorum, & Animalium Sanctorum, ante thronum Dei stantium, atque volantium, ora sua atque etiam pedes suos velantium, & sine requie nocturnâ diurnaque clamantium: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Omnipotens. Hic est etiam Spiritus Prætiosissimæ Dei Matris Mariæ, nihil aliud nisi Magnificentiam, Magnificationemq; Dei, suum verò Ancillatum, & Humilitatem, seu Vilitatem, occinere scientis: quasi aliud nihil spirare sciret, ac posset, nisi summam Dei æstimationem ac reuerentiam, suam verò extremam Vilificationem, & Nihilificationem. Hic etiam est spiritus omnium Dei Sanctorum, qui coram Deo suo aliter ambulare nunquam sciuerunt, nisi hisce pedibus duobus: consideratione & confessione scilicet vilitatis suæ propriæ, Diuinæ autem summitatis & excellentiæ: & vtriusque inter se collatione: quâ institutâ, impossibile est non erũpere in Amorem cum Reuerentiâ Dei, & abiectionem despectionemq; sui.

7. Sic ergo si metiatur se Homo, & comparet Deo; reperiet fontem, contemptionis, & humiliationis sui coram Deo: & simul Appretiationis, amorisq;, & Reuerentiæ Dei debitæ Deo. Ab hoc plenius elucescet ex mensurâ Dei factâ (vt initio dictum) in excelsum sursùm, cuius sit hîc initium aliquod, cætera in alijs Exercitijs erunt prosequenda.

8. Devs ergo, etiãsi reuera sicut est vna & simplicissima & infinita atque immensa sibimet ab ipso se Essentia: sic etiam vna, & simplicissima, & immensa, infinitaq; bonitas; & quæuis alia pariter perfectio; tamen duobus modis à nobis cogitari potest Bonus. Primò quidem sibimetipsi: alio verò nobis Creaturis. Priore modo Devs est ita sibi bonus, vt non possit non esse bonus, sed Naturâ, & Essentiâ suâ est bonus, & infinitè, interminatèq; bonus, nec potest aut minùs, aut magis esse bonus, sed est omnipossibiliter bonus. Posteriore modo Devs est bonus Voluntariè, ac liberè: siquidem ex purâ Voluntatis suæ beneplacentiâ, & creat nos, & conseruat, & omnia confert nobis: ita vt omni momento, & omni instanti possit eadem omnia auferre nobis.

9. Priore modo impossibile est, vt Devs bonus non sit sibi, ita pro vt de facto est, & est ab æterno, eritq; in æternùm, omni necessitatione essentiæ suæ. Posteriore modo, possibile est Devm bonum non esse nobis: quia & potuit, & fuit, & esse potest semper, nullã bonitatem suam communicans nobis. Et non potest quidem Devs carere potestate benefaciendi nobis: quandocunque eius Voluntati placuerit: potest tamen carere tam affectu quam effectu benefaciendi nobis: sicut caret erga Creaturas possibiles quidem, at nunquam à se creandas.

10. Ex dictis cognosce: quòd propter vtramque suam bonitatem Devs amabilis, & amandus; honorabilis, honorandusq; sit: & quòd sese Devs propter vtramq; Bonitatem amet ac exaltet: quia prior dat illi ipsum se: & omnia quæ ille est, atque habet: posterior autem est emanatio prioris, non quidem in Devm ipsũ: nihil enim accedit Deo ex nostri Creatione, vel existentiâ, nisi quædam accidentalis gloria, quia videt cuncta quæ fecit esse valde bona.

11. Agnosce quoque ex dictis: quòd propter eandem vtramq; Bonitatem, amabilis & amandus sit, reuerendusq;, ac honorandus à nobis, tam necessariâ (imò & magis) obligatione, quàm ipsi

ipsi sumus necessarij nobis. Nos enim nostro esse priuari possumus: at obligatione amandi reuerendique DEVM, stante nostro Esse, priuari non possumus.

12. Agnosce insuper ex dictis quòd etiamsi DEVS defacto non esset (& per impossibile esse non posset) Creator, Conseruator, Gubernator, Dominus, Rex, Benefactor, Pater, Iudex, Remunerator, Saluator, & nullum omnino bonum nostrum: tamen DEVS, propter vnam, solamq; Bonitatem quâ sibi desemetipso bonus est, & amatur, & amaretur, & reuera ab æterno à semetipso amatus est superessentiali dilectione: & à nobis quoque, si existeremus, & quoniam existimus, amandus, honorandusq; esset; atq; est omnino, super omnia, supremâ effusissimâq; dilectione charitatis. Propter suam enim immensam excellentiam, & infinitam infinitè perfectionem, atq; summitatem, dignus, & supersuperq; dignus est, omni Amore, omni honore, omni reuerentiâ, omni Cultu & veneratione, omni laude & exaltatione omni obedientiâ & subiectione. Quò enim quid est excellentius in se, & in bono; eò quoque dignius est, vt ab omnibus & agnoscatur tale, & iuxtà hoc deferatur ei totum hoc; quod eius excellentiæ dignitatiq; competere ratione ipsâ magistrâ judicatur. Hoc autem nullâ ratione, nullâq; affectione fit conuenientiùs, quàm Charitate, & Reuerentiâ, atq; appretiatione. Istis enim affectionibus præstamus, id est, volumus, optamus, gaudemus esse alicui quàm optimè, hoc est, esse illi eo modo, quo dignus est, vt ei sit. Nulla enim potest justior reperiri ratio, ob quam alicui benè esse velimus, quàm hæc; quia dignus est, vt ei benè sit, benèque esse ei velimus.

13. Cùm ergo DEVS, sit, & ex semetipso sit, & ipsum Esse sit, & sit proinde summa Essentia: summa Existentia, summa Vita, summa Ratio, summa Salus, summa Iustitia, summa Sapientia, summa Potentia, summa Sanctitas, summa Veritas, summa Bonitas, summa Misericordia, summa Charitas, summa pulchritu-

do,

do, summa Dulcedo, summa Magnitudo, summa Simplicitas, summa Identitas, summa Incorruptibilitas, summa Immensitas, summa Immortalitas, summa Immutabilitas, summa Infinitudo, summa Virtus, summa Opulentia, summa Communicabilitas, summa Vnitas, summa Beatitudo, summa Æternitas, summa Omnia, summum Vnum, summa Omnis summitas, summa omnis Puritas, summa omnis Actualitas; hæc omnia, & infinities infinita alia, cùm sit Essentialiter, identicè, & actu summo DEVS: euidenter sequitur, summum quoque, & infinities infinitè summam deberi illi, tam à semetipso, quám à quocunque alio, Charitatem, æstimationem, reuerentiam, beneuolentiam, exaltationem, honorem.

14. Sequitur quoque euidenter, DEVM ex semetipso talem, debere sibi, & quemuis alium debere illi, summum & infinities infinitè summum gaudium, exultationemque & congratulationem, de tantis eius, quæ est, quæq; sibi ex semetipso est, bonis, perfectionibus, & perfectionum plenitudinibus, atque essentialiter summis summitatibus.

15. Sequitur deniq;, DEVM, quoniam talis est, & id est, quod est, talisq; qualis est; debere sibi, & à quocunque alio deberi illi, summum, & infinitum desiderium, atque studium, impendendi, atque promptissimè, & totalissimè, semperque profundendi, omnes vires, omnes opes, omnem etiam Vitam, & omne Esse suum, ad DEI glorificationem, & exaltationem, ad omnis eius Perfectionis summitatem, atque summam plenitudinem manifestandam, prædicandam, honorandam, colendam. Idq;, etiamsi DEVS, nihil esset vlli alteri, præterquam ipsi sibi, esset soli, ac vni, hoc, quod est; nempe DEVS.

16. Age igitur ô Homo: admetire altè, simul & profundè, tum quantus sit DEVS, tum quantus tu ad DEVM: tum quantus DEVS ad seipsum: tum quantus sit DEVS amator suiipsius. tum quantus tu Amator, & Honorator eius; & cùm in amore, & honore,

re-

reuerentiâq; DEI æquaueris DEVM, tunc satis scias à te amari, & ho-
norari DEVM: quod si iudicas esse (sicut reuera est) impossibile: er-
go quantumcunque potes euiscera, & exhauri te, totum in amo-
rem, & reuerentiã DEI, & intelligas; quia semper superualebit ad-
huc: & non poteris vnquam, vix ad initiũ operis huius peruenire.

PRAXIS.

DOmine: Hæc est lex filiorum Adæ, insculpta â te cordibus illorum: vt quantò quis abiectior in se, cum sublimiore ali-
quo excellentioreque congreditur, tantò illum honorificentiùs,
reuerentiusque tractet, tantò pluris æstimet, atque appretiet.
Nihil est mihi me vilius, imperfectius, abiectius. Nihil est rur-
sùm, mihi, magis autem Tibi, Te nobilius, perfectius, excellen-
tius: ideo hæc est lex mihi à te æternâ lege fixa, vt tibi tantò ma-
ioris reuerentiæ ac submisionis debitor, & exhibitor sim, in o-
mni tam vitæ, quàm operationis meæ momento; quantò tu sum-
mus magis, perfectus magis, suprà omnem possibilem cogitatu
excellentiam, excellens magis. Non attendo Domine nunc ad
hoc, quòd sis omnia bona nostra nobis: & quòd absque tuâ in-
exhaustâ & gratuitâ bonitate nihil possit boni esse in nobis: sed
hoc solum, & vnum præcipuè attendo: quia tibi es, tu solus, ex
te solo, totum id quod es: omne bonum, omne perfectum, omne
summum, quod summè, & supersummè es. Ideo Domine nihi-
lominus omnis possibilis, & super possibilis, agnosco, & statuo
me tibi debitorem esse Amoris, honoris, reuerentiæ, exaltatio-
nis, obsequij, & subiectionis, & laudis, & glorificationis. Et quia
hoc quantumcunque est, ad tuam immensam summitatem, nihil
est; & ipso nihilo abiectius est; propterea Domine, Te ipsum ti-
bi, à te ipso, Te, amandum, exaltandumque remitto, ac resigno.
Atque hunc Amorem tuum, quo tu amas te, ipso te, ego amo,
& gaudeo, & gratulor Tibi: offero quoque & effundo in te, non
solùm tanquam tuum, sed etiam tanquam meum, te, vt sit meus,
mihi indulgente illum. Amas enim Tu, Domine, amare te, non
tan-

tantùm pro te, sed etiam pro quocunq; Corde, amante, optante, gaudente amare te, & amari te, ipso Te.

EXERCITIVM III.
De Reuerentiâ DEI propter eius Dignitatem.

1. STatue te coram Deo infinitæ Dignitatis & immensæ Maiestatis: ante cuius thronum millia millium assistunt, & decies centena millia ministrant Angelorum. Ministrant autem, cum summâ, & super, superq; summâ, tum dilectione, tum exultatione, tum reuerentiâ, tum submissione.

2. Quia enim faciem Dei semper vident, & gloriam Maiestatis eius assiduò limpidissimè contemplantur: & eius excellentiã, supra omnia, etiam possibilia Creata, infinities excedere, vident; propterea ex sua quidem Creatâ conditione intra sese quasi extabescunt, & euanescunt in Nihilum sui: ex Diuinâ verò super omnes dignitates cogitabiles digniore Dignitate, in immensam quandam deuoluuntur, absorbenturq; æstimationem, pretium, admirationem, venerationem, atque profundissimo horrore sacram reuerentiam.

3. Apprehende & tu, prout melius, metire prout excelsius, scrutare prout profundius præuales; Dei dignitatem: & ex eâ dimensione, condignam quantùm potes elice, ac edisce, eiusdem reuerentiam: quam illi omnibus Vitæ momentis, omnibus actionum tuarum atomis, omnibus conatûs & capacitatis tuæ instantibus, exhibeas: vt, quantùm ex te, ac per te, totum, & semper, quàm reuerentissimè, atque condignissimè exaltetur Dignissimus omni exaltatione, & reuerentiâ Devs.

4. Affirmare de Deo; quòd sit dignus, aut dignissimus, non admodum multum est: in veritate enim Devs, neque omnino dignus, neque dignissimus, neque immensæ dignitatis est; sed est ipsa Essentialis, superessentialisque Dignitas: est Essentia Dignitatis, est meracissima, purissima, ipsissima, ipseq; Devs dignitas:

est

eſt alia, eſt altior, eſt á nullo Creato intellectu inueſtigabilis Dignitas : eſt talis Dignitas, cui omnis à quocunque Creato, & poſſibili intellectu efficta, & aſsignata dignitas, non eſt vllomodo dignitas : ſed indigna Deo vilitas, atque indignitas.

5. Devs, ſicut omnia quæ in ſe eſt, aut habet, idem ipſe eſt : ita & Dignitas eius, ille ipſe eſt : neque eſt aliquid ab ipſo : ſi tamen noſtro modo Diuina concipiendi cogitemus loquamurque de Deo, & eius Dignitate, Dignitas Dei omnium Attributorum-Perfectionumque illius cogitanda, & dicenda erit Perfectiſsima, atque Excellentiſsima. Sicut enim ex luce & ex omnibus attributis eius ſplendor emicat, eſtque ex omnibus lucis bonis, vnus ipſe lucidiſsimus. Ita ex vniuerſis Dei excellentijs, tanquam ſplendor colligitur, reſultatque Dignitas Dei. Et cùm Excellentiarum Dei nullus ſit finis, tam in numero, quàm in perfectione illarum : nullus pariter erit finis, nullus modus, nulla menſura Dignitatis, Maieſtatiſq; Dei, ex illâ omnium Excellentiarum ſummitate reſultantis.

6. Imò verò illud etiam de Diuinâ Dignitate rectè, atque meritò affirmandum eſt : quòd Dignitas Dei, ſit veluti baſis, & radix vniuerſorum Dei bonorum, tam quoad ſe, quàm quoad excellentiam omnem illorum : illa etiam eſt, quæ à Deo remouet, repellitque omnem penitus imperfectionem.

7. Cur enim hoc vel illud agnoſcimus & affirmamus de Deo perfectionis genus ? Cur in ipſo quoque perfectionis genere, infinities infinitam ſummitatem excellentiamque prædicamus ? Nonne hæc vnica nobis eſt affirmandi ratio : quia hanc, & talem perfectionem, in tantâ excellentiæ immenſitate, ineſſe dignum, non ineſſe indignum Deo eſt ? Et rurſum : cur hanc illamuè imperfectionem à Deo ſubmouemus : nonne ideo ſolùm, quia illam ineſſe Deo indignum, abeſſe verò à Deo dignum eſt ? Dignitas ergo eſt & Baſis & Menſura immenſiſsima omnis Perfectionis, & Excellentiæ in Deo : quæ proinde non poteſt abeſſe, & nonniſi ſumma ineſſe Deo.

Ergo Devs etiamsi totus sibi est inæstimabiliter pretiosissimus: atque pretiosissimè inæstimabilis : neque atomus Dei vilior est toto Deo: neque totus Devs grandioris est pretij atomo suo: tamen si indagare & assignare volumus in Deo, aliquid quod ex Deo pretiosissimum est Deo : hoc erit, & esse debebit, Vna, & sola Dignitas Dei.

9. Quodsi apud Devm ea est Dignitatis eius conditio, quantò magis esse debet apud nos; (qui sumus omnes, vermiculi vnius per terram reptantis adinstar;) immensè abyssalis Diuinæ dignitatis reputatio, appretiatio, veneratio seu reuerentia? Si Devs quidquid facit, primariò & principaliter, & absolutè & totaliter, ad suæ Dignitatis, Maiestatisque exaltationem, & glorificationem facit: & facit eo modo, eâque accuratione, quam in suâ Sapientiâ iudicat exaltandæ Dignitati suæ competentissimam: quid nos vilitates vilissimas, in Diuinæ Dignitatis reuerentiam, & honorem non oportet facere? imò, quid oportet non facere? quantùm non, attentionis, & circumspectionis, & conatûs, & euisceratationis effundere, ad tractandum dignè Devm : ad tractandum dignè Diuina : ad tractandum dignè cum Deo, dignè coram Deo?

10. Nihil attinet immorari in enarrando quomodo Devs dignitatem suam honoret in omnium, & in singularum, in maximarum, & in minimarum rerum procreatione, & procuratione: quomodo gloriæ suæ exaltandæ non minùs attendit in Creatione puluisculi, quàm in Creatione Cæli : non minùs in creatione Culicis quàm in creatione Angeli : quomodo non minùs exactè laborauit Sapientia & Potentia Dei, in prouidendis omnibus necessarijs ad Esse & operari vni formicæ, quàm in exhibendis omnibus homini necessarijs ad Esse viuere, agereque hominis. Et hoc solùm propter magnam gloriam suam vbique exhibendam, & extollendam.

11. In hoc est super omnia attendendus Dei circa suam Digni-

gnitatem sensûs, atque Zelus, sanè plusquã admirabilis. 1. Quòd DEVS omnes bonas, & sibi placitas omnis Creaturæ operationes metiatur & æstimet, ex solius Dignitatis suæ in eis æstimatione. Si moueas digitum in DEI gloriam, & dignè DEO; æstimat hoc, acceptat, præmio cælestis gloriæ reputat dignum, rependitque DEVS: ædifices cælum, fundes terram, mortuum resuscites ad vitam, te ipsum morti exponas, si in hoc DEI dignitatis exaltationem non quæras; Nihil omnia sunt apud DEVM talia.

12. Ecce in omnibus peccatis Creaturæ, nihil displicet DEO, nisi vel neglectus, vel contemptus, aut quæuis iniuria Dignitatis Diuinæ. Ecce item in omnibus pænitentiæ fructibus ac operibus, in omnibus omnium Virtutum, etiam ipsius Charitatis, Contritionis, Religionis actibus, nihil acceptum est DEO, nisi æstimatio, exaltatio, reparatio, dilectio, veneratio, reuerentiaq; Dignitatis Diuinæ. Summa causarum omnium ob quas DEVS homo factus est : ob quas aut egit, aut sustinuit, quidquid in mortali vitâ egit, aut sustinuit : non est alia, nisi reparatio condigna violatæ Dignitatis, ac Maiestatis Diuinæ. Summa item constitutæ Beatitudinis æternæ à DEO pro rationali Creaturâ non est alia, nisi exaltatio quàm condignissima DEI, eiusq; Dignitatis à Creaturâ. Summa æternorum in Inferno tam Damni, quàm sensûs suppliciorum, non est alia, nisi audax, & indigna, & irreparata oblæsio, violatioque Dignitatis Diuinæ, per scelera, per inobedientiam, per irreuerentiam impiæ, ingratæque Creatæ Voluntatis. Summa denique causarum omnis indulgentiæ, remissionisq; omnium peccatorum, & peccatis debitorum suppliciorum, à DEO institutæ, est vna, sola, sincera, legitima (esto fuerit, vel solùm momentanea) æstimatio ac reparatio, reuerentia, exaltatioq; Dignitatis Diuinæ.

13. Habent peccatores istius Veritatis clementissimæ obsidem ipsiusmet DEI sententiam : ait enim : Impietas impij non nocebit ei, in quacunque die conuersus fuerit ab impietate suâ. Impie-

pietas autem hæc eſt: DEVM, & eius Voluntatem, dignitatemque contemnere, & tranſgredi: Conuerti verò ab impietate, eſt læſionem, & indignam tractationem Voluntatis, atque Dignitatis Diuinæ, dolere, deflere, retractare; & dignis deinceps modis habere, amare, venerari, reuereri.

14. Si quid ergo circa DEVM congruè, & in bonitate ſentire, ſapere, & agere volumus; hoc præ omnibus procuremus: vt DEVM, eiuſq; Dignitatem, ardentiſſimâ, & ſuper, ſuperq; ſummâ appretiatione æſtimemus, ac ſimul profundiſsimâ, intimiſſimâ, ſummè ſummâ reuerentiâ, atque ſubmiſsione in omnibus vitæ, actionumq; momentis, reuereamur, & proſequamur, omniaq; & digna, & dignè Domino DEO noſtro, & cogitemus, & amemus, & loquamur, & operamur.

PRAXIS.

DEVS, cuius celſitudo Dignitatis omnem excedit eminentiam, quam tu ſolus & condignè poſſides, & amas, & honoras, eandemque à nobis condigniſsimè tractari, & iubes, & gaudes, & retribuis: huic Ego me totum deuoueo: eamque tam meo, quàm omnium Creaturarum nomine, in omni momento Vitæ, exiſtentiæque meæ, cordialiter, profundiſsimè, atque pro ut ex gratiâ potero abyſſaliſſimè colere, amare, reuereri, deſidero, & ſimul æternali firmitate ſtatuo. Tu Domine propter Amorem tuum tuæ Dignitatis: imbue & adimple me reuerentiâ illius tibi debita, mihi poſſibili, tibi placitâ, mihi deſiderabili. Nolo Domine, vllum, etiam momentaneum actum alicuius irreuerentiæ tuæ, in me vnquam reperiri: volo autem, & deſidero, atq; ſtatuo, in omni etiam inſtanti vitæ meæ, Reuerentiâ dignâ Te colere, & venerari: Volo etiam omni poſſibili mihi, gratioſiſſimo tibi modo, Reuerentiam, Cultum, Amorem, pretiumque Dignitatis tuæ, ſemper, & vbique, & in omnibus Creaturis plantare, propagare, confirmare, zelare, ad guſtum Voluntatis tuæ,

ad

ad exaltationem immensissimæ, & inæstimabilissimæ Dignitatis ac Maiestatis tuæ.

EXERCITIVM IV.

De Reuerentiâ DEI propter eius Sanctitatem.

1. STatue te coram DEO immensæ, incomprehensæque Sanctitatis, atque puritatis: coram quo, tam omnia, quàm te decet, seu necesse est, sanctum esse, sanctè agere, omnique puritate nitere: ac demùm reuerentissimè in omni tuo & motu, & actu, & affectu erga illum te habere.

2. Sanctis enim non tantùm personis, sed etiam rebus debetur propriè reuerentia: adeo vt DEVS præceperit de vasis suo cultui seruientibus. Lauamini, Mundi estote qui fertis vasa Domini. Vnde hoc magis incomparabiliter inesse debet omnibus cum DEO, Sanctorum Sanctissimo, tractantibus, atque versantibus. Nemo autem non tractat, nemo non versatur cum ipso (etiam nesciens, aut nolens) cùm omnia sint eius sicut DEItate, ita & Sanctitate plenissima.

3. Sanctitas est ipsa Charitas. Charitas autem est affectio Sancta. Affectio vero sancta nulla esse potest, nisi adhæreat quàm maximè, ei, quod est Sanctissimum: scilicet DEO, eiusq; legi ac Rationi æternæ: quæ adhæsio ad DEVM, eiusque Voluntatem, seu æternam legem, primamque rationem, cùm maximè in DEO resideat, imò ipsemet identicè DEVS sit; DEVS enim seipsum sicuti summè nouit solus, sic etiam summè se amat solus: adhæretque sibi, semper, & per omnia solus. Propterea etiam ipse est Sanctus, ipse Sanctorum Sanctus, ipse immensa Sanctitas est.

4. Ille est fons Sanctitatis, & origo, ipse Regula, & Norma. Ipse dator, & auctor, & infusor sanctitatis: ipse idem finis omnis Sanctitatis, & sanctæ operationis: Nihil enim est Sanctum nisi quod illum respicit, quod ad illum ducit, quod illi inhæret amo-

re,

re, ſubiectione, religione, æſtimatione, ſimilitudine, puritate.

5. In quo, quantò aliqua mens Creata propior, & Charitate adiunctior Deo, eiuſque Sanctitati ſimilior eſt; tantò & Sanctior eſt: quantò autem quæpiam Anima ab eo diſiunctior eſt, tantò & ſanctitatis minùs, impuritatis plus habet. Nihil enim eſt purius Deo: proinde adiungi illi, purificari eſt: recedere autem & abeſſe ab illo, eſt à puritate abeſſe: & in impuris verſari, volutarique. Quantò autem quæ inferiora, tanto & impuriora ſunt, ideo in inferioribus hærere inquinari eſt: lutum tangere, luto eſt maculari: & qui tangit picem, maculatur ab eâ: & ad Carnem affici carnalis impuritas eſt. Ad ſuperna autem, ad ſublimia, ad Diuina affici, adhærere, adiungi; eſt trahere, & imbibere puritatem, atq; ſanctitatem: quoniam puritas, & ſanctitas, Charitas quoque & Devs eſt.

6. Itaque quiſquis Sanctus eſſe vult, purus etiam eſſe velit: quiſquis purus eſſe vult: ardeat Charitate Dei: ardens Charitate Dei, neceſſariò & purus, & ſanctus efficitur; quia fontali, & originali, & immenſæ puritati, ſanctitatique cohæret: & coniungitur. Et omnis qui habet hanc ſpem in eo, ſanctificet ſe, ſicut & ille ſanctus eſt.

6. Propter hoc amatores huius mundi, nec ſancti, nec puri eſſe poſſunt: quoniam quidquid in mundo eſt, aut eſt concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia oculorum, aut ſuperbia vitæ, & hæc eſt vniuerſitas impuritatis. Contrà verò, amatores Dei, & Charitatis, atque Puritatis & Sanctitatis eius, carnem ſuam crucifigunt cum vitijs & concupiſcentijs eius, mundus eis Crucifixus eſt, & ipſi mundo: omnia huius mundi lucra arbitrantur vt ſtercora: & neſciunt gloriari niſi in Cruce & Humilitate Chriſti: ſic enim Chriſtus eos edocet, dicens: Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis Corde.

8. Ita ergo Devs noſter Sanctus, & ipſa ſubſtantialis Sanctitas eſt: & nos quoque Sanctos eſſe, coram ſe, à ſuâ ſanctitate vult, quia

quia & facit. Ita retrahit & extrahit nos ab omni inquinamento carnis, & mundi, & spiritûs omnis nequam. Ita totum Mundum istum visibilem, multoque magis illum Inuisibilem, replet Sanctitate suâ: ita vt quod olim de vno templo DEI, hoc semper de isto Vniuerso creato dici potuit, & potest semper; Sanctum est templum tuum Domine, mirabile in æquitate: vt propter hoc, in omni loco, anguloq; Mundi sic deceat, sic inquam debeant homines conuersari, atque se, coram, & cum, & in DEO, vbique præsente suâ sanctitate gerere, sicut in augustissimo quopiam templo.

9. Cum verò Anima cuiuslibet hominis, specialissimum sit Diuinitatis, diuinæque Sanctitatis templum: imagine Sanctissimæ Trinitatis exornatum, Sanguine autem IESV Christi purificatum, & in maiorem, quâm est huius totius Mundi, amplitudinem, capacitatemque, DEI Spiritu efformatum: augustiusq; factum, ac Diuino amori, cultui, venerationi, laudi consecratum: viderit quælibet Anima, tanto honore à DEO suo dignata, quanto vicissim illa honore & amore, & reuerentiâ DEVM inhabitatorem suum adeo Sanctum, colere, & prosequi, & exaltare debeat?

10. DEVS certè, sicut ipse Originalis, purissimaq; Sanctitas est in se, & ex se, ita etiam omnes, qui ad eam accedunt, (omnes autem accedunt) summâ puritate nitere, summâ sanctitate fulgere, summâ Charitate sibi adnecti: summâ cum reuerentiâ coram se, & secum versari, desiderat, iubet, atque gaudet. Quoniam Sanctitas, & Magnificentia, Puritas, & Reuerentia, Opus eius.

PRAXIS.

DEVS, qui Sanctitatis omnis Dominus, & autor & fons, & regula, & finis es, cui nihil placet non sanctum, nihil displicet Sanctum: & qui ad Sanctitatem, sanctificationemq; nostram, Vnigenitum Filium tuum, tuam scilicet Substantialem San-

Sanctitatem, Humanitati nostræ Hypostaticè adglutinasti, in eodemq; nobis omnem Sanctitatis fontem perenniter constituisti: Huic ego tuæ inæstimabili Sanctitudini, æternam laudem, & dilectionem, & adhæsionem, & venerationem, & reuerentiam, pro me, & pro omni simul Creaturâ exhibeo: & exhibere æternaliter volo, atque propono. Volo Domine, vt omne momentum vitæ meæ, omnis motus substantiæ meæ, aliud sit nihil, aliud spiret nihil, aliud sonet nihil: nisi Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus DEVS Sabaoth: plena est omnis terra gloriâ tuâ. Tu Domine qui nos Sanctos esse vis: sicut & ipse Sanctus es, Sanctum in me opus omne inspira, vt cogitem: compelle vt faciam: suade vt diligam te: confirma me vt teneam te: custodi me, ne perdam te. Duc me, vt perueniam ad te: da mihi te, vt possideam te, & in æternùm perfruar te.

EXERCITIVM V.

De Reuerentiâ DEI, propter eius Omnipotentiam, & Dominium.

1. STatue te coram DEO, immensæ, omnipotentisque Potentiæ, atque Dominij: cuius Voluntati, & potestati nemo potest resistere: cui subest cùm voluerit omnia posse: & qui Dominus Vniuersorum est: & cui non tantùm rationalia, sed irrationalia etiam & inanimata: nec ista solùm, sed etiam possibilia obediunt: & denique ipsum Nihil subijcitur: & iuxtà Voluntatem eius prodit ad Esse: & tamdiu durat, quamdiu ipse vult, & volendo facit illud esse.

2. Quomodo ergo & te, ô Homo: non oportet totum esse factum, totum fingi, totum subijci paratum, ad eandem Potentiam, Dominationemq; DEI?

3. Grande, ac planè intolerandum absurdum est, vt Nihil, & quod penitùs non est, DEI tamen subsit potestati: & fiat hoc

quod

quod Devs illud fieri iubet: Homo autem, ratione, & libertate præditus, & à Deo factus, dependensq; totus, non tamen subsit, nec subesse velit eiusdem Potentiæ, Voluntatiq; totus.

4. Quàm Devs potens sit, ipsum Omnipotentiæ nomen indicat. Qui enim omnia dicit, nihil excludit. Ergo Devs omnia potest, & non est apud illum impossibile omne verbum. Omnia potest, etiam ex nihilo. Omnia potest solus, & absque auxiliatore. Omnia potest, sine vllo labore, solo nutu, & voluntate suâ. Omnia potest, absque vllâ morâ temporis, in quocunque instanti. Omnia potest, non tantùm semel, sed quoties, & quanto numero vult.

5. Itaque potest, tales Mundos, infinitos numero facere: potest etiam alios perfectiores isto, infinitè infinitos creare: potest infinitos Angelos, Angelorumq; ordines, perfectiores, & perfectiores alijs alios producere. Potest infinitos Cælos, Soles, Sydera, Maria, Terras efficere: potest infinita Regna, Imperia, Vrbes, Arces, infinitos Auri, argenti, gemmarum, omniumque opum thesauros multiplicare. Potest (vno verbo) omnia possibilia: quæ Homines, aut Angeli concipere possunt, vel non possunt: coram Dei tamen Sapientia esse illa non repugnat, & Ars ideaq; illorum, in Mente Dei residet.

6. Potest etiam omnia Devs hoc modo: quia omnia etiam quæ possibilia sunt, ipsam hanc possibilitatem suam, à Dei potentiâ accipiunt. Omnia enim ex se nihil sunt, & ad summum solam nonrepugnantiam ad essendum productione Diuinâ habent: sed quod verè possibilia sunt, à Dei potentiâ tanquam radicali causâ habent.

7. Potest etiam omnia Devs hoc modo: quia & potest omnia in Esse conseruare: & sine hoc eius posse, nihil, ne quidem ad momentum durare potest: & omnia quocunque assignato momento, in nihilum primæuum redigere potest: neque vllam remoram habere ab vllâ re potest.

8. Hæc Omnipotentia DEI, facit DEVM Dominum omnium, Dominum ſummum, Dominum abſolutum, Dominum ſolum, Dominum æternum, Dominum omnium locorum, temporum, ſæculorum, perſonarum, rerum, iurium, legum, poteſtatum, proprietatum: Dominum ad Eſſe, & ad non eſſe: Dominum Vitæ & Mortis. Dominum reatus & meriti. Dominum ſupplicij & præmij: Dominum Indulgentiæ & Vindictæ: Dominum omnis vſûs, omnium rerum, adquodcunque illi placet.

9. Inde armat omnem Creaturam contra inſenſatos, imperat ventis, & mari, & obediunt ei: armauit bonos Angelos contra Apoſtatas: induxit aquas immenſi maris ſuper eos qui in diluuio perierunt: pluit ſulphur & ignem ſuper Pentapolim: quadraginta annis pluit Manna, cibum Angelorum hominibus. Immanibus plagis contriuit Ægyptum. Virgæ Moiſis dedit virtutem faciendi prodigia in Mari rubro, producendi fluuios de petrâ: tubis ſacerdotalibus, & voce populi euertit muros Ierichuntinos. Nihil attinet omnia (ſunt enim innumera) ineffabilia opera potentiæ atque Dominationis Diuinæ recenſere.

10. At ex his perparcè perſtrictis, agnoſcere debet omnis rationalis Creatura, & in ſpecie Homo, qualiter de DEO Domino, ſuo ſentire, qualiter illi affici debeat. Tanta DEI Dominatio atque Omnipotentia, facit hominem; DEI, abſolutum & omnis conditionis ſeruum, ſubditumque: facit & jubet timere DEVM Dominum ſuum valde: facit in ſolius DEI adiutorio habitare confidenter: facit honorare, adorare, audire, reuereri DEVM Dominum ſuum valdè valdè: facit humiliari ſub potenti manu DEI.

11. Facit denique, & jubet confiteri Domino. Domine, Rex, Omnipotens: in tuâ ditione cuncta ſunt poſita: & non eſt qui poſsit reſiſtere voluntati tuæ, ſi decreueris ſaluare Iſrael. Tu feciſti cælum & terram, & quidquid cæli ambitu continetur: Dominus omnium Tu es.

12. Audite hæc Homines : audite sermones istos Domini Dei vestri. Ecce enim timorem suum docet vos: Dominus vester, & Sanctus Israël : Vos ergo non timebitis me, qui posui arenam terminos maris ? ita vt nec arena tam mollis, & exigua, cedat tam vastæ moli ingruentis maris : nec tam furens æstus aquarum maris, audeat arenæ puluisculos transilire mollissimos, à Dei potentiâ sibi obiectos.

13. Et tu homo audebis stare, & contendere judicio cum Deo ? Homo, vide quæso, quis tu es, qui respondeas Deo ? vide quis tu es, qui in iudicio contendas cum Deo ? vide quis tu es, qui cùm non possis respondere Deo vnum pro mille, præsumas te responsurum mille, pro vno.

14. Vilis vermicule : putide homuncio, canis mortue : audi : & totis membris, potentijsque edisce vocem Domini tui docentis, ac dicentis. Dico Vobis amicis meis : ne terreamini ab his qui occidunt corpus : & post hæc non ampliùs habent quid faciant. Ostendam vobis quem timeatis : timete eum, qui postquam occiderit : potestatem habet mittere in gehennam. Ita dico vobis, hunc timete.

15. Qui legit intelligat : & qui habet aures audiendi audiat. Coram adeo Magno, coram adeo absoluto, coram adeo omnipotente, coram tam immensæ Potestatis Domino ; audet vilis vermiculus, fæda ranuncula, canis mortuus, abiectissimus homuncio, sese iactare, atque ostentare superbè, iniquè, propudiosè, stultè, irreuerenter, irreligiosè, blasphemè ? Neque timet conspectum, neque veretur auditum, neque honorat præsentiam, nec reueretur Maiestatem Domini omnipotentis ? Si ego, (ait hic Dominus) Si ego Pater, vbi est honor meus ? & si ego Dominus, vbi est Timor meus ? & iterum ait : Vos ergo non timebitis me : qui posui arenam terminos Maris ? tam furiosæ & immanis vastitatis Elementum, mollissimâ arenâ circumdedi & coërcui : & edixi illi, huc vsque procedes : & hîc confringes tu-

tumentes fluctus tuos: Homulus autem vanitate & fragilitate quauis fragilior, & vanus magis: audet crepare & obstrepere Voluntatibus, & Mandatis Domini; aut faciem non reuereri Omnipotentis?

16. Et miramur manum furoris eius à nobis non auerti; à cuius Vultu nunquam auferuntur iniquitates nostræ? Timete Dominum homines, mortales, fragiles, leui flatu dissipandi: & date illi honorem: quoniam DEVS, magnus Dominus: & Omnipotens Nomen illi: â facie eius turbantur abyssi, respicit terram, & facit eam tremere: tangit montes & fumigant.

PRAXIS.

OMnipotens, tremende, adorande, æterne, Domine vniuersorum, Domine Dominator, solus, & summus, & insuperabilis dominationis atque Maiestatis. Sub te curuantur qui portant orbem: tibi vniuersa debent timorem, & seruitutem: tuam cuncta sentiunt Voluntatem & Potestatem: etiamsi non animata sed tamen subiecta sunt: te adorant & reuerentur omnia: quia factor omnium es. Sola infelix Creatura rationalis, cui maximè competit te Dominum agnoscere, & tibi libenter, gaudenterq; seruire; & ecce à sæculo confregit iugum, rupit vincula, dixit, non seruiam: denique, non noui Dominum: Non est DEVS. Prô insaniam! quam ipsi lapides derident: & eam tamen ructant ij etiam, qui linguâ confitentur se nosse DEVM, factis autem negant. At ô Domine, tu es DEVS noster: ô DEVS, tu es Dominus noster: te confitetur, te amat, te adorat, te reueretur, te exaltat, te timet, tibi curuatur & subditur tota substantia mea, tam pro ipsâ se, quàm pro vniuersâ Creaturâ tuâ. Tibi Domino: tibi Regi sæculorum, immortali, inuisibili, omnipotenti, æterno, soli DEO, honor, & gloria, à me, toto me: & à totâ Creaturâ tuâ; in sæcula sæculorum.

EXER-

EXERCITIVM VI.

De Reuerentiâ DEI, quia Sapiens, Rex, Pater, Iudex.

1. STatue te coram DEO Sapiente, Sapientissimo, Sapientiâ primâ, omnisciâ, summâ, quam nihil latet, quæ scrutatur etiam profunda DEI, quæ considerat, & conspicit omnes vias hominum, & cordium ipsorum in absconditas partes.

2. Inter primas Sapientiæ consummatæ dotes, est hæc: vt cui illa inest, eum faciat omnibus venerandum, admirabilem, & honorandum: quomodo omnis terra cupiebat videre vultum Salomonis, & audire Sapientiam eius: & cùm hoc fructu potita fuisset Regina Saba, non remanebat in eâ vltra spiritus.

3. Et quid est Sapientia Salomonis, aut omnium hominum, aut etiam omnium Angelorum, ad Sapientiam DEI, cuius Sapientiæ non est numerus? Quod est puluisculus vnus ad molem terræ: quod vmbra ad lucem solis, quod acies talpæ ad vniuersum Mundi lumen.

4. Ecce (ait Sapiens) cælum & cæli cælorum, abyssus, & vniuersa terra, & quæ in eis sunt: in conspectu DEI commouebuntur, montes simul, & colles, & fundamenta terræ, cùm conspexerit illa DEVS, tremore concutientur. Domino enim DEO antequam crearentur, omnia sunt cognita: sic & post perfectum respicit omnia.

5. Si respicit omnia, & respicit penitissimè, & respicit Oculus ille tam magnus, quàm magnus est DEVS; & respicit tam intimè, quàm intimè ab infinitè penetrante acumine mentis Diuinæ; & respicit omni loco, omni tempore, omni circumstantiâ, omni latitudine: quàm reuerenter ergo nos cum eo, & coram eo, versari semper oportet: quàm cautas, quàm sanctas, quàm puras, quàm rectè constitutas, quàm per omnia DEO dignas esse decet, coram ipso nostras, omnes, & singulas actiones, commotiones, in-

intentiones, affectiones, intus, & extra, qui est scrutans, inuestigans, dilucidè contemplans corda, & renes: sine vllâ dubietate, sine perplexitate, sed cum plenâ, atque plenissimâ Veritate.

6. Iam verò DEVS est Rex, & omnium potestates, atque iura regnorum habens, omnemque Principatum tenens, tam factorum, quam possibilium: tam visibilium, quàm inuisibilium, tam præsentium, quam futurorum, tam materialium & corruptibilium, quàm immaterialium & incorruptibiliũ; tam quæ sub cælo, quàm quæ super cælos sunt; tam rationalium & liberorum, quàm brutorum, & sensus expertium, tam naturalium, quàm supernaturalium. Rex Regum, Rex sæculorum, Rex omnium finium vniuersi.

7. In eius Regis Regno, potestate, seruitio, obsequio esse, viuere, morari, agere, ab eo conspici, & gubernari, ab eo dependere in omni momento, Nonne opus est talem, hoc est, omnem, & maximè rationalem Creaturam, ita agere, & stare, & morari, vt dignum, & æquum est, tanto Rege, tantique Principis Maiestate, autoritate, potentiâ, reuerentiâ. Exemplum sint Seraphini coram DEO, sic stantes vt volarent: sic volantes vt starent: sic ante conspectum, vt & faciem & pedes velarent: â laude, & proclamatione assiduâ, Sanctus, Sanctus, Sanctus, nunquam cessarent. Sic decet omnem Rationalem Creaturam adstare semper DEO, & Regi suo: vt nullus motus eius sit, nisi qui DEI Sanctitatem, & Regis Maiestatem spiret.

8. Ecce autem DEVS noster: Pater etiam noster est. Pater (inquam) nostrûm omnium. Pater summus. Pater pijssimmus. Pater per omnia, dans nobis esse, viuere, motum, inspirationem, durationem, sensum, intellectum, & voluntatem, disciplinam, & scientiam, legem quoque vitæ; corpori animam, Animæ gratiam, Gratiæ beatitudinem æternam.

9. Iste est Pater noster, Pater spirituum, & vniuersæ carnis, Pater Misericordiarum, & DEVS totius consolationis. Pater ex

quo

quo omnis paternitas, & quæ in cælo, & quæ in terrâ, & quæ in ipso, & quæ in nobis est. Pater noster, faciens nos filios sibi fratres autem nobis: vniens nos admirabili vinculo pacis in idipsum, castigans etiam in Virgâ filiorum errores nostros, vt non excidamus ab eius hæreditate: Denique Pater noster est: omne Patris officium gerens, & complens circa nos: nec in vllo deficiens vsque ad nouissimum momentum æternæ salutis nostræ: omnem prouidentiam suam seruans super nos, ita manifestam; vt neque passerculum sinat absque suo nutu cadere in terram: vt etiam minuta quæuis terræ, aquarum, aëris, animalcula ipse pascat: vt etiam quodlibet fænum agri ipse vestiat: quamlibet pluuiæ & roris guttam ipse descendere iubeat super terram. Denique ipse pluit super Iustos, pariter & super iniustos, facitque Solem suum oriri super bonos, & malos.

10. Iste ergo Pater noster, verè Pater, & verè DEVS; dicit omni Creaturæ: Si ego Pater: vbi est Amor meus? vbi est Honor meus? vbi est Timor meus? vbi est reuerentia, obsequium, & cultus meus? Itane? filios enutriui, & exaltaui: illi autem spreuerunt me, ablegârunt me, & calce abiecerunt mandata mea, dixerunt lapidi, & auro, carni & sanguini, ventri & gulæ, voluntati propriæ ac dæmonio, tu pater noster es?

11. Heu! ita est: quotidie hoc faciunt homines. Non agnoscunt Patrem, qui fecit eos, qui pascit eos, qui seruat, & extollit eos, qui corripit, & ad se attrahit eos: sed abeunt magis vagi post desideria sua, vnusquisque in viam cordis sui praui.

12. Et quousque sic, graui corde filij hominum? Tandem ergo filij amate Patrem: honorate eum qui fecit nos: date gloriam & reuerentiam ei: qui vos & genuit, & omnes pietates, ac voluntates misericordiasq; suas, mirificauit in vobis.

13. Præter hæc omnia, est etiam DEVS noster Iudex. Iudex justus. & rectus. Iudex justitias ipsas judicans. Iudex finium terræ. Iudex excelsos judicans. Iudex fortis, & patiens, & longani-

nimis. Iudex justum & impium, pusillum & magnum, pauperem & diuitem, humilem & superbum dijudicans. Iudex non in muneribus, neque in acceptione personarum, neque in timore vllius judicans: sed omnes viæ eius Æquitas: & in Vniuersâ terrâ judicia eius.

14. Est autem Domino DEO nostro Iudicium triplex. Vnum Vniuersale in fine mundi: eò quòd statuit diem in quo iudicaturus est orbem in æquitate. Alterum Particulare in fine Vitæ cuiusq; nostrûm: in quo reposcet ab vnoquoque rationem omniũ quæcunque gessit, etiam de omni verbo otioso: tunc vniuscuiusque opus ignis probabit in probationem auri, vel in combustionem stipulæ. Tertium est: Iudicium DEI quotidianum, & potiùs perpetuum: quod DEVS cum vniuscuiusq; corde, conscientiâq; exercet: scrutans, & arguens illum, & ponens faciem illius coram se semper: vigilans assiduò ad laudem, & benedictionem, retributionemque boni operis, ad reprehensionem verò, & pænam mali.

15. In omnibus his, iudici DEO nostro, debemus nos, viles homines, timorem, & honorem, & gloriam, & reuerentiam: at maximè assiduam oportet nos dare eam illi, secundùm postremum iudicium eius: quo assiduè vigilat super nos: gressus nostros dinumerans, & cogitatûs attendens, atque discernens.

16. Istud iudicium DEI, & ita iudicem, iudicantemque DEVM, si quis non agnoscit: cæcus; si quis non reueretur; lapis: si quis non audit, aut non timet; effrons, & durus corde, ac insensatus est.

PRAXIS.

DEVS, cuius Sapientiæ infinitus est thesaurus, qui Rex Regum, iura omnium Regnorum in manu tuâ tenes: Es etiam Vniuersæ Creaturæ Pater: ac demum Iudex omnium, non tantùm personarum, sed etiam actionum, cogitationumque inspector,

ctor, discretor, remuneratorque iustus. Te tota substantia mea, talem & agnoscit: & confitetur, & veneratur, & reueretur. Quis enim tuam Sapientiam non admiretur? quis non magnificet Regnum tuum, & te Regem suum? quis Te Patrem non amet? non honoret? Quis iudicem te non vereatur, non veneretur? Quis ad Maiestatem tuam omnem, timore tremore, & reuerentia non concutiatur? O Domine! ô DEVS! Tibi omnis Amor, tibi omnis gloria, tibi omnis subiectio, tibi omnis benedictio, tibi omnis timor, & reuerentia à me, & ab omni me, cum tuâ Creaturâ, per sæcula, & in sæcula omnia.

EXERCITIVM VII.

De Reuerentiâ DEI propter Hominis vilitatem, Virtutisque præstantiam.

1. Statue te coram DEO Deorum, coram Domino Dominorum, coram Rege Regum, coram summo Patre, coram supremo Iudice.

2. Et statue te Nihilum, te de Nihilo factum, & creatum, te seruum & mancipium & iumentum creatoris: te vermem terræ vilissimum: te ad omnia, ex te infirmum, & insufficientem bona: te ad omnia mala in præceps ruentem: te abiectione ipsâ abiectiorem: te stultissimum virorum: te damnationis æternæ reum: te DEO rebellem: te nequam & prodigum filium: te seruum pigrum, & malum: te operarium iniquitatis: te sponsam adulteram: te inferni pabulum, te cubile dæmoniorum: te peccatorum sentinam: te odium DEI.

3. Statue te coram DEO, immensæ Maiestatis, & Gloriæ Domino. Coram Sapientissimo, Omnipotentissimo, Immortali, Æterno, Altissimo. Statue te in Essentiâ, & Entitate tuâ, quia de nihilo; ideo vilissimum, in corpore fragilem, fœdum, miserum, ex luto & fæce compactum, in Animâ corpori adstrictum ac

ac immersum: eiusque seruum, in Intellectu cæcum, dubium, erroneum, stultum, in memoriâ fluxum, labilem, obliuiosum. In Voluntate malignum, peruersum, ad bona tardum, ad mala præcipitem, & in eis obstinatum. In concupiscentiâ absurdum, effrenem, spurcum, ipsi tibi, & omni recto, honestoque repugnantem.

4. Statue te coram DEO, Sancto Sanctorum, Sanctissimo, Sanctitatis atque Puritatis Oceano. Cuius oculi, infinitè sunt mundiores super Solem, & super omnem Lucem: qui omnem auersatur iniquitatem, & ad malitiam respicere non potest. Cuius voluntas, iustitia est, lex est, vita, & veritas est. In domo eius gloria, & beatitudinis diuitiæ: Dignitas & Magnificentia, & Sanctimonia in conspectu eius.

5. Coram hoc DEO statue te, meram, & puram, & inexhaustam, & immedicabilem impuritatem, indignitatem, vilitatem, inutilitatem, infirmitatem, ægritudinem, malitiam, malignitatem, ingratitudinem, odibilitatem, temeritatem, stultitiam, defluxum perennem in perditionem æternam, non solùm quia Nihil es; verùm etiam quia quidquid à DEO es, nihilominus, ex Nihilo es.

6. Statue te coram DEO fonte omnis Bonitatis, Miserationis, Liberalitatis, Munificentiæ, Charitatis, Opitulationis, Auxilij, Refugij, Clementiæ, Indulgentiæ, Veniæ, Protectionis, Salutis, Redemptionis, Reconciliationis, Gratiæ, Medicinæ, Beatitudinis, Gloriæ ac Vitæ æternæ.

7. Et statue te totum omni bono vacuum, omnisq; bonitatis indigum, & mendicum, Miserum, Nudum, Miserabilem, Perditum, Morbidum, Captiuum, Debitorem, Reum, Inexcusabilem, à solâ, & purâ DEI Miseratione, Charitate, atque Gratiâ, viam, & spem, & modum salutis habentem: de cæterò iuxtà nullam comparationis rationem, nisi iuxta vilificationem, & despectionem, subiectionemq; DEO componendum: vt Creatura

Crea-

Creatori: vt vile mancipium, Domino: vt extrema subiectionis portio, DEI: vt iumentum Possessori: vt operarius Patrifamilias: vt ouicula Pastori: vt infirmus Medico: vt debitor Creditori: vt Mendicus diuiti: vt reus Iudici: vt malus Filius Patri: vt discolus discipulus Magistro: vt figmentum figulo: vt sponsa nequam, constanter amanti Nobili Sponso: denique vt per omnia inutilem, imparem, ingratum, indignum, miserum, Charitate, & Miseratione, insuperabili inuictoq; DEO.

8. Hæc attende in DEO Domino: & hæc in te postremorum postremo: & cùm videas DEVM te nullatenus egere, te illi per omnia indignum, inutilemque: DEVM sine te esse: te sine DEO permanere non posse: ex te, DEO nihil bonæ frugis: in te, bona omnia ex DEI manu dimanare: indignum te, super quem oculos suos ponat DEVS: te extrà oculos Prouidentiæ DEI, nec ad momentum permanere posse: tandem ergo quæ sunt Officij tui erga DEVM partes addisce: tandem quà te præditum esse oporteat in DEVM dilectione, pietate, submissione, obedientiâ, veneratione, reuerentiâ, æstimatione, religione, deuotione, gratitudine, obseruantiâ, timore, diligentiâ, cognosce: atque vt reipsa in his omnibus summus, & per omnia erga DEVM dignus existas; toto virium tuarum conatu satage, atque perfice.

9. O homines, ô lutea vasa, ô ipsâ fragilitate fragiliores & vanitate vaniores, & vilitate viliores, & inutilitate inutiliores: discite: quàm dignè DEO, agere, coram DEO, atque cum DEO vos oporteat? discite: quantâ corporis demissione, quantâ mentis humilitate, quantâ Cordis veneratione, quantâ Animi reuerentiâ, in conspectu, & præsentiâ DEI, (extra quam nunquam estis, nunquam esse potestis, cui etiam plus quàm ipsi Vitæ vestræ debetis) viuere vos, morari, versari, operari, stare, necesse sit?

10. O Reuerentia DEI! reuerentia debita DEO! quàm inexcussæ, ineluctabilisq; necessitatis es! ô quàm vix in aliquo vsu vix Creaturis es? Viuimus, mouemur, & sumus in DEO: moramur, agimus,

gimus, cuncta coram, & cum presente, cooperante, & omnem nostrum motum mouente Deo: & quotus quisque actus noster dignus, aut dignê Deo! Prôpudor! Loquitur Homo homini, vermis vermi, par pari, & circumspicit qui loquitur, & se, & cui loquitur: & attendit ad decorum suum, & alterius: & cauet, ne quid inurbanè, ne quid ruditer, ne quid suâ alteriusuè personâ, indignè, ne quid incomptè, ne quid præposterè, aut indecens admittat. At verô agentibus nobis cum Deo, coram Deo, in Deo, propter Devm, præsente, & iudice Deo: nihil nobis curæ horum, quis agat, cum quo agat, coram quo agat, quid agat, quomodo agat? Et quid est quæso indignum, seu Creatore seu Creaturâ; si ita inconsultè, inconditè, irreuerenterq; cum Creatore agere indecens & indignum non est?

11. Vnus defectus Reuerentiæ debitæ â nobis Deo, in agendo cum Deo & coram Deo, causa est omnium sterilitatum: quas filij Dei, filij Ecclesiæ, & tota penè Ecclesia ordinariè perpetitur â Deo. Petitis, petitis, & non accipitis, quia malè (ruditer, indignè, irreuerenter) petitis.

12. Nulla est religio religiosa, nulla pietas pia, nulla deuota deuotio, nulla glorificans gloria, nullus honor honorans, nullum opus bonum, bonum: nisi quod internâ & externâ, intimâ & cordiali reuerentiâ conditum peragitur, & exhibetur Deo.

13. Omnia quæ faciunt homines, quamuis Deo faciunt, tamen ingrata Deo sunt, Angelis, Sanctisq; despecta: dæmonibus ridicula, agentibus ipsis infructuosa fiunt, quæcunque absque condignâ Reuerentiâ Dei fiunt.

14. Reuerentia Dei in agendo, collegium Virtutum & affectionum, Deo dignarum, debitarumq; â nobis, est.

15. Absentia Reuerentiæ Dei ab animo & ab actione, est effectus, & signum, vel exulantis, vel languentis Fidei, Spei, Charitatis, Timoris, Deuotionis, Religionis, & penitus omnis erga Devm dignæ affectionis. Quidquid offers, si absque dignâ re-

reuerentiâ offers, non tantùm non placet, non tantùm non placat, verùm etiam offendit.

16. Quid multa? ipsius cælestis beatitudinis atque Vitæ, Corona est, Reuerentiâ DEI summa, & summè DEO digna.

PRAXIS.

DA nobis Domine DEVS noster, intimam in cordibus nostris, perpetuamque Reuerentiam tui: quia DEVS es, quia super omnia Dignus, Dominus, Omnipotens, Sapiens, Rex, Pater, Iudex: vt nos vilissimorum vilissimi: coram te, dignè te, cum omni debitâ tibi reuerentiâ, tam in hac, quam in futurâ Vitâ, coram te, dante Te, stare valeamus, consuescamus, gaudeamus.

EXERCITIORVM PARS V.

ERGA

DEVM ex toto corde diligendum.

EXERCITIVM I.

DEVS Amandus est, quia per omnia Amabilis est.

1. STatue te coram Domino DEO tuo: eumque tibi Mandantem audi: Diliges Dominum DEVM tuum, ex toto corde tuo, ex tota mente tuâ, & ex totâ Animâ tuâ, & ex totâ fortitudine tuâ.

2. In hoc præcepto duo potissimum homini demonstrat DEVS. Vnum est, quantum sit Bonum, quantumq; pretium Amoris: summum nimirum, & supra quod in suo genere maius est nullum. Nisi enim tale esset; non iuberet DEVS illud sibi impendi: & præsertim, cum tantâ integritate impendi, vt nec minimam particulam sibi ex eo detrahi velit: sed omnino totum, integrumque velit, præcipiat, exigat; iniuriam suam & contemptum reputans, si quis vel minutum, vel ad instans vnum amoris sui, aliorsum conuertat, quàm ad ipsum, non propter ipsum: iam enim hoc esset, non ex toto corde, neque ex totâ Animâ, aut mente, aut fortitudine DEVM amare.

3. Alterum, quod demonstrat DEVS per hoc præceptum, est: quantum bonum sit DEVS, & quantum pretium eius. Summum nimirum, & ita summum, vt nullum ei sit adæquandum, multò-

que

que minùs præferendum. Vno verbo: tantum ac tale, quod ab homine (ac idem dic de omni Creaturâ rationali) vnum, ac solum, ac semper sit diligendum ex toto corde, ex totâ animâ, ex totâ mente, ex totis viribus; nempe super omnia. Nisi esset DEVS bonus, & super omnia bona bonus, & omnium bonorum bonum, & solum istiusmodi ac tale bonum; non deberet amari ex toto corde, & ex totâ animâ, totâque mente, ac totâ fortitudine: sed posset, imò & deberet, diuidi amor illius, sicut & diuisa ac diminuta esset bonitas illius. Nunc autem, absit ita DEVM esse, absit cogitare talem esse, in quo desit aliquid ad plenum Bonum esse, extra quem, & sine quo, aut supra quem contingat aliquid bonum esse.

4. Nemo bonus nisi solus DEVS: dixit ipse DEI Filius, idemq; summus in bonitate DEVS: qui cùm sit æterna Sapientia; noscebat vtique, quantâ plenitudine Bonus, quantâ Bonitate plenus esset DEVS: tum consequenter, quantùm ob hanc bonitatis plenitudinem amabilis, atque amandus esset DEVS: scilicet ex toto Corde, ex totâ Animâ, ex totâ mente, ex totâ fortitudine, omnibusq; Viribus.

5. Magna res est Amor: pretiosa res est Amor: cautè ac prudenter seruanda atque dispensanda res est Amor: quin imò neq; dispensanda, neque partienda res est Amor: sed integra seruanda, offerenda, impendenda DEO res est Amor. DEVS enim totum illum, suum esse; & sibi soli atque vni impensum esse; vult, iubet, exigit: & ingentes omni Amatori minatur miserias, si vel ad momentum, vel tantillum Amoris minutum, ad quempiam alium à DEO conuertat amandum, præter quam ad ipsum, vel (quod idem est) propter ipsum.

6. Amabilis enim est DEVS, & amabilis summè, & omnimodè: sicut est bonus & summè, & omnimodè. Absorbens in se, & continens intrà se, imò & existens ipse omnimodum bonum. Amabilis est DEItas? habet illam plenè & perfectè & essentialiter

Devs. Amabilis eſt Subſtantia? habet illam plenè Devs. Amabilis eſt Vita? habet illam plenè Devs. Amabilis eſt Sapientia? habet illam plenè Devs. Amabilis eſt Omnipotentia? habet illam plenè Devs. Amabilis eſt Pulchritudo, Maieſtas, Iuſtitia, Miſericordia, Sanctitas, Immenſitas, Æternitas, Immortalitas, Dulcedo, Beatitudo, Veritas? omnia hæc habet, omnia hæc eſt, perfectiſſimè pleniſſimè, eſſentialiſſimè Devs: ac propter hoc amabilis, & amandus eſt ſummè, & eſſentialiſſimè, vnus ac ſolus, æternaliterque Devs.

8. Bonum & Amor, adamantino nexu ſibi colligata ſunt. Bonum eſt, quod amant & appetunt omnia. Amor eſt qui amat bona omnia. Bonum & Amor ita ad ſeſe tendunt; vt Amor ſi bonum non amet, iniurioſus & iniquus in illud ſit. Bonum quoque ſi ſe Amori non probet, ideſt, non communicet; indignum quoque Amore, & malum, aut inutile Amori ſit. Ita eſt Amor appetens boni, vt non poteſt ferri niſi in bonum: idque ſiue in Verum, ſiue ſaltem putatum ſit: Atque hîc eſt cautela amori neceſſaria permaxima: vt ſciat quid boni amet, vt ſciat reprobare fictum falſumque bonum, eligere autem & amplecti verum & ſincerum Bonum. Fictum & falſum bonum eſt, omnis Creatura: niſi Devs in illâ agnoſcatur, & propter illum ametur. Verum, & ſincerum bonum eſt Devs: & quidquid in Deo, propter Devm, ſecundûm Devm, & ex Deo eſt, atque vt tale amatur. Itaque nemo bonus niſi ſolus Devs, & id in quo eſt Devs, & quod ex Deo eſt. Nullus etiam eſt Amor, amoris nomine dignus, niſi qui Devm ſolum ſuper omnia, & cætera propter Devm diligit omnia. Qui autem non diligit Devm: aut diligit non Devm, & propter non Devm, hic non eſt Amor: ſed eſt veſana, & praua cupiditas: eſt mera inſania: quæ pretioſum balſamum in Paradyſum & in Cor Diuinum conuertendum, diuertit in ſterquilinium, in cloacam, & infernum. Facit autem hoc eo diſpendio; quod & quantum eſt; amiſſo Deo, lucrari dæmonem: perditá ſa-

salute, consequi perditionem; eiuratâ beatitudine, hæreditare maledictionem.

9. Ille autem Amor verus, & suo nomine dignus est qui ad suum, ex quo emanat, reuertitur Principium: & qui ad suum, ad quod semper debet tendere, pergit centrum. Principium enim & centrum amoris DEVS est. Pondus meum, amor meus. Centrum & locus meus, DEVS meus. illuc ferri debeo, quocunque amore tendo. Amore enim feror, quocunque feror: si modò ad Principium meum feror. Principium enim Amoris boni (& solus Amor bonus, solus amor DEI, verus amor est;) solus DEVS est: sicut & solus DEVS principium, & fons, & esse, & centrum, boni amandi est. Quamobrem, neque potest, neque debet, aliquorum Amor tendere nisi ad DEVM, aut propter DEVM: quia nihil amabile, nihil amandum, possibile est Amori reperire, nisi DEVM: & quod in se habet, repræsentatque DEVM.

10. Ergo Creatura, ergo homo, ergo Anima mea, recognosce Amorem tuum: purga illum, dirige illum: & non sine ad vilitatem, malitiamque creaturarum decurrere: ibique inquinari, & sordescere illum, teque simul propter illum: sed conuerte illum ad puritatis fontem, ad quietis centrum, ad sanctitatis integritatisque principium, ad solidum & omne Bonum, ad omnis Amabilitatis originalem plenitudinem. Vbi Amor tuus propriam obtinebit sedem, infinitum nanciscetur pastum, immensum possidebit Regnum, omnis boni bonum hæreditabit DEVM.

11. Dole, & defle, & quantùm vales impedi, infelicitatem, & insaniam hominum, & omnium rationalium Creaturarum, quæ pro eo, quod debuerant quodque debeant diligere Dominum DEVM suum, ex toto corde suo, ex totâ Anima suâ, ex totâ mente suâ, ex totis viribus suis; prodigunt, & perdunt amorem suum: & diligunt Mundum non mundi Conditorem: diligunt Carnem, non spirituum Spiritum Sanctum DEVM: diligunt dæmonem DEI inimicum, non DEVM super omnia benedictum: di-

diligunt maledictionem pessimam, pro benedictione æternâ.

12. O homines! quos Devs ad amandum se, ad perennandum secum, ad fruendum omni bono suo, id est, semetipso, fecit: quid peccauit in vos hic amator vestri Devs: quia ex proposito, ex destinato, ex conspiratione veluti communi, & publico vnanimiquè consensu toti, & omnes, conuersi estis, cùm vestro amore in prauum, ad consectandum omne id; quod nostis Deo exosum: ad Devm vestrum ex toto corde, ex totâ Animâ, ex totâ mente, ex totâ fortitudine vestrâ negligendum, odiendum, contemnendum?

13. Hæccine reddis Domino Deo tuo, popule stulte, & insipiens: qui fecit te, qui creauit te, qui redemit te, qui possedit, & possidere in æternùm, propter bonum tuum, (neque enim propter suum) concupiscit te, quærit te, expectat te, & conuerti te desiderat ad se?

PRAXIS

O Amabilis: ô Amande: ô superamabilis: ô super, superque solus atque Vnus amande Devs: qui pro omni bonitate tuâ, quæ est ipse Tu, & pro omnibus bonis tuis, quæ fecisti, nos & accipere, & habere à te; non aliud exigis, non aliud expectas, non aliud desideras, quàm vt diligamus te, ex toto Corde, ex totâ Animâ, ex totâ mente, ex totâ fortitudine nostrâ. Prô: quàm tenuis, & exilis res est apud nos amor noster! quem tamen tu Devs, sapiens non minùs, quàm bonus, vnum & solum exigis, atque imperas nobis, pro vniuersis bonis, quæ partim in te tibi seruas, partim ex liberalitate tuâ & iam deposuisti in nobis, & adhuc deposita recondis nobis. O Amor vilissime, & pretiosissime. Vilissime ex conditione meâ, pretiosissime ex æstimatione Diuinâ. Vsquequo Anima obluctaberis Deo; & amorem, qui tibi quidem verè constat nihili, at Domino Deo tuo constat non nihili, sed super omnia, que à te habere vult, & potest, constitit, & con-

& constat summi : vsquequo (inquam) auara es, & denegas illum Deo : impendis autem (quis credat te sic insanire!) mundo, carni, diabolo? impendis cupiditatibus, & concupiscentijs tuis malis, vanis, fœdis, etiam temetipsâ indignis? ô tandem resipisce, & purga amorem tuum, atque pretiosam Deo aquam, currentem in cloacam, conuerte in hortum. Ama Devm, solum, summè, & summum bonum: ama Devm summè amabilem : ama Devm solum summè amandum. Amabilis & amande Devs. Age, age : tolle amorem meum totum â me, & conuerte ad Te, accende, & rape, flagra, & dulcesce, iam amem te, iam rapiat in Te.

EXERCITIVM II.

Amandus est DEVS: quia ipse Amat se.

1. STatue te coram Domino Deo tuo: & illum hæc tibi mandantem audi. Diliges Dominum Devm tuum ex toto corde tuo, ex totâ Animâ tuâ, ex totâ mente tuâ, ex totâ Virtute tuâ.

2. In huius Mandati omnium maximi, atque primi, omnium justissimi atque grauissimi, omnium suauissimi atque facillimi, omnium dignissimi, honestissimi, atque fructuosissimi, obseruatione; præit tibi Devs exemplo suo proprio.

3. Etsi enim Legislatores, ac præsertim supremi, qualis est Devs, soluti legibus sunt; hac tamen lege, de Diligendo Deo, ne ipse quidem Devs solui vult, aut solui potest, aut solutus est. Sed solus ille maximè & essentialissimè diligit se ex toto Corde suo, ex totâ suâ Diuinitate, ex totâ virtute, & ex omnibus viribus suis: diligit verò se non tanquam ob præceptum, ab alio quopiam â se, sibi latum, sed ob Essentiam naturamque suam ad amandum se existentem, amoremque sui â se Essentialiter exigentem.

4. Amat autem se Devs Amore complacentiæ, beneuolentiæ, amicitiæ. Amat enim se propter se, quia sibi est per omnia & essen-

sentialiter bonus, essentialiter Amicus, essentialiter, omni bono omni amabilitate tam plenus quàm dignus. Amat se DEVS, quia Amor est, & amor sui, & amat sibi quidquid est sibi, & quidquid est sibi, est amore suo, suique, sibi.

5. Amat se DEVS Amore appretiatiuo, & æstimatiuo sui super omnia: quoniam est pretiosus, dignus, æstimandus super omnia. Est sibi suum pretium, sua dignitas, sua æstimabilitas: pretium immensum, dignitas infinita, æstimabilitas inæstimabilis, bonum essentiale, & Essentia essentialiter Bona.

6. Amat seipsum DEVS Amore, non qui sit aliud quid à se, aut qui aliunde adueniat sibi, aut quem aliquando erga se, intra se, & à se non habuerit: sed amat se amore æterno, amore suo proprio, sibi cum suâ Entitate à se prouenienti: amat se Amore non tantùm suo, sed Amore qui non est aliud à se, sed est idem ipse, idem qui ipse: ita vt sit DEVS, ipse Amor, & Amor, ipse DEVS.

7. Amat se DEVS, quia nec potest negare, nec potest velle posse, negare sibi Amorem sui: perinde ac non potest negare seipsum, Essentiamque suam sibi. Si possit DEVS non amare se, posset quoque, id quod Essentiale est, non esse: propterea amat se DEVS tam ab æterno, quàm in æternùm: sicut est DEVS tàm ab æterno quàm in æternùm. Amat se DEVS amore Voluntario, & simul necessario. Voluntario; quia Voluntate suâ vult sibi amorem, & delectatur illo, & delectabiliter dat & vult illum sibi. Non autem ita Voluntario, quasi possit negare illum sibi, vel cessare ab illo dando sibi. Necessario autem amore amat se, quia Natura & Essentia est illi, eiusque Voluntati, amare essentialiter se: & velle, ac dare Amorem suum sibi.

8. Amat se DEVS Amore non tantùm naturali, sed etiam Personali; ita vt Amor DEI non solùm sit DEO Natura, sed etiam Persona. DEVS enim Pater, amans DEVM Filium, & DEVS Filius amans DEVM Patrem, hoc communi amore sui, producunt & spirant tanquam vnus Spirator Spiritum Sanctum, Amatricem

sui

sui Personam, Amatorem sui Amorem, qui est vocaturque Spiritus Sanctus, Charitas Patris & Filij, Vinculum Trinitatis: dulcedo Deitatis: Amor Devs

9. Amat se Devs: & amando Rectus est, Iustus est, Moderatus est, Rectus est: quia hæc ipsa summa est rectitudo Dei, Amare seipsum: Nihil est enim aliud quod amet extra se ipsum nisi propter seipsum, super omnia tamen seipsum: quia nihil est, nihilq; esse potest amabile illi, nisi in quo venit, & quantûm in eo inuenit seipsum: inuenit autem quia inibi deponit, & seruat semetipsum: propter eundem semetipsum. Est etiam Iustus amando se Devs: quia cùm sit summè bonus, & ipsa Bonitas; bonitati autem omni iure debetur Amor; iniquus esset Devs in bonitatem suam, si non ex æquo amaret illam. Amat ergo Bonitatem suam, seipsum, & est iustus: quia reddit sibi quod debet sibi. Deniq; est Moderatus Devs in Amore sui: quia tantum se amat, quantum se Bonum, & Amabilem habet atque nouit. Est verò infinitè in infinitum bonus & amabilis: ideo ad mensuram se suam amat, quando se infinitè in infinitum amat.

10. Ex hoc autem etiam Devs semper occupatur, & nunquam otiosus est: quia amando se prout dignus est Amare se; adæquatè occupatus est, amore sui: beatum faciendo se. Beatum autem esse, est summè, est verè, est dignè, est adæquatè occupatum esse. Atque taliter occupatum esse, est Deo nostro essentiale: est ab Amore sui emanans: Deo dignissimum & proprijssimum esse.

11. Hanc ergo habes causam ô homo diligendi Devm tuum: quia agnoscis diligentem semetipsum Devm tuum. Agnoscere debes, Devm tuum, esse summum & totum Bonum suum, propereaque summè amabilem, & amandum: debes propter hoc, totis affectibus desideriorum tuorum, Deo tuo desiderare, parem amabilitati atque Bonitati eius amorem: quem cùm impossibile tibi sit, vel in ipso te, vel in Creaturis omnibus simul iunctis reperire; (quo vno defectu suo, & tu, & omnes Creaturæ de-

deberent justè contabescere) & videas officium hoc Amoris, Deo impendi ab ipsomet Deo: impendi autem, omni plusquam possibili ac desiderabili, Diuino enim, & DEO digno, atque adæquato modo; DEVMq; essentiali & æterno amore Beatum reddi; quid hic aliud, & tu, & omnis creatura, facias, sentias, conerisq; quàm vt gratuleris DEO hunc talem Amorem eius: congaudeas immensè bono amabiliq; Deo, ob immensum pariter infinitumq; Essentialiter Amorem eius. Ames Amorem hunc Diuinum, tam DEO dignum, DEO parem, cum ipsoque DEO eundem & vnum. Ames denique ipsum DEVM, tanto & tali Amore sese amantem, & sibi pro te, & pro Creaturâ omni, vicem officiumq; Amoris plenissimè impendentem. Nihil enim Creatura, vel sibi, vel alijs, vel ipsi DEO, debet, & potest optare aliud, quàm vt siue in maximo, siue in minimo, bene, & dignè sit DEO: hoc autem aliter non fit; nisi cum dignè habetur, colitur, amatur DEVS: id autem ipsum tunc solùm fit, quando seipsum, seipso amat, exaltatq; DEVS.

PRAXIS.

DEVS, qui solus es perfectus, plenus, dignus, & par tibi, tuus Amator; debuerat quidem esse mea, & Creaturarum omnium mecum affectatio, sicuti erat & obligatio, amare Te, condignè Te: sed hoc, non est vlla ex nobis sufficiens, præstare dignè te: deberetque hæc esse vna æterni mæroris & tabescentiæ causa in nobis coram Te; sed hoc solatij habent Animæ nostræ: quia agnoscimus, quoniam Amor tuus, par, essentialis, idemque tecum, explet abundanter omnia debita, omnia vota, omnia studia nostra, amando te, per omnia dignè te. Ideo, te, diligentem te, dignè te, Amore tuo digno te, amamus, & gaudemus, & glorificamus. Ideo etiam & Amorem istum tuum, tanquam condignum Amatorem tui diligimus, exaltamus, magnificamus. Sis Domine benedictus, & beatus in isto Amore tui; & pro-

& propter illum elargire quoque nobis ipsum illum, vt diligamus te per illum: quia & tibi nihil placet in nobis, & nihil debetur tibi à nobis aliud, quàm vt toto corde, totâ Animâ, totâ mente, totis viribus diligaris à nobis. Qui es benedictus DEVS in sæcula.

EXERCITIVM III.

Amandus est DEVS: quia & ipse Amat nos.

1. STatue te coram Domino DEO tuo, & audi illum tibi præcipientem: Diliges Dominum DEVM tuum, ex toto corde tuo, ex totâ Animâ tuâ, ex totâ mente tuâ, & ex totâ virtute, ac fortitudine tuâ.

2. Ad huius Legis, DEO quidem dignissimæ, atque debitissimæ, tibi verò, & omni homini, suauissimæ, nec non fructuosissimæ, ac saluberrimæ, obseruantiam; & amandam, & curandam, exequendamque; præiuit, præitque semper, præiturus etiam in æternùm DEVS: exemplis suis, & numero plurimis, & sumptu grauissimis, & imitatione tuâ, omniumq; hominum dignissimis.

3. Amor omnis, at maximè Diuinus, tam quo diligit, quàm quo diligitur DEVS, operosus est: si enim operosus non est, amor non est: sed quò maior & ardentior est, eò se per grandiora opera distendit ac ostendit: ideoque certus, an sit, & quantus sit, cognosci non nisi ex operibus consueuit: quoniam opera ipsius, sunt speculum, sunt specimen, sunt mensura, sunt fructus, & opes ipsius, sunt gloria, & commendatio ipsius.

4. Et DEI quidem Amoris, magna opera sunt: sicut & ipse tam DEVS, quàm Amor eius magnus est. Si rectè aduertis ô homo; Amor Diuinus quo te ille amauit, & amat, est eiusmodi; vt te amet ex toto Corde suo, ex totâ Animâ seu Deitate suâ, ex totâ mente, & ex totâ virtute suâ.

5. An non ita te dilexit: qui te ad imaginem & similitudinem suam

suam fecit? Si nosti quid sit; quàm speciosus, quàm perfectus, in omni bonitate, & pulchritudine suâ sit DEVS; scies, quàm magnum bonum tibi contulerit, quando tibi imaginem suam indidit: teque similem sibi fecit DEVS: quando ad Imaginem suam te fecit; hoc ipso ad Amandum te à se, ad curandum, ad ditandum, ad protegendum, ad conseruandum, ad saluandum, beatumque faciendum te fecit: quasi ad instar vnigeniti sui fecit te: qui per hoc vnigenitus est eius, quia est verissima Imago eius. Tanti est ô homo DEO, Imago in te eius: vt eius in te, â te inductam peccati labem, vnigeniti sui sanguine, atque morte, non dubitauerit sibi esse emaculandam. Et hinc æstima: quanti æstimet DEVS Imaginem in te suam: qui tanquam vile aut nihilum aliquid, contemnis & deturpas illam.

6. An non ex toto corde diuino suo dilexit te DEVS, qui vt te perditum inueniret, vt te conuulneratũ sanaret, vt te mortuum viuificaret, vt te confractum solidaret, vt te cæcum illuminaret, vt te captiuum liberaret, vt te seruum redimeret, vt te miserum beatificaret, vt te sibi exosum sibi reconciliaret, vt te omni bono gratiæ destitutum suâ gratiâ ditaret, filiumque ac hæredem suum redderet; Filium suum Vnicum tibi donauit: & in hos omnes vsus impendi, expendique fecit: & cum illo omnia sua bona tibi erogauit? Tibi inquam, tibi homini vili, & inutili, tibi indigno & ingrato: tibi inimico, & tam odienti quàm exoso: tibi neglectori & contemptori: tibi iræ filio, & diaboli mancipio: tibi exuli à cælo, & inferni pabulo: tibi denique in malitiâ tuâ obstinato, insepulto, insordidato: cani ad vomitum, porco ad volutabrum luti reducto, & reuerso: in omnem æternitatem ad sempiternam combustionem destinato, atque damnato.

7. An non ex toto Corde suo Diuino amauit te DEVS, qui post Vnigenitum suum, insuper quoque misit & dedit tibi Spiritum suum Sanctum, per quem diffudit in Corde tuo Charitatem suam, cuius templum fecit te: per quem, & per cuius dona Sanctificauit te.

8. An

8. An non ex toto Corde suo Diuino amauit, & amat te DEVS, qui in præmium, in Vitam æternam, in possessionem & hæreditatem, in fruitionem, atque beatitudinem sempiternam, non vllum aliud, quodcunque posset facere, tibiuè exhibere bonum; sed semetipsum tibi exhibet, offert, donatque: ita vt sicut ipse sibi est omnis felicitatis atque beatitudinis fons, origo, & immensitas: sic etiam tibi eundem seipsum tibi designet, ac attribuat in Bonum sempiternum? Ego (inquiens) ero Merces tua magna nimis.

9. Videsnè Homo, quomodo ex toto corde, ex totâ DEItate, ex totis viribus visceribusque suis amat te DEVS? quæ nam alia in DEO viscera reperis, quænam ab illo alia requiris, & vt te insuper illis diligat concupiscis? Non alijs visceribus, non alio Corde, non aliâ DEitate semetipsum amat, & implet, & beatificat DEVS: & sufficit sibi, sic se amare in æternum: tibi autem homini, (ah cui homini!) non sufficit ita amari à DEO: Neque enim vel sic amatus, tuum amorem dignaris impendere DEO: tanquam scilicet inuenturus sis aliquid præ DEO, dignius Amore tuo.

10. Ac vtinam ô Homo saperes, & intelligeres, & peruideres, illa vilissimarum vilitatum vilissima, illas nugas nugarum nugacissimas, illas turpitudinum turpitudines turpissimas, illas stultitiarum stultitias stultissimas, illas malitiarum malitias malitiosissimas, illas ingratitudinum ingratitudines ingratissimas, illas minimarum minutiarum minutissimas: propter quarum amorem, studium, vsum, oblectationem, occupationem, homo imprudentissimus, atque scelestissimus impediri se sinit, facit, gaudet; ab amando, potiundo, fruendo, hereditando, illo bono, illo bonorum bono; illo summo bono, illo vltimo bono: Domino scilicet DEO suo!

11. Ehem Homines! quousque pueri, quousque stulti, quousque nihil dignum homine, quousque nihil justum DEO, sed tantùm vana, tantùm mala, tantùm fæda, tantùm caduca, tantùm

tùm pereuntia atque perdentia, tantùm exosa & ingrata Deo, tantùm æternam dæmonis tyrannidem damnationisque eius Societatem cogitabunt, laborabunt, suo æterno exitio, infernaliumq; malorum lucro mercabuntur?

12. Boues ad herbam camporum creati sunt: Lupi ad carnes: Cerui ad serpentes: Canes ad prædam: Corui ad Cadauer: Porci ad siliquas: alia omnia Animalia, ad sua condita sunt cibaria: & amant illa, norunt, appetunt illa, viuunt & oblectantur, pinguescunt de illis. Homo autem conditus ad æterna, ad superna, ad casta, ad pudica, ad honesta, ad rationi consona, ad virtutum propria, ad cælestia, ad Christiana, ad Sancta, ad Diuina, ad ipsum Devm; horum nihil cogitat, nihil amat, nihil cupit, nihil curat, nihil quærit: imò omnia hæc cum ipso etiam Deo, eiusque dilectione, & voluntate, & promissis, & præmijs, aspernatur, præterit, contemnit. Malunt fieri sicut equus & mulus: sicut canis & lupus, sicut coruus & porcus, sicut sathan & diabolus, quorum Devs non est Memor amplius.

13. O non sic homines non sic: non sic impij non sic: non sic stulti, & insipientes, egentesque corde: sed tandem, tandem desinite sapere vt paruuli, loqui vt paruuli, ambulare vt paruuli, ludere vt paruuli: euacuate ea quæ sunt paruuli, & incipite, & pergite, & peragite, & perseuerate sapere, amare, operari quæ sunt Virorum peruenientium ad mensuram ætatis plenitudinis Christi: vt impleamini in omnem plenitudinem Dei, & in augmentum ædificationis vestri in Charitate: quâ diligatis Devm, quoniam ille prior dilexit, & diligit nos.

PRAXIS.

O Dulcis Charitas Devs: qui etiam dum adhuc inimici tui essemus, amasti tamen nos in plenitudine Amoris tui: & vniuersam substantiam Deitatis tuæ impendisti nobis; infunde quæsumus nobis, notitiam, & gustum, istius dilectionis tuæ: & aufer

aufer à nobis neglectum, contemptumque viscerosæ emanantis bonitatis super nos tuæ. Dedisti nobis Domine Amorem tuum, quo ab vsque æterno amas nos: da etiam quæsumus illum Amorem tuum quo in æternùm vsque amemus Te. O Domine: amemus te per te, in te, & pro te. Regna tu in nobis Amatus noster, sicut regnas etiam Amator noster: vt amans nos, ameris quoque à nobis, diffundente Spiritu tuo Sancto Charitatem tuam in cordibus nostris, Amen.

EXERCITIVM IV.

Ex quibus libris Amor in DEVM discendus est?

1. STatue te coram Domino DEO tuo: eumque tibi præcipientem audi. Diliges Dominum DEVM tuum ex toto Corde tuo, ex totâ Animâ tuâ, ex totâ mente tuâ, ex totâ fortitudine tuâ.

2. Hanc legem, quia DEVS obseruari vult ab omnibus, semper, exactissimè, æquè, in magnis, ac in paruis rebus, occasionibusque: ideo descripsit, describique etiam fecit eandem in libris quibusdam multis, magnisque: characteribus etiam valde expressis: eos exposuit omnium oculis: omnibus dedit accessum ad eos: dedit etiam omnibus scientiam legendi in eis, & intelligendi omnia quæ in eis scripta sunt: ita vt nemo sit peritus, qui ignorantiam legis huius, vbique tam vulgatæ & promulgatæ prætendere posit.

3. Filijs Israël præceperat per Moisem DEVS, vt decalogum, descriptum, ad fimbrias vestium, ad volas manuum, seu ad extrema Manticarum, ad infima pileorum frontem legentium, alligatum, & ob oculos eorum ad omnem motum volitantem, suique memoriam, & obseruantiam refricantem, circumferrent. De Lege Charitatis erga se maiorem diligentiam fecit DEVS, in infinitis tabulis, paginis, libris, descripsit, & omnium oculis admo-

mouit, omnium intellectibus insculpsit, in omnium voluntatibus, affectibus, memorijsque impressit eam.

4. Fatigabant Dauidem Sanctum nescio qui: sed valde multi hac vnâ quæstione, dicentes: Quis ostendit nobis Bona? Intelligebant, vel certè intelligere debebant per ista Bona, Charitatem, seu Dilectionem Dei, & legem de illâ à Deo latam. Hæc enim Dilectio, & simul lex de illâ, non est aliquod tantûm bonum, sed est prorsus omnia Bona: quorum quæsito respondit Propheta. Signatum est super nos lumen vultus tui Domine: dedisti lætitiam in corde meo. Quæsitorum, & quæstionum talium plenus est Mundus, plenæ omnes ætates Mundi: omnibus autem his respondit, & satisfecit Dauid, frustrà nimirùm moueri hanc quæstionem, cùm signatum sit super omnes lumen vultûs Diuini: in quo lumine, atque etiam in ipso vultu Dei, legere quilibet potest, imò nemo legere non potest, Legem de dilectione Dei ex toto corde, ex cuius Legis lectione, magis autem ex obseruatione, impossibile est non dari, non nasci, non abundare lætitiam cordis, legem obseruantis.

5. Sed accedendum est ad Libros, siue malis dicere Bibliothecas relegendas, reuoluendasque: in quibus lex, de diligendo ex toto Corde, & Animâ, & mente & fortitudine totâ Deo, est descripta digito Dei.

6. Ecce autem; Primus liber, qui ita exaratus in manus cuique venit, est ipse sibi Homo quilibet. Paruus liber iste videtur, sed reuera magnus est: & incredibiliter magna scientia dilectionis Dei ex toto corde, descripta est in eo: Mirabilis facta est scientia tua ex me: (aiebat Dauid) exaltata est, & non potero ad eam. In veritate namque, tantum est in vnoquoque nostrûm nobis, (quin & alijs,) de Diligendo à nobis Deo scriptum à natnrâ ipsâ, vel magis à Creatore Naturæ nostræ; vt ad terminum legendi perueniri non possit, nisi hoc modo, vt sciamus in toto libro isto, id est, in totis nobis, hanc vnicam esse clausulam scriptam; Diliges Domi-

minum DEVM tuum ex toto Corde tuo. Vide Personam tuam, vide Animam, vide Caput, vide Intellectum, Voluntatem, Memoriam, Iudicium, Ingenium, Liberum arbitrium, Mentem, & Animum. Vide potentias, passiones, appetitusque Animæ. Vide corporis symmetriam, iuncturam, mutuum obsequiū, idemq; tam varium, partes singulas, earumque officium. Vide formam cuiusque, robur, sanitatem, molem, vsum, capacitatem, perpetuitatem. In corpore humano, vltra sexcentos musculos reperire est, singuli habent decem fines ac vsus, atque ita soli musculi sex millia finium habent. In eodem corpore sunt ossa plura ducentis, singula horum habent scopos vltra quadraginta: vnde omnium ossium scopi sunt octo millibus plures: & tamen hæ partes corporis videntur esse rudes: in quibus tamen tam est in bonum hominis exactus artifex DEVS. Qui longè est exactior in Animâ, & potentijs eius. Quid de supernaturalibus dicam infinitis rerum excellentijs? de remissione peccatorum, & pænarum temporalium, æternarum, spiritualium: de iustificatione, de filiatione DEI adoptiuâ, de gratiâ sanctificante, auxiliante, de meritis, & valore operum nostrorum ad vitam æternam, de beatitudinis æternæ promissione, adeptione, fruitione, de Virtutibus incipientium, proficientium, perfectorum: de gradibus perfectorum, de Sacramentis, Sacrificio, Ecclesiâ, Donis Sancti Spiritûs, & Vniuersim de toto Christo, eiusque Oeconomiâ, totâ in salutem hominum æternam dispositâ, dispensatâque. Hæc omnia in homine inculcant & inclamant homini: Diliges Dominum DEVM tuum ex toto Corde tuo: id enim vnicum exigit ab Homine, hominis factor, & benefactor DEVS: quod paulò distinctius indicauit, qui dixit, ab omnibus omnino Rebus, homini inclamari istas tres voces; Accipe, Redde, Fuge: nimirum. Accipe beneficium, Redde debitum, Fuge supplicium. Accipe beneficium dilectionis diuinæ erga te. Redde debitum dilectionis tuæ erga DEVM. Fuge supplicium non redditæ dilectionis DEO de-

debitæ abs te. Quæ ipsa supplicij comminatio, beneficium est exigens debitum Dilectionis Dei ab homine. Devs enim non ideo condidit minaturuè infernum, vt mittat, sed potiùs, vt non mittat ad infernum: potiùs (inquit) vt omnes fugiant infernum, & Devs nullum habeat, quem mittat ad infernum: reddentibus omnino Deo dilectionis ex Corde toto debitum. quid enim habet homo quod non acceperit? si autem accepit, quidni dilectionem, gratiarum actionem, & laudationem ei debeat, eique reddat, à quo vniuersa quæ habet, vnà cum semetipso accepit?

7. Alius Liber totus pariter dilectione Dei, & præcepto de illâ, toto Corde, totâque Animâ, & Mente, & Virtute impendendâ scriptus, & exaratus, est Vniuersus iste Mundus: cum omnibus quibus est à Deo impletus, ordinatusque, ac in vsum & obsequium hominum destinatus. De hoc libro dixit Propheta Moyses: Vidit DEVS cuncta quæ fecerat, & erant valde bona: dixit de eodem libro alius: Cæli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentum. Dies diei eructat verbum, & nox nocti jndicat scientiam. Innumera & obuia sunt eiusmodi. Sacræ etiam Scripturæ de hoc libro, & scriptis in eo Dei laudandi, amandique præceptis. Solummodò necessaria est diligens & perspicax libri huius lectitatio: quot enim Creaturæ sunt in eo, tot sunt paginæ. Legebat ille, qui dicebat: Domine Dominus noster, quàm admirabile est Nomen tuum in Vninersâ terrâ. Eleuata est Magnificentia tua super cælos. Eleuauerunt flumina Domine vocem suam. Mirabiles elationes maris, mirabilis in altis Dominus. Legebat & ille qui dicebat. Vide Arcum (nubium) & benedic eum qui fecit illum: quod hic de Vnius Iridis aspectabili decore mandat; istud de omnis Creaturæ aspectu meritò faciendum. Vides cælum: benedic eum qui fecit illud. Vides solem, lunam, stellas; benedic eum qui fecit hæc. Vides Aërem & Volucres eius. Aquam & pisces eius: benedic eum qui ista fecit. Et sic videns omnes Creaturas, oculis mentis inuisibiles,

ocu-

oculis carnis visibiles, benedic eum qui fecit illas: & ex toto corde tuo dilige eum: quoniam propter te, & propter vsum tuum, tam corporalem quàm spiritualem fecit illas. Ergo & hinc etiam, Accipe beneficium muneris: redde debitum dilectionis: fuge supplicium non impensæ seruitutis atq; Amoris.

8. Tertius Liber de dilectione DEI, DEO à nobis debitâ exaratus, est Liber Sacræ Scripturæ: quæ non est ab humano sensu reperta; sed Spiritu Sancto DEI inspirati, DEI homines, eam exararunt, & hominibus legendam tradiderunt. In hoc igitur Diuino libro: hoc vnum præ omnibus legatur, & discatur, & opere exerceatur: vt DEVS cognoscatur, diligatur, honoretur. Nulla pagina, nulla periodus, nullus apex Diuinæ scripturæ caret hac omni vtilitate. Est enim Sacra Scriptura, Sermo DEI, Verbum veritatis, Lux mentium, Legis æternæ promulgatio, Cibus cordium, Animarum præseruans, conseruans, sanans Medicina. Inflammatio frigidorum, Stimulus tardantium, Manuductor ad DEVM, Instructio ignorantium, Dux errantium, Lac humilium, Frenum præsumentium, Absorptio superborum. Est Plana simplicibus, inaccessa præfidentibus, Impertransibile Mare, Originem & ordinem explicans Naturæ, Secretaria spiritûs & gratiæ, Enarratio Magnalium DEI, Modesti sensus, & purgati cordis Magistra, Cordis quoq; emundatio, Inflatæ mentis conformitas, Arrogantiæ excæcatrix, Liber totius Mundi Magisterio maior, Thesaurus sensuum, Mysteriorum scaturigo, Magistra Virtutum, & veræ scientiæ, Clauis Cæli, Filiorum DEI gloria, Impiorum flagellum, Electorum & Reproborum discriminatrix, Doctrix disciplinæ DEI, Speculum omnium Animorum, Correctrix vitiorum, Norma viuendi, Lucerna DEI lucens in Caliginoso loco, Explanatrix Sanctitatis, & justitiæ, Præteritorum, præsentium futurorum historia, Alueare Voluntatis DEI, Mellificium Diuini Timoris, Depositum Sapientiæ arcanorum, beneficiorum, promissorum, decretorum. Terra Charitatis aurum inexhau-

haustâ copiâ ministrans, & aurum terræ huius optimum est. Index salutis, perfectionis, beatitudinisque æternæ. Lydius lapis omnis scientiæ & conscientiæ. Hæc, & alia innumera sunt Sacræ Scripturæ bona, & hi illius indeficientes thesauri atque fructus; sed Vniuersum illius ingenium, officium, propositum, atque beneficium est, prædicare DEVM, exaltare gloriam eius: Voluntatem enarrare: seruitium, & obedientiam, venerationemque persuadere: Timorem, pietatem, dilectionem super omnia, & ex toto corde exigere. Librum ergo Sacræ scripturæ, & sermones Domini Dei nostri pariter, & jugiter omnes audiamus. DEVM time, & Mandatum eius obserua. Diliges Dominum DEVM tuum ex toto Corde tuo, & ex totâ Anima tuâ. Hoc est enim omnis homo: & sine hoc nihil est omnis homo.

9. Quartus Liber Dilectionis DEO à nobis debitæ, ex totisque Cordis & Animæ viribus exhibendæ, scientiâ atque præcepto exaratus, est DEVS Homo, Christus IESVS, & hic Crucifixus. Hic est Liber Vitæ. Hic liber est scriptus jntus Diuinitate, foris Humanitate. Huius libri legendi desiderio; flebat multum Ioannes: eò quod nemo esset dignus aperire, neque aspicere illum, & soluere septem signacula eius. Quis enim solueret 1. Decretum de redimendo homine per ipsum in Personâ DEVM! 2. Quis solueret Figurarum, Prophetiarumque obscuritatem, & dilationem? 3. Quis solueret desponsatæ Viro, in Matrem Dei electionem? 4. Quis solueret conceptionem Hominis Dei, ex homine Virgine de Spiritu Sancto? 5. Quis solueret DEVM Hominem infantem, in stabulo, & præsepio, totâ vitâ pauperem, humilem, contemptum? 6. Quis solueret persecutionem Dei, Passionem, Crucifixionem inter latrones? 7. Quis solueret Mortem & sepulturam Redemptoris & Saluatoris Agni? Hæc omnia sigilla aperuit, librumque soluit Leo de Tribu Iuda: IESVS in resurrectione suâ, Mortem, peccatum, infernum, diabolum, & damnationem hominum, vincens, atque triumphans. Hunc librum

brum vnum, solumque lectitabat assiduò Paulus, vnde & dicebat: Nihil arbitratus sum me scire inter vos nisi IESVM, & hunc Crucifixum, Iudæis scandalum, gentibus stultitiam, DEI autem electis Virtutem & Sapientiam. Ad hunc librum legendum vna tantùm est Clauis Dilectionis: legere scilicet, & cognoscere dilectionem, amare & æstimare dilectionem, reddere & retribuere dilectionem. Hac claui vsus est ipse Dominus: dixit enim: Maiorem hac dilectionem habet nemo, quàm vt Animam suam ponat quis pro amicis suis. Hanc clauem idem Dominus Nicodemo ostendit. Sic enim DEVS dilexit Mundum, vt Filium suum vnigenitum daret, vt mundus saluetur per ipsum. IESVS ergo totus, maximè verò Crucifixus, est Liber, in quo tota Charitas descripta est: Hunc legit qui diligit: & contrà, qui diligit, hunc legit. Legit librum, & scientiam eius deuorauit, & factum est in ore eius quasi mel dulce: Nihil enim dulcius Charitate: venter autem eius amaricatur: zelo & dolore, quia Amor non amatur: quia DEVS, qui nos ex toto Corde suo, totâque mente, & virtute suâ (quæ omnia Christus est) dilexit, non diligitur: quia liber totus amore nostri scriptus, non legitur, non relegitur, non capiti quasi corona circumdatur: non per singulos passûs pronunciatur. Ideo egemus Charitate; (& nulla est egestas grauior, nocentiorque, Charitatis egestate:) quia librum istum IESV Christi Crucifixi non legimus: si hunc lectitaremus, vtique in dilectione IESV maneremus: & Voluntatem eius faceremus: & Pater eius diligeret nos, & cum illo, atque cum Spiritu Sancto, veniret ad nos, & mansionem faceret apud nos. Totis ergo animorum medullis, totis præcordiorum affectibus, Librum IESV Christi Crucifixi legamus, relegamus, diu, noctuque meditemur: & illum super omnia, vnâ cum eius DEO Patre, Spirituque Sancto, ex toto Corde, totâ Animâ, Mente, atque Virtute diligamus. Aliâs qui non amat Dominum IESVM, anathema: Maran Atha.

11. Quintus Liber, exaratus, & præcepto Dilectionis, DEO debitæ, à nobisque ex toto Corde exhibendæ semper, est ipsemet DEVS: DEVS enim Charitas est, & qui manet in Charitate in DEO manet: ille autem in Charitate reuera manet, qui ex toto Corde, & ex totâ Animâ, ac Mente, & Virtute DEVM semper amat. Vt verò id quis strenuè, & libenter, constanter, fructuosèque exequatur, opus est, vt multus, ne dicam totus sit in lectione huius libri qui DEVS est: & in cognitione, ac peruestigatione, ac scientiâ Dei: seu, quid DEVS est. Ignoti enim (vt vulgò dicitur) nulla cupido: sic & DEVS nisi cognoscatur, & consideratione legatur, atque discatur, diligi à nobis non potest: eam ob rem, prima & suprema dilectionis, & quæ ex dilectione Dei manat, omnis virtutis, atque perfectionis regula, est Scientia, & Cognitio Dei, fidesque in ipsum, aut certè (quod Cæli proprium est) visio illius. Quæ cognitio Dei, quò perfectior est, eò magis ducit & adducit ad Dei amorem, omnemque dignum DEO affectum: & in eo radicat mentem: immobiliter quidem in Beatis, in mortalibus verò plùs minùs constanter, pro firmiore, aut infirmiore nostrâ de DEO scientiâ: propterea Dominus noster asserebat; Hæc est vita Æterna, vt cognoscant (homines) te DEVM verum, & quem misisti IESVM Christum. Paulus etiam sæpissimè orat, & optat Christi fidelibus, vt crescant in scientiâ Dei, in cognitione veritatis, in Scientiâ supereminentis Christi Charitatis. Ista enim Notitia excitat in nostro Animo Amorem & æstimationem Dei. Amor excitat studium Iustitiæ, sanctitudinis, & rectitudinis, jubetque, ac facit ea quæ DEO placita sunt facere semper. Eadem Dei notitia, hunc affectum quem excitauit in nobis, seruat, auget, perficit. Vnde ideo; est certa & absoluta omnis nostræ coram DEO rectitudinis, & perfectionis regula, nec non æternæ salutis consummatio. Sed non loquor hîc de notitiâ Dei ac Diuinorum, merè speculatiuâ, nec vltra cognitionem procedente: hæc enim parum prodest: sæpè multum obest:

est: quoniam scientia inflat: loquor ergo de tali notitiâ DEI & bonorum illius, quæ ex sese pullulat in affectionem. Hoc est: ex quâ mens assurgit in Admirationem, appretiationem, dilectionem, benedictionem, gratiarumactionem, subiectionem, venerationem, timorem, imitationem, conuersationem, collocutionem, laudationem, desiderium, famem, vnionem, & fruitionem DEI: descendit verò eadem mens ex hac ipsâ notitiâ DEI, in notitiam sui, in diffidentiam, in humilem de se sensum, in abiectionem sui ad DEVM, & ad omnes propter DEVM: in contemptum mundi, in amorem patientiæ, in odium & fugam peccati, &c.

12. Talem DEI notitiam qui negligunt, in ijs nihil esse bonæ & sanctæ mentis affectionisque omnino certum est: & vtinam hoc infinitis exemplis, etiam inter ipsos Christianos non sit comprobatissimum. Vnde enim adeo redundant scelera? vnde mores DEI Voluntati & doctrinæ Christi per omnia contrarij? vnde tanta raritas veræ Virtutis, atque bonæ operationis? vnde tanta crassities, incapacitas, stupor, ad spiritualia, ad supernaturalia ad æterna, ad Diuina? vnde tantus contemptus, ac obliuio sacrorum, & omnium ad DEI venerationem, Voluntatis, præceptorumuè DEI executionem, nec non ad salutis æternæ studium concernentium, præteritio, omissio, dilatio, illusio? Vt magis gentiles, quàm Christiani esse videantur.

13. Nimirum hodie apud Christianos, nihil DEI cognitione, memoriâ, præsentiâque neglectius. Nihil etiam apud eosdem tædiosius, & ingratius, quàm Diuina cogitare, meditari, legere, loqui, ijs affici: sed acsi talia agere, esset otiosorum, aut ineptorum, aut nihil sapientium, ita in his tempus ponere, esse illud perdere, putant: qui alioqui in terrenis, in carnalibus, in spurcitijs, ac fœditatibus, infiniti, sagacissimi, & infatigabiles sunt. Nimirum sicut nosse DEVM (verba sunt Spiritus Sancti) consummata justitia est, & sicut scire Iustitiam ac Virtutem DEI, radix est im-

immortalitatis: ita contrario modo, ignorare DEVM, consummata iniquitas est: & non nosse Iustitiam ac Virtutem DEI, radix est æternæ damnationis. Omnis enim peccans, ignorans est: & ante omnia abijcit à se circumspectionem DEI: & quasi dicit corde; Non est DEVS: aut nescio Dominum: non obedio, non intendo sermonibus, & præceptis eius. Sicut è contrario, omnis qui benè agit amat lucem, & venit ad illam, DEVM prouidet in conspectu suo semper, eiusque timor & lex, & amor ante oculos eius est omni tempore: & curat cupitque esse iuxtà cor DEI, faciens omnes Voluntates eius semper.

14. Omni ergo tempore, & ab omni homine lectitandus est hic Liber DEItatis: & per hoc in DEI cognitione, ex hac in dilectione, æstimatione, honore, laude, reuerentiâ, subiectione, imitatione, Vnione proficiendum.

15. Et quia infinitus, immensus, ipsaque Abyssus Essentiæ, DEVS est, infinita sunt in eo, quæ legi in libro eius DEItatis possint: sed ad hæc quis idoneus, in hac præsertim vitâ? in aliquot ergo classibus disponi, & disposita legi considerari, ex eisque Amor DEI addisci & ipsa Deitatis bona possunt.

16. In Primâ classe, sint, & legantur ea, quæ DEVM & eius esse constituunt: vt Diuinitas ipsa, seu DEVS. Ens à se. Est qui est. Vnitas, seu Vnus DEVS. Trinitas personarum in Vnâ numero Essentiâ, Processiones Personarum: Patris à nullo: Filij à Patre nascentis ab æterno & consubstantialis: Spiritûs Sancti à Patre Filioque procedentis, vtrique consubstantialis.

17. In secundâ classe sint & legantur perfectiones DEI quæ sunt quidem in reipsa, idem quod Essentia DEI, ad nostrum tamen captum cogitantur, & ad amandum, imitandum, honorandumque proponuntur, tanquam distinctæ & plures. Harum aliæ sunt quæ primariò DEVM respiciunt: aliæ verò quibus DEVS Creaturas respicit. Priores sunt: Vita DEI, Veritas, Charitas, Sapientia, Omnipotentia, Bonitas, Perfectio, Sanctitas,

tas, Dignitas, Pulchritudo, Suauitas. Posteriores sunt, Potestas & Dominium absolutum Creaturarum, Prouidentia, Gubernatio & Conseruatio: & in his Electio, Prædestinatio, Reprobatio, Veritas, Benignitas, Beneficentia, Iustitia, Ira, Misericordia, Clementia, Patientia siue Sustinentia, Charitas, Finis vltimus, Summum Bonum, Vita & Beatitudo æterna.

18. In tertia classe sint, & legantur perfectiones quasi communes tâm Essentiæ, quàm eius attributis modò enumeratis: tales sunt: Æternitas tam ab ante, quam in post, Infinitudo, Simplicitas, Immutabilitas, Incomprehensibilitas, Immensitas, vbique Præsentia.

19. Hæc pro modulo cuique homini sunt recogitanda: ita vt ex recogitatione enascatur, DEI æstimatio, pretium, honor, amor, desiderium, laus, reuerentia, subiectio, exaltatio, gratiarum actio.

20. Hæc etiam populis, pro captu, per partes, sæpè intimanda: vt sciant omnes DEVM esse: & quis, ac qualis, & quantus sit noscant: quòd scilicet sit Creator omnium, exinde Dominus, Rex, Pater, Benefactor, Medicus, Saluator, Iudex, Remunerator: ex quo omnia: cuius sunt omnia: cui homines quidquid sunt debent: cui obedire, subdi per omnia tenentur: cui amorem ex toto Corde, & Animâ, & Virtute semper rependere obligantur: aliaque his similia: quæ DEO homines ob suam ad illum conditionem, & ob DEI ad ipsos, & super ipsos Dominium, beneficentiamque tenentur præstare. Reuera enim, quia ista & similia, homines de Domino DEO suo non edocentur; ideo immanis est inter eos inscitia: & DEI, & dominatûs beneficentiæq; eius, & obligationum, debitorumque ab hominibus DEO negligentia: exindeque multiplicatissima DEI offensa, & salutis eorum certissima, & frequentissima discrimina.

21. Sextus Liber, ex quo Lex amoris DEI super omnia legenda & discenda est, Conscientia cuiusque est. Hic liber suus cuiq; est:

est: hic liber in Iudicio cuiusque relegetur: hic liber nunc dum vita superest crebrò reuidendus, & lectitandus est: videndumq́; in eo, quid desit ad Charitatem DEI super omnia, & ad dilectionem ex toto Corde: quid sit in eo quod censuram oculi judicijq́; diuini mereatur. Vide ergo ô homo in Libro Conscientiæ tuæ; 1. Admissa à te mala, Corde, ore, opere. 2. Omissa à te bona, pariter Corde, ore, opere. 3. Facta à te bona quidem, sed imperfectè, negligenter, & ingratè diuino gustui. 4. Accepta bona & beneficia obsequiaq́ue Naturalia, à DEO, à te ipso qui tibi beneficium DEI es, à Creaturis omnibus. 5. Accepta bona & obsequia supernaturalia à DEO, à Christo, ab Angelis, à DEI Matre, à Sanctis, ab Ecclesiâ. 6. Obligationes exinde natas in te erga DEVM, amoris. gratitudinis, laudis, venerationis, &c. Plura de hoc conscientiæ libro legendo, videantur in parte de Contritione.

22. Septimus Liber docens nos Dilectionem DEI super omnia est sui nihili: de cuius cognitione etiam actum est, parte propriâ: vnde hîc nihil addendum videtur.

23. Octauus Liber est amori DEI super omnia in nobis fundando vtilis est, Liber Cæli & Beatitudinis æternæ: qui liber sufficienter, quantùm ad præsens; traditus est parte suâ propriâ.

PRAXIS

DA nobis Domine DEVS noster, lumen gratiæ tuæ sanctæ in intellectu: eiusdem efficaciam in affectu: denique eiusdem perseuerantiam finalem, in omni tibi placentis boni inceptu, vt præceptum Dilectionis tibi à nobis debitæ, & ex nostri ipsorum, & ex totius Vniuersi, & ex Diuinæ Scripturæ, & ex IESV Christi DEI Hominis pro nobis facti, passi & in Cruce mortui, & ex tuæ quoque Diuinæ Maiestatis, nec non in nos bonitatis charitatis, profusionisque, cognitione, ediscentes; toti, & omnes, & semper, in omni tibi placitâ Virtute proficiamus, ac potissimùm

Te Dominum DEVM nostrum, omnis Boni nostri fontem, omnisque Charitatis sedem, ac centrum, super omnia, ex toto Corde, ex totâ Animâ, ex totâ Mente, ex totâ virtute, efficaciter, ardenter, constanterque diligere condiscamus, & consuescamus.

EXERCITIVM V.

Quæ sit Excellentia Amoris nostri in DEVM?

1. STatue te coram Domino DEO tuo, eumque tibi mandantem, ac dicentem audi. Diliges Dominum DEVM tuum ex toto Corde tuo, ex totâ Animâ tuâ, ex totâ Mente tuâ, ex totâ Virtute tuâ.

2. Maximum præceptum: quia & maximæ rei præceptum est. Quid enim maius DEO: qui diligi jubetur? quid maius dilectione, quæ impendi DEO jubetur? quid denique maius eâ re, eoq; negotio, ad quod peragendum totũ cor, tota anima, tota mens, tota virtus, fortitudoq; hominis exigitur, & exhauritur?

3. Non potest esse parua & vilis res Dilectio: quam DEVS (bonus vtique & prudens æstimator) tam vult; vt nihil aliud, sine illâ & præ illâ velit: tam vult; vt totam absolutè velit: & sibi, & soli sibi, & semper soli sibi integrè velit, & ab omnibus velit.

4. Quid autem tantopere placeat DEO in Amore nostro? Est inprimis illemet ipse qui Amatur: quia scilicet ipsiusmet in eo Natura & Essentia, & Dignitas Diuina, non tantùm honoratur amore, sed etiam dignè honoratur; neque id solùm, sed etiam ipsiusmet DEI erga semetipsum Amor imitatione, impari quidem, quoniam Creatâ, suppari tamen, quia totali, & non diuisâ affectione amatur.

5. Aliud verò, ob quod DEVS, adeo se amari ex toto Corde & Animâ, vult, ac jubet, & gaudet; est ipsa Natura Amoris, siue amorosæ affectionis: quæ in ordine creato, est omnium præstantissi-

tiſſima, DEOq; ſola digniſſima. Nullus enim excogitari poteſt affectus mentis Creatæ, quo DEVS ab illâ coli digniùs debeat, & poſſit, quàm eſt Amoris. Omnes alij affectus noſtri, & actus ad DEVM, faciunt nos aliquid DEI, v. g. Credentes in DEVM, aut de DEO, aut DEO: Sperantes item in DEO, & à DEO, obedientes mandatis DEI: & ſimilia; quæ tamen abſque dilectione impenſa DEO, non placent coram DEO: nec nos faciunt placitos illi: at Amor DEI & placet DEO, & facit nos bonos, placitoſq; DEO: facit amicos, & gratioſos, filios, ſponſas, poſſeſſores fruitores, beatos DEO, inſuper quâ potis noſtra eſt, Beatum facit ipſum DEVM. Eſt enim quædam beatitudo DEI, amari à ſuâ creaturâ, ad quod & ab ipſo condita eſt; ideo cùm quærimus ſitnè aliquis Bonus: non quærimus quid credat, aut quid ſperet, aut quid agat, ſed quid amet.

6. In Diuinis, Pater & Filius per hoc maximè, viſceroſiſſimè, ſuauiſſimeque ſecum occupantur; ſeſeque mutuo perfruuntur; quia ſeſe mutuò amant: & ita amant, vt hic Amor ſit eis ſubſtantialiter Perſonalis: ſitque Spiritus Sanctus, tertia Trinitatis Perſona: cuius rei ad inſtar, Mens quoque creata per hoc maximè viſceraliter in DEVM ſe effert, atque infert, DEOq; fruitur, quia illum amantem ſe viciſſim redamat: in eumque immigrat, non perſonaliter, aut ſubſtantialiter, affectione tamen & Vnione Charitatis illius, quæ diffunditur per Spiritum Sanctum in cordibus: & eo modo, quo, qui adhæret DEO, vnus ſpiritus eſt cum illo.

7. Habet etiam Amor DEI cum Spiritu Sancto ſimilitudinem in hoc; quia Spiritus Sanctus, quoniam procedit vt Amor, procedit etiam in ratione primi doni: eſtque primum Donum, & ratio donorum omnium, quæ DEVS dat: non enim ea dat niſi per Spiritum Sanctum, per quem multa & varia dona diuiduntur membris Chriſti, ſeu mentibus noſtris: iuxta illud. Diuiſiones gratiarum ſunt, idem autem Spiritus. Sic & Amor noſter

in

in DEVM: quatenus nobis à DEO aduenit, primus omnium donorum aduenit: DEVS enim ideo aliquid dat, quia bonum ei vult, cui dat: benè autem alicui velle, eſt illum amare: ante omne ergo donum, eſt amor volens bonum ei, cui datur donum. Idem Amor noſter in DEVM, quatenus à nobis in DEVM tendit, primus eſt omnium obſequiorum noſtrorum quæ offerimus DEO: ſi ea offerimus ideo, quia volumus placitum Dei; quod eſt bonum Dei: ſi enim aliter illa facimus; non obſequia, ſed offenſas facimus: nec placitum, ſed diſplicitum Dei facimus. Proinde etiam Amor noſter in DEVM, primus eſt omnium noſtrarum Voluntatum, & affectionum in DEVM: ſine quo nullus alius affectus noſter placet DEO: & ipſe eſt radix omnium cæterorum affectuum Virtuoſorum, & placitorum DEO.

8. Vnde qui Amorem Dei in ſe non habet, fruſtra & in vanum cætera omnia habet: ſi tamen habet, & non magis videtur ſibi habere: at falſò: fruſtrà etiam & in vanum operatur quidquid operatur; ſi tamen operatur: quomodo enim cadauer ſine Animâ nihil operatur; (aut certè ſolum fætorem & horrorem operatur:) ita Anima ſine Charitate nihil operatur, quod DEO placeat, ſalutique proficiat: quod graphicè valde, Paulus inculcat fidelibus, quanquam parum eius inculcationem, attendentibus. Si linguis, hominum loquar & Angelorum, ſi habuero omnem fidem, ita vt montes transferam, ſi tradidero omnem ſubſtantiam meam in cibos pauperum, ſi tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil ſum, nihil mihi prodeſt. Hæc Apoſtoli verba certè ſeria, & efficacia, ita homines Chriſtiani non attendunt, vt paſſim totam vitam ſuam, in ſtatu peccati mortalis, mortuum in ſpiritu cadauer, fætentibus & putreſcentibus Animabus ſuis tranſigant: per quod aſſequuntur, vt quoniam extra Dei gratiam & charitatem viuunt, & operantur, fruſtra coram DEO viuant, & ſine vllo ſalutis merito operentur. E contra interim Iuſti, ſiue in Gratiâ & Amore Dei viuen-

uentes, atque ex amore operantes, ex omnibus operibus suis fructum salutis sunt consequentes.

9. Eam ob rem Christianus quisque nihil magis amare, & æstimare in suâ vitâ curareque debet; quàm vt omni vitæ præsentis suæ momento, in Gratiâ & Charitate sit: in eaque, & ex eâ operetur: ac demum vt in eâ singulis quoad fas momentis proficiat, & succrescat: Nihil autem æquè abhorrere ac defugere debet, quàm vt ne vnquam vel ad Momentum à Charitate gratiaque excidat: proficiendiuè in eâ, vllam occasionem prætermittat: reuera enim, nisi status damnationis inuoluat statum peccati, & extra gratiam charitatemque; magis est abhorrendus faciendusque, status peccati, quàm status inferni. Neque ipse DEUS damnatos idcirco odit quia in inferno sunt: sed ideo quia sine Amore DEI, & in statu peccati, inferno digni sunt.

10. Amor, & Charitas in DEUM, sanctitas vera, & propria perfectio sanctitatis est: recta voluntas, ab omnibus terrenis ac præsentibus prorsus auersa, DEO inseparabiliter vnita, igne Spiritus Sancti à quo est, & ad quem refertur incensa, omnis inquinamenti extranea, corrumpi & mutari nisi in melius, siue in perfectiorem sui gradum nescia, superior omnibus quæ carnaliter diliguntur, affectionum omnium potentissima, diuinæ contemplationis auida, & præsentiæ studiosa. In omnibus semper inuicta; Omnium bonarum actionum summa, Radix, medulla, vertex, Regina Virtutum, Salus morum, finis cælestium præceptorum, Mors criminum, Vita bonorum operum & Virtutum, Virtus & robur pugnantium, Palma victorum, Anima sanctarum mentium, causa meritorum bonorum, præmium perfectorum. Hæc in peccatis suis mortuos suscitat, languentes sanat, perditos instaurat, spem desperatis inspirat, pacificas mentes inhabitat, fructuosa in pænitentibus, læta in proficientibus, gloriosa in perseuerantibus, victoriosa in Martyribus, operosa in omnibus fidelibus: quam fides concipit, ad quam spes currit, cui profectus

om-

omnium ſeruit, ex quâ quidquid eſt boni operis viuit, ſub quâ obedientia creſcit, per quam Patientia vincit, propter quam Deuotio religioſa carnis blandimenta contemnit. Sine quâ nullus DEO placuit, cum quâ nec potuit aliquis peccare, nec poterit.

11. Ex his intellige vim Charitatis. Ipſa enim eſt virtus quam nemo vincit: huius ignem, nulli fluctus ſeculi, nulla flumina tentationis extinguunt. De hac dictum eſt; fortis eſt vt Mors dilectio. Quomodo enim quando Mors venit, reſiſti ei non poteſt, quibus libet artibus & medicamentis occurras, violentiam mortis vitare non potes, quia mortalis natus es; ſic contrà violentiam Charitatis Mundus nihil poteſt: ſed quomodo mors ad auferendam vitam violentiſſima eſt; ſic Charitas violentiſſima eſt ad ſaluandam Animam.

12. Diligenter ergo; quiſquis te Hominem, & Creaturam DEI cognoſcis, audi, & exequere magnum Mandatum DEI dicentis; ac jubentis. Diliges Dominum DEVM tuum ex toto Corde tuo, ex totâ Animâ tuâ, ex totâ mente tuâ, & ex totâ Virtute tuâ. Qui ſic diligit; legem impleuit, & ampliùs nihil debet: plenitudo enim legis eſt dilectio: & omne mandatum de ſe ſolâ dilectione eſt, omniaque præcepta in radice dilectionis, vnum ſunt, atque ſi hoc vnum fiat, ſufficit.

PRAXIS.

OMnipotens, ſempiterne, idemq; Charitatis largitor DEVS: da nobis Fidei, Spei, Charitatis augmentum: & qui Charitatis dona, per gratiam Spiritus Sancti tuorum fidelium cordibus infundis, da cordibus noſtris inuiolabilem tuæ Charitatis affectum, & greſſus noſtros in ſemitis tuæ dilectionis perfice, vt te totâ Virtute diligamus, & ea quæ tibi placita ſunt, totâ ſemper dilectione perficiamus. Per Dominum noſtrum, &c.

EXERCITIVM VI.

Quod Amor DEI grauia alleuiet, leuia aggrauet: & aliena, sua faciat.

1. STatue te coram Domino DEO tuo: eumque tibi præcipientem audi. Diliges Dominum DEVM tuum ex toto Corde tuo, ex totâ Animâ tuâ, ex totâ Mente tuâ, & ex totâ Virtute tuâ.

2. Magnum & mirabile Mandatum: in hac præsertim aggrauatione: quia ex toto Corde, ex totâ Animâ, ex totâ Mente, ex totâ Fortitudine impleri jubetur. Non habet hanc in se conditionem præceptum de fide, de spe, de timore, de humilitate, de obedientiâ, de iustitiâ, prudentiâ, temperantiâ, fortitudine, misericordiâ: sola Charitas, & dilectio DEI, cum hoc onere præcipitur; vt ex toto Corde, & ex totâ Animâ, Mente & Virtute impleatur.

3. Quis hominum potest metiri totum Cor suum, totamque Animam, & mentem, & virtutem suam; vt vel sciat, vel affirmet, vel securus sit, se ex toto Corde, Animâque totâ diligere, & nihil vel deficere, vel excedere in diligendo? Confessus est aliquando Dauid (& quis secundùm Cor DEI sicut Dauid?) & dixit: Confitebor tibi Domine in toto Corde meo: verùm tamen excepto sermone Vriæ. Ezechias quoque confessus est Domino dicens: obsecro Domine, memento quæso, quomodo ambulauerim coram te in veritate, & in Corde perfecto: & quod placitum est coram te, fecerim; Nihilominus in jactantiâ diuitiarum coram Babylonijs displicuit Domino: sic scilicet dilectio DEI ex toto Corde arduum quiddam est.

4. Attamen ista aggrauatio & arduitas adeo est admirandæ Naturæ; vt dum aggrauat alleuiet, & tantò quidem alleuiet magis, quantò aggrauat magis: propter quod Ioannes Apostolus non

non dubitauit de mandatis Dei dicere: Hæc eſt enim Charitas Dei, vt mandata eius cuſtodiamus: quod ſi à nobis fiat, mandata eius grauia non ſunt; leuia enim illa facit Charitas Dei. Ad quam etiam normam ipſemet Dominus, admonens nos tollere jugum eius ſuper nos, addit: jugum enim meum ſuaue eſt, & onus meum leue.

5. Quod Domini pronunciatum, inde plus habet admirationis, quia videtur alijs eiuſdem pronunciatis repugnans. Cùm enim idem Dominus noſter ſeriò affirmat; Nolite putare quia veni ſoluere legem: non veni ſoluere ſed adimplere. Audiſtis quia dictum eſt antiquis. Non occides: ego autem dico vobis: Nolite iraſci omnino: dictum eſt antiquis: Diliges amicum tuum, & odio habebis inimicum tuum, ego autem dico vobis, diligite inimicos veſtros, benefacite his, qui oderunt vos. Hæc aliaque à Domino noſtro denunciata, non videntur eſſe jugum ſuaue & onus leue.

6. Verùmtamen ſtat verbum Veritatis, quia Onus præceptorum eius leue eſt, & jugum Mandatorum eius ſuaue eſt. Leue, & ſuaue eſt amantibus & Charitate feruentibus: graue & acerbum eſt frigidis, & negligentibus. Cuicunque præcepta Domini grauia ſunt, in veritate nouerit, quia non eſt Charitas Patris in eo: & in dilectione puſillus valde eſt: ſi tamen in eâ eſt: at vbi abundauit Charitas, leuis & ſuauis facta eſt omnis grauitas & difficultas. Qua de re audi Apoſtolum abundè teſtantem. Quis (ait) nos ſeperabit à Charitate Chriſti? tribulatio? an anguſtia? an fames? an nuditas? an periculum? an perſecutio? an gladius? ſed in his omnibus ſuperamus propter eum quid dilexit nos. Certus ſum enim, quia neque Mors, neque Vita, neque Angeli, neque Principatûs, neque Virtutes, neque Inſtantia, neque futura, neque Fortitudo, neque Altitudo, neque Profundum, neque Creatura alia poterit nos ſeparare à Charitate Dei, quæ eſt in Chriſto IESV Domino noſtro.

7. En

7. En quantas grauitates, quantasque amaritudines contemnit, & ridet Apostolus; abundante, & vrgente Charitate DEI! scilicet prout Alæ volucrem ita grauant vt subleuent, & ab infimis terræ attollant; sicut rotæ currui, sicut armamenta naui, sic oneri sunt, vt prosint motui; ita Charitas facit omnia nobis commodiora, gratiora, & insuper desiderabiliora: quæ sine Charitatis ac spiritûs vnctione fuissent onerosa, dura, & tristia. Ergo præceptum de DEO à nobis ex toto Corde, & Animâ diligendo, totalitate suâ, & vniuersalitate, vsque adeò non grauat nos, vt etiam, si ad eius mensuram, nescientem mensuram, in illo proficiamus progrediamurque; omnia nobis alleuiet, ac deliniat, in dulcedinemque & delitias conuertat.

8. Porrò interim hæc eadem Charitas, quæ (vt vidimus,) omnia etiam grauissima facit leuia: eadem (inquam,) omnia etiam alioqui leuissima, facit & grauia, & grandia: idque coram ipso DEO, æquissimo Charitatis ponderatore, ac æstimatore, ac denique remuneratore. Quid vilius ac leuius duobus minutis, quæ pauper vidua in gazophylacium misit? & tamen teste ac judice Christo, plus omnibus largè mittentibus misit, quia nempe maiore præ omnibus in DEVM liberalitate ac dilectione misit. Dare potum calicem aquæ frigidæ sitienti; certè non grandis operæ beneficium est, & tamen judice DEO, si in nomine justi fiat, mercedem justi à DEO reportat. Quid multa? Charitas est, & summum, & omne pretium, omnisque valor, omne meritum, cui debetur præmium omne nostrum.

9. Subi Martyrium ita vt ardeas: expende omnem substantiam in egenos, ita vt ipse egeas: sis verè à Charitate extraneus, nihil es, nihil tibi prodest: Moueto manum, vel pedem imperante Charitate, DEO places: in gratiâ, in charitate, in omni virtute, in merito, in præmio æterno apud DEVM crescis. Ita mirabile est ingenium Dilectionis DEI. Si magna & grauia imperauerit tibi ad agendum perferendumuè DEVM, dilectio tua quò

gran

grandior & auctior erit, eò leuiora tibi reddet vniuersa: Si verò quælibet etiam leuissima & minima, DEO cum dilectione multâ obtuleris; maximi coram DEO æstimatore, ponderis, & præmij meritoria perficies.

10. Amandus est ergo DEVS nobis: iuxta Voluntatem eius, ex toto Corde nostro, ex totâ Animâ, ex totâ Mente, ex totâ Virtute: & per hoc, quidquid onerosum in viâ Dei nobis obtigerit, siue nuditas paupertatis, siue mortificatio carnis, siue abnegatio propriæ Voluntatis ac honoris; siue amor inimicorum, siue condonatio iniuriarum, siue tolerantia contemptuum, siue ereptio bonorum, siue incursus calamitatum, siue conflictatio morborum ac dolorum, siue instantia mortis, siue violentia Martyrij, siue ingratitudo, & malorum pro bonis retributio, siue detractio maleuolorum, siue liuor inuidentiæ, siue persecutio propter justitiam, siue odium gratuitum: quidquid denique huiusmodi; quo exerceri Charitas Dei potest, totum leue & momentaneum, fiet: & inter gaudia, atque delitias, & lucra computabitur.

11. Aliâs autem quidquid ex Amoris ejusdem in DEVM redundantià à nobis profectum & peractum fuerit; siue magnum, siue paruum illud erit; coram DEO nonnisi magnum, nonnisi pretiosum, nonnisi immenso pondere gloriæ dignum, nonnisi coæternitatis bonis remunerandum erit. Amore; cuncta nostra cogitata, dicta, facta, intenta, desiderata, in Aurum cæleste, gemmasque conuertente, & in diuinos thesauros recondente.

12. Quâ quidem efficacitate Amoris nostri in DEVM, vti nobis licet, non ad nostra tantùm, & à nobis profecta opera appretianda: verùm etiam ad aliena: ita vt quidquid quæcunq; Creatura facit, nostro, id totum, in DEVM amore, nostrum fiat: nobis ad meritum proficiat: amore nostro coram DEO pretiosum & remunerabile nobis euadat. Admirandâ prorsus Amoris virtute: adeo, vt siue alius quis suo labore opereuè ditescat apud

DEVM, siue non; siue otiosum ei sit, siue etiam malignum opus eius; Certâ nihilominus nostri Amoris in DEVM ratione ac virtute, quantùm ex nobis, DEO proficiat ad gloriam: nobis verò ad gratiam, & ad gloriam: sic prosperitas stultorum perdit stultos, labor impiorum perit impijs: at iusto, & amatori DEI, DEVM in illâ prosperitate laudanti proximumque amanti, & laborem quantum ex amore suo, in DEVM referenti, & prosperitas in salutem transit, & labor in æternitatis præmium abit.

PRAXIS.

O Diuinum Charitatis bonum: quàm inenarrabilis est virtus tua: quàm ineffabile pretium tuum! quàm inæstimabilis apud ipsum etiam DEVM æstimatio & remuneratio tua! Domine, fons omnis boni, sed inprimis Amoris erga te nostri: immitte nobis hunc ignem tuum, vt vero tui Amore semper ardescentes, non solùm omnia nostra, verùm & omnium Creaturarum opera in Amorem tuum conuertamus: per omnia, & in omnibus te amemus: omnem Creaturam, quantum ex nobis est, in amatricem, imò in Amorem tuum conuertamus.

EXERCITIVM VII.

De Amoris DEI perfectâ plenitudine.

1. STatue te coram Domino DEO tuo: eumque tibi mandantem audi. Diliges Dominum DEVM tuum ex toto Corde tuo: ex totâ Animâ tuâ, & ex totâ Mente tuâ, & ex totâ Virtute tuâ.

2. Isto præcepto tam exaggerato, DEVS non tantùm se diligi jubet, verùm etiam plenâ & perfectâ dilectione se diligi, & insuper istam ipsam sui Dilectionem diligi vult. Tanti nimirum est DEO, dilectio in se nostra, vt non tantùm diligi illâ, sed etiam perfectam illam esse, & præterea, vna secum ipsam quoque diligi velit.

3. Quod

3. Quod ad perfectionem Charitatis Amorisque nostri in DEVM attinet, Inprimis DEVS talem vult esse nostrum erga se amorem; vt non solùm ab illo absit penitùs omne quod ei est directè inimicum, vt est peccatum mortale quoduis, etiam vnicum: (cum hoc enim Amor DEI nullus, qui Charitatis & Amicitiæ sit consistit, sicut lux cum tenebris, aut Vita cum Morte;) verùm etiam, vt à Corde, atque amore hominis in DEVM, exulet; quàm maximè hac in vitâ fieri potest; omne illud quod impedit, ne noster affectus totus ad DEVM tendat, in eumque dirigatur: & totus illi incommutabiliter, nisi in melius, tanquam incommutabili quoque bono inhæreat.

4. Illud prius, nempe excludere noxam mortalem, essentiale est omni Charitati, etiam incipientium: & est de necessitate salutis æternæ: hoc verò posterius, potest abesse ab amore & Charitate incipientium, imò & à proficientium, sed ad Amorem perfectorum, necessarium est: ab his enim, si respondere volunt statui suæ Charitatis atque gradui, oportet omnem affectum ad mundi, & carnis commoda, quæ mentem visco suo retinent, & ad DEVM liberis dilectionis alis euolare prohibent; exulare, atque penitus exesse. Neque hoc adhuc satis ad integritatem, seu perfectionem charitatis, carere scilicet impedimentis, remorisque, ac infrigidantibus ardorem illius: sed præterea indiget omnium Virtutum perfecto valde vsu, alijsque adjumentis ad tendendum in DEVM: inhærendumque illi jugiter: ac denique indiget hac ipsâ, semper habituali, frequentissimâ autem actuali inhæsione, immansione, adiunctione, & vnione per Charitatis affectum: vt verè pro statu huius vitæ, diligatur DEVS ex toto Corde, ex totâ Animâ, & Mente, & Virtute.

5. Impedientia cursum & ardorem Charitatis DEI, sunt in cupiditatibus nostris sita: quas Ioannes ad tria capita reuocauit: ad concupiscentiam oculorum, ad concupiscentiam carnis, ad superbiam vitæ: harum prima est cupiditas & amor externorum bo-

bonorum, à Domino ſpinis comparatorum; qui enim volunt diuites fieri, incidunt in tentationem diaboli, & deſideria multa nociua, quæ mergunt hominem in interitum: ideo facilius eſt camelum ingredi per foramen acûs, quàm diuitem, re, & maximè cupiditate, in regnum cælorum intrare. Altera eſt cupiditas & amor, carnis, & ſanguinis, voluptatum quoque & commoditatum carnalium, etiam aliâs licitarum: quæ quoniam hominem valde à ſtatu mentis deijciunt, debet eas Anima perfectæ Charitatis cupida, reſecare à ſe, vt cogitet quæ Domini ſunt, ſitque ſancta & corpore quod viuificat, & ſpiritu quo viuificatur. Tertia denique eſt cupiditas, amorque ſui ipſius, propriæ item Voluntatis ac libertatis, item judicij & honoris: quæ ad ſuperbiam vitæ ſpectant: quorum amotionem ab Animâ ſuæ ſequelæ cupidâ, Dominus ſæpè præſcribit. Qui vult venire poſt me: abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me, qui de cælo deſcendi, non vt faciam voluntatem meam, ſed eius qui miſit me, Patris, cuius Voluntatem facere ſemper, meus cibus eſt. Non etiam veni miniſtrari ſed miniſtrare, & dare animam meam pro multis.

6. Ad hæc quoque Charitatis DEI impedimenta pertinent: (quamquam ferè in ſupradictis continentur) Vita, ſeu prauæ conſuetudines peccandi, induci à frequentatis peccandi actibus ſolitæ, manentes in Animâ, etiam poſt deleta pænitendo, ipſa actualia peccata. Item paſſionum Animæ, Amoris potiſſimùm, deſiderij, timoris, ac iræ, odij, ac triſtitiæ viuacitas: & vt vocare ſolemus, immortificatio: quibus Anima noſtra, non ſecus ac Mare ventis, turbulenter, agitatur: omniſque illius pax, & ſapientia deuoratur. Huc accedunt frequentes lapſus in peccata, venialia quidem, peccata tamen: præſertim ſi deliberata, & contempta, à conſcientiâ incurrantur. Inſuper curarum etiam bonarum multitudo, mentiſque in illas effuſio, & vehemens applicatio. Ideo namque monet Sapiens. Ne ſint in multis actus tui, & qui minoratur actu, ſapiens.

7. Iſta

7. Ista Charitatis perfectæ impedimenta, DEO infirmitatem nostram adiuuante, impugnantur primò, deinde expugnantur constantiâ abnegationis internæ, & Virtutum omnium exercitatione. Monente per Prophetam Domino; Ecce constitui te hodie super gentes, & super regna peccatorum, vitiorum, passionum, cupiditatumque, vt euellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, vt ædifices, & plantes, arbores fructiferas Virtutum, & domos æternarum mansionum, in fundamento fidei, ac spei, superædificando aurum, argentum, & lapides pretiosos, perfectæ, & elaboratæ Charitatis. Estque hoc vnum ex adiumentis perfecti in DEVM Amoris: nimirum vsus abnegationis, & mortificationis, quâ internæ, quâ externæ perpetuus: sed discretus: sunt verò alia etiam adiumenta, & nutrimenta, ornamentaque eiusdem Amoris, à quo vicissim illa succum, & vitam, valorem, decoremque accipiunt: talia sunt iugis oratio, & meditatio, contemplatioque Dei, & perfectionum, beneficiorumque illius: Vera, interna, humilitas cordis, plenaque de semetipso diffidentia: Resignatio in omne Dei placitum, conformitasque cum eius Voluntate: Vsus Sacramentorum, & in eis participatio, vnioque meritorum Christi: Amor quoque & sitibunda imitatio passi pro nobis Domini nostri eiusque Matris & Electorum: Studium efficax & assiduum cordis mundandi, & ornandi, atque ditandi à Virtutum perfectis operibus, & à familiaritate cum præsente DEO: Super omnia verò Zelus, & sitis, & procuratio generosa Gloriæ Dei, salutisque ac perfectionis Animarum: quo cibo par est famelicissimum Amorem nostrum in DEVM, iugiter pasci, confortari, consolari, irritari.

8. Charitas enim vera, illa demùm, talis est; quâ & DEVS diligitur super omnia ac propter semetipsum: (nam causa diligendi DEVM, DEVS est, & modus sine modo diligere:) & tam ipsemet homo, quàm omnis proximus eius: amicus, siue inimicus, omnisque alia Creatura in DEO, & propter DEVM; siue secundùm DEVM-

9. Neque enim vlla Creatura amabilis aut amanda est, aut esse potest, nisi quatenus à DEO, & aliquid DEI est: deque bonitate, ac perfectione eius participat. Et quia omnis aliquomodo participat, idcirco omnis aliquomodo amabilis, amandaque est: idcirco, etiam inimici quanti quanti illi sunt, diligendi sunt: quia semper aliquid DEI, sunt: semper DEI participatio, semper DEI filij, & nostri fratres sub vno Patre DEO sunt.

10. Extra DEVM verò, & quatenus sine DEO, vel contra DEVM aliqua Creatura est, eatenus diligenda non est: nam vel nihil est, vel malum quid est: quorum vtrumque amari indignum est.

11. Si verò aliquid amatur, non propter, nec secundùm DEVM; iam eo ipso DEVS non ex toto corde diligitur, quoniam aliquid diligitur, quod non in DEO, nec propter DEVM, ac non ex dilectione DEI diligitur. Sicut etiam quando aliquid in DEO diligendum non diligitur; etiam tunc ex toto Corde DEVS non diligitur: quoniam in aliquo, in quo DEVS est, & consequenter inibi amore dignus est, nequaquam tamen diligitur. Ex quo manifestum est: ad dilectionem DEI ex toto Corde, totâque Animâ, totâ Mente & Virtute, pertinere etiam Dilectionem tam sui, quam proximi cuiuscunque, quàm omnis Creaturæ, quatenus est, & quia est aliquanta participatio DEI.

12. Præter ista quæ dicta sunt, ad perfectionem Amoris DEI pertinet quoque Amor ipsius Amoris, atque Charitatis: tum quia DEVS Charitas est: & qui amat Charitatem, DEVM amat, qui non amat Charitatem, DEVM non amat: tum quia reuera non habet ille Charitatem, qui Charitatis non habet amorem: ille autem non habere conuincitur, qui illam propter quamlibet causam, occasionemuè, perdere, lædere, prostituere conuincitur.

13. Et quid tam inter homines, inter Christianos, inter Charitatem atque fraternitatem, Christi sanguine sancitam profitentes, quid (inquam) adeo frequens, frequentatumque quàm vul-

vulnera Charitatis? An verò inter hæc; conſeruetur integra tam Dilectio DEI ex toto Corde, quàm dilectio proximi ſicut ſui propter DEVM; iudex eſto, tam Veritas, quàm Charitas DEI.

PRAXIS

DOmine DEVS, qui indeficiens theſaurus Charitatis, & ipſa Charitas es: tu es qui doces eam: per Spiritum tuum Sanctum, diffundens, & radicari nec non creſcere faciens illam in cordibus noſtris: quæſumus amoue à nobis omnia quæ ſunt huic bono adverſa; inſere autem quæ illi ſunt amica: vt cum tuæ Charitatis gratiâ, Te ſuper omnia, nos verò, & proximos noſtros omnes ſicut ipſos nos, propter te, omneſque Creaturas in te, ac demum ipſam Charitatem, dignè te, diligamus.

EXER-

EXERCITIORVM PARS VI.

ERGA

Æternam Sapientiam propter nos Incarnatam.

EXERCITIVM I.

Per Indiuinationem in ipſam.

1. RECognoſces DEVM propter tuam, & totius Humani generis ſalutem incarnatum eſſe.

2. Impendes te totum, cum omnibus viribus, partibus, actionibus, paſſionibus tuis, totali Charitate, huic Incarnato DEO, in eumque te pleniſſimè transformare geſties.

3. Ad hoc enim ille Homo factus eſt, vt nos diuinitatis ſuæ tribueret eſſe participes: Diuinæq; ſuæ Naturæ conſortes redderet.

4. Facies ergo; vt cum Pſalmiſtâ Cor tuum, & caro tua, exultent, & transformentur in DEVM viuum; facies; vt tota caro tua, tota Anima tua, totus tu, tota capacitas, tota obedientialitas, tota poſſibilitas tua in DEVM tranſeat; ita vt ſibi plenè, & planè perdita, poſſit ex Veritate dicere; viuo ego, iam autem non ego, ſed viuit in me Chriſtus.

5. Viuat aſſiduitate cogitationis & memoriæ: viuat puritate intellectionis ac ſapientiæ, viuat flagrantiâ charitatis & affectionis, viuat denudatione creati deſiderij & ſpei: viuat puritate cordis & corporis: viuat ſimplicitate vnionis & vnitate ſpiritûs, vi-

uiuat edomatione ſenſûs, & nullitate effrenationis concupiſcentiæ, viuat obliuione & ſepulturâ ſui in DEO; viuat imagine & effigie Chriſti Crucifixi, viuat vitâ DEI & Deificatione.

6. Ad iſta vt idoneus fias; efficiet Amor IESV Chriſti, DEI-hominis, practicus & expreſſiuus atque ſigillatiuus, per quem efficieris alter quaſi Chriſtus: alter paupertatis nuditate, alter caſtitatis puritate, alter obedientiæ ſubiectione, alter mentis humilitate & exinanitione, alter cordis manſuetudine, alter crucis mortificatione, alter gloriæ DEI zelo, alter heroicâ Charitate, alter terrenorum contemptu, alter Virtutum exemplaritate, alter intentionis ſimplicitate, ſublimitate, vnitate, alter adglutinatione ad DEVM, ad eiuſque Voluntatem conformitate & identitate. Sic enim affici, DEIficari eſt. Et qui ſic adhæret DEO, vnus ſpiritus eſt cum ipſo.

7. Et talis fuit Vita vniuerſa Domini noſtri IESV Chriſti, talis omnis Actio, talis profeſſio, tale inſtitutum, & decurſus à primo vitæ inſtanti, vſque ad vltimum terminum viuendi.

8. Confer tuam profeſſionem cum eius profeſſione, numquid non eadem eſt? confer profeſſionis executionem cum eius executione, numquid eadem eſt? Heu! in quanta regionis diſſimilitudine vita tua diſiuncta eſt ab eius Vitâ? Et quamdiu ſic erit? quando indues Dominum IESVM Chriſtum? quando totus in te, & ex te eminebit IESVS Chriſtus: & hic Crucifixus?

9. Exeas tandem à creaturis, exeas à te ipſo, defice & peri tibimetipſi: ingredere ad interiora IESV: nihil attingens, nihil retinens, nihil agens, quod vel te, vel creaturam redoleat: ſed hoc ſolum, quod aut DEVM ad te, aut te, alioſque per te, ad DEVM ducat.

PRAXIS.

SApientia Æterna, increata, pro nobis autem incarnata, atq; Humanitatis noſtræ vilitate veſtita: quid obſecro retribuam tibi

tibi DEO Redemptori, & tanto Amatori meo: tantoque profuſori tui, pro dilectione, pro ſalute, pro poſſeſſione mei? Scio equidem me nec ad vnicum atomum Dignationis tuæ, propter me ſuſceptæ, adæquandum, ſufficere: attamen etiam ſcio, nihil poſſe æquè tibi optabile fieri à me propter te; quàm vt per omnia deſciſcam à me, totus verò per omnia ſuperinduam Te, fiamq; alter Tu. O incarnata Sapientia Domine IESV, da quod jubes, & jube quod vis. Induiſti carnem meam, vt me induas Deitatem tuam; factus es particeps Humanitatis meæ, vt me faceres Diuinæ tuæ naturæ conſortem; Da quod jubes, & jube quod vis. Induitionem Tui à me mihi jubes: transformationem mei in te jubes: da quod jubes, & jube quod vis: da quod jubes, & fiam quod vis: fiam alter Tu, fiam totus Tu. Viuam ego iam non ego, ſed viuas in me Tu: qui es cum Patre & Spiritu Sancto vnus in Trinitate DEVS benedictus in ſæcula.

EXERCITIVM II.

Erga Sap: Incarnatam, per Exercitationem Virtutum.

1. RECognoſces: propter tuam, & totius humani generis ſalutem, incarnatam eſſe Æternam Sapientiam.

2. Confiteberis tuam in DEVM incarnatum Fidem: prout illam Sancta Catholica Chriſti Eccleſia profitetur, & tradit.

3. Excitabis, & profiteberis tuam in eum ſpem, & fiduciam: præſertim quoad remiſſionem peccatorum, tam quantùm ad culpam, quam quantùm ad pænam æternam, temporalemque: item quoad aſſecutionem vitæ æternæ, per merita, & mortem illius: item quoad filiationem & Hereditatem DEI: item quoad vitam noſtram ſpiritualem in Chriſto, tanquam palmitum in Vite: item quoad meritorum noſtrorum, in vnione cum meritis Chriſti factorum, valorem, & condignitatem ad Vitam beatitudinemque æternam, ex condigno, & iuſtitiâ.

4. Effun-

4. Effundes tuam in eundem Incarnatum DEVM Charitatem, eiusque super omnia, super Vitam tuam, super totum Te appretiationem. Diligens, & complectens, æstimansque illum ex toto Corde tuo, ex totâ Animâ tuâ, ex totâ Mente, Viribus, fortitudine tuâ.

5. Agnosces, quin & simul exeres, exercebisque tuam in eum, & propter eum Obligationem Obedientiæ, Imitationis, Venerationis, Gratitudinis, Zelationis, Subiectionis, humiliationis, desiderij, comprehensionis, communicationis, & fruitionis.

6. Atque totum hoc ages, & agere propones, hoc intuitu, ac motiuo, quia ipse est DEVS, & Caput, & Rex, & Dominus, & Heres, & Bonum omne nostrum, & Homo propter nos, & Redemptor, Saluator noster, Misericordia, Iustitia, Sanctificatio, Beatitudo, & Vita æterna nostra.

7. Est idem Via, Veritas, & Vita: est Pastor Ouium, est Ostium, est Ouile, est Pascuum, est Pax nostra. Est Sacerdos, & Hostia, & Altare. Est Exemplum, est Lex, est Lux, est Magister, & Legifer noster. Denique Merces, & Corona, & Præmium, Præmiatorque, & Discretor, ac Iudex Meritorum, Brauiumque certaminum nostrorum.

8. Hæc tibi commendent DEVM pro te incarnatum, omniaque ista tibi factum. Hisce condigna age, condignè illum tracta, obligationes tuas per omnia, cumulatè etiam, explere contende: vt inueniaris in tempore suo, hoc est, in horâ judicij eius, dignus stare coram ipso: vt quemadmodum Sponsus gaudet super Sponsam: sic gaudeat super te DEVS tuus; & tu vicissim gaudeas gaudens in sponso tuo, Dominoque DEO tuo.

PRAXIS.

SApientia Increata, pro nobis autem Incarnâta Christe IESV: credo in te, & de te, ea omnia; quæ tu, & quia tu, per Ecclesiam tuam reuelas de te. Spero in te, & expecto à te, ea omnia,

quæ tu, & quia tu promittis, & quia promeruiſti nobis tuâ in nos Charitate, & pro nobis paſſione, atque Crucis Morte. Amo te, & ſuper omnia æſtimo te, ſicut dignus es: & quia dignus es, & ſicut ego debeo, debereque volo, & gaudeo, propter Dignitatem tuam Diuinam, propter Dignationem tuam Humanam. Propter quæ etiam, te audire, tibi ſubdi, tibi obedire, te ducem, & Exemplar ſequi: tecum, & propter te pati, humiliari, contemni, peto, appeto, propono. Tibi laudes, & gratias omnimodas ago. Te denique in Vitâ, & Morte, & in Æternitate perfrui concupiſco.

EXERCITIVM III.

Erga Sapien: Incarnatam: per Subiectionem omnium ad ipſam.

1. RECognoſces DEVM propter tuam, totiuſque Humani generis ſalutem Incarnatum eſſe.

2. Subdes te huic DEO pro te Incarnato, tum quâ ille DEVS, tum quâ Homo eſt: ſecundùm vtramque enim Naturam Dominus eſt omnium, & Rex Vniuerſorum, propter quod in femore ſuo habet Scriptum, Rex Regum, & Dominus Dominantium. Naturâ enim eſt Dominus, & Rex, ſicut Naturâ DEI Filius, & DEVS.

3. Cui etiam propterea omnes res, naturâ ſuâ ſubditæ, & ſubiectæ ſunt: & curuatur illi omne genu, ſiue cæleſtium, ſiue terreſtrium, ſiue infernorum: neq; ſe poteſt quiſquam ſubducere, à ſubiectione ad poteſtatem, & dominationem voluntatis eius.

4. Propter quod etiam iſtam ſubiectionem & incarnatum DEVM, facies non tuo ſolùm quaſi particulari, & perſonali, verùm etiam omnium Hominum, & Angelorum, & Creaturarum Nomine, obligatione, conatu, affectu, ſollicitudine, corde, ſubſtantiâ, atque viribus vniuerſis.

5. Confitendo cum omni ingenuitate, tam te, quàm omnem

Crea-

Creaturam, debere subiectionem istam omnimodam, absolutamque huic Homini DEO. Non solùm propter eminentiam Diuinitatis eius, nec solùm propter naturalem innatamque omni Creaturæ, respectu DEI, subiectionis, & seruitutis obligationem, sed etiam propter Humanitatis ipsius per Hypostaticam ad Personam Verbi, Filijq; DEI, assumptæ dignitatem: atque etiam propter meritum ipsius, in susceptis pro nobis in assumptâ Humanitate laboribus, acquisitum, atque Patri æterno perquam humillimè, submississimèque oblatum.

6. Per hunc tuum præsentem subiectionis ad incarnatam Sapientiam Actum: intendes, atque satages supplere, omnem quarumcunque Creaturarum subiectionis ad illam defectum.

7. Ideoque in tali actu exercendo, occupaberis quàm frequentissimè: si quidem nequeas assiduè; occupaberis quàm plenissimè, absque vllâ diminutione; occupaberis quàm constantissimè, absque animi delassatione; occupaberis quàm deuotissimè, cum possibili cordis latitudine, atque jucunditate: occupaberis quàm liberalissimè & gratuitissimè, absque vllo ad priuatum tuum commodum, sed purè ad solam tuam, creaturarumque obligationem, & ad vnicam DEI Hominis Dignitatem, respectu.

PRAXIS.

SApientia Increata, propter nos autem incarnata, Christe IESV, subdo me maiestati tuæ, tam quâ DEVS: quàm quâ Homo es. Subdo autem, non meo tantùm, sed etiam omnium hominum, & Angelorum, & Creaturarum nomine, obligatione, affectu, corde, feruore, substantiâ, plenitudine. Omnes enim debemus tibi hanc subiectionem nostri omnimodam. Non tantùm quia DEVS noster es: nec tantùm quia opus manuum tuarum, & naturalia mancipia tua sumus omnes, sed etiam quia Humanitate ad Personam DEI Filij assumptâ, Homo DEVS

es: & hanc subiectionem nostrî ad te, per opera, labores, passionem, mortem tuam in Humanitate, pro nostrâ salute, proque DEI Patris æterni Gloriâ susceptam, promeritus es.

EXERCITIVM IV.

Erga Sap: Incarn: per Exinanitionem nostrî coram ipsâ.

1. RECognosces DEVM, propter tuam, omniumque Hominum salutem incarnatum esse.

2. Coram eius Diuinâ præsentiâ & Maiestate effundes, & exinanies totam tuam substantiam, potentiam, plenitudinem, efficaciam, virtutem.

3. Assumes ad hoc opus in Societatem, omnes Incarnatæ Sapientiæ speciales Amatores: eorumque omnes, substantias, personas, potentias, efficacias, capacitates.

4. Hanc Æternæ incarnatæ Sapientiæ Societatem constituunt, inprimis quidem & primariò ipse DEVS Homo Christus IESVS: deinde Diuina eius Mater Virgo MARIA: tum Supremus Seraphim in Amorem Sapientiæ Æternæ destinatò conditus: qui Sanctus Michaël esse creditur: tum vniuersus Seraphinorum atq; Cherubinorum Chorus: tum Petrus, Paulus, Andreas, Ioannes, Apostoli, vniuersusque eorum cætus: S. Ioannes Baptista, SS. Ioachim, Anna, Ioseph, Martha, Magdalena, Lazarus, Susanna, Iohanna, Simeon iustus, Anna Phanuelis, Zacharias, Elizabet, cæteraque Sancta Christi cognatio: item Discipuli Domini, post hos Sancti pleriq; ardentissimi DEI Hominis amatores: in quibus videntur eminere, SS. Athanasius, Cyrillus Alex: Franciscus Seraphicus, Bonauentura, Ignatius Martyr: Ignatius Confessor, Laurentius Iustin: Henricus Suso: Gertrudis, Mechtildis, Catharina Martyr: & Senensis, & Adorna, &c.

5. Huius totius Societatis Incarnatæ Sapientiæ, atque Seraphicæ, substantiam atque plenitudinem omnem, effundes coram

ram Incarnati DEI maiestate: in eius honorem, amorem, ardorem, æstimationem, exaltationemque: sicut effudisti tuam: cum omni profusione & Exinanitione.

6. Id verò hoc fine, ac intento, vt per hanc effusionem, atque exinanitionem vestrî, impleatur, suppleatur & super superque impleatur, vtcunque effusio, & exinanitio Verbi æterni: propter nos in Incarnatione plusquam exinaniti.

7. Vt nimirum, quoad fas est, quàm valde DEVS Homo, humiliauit, & exinaniuit semetipsum in nostræ humanitatis vilitate: tam valde, tamque altè sit per omnes Amatores suos, quin & per omnes Creaturas suas, amatus, exaltatus, appretiatus, dignificatus, & quasi expletus, instauratus, accumulatusque, ac saginatus.

PRAXIS.

SApientia Increata, prò nobis autem Incarnata, Christe IESV: in conspectu Maiestatis tuæ Diuinæ, propter nostram salutem Incarnatione exinanitæ, effundo & exinanio totam meam, totam omnium Amatorum tuorum substantiam, potentiam, efficaciam, plenitudinem: & cum istis omnibus Amatoribus tuis, per istam nostrî propter Te, & in Te profusionem, atque exinanitionem, suppleantur, & expleantur, quantum nostræ paruitati fas est, omnes tuæ propter nos exinanitiones, atque humiliationes: vtque tantum, quoad conatûs nostros pusillos, exalteris, & magnificeris à nobis, & in nobis, quantum humiliatus, & minoratus es Tu maximus in nobis, & pro nobis.

EXERCITIVM V.

Erga Sap: Incarnatam per eius ad nos appropriationem.

1. REcognosces DEVM pro tuâ, omniumque hominum salute incarnatum esse.

2. Col-

2. Colliges in vnum veluti cumulum, aceruumque huius incarnati DEI vniuersam substantiam, inchoando ab Æternitate & Maiestate Diuinitatis eius, & Originis ex DEO Patre. Deinde ab instanti conceptionis eius ex purissimis Mariæ Virginis Matris eius sanguinibus. Omnia deinde puncta consequentis vitæ illius congregabis: puta Vitam, & Moram in vtero, Natalem in Mundum, Vitam in eodem, labores, fatigationes, prædicationes, passiones, indigentias, miserias, miracula, beneficia, contradictiones, persecutiones, inuidias, contemptus, odia, dignationes, indignitates, dolores, vulnera, cruciatus, probra, blasphemias, crucis mortem, sepulturam.

3. Adiunges his Descensum ad inferos, Victoriam diaboli, inferni, peccati, mortisque; eliberationem captiuorum Patrum, Resurrectionem ex mortuis, confirmationem discipulorum, institutionem Ecclesiæ, Ascensum in Cælos, Spiritûs Sancti missionem, Regimen præsens Ecclesiæ, aduentum ad judicium extremum, Regnum cum Sanctis æternum, Traditionem eiusdem Regni Æterno Patri, cum subiectione suâ ad ipsum.

4. Præterea congregabis omnia eiusdem Incarnati Verbi Merita, Gratias, Excellentias, Priuilegia, Dona, Virtutes, operationes, eminentias, qualitates, remunerationes, glorificationes, denique omnes conditiones, atque circumstantias ad ipsum quoquomodo attinentes.

5. Ista omnia, sic accumulata, & collecta, assumes tibi cum summâ veneratione, æstimatione, cupiditate eorum: assumes deliberatè, voluntariè, deuotè, in pretiosissimum vnicum, solum thesaurum tuum, cordisque tui: in possessionem, in hereditatem, in proprietatem, in opulentiam, in ornatum, in Delitias, in Munimen, in Solatium, in Refrigerium, in Refugium, in Gloriationem, in præmium, in beatitudinem.

6. Omnes alias Creaturas à te, à corde, ab amore tuo, procul, & penitùs amandabis, excludes, perireque tibi, & curæ, & amori,

ri, & omni affectui, propter incarnatum Verbum constantissimè facies, & neq; timori, neq; amori earum apud te locũ relinques.

7. In prædicto solius IESV tui thesauro acquiesces: illo desideria, votaque tua explebis: in illo solo tibi complacebis, congaudebisque: eius te prædictis possessionibus ditabis: vestibus eius atque insignibus indues: dignationibus eius adornabis. In ipsum te transformabis, & quasi alter ille ipse fies: in ipso te sepelies, in ipso peribis tibi, atque disperibis, in ipsum Deificaberis atque indiuinaberis.

PRAXIS.

SApientia Increata, pro nobis autem incarnata Christe IESV, omnem substantiam tuam Dininam ex Patre: omnemq; humanam ex Matre, omnia quoque momenta Vitæ tuæ Theandricæ, rebus omnibus pretiosiora, tum ea, quæ ab Æterno vixisti cum Patre, tum ea quæ ex tempore viuere cæpisti perrexistique conceptus & genitus ex Matre, tum etiam ea, quæ ab instanti resurrectionis ex mortuis viuis, & viues totâ æternitate: Omnes quoque diuitias tuas siue ex Diuinitate, siue ex quouis alio fonte in te promanantes, & existentes: Omnes etiam actiones, virtutes, gratias, doctrinas, veritates, passiones, miserias, dignationes, indignitates, probra, vulnera, contemptûs, egestates, dolores, mortem: Omnia quoque merita, dona, præmia, posteriores glorias, priuilegia, exempla, exaltationes, glorificationes, recompensationes, ac remunerationes tuas: & quid tandem Tu es, quidquid in Te est, quidquid à Te gestum toleratumque, quid Tibi debitum, te dignum, & condignum est: totum hoc, quantumquantum est, & quidem solum atque vnum: amandatis, ablegatisque omnibus alijs creaturis, à me, meoque corde, quatenus eæ elongant, & elongantur â te; deligo, assumo, accepto mihi in vnicum, in solum, in solidum cordis mei thesaurum, in possessionem, in hereditatem, in opulentiam, sufficientiam, abun-

abundantiam, ornatum, gloriam, pretium, præmium, mercedem, coronam, beatitudinem, atque in beatificam æternitatem, æternaturamq; Beatificationem. Te solo & vno, mi DEVS meus IESV contentus sum, plenè, abundanter, superabundantissimè. Te solum induo, in Te amores, desideria, vota mea omnia transfero, transfundo, transplanto, irradico, transflammo. In Te me transmuto, transformo, in Te demergo, in Te sepelio, in Te perdo, in Te annihilo, in Te Deifico, & indiuino: vt nusquam sim amore extra te: totus autem in vno & solo Te: imò totus vnus, & solus Tu, per omnem Æternitatem, quâ Æternus es Tu.

EXERCITIVM VI.

Erga Sapientiam Incarnatam, per Æstimationem sumptuum illius pro nobis.

1. RECognosces DEVM pro tuâ omniũq; salute Incarnatũ esse.

2. Ruminabis, & expendes apud Te hanc DEI propter te resolutionem, atq; impensam: sanè sumptuosissimam: quam tui causa profudit, in descensu vsque in virginis vterum, in conceptione ex eius sanguine: in Natali, in Vitâ pauperrimâ, contemptissimâ, asperrimâ; in passione acerbissimâ, in morte probrosissimâ; quod totum Apostolus vno verbo vocauit; Exinanitionẽ.

3. Attendes, & aduertes ad te ipsum: quomodo nunquam fuisti, nunquam es, nunquam esse potes, dignus hac DEI tui adeo sumptuosâ, adeo prorsus incogitabili, insperatâ, inoptatâ, immani denique resolutione, profusione, exinanitione. Attendes, inquam, quomodo non es dignus, propter paruitatem, imò nihilitudinem, propter abiectionem, propter inutilitatem, propter iniquitatem, propter miseriam, propter fragilitatem, propter mendicitatem, propter ingratitudinem, propter incorrigibilitatem, propter recidiuationem, propter obstinationem in malo, tuam.

4. Tu enim, talis, dignus sis, fuerisuè, non dico tantâ, tamq;

im-

immensâ, & inæſtimabili, ſed vel infinities quamuis minori DEI tui ſuper te effuſione, & propter te inaniſsimum exinanitione? Si vel ſcintillam tuæ vilitatis indignitatiſque, & ſi viciſsim atomum Diuinæ Dignitatis, nec non propter te Dignationis, exinanitioniſq; cognoueris comparaueriſque; impoſsibile eſt te non ipsâ profunditate profundiùs deprimi.

5. Super omnia attendes & expendes; quomodo non tantùm indignus, ſed etiam omnibus oppoſitis modis extremè dignus & fueris & ſis, propter ingratiſsimam malitioſiſsimamq; ingratitudinem, ſterilitatem, malorum pro bonis, peſsimorum pro optimis retributionem, inque retribuendo fæcunditatem; adeo vt certaſſe, certareque videaris cum profuſione nimiâ beneficentiæ DEI ſuper te: per continuam effuſionem ingratitudinis tuæ contra DEVM.

6. Stupore magno ſtupeſces; quòd tantus DEVS pro te tantillo, & vndique indigniſsimo, miſerrimo, ingratiſsimo, exoſiſsimo, tantos ſumptûs profudit, ac etiamnum profundit.

7. Abominaberis te ipſum, & excuties à te procul omnem ingratitudinem tuam

8. E contrà verò æſtimabis, & appretiabis te, etiam coram ipſo te; propter tantam tui apud DEVM ab ipſomet DEO æſtimationem, atque appretiationem: neque tibi ampliùs vilis eris; quandoquidem ſapientiſsimus, atque adeo ipſa vera Sapientia DEVS, tanto te pretio dignum æſtimauit. Ex hoc iam agnoſce Dignitatem tuam: quoniam diuinæ conſors factus es naturæ: & ideo in veterem vilitatem degeneri deinceps conuerſatione caue redire: ſed intelligens à quo, & quanti æſtimatus es: etiam, quem, & qualem te eſſe viuendo deceat; omnia quæ ſunt DEO digna ſectare.

9. Accendas te, & conueſtias, imò & commutes totum, in dilectionem, in æſtimationem, in exaltationem, in deſiderium, in vſum efficacem, condignumque tantorum ſumptuum pro te pro-

profusorum, & in te effusorum: qui non-alij, neque minores sunt, quàm ipse Amator, profusorque, ipse, inquam, pro te incarnatus DEVS.

10. Ergo applica te, & adfige, atque adglutina huic tuo Amatori, huic Amori tuo, sicut lactens ad vbera, sicut Hirudo ad sanguinem, sicut spongia ad aquam, sicut flamma ad stipulam: cum omni simplicitate, sinceritate, securitate, amorositate, fiduciâ, acquiescentiâ, proiectione, immersione, æternalitate.

PRAXIS.

SApientia Increata, propter nos autem incarnata Christe IESV. Oh! quantùm impendisti, quantum profudisti totius Substantiæ tuæ pro me! Pro me inquam: qui minimâ gratiâ tuâ, fui semper indignus: & nunc etiam insuper illius existo ingratus. O mi IESV quàm insuperabilis est Bonitatis tuæ super me immensitas! quæ cohiberi nequit à sui suprà me profusione, etiam istâ perenni meâ ingratitudine, atque indignitate: sed vsq; modò manat, & promanat super me. O abominabilis ingratitudo mea! quousque mecum eris? quousque non facesses procul, & procul à me? quousque Amatori, quousque Amori meo IESV, molesta, & onerosa eris? Recede à me, & excede ô pestis, ô virus Boni mei vniuersi, excede in æternùm. O Anima mea: ab IESV sic dilecta: saltem nunc, & ex nunc, ardesce Amore Amatoris, Amorisque huius tui: adfige te, adglutina, adcresce huic tuæ mamillæ, huic Matri, vndique lac miserationum, atque gratiarum, beneficiorum & amorum, efficacissimorum & incessabilium, super te jugiter, perenniterque scaturienti: atque profusione profusissimâ profundenti.

EXERCITIVM VII.

Erga Sapientiam Incarnatam per Gratiarum actionem pro Gratuito illius in nos Amore.

1. Re-

1. RECognoſces DEVM pro tuâ, omniumque Hominum ſalute incarnatum eſſe.

2. Incarnatum autem ſine vllius ſui commodi intuitu: ſed purè gratis, ex amore atque commiſeratione tui, & ſimul aliorum omnium Hominum.

3. Non etiam eum pellexerunt aut pertraxerunt ad hoc vllæ merita, vllæ dignitates, vllæ excellentiæ, vllæ ſingularitates tuæ, aut aliquorum aliorum.

4. Quin imò retrahebant illum infinitæ, certò, certiſſimòque præuiſæ, & perſpectæ indignitates, & ingratitudines, ſterilitates, moroſitates, malitiæque, tam tuæ, quàm omnium reliquorum hominum. Quibus non obſtantibus, ad incarnationis ſuæ omnem Dignationem deſcendere non abhorruit.

5. Reddes, tuo, omniumque hominum nomine, grates quàm gratioſiſſimas, huic tuo Amatori, pro hac Dilectione, atque commiſeratione.

6. Ex hoc ipſo gratitudinis gratiarumque actionis affectu, totam tuam, quin etiam omnium hominum, imò & vniuerſarum ſingularumque Creaturarum, Vitam, Actionem, Entitatem, atq; Subſtantiam, deſtinabis, exercebis, offeres: æternaliter, ad omnem quàm gratiſſimum Guſtum, huic eidem DEO: pro te, & pro omnibus Hominibus Incarnato.

7. Petes ab eodem, per iſtam eius Charitatem Dignationemq; miſericordiſſimam, atq; gratiſſimam, vt te aliquando, imò quàm primum, atq; ſtatim, iuxtà beneplacitum cordis ſui, extrahat ab omni admixtione Creaturæ, ab omni Amore tuo proprio, ab omni proprietate, libertate, propenſione, quiete, pondere ſenſualitatis, & concupiſcentiæ, vſq; ad omnem denudationem affectûs.

8. Introducat autem te, in Se, atque ſimul Se in te, vt tu in illo, & illo, & per illum viuas, viciſſimque ille in te, & te viuat: iuxta illam normam Apoſtolicam: Viuo ego, iam non ego, viuit verò in me Chriſtus: tranſmutando te in ſuum Spiritum, & in

in indolem naturamque cælestem. Imbuendo te moribus suis, amore suo, omnibusque studijs propensionibus, votis, ac interioribus suis. Faciendo quoque te mancipium atque Sponsum Voluntatis suæ, pabulum Charitatis suæ, obiectum subiectumq; ac materiam occupationis, operationis, delectationisque suæ, perennis, & æternæ.

PRAXIS

SApientia Increata pro nobis autem incarnata IESV Christe. Incarnata verò ex puro Amore, & gratuitâ miseratione super me perditum, sine vllâ tuâ commoditate ac necessitate: sine vllo meo, omniumuè nostrûm merito, aut dignitate. Ago tibi gratias meo, & omnium hominum nomine, me item ipso toto, omnibusque, & singulis hominibus: pro hac incomprehensibili, & incompensabili, & gratuitissimâ Charitate, atque miseratione super nos tuâ. Et per eam ipsam: mendico à te, toto me, totoque vniuerso: vt me, vel nunc statim, vel quando Tibi meliùs placitum fuerit, eliberes, atque extrahas, ab omnibus Creaturis, & affectionibus creatis: inprimis verò à me ipso, & ab amore mei, à libertate, à propensione, à fiduciâ, à proprietate, à gustu, à quiete, à sensualitatis pondere, à concupiscentiarum illecebrâ, ab omni denique fæcè, & nidore creato: vt nullatenus ad vllam creaturam, aut ad meipsum, propter meipsum incliner, sed liberatus & expurgatus ad purum, ab omni fermento proprij, creatique amoris, in Te totaliter, plenè, intimè transferar, & transeam, & transfermenter, interiora tua subintrem, & superinduam, in spiritum tuum transsubstantier, moribus tuis, indoleq; tuâ imbuar, amere tuo transflammer, vitâ, præsentiâ, gratiâ, efficaciâ tuâ, penetrer, & transradier, fiamq; mancipium, & Sponsus Voluntatis tuæ, occupatio cordis tui, subiectum operationis tuæ, cibus & pastus Animæ Deitatisq; tuæ in Æternùm.

EXER-

EXERCITIORVM PARS VII.

ERGA

IESVM Christum pro nobis Passum.

EXERCITIVM I.

Qualis propter nos IESVS factus: tales nos propter illum fiamus.

1. STatue tibi ob oculos Cordis IESVM Passum, liuidum, sanguinolentum, conuulneratum, concisum vulnere super vulnus, de Cruce pendulum, mortuum.

2. Intuere & inspice illum diligenter totum: ex omnibus circumstantijs, Personæ, Naturarum, Dignitatis, Innocentiæ, Sanctitatis, Sapientiæ, Omnipotentiæ, Bonitatis, Charitatis; Ex Paupertate quoque, contemptu, humiliatione, maledictis, calumnijs, tormentis, vulneribus, doloribus, morte: Ex Virtutibus, Amoris DEI & nostri, Puritatis, Castitatis, Obedientiæ, Mansuetudinis, Patientiæ, Modestiæ, Affabilitatis, Benignitatis, Prudentiæ, Iustitiæ, Misericordiæ, Temperantiæ, Fortitudinis. In Patrem reuerentiæ, in voluntatem DEI resignationis, Veritatis, Zeli gloriæ DEI, & salutis nostræ, &c. Ex officijs quoque Summi Sacerdotis, atque Pontificis, Regis, Legislatoris, Patris, Pastoris, Magistri, Ducis seu Imperatoris, Medici, Sponsi, Aduocati, Pacificatoris, Hostium nostrorum debellatoris, Redemptoris, Sanctificatoris, Iudicis, Saluatoris nostri.

3. Recordare illum talem esse propter te: hoc est, propter salutem tuam, propter peccata tua, propter Amorem tui, quo amat te, & quo amari vult, ac debet, à te: denique propter exemplum tibi ad imitationem dandum: ait enim; Exemplum dedi vobis, &c. Christus Passus est, vobis relinquens exemplum, &c.

4. Cogita, atque delibera, & decerne: quo ille dignus sit? quid tu illi debeas? quomodo velis ei retribuere gratiam pro gratiâ? quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi? quid dabimus Homini isti, per quem omnibus bonis repleti, omnibus malis miserijsque erepti sumus? &c.

5. Non potes aliter, nec meliùs, nec gratiùs, nec condigniùs, quàm Amorem Amore rependendo: Amore autem, quàm efficacissimo, inflammatissimo, generosissimo, robustissimo, constantissimo, insatiabilissimo. Et præterea, imitatione quàm accuratissimâ, quàm deuotissimâ, quàm plenissimâ, vestigiorum, exemplorumque illius.

6. Constitue itaque & propone, viuacissimis, resolutissimis, capacissimis, & irreuocabilibus omnino propositis, totum te in hoc conferre, atque conuertere; per omnem vitam tuam, perq; omnes actiones, internas, externasque tuas: vt ad viuum, exprimas in te, IESVM, transformerisq;, & prorsùs transeas in ipsum: reddasque te Christiformem, ac planè alterum ipsum; tam in Corpore, quàm in Corde, Animoq; tuo: tam in desiderijs, quàm in factis, studijsque tuis, vt tu viuas in Christo, & viuat in te Christus: regnet, ac triumphet, emineatque in te Christus.

7. Christus autem ille Pauper & non habens vbi caput suum reclinet. Christus ille contemptus, & opprobrijs saturatus. Christus ille afflictissimus & dolentissimus, Vir dolorum, & sciens infirmitatem. Christus ille patiens, & patientiâ miserijsque, ac ærumnis satiatus. Christus ille Humilis Corde. Christus ille obediens vsque ad Mortem Crucis. Christus ille, non quærens gloriam suam, sed Patris. Christus ille cuius Cibus fuit, vt

fa-

facerct Voluntatem eius, qui misit illum. Christus ille Benedi-
ctus in gloria Patris, sed pro nobis factus Maledictum. Christus
ille Sapientia, Iustitia, Sanctitas, Veritas; sed propter nos stultus,
insanus, dęmonium habens, in furorem versus, homo non à Deo,
sed blasphemus, sed seducens turbas. Christus ille Bonus Pastor,
qui non solum Verbo veritatis, & vitæ, non solùm Carne & san-
guine suo pascit nos, sed etiam Animam suam posuit, & ponit,
pro nobis, vt oues eius Vitam habeant, & abundantiùs habeant.

8. Talis Christus formetur in te, talis in virum perfectũ crescat
in te, in mensuram ætatis plenitudinis suæ: talis viuat in te, & tu
non viuas in te, sed viuas in eo: vt iam vltrà non viuas tibi, sed vi-
uas ei, qui pro te mortuus est: vt absit tibi in vllo aliquo gloriari,
nisi in Cruce Domini nostri Iesv Christi: per quem tibi mundus
Crucifixus sit, & tu quoque mundo. Talem Christum prædica:
Vitâ, & Verbo: & pro tali Legatione fungere, tanquam Deo ex-
hortante per te, & omnibus pænitentiam annunciante, vt recon-
cilientur Deo. Talis Christi, Charitas vrgeat te vt non possis
non loqui, & non prædicare Christum Crucifixum, Iudæis scan-
dalum, gentibus stultitiam, falsis fratribus neglectum & vilita-
tem, ipsis autem Electis, Dei Virtutem, & Sapientiam, & Veri-
tatem, & Vitam æternam. Talem Christum indue, vt exspolia-
tus veterem hominem, nouum indutus viuas, ac incedas: exhi-
beasque te in omnibus exemplum bonorum operum, per arma
justitiæ, à dextris, & à sinistris; per gloriam, & ignobilitatem;
per infamiam & bonam famam; per prospera & aduersa. Talem
Christum indue, qui pro omnibus mortuus est, etiam inimicis: vt
tu quoque libenter sustineas impendi, & superimpendi pro A-
nimabus redemptis morte Christi: exoptesque Charitate non
fictâ, sed sincerâ, anathema esse à Christo, pro fratribus tuis in
Christo: vt te vno, & solo, & toto obstruatur porta infernalis,
ne vllus ampliùs Christi sanguine redemptus, descendat in æter-
nam corruptionem, & combustionem.

9. Pete gratiam istam à Christo, per vulnera Corporis, visceraque Charitatis ipsius Christi, vt in talem transformeris Christum, efficaciter, ardenter, innocenter, constanter, libenter, mansuetè, propter amorem, ex amore, in amore, cum amore, deniq; ipso Amore.

PRAXIS.

JESV in tormentis posite, atque in congeriem omnium dolorum traducte, ex omni decore Diuinitatis, & Humanitatis exute, in abyssis miseriarum, calamitatum, & indignitatum, propter mè demerse, atque sepulte. Ecquid tandem retribuam tibi, tanto, talique amatori, qui me amasti Charitate, & immensitate: ego autem non possum ad reddendum sufficere, nisi cum amoris pauperculi modicissimâ, & planè guttali admensione. O mî robustissime Amator IESV, compensa tibi Amorem omnem in me tuum, ita quidem sicut potes, scis, & vis, at specialiter per viam hanc: vt facias me quàm simillimum Tibi: vt me Crucis tuæ omnis, quàm copiosissimâ participatione digneris: vt in me nihil permittas, aut sustineas, quod communicatione, societateque Dolorum, Contemptuum, Dignationum, Exinanitionumque tuarum non sit condîtum, non imbutum, non planè repletum, fermentatumque, sed omnia sint mihi Cruciformia, & ego totus sim alter, Tu Christus Crucifixus.

EXERCITIVM II.

Quàm nos Christo Passo dissimiles simus.

1. STatue tibi ob oculos seu mentis seu Corporis passum IESVM.

2. Intuere illum quàm accuratissimè in hoc eius statu, in quo à plantâ pedis, ad vsq; verticem capitis non est in eo sanitas.

3. Quem ille subire dignatus est pro te, tum ne talis tu esses, imò longè in deteriore; quia in iræ DEI, & damnationis æternæ: tum vt in statu salutis, ac vitæ, beatitudinisq; æternæ esses, à quo æter-

æternaliter, cum impoſsibilitate, & deſperatione recuperandi, tuâ iniquitate excideras: reducereris autem ad eum Miſericordiâ, & Charitate DEI, Meritis, & Paſsione, atque Crucis Morte Redemptoris, Obſeruatione Doctrinæ, & imitatione Morum, Virtutumque Saluatoris.

4. Animaduerte, quàm tu ſis huic tuo Redemptori & Saluatori, & pro Charitate, Meritiſque ingratus: & Doctrinæ, Morumque, ac Virtutum exemplis per omnia diſſimilis.

5. Imò, & quam totis viribus tuis, perpetuiſque conatibus, atque induſtrijs tuis, hanc diſsimilitudiuem conſecteris, ſimilitudinem autem defugias: planè ac ſi in hoc ſita ſit vniuerſa Chriſtiana profeſsio, aut perfectio; quàm maximè, longiſsimè, à Chriſto Paſſo, Humili, Manſueto, Paupere, contempto, fatigato, crucifixo, exinanito, innocente recedere.

6. Chriſtus namque in hac vitâ mortali viuens, perpetuò crucem ſuam baiulauit: paſsioniſque ſuæ amariſsimum calicem bibit: at nos etiam nomen, etiam vmbram, etiam guttam paſsionis Crucis, caliciſque horremus, & abominamur. Chriſtus, huius mundi & ſubſtantiam, & iactantiam, & voluptatem penitùs penitùſque reſpuit: nos toti, & cuncti, concupiſcentiâ Carnis, concupiſcentiâ oculorum, & ſuperbiâ vitæ, fameſcimus, exedimur, abſumimur. Chriſtus Anguſtam ſemitam, & arctam portam, quæ ad Vitam ducit, & iniuit ipſe, & ineundam edixit: Nos tamen lata porta, quæ ad perditionem ducit, delectat, detinet, & in præcipitium damnationis deuoluit.

7. Leges Chriſti, & Sapientiæ DEI æternæ Incarnatæq́; in quibus eſt Salus, & Vita, & beatitudo; nobis mera ſunt deliramenta, & ſtultitiæ: Chriſto, Spiritûs paupertas, Beatitudo eſt: nobis abominatio cordis eſt. Chriſto, beati ſunt qui lugent, nobis lugere, & deflere peccata, miſeria eſt. Chriſto, beati ſunt qui eſuriunt, & ſitiunt Iuſtitiam: nos Iuſtitia, & Sanctitas, & perfectio Chriſtiana minimè delectat, delectat autem licentia vitæ, ſolli-

 citu-

citudines diuitiarum, gloriolæ ab inuicem consectatio, proximos quoslibet negligendi, aut iniurijs afficiendi nequitia? Deniq; Christo contraire, Vita nostra est.

8. Erubesce, quòd tam longè absis ab istâ IESV similitudine. Erubesce quòd tam horrescas illi assimilari, quod tantis eius ærumnis, malitiâ tuâ, & perditione, malitiam secuturâ, causam dederis: quòd tam paruos, & raros, fructûs colligas ex tantis eius laboribus, sumptibus, sudoribus: quòd tantis eius beneficijs & amoribus tam ingratum te exhibeas: quòd tanta tamq; indigna mala pro tantis bonis & donis retribuas.

9. Excitabis, & exiges ab ipso te alacritatem, & generositatem, cordialem ad patiendum, ad desiderium & famem patiendi, ad gustum in tribulationibus, in humiliationibus, in ignominijs, in doloribus pro Domino, & cum Domino, in Corpore, in Animâ, in personâ tuâ, aut etiam tuorum, in bonis externis, internisque, naturalibus, spiritualibus, in honore, famâ, dignitate, officio, in libertate, in delectatione, in consolatione, in omnibus omnino circumstantijs, in omni mensurâ, in omni consecutione & clausulâ: & quidquid demum visum fuerit DEO, reputans pro summè singulari, eximiâque Gratiâ, si te dignum iudicauerit, vt patiaris, & humilieris, &, in passionibus, humiliationibusq; sepeliaris: pro nomine quidem, neq; tamen quasi pro nomine suo, sed quasi pro vilitatis & iniquitatis tuæ commerito.

PRAXIS.

IESV in Doloribus posite, atque in Calamitatibus planè propter me demerse & defixe. Heu me! qualis Tu es propter me, & quàm ego dissimilis tibi in hoc statu tuo? quàm potiùs præ erubescendâ mollitie meâ horreo, & erubesco, & fugio esse similis tibi, vel in modico: licet hic ærumnosus status omni iure est mihi debitissimus, quippe qui incomprehensibiliter sum vilis, & peccator, & omnis supplicij reus. O mî vnice Amator, &

Be-

Benefactor IESV, largire mihi, Paſsionis tuæ, cuius quidem præ omnibus alijs peccatoribus ego maxima ſum cauſa, fructum hunc præcipuè: vt fiam Tibi quàm ſimillimus, in paſſionibus, in afflictionibus, in contemptibus, in paupertate, in doloribus, in opprobrijs, in Cruce, in Morte. O mî IESV: ſuſtenta, corrobora, vires, & animos adde: perſeuerantiam, & efficaciam largire, huic miſello, patiendi tecum & pro te deſiderio: & fac me dignum, habere conſortium, & guſtum, & famem Crucis tuæ.

EXERCITIVM III.

Quid IESVS Paſſus loquatur ad nos?

1. Statue tibi ob oculos Cordis, IESVM Paſſum, & vndique ærumnis circumdatum; iuxtà illud Propheticum: Veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me.

2. Intuere illum accuratè in hoc ſtatu poſitum, non habentem ſpeciem, neque decorem, ſed totum quaſi leproſum, nouiſſimumque virorum, & percuſſum à DEO, atque humiliatum propter Te.

3. Aures ſi habes audiendi; arrige: ad audiendam vocem ſermonum huius Prophetæ atq; Concionatoris: (Patris, Magiſtri, Medici, Domini, Benefactoris, Amici, Legiſlatoris, Sponſi, &c.) ad te non tam Ore, aut Verbis, quàm Vulneribus & Doloribus, ſanguineiſque guttis, & lachrymis perorantem. Dicit ergo tibi:

1. Ego ſum paſtor ille bonus, qui animam meam poſui pro te.

2. Maiorem Charitatem habet nemo: quàm vt Animam ſuam ponat pro Amicis ſuis: ego autem poſui pro inimicis, pro ingratis, pro inutilibus, pro viliſsimis, quorum vnus, & primus es tu.

3. O vos omnes, qui tranſitis per viam præſentis vitæ, attendite, & videte, ſi eſt Amor, ſicut Amor meus: & ſi eſt Dolor ſicut Dolor meus: ſi eſt ſumptus, ſicut ſumptus meus?

4. Ecce quomodo dilexi te? Vide quanti mihi conſtes? attende

de quanto labore ſudatum eſt, vt exiret à te rubigo tua, & egreſſa non eſt.

5. Quis ſum ego? & Tu quis es? quid ego egi ac pertuli pro te: & tu quid pro me? imò, quid tu non egiſti, atque etiam pertuliſti, protuliſtique contra me?

6. Quid debui (potui) vltra facere vineæ meæ, & non feci? Lapides collegi ex eâ, ſepem circumdedi ei, fodi in eâ torcular, plantaui vitem electam: ædificaui in eâ turrim; locaui eam agricolis, omnem palmitem non ferentem fructum præcidi, & purgaui: vt fructum plus afferret: expectaui triennio, & triennio, vt faceret vuas, fecit autem labruſcas, fecit etiam ſpinas: & vua eius vua fellis, botri amariſſimi: fel draconum vinum eius.

7. Si in viridi Ligno me, hæc fecerunt peccata tua: in te arido quid fiet?

8. Quo vltra argumento comprobabo tibi, ô homo, Amorem meum erga te, & ſollicitudinem meam pro te? Quibus pretijs emam à te, vt diligas me? quibus laboribus, aut meritis emerebor apud te obſequium, fidelitatem, ſinceritatem, conſtantiam? quibus Armis aut Machinis expugnabo Cor tuum, vt ſubijciam mihi, vt conuertam ad me, vt adhæreſcere faciam illud mihi?

9. O quouſque diſſolueris filia Vaga, inſipiens Anima: quouſque fodies tibi Ciſternas diſſipatas, non valentes continere, neque exhibere aquas ſalutis, ſed tantùm aquas ſalſas, & amaras valde?

10. O Anima dilecta, & electa, de millibus vna: Cur deſeris me, & recedis à me, & vadis poſt amatores multos? & certè illi non ſunt Amatores, ſed illuſores, ſed inimici, ſed proditores, ſed deſpoliatores, ſed vulneratores, ſed interfectores tui. Quid inueniſti in me DEO, Redemptore, Patre, Medico, & Sponſo tuo, iniquitatis; vt diſpliceam tibi, & poſt tergum tuum abijcias me? quid verò bonitatis, & ſalutis, & amoris inueniſti in Æmulis, & Aduerſarijs meis, magis autem in hoſtibus & mactatoribus,

bus, deuoratoribusque tuis, vt præponas eos mihi, & vadas post eos ad indubitatam perditionem!

11. Quousque facies me pendere in Cruce, non Iudæorum sed scelerum tuorum? quousque configes me, quousque flagellabis, quousque spinis coronabis, quousque blasphemabis, quousque Barabbæ postpones me, quousque dabis in escam meam fel, & in siti meâ potabis me aceto? quousque iterum iterumque crucifiges tibi ipsi me, & ostentui habebis me? quousque inimici mei os suum aperient super me, & amarissimas amaritudines improperabunt mihi, quia plus illos dilexisti quàm me: & quia ampliùs ab illis emeruisti æternam mortem, quàm æternam vitam à me?

12. Ad vos ô Pastores Ouium mearum isti sunt sermones mei: Os meum patet ad vos: & cor meum vulneratum atque dilatatum est. Emi mihi Animas non auro, neque argento, neque corruptibilibus, sed pretioso sanguine meo, quo totus rubeo, sed lethalibus vulneribus quibus concisus sum & emorior. Has vobis curandas, pascendas, commisi: has vos in curam vestram suscepistis, harum lacte vescimini, harum lanâ operimini, harum salute ego non gaudeo, sed earum perditione improperat mihi diabolus, & saginatur ac repletur infernus: Vos ergo effugietis Iudicium meum, cùm venero ad requirendum de manibus vestris sanguinem tam pretiosarum mihi Animarum? Ah! quomodo vos effugietis qui tantam neglexeritis salutem!

4. Potes & vltima septem Christi verba, huic ipsi negotio, id est, sermoni ad nos Dominico accomodare.

1. Exorat Christus suis Crucifixoribus Patrem: & te non exorabit, vt benignum & amantem te exhibeas erga fratrem?

2. Commendat Matrem Ioanni, & Ioannem Matri: commendat & tibi eandem Matrem suam: tum ipsissimam Genitricem: tum eam quæ tua in spiritu Mater est communitatem. Et accepistinè vtramque in propria?

3. La-

3. Latroni Paradysi consortium promittit Christus, & largitur: quæ sors nulli etiam discipulorum à Domino contigit: nimirum publicani & meretrices, & peccatores, & latrones præcedunt ad Regnum DEI, filij autem regni eijciuntur foras. Nempe non sublimitas statûs, sed virtutis in statu sublimitas, & feruor in studio placendi DEO: placet DEO.

4. Consubstantialis, & coæternus Patri Filius, subtractam suæ Humanitati ad horam protectionis partem lamentatur: Nos etiam ridentes, iocantesque effugimus, & effugamus à nobis DEVM nostrum: cogimusque ipsum, vt vel nolens derelinquat nos.

5. Sitire se protestatur IESVS: & Calicem quidem aquæ frigidæ: sed magis infinities salutem nostram, amorem nostrum, ardorem & constantiam nostram, fructum gloriæ suæ & salutis Animarum; Et quis, quotusque est, qui expleat sitim Domini?

6. Consummatum esse suum laborem, Amorem, Dolorem, Opus suum, Dominus asserit pro nobis: cùm nos pro DEO nequidem inchoauerimus.

7. Non soli Patri suo commendat in manus Dominus IESVS Spiritum suum: etiam cuilibet Fidelium suorum commendat eundem. Neque satis est illi, quòd in manibus Patris æterni sit; vult etiam illum in nostris Cordibus, Amoribus, Manibus, Operibus esse, manereq; non tantùm viuentem ac securum, sed etiam vegetum, etiam succrescentem, etiam superadultum vsque ad mensuram ætatis plenitudinis Christi. Spiritum Christi, qui non habet: hic non est eius.

5. Hos, similesque sermones Passi & Crucifixi IESV audiens, deliberabis, judicabisque tecum ipse, quid te respondere ad hæc Domini dicta par sit: respondebisque statim, & quidem magis affectibus, quàm vocibus, Corde potiùs quàm ore, opere & effectu, potius copioso, quàm sterili affectu.

PRA-

PRAXIS.

IESV in doloribus demerse, atque in Virum & Regem ærumnarum transformate, & non tam vulneribus concise, quàm totus vnum quoddam immane vulnus facte; Heu! quàm ista vulnera, tormentaque tua clamant ad me! heu! quomodo vim faciunt cordi meo clamore suo! Audio Domine, audio, ac planè etiam video, manibusque ipsis palpo, quid tu iustissimè requiras à me: & quomodo nullam excusationem, præter ignauiam meam, habeo coram Te. En Domine, en Cor meum, en Voluntas, & Intellectus, & Memoria. En Amor, & Libertas, & Honor. En Corpus, & Anima, & Vita, cum omnibus partibus, potentijs, sensibus, actibusque suis. En tota substantia mea, cum totâ capacitate suâ, tibi parata, tibi subdita, tibi reddita tibi donata, oblata, & deuota. O Domine, da quod jubes: & jube quod vis. Amorem jubes? da quod jubes, & jube quod vis, pati jubes? contemni jubes, laborare jubes, subdi jubes, condonare jubes, condemnari jubes, mori jubes? da quod jubes, & jube quod vis. Portio mea, Voluntas tua, & portio tua Voluntas mea: portio mea Sanguis tuus, portio tua sanguis meus: portio mea Dignitas tua: portio tua dignitas mea: portio mea Substantia tua: portio tua substantia mea, in æternùm.

EXERCITIVM IV.

IESVS Passus, Aquæ Medicæ, in ablutionem, & sanitatem.

1. STatue tibi ob oculos IESVM Passum.

2. Inspice illum diligenter in hoc eius admirabiliter miserabili statu, esse velut Balneas, & Medicas aquas: in ablutionem & sanationem omnium morbidorum.

3. Considera hoc balneum: tibi quoq;, vnà cum Mundo vniuerso, præparatum & instructum: ac te ad illud inuitari. Inuitant

voces illæ; Omnes sitientes venite ad Aquas. Et, erit fons patens domui Israël ad ablutionem peccatoris & menstruatæ. Et, venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos cibo meo, potu meo, medicatione meâ. Et adhuc; Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, & dabo vobis Spiritum nouum, & viuetis.

4. In hoc balneo te demerge: atque in his thermalibus fontibus; sudore, sanguine, lachrymis, laboribus, tormentis, opprobrijs, contemptibus, egestate, morte, meritis, & gratijs IESV Christi exundantibus: ac propter te manantibus.

5. Lauare in his aquis tanquam immundus: calefias tanquam tepidus: conforteris tanquam debilis: ditescas tanquam egenus: saneris tanquam morbidus: sanctificeris tanquam profanus: nobiliteris tamquam vilis: excoquaris tamquam sordibus immistus: pretium & pondus acquiras tanquam pretij & valoris nullius: coram omnium, at inprimis coram Diuinis oculis.

6. Habet quidem Ecclesia Christi multiplex balneum: in quo filiorum eius Corda & Animæ abluantur, sanentur, sublimentur. 1. Est enim Balneum Pænitentiæ tam Virtutis, quàm Sacramenti: quod planè huic ablutioni sanationiq; Animarum contritarum corde, institutum est. 2. Est etiam Balneum Charitatis in DEVM atque proximum, quâ dimittimus, vt etiam dimittatur nobis. 3. Est quoque balneum communicationis dolorum atque passionum Christi, propter Christum. 4. Est etiam Balneum Iustitiæ, tribulationis, & castigationis Diuinæ Paternæ, quo in Virga filiorum corripimur, erudimur, emundamur. 5. Est insuper Balneum Gratiæ & miserationis Diuinæ, pro quo ille supplicabat, qui dicebat DEO; amplius laua me ab iniquitate meâ. Et; lauabis me, & super niuem dealbabor. Et; Miserere mei DEVS secundùm magnam Misericordiam tuam. 6. Est quoque Balneum Misericordiæ & Eleemosinæ: quæ sicut aqua ignem, ita

ex-

extinguit peccatum: vnde Dominus ait: Quod superest, date Eleemosinam, & ecce omnia munda sunt vobis.

7. Ad ista verò omnia balnea, accedit, & accedere debet balneum pretiosissimi Sanguinis, Mortis, & meritorum IESV Christi: qui est Agnus Dei, qui peccata mundi tollit, abluit, emundat.

8. Omnium prædictorum balneorum vsum fac tibi familiarem & frequentem: at balnei Sanguinis, Meritorumque IESV Christi, fac vsum tibi omnino familiarissimum, ac non tantùm quotidianum, verùm assiduum, atque adeo continuum, ita vt nulla sit actio, nulla passio, nulla commotio tua interior, exteriorue, quam non sanguini Christi intingas, meritis eiusdem vnias, & appreties: & coram DEO acceptissimam reddas.

9. Quod ipsum factitare proderit, & Christo, eiusque Patri æterno placebit: cùm aliorum quoque omnium, quos in Charitate Christi diligis, (debes autem, omnes, & singulos proximos, etiam inimicos, ingratos, inutiles, ignotos,) specialiter tamen speciali ratione in Christo tuorum, personis, actionibus, necessitatibus, &c.

PRAXIS.

IESV in Cruciatibus immerse, & propter me, lachrymis, sanguine, doloribus, sudore, vulneribus, ignominijs, morte, meritis, gratiâque redundans, O quam pretiosum lauacrum! ô quam copiosum & plenissimum salutaris medicationis balneum præparasti Animæ meæ! Immergo & abluo me totum in eo, cum omnibus cogitationibus, locutionibus, actionibus, passionibus, occupationibus, negotijs, officijs, necessitatibus, curis, propositis, desiderijs, intentionibus, difficultatibus, partibus, potentijs, substantijs meis: præsento me, ac reddo, sic vniuersaliter, & totaliter ablutum oculis tuis Diuinis. Hoc Balneum tuum, est solatium meum, est refugium meum, est salus mea, est pretium meum. Hîc abluo maculas meas, hîc calefacio frigus meum

meum, hic conforto infirmitatem meam, hic suppleo omnes defectûs, egestatesque meas, neque meas tantùm, sed etiam omnium meorum in te: omnium etiam proximorum meorum: quos omnes vna mecum in balneis, fontibusque tuis istis æternaliter immergo, &c.

EXERCITIVM V.

IESVS Passus quantus Inimicorum Amator?

1. STatue tibi ob oculos Cordis IESVM Passum.

2. Diligenter intuere statum hunc eius, qualem in Passione & subijt, & sustinuit.

3. Peculiari intuitu dispice Amorem eius erga inimicos, erga persecutores, erga contemptores, erga ingratos, erga crucifixores. Etenim pro his moritur à quibus moritur: pro his fundit sanguinem, qui ipsum eius fundunt sanguinem: patitur pro te etiam, qui passionis eius causam dedisti, & qui eum Crucifixisti, qui eius Crucifixionem sæpiùs & sæpiùs repetijsti: qui sanguinem & mortem eius repetitò millies conculcasti: ita vt tibi incumbat justissimè affirmare de te, quod Paulus affirmauit de se. Venit Dominus IESVS peccatores saluare, quorum ego primus sum. An non potes tu cum Paulo, de hoc infelici primatu contendere?

4. Accede ad hoc amorosum, & erga proprios Crucifixores, hostesque Capitales, eosdemque simul inutilissimos, atque vilissimos, adeo mite, benignum, mansuetum, profusum, prodigumque Cor: atque ex eo abundanter hauriendo, inebria te Amore cordiali inimicorum, ingratorum, contemnentium, oblocutorum, persecutorumque tuorum quorumcunque, & qualiumcunque.

5. Exardesce Amore sincero inimicorum, & quorumcunque aduersariorum: & consuesce amare illos exemplo Christi Domini, ex corde pleno, & ex Charitate non fictâ.

6. Maximè verò propterea, quia hic ipse IESVS, Dominus, DEVS-

DEVSq; tuus, hos ipsos inimicos tuos, Charitate perpetuâ dilexit, sanguineque suo pretioso, & amarâ crucis morte redemit: istamque omnem illorum in te malitiam, immenso dato pretio, tam apud æternum suum Patrem, quàm apud te ipsum, iam plusquàm abundè compensauit: vtquè tibi etiam ad Vitam æternam prodesset, commeruit.

7. Ama igitur illos, tanquam redemptos, & pretium sanguinis atque mortis Christi: obliuiscere: imò ne sentias quidem iniurias omnes tuas: pro quibus iam pretium adeo pretiosum & copiosum ab IESV persolutum recepisti: quin & quotidie recipis. Condona illis, sicut & Christus: quia & Christus donauit tibi: & quidem infinities plura, grandioraque debita; & donationis huius necdum est finis: quod tute ipse fateris, quando assiduè precaris, dimitte nobis debita nostra. Si irasceris, si vlcisceris, si vltionem desideras, vel expectas, si auersum animum in corde foues; totum hoc in IESVM redundat Passum: auersione tuâ, vltione, irâ, odio, amaritie cordis tui, pretium quod tibi IESVS iam persoluit contemnis: & minimè tibi gratum, aut æquum ostendis.

8. Vnius eiusdemq; debiti nemo duplicem exigit solutionem: debitum inimici apud te tui, iam tibi persoluit Dominus: vt quid ergo tu illam exigis per vindictam, per iram, per odium, per mali pro malo redditionem?

9. Iam verò attende ad illud: Inimicus, contemptor, malefactor, detractor, calumniator, damnificator, tuus, talis licet sit, est nihilominus idem DEI Patris cælestis, sicut & tu Filius: est Christi DEI Hominis sicut & tu frater: est tuus in Christi sanguine (quo & tu, & inimicus tuus redempti, & regenerati in DEI filios estis,) consanguineus & germanus. Dum tu inimicum malè perire aut perdere vis, optas, satagis, gaudes; vide quid agis? Nonne DEO Patri filium, Christo fratrem, tibi consanguineum, atque fratrem in Christo, perire vis? Et quâ fronte, quâ fiduciâ, ad

ad DEI misericordiam, ad Christi gratiam, attollere animam tuam, exposcereque debitis tuis veniam, expectare, promittereque tibi salutem præsumis? ô Caim: quid respondebis Domino quærenti; Vbi est Abel frater tuus?

10. Dispice: quàm pridem in hac Christi Passi inimicorum Amatoris scholâ commoreris: quàm pridem, & quàm sæpè hanc de Amore inimicorum lectionem prælegi, explicarique tibi, à Christo, Passo pro inimicis, audias: & eandem in libro Sacratissimæ Humanitatis eius, cruentis vulnerum characteribus scriptam, imò sculptam relegas: quàm verò parum hactenus in hac Amandi inimicos, Christi Passi scholâ, & in hac supereminentis Charitatis eius scientiâ profeceris: quàm contraria huic doctrinæ sapias, sentias, cogites, loquaris, facias?

11. Nunc ergo statim incipe, condiscere hanc linguam, atque Christi Passi sapientiam: ac si, vel olim, vel in præsenti, ab aliquo offensus es, vel te auersum Animo sentis, dona totum Christo Passo, & propter Christum inimicis tuis omnibus, & singulis: sciens tibi non solùm ad plenum ius & æquum, sed etiam ex superefluentiâ, pro omnibus debitis à Christo Passo esse satisfactũ.

PRAXIS.

JESV in doloribus, & ærumnis, pro me demerse, atq; pro tuis inimicis, & crucifixoribus, ex tuâ ineffabili Charitate patiens, iramque Patris tui æterni, iustissimam ab eis auertens, ac veniam eisdem impetrans, mihi verò luculentissimum, efficacissimumq; exemplum, ac magisterium Amandi Inimicos exhibens, atque hanc dilectionem, & iniuriarum condonationem, atque obliuionem, nec non in beneficentiâ pro malefactis sepultionem, apud me redimens, atque satisfaciens; Omnibus Domine, omnibus, vndecunque mihi aduersarijs, inimicis, ingratis, molestis, contrarijs, detractoribus, malefactoribus, censoribus, contemptoribus, illusoribus, dimitto, & condono: & vincere mala eorum in bo-

bono, bonoque pro malis reponere volo ac statuo : ex corde, perfectè, propter te, in perpetuum. Volo illos & amo tanquam meos, magis autem tuos, in sanguinis tui pretiosi communione germanos, atque filios, vnoque mecum pretio pretiosissimo redemptos, ablutos, sanctificatos, regeneratos. O mi IESV inimicorum Amator, & in eorumdem dilectione noster instructor : da mihi in hac doctrinâ tuâ, tandem tandem, semper magis ac magis proficere : vt per omnia efficiar tuus discipulus, & frater, & filius, inimicorum propter te, amator sincerus : neque vllius, inter eos, & inter amicos, quantum ad Amorem eorum, discriminis positor æternus.

EXERCITIVM VI.

IESVS Passus, quantus DEI Patris, eiusq; Gloriæ, & Voluntatis Amator?

1. STatue ob oculos Cordis tui IESVM passum.

2. Eius hunc lachrymabilem luctuosumq; statum, quàm accuratissimè, penitissimeque introspicies.

3. Ex hoc eius statu, atque ex hac miserabili specie conijcies, imò dispicies, Amorem ipsius erga suum Patrem æternum : nec non pro gloriâ illius zelum, & denique ad eiusdem Voluntatis omnia mandata atque placita subiectissimam promptitudinem, promptissimamque subiectionem.

4. In omnibus Creaturis nullam inuenies, quæ maiore in DEVM æstuauerit, & æstuet Charitate quàm IESVS. Cuius rei euidentissimum specimen habes: in eius Incarnatione, Vitâ, Passione, ac Morte. Neminem inuenies, qui pro DEI gloriâ plura, & grandiora egerit, atque pertulerit, qui eius Honorem maioribus impensis, grauioribus laboribus, robustioribus & constantioribus studijs, magnificentioribus & illustrioribus exemplis operibusq; procurauerit, promouerit, promeruerit, stabiliueritque, quàm IESVS : quorum omnium in totâ quidem Vitâ, inque omnibus mo-

momentis Vitæ, at potissimum in morte luculentissima elucent specimina, atque exempla.

5. Neminem inuenies, cui DEVS grauiora, durioraque, ac omnibus difficultatum, arduitatumque generibus exaggeratiora proposuerit, ac imposuerit mandata: quiuè magis fuerit seruus, ac mancipium per omnia Diuinæ Voluntatis, & quo illa magis abusa sit, in omni genere vilium, abiectorum, difficilium, Heroicorum, indignorum eius personâ operum, & obsequiorum: qui eam magis promptè, exactè, in omni puncto, in omni horâ, in omni apice sit executus; qui eandem studiosiùs verbo, & opere, exemplo, & dispendio proprio, iacturâque bonorum omnium, omni magnitudine maiorum commendauerit, atque prædicauerit hominibus: qui sese eidem arctiùs adstinxerit, ac in eam, eiusque arbitrium & possessionem, totaliùs, pleniusque transfuderit, quàm idem Dominus IESVS, cuius totius rei absolutissimum paradigma habes, in omni quidem eius Vitâ & vitæ actu, sed potissimùm in ipsius Passione ac Morte.

6. Hanc arctissimam sui ad Voluntatem Diuinam adiunctionem, expressit perquàm mirabiliter, Dominus IESVS illis verbis suis; (Meus cibus est, vt faciam Voluntatem eius, qui misit me Patris, qui in cælis est.) Cibo viuimus: cibus in substantiam aliti, seu comedentis, transit, & suas ei inserit proprietates. Christus ergo Voluntate DEI passus, cibatus, nutritus, saginatus; & illa fuit substantia eius: ac eius qualitates, Christi fuêre qualitates, ac proprietates: adeoque totus Christus ipsissima Voluntas DEI fuit. Tu hinc disce; quâ obstinatione, seu obfirmatione DEI voluntati adhærescere te oporteat?

7. Tale aliud Exemplar nec habebis, nec dabitur tibi in æternùm. Vnum tale in Monte Caluario, super Crucem, expansum, & affixum est. In hoc Exemplar, non tantùm Cor, & Oculos, sed etiam substantiæ Corporis, & Animæ vires defigere, implantare, & inserere te oportet. In hoc Exemplar, quò se quis perfectiùs trans-

transformat, illudq́ue in sese elaborat, eò est Patri æterno charior & propior, quia & IESV Passo similior.

8. Huic Exemplari quisquis difformis est, hic DEO ingratus est, quia secundùm Cor DEI non est: nec vllas qualitates habere potest, quibus DEO gratus reddi possit, sed necesse est, vt abiectus à DEO sit.

9. Iam igitur, inspice te quidem vno oculo, exemplar autem istud altero, teq́ue cum illo compara. An scilicet sic ames DEVM, quomodo illum amauit IESVS? An sic ardeas Zelo gloriæ DEI, quomodo arsit IESVS? an sic vnitus & transformatus sis in Voluntatem DEI, sicq́ue omnino sis eius mancipium redditus, quomodo fuit, & propter tuum quidem exemplum fuit, IESVS?

10. Recordare illius Dominici dicti: quando quærens, quæ esset Mater sua, quiuè fratres & sorores suæ, extendens manum in discipulos suos dixit: Ecce Mater mea, & fratres mei. Quicunq; enim fecerint voluntatem Patris mei, qui in cælis est, ipse meus frater, & soror, & mater est. Quo asserto Domini, planè ignoro, an quidquam magnificentiùs vnquam, & vspiam, in omnibus scripturis Sacris, de seruis DEI enunciatum sit. Quid enim magnificentiùs adpromittatur seruis Christi, quàm quòd possint esse, non tantùm sorores, non tantùm fratres, sed etiam Matres Christi? Et tamen veritatis æternæ verbum non potest non esse verum: sed quotquot sunt factores & operatores Diuinæ Voluntatis, tot omnino sorores, & fratres Christi sunt: quotquot autem etiam prædicando voluntatem DEI alijs quoque annunciant; illosq́ue factores Diuinæ voluntatis reddere student; tot quasi Matres ac Genitrices Christi per prædicationem fiunt.

11. Intuens itaque, tantum IESV passi, erga Patris sui æterni voluntatem, amoris studium; tantum gloriæ illius zelum; tantam eorum, qui DEI voluntatibus, siue exequendo, siue alios ad cognitionem, amorem, executionemq́ue illius trahendo, deuotissi-

tissimè inseruiunt, exaltationem, atq; cum ipsâ Dei Matre comparationem; intuens etiam tuam propriam eâ in re incomparabilem, inexcusabilemque ab IESV Passo dissimilitudinem; ex toto corde tuo, tepiditatem, & ignauiam tuam confiteberis: eam omni prorsus conatu radicitùs exues, totum autem te, ad faciendas, & ad prædicandas Dei tui voluntates transferes, atq; transfundes: vt faciendo quidem illas, frater ac soror; prædicando autem easdem, Mater Christi euadas.

PRAXIS

IESV pro me in doloribus posite, mihique, in Te Passo, tuæ in Patrem tuum æternum Charitatis, tui pro illius gloriâ zeli, tuæ ad ipsius dignissimam voluntatem subiectionis & adglutinationis exemplar præbens: confiteor, cum rubore quidem faciei meæ, meam supinam, & inueteratam in tui imitatione socordiam. Ecce nihilominus totus sum in virtute gratiæ tuæ, totus prostratus iaceo ad pedes misericordiæ tuæ, postulans & mendicans totâ egestate meâ, vt facias me germanum, & verum tuæ erga tuum Patrem Charitatis filium: vt facias me pabulum Zeli, ignemque insatiabilem in promotione Honoris Diuini: vt denique facias me æternale mancipium, voluntariumque iumentum, sanctissimæ, ac laudabilissimæ Voluntatis Diuinæ, sempiternæ Dominæ ac Sponsæ meæ.

EXERCITIVM VII.

IESVS Passus nobis bona omnia.

1. STatue tibi ob oculos IESVM Passum.

2. Intuere illum, in hoc doloroso, simulque fructuoso per omnia statu, quàm accuratissimè.

3. Intuere illum: vt nubem roridam, ex omnibus corporis sui sacratissimi membris, partibusque, sanguineo Rore stillantem, ac diffluentem. Hic ros, ros lucis est, ros dilectionis, ros salutis,

ros

ros vitæ ac beatitudinis æternæ. Vtinam hoc rore madeſcat vn-dique Anima tua. En ille ipſe loquitur tibi: Aperi mihi Soror mea Sponſa, aperi mihi. Caput enim meum plenum eſt rore: & cincinni mei guttis noctium. Ergo ſurge, de lectulo pigritiæ, ſur-ge de loco oſcitationis, ſurge de nido languoris, ſurge de laqueo periculoſæ cõuerſationis, ſurge de domo vanæ negotiationis &c.

4. Intuere illum: velut mamillam vniuerſi, tot papillas in ſe, quot vulnera hiantia habentem, & lac ſanguinis ſui, inter in-fantulos, lactenteſque ſuos fideles profundentem. Accipe, & ar-ripe haſce papillas diuinas: & ex eis totam interiorem IESV ſub-ſtantiam exſuge, atq; ebibe: vt tranſeas totus in totum IESVM: eiuſque mores, affectûs, ſtudia, perfectionem, & conſummatio-nem, tam gratiæ, quàm gloriæ æternæ, in te innaſci facias.

5. Intuere illum: velut monile pretioſiſsimum, ex ſelectiſsimis quibuſque gemmis vnionibuſque, artifice Charitatis manu ela-boratum, atque Animabus Sponſis exornandis deſtinatum, imò propoſitum, oblatum, expanſumq; in Cruce. Si es fidelis Spon-ſa IESV, ſi amans, ſi Charitate flagrans, ſi tuam paupertatem agnoſcens, aſſume iſtud monile, eoque caput, frontem, collum, pectus, aures, manus Animæ tuæ, dignè Sponſo tuo eodem IESV exorna. Placebis ſine dubio eius oculis, omnemq; gratiam co-ram illo inuenies, ſemperque eris coram eo pacem reperiens.

6. Intuere illum: veluti ſcutum impenetrabile, contra omnes aduerſitates tuas elaboratum, contra iram diuinam, contra ini-micas infernales poteſtates, contra timores, & perſecutiones hu-manas, contra tuam propriam concupiſcentiam, fragilitatem, malitiam. Hoc ſcuto protectus, ſaluaberis.

7. Intuere illum: velut Cor, & Animam, & Vitam Eccleſiæ, omniſque fidelis Animæ: quâ Animâ, totum Corpus Eccleſiæ, omneque illius membrum viuificatur, vegetatur, ac regitur: & ſine quâ Animâ, totum Eccleſiæ Corpus cadauer eſt inanime, & informe, ſoli ſterilitati, ſoli maledictioni idoneum. Sit ergo passus

passus IESVS, eiusque Mors, tibi Vita, sit Anima, sit salus, sit omnis vegetatio, vitalitas, robur, soliditas, vsq; in beatam æternitatem.

PRAXIS.

JESV dolentissime, & nos Passionis tuæ vigore saluans; esto quæso, mihi aridissimæ terræ ros irrigans, esto mamilla me lactantem lactans, esto monile, atque vestimentum pretiosum, nudum me, pauperemque vestiens, & ornans. Esto scutum me vndique circumdans: Esto Cor, & Anima mea, me viuificans, & æternæ vitæ participem faciens: in quâ ego, Te, cum omnibus redemptis tuis exaltem, & magnificem, vnà cum æterno tuo DEO Patre, & Spiritu Sancto, per omnia sæcula, sæculorum, Amen.

EXER-

EXERCITIORVM PARS VIII.

ERGA

Sanctissimũ Eucharistiæ Sacramentum.

EXERCITIVM I.

Christus, in Eucharistiâ omnium bonorum Thesaurus.

1. STatue te præsentem Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento, atque in eo verè, realiterq; præsentem IESVM Christum agnosce, confitere, venerare.

2. Cogita hîc omnes Thesauros, & Officinas bonorum, beneficiorumque Christi, tibi esse expositas, atque ad hauriendum quantùm voles, & præsumes, elocatas.

3. Circui, & perlustra officinas istas, atque thesauros. Hîc est Diuinitas tota, hîc Humanitas integra: hîc merita omnia, hîc Gratiæ, hîc Dona, hîc Exempla, hîc Doctrinæ, hîc Virtutes, hîc Auxilia, hîc Amoris excessiui, & indefessi miracula: hîc Dignationes, hîc Sanitates, hîc intercessiones, hîc protectiones, hîc omnia bonorum, diuitiarum, beatitudinumque cælestium genera, copiæque inexhaustæ.

4. Necessitatem, nuditatem, mendicitatemque tuam omnimodam dispice: infirmitates, morbositates, vulnera, vlcera, vincula, pericula, stultitias, cæcitates, laqueos, vilitates, ignorantias, peccata, pronitates ad labendum, & pereundum, totiusque miseriæ omnimodum statum agnosce.

5. Sume cum omni fiduciâ humili, cumque humilitate fiduciali, omnibus miserijs, necessitatibusq; tuis subsidia, quàm copiosissima, ex Sanctiss: isto Sacramento, tanquam ex Gazophylacio, aut ex nundinis, meritorijsque tabernis omni bonorum mercium genere refertissimis. Tibi imputans, ac inter damna reponens, quidquid non hauseris, aut si quid minus hauseris. Ad hoc enim tibi exposita habes, vt tibi liceat haurire, etiam soli, ac vni omnia.

6. Et noli metuere, ne fortè bona ista, hauriente te deficiant: tu potiùs metue, & caue, ne hauriendo deficias. Nam iste Thesaurus est maris instar, quod neque effluendo minuitur, neque influendo redundat: deficiunt qui ex eo hauriunt: mare autem semper est mare. Sic etiam Solem milleni, & millies, infinitiesq; milleni oculi respiciunt, eiusq; lumen hauriunt: & ipsi luce pleni sunt, & Sol de suo lumine nihil perdit. Idem in aëre quo spiramus iugiter videre est.

7. Aduoca igitur vndique omnes Orexes: cupiditates, fames, auaritias, & eas totas ad hanc seu mercaturam, seu prædam conuerte. Rape mortis medicinam omnimodam: rape nuditati vestem multiplicem: rape merita, dona, gratias: rape beneficia, rape virtutes, rape dignationes, rape sanguinem, Corpus, Animam, Diuinitatem, Personam, rape Charitatem DEI, dilectionem proximi, etiam inimici, rape humilitatem, puritatem, patientiam, mansuetudinem, paupertatem, rape donum Sapientiæ, orationis, contemplationis, fiduciæ, mortificationis, abnegationis, mundi contemptûs: veniæ peccatorum.

8. Noli ab hoc mercatu recedere nisi planè emas quæ voles, nisi planè cupiditates, ac necessitates omnes exsaties, atque expleas. Solâ hic cupiditate, & sincerâ bonorũ DEI auaritiâ emuntur omnia, tolluntur omnia, obtinentur omnia. DEVS enim nullius boni nostri à nobis indigus est. Sola eum desideria nostra satiant, explent, & ditant: quantùm amas, quantùm desideras, quantùm famescis, tantum capis, tantum obtines, tantum habes.

PRAXIS.

O Tremendum, ô augustissimum, ô verè Diuinum Sacramentum, in quo sunt omnes thesauri bonorum: vniuersaq; substantiæ Domini mei IESV Christi plenitudo reposita propter me, seposita autem mihi. O quantum hic remedium, quantum subsidium, ineffabilibus, atque innumerabilibus miserijs, & necessitatibus meis reperio! Adeste quæso, adeste, vbiubi estis omnes cupiditates, atque auaritiæ, & mihi nunc famulemini, ad hauriendas ex hisce ditissimis officinis, apothecis, gazophilacijsque; omnes necessitatum mearum sufficientias, & abundantias. Ah? quàm ego cæcus! quàm ego temerarius! quàm ego piger hactenus fui, qui in tantâ bonorum affluentiâ miser fui! inter tam parata remedia morbidus: inter tantas opes egenus exstiti! ô iam aude animè, iam quantum potes tantum aude: quin quantum audes, tantum habes. Dilatare, ampliare, distendere in omnes partes, in omnes capacitates, atque vastitates, te conuerte. O Cor meum, iam cape, & hauri, iam rapinas age, & exsatia te: iam egestates tuas exple, & exsatura. Hæc enim est Voluntas Boni IESV: hæc est hora tua: hæc est occasio & dies bona: hîc auaritias omnes exercere, hîc accelerare, hîc prædari, hîc spolia detrahere licet, modò libeat; quantum enim libet, tantum licet.

EXERCITIVM II.

Christus in SS. Sacr: colendus, quomodo à Dei Matre cultus.

1. STatue te coram SS. Eucharistiæ Sacramento, atque in eo IESVM Christum DEVM Hominem realiter præsentem agnosce, confitere, venerare.

2. Ad id pleniùs, digniusque præstandum ascisce tibi in auxilium, & in exemplum Pretiosissimam DEI Hominis genitricem, vt quo affectu illa (fidei, spei, charitatis, deuotionis, reuerentiæ, gra-

gratitudinis, teneritudinis, &c.) DEVM in carne præſentem coluit, eodem quoq; tu, tam in ſubſtantiâ, eundem DEVM, in eadem carne realiter, eſto inuiſibiliter præſentem colas.

3. Coluit Pretioſiſsima Parens IESVM in ſuis viſceribus, manentem, coluit ex ſe genitum, in præſepio reclinatum, in vlnis & ſinu ſuo poſitum, ad vbera pendentem; coluit ſecum ad annum ætatis trigeſimum manentem, ſibiq́ue ſubditum, coluit docentem, miracula patrantem, in Sacramento Euchariſtiæ ſeſe includentem, & offerentem: coluit patientem, in cruce pendentem, mortuum, in ſepulchro poſitum, à morte rediuiuum: coluit in dexterâ Patris ſuper cælos conſidentem: coluit in Sacrificio altaris per manus diſcipulorum immolatum: coluit in Sacramento Euchariſtiæ illum recipiens: coluit in horâ ſuæ in cælum Aſſumptionis ſibi occurrentem, ſeq́; ſuper Angelorum choros exaltantem: colit nunc etiam in cælis ſecum regnantem, & in terris ſeſe noſtro miniſterio ſuper altare ſacrificantem, nobiſq́ue in cibum, & potum, & viaticum ſeſe exhibentem, atque etiam inter nos Sacramentaliter habitantem.

4. Hos omnes Pretioſiſsimæ Parentis cultûs ediſce tu, & exhibere IESV Chriſto in Sacratiſsimo Sacramento conſueſce: in omnibus enim his circumſtantijs, ſuo modo IESVS tuus, ſeſe tibi præſentem exhibet: ſeſe tibi communicat: tantò etiam familiariùs, ſimpliciùs, dignantiùs, quantò & tu â puritate, ab excellentiâ, à deuotione, à prærogatiuis Matris DEI diſtas remotiùs: & ipſe Dominus IESVS in ſuâ tibi per hoc Sacramentum, ſacrificiumq́;, ſui communicatione, gerit ſe humiliûs, atq; ſubmiſsiùs.

5. Inſtitue comparationem Dignationum Chriſti, erga Matrem, & erga Te. Conceptus à Matre ſemel: conceptus à te millies: latuit in Matris viſcere nouem menſibus; latitat in tuis viſceribus ab omnibus tui Sacerdotij annis. Lactauit illa genitum ex ſe: te lactat ille genitus: illa eum pauit, ille te paſcit. Mater habuit ſubditum IESVM: habes & tu obedientem longè promptius,

ptius, & mirabilius. Mater Filium manibus gestabat: tractas & tu eundem manibus tuis. Osculabatur illa filium, tu illum, etiam manducas. Iosepho illa, Simeoni seni, Annæ prophetissæ, & alijs paucis IESVM tractandum dabat: tu eundem, (fructum etiam consecrationis, tanquam generationis tuæ) alijs, & tractandum, & adorandum, & manducandum præbes, atq; offers. Maria Mater filium IESVM solâ Voluntate Patri ad redemptionem Mundi obtulit; tu verò reali, patriâ, Diuinâ, seu Patris æterni (penè dixerim) potestate, ipsi æterno Patri immolas: Christi etiam ipsius sese inmolantis personam sustines: quod Matri aliquando licuisse, non legimus.

6. Ergo exardesce maternis affectuum ignibus: maternis quoque Virtutum actibus, IESVM in Eucharistiâ venerare.

PRAXIS.

IESV, in Sacratissimo, Augustissimoq; Sacramento præsens, assumo mihi ad amorem, ad venerationem, ad exultationem tui, Pretiosissimæ Parentis tuæ affectûs omnes, & singulos. O si eos adæquare imitando possem: & omnes illos, ipsius instar erga te profundere! fateor certè mi IESV, me Tibi, etiam maiorum in te affectuum esse debitorem, quàm Sacratissima tua Mater fuit: quippe maioribus me dignatus es, dignarisque per misericordiam tuam dignationibus, atque miserationibus. O Mater, tu mihi concede lumen intellectûs tui: concede mihi flammas voluntatis tuæ, vt respondeam profusissimis Filij tui super me misericordijs.

EXERCITIVM III.

Christus in Euchar: colendus ad Exemplar Angelorum.

1. STatue te coram Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento: & in eo IESVM Christum DEVM Hominem realiter præsentem agnosce, confitere, venerare.

2. Ad hoc digniùs præstandum, assume tibi omnes Sanctorum Angelorum Ordines in auxilium, atque in Exemplum. Stupent enim Sancti Angeli omnes, atque etiam sanctè inuident mortalibus, tam mirificam Dei Hominis dignationem, quam ille vilissimis, ac ingratissimis vermiculis, in Sacramento Altaris exhibet. Et hoc nomine lubentiùs, frequentiùsque terras visitant, inter nos morantur, nos custodiunt, fouent, æstimant. Vnde Angeli Sacerdotum frequenter sacrificantium, aliorumque frequenter communicantium, custodes; habent hoc inter speciales suas prærogatiuas, consolationesque: quòd per occasionem, quas custodiunt animarum, crebriùs, & quidem de vicino, & quasi suo quodam jure, Sanctissimum Sacramentum, spectare, habere, venerari, tanquam in thalamis, in cubiculis, in vasculis, in ferculis possint, quod Angeli alij non perinde possunt.

3. Ergo Angeli, semper vident faciem Patris: tu autem & vides per fidem non minùs visione certam, esto non claram: & manducas per realem sumptionem: & immolas per veram in Personâ Christi oblationem.

4. Archangeli, nunciârunt Christi Incarnationem, Natiuitatem, Resurrectionem, Ascensionem, Reditum ad Iudicium: Tu illum Incarnari, Nasci, Mori, Resurgere, Ascendere, ad ruinam peccatorum, ad resurrectionem virtutum venire, facis ad te, ad alios, & facis toties, quoties libet.

5. Virtutes, operantur mira pro Dei gloriâ, & nostrâ in eum veneratione promouendâ, confirmandâque: quanta miracula non operatur Sacerdos, dum Sacrificat, dum Sacramentum conficit, dum Sacramentum sumit! Nulla cælestis Virtus, ac nequidem simul omnes sufficiunt, ad vnum Eucharistici Sacramenti, Sacrificijque miraculum patrandum. Cessent Virtutum miracula: quòd misellus homo manducet DEVM suum; hoc miraculorum miraculum est: quòd verò eum præsentem in Sacramento faciat, & habeat; hoc nulli Virtutum concessum est.

6. Prin-

6. Principatvs, ſunt capita Seruorum ſtantium coram Domino ſemper, ſunt imagines originationis Diuinæ, ſunt legumlatores, atque Decretores juſtitiæ: Confer hæc cum Sacerdotali Principatu. Sacerdos eſt origo, & Pater Dei: legem fert legum fonti: in hoc ſeruit DEO, colitque DEVM, quòd imperet DEO: quòd formet DEVM: quòd Sacrificium ſuum faciat DEVM: quid tale vel per vmbram cæleſtibus competit Principatibus? Et hi qui Sacramentum ſumunt; principium omnis boni, omnis meriti, omnis gratiæ, omnis juſtitiæ, omnis beatitudinis, atque gloriæ ſumunt. Eſt enim Euchariſtia, ſedes legum omnium, Magiſterium charitatis, Obedientiæ primatus, Vertex imperij, Nutrimentum æternitatis, Reſurrectionis (id eſt ſecundæ ac indebitæ aliâs originis) pignus, ſemen vitæ æternæ, guſtus beatitudinis. His bonis, Principatus Angelici eſto non egeant, attamen ex hoc tali fonte principioque illa non habent.

7. Potestates, Miniſtri ſunt omnipotentiæ Dei, baiulique illius; Monſtrantes DEVM poſſe omnia, etiam illa quæ non vult. Equidem ambigo; an Sacerdotalem Poteſtatem repræſentent Poteſtates Angelicæ: ſed repræſentent; non tamen eam in poteſtate ad exercendum habent: at Sacerdotes habent. Qui verò Sacramentum hoc manducant; quid aliud quàm miracula, & exceſſum, & abyſſum Omnipotentiæ Dei manducant? Cibus Euchariſticus omnium poſsibilium in hoc magnitudinem vincit, quia, quod in poſsibilibus tantùm eſſe poteſt, hoc in Euchariſtiâ, etiam reipsâ, & actu ipſo eſt.

8. Dominationes, ſeruant ſuum abſolutum Dominium Deo; at quibus Euchariſtia concredita eſt ad manducandum, ad habendum, ad conficiendum, ad immolandum; hi, & aſſerunt quidem Dominium DEO, ſed etiam aſſerunt & exercent Dominium in DEVM: ſeruiunt quidem DEO, ſed dominando DEO: quod nulli ex Dominationibus licet.

9. Throni, ſedes ſunt æquitatis Diuinæ: rectitudinis domicilia,

lia, iustitiæ specula, scrinia Decretorum. Eucharistia nostra, ô mortales! quid est, si hoc non est? quid inquam est, si Thronus non est ad æqualitatem deducens DEVM & Hominem, nec non iura vtriusque, hoc exigentibus Christi meritis, in Eucharistiâ depositis, in Sacrificio repræsentatis, imò innouatis, & in manducante collocatis. Vnde prodeunt decreta Diuina in salutem, placita in vitam, statuta in gratiam, in amicitiam, in possessionem, in beatitudinem sempiternam. Quid verò an non etiam Eucharisticum Thronum manifestat illud, quod Paulus, & indicat, & admonet: Probet autem seipsum homo, & sic de Pane illo manducet: qui enim manducat, & bibit indignè, judicium sibi manducat, & bibit, non dijudicans Corpus Domini, &c.

10. CHERVBINI, Lux sunt DEI, sapientiæque illius imagines. Norunt quid, & quis sit DEVS. Qui Eucharistiam tractant, conficiunt, sumunt, habent, Cherubini sunt: & plusquam Cherubini. In lumine vident lumen: Gustant, & manducant, & bibunt, & vident, quàm suauis est Dominus, quàm multa dulcedo absconditа sit in Manna nouo. Gustum DEI habent, & quidem ad salutem, amicti sunt lumine sicut vestimento, saginati Cibo Sapientiæ salutaris tanquam nutrimento. Cherubini ex naturæ dono sapientes sunt, fruentes autem Eucharistiâ ex manducatione DEI Sacramentali, Sapientiam hauriunt: illis fons natura; his Gratia: & admirabilis quidem & ineffabilis, & plusquam Cherubica Gratia.

11. SERAPHINI, si ideo dicti sunt, quia non tam ardere Charitate, quàm ipse Ardor Charitatis esse videntur; hoc tantò veriùs, quantò & mirabiliùs in eos quadrat, quibus Eucharistia, & Sacrificium, & Cibus est. DEVS enim noster, ignis est, & Charitas est: qui ergo vescitur DEO, isto vtique igne, & Charitate vescitur: quidnî ergo Seraphim efficiatur? Seraphini creantur ad Amorem: qui autem Eucharistiam sumunt, saginantur Amore: illis Ardor Natura, his cibus; vtrisque ergo substantia: ambigas qui-

quibus felicior: illis quidem securior, istis mirabilior. Ergo ardendum, ergo ignescendum, ergo conflagrandum est omnibus, quicunque de DEI æterni igne consumente, de Charitate flammescente nutriuntur. O mî DEVS (liceat sic, ad modum nostri esse, loqui;) tu tantùm visione tui, Seraphinos tuos pascis, & ardent Charitate tuà, transeuntque in flammeos ardores: nos ipsâ ignis tui Diuini medullâ, ipso flore incendij tui, ipsâ substantiâ Charitatis tuæ pascis, nutris, infarcis, saginas; &, heu! necdum ardemus, necdum in ignem transimus! Imò, ipso (pro pudor, & dolor, & miraculum frigoris) adhuc inquam ipso gelu rigidiores sumus: ipsoque frigore plùs frigemus. Libet hoc insuper considerandum addere; Seraphini amant DEVM, tanquam factorem suum: Sacrificantes amant tanquam parentes prolem; nunquid non connaturaliter? Numquid Seraphinis hoc modo licitum? O viuax flamma, DEVS meus, ô vorax ignis Charitas æterna, tandem euince me, tandem absume me, tandem transflamma me, vt ardeam, vel omnibus Seraphinis plùs, vnus, ac solus, cum omnibus tamen, & non vnus, nec solus.

PRAXIS.

JESV in Sanctissimo Sacramento præsens, Cibus noster, potusq; Salutaris, gloriæ pignus futuræ, gratiæ plenus præsentis: Te ego omnium Angelorum, Archangelorum, Virtutum, Potestatum, Principatuum, Dominationum, Thronorum, Cherubinorum, Seraphinorum, affectu, spiritu, viribus, amo, adoro, veneror, exalto, &c. Quoniam exaltasti me super omnes Spiritûs, super omnes Choros Angelorum, per tui Sanctissimi Sacramenti Sacrificijque ministerium, vsum, & fructum.

EXERCITIVM IV.

Christus in Euchar: colendus ad Exemplar SS. omnium.

1. STatue te coram Sanctissimo Altaris Sacramento: ac in eo IE-

DEVM Hominem verè realiterque præsentem, agnosce, confitere, venerare.

2. Intuere illum in Sanctissimo Sacramento, quasi Monarcham Monarcharum, Regemque Regum, super solium excelsũ, & eleuatum, cuius Maiestate admirabili repletur terra vniuersa, cui millia millium ministrant, & decies centena millia assistunt: coram quo 24. seniores assurgentes procidunt in facies suas, & Coronas capitibus suis detractas, supponunt pedibus eius: & turba magna ex omnibus gentibus, & tribubus collecta, quam dinumerare nemo potest, ei sese reuerentissimè submittit, canens ei laudes in sæcula sæculorum.

3. Audi hunc vniuersum Sanctorum cœtum, ex lege Naturæ, Scriptâ, Gratiæ, ac demum Gloriæ collectum: succlamantem die ac nocte coram Sanctissimo Sacramento, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus DEVS Sabaoth: plena est omnis terra gloriâ eius.

4. Immisce te huic turbæ, cœtibusq; ac Choris Sanctorum: nunc quidem his, nunc verò illis: atque quod ab eis videris fieri, & tu fac: cum adorantibus adora, cum procidentibus procide, cum stupescentibus stupesce, cum agentibus gratias, gratias age, cum admirantibus admirare, cum exultantibus exulta, cum exaltantibus exalta, cum amantibus ama, cum ardescentibus ardesce, cum liquescentibus liquesce, cum fruentibus fruere, cum jubilantibus jubila, cum dilaudantibus dilauda, cum silentibus præ veneratione & maiestatis sacro horrore, sile tu quoque & contremisce: cum canentibus cane, atque repete; Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus DEVS noster, qui est, & qui erat, & occisus est: Alleluja: quoniam regnauit Dominus DEVS omnipotens. Gaudeamus, exultemus, & demus gloriam ei: quoniam magnificatus est vehementer in Sacramentali præsentiâ, in Eucharisticâ Maiestate, in Sacrificiali dignatione.

5. Sit tibi hoc spectaculum atque consortium Sanctorum, veluti clibanus incensus, in quo ardescas Seraphicis ardoribus, &

amo-

amoribus erga Sanctissimum Sacramentum: sit tibi veluti Gymnasium, in quo ab omnium Sanctorum exemplari, & viuo practicoq; magisterio discas, & consuescas, exercere omnis generis affectus erga Dignissimum Sacramentum : sit tibi veluti Theatrum, in quo imitatione, ac etiam associatione Sanctorum, dignos DEO, in throno Sacramentali residente, actûs, affectûs, spiritûs, profectûs, conatûsque exhibeas : si non assiduè, at frequentatissimè, & infatigabiliter, atque quantùm præualeas incessabiliter. Est tibi Theatrum Mundus, spectator DEVS, exemplar & comitatus, omnis Sanctorum cœtus.

PRAXIS.

IESV in Sanctissimo Altaris Sacramento præsens, atque in eô tamquam in excelso Maiestatis tuæ Throno residens, excelsus, & eleuatus, omniumq; Sanctorum tuorum gloriâ circumdatus. Te cum omnibus illis atque singulis laudo, magnifico, adoro, veneror, admiror, amo, exalto, glorifico, insuperque etiam desidero, percipio, sumo, & manduco. In conspectu, & comitatu Sanctorum tuorum omnium, omnia ossa mea, & omnis capacitas spiritûs, substantiæque meæ, & totus ego, tibi laudes, & gratiarum actiones occino, dicens, ac repetens, Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c.

EXERCITIVM V.

Christus in Euchar: triumphandus, veluti amore vinctus.

1. STatue te coram Sanctissimo Altaris Sacramento : & in eo IESVM Christum DEVM Hominem, verè realiterque, præsentem agnosce, confitere, venerare.

2. Intuere illum in Eucharisticis speciebus conclusum, tanquam Captiuum, Vinctum, Catenatum, & Triumphatum. Captiuauit enim illum 1. Amor nostri. 2. Humilitas, & Dignatio DEO digna. 3. Obedientia, alligata ad vocem, nutumque Homi-

minis consecrantis. 4. Captiuauit illum vnio Hypostatica, Humanitatem Diuinitati, & hanc illi adglutinans, & veluti incarcerans, certè incarnans, & DEVM Hominem constituens. 5. Captiuauit illum Sacrificij admirabilis ineffabile Mysterium. 6. Captiuauit Sacramenti Eucharistici immensa Dignatio. 7. Captiuauit stupenda, & nulli præter homines mortales, etiam nec ipsis Angelis, concessa in cibum & potum exhibitio atque traditio. 8. Captiuauit deniq; hæc specierum Sacramentalium limitatio, atque ad earum durationem, præsentiamque alligata præsentia.

3. Totis viribus Spiritûs tui exulta, non secus ac solent exultare victores captâ prædâ: exulta inquam, de hoc catenato, captiuato, vinctoque DEO IESV tuo; atque etiam tuæ illi Charitatis, dilectionis, inhæsionis, immersionis, laudis, insultationis, complexionis, comprehensionis, manducationis, inuisceratio-nis vincula inijce.

4. Noli insipienter misereri captiui huius, neque sortem hanc eius miserare; Etenim hæc captiuitas illi millies est gratior, & optatior, quàm cælestis Gloriæ libertas: ambit illam, cupit illam, mercatur illam, emendicat illam: famescit, & languet sine illâ; & quasi miser esset, aut futurus esset sine illâ, sic tabescit sine illâ.

5. Proinde non ei parcat oculus tuus, sed potiùs aggraua compedes eius, adijce catenas illi, vincula multiplica, circumduc captiuum, age catenatum in triumphum. Sic spectari amat IESVS, nec vlla illi in hoc mundo, in hac Ecclesiâ, in Animabus justis, pompa gratior, nulla ad mentem magis.

6. Congaude ergo: & tibi quidem, quod istum vinctum insignem habeas; & illi simul, quod in hæc vincula Charitatis, Dignationisque suæ deuenerit. Crede quòd illum nec pæniteat, nec tædeat sortis huius, quam sponte delegit, & voluntariè diligit. Præfert hunc statum etiam cælesti: dummodò non desint, qui triumphent illum, qui captiuum teneant, diligant, visitent, quique captiuo vincula etiam adijciant.

7. Hæc igitur sit vna cura tua, huic vincto adesse: ad hunc eius speciosum carcerem excubare: noua, & noua, alia, & alia vincula inijcere: nouas & nouas ex eo prædas agere: alios & alios ex eo triumphos Charitatis ducere: alijs & alijs eum carceribus includere. Nunc quidem in Sacrificio immolando, nunc in Sacramento, realiter sacramentaliterque manducando, nunc spiritualiter eundem in fame dilectionis, ad viscera deuotionis adtrahendo, & admittendo: nunc eum reuisendo latentem: salutando conclusum: adeundo, adorando, morantem, & expectantem: nunc cum illo, corde, & spiritu, nunc etiam corpore, & oculis versando: nunc eum manibus tractando, nunc alijs spectaculum faciendo, in cibumuè porrigendo.

8. Caue, ne fatigeris in hac occupatione: vide excutias omnem ignauiam: attende, ne te effugiat negligentem hæc præda, ne tanta felicitatis occasio elabatur. Captiuus hic, feruore tenetur: assiduitate conuersationis ligatur: si remittis elabitur: imò fortè iam elapsus est.

PRAXIS.

IESV, in saluifico atque sacratissimo Altaris Sacramento præsens: Te ego hîc captiuum, & agnosco, & gaudeo, & teneo, non secus quàm gaudere solent victores captâ prædâ. O nobilis sanè præda! ô insignis certè vinctus! ô fortis omnino Animarum prædator IESVS! Captus est Amore nostrî: vinculis Charitatis nostræ, pedicis dignationis suæ, catenis obedientiæ propriæ. Ligatus est compedibus specierum, captus est retibus amantium Animarum, conclusus est in carceres viscerum & cordium, tenetur in altaribus intrà conditoria templorum, pijxidum, atque ferculorum. O Anima mea, Exulta, & gaude tibi de vincto isto: excuba ad carceres eius: aggraua & accumula vincula illius: adijce compedes illi, exterat pes tuus limen habitationis eius: spolia illum, & thesauros eius diripe: imò etiam vt tutiùs habeas præ-

prædam istam, in visceribus imis cordis corporisque reconde: denique his omnibus adijce illud, vt te cum illo constringas, & ijsdem cum eo vinculis communices; sis tu captiua illius, vincta, incarcerata, illius: illeque vicissim tuus. Pulchrum, & rarum certamen, spectaculumque, ac vix aliud Diuinis oculis gratius; quando Anima vinctum tenet IESVM, & Animam vinctam tenet IESVS. Gloriosa conditio triumphare de IESV, triumphari ab IESV: triumphare de Animâ, triumphari ab Animâ IESVM. Hos triumphos mutuos age, & exhibe Cælis, ô Anima, &c.

EXERCITIVM VI.

Christus in Eucharistiâ, tamquam in Cælo Empyreo.

1. STatue te coram Sanctissimo Altaris Sacramento: & in eo IESVM Christum DEVM Hominem, verè, realiterq́, præsentem, agnosce, confitere, venerare.

2. Aspice illum: in Eucharisticis speciebus commorantem tanquam in Empyreo Cælo, tanquam in Cælo Cælorum, tanquam in Diuinæ suæ Beatitudinis quodam seu compendio, seu simulachro, seu profluuio, excessuque. Tenebras reuera posuit latibulum suum DEVS in hoc Sacramento. Fruitur etiam DEVS in hoc arcano, seipso: non tantùm secundùm Diuinitatem suam totam, plenitudinemque Diuinam, verùm etiam secundùm vniuersam Humanitatem assumptam: cui etiam hîc quoddam esse Diuinum communicat: vt etiam quoad corpoream substantiam, indiuisibiliter sit totus vbique, & totus, in qualibet specierum parte. Hic est ille multipliciter vnus, & vniter (seu saluâ vnitate) multiplex. Hic est DEVS non tantùm speculum, sed etiam ferculum, ac poculum voluntarium, in quo sumitur ab justis prout ipse vult: in cælo ducit Sanctos ad vitæ fontes aquarum, hîc in Eucharistiâ ipse fons Vitæ venit ad ora & corda justorum. Ibi dicit, comedite Amici, & bibite, & inebriamini charissimi: hîc dicit, accipite, & manducate, qui manducat hunc panem vi-

uet in æternùm. Ibi pascit electos visione, hîc manducatione: Ibi Sanctos nunc pascit solâ Diuinitate, hîc etiam Humanitate: nam carne & sanguine, meritis & gratiâ: adeo vt quod Sancti ex Deitate tantùm, hoc justi ex Humanitate etiam consequantur: scilicet Vitam æternam. Ibi Beati, securi sunt de possessione DEI æternali, hîc iusti, ex vi quidem, & naturâ manducationis, quâ DEVM sumunt in Sacramento, eo modo, & in eo statu, atque gradu habendi DEVM habent: vt eum nec securiùs habere, nec eo, intimiùs, secretiusque frui, nec eum pleniùs possidere, nec absolutiùs comprehendere, quoad substantiam ipsam rei valeant. Nam quo intimiùs abdant recondantque DEVM, quàm in ima viscera corporis, & cordis? quàm translati in eius substantiam? quàm cum eo tanquam cera cum aliâ cerâ liquefactâ commixti?

3. Admirare, æstima, frequenta, gratulare, hoc Cælum DEI tui & DEO tuo. Reuera enim tale est, quod Angeli, quod Beati inuident, quod Ecclesia triumphans militanti gratulatur, quo militans triumphanti comparatur: in quo DEVS, nouo, & miro modo beatificatur: alio scilicet quàm in seipso, alio quàm in Beatis, alio quàm in Hypostaticâ vnione: Sacramentali nimirum cum Animabus vnitione: in quâ cibus manducantem se, conuertit in se, & simul tamen ad omne id, ad quod dignè manducans vult, sese, meliùs quàm manna, conuertens.

4. Adi frequenter hoc Cælum: & DEVM in hoc Cælo visita: saluta, contemplare, lauda, cum illo morare, colloquere, consulta, conclude: si non potes omnino, & semper corporali præsentiâ, saltem Animi recordatione, & cordis desiderio, atque reuerentiâ.

5. Quoties ad locum reconditæ Eucharistiæ accedis, vel visitaturus, vel sacrificaturus, vel communicaturus, ipsimet tibi, vel alijs; taliter accede; vt videaris accedere ad DEItatis sedem, ad locum deliciarum DEI, ad spectaculum consortiumq; deliciantis IESV.

6. Exprime in te, quoad licebit, affectûs Beatorum, vt quos illi in Empyreo cælo, hos tu in cælo isto Eucharistico exerceas: ijsque ardeas in DEVM præsentem tibi, in Sacramento, potissimum à te suscepto, recenterque adhuc in te moranti. 1. Beati in Cælo suo toti sunt in DEVM defixi, transformati, deificati: talis & tu in hoc Eucharistico cælo fac euadas, & fias. 2. Beati flagrant Charitate DEI, summi Boni in se, & sibi: ardescas & tu instar Seraphini: cibus enim quo pasceris, ignis est. 3. Beati in seipsis stupent, & quasi extra se positi admirantes hærent in contemplatione Plenitudinis immensæ, & immensitatis plenissimæ Diuinæ: fias & tu extra te, præ admiratione plenitudinis Eucharisticæ, in tantum compendium redactæ. 4. Beati securitatem suam non capiunt, eam licet habentes: & tu coram DEO positus, magis etiam DEO pastus, securus quiesce in requie adeo opulentâ. 5. Beatis gaudium est super vno iusto ad cælum veniente: ne dubita & tu, gaudium te facere Beatis, te ad Eucharistiam siue salutandam, & adorandam, siue manducandam, siue alijs communicandam, siue in Sacrificio immolandam accedente. 6. Beati immensâ lætitiâ gestiunt, & gratulationibus diffunduntur, quando numerum Beatorum in cælo crescere vident: & tunc dicunt Animæ illi; ô beata quæ credidisti: vel: Aue Anima, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in Animabus: Consimiliter etiam ijdem Beati videntes, Animam iustam, Sanctissimo sese Sacramento siue spiritualiter tantùm, siue sacramentaliter simul saginantem, ei adgaudent, & adgratulantur. 7. Animam Beatam tota Sanctissima Trinitas amplectitur, intrahit, absorbet, beatitudine replet, deificat, Animâ vicissim totâ se DEVM haurìente, atque dicente, magnificat Animâ mea Dominum: Pari ratione, Animam Sacramento Eucharistico pastam, vel præsentem, eadem Sanctissima Trinitas, quin & Christi Humanitas amplectitur, & ingreditur, sanctificat, & gratiâ, meritisque replet, de eâ sibi gratulatur, in eâ sibi complacet, coram Beatis de eâ glo-

gloriatur, eam Beatorum curæ, protectioni, amori, fauoribusq; commendat, ostendens sibi gratum, si specialiter à Sanctis foueatur: Inspirat illi fiduciam, Animositatem, modestiam, familiaritatem, reuerentiam, charitatem cordialem, & Seraphicam, totamque suo Spiritu replet: Neq; Anima, si sapit, officio deëst: sed tota quanta quanta est, ingeminat, magnificat, repetit; Benedictus Dominus: insonat; ego autem gaudens gaudebo, & exultabo in DEO IESV meo, quia fecit mihi magna, &c.

7. Ad talem Animæ statum, cultu, & fructu Sanctissimi Sacramenti, vt peruenias adlabora.

P R A X I S.

IESV, qui in Sanctissimo Sacramento, super terram nostram, cælum tibi gratiosum, deliciosum, gloriosumque constituis; Gratulor tibi cælum hoc, nobis adeo inclinatum: Gratulor & cælo huic te adeo vicinum. O si tecum mi IESV in cælo isto, si non semper & assiduò, at sæpè, at creberrimè, at studiosissimè morari, & perennare liceat. O beatum, ô dulce, ô admirabile Cælum Eucharisticum! ô cæna magna, quæ omnibus electis sufficis: quæ totam militantem Ecclesiam reficis! O vtinam conuiuis tuis associer! non est, aut, vix est, quod inuideant iusti Beatis in cælis, qui hîc etiam adeo lautis saginantur epulis, in Eucharisticis cænis, &c.

EXERCITIVM VII.

Christus in Eucharistiá vt Artifex peritissimus.

1. STatue te coram Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento: & in eo IESVM Christum DEVM Hominem realiter præsentem, agnosce, confitere, venerare.

2. Cogita hîc Dominum IESVM esse, ac residere tanquam omniscium artificem, operatoremque: cupidum, paratumque ex quacunque materiâ, seu masâ efficere opera, seu vasa perfecta, consummata, & omni vsui apta in honorem.

3. Habes eius rei luculenta Scripturæ testimonia. *Omnia opera nostra operatus es in nobis Domine. Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factum est nihil. Ipse operatur in nobis, & velle, & perficere pro bonâ suâ voluntate. Sine me nihil potestis facere. Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos*: reficiam si lassi, reficiam si mali facti, reficiam si corrupti, reficiam si infecti, reficiam si imperfecti estis. Atque has ille voces specialiter in Sacramento Eucharistiæ vsurpat: quia huius operationis potissimùm gratiâ, inibi mansionem suam locat.

4. Cogita ergo, te (tuos etiam omnes, quin & creaturas quaslibet) esse materiam, massamque planè rudem, informem, nulli vsui, nulli operi idoneam, quantùm ex se; sed penitùs indigentem, operæ, & industriæ alienæ (neque vllius alterius prætérquam Christi IESV) adhoc; vt in qualemcunque vsum aptetur, accommodeturque.

5. Et sunt quidem complures Artifices, ac operarij, qui se facilè obtrudunt ad operandum, & efficiendum aliquid ex te, & in te: qualis est Caro, Mundus, diabolus, Amor tuus proprius, concupiscentia mala abstrahens, & illiciens, consuetudo mala, Exemplum prauum: hi tamen esto se vocent artifices, minimè ij sunt, sed potiùs destructores, & corruptores operum, bene aliàs à manu DEI elaboratorum: prout videre est in experimento tam multæ materiæ, quam improbi isti illusores, non in aliquos bonos vsus aptificant, sed inferni tantùm pabulum, & vasa in contumeliam faciunt.

6. Deliberatione opus non est multâ, in cuiusnam operarij manus te tradere debeas elaborandum? illud delibera, in quod, & quale opus, in quem etiam vsum velis à Christo artifice conformari? vel si hæc deliberatio tibi implexa videtur (vti fermè satis est) remitte illam huius ipsius Sapientissimi Artificis Voluntati. Proijce te in manus eius, exactissimè omnia operantis Scien-

tiæ,

tiæ, ac Voluntatis; & roga, vt ex te, veluti ex informissimâ massâ, artifice suâ dexterâ effingat, ac elaboret opus, & vas in honorem suum: simulque illud statim ipse Artifex adhibeat ad illum eundem honoris sui vsum, salutis verò tuæ fructum.

7. Si te Artifex tuus conformare volet in vas humiliationis, ac humilitatis, non tantùm sub manu suæ Diuinæ Voluntatis, sed etiam sub manu omnis creaturæ, esto contentissimus vsu isto, propter amorem Artificis tui, qui Amore tui humiliauit scipsũ, & ad formam serui, & ad formam mortui super crucem, & ad formam cibi in Sacramento.

8. Si te Artifex tuus elaborare volet in vas Patientiæ, & crucifixi, & omnimodè afflicti, tribulati, stultificati, amplectere conditionem propter Artificis tui similitudinem, qui pro te factus est victima crucis, & Patientiâ saginatus est.

9. Si te Artifex tuus efformauerit in vas dilectionis, sui, & suorum propter se, ama hunc vsum, & totâ capacitate in eum conuertere: teque superimpende Amori, & fatigationi, & exinanitioni, ad Exemplar Artificis tui, quod tibi proposuit in toto quidem se, at singularissimè in Sacratissimo Dilectionis suæ Regno, ac Mari, nempe in Sacramento.

10. Accede quàm creberrimè ad Artificem hunc: eique te ad omnem complacitam ipsi efformationem exhibe: sed exhibe reipsâ, non solà voce, aut sterili mente. Ah quoties, & quàm pridem, in artificis huius manibus versaris, & nec dum tamen in opus eo dignum, ei simile, placitumque efformatus es? Nunquid Artificis vitio? Non vtique: at tuâ distortâ, rebelli, & ad omnem Christi formam continendam ineptâ, inconstantiq; voluntate.

11. Denique paciscere, & exhibe, Artifici paratam, atq; etiam copiosam, condignamq; pro elaboratione tui mercedem: Obedientiæ, ac facilitatis, Exaltationis, Laudis, Gratiarum actionis, Dilectionis, Visitationis, Venerationis, Imitationis, Susceptionis, Tractationis, Perseuerantiæ.

PRA-

PRAXIS.

O Artificum Solertissime, ac Sapientissime IESV, qui vt salutem nostram, Gloriam verò tuam opereris; in Sanctissimo Sacramento nobiscum præsens manere, atque nostras Animas, Corda, Mentes, Voluntatesque, tibi in materiam industriæ, operationisque tuæ, seligere dignatus es; Ecce ego aliquantula informissimæ massæ portio, tuis manibus me subdo, & obijcio: vt facias in me, de me, omne tibi placitum vas, ad omnem Voluntatis tuæ vsum, exemplarisque tui normam, & ad tui cordis gustum. Sunt quidem alij Artifices, qui se mihi efformando obtrudunt: sed quæso Domine, ne ego sub vllius eorum redigar potestate. Tu solus fac de me id omne; quod sapientissimæ Arti tuæ placuerit. Ego autem conformatus abs te, & tibi, totum me impendam, ac superimpendam, in mercedem Gloriæ tuæ, Voluptatique tuæ, cum auxilio robustissimæ Gratiæ tuæ.

EXERCITIVM VIII.

Christus in Eucharistiâ Rex ditissimus, Medicusq; optimus.

1. STatue te coram Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento: in eoque IESVM Christum DEVM Hominem præsentem agnosce, confitere, venerare.

2. Cogita hîc Dominum IESVM residere tanquam locupletissimum quendam, ac omnimodis diuitijs vallatum Principem, eundemq; simul Sapientissimum, ac Peritissimum, pijssimumq; Medicum, nec non in id vnum semper intentum, vt amantium se, venientiumq; ad se indigentias, ac infirmitates omnes, munificentiâ, & pietate suâ aboleat, egestates ditet, inualetudines morbosque sanet.

3. Attende ad Diuitis huius munificentissimi voces, quas ille ad omnes loquitur, inuitans eos ad se, & ad vtendum suâ munificentiâ ac pietate aduocans. Nunc enim ait; Venite ad me qui con-

concupiscitis me, & à generationibus mei adimplemini. Nunc verò: Ego diligentes me diligo; & qui dé manè vigilauerit ad me, inueniet me. Mecum sunt diuitiæ, & gloria, & opes superbæ, & iustitia. Melior est fructus meus auro, & lapide pretioso. In vijs iustitiæ ambulo, in medio semitarum iudicij, vt ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam.

4. Consimili candore prædicat suam ad medendum promptitudinem ipse, & eius scriptura. Ipse ait. Ego veniam & sanabo eum. De eo dicitur. Omnes malè habentes curauit, vt adimpleretur quod dictum est per Isaiam Prophetam. Ipse infirmitates nostras accepit, & ægrotationes nostras portauit. Omnes qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebant illos ad IESVM: at ille singulis manus imponens curabat eos. Denique ipse est, qui ad omnes ait: Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.

5. Iam tu esto vir videns paupertatem tuam, agnoscens & confitens infirmitatem tuam: quoniam non habitat in te, nec in domo tuâ bonum, sed vniuersa Vanitas, mendicitas, infirmitas, cæcitas, stultitia, præcipitatio, malitia, peccatum, & denique infinitum inexstaustumq; nihil: Totus es nudus, totus miserabilis, totus malignus, totus morbidus, & vlceribus plusquam vllus Lazarus plenissimus. Insuper captiuus es, tum peccati, tum diaboli, tum malæ tuæ Voluntatis, atq; consuetudinis: pabulum etiam vtriusque mortis, & inferni inferioris, filius iræ, à DEO refuga, & reiectus: hereditas, & heres perditionis æternæ: Ideoque totus vilis, indignus, abiectus, in perditione sepultus.

6. Neque tu solus, aut vnus talis, sed vniuersa quoque cognatio tua: vniuersa scilicet generatio humana, nec ad latum vnguem à tuæ sortis participatione abscedit. Filij mortis sunt omnes, omnes peccauerunt, omnes reputati sunt in vasa testea, vasa contumeliæ: quasi nihilum, & inane.

7. Ergo ini consilium, coge concilium; quære inopiæ tuæ subsi-

ſidium, infirmitatibus medicinam, periculis auxilium. Vade, & tu, & Vniuerſitas hominum pergat tecum, ad Diuitis IESV magnam Domum, expone tuam propriam, & communem egeſtatem, reuela infirmitatem, oſtende vulnera & vlcera, confitere malitiam, mendica, expoſce, efflagita, à ditiſsimo liberalitatem, & à pijſsimo ſanitatem.

8. Extende manus ad ſumendum, ad hauriendum, ad accipiendum quidquid voles, quidquid vſibus tuis profuturum, vel ipſe tu ſenties, vel quod magis ipſe iudicabit. Diues IESVS, idemque liberalis, diues & pius in omnes, cuius dona ſunt ſine pænitentiâ apud ipſum, qui ſanat omnes infirmitates, & contritiones tuas in miſericordiâ, & coronat in miſerationibus, qui omni petenti ſe dat, & affluenter dat, nec improperat: Tantummodo accede, ſume, & gratus eſto.

9. Frequenta, & feſtina acceſſum ad Diuitem IESVM: neq; moram facias accurrere ad fores magni medici IESV: procraſtinatione tempus ne perdideris, potius illud redime, & quodcunque poteſt manus tua operari, inſtanter operare: ne fortè pertranſeat IESVS benefaciendo & ditando omnem pauperem, & ſanando omnem languidum: à te autem tranſeat ſubtriſtis, & ſubiratus, eò quod non potuiſſet, negligenter agente te, virtutes vllas facere in te.

10. Amat amari IESVS, ſitit ſitiri, cupit deſiderari: & veluti prægnans beneficentijs laborat, cùm benefacere, ac miſereri, hominum ſocordiâ non ſinitur. Sicut fons areſcit & perit dum non emanat, abſcondens aquas ſuas à non haurientibus, ſic beneficum IESV ingenium, dum beneficia ſua quò effundat non habet, quodammodo ſterileſcit: non in ſe quidem ipſo, in hominibus tamen: à quibus aufertur Regnum DEI, & miſericordia eius, datur autem genti facienti fructûs eius.

11. Ama ergo ditari ab IESV: & certo certius tibi perſuade, nihil te gratiùs, nihil ad palatum, guſtumque diuiti IESV facturum

rum esse magis, quàm si auidissimè, frequentissimè, ac si præuales assiduè, inque singula momenta, ad eum in Sacramento adieris: diuitias, & sanitates, de thesauris, & apothecis eius, tibi, tuis omnibus, totique humano generi haurire curaueris.

12. Recordare quid iste IESVS imperauerit olim seruo suo: nunc quidem dicens; exi citò in plateas, & vicos ciuitatis, & pauperes, & debiles, & cæcos, & claudos introduc huc. Iterum verò; Exi in vias, ait, & sepes, & compelle intrare vt impleatur domus mea, vt dimanet munificentia mea. Ita ille desiderat, vt omnes fruantur bonis eius, repleanturque abundantiâ eius.

13. Hoc ergo fac, vel vnus cum omnibus, vel solus licet, attamen pro omnibus. Plenus est mundus mendicis, plenus languidis; Tu, vel solus, plenus es infinitâ mendicitatum & egestatum, infirmitatum, & calamitatum, cæcitatum, & iniquitatum plebe: imple itaque hac pauperum turbâ domum Ditissimi, atque Pijssimi IESV, imple etiam hanc turbam opulentiâ bonitatis, & pietatis IESV.

PRAXIS

REx diuitiarum, & sanitatum IESV, qui instar fontis, ideo redundas bonis tuis, vt ijs & repleas paupertatem, & sanes infirmitatem omnem, omnium ad te venientium. Horum ego vnus sum, at non solus sum, sed vniuersi hominum populi mecum, tales quoque sunt. Ergo accedimus ad te, totâ mendicitate, totâq; morbositate nostrâ: quantaquanta est, illam ponimus coram te, & illi subsidium mendicamus, à tuâ in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento nobis expositâ Charitate. Miserere nostrî ô Diues, ô Pie IESV: miserere ô diuitiarum, sanitatumq; omnium DEVS IESV; reple paupertatem, & inanitatem nostram, sana infirmitatem, & miseriam nostram omnem: vt omnes, omnium nostrûm dies inueniantur pleni, & firmi de te, pleni & firmi coram te, pleni & firmi propter te, pleni & firmi ipso Te.

EXERCITIORVM PARS IX.

ERGA

Christum IVDICEM omnium.

EXERCITIVM I.

Christus D. Iudex, placandus oratione crebra humili.

1. CHristus constitutus est Iudex viuorum, & mortuorum: cui omnes Prophetæ testimonium perhibent.

2. Oportet ergo te manifestari ante tribunal eius: vt recipias prout gesſisti in corpore siue bonum siue malum.

3. Huic iudici DEO, neque tu, neque vllus respondere poterit vnum pro mille sibi ab eo obijciendis: neque vllomodo in conspectu eius, & apud Regulam æquitatis eius justificandis.

4. Dicet ille quidem Homini: Stemus simul, vt judicemur: narra si quid habes, vt justificeris: cæterùm frustra est cum illo judicio contendere, qui etiam justitias judicat: qui in Angelis etiam reperit prauitatem, coram quo neque stellæ mundæ sunt: & omnes justitiæ nostræ tanquam pannus menstruatæ.

5. Quid ergo faciet homo in peccatis conceptus, & natus, & adultus totus, inueteratusque in suâ iniquitate, in cuius vitâ neque momentum reperias innoxium?

6. Quod fecit Sanctus Iob. Cuius illa est confesſio: DEVS cuius iræ nemo potest resistere, & sub quo curuantur qui portant orbem: quantus ergo sum ego: vt respondeam ei, & loquar verbis

bis meis cum eo? qui, etiam si habuero aliquid iustum, non respondebo, sed meum iudicem deprecabor. Et, si impius fuero, væ mihi est: & si justus, non leuabo caput, saturatus afflictione, & miseriâ.

7. Hoc faciendum quod fecit & Dauid, cuius est illa oratio: Domine ne in furore tuo arguas me, neque in irâ tuâ corripias me. Domine non intres in judicium cum seruo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis viuens.

8. Hoc factitatum à tantis Sanctis, atque factitandum esse à nobis peccatoribus, mirabitur nemo; quicunque cogitauerit, quòd horrendum sit incidere in manus Dei viuentis, & iudicantis: quòd stare ante judicem Devm, eique manifestari, ac reddere rationem omnium, singulorumque vitæ actæ momentorum, vsque ad facta, vsque ad dicta, vsq; ad cogitata otiosa, vsq; etiam ad omisſiones bonorum, vsq; ad imperfectiones rectè factorum, vsque ad occasiones & inspirationes benè agendorum, nec actorum, sit humanæ virtuti prorsus intolerabile: sed oporteat Diuinâ vi roborari naturam infirmam, ne magnitudine formidinis extabescat.

9. Vultum certè judicaturi Christi vsq; adeo Iob pertimescebat videre, vt præeligeret in inferno potiùs demergi, neque extrà illum comparere, donec judicantis furor Dei pertransiret: eamq; demersionem, adeo licet horribilem, protectionem sui censeret.

10. Consuesce ergo Anima mea quotidie, imò quantùm fas est, assiduè, deprecari judicem tuum: & mitigare furorem vultûs eius, precibus, reuerentiâ, timore, humilitate, sedulitate, obsecrationum, & obtestationum instantiâ plenissimis.

PRAXIS.

Domine Iesv Christe, Fili Dei viui: pone Passionem, crucem, mortem tuam, inter judicium tuum: & Animam meam: nunc, & in horâ mortis meæ: & mihi largiri digneris gratiam & mi-

misericordiam, viuis & defunctis requiem & veniam: Ecclesiæ tuæ pacem & concordiam: nobis peccatoribus Vitam & gloriam sempiternam. Qui viuis, & regnas, &c.

EXERCITIVM II.

Christus D. Iudex placandus muneribus.

1. CHristus constitutus est IVDEX viuorum, & mortuorum: cui omnes Prophetæ testimonium perhibent.

2. Hic cum adiudicandum siue in Vitæ tuæ, siue in mundi totius fine aduenerit, placandi sui nullum tempus, nullum spatium nullum modum dabit:

3. Nunc ergo dum huius tam Vitæ, quàm Mundi tempus decurrit, placandi illius & consilium ineundum, & studium exercendum est.

4. Iacob Patriarcha, occursurum sibi fratrem Esau, offensum, & armatum formidans: hoc consilium suscepit; Placabo illum muneribus, quæ præcedunt: & postea videbo illum. Maior natu frater noster Christus, idemq; Iudex omnium, occurret sine dubio nobis in articulo mortis, & in fine mundi, nec aliter quàm offensus & iratus, & omni militiâ cæli comitatus. Præocupandus est ergo, & placandus muneribus, aduentus, atq; occursus eius.

5. Non est autem parcendum, seu parcè agendum cum fratre isto, natu maximo, atq; dignissimo: sed ad pecorum greges, etiam filij, etiam vxores, etiam dilecta omnia addenda sunt: talibus enim hostijs promeretur DEVS, & frater noster, eis redditur placatus, omniumque offensarum obliuiscitur,

6. Idem Iacob senex, expediens filios suos repetitò in Ægyptum, vbi dominabatur Vir (Ioseph) parum beneuolus, vt videbatur, fratribus suis, sic eos alloquutus est. Si sic necesse est, facite quod vultis. Sumite de optimis terræ fructibus in Vasis vestris, & deferte Viro munera: sed & fratrem vestrum minorem tollite, & ite ad Virum. DEVS autem meus omnipotens faciat vo-

vobis eum placabilem. Sic faciat omnis anima, sic faciat Anima mea: & omnibus diebus vitæ suæ satagat placabilem sibi facere Dominum IESVM Christum Iudicem, venturum judicare viuos, & mortuos, & sæculum per ignem.

7. Hæc quoque fuit prudentia Abigail Matronæ, vxoris Nabal: quæ sentiens meritò offensum, & ad vindictam festinum Dauidem, prouocatum aspero responso stulti Viri sui: festinauit occurrere illi cum opportunis muneribus, sapientissimâq; oratione, & supplicatione eum deliniuit, atq; placauit: adeo vt Dauid ipse delectatus fuerit placatione illius valde opportunâ, dixeritq; ad illam. Benedictus Dominus DEVS Israël, qui misit te hodie in occursum meum: & benedictum eloquium tuum, & benedicta tu quæ prohibuisti me hodie ne irem ad sanguinem: & vlciscerer me manu meâ.

8. Sic & Dominus noster IESVS Christus, antequam veniat hora Iudicij eius, gaudet occurri sibi, obsistique furori iræ suæ, & poni murum, ac saltem sepem, ne mucro eius ad vsque internecionem desæuiat in impios. Quoniam non gaudet Dominus sûper impiorum perditione, sed vt magis conuertantur à vijs suis, & viuant in misericordîa eius.

9. Offerenda sunt igitur Domino munera placationis: quibus ille libenter placatur, & parcit iræ suæ. Eiusmodi est Munus Cordis contriti, atque humiliati, Munus Sacramentalis pænitentiæ, atq; fructuum eâ dignorum. Munus Eleemosynarum quibus redimuntur peccata, & extinguitur ignis vindictæ Dei, paratus in exterminium. Munus etiam afflictionis externæ per jeiunia, castigationes, vigilias. Super omnia verò ista, Munus Sacrosancti Sacrificij: Munus quoq; Zeli Animarum, & extractionis earum à peccatis, & à potestate dæmonum. Munus denique condonationis injuriarum acceptarum; dilectionis inimicorum, & beneficentiæ exhibitæ, cumulatæque super caput malefactorum, & malè nobis affectorum.

10. Istius-

10. Istiusmodi munera nunquam excidant de manibus tuis, si cupis nec apparere in conspectu Domini, atque judicis tui, vacuus; nec obtinendæ apud judicem veniæ inopportunus, Manet enim sententia Domini. Dimittite, & dimittetur vobis: diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, orate pro persequentibus vos. Vt sitis filij Patris vestri, qui facit solem suum oriri super bonos & malos, & pluit super justos & injustos. *Vide infra Exerc: 4. &c.*

PRAXIS.

FAc nos quæsumus Domine IESV Christe, Iudex viuorum & mortuorum future, judicium tuum præuenire muneribus tibi gratis: vt eorũ exhibitione opportunâ placatus, misericordiæ tuæ potiùs, in vitâ, & morte, patrocinijs subleuemur, quàm supplicijs æternis deputemur. Qui viuis, &c.

EXERCITIVM III.

Christus Iudex placandus Iudicio nostrî præuio.

1. DOminus noster IESVS Christus constitutus est à DEO, Iudex viuorum, & mortuorum: cui omnes Prophetæ testimonium perhibent.

2. Hic vt placatus in horâ judicij nostri à nobis inueniatur, imò vt etiam in nobis non inueniat quod iudicet, placandus aut potiùs præoccupandus est à nobis, nostrî ipsorum dijudicatione præuia.

3. Consilium hoc & modum placandi Iudicem nostrum disertè tradidit Apostolus Domini dicens; Si nos ipsos judicaremus, non vtique judicaremur.

4. Hoc Consilio vsi sunt passim sancti cum optimo successu: Vsus est Beatus Iob: cuius sunt illa verba. Quis mihi tribuat, vt cognoscam, & inueniam DEVM, & veniam vsq; ad solium eius? ponam coram eo judicium, & os meum replebo increpationibus,

bus, vt sciam verba quæ mihi respondeat: & intelligam, quid loquatur mihi. Quibus verbis Sanctus Vir, & optat & statuit, sese judicare coram DEO in hac vitâ, ne in morte, vel post mortem judicetur à DEO: & præterea modum praximque huius Iudicij, à nobis, de nobis faciendi, suggerit: & insuper fructum, siue affectum huius præuij judicij sui subindicat, illum ipsum; quem suprà Paulus indicauit: de quo fructu idem Iob alibi sic affirmat: Iudicare coram DEO: & expecta eum: vt scilicet te absoluat, quoniam non punit, neque judicat DEVS bis in idipsum: neq; consurget tribulatio duplex à Domino.

5. Dauid quoque hunc sui judicandi modum vsumque & ipse habuit, & nobis proposuit, & fructum simul commendauit. Feci judicium, & justitiam Domine: non tradas me calumniantibus me: & alibi. Dixi confitebor aduersum me iniustitiam meam Domino: & tu remisisti iniquitatem peccati mei: pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno. Idem facit in psalmo illo suæ pænitentiæ pleno, cùm sic orat. Miserere mei DEVS, secundùm magnam misericordiam tuam, &c. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper. Tibi soli peccaui, &c.

6. Similibus exemplis abundat Sacra Scriptura, potissimùm in Prophetis: sed ille etiam Euangelicus publicanus norma esse potest huius tum judicij, tum accusationis sui coram DEO, tum obtentionis veniæ à DEO.

7. Sit ergo tibi inter familiaria, & stata, & seria exercitia, praxis huius judicij tui ipsius, quo Iudicium Diuinum, tecum ab eo alioqui faciendum, ita præuenias; vt simul etiam præpedias, atque aboleas. Hac vel simili methodo.

8. Reduc 1. Teipsum ad te totum quantus quantus es: & adduc ad tribunal Dei veluti judicantis, aut judicium tui apparantis, siue expectantis. 2. Produc teipsum in medium coram DEO, & coram Vniuersâ militiâ Sanctorum eius. 3. Cogitatio & memoria

ria tua, recenseat, & accuset, seu obiectet tibi omnia peccata tua. 4. Conscientia tua veluti conuicta, fateatur facta omnino esse. 5. Suffundatur pudore vultus tuus, & confusio cooperiat faciem tuam. 6. Declinent præ verecundiâ in terram fixi oculi, instar Publicani. 7. Ratio præstet officium judicis, te ad pænam promeritam damnans. 7. Timor erit compedum instar. 9. Dolor, & Detestatio veluti carnifex: cor, & voluntatem cruciabit, & conteret. 10. Lachrymæ, gemitus, tunsiones pectoris, genuflexiones, incuruationes, manuum extensiones, ac eleuationes, sint pro sanguine. 11. Proposita efficacia, & firma satisfaciendi, sint loco executionis, ac emendationis, suo tempore, & absque dilatione præstandæ. 12. His peractis; sententiam tuam, à te contra te latam DEO per manus Angeli tui custodis offeres. 13. Interim misericordiam, & indulgentiam ab eo postulabis. 14. Et ad eam efficaciùs obtinendam, exercebis aliqua opera pia, quibus venia ex Ecclesiæ thesauro adiuncta sit. 15. Allegabis, & aliquos titulos, ob quos tui misereri, tibiq; parcere Dominus debeat, &c.

9. Poteris hoc præuium Iudicium tui, sic quoque instituere: vt statuens te coram Iudice Christo Domino, in solio judicij residente, tanquam Salomone Rege sapientissimo, ac justissimo, audias ab eo enumerationem, atq; etiam discussionem omnium tuorum cogitatuum, dictorum, commissorum, seu operum, omissionum, imperfectionum: Tunc aduertes euidenter, quia nullus penè, aut planè actus tuus, est mundus à sorde: & quia quasi pannus menstruatæ, vniuersæ justitiæ tuæ: ceciderunt quasi folium vniuersæ: & iniquitates tuæ quasi ventus abstulerunt te, neque stare coram judice filio Hominis sinunt: tunc etiam aduertes, qualis de te proferri debeat à judice justissimo sententia, & simul quæ te maneat pro omnibus pœna. Hîc etiam intelliges quomodo, etsi tibi innocens videaris, reuera tamen innocens non sis: quomodo etsi tibi nihil (fortè) conscius sis, in hoc tamen justificatus non sis, quando qui te judicat Dominus est: cu-

ius

ius oculi, super solem, multò lucidiores sunt, considerantes vias hominum in absconditas partes: tunc etiam oculis tuis videbis, quomodo ostendet tibi DEVS Iudex, quantas habeas iniquitates & peccata: & quòd ne momentum quidem vitæ tuæ immune sit à sorde: & quòd sicut in sacculo adnumeratas habeat DEVS iniquitates, immunditiasque tuas. Hîc demum circumspicies, quid te oporteat in præsenti statu, & vitâ facere? quàm non altum sapere, sed timere: quàm obliuisci præteritorum, & quæ retro sunt, extendi verò ad ea quæ sunt priora: quomodo oporteat te æmulari Charismata meliora: quomodo dicere, & facere oporteat te illud Dauidicum, ego dixi; nunc cæpi: quomodo eidem Dauidis spiritu & conatu vocifereris in auribus Dei; Peccaui Domino: peccaui Domine, & malum coram te feci: parce peccatis meis, & dimitte vniuersa delicta mea. Si hoc qualecunque ac imaginarium tantùm judicium Dei de te factum coangustabit te: quid putas faciet illud verum, illud in reipsâ peractum: sed imaginarij judicij experientia deuota, salutem, & pænitentiam operatur: illud autem reale & verum, æternæ damnationis initium, imò & damnatione ipsâ grauius est.

10. Ergo dum tempus habemus operemur opera salutis: reducamus nobis DEVM judicem crebrò in memoriam; ponamus, nunc quidem nostrum de nobis judicium coram ipso: nunc verò nos ipsos coram judicio eius: aliquando ille nostrum de nobis contra nos judicium decretumque audiat: aliquando autem nos illius de nobis judicium exposcamus, audiamus, pertractemus. Verè enim dictum est, à Magno Gregorio. Sæpè meliùs scrutamur conscientiam nostram orando, quàm inquirendo.

PRAXIS.

PEccaui DEVS meus, & Pater meus: in cælum, & coram te, Peccaui tibi soli, & malum coram Te feci. Peccaui contra Te DEVM trinum & vnum. Contra te Patrem æternum, qui me de

de nihilo creasti. Contra te Fili DEI, qui me sanguine tuo redemisti: contra te Sanctiss. Spiritus, qui me in Baptismo sanctificasti. Contra te Sanctissima Trinitas, quæ mihi tuam imaginem impressisti, & tibi in me habitaculum delegisti. Peccaui DEVS meus contra tuam dignitatem, ob quam infinitè amandus, æstimandus, appretiandusq; fuisti. Peccaui contra tuam Bonitatem, quâ te impendisti ad mihi benè jugiter faciendum. Peccaui contra tuam Charitatem, quâ me gratis dilexisti. Peccaui contra tuam Misericordiam, quâ mihi pijssimè, peccatorum millies millena millia, remisisti. Peccaui contra omnipotentiam tuam, quâ me juuando, mihi cooperaris in omnibus quæ facio. Peccaui contra omnes Perfectiones tuas, eas conculcando, vt meam sequerer, & implerem peruersam Voluntatem. Peccaui contra Te DEVM, meum, Patrem meum, Regem meum, conditorem, ac Dominum meum, Pastorem & Rectorem meum, Magistrum meum, Protectorem, Benefactorem, Redemptorem meum: omne, summum, vltimum Bonum meum. Peccaui contra beneficia tua, quæ mihi summo Amore contulisti. Et hoc nomine; peccaui etiam in Cælum, quod me illuminat, in terram quæ me sustinet, & alit, in omnes creaturas, quæ mihi jubente Te seruiunt: in Sanctos Angelos, qui me custodiunt: in Proximos meos, qui mecum communionem Naturæ atq; Gratiæ habent: in Corpus, & Animam meam, quæ à te DEO meo condita, & mihi in vsum donata sunt. Peccaui in ipsum lumen Rationis, atq; Fidei, cui rebellis fui. Peccaui in Gratiam tuam, quam impediui, destruxi, perdidi: in Spiritûs Sancti dona, quæ abieci, in Virtutes, quas deleui, aut inquinaui. Et in his tibi DEO meo Soli peccaui: quia istæ injuriæ, Tuæ sunt injuriæ. Neque solùm contra te peccaui, sed etiam coram te, ô Domine DEVS meus. Peccaui coram tuâ Sapientiâ, quæ me aspiciebat. Coram Charitate, quæ mihi indulgebat. Coram liberalitate, quæ me ditabat: coram ipsâ omnipotentia, quæ me, vt prima causa, in pecca-

caminosis operibus (non tamen in peccatis) adjuuabat: quo factum est, vt non tantùm contra te, non solùm coram te, sed etiam ipso Te peccauerim, & ipsum Te in peccatis meis laborare fecerim. O me cæcitate ipsâ magis cæcum: atque ipsâ peruersitate magis peruersum: qui non attendi contra quem, coram quo, & per quem peccabam! O DEVS, ô Pater æterne, iam non sum dignus vocari filius tuus: non sum ipso Nomine Hominis, ipso esse, quod habeo dignus: siquidem peccaui in te, qui illud mihi dedisti. Mallem, DEVS meus, mallem & malo, millies non esse, quâm te offendisse, quâm te vel vnico peccato ampliùs offendere. Parce Domine, & dimitte quod feci: contra te, & coram te, vt elucescat infinita bonitas, & inexhausta misericordia tua, tot tantarum injuriarum millia condonando, & me à tantâ miseriâ liberando. Parce Domine seruo, propter quem non pepercisti Filio. Parce ingrato, cui propter me Filius factus est gratiosus & gratus. Accepta pœnam, & mortem, quam luit Filius, pro abolendâ eâ, quam ego merueram, & in æternùm luiturus eram, tam vilis, quâm nequã seruus tuus. Tunc ego te DEVS meus in æternùm laudabo, & misericordias tuas in æternùm cantabo, &c.

EXERCITIVM IV.

Christus Iudex placandus neminem iudicando, censurando, condemnando.

1. DOminus noster IESVS Christus: constitutus est à DEO judex viuorum, & mortuorum; cui omnes Prophetæ testimonium perhibent.

2. Omnes ergo nos manifestari oportet ante tribunal Christi: ut reddamus rationem ei de omni cogitato, & facto, & verbo otioso, quodcunque locuti fuerimus in hac vitâ: & vt recipiat vnusquisque à Christo, prout gessit in proprio Corpore, siue bonum, siue malum.

3. Contra hoc Iudicium Christi decretorium, ac finale, non

est Consilium, non Sapientia, non fortitudo, non scientia, non dignitas, non maiestas, non fraus, non dolus, non fuga, non latebra, non vllum Priuilegium aut substitutio, aut exceptio, aut condonatio. Sed omnis status, omnis ætas, omnis sexus, omnis conditio, omnis dignitas, magnus atque pusillus quisque, comparebit in propriâ suâ personâ: & vnusquisque proprium suum onus portabit, vniuscuiusque liber vitæ atque conscientiæ cum omnibus arcanis arcanissimis, in luce & Oculis DEI, & Angelorum, & Hominum & Dæmonum erit: omniumque censuram subibit, nullâ sese abscondente actionum circumstantiâ, & conditione, nullâ non subeunte æquissimam, exactissimamque ponderationem.

4. Propterea illud tempus Iudicij vocatur â Prophetis, Dies Iræ, Dies calamitatis, dies miseriæ. Dies amara valde, dies furoris Domini. Dies vindictæ, in quâ omnis fortis tribulabitur, & omnis sapientia deuorabitur, & omnis superbia confundetur, & omnia abscondita reuelabuntur.

5. His tamen omnibus ita se habentibus: reliquit pijssima bonitas atque Misericordia DEI, Creaturis suis, hoc est, misellis hominibus, vias, & modos, quibus non solùm lenire, ac mitigare (quod satis superque multum & magnum esset) rigidissimam exactionem Iudicij Diuini: siue illius; quod singulariter cum singulis in Articulo mortis peragit Christus: siue illius; quod vniuersaliter cum omnibus simul, tamen cum singulis, in fine Mundi peraget idem Dominus, & DEVS Homo IESVS: verùm etiam præoccupare, atque illud excludere, & efficaciam ei præripere, aditumque, & jus adimere liceat.

6. Quod non inuentum, neque pium aliquod Meditamentum hominum, sed ipsiusmet DEI Hominis, ipsiusmet Veritatis; ipsiusmet Iudicis assertum, & promissum est. Ipse enim Iudex, & ipsa simul Veritas est, ille, qui tam affirmatè dicit: Nolite iudicare: & non iudicabimini. Nolite condemnare & non

con-

condemnabimini: In quo enim judicio judicaueritis, judicabimini. Et in qua mensurâ mensi fueritis, eâdem remetietur nobis.

7. Quid his clariùs, quid affirmatiùs, quid optabiliùs, Iudicium illud, extremè decretorium subituris, dici potuit? Quod nisi ipsa Veritas, & simul Iudex diceret, vix fidem inueniret, vix inuenire deberet. Et tamen qui hæc dicit, Veritas Iudex est.

8. Duæ ergo patent nobis Iudicis placandi, imo & iudicij euitandi Modi, ac Viæ. 1. Neminem Iudicare. 2. Neminem condemnare. Hæc qui facit, à Iudicio Christi, ipso stipulatore Christo, exceptus, atque exemptus est.

9. En quanta facilitas, quàm in Manibus cuiusque nostrûm posita est facultas declinandi, euadendique Diuinum Iudicium! Si humana temeritas nolit vel obliuisci, vel contemnere hanc facilitatem, atque facultatem. Iudex est ipse, qui affirmat, & promittit omni neminem Iudicanti, neminemque Condemnanti, immunitatem à suo Iudicio. Et credit hoc, confiteturque Veritatis Iudicis dictum ac promissum, negligit tamen, & contemnit, & insuper, ac susdeque habet, humana ingratitudo, atque temeritas.

10. Quid nobis faciat vltra, aut ampliùs, Clementia Diuina ô Mortales! Tantine vobis est rigor ille rigorosissimus, iuxta & periculosissimus Iudicij Diuini, vt pluris vobis, & vestræ libidini sit, Iudicare proximum, censurare, condemnare, & ob id intolerabile Iudicium subire, quàm abstinendo ab aliorum Iudicijs ac Censuris, & interea à vestri coram Christi Iudicio immunes euadere, atque salutis æternæ possessionem penè gratuitò adire?

11. Aut ergo negate, atque non credite Verbum Iudicis Veritatis, promittentis non judicantibus alios, non Iudicium suum: aut si ita lubet; in alios vsurpare judicium iniquum, lubeat etiam subire judicium Dei, sine Misericordiâ seuerissimum.

PRA-

PRAXIS.

DOmine IESV Christe, Iudex Viuorum & Mortuorum à DEO Patre constitute, qui ad declinandum quantumuis indeclinabile Iudicium tuum, facilem, apertamque viam nobis reliquisti, & ostendisti; si nimirum neminem proximorum nostrorum, iniquè judicare, censurare, & condemnare præsumamus. Da quæsumus nobis per gratiam, misericordiamque tuam, ita benigno, & mansueto corde, animoque semper abundare; vt proximorum nostrorum, neminem in suâ Vitâ, in factis, moribus, intentionibus, vllisque alijs circumstantijs, diiudicare, atque multò minùs condemnare, ad aliosûe proximos traducere audeamus.

EXERCITIVM V.

Christus Iudex placandus Debitorum Condonatione.

1. DOminus noster IESVS Christus constitutus est à DEO Iudex vivorum & Mortuorum: cui omnes Prophetæ testimonium perhibent.

2. Proinde, quicunque Hominum, sese, aut viuentibus, aut mortuis accenset, idem vt se judicandis à Domino IESV Christo accenseat necesse est.

3. Excipit tamen Diuina Iudicis Christi benignitas ab isto censu nonnullos, quos, nisi nolint ipsi, immunes esse, ac fore, à sui seueritate, periculositateque Iudicij pronunciat.

4. Huius pronunciationis tenor, tam familiaris, quâm graphicus, explicatusqueest Domino nostro: ut ferè vix aliud quidquam suorum documentorum, præceptorumque, crebriùs, diligentiùs, efficaciùsque fidelibus suis suadere, edicere, præcipere studuerit.

5. Probaturus Dominus, non se venisse, vt solueret legem, sed potiùs ut perficeret, atque impleret; demonstrauit hoc va-

rijs exemplis, præceptisque, & Consilijs constitutis: ac in his etiam dixit, atque dixit hunc in Modum; Audistis, quia dictum est; Diliges proximum tuum, & odio habebis inimicum tuum: Ego autem dico vobis; Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderunt vos, orate pro persequentibus, ac calumniantibus vos, vt sitis Filij Patris vestri, qui in cælis est. Hîc Dominus, inimicorum dilectioni atque iniuriarum condonationi promittit sortem filiorum DEI. Optando vtique Priuilegio, atq; præmio: ijs congruo; qui indolem Patris cælestis referunt, Facientis solem suum oriri super bonos & malos, &c.

6. Rursum autem eidem amori inimicorum, atque condonationi debitorum, seu iniuriarum, offensarumq;, idem Dominus noster promittit vicissim dandam à DEO remissionem peccatorum. Sic enim nos precari DEVM pro obtinendâ ab ipso veniâ peccatorum, seu debitorum nostrorum jubet; Dimitte nobis debita nostra: sicut & nos dimittimus debitoribus nostris: & addit mox; Si enim dimiseritis hominibus: peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester cælestis delicta vestra: Si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra. Grande prorsus etiam hoc priuilegium, atque præmium condonationis offensarum, atque dilectionis inimicorum: vt pote à cuius vel præsentiâ, vel absentiâ in nobis, dependere velit Pater noster cælestis, remissionem, vel retentionem peccatorum nostrorum.

7. Sed addit adhuc Dominus aliquid; quo remissionem iniuriarum, & vindictæ obliuionem, inimicorumq; dilectionem, non minùs, quàm per supradicta, nobis commendat. Cùm enim dixisset, nolite judicare, & non judicabimini: nolite condemnare, & non cōdemnabimini: statim subiecit; Dimittite & dimittemini: date & dabitur vobis: quod idem est, ac dicere; Dimittite hominibus, & dimittemini à DEO: date veniam hominibus, & dabitur vobis venia à DEO: eâdem quippe mensurâ, quâ mensi fueritis,

ritis, remetietur vobis: quin imò mensuram bonam, confertam, & coagitatam, & supereffluentem dabunt in sinum vestrum.

8 Ex his omnibus clarè sequitur; condonationem offensarum, depositionem vindictarum, dilectionem inimicorum, atque persecutorum, esse præsentissimum efficacissimumq; medium emolliendi seuerissimum judicium, quinimò & euadendi illud ipsum, atque placabilem, & benignum reddendi etiam judicem ipsum Christum. Impossibile est enim non stare firmam eius promissionem; Dimittite & dimittemini.

9. Quicunque ergo judicem Christum, eiusque iudicij seueritatem timemus: ac sanè omnes meritò, ac etiam plusquam meritò timere debemus: (in multis enim offendimus, & iudicem nostrum exasperauimus omnes:) apprehendamus hanc Domini iudicisq; ipsius sententiam. Dimittamus ex corde debitoribus nostris debita eorum singula atq; omnia: vt etiam iudex noster dimittat nobis debita nostra, pariter singula & omnia: vt possimus fidenter iudici nostro dicere; Fecimus Domine quod iussisti, fac & tu quod ex pietate tuâ promisisti.

PRAXIS.

DOmine IESV Christe, iudex viuorum atq; mortuorum in futuro, pacis autem, & charitatis amator, & custos in præsenti: da omnibus inimicis nostris, pro quibus tuam deprecamur clementiam, & quibus omnem propter te condonamus ex cordibus nostris offensam, pacem, charitatemq; veram: & tam illis quàm nobis cunctorum remissionem tribue peccatorum: nosq; ab eorum insidijs potenter eripe: & in tui formidabilis iudicij die, nostrî misericordissimâ tuâ pietate miserere. Qui viuis & regnas.

EXERCITIVM VI.

Christus Iudex placandus voluntariâ expiatione peccatorum.

1. DOminus noster IESVS Christus constitutus est à DEO iu-

iudex viuorum & mortuorum, cui omnes Prophetæ testimonium perhibent.

2. In hoc iudicio suo Dominus ac Iudex noster, reddet vnicuique secundùm opera sua, quæ gessit in corpore isto: seu in huius vitæ mortalis decursu.

3. In huius iudicij die tribulabitur omnis fortis: omnis oculus superbus humiliabitur, omne consilium à sapiente recedet, & omnis gloria gloriosi viri erit quasi stercus, & omnis cythara, & tibia, & canticum voluptatis vertetur in luctum, & mærorem, & tristitiam. Tunc quantùm quisque glorificauit se in delitijs, tantum dabunt ei tormentum & luctum. Sed super ista omnia, horribilis erit tum vultus vnus iudicis DEI, atq; inenarrabilis intolerabilisque forma, & rigor examinis, ac iudicij eius.

4. Tunc omnis pax, & spes, & fiducia, & consolatio, recedet ab impijs quibuscunq;: tunc clamabunt montibus, cadite super nos, & collibus operite nos: si quomodo effugiant à facie iræ Agni. Tunc iustus vix saluabitur: vix opera plena, opera salutis, opera approbationis inuenientur in eo: impius autem & peccator vbi quæso erunt, aut vbi parebunt? Tunc Iudex atq; simul vindex DEVS iustitias iudicabit: & colabit iustos, sicut colari solet aurum: scrutabitur in lucernis etiam Hierusalem: & quid cum Babylone fiet?

5. Et quid multa? Horrendum est incidere in manus DEI viuentis, DEI omnia cernentis, DEI omnia scrutantis, DEI ex omnibus rationem exigentis, DEI omnia dijudicantis, DEI extremum super omnia, singulaq; Decretum ferentis, atque statuentis: Decretum quod nunquam immutabitur, decretum cui nemo refragabitur, decretũ cuius executrix erit iustitia æternùm vindicans.

6. Et estnè aliquod homini misero hac in Vitâ (nam in futurâ est nullum) vel remedium, vel subsidium, atque solatium? Est vtique: neque enim DEVS, noster, cuius natura bonitas, & qui non gaudet super perditione nostrâ: reliquit nos absque miseri-

cordiâ suâ, dummodo illa apud homines non sit in neglectu, & non corrumpatur cordis illorum duritiâ, & impœnitentiâ.

7. Verbo; Faciamus fructûs dignos pœnitentiæ, & voluntariâ corporum animorumq; nostrorum castigatione nostras iniquitates cohibeamus, restringamusque: vt simul etiam iram venturam iudicis nostri restinguamus, & punitione punitionem præuertamus. DEVS enim noster non punit bis in idipsum, & non prodit ab illo duplex vindicta, aut tribulatio. Quare quidquid ille inuenerit à nobis in nobis discussum, dijudicatum, reprehensum, condemnatum, castigatum, punitumque: super hoc non ampliùs adducet vindictam suam, neque consurget ab eo duplex tribulatio.

8. Ita suadebat olim DEVS per Prophetas: suadet nunc quoque per seruos suos: vt nimirum omnes vbique pœnitentiam agant, & à superuenturâ irâ fugiant; & conuertantur ad Dominum DEVM suum, à vijs suis pessimis, in ieiunijs, & vigilijs, & planctu: in amaritudine, in cinere, & cilicio, & sacco: in lachrymis, & fletu, & contrito, atq; humiliato corde: in patientiâ, in castitate, in sobrietate, & orationibus, atque postulationibus, in gemitu, & clamore cordis, & prostratione atq; humiliatione multâ coram DEO.

9. Sic faciebat Dauid: qui lachrymas suas faciebat sibi panem diebus, atque noctibus, qui potum suum cum fletu miscebat: cuius genua infirmata sunt ab ieiunio: qui cinerem tanquam panem manducabat: qui singulas per noctes lachrymis suis rigauit & lauit lectum suum.

10. Sic faciebat & Paulus: cuius illa est de semetipso confessio, simul autem & nostra ex ipso instructio: ait ergo; Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum: qui enim iudicat me, Dominus est. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum; sic pugno non quasi aërem verberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne fortè cum alijs prædicauero, ipse reprobus

bus efficiat. Sic, vniuersim loquendo, fecere omnes quotquot seriò salui esse voluerunt: qui ex hac vitâ quoad præualebant, exire sine omni obligatione tam culpæ quàm pœnæ coram DEO suo, ad iudicium eiusdem migrare studuerunt.

11. Itidem & nos; quicunque saluari, & iudicium misericors, atq; mitius sustinere post mortem volumus, Mortificationem Domini nostri IESV Christi, tam in corporibus, quàm in Animabus nostris iugiter circumferamus. Siue tribulamur à DEO ipso ita volente; siue à creaturâ quacunque, DEO permittente; omnia sustineamus: non tantùm patienter, & æquanimiter, sed etiam hilariter, atq; gaudenter. Subeamus insuper ipsi voluntarias afflictiones tum corporis & membrorum, tum Animæ & concupiscentiarum atq; passionum eius: vt mortificatos nos inueniens Iudex noster, non inueniat in nobis quod vindicet, ac puniat; inueniat autem quod condonet, atq; coronet; siquidem patientia & pœnitentia opus perfectum habet: estq; edictum Domini; vt in patientiâ nostrâ possideamus Animas nostras.

PRAXIS.

DOmine IESV Christe, juste ac supreme Iudex, omnisq; vltionis Domine, te ego minimus seruorum, at maximus debitorum, reorumq; tuorum; seruus; oro, atque obsecro, vt facias mihi donum pijssimæ remissionis, ante diem strictissimæ rationis. Propter hoc enim, & castigo corpus meum, & in seruitutem redigo animam meam, mortifico membra mea quæ sunt super terram, & animam meam in manibus meis semper custodio, subijcio etiam me paternis flagellis tuis, & non minùs mala quam bona, gratanter suscipio de manibus tuis, vt hîc ad plenum castigentur, expienturque peccata mea, castificeturque cor meum, & nihil inueniat in me Vindex ira tua, quod jure seueritatis suæ puniat: inueniat verò misericordissima Bonitas tua, quod clementer abstergat, & liberaliter remuneret.

 Pla-

Placet Dñe, placet hîc vri, hîc secari, hîc expiari, hîc emundari, vt in æternum parcas, in æternùm absoluas, in æternùm salues.

EXERCITIVM VII.

Christus Iudex placandus Misericordiâ.

1. DOminus noster IESVS Christus, constitutus est à DEO Iudex viuorum, & Mortuorum: cui omnes Prophetæ testimonium perhibent.

2. Perhibuit quoque idem Testimonium & ipse sibi, quando hostibus suis disertè affirmauit: Verum tamen, dico vobis, amodò videbitis Filium hominis sedentem à dextris Virtutis DEI, & venientem in nubibus cæli. Atque iterum discipulis suis ait; Filius hominis venturus est in gloriâ Patris sui, cum Angelis suis: & tunc reddet vnicuique secundùm opera eius.

3. Eundem Iudicem Christum prædicauit & indicauit Iudæis Ioannes Baptista, dicens illis de Christo, hæc inter alia: Qui post me venturus est, fortior me est: cuius non sum dignus calceamenta portare: cuius ventilabrum in Manu suâ, & permundabit aream suam: & congregabit triticum suum in horreũ: paleas autem comburet igni inextinguibili.

4. Huius Iudicis, & Animi & Iudicij rigor, specialissimè mitigatur, quin & euitatur, Misericordiæ, & Eleemosynæ operibus. De quo cùm passim scripturæ sacræ attestantur, tum verò, ab ipsiusmet Iudicis Ore hoc assertum habemus valde luculenter. Sic enim ait; Cùm autem venerit Filius hominis in Maiestate suâ, & omnes Angeli cum eo: tunc sedebit super sedem Maiestatis suæ, & congregabuntur ad eum omnes gentes. Et separabit eos ab inuicem, sicut Pastor segregat oues ab hædis. Et statuet oues quidem à dextris suis, hædos autem à sinistris. Tunc dicet Rex his qui à dextris eius erunt: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis Regnum, à constitutione Mundi. Esuriui enim & dedistis mihi manducare &c. Amen dico vobis

bis: quandiu fecistis uni ex his minimis fratribus meis, mihi fecistis. Tunc dicet & his, qui â sinistris erunt; Discedite â me maledicti in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & angelis eius. Esuriui enim, & non dedistis mihi manducare, &c. Amen dico vobis, quamdiu non fecistis vni de minoribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium æternum: justi autem in vitam æternam.

5. Hîc Dominus Imaginem Iudicij sui planè exposuit omnibus intuendam: exposuit etiam Iudicij formam, & decursum: exposuit insuper & eius clausulam: sed quod maximè attendendum est, exposuit causam Misericordis & Implacabilis Iudicij sui, videlicet exercita, vel neglecta, in egenos opera Misericordiæ. Et indicauit verissimè dictum esse illud suum; Verùm tamen, quod superest, date Eleemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis. Itemq; illud; Iudicium sine misericordiâ ei, qui non fecerit misericordiam.

6. Ne quis autem Pauperes Christi Voluntarios, quos Religiosos dicimus putet exclusos esse ab hac fortunâ Misericordium â Domino indicatâ: sciendum est, non tantùm exclusos non esse, sed in tantùm securos esse de benignitate Iudicis Christi erga se: vt etiam suprà omnem sortem, futuri sint assessores Iudicis, atque simul cum eo reliquorum futuros esse Iudices. Sic enim ipse Dominus, tum affirmauit, tum promisit, dicens his, qui propter se omnibus relictis, ipsum secuti fuerant; Amen dico vobis, quòd vos, qui reliquistis omnia, & secuti estis me, in regeneratione, cùm sederit Filius Hominis in sede Maiestatis suæ: sedebitis & vos, super super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israël. Quis satis æstimet hanc felicitatem Pauperum Christi: qui in Iudicio Christi, non solùm ipsi de seipsis securi, verùm etiam assessores Iudicantis & aliorum reliquorum Iudices sunt futuri?

7. At hoc si cui arduum videtur, relinquere scilicet omnia pro-

pter

pter Christum, & sic nudatum omnibus sequi Christum; apprehendat saltem misericordiam, & exerceat opera eius quantùm potest: vt veniat super eum illa Dominica beatitudo; Beati Misericordes, quoniam & ipsi misericordiam consequentur. Et illa etiam Dauidica: Beatus, qui intelligit super egenum, & pauperem: in die malâ liberabit eum Dominus.

PRAXIS

DOmine IESV Christe: qui de Cælis ad terram de sinu Patris, misericordiâ deducente descendisti, & Sanguinem tuum pretiosum, in remissionem peccatorum nostrorum fudisti: nobisq; per amorem, ac frequentationem operum Misericordiæ, in Nomine tuo exercitorum, accessum ad Misericordiam tuam patere fecisti; & insuper omnibus his, qui relictis suis omnibus, te pauperem pauperes secuti essent, consessum tecum in Iudicio tuo promisisti; te humiliter deprecamur, vt in die Iudicij tui, ad dexteram tuã audire mereamur, venite Benedicti: Qui viuis, &c.

LITANIA
Seu
CORONA
Ad Christum D. Iudicem placandum.

KYrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.
Christe Iudex audi nos. Christe Iudex exaudi nos.
Pater Iudicis nostri DEVS.
Fili Iudex mundi DEVS.
Spiritus sancte Iudicis nostri, DEVS.
Sancta Trinitas, in Christo Iudex Mundi, vnus DEVS.

IESV

IESV Iudex viuorum & Mortuorum.
IESV constitute à DEO judex omnium.
IESV in quo statuit DEVS judicare mundum.
IESV venture ad Iudicium nostrum in nubibus cæli.
IESV venture ad Iudicium cum virtute, & potestate.
IESV venture ad Iudicium cum Angelis sanctis.
IESV venture ad Iudicium cum gloriâ, & Maiestate.
IESV qui resuscitare Iudicandos, mittes Angelos cum tubâ.
IESV ad cuius judicium congregabuntur omnes gentes.
IESV ad cuius tribunal omnes nos manifestarj oportet.
IESV à cuius judicantis facie, fugiet terra, & cælum.
IESV à cuius vultu, impij volent, montibus & collibus obrui.
IESV qui in tuo judicio, separabis Oues, ab hædis.
IESV cui ad Iudicium venienti, Electorum selecti, rapientur obuiam in Aëra.
IESV cui judicanti assidebunt judicantes, qui propter te omnia reliquerunt.
IESV qui in tuo Iudicio manifestabis consilia cordium.
IESV qui in Iudicio tuo illuminabis abscondita tenebrarum.
IESV cui omne Iudicium dedit Pater.
IESV cui iudici, de omni verbo otioso reddent homines rationẽ.
IESV qui accepto tempore iustitias iudicabis.
IESV qui scrutaberis in lucernis iudicij tui, etiam Ierusalem.
IESV quem Iudicem videbunt illi, qui te confixerunt.
IESV qui in iudicio tuo reddes omnibus prout quisque gessit.
IESV qui iudicium recipies, ideo, quia causa tua velut impij iudicata est.
IESV in cuius iudicio, iustus vix saluabitur, impius autem vbi parebit?
IESV qui in iudicio electis dices: Venite benedicti.
IESV qui in iudicio, reprobis dices: discedite maledicti.
IESV qui spiritu oris tui, interficies impios morte secundâ.

IESV qui contra impios armabis omnem creaturam.
IESV pro quo pugnabit omnis creatura contra insensatos.
IESV qui claudes abyssum inferni cum damnatis.
IESV qui electos tuos introduces in cælum.
IESV qui Patri tuo trades Regnum, & illi subiectus eris cum Beatis omnibus in perpetuas æternitates.
In die iudicij tui: parce nobis IESV.
In die iudicij tui: Libera nos IESV.
In die iudicij: Miserere nobis IESV.
Christe Iudex audi nos. Christe Iudex exaudi nos.
Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison.

Pater noster. Aue Maria.

Domine non intres in judicium cum seruo tuo.
Quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens.
Domine exaudi orationem meam: Et clamor meus ad te veniat.
Dominus vobiscum: Et cum spiritu tuo.

OREMVS.

DOmine IESV Christe, Fili DEI viui, cui omne iudicium dedit Pater in manus: vt sis Iudex viuorum & mortuorũ, & discretor meritorum, & distributor tam præmiorum, quàm suppliciorum: secundùm hoc, quod quisq; gessit in corpore, siue bonum, siue malum. Te ego vilissimus vermiculus, & hominũ postremus, supplex oro: tuam vt misericordiam mihi nunquam clausam esse velis, sed antequam Iudicij mei apud te hora adueniat, tribuas mihi plenam indulgentiam, omnium tam culpæ, quàm pœnæ obligationum: propter omnium Sanctorum tuorum, & propter pretiosissimæ Parentis tuæ intercessiones ac merita; propterq; tuam amarissimam Passionem, Crucem, & Mortem, pro me, à te toleratam. Vt sic in horâ judicij, te placatum, benignum, misericordemq; experiens, consortio electorum tuorum aggregatus, tecum ingrediar ad possidendum Beatitudinis regnum æternum. In quo Tu, cum Patre, & Spiritu Sancto, viuis, & regnas, in Trinitate DEVS, per omnia sæcula sæculorum, Amen.

EXERCITIORVM PARS X.

ERGA

DEI Matrem Virginem MARIAM.

EXERCITIVM I.

De P. Parentis cum DEO arctissimâ coniunctione.

1. STatue te coram Pretiosissimâ Parente Virgine MARIA.

2. Expende, quàm arctis sit vinculis illigata affinitatis, & consanguinitatis, cum diuinissimâ Trinitate. Est enim Filia Patris æterni: est Mater Filij DEI: est Sponsa Spiritus Sancti: est templum Sanctisimæ Trinitatis.

3. Est Filia Patris æterni, non solùm communi creaturis, aut iustis ratione, neque omnino per solam Adoptionem: sed aliquâ aliâ sublimiori, & intimiori, magisq; coniunctiuâ, & connexiuâ vnione, ac filiatione. Sicut enim iuxtà legis naturalis placitum, Puella, quæ nupsit filio, filia est Patris ipsius, arctiori vinculo quàm Adoptionis: Ita Beata Virgo, quæ & Mater, & Sponsa Christi Filij DEI est, erit Filia æterni Patris, arctiore, & altiore quàm Adoptiuæ vinculo, & quidem non vno, sed (vt patet) saltem duplicato: primò quidem desponsationis; cùm B. Virgo sit sponsa vera Christi, & omnium Sponsarum prima, & princeps: ob quod vocatur ab eodem Sponso, Vna, Columba, formosa: quâ desponsatione effecta est Humanitas Christi: Verbiq; cum Naturâ Humanâ alia desponsatio, per Vnionem Hypostaticam.

cam. Altero vinculo est Maria, Dei Patris filia, vinculo scilicet Maternitatis Dei: quia enim Maria, Mater esse debuit filij Dei, ideo etiam esse debuit, & reipsâ fuit Filia Patris æterni, vt connaturaliùs ex eâ nasceretur DEVS Homo Christus, Deiq; idem Filius. Propter quod Maria apud DEVM in æternis eius cogitationibus nunquam comparuit, nisi cum respectu ad Dei filium, seu ad Dei Maternitatem: ita vt quo primùm instanti (in suâ Æternitate) DEVS Mariam cogitauit, cogitauerit simul futuram illam Matrem Filij sui: quam, hoc futuram, cogitare non potuit, nisi simul & Filium suum cogitaret: foreq; decerneret eius Filiũ, vt ita congruè, imò condignè Dei filius, ex Dei filiâ nasceretur: Ita tamen; vt ista filiatio Filiæ Dei Mariæ, sicut debuit desinere in Filij Dei Maternitatem, sic etiam ex eadem promanaret. Quo etiam ex fonte Maria soror vocatur Verbi ab ipso Verbo: Veni (ait) in hortum Soror mea Sponsa: &; Soror nostra parua est, & vbera non habet: quid faciemus ei? Accedit, quod Maria specialissimâ ratione nata sit ex mente Patris æterni, teste Nazianzeno: nimirum ob singulariter magnam Mariæ cum Verbo Dei Filio, & eius Patre similitudinem. Etenim Verbum ab intellectu Patris productum, ipsamet Maria in suo vtero progenuit, veraq; eius Mater est, sicut DEVS est verus eiusdem Pater. Qui sicut totum Filium suum generat solus, sic Maria Mater eundem illum Dei Filium genuit sola. Atq; propter hanc suam cum Patre æterno similitudinem, vocatur, & est, Maria Patris æterni, & mentis eius Filia.

4. Est MARIA Mater Filij Dei, ob notam ex fide nostrâ rationem. MARIÆ enim dixit Angelus; Ecce concipies in vtero, & paries filium, & vocabis nomen eius IESVM. Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur & quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filus Dei: &; Verbum Caro factum est, & habitauit in nobis. Nimirum DEVS Pater ob suam infinitam super nos homines misericordiam, & ob suam item immensam in Virgi-

gi-

ginem MARIAM charitatem, Filium suum, quem tam vnicum, quàm dilectissimũ, & in omnibus omnino æqualem sibi habuit: non passus est remanere solùm modò suum, sed eundem ipsum voluit, ex rei veritate, esse B. MARIÆ vnicum, & dilectissimum, & naturalem Filium. Neq; verò ita, vt duo essent, vnus videlicet DEI Filius, & alius Filius Sanctæ MARIÆ; sed vnus, & idem ipse, qui Filius DEI est in vnâ Personâ, etiam esset Filius Sanctæ MARIÆ. Quis hæc audiens, non obstupescat?

5. Est MARIA Sponsa Spiritûs Sancti: non ideo solùm, quia Spiritus sanctus MARIÆ, tam corpore, quam Animâ per omnem eius vitam vsus est, tanquam organo suo: ita vt nulla motio à MARIA fieret quæ non etiam à Spiritûs sancti motione fieret. Mouebat Spiritus sanctus eius linguam vt cùm loqueretur, in verbo non laberetur. Per eius oculos aspiciebat, per eius Aures audiebat, mentem regebat, omnes voluntatis affectûs gubernabat, ita vt etiam minimæ cogitationes, verba, decreta, motiones, actus, sensationes omnes, Spiritus sancti instinctu perficerentur: Neq; etiam ideo solûm, quia Spiritus Sanctus in Deiparam effudit expleuitq; sitim suam: quam ille habet infinitam ad communicandum se: Expleuit autem, quando per immensam MARIÆ capacitatem, flumen illud Sancti Spiritûs vastissimum, rapidissimumq; excurrit, atque protensum est: ad eum proportionaliter modum, quo DEVS Pater in Filium veluti extenditur: & Pater, Filiusque, in Spiritum Sanctum dilatantur: sic enim etiam Spiritus Sanctus in MARIAM quasi extenditur (utitur verbo Extensionis B. Ildephonsus) & dilatatur: Estq; per hoc MARIA Spiritus Sancti requies, est ipsius sitis sedatio, est eius affectûs expletio; dum in eam ille immensos donorum suorum latices pleno effundit alueo. Multò magis MARIA Sponsa sancti Spiritûs est, diciturùe: communi tantùm illo modo, quo omnes iustorũ per gratiam sanctificantem (quâ ornare animas omnes propriũ est sancto Spiritui) animæ, sanctificantur ac despõsantur. Est igi-

igitur MARIA Sponsa Spiritûs sancti, suo quodã proprio, specialiq; titulo : quem acquisiuit, illo consensu, coram Angelo nunciante sibi superuentionem sancti Spiritûs, exhibito, atq; expresso. Consensus enim ille quasi coniugalis fuit, quo Beata Virgo, non in Animam solùm suam, verùm etiam in corpus suum consensit, jusq; sponsale dedit superuenturo in se, & obumbraturo sibi Spiritui sancto : vnde extunc Spiritus sanctus Sponsus MARIÆ factus est, non tantùm quia (vt supra dixi) incomparabili gratiâ ipsam repleuit, sed etiam quia illi obumbrauit, illamq; texit, ac viri vices substituens, ex purissimo eius Sanguine, atque substantiâ, Christi corpus efformauit, eamq; diuinâ suâ virtute fæcundauit, & grauidauit. Ob quod sola MARIA est (ait Aug.) quæ meruit Mater & Sponsa vocari. Ipsa sola est, in quâ(vt ait Anselmus) Spiritus DEI, ipse Amor omnipotentis Patris, & Filij, ipse per quem, & in quo amatur omne, quod benè amatur, ipse inquam corporaliter (vt bene dicam) venit in eam, singularique Gratiâ præ omnibus, quæ creata sunt, siue in Cælo, siue in terrâ, in ipsâ requieuit : & Reginam, & Imperatricem, Cæli, & terræ, fecit Sponsam suam.

Ex his collige, ô Amatrix MARIÆ Anima, quàm arctis sit colligata cum DEO vinculis, quâm intimis associata & deuincta juribus. Atque exinde tibi licebit in omnes affectionum pijssimarum, deuotionumq; erga illam erumpere, atque efferri pietates.

PRAXIS.

AVe pretiosissima Filia Patris æterni, aue pretiosissima Mater Filij DEI. Aue pretiosissima Sponsa Spiritûs Sancti. Aue pretiosissimum Templum sanctissimæ Trinitatis. Per hanc tuam cum DEO tuo affinitatem, quam ego tibi, totius substantiæ meæ viribus, atque affectibus gratulor : effice me, & colloca, & irradica, in gratiâ, & amore sanctissimæ Trinitatis, &c.

EXERCITIVM II.

De P. Parente nostrâ, Dominâ, Matre, Herede, Hereditate, Sponsâ.

1. STatue te in conspectu Pretiosissimæ Parentis Virginis MARIÆ.

2. Expendes: quòd sit Domina & Regina totius vniuersi & omnium creaturarum: Creaturas autem omnes & singulas esse illius subditas, eiusq; Mancipia. Quia enim Filius eius, est verus DEVS, & ideo absolutus rerum Dominus, omniaq; ei subiecta naturaliter sunt: inde consequenter, Mater huius DEI, ac Domini omnium, est etiam naturaliter omnium Domina, & omnia sunt eius Mancipia.

3. Expendes: quòd sit Mater omnium Hominum: Et in specie Electorum, amatorumque, seu Dilectorum suorum. Mater enim cum sit DEI: est etiam Mater fratrum eius omnium. Cùm verò etiam sit Mater, & inuentrix Gratiæ, ac Misericordiæ, est etiam consequenter Mater filiorum Gratiæ, ac miserationis. Eo ipso pariens illos DEO in filios, quo illos ad gratiam DEI deducit, & Amicos DEI constituit, in eoque statu illos conseruat, quantùm in ipsâ est.

4. Expendes: quòd sit Heres rerum omnium, & quidem naturalis, perinde vt est Mater DEI naturalis. Qui cùm sit Heres omnium, inde fit vt & Mater eius sit quoque omnium Heres, & omnia sint eius possessio, atque hereditas. Omnia siquidem quę Filius habet, Mater quoque similiter habet, ac possidet.

5. Expendes: quòd sit Hereditas, thesaurus, & diuitiæ totius quidem Humani generis, at specialiter omnium diligentium, & honorantium illam singulariùs. Cùm enim ipsa sit Filij sui, DEI verò nostri, hereditas, & possesio, juxta illam ipsiusmet vocem, Dominus possedit me in initio viarum suarum; Hic autem DEVS, & à Patre æterno nobis donatus est, & ipse sese nobis donauit,

uit, heredesq; suos, & coheredes simul omnium bonorum suorum nos fecit: Matrem quoque suam nobis in Hereditatem, & possessionem largitus est. Adde, quòd cùm MARIA sit Innocentiæ, ac Iustitiæ primæuæ, nobis à nostris primis parentibus perditæ, sola in se conseruatrix, & heres, idcirco ad nostram hereditatem ipsa pertinet in: tantùm, in quantùm illa Innocentia & Iustitia Originalis, nostra hereditas esse (ni perdita fuisset) debuit, & in quantùm nobis, ac pro nobis in MARIA relicta, atq; conseruata mansit, & manet.

6. Expendes: quòd MARIA sit, Sponsa, omniũ illius speciali Amoris priuilegio, ac teneritudine, cultuq; Innocentiæ, ac puritatis, nec non morum eius imitatione excellentium. Cùm enim MARIA tota sit æmulatrix Christi. In omnibus ijs, quæcunque Creaturæ seruire possunt, eius dotes, atque excellentiæ, Christus autem desponsauit sibi omnes nos per Incarnationem, cuius desponsationis præcipuus administer, & operator (post Spiritum Sanctum) fuit MARIA, vt quæ de suâ substantiâ, deq; suo purissimo Sanguine Materiam præbuit, Humanitatemq; Verbo vniendam imò vnitam in vtero concepit, & ad vnionem illam, plusquam admirabilem (quia Hypostaticam) realiter, & verè, instrumentaliter concurrit: desponsationemq; illius ex se conceptæ Humanitatis, ac in eâ, seu mediante illâ, totius Humanæ naturæ perfecit, per quod etiam ipsa tunc MARIA, specialissimo tam jure, quàm gradu, suprà omnem modum summo (vno duntaxat desponsationis gradu, quo Humanitas Christi, Verbo est desponsata, excepto;) Christi Filij DEI, atque etiam sui, Sponsa facta est. Extunc ergo, & ex hoc fonte, atque Exemplo Christi sui filij, amat, imò ambit ipsa quoque Hominibus desponsari, vt per hanc desponsationem, & sese Hominibus, & Homines vicissim sibi adæquet, quàm potest adæquatissimè, adstringatq; quàm adstrictissimè. Quæ adæquatio, atque adstrictio, non nisi per Amoris affectum fieri potest. Per Amoris autem non quamcunque

cunque ſpeciem, ſeu formam, ſeu gradum, ſed per ſolum ſponſalem, deſponſatoriumque. Hic enim ſolus, propriè, & ſummè adæquatiuus, atq; adſtrictiuus eſt, imò & vnitiuus ac identificatiuus eſt eorum inter ſe, quos connectit. Vnde dicitur de deſponſatione corporeâ: quòd ſint duo in carne vnâ: & ; Ergo iam non ſunt duo, ſed vna caro. De ſpirituali verò Animarum DEI & Hominis deſponſatione, affirmat Apoſtolus; Qui adhæret DEO, vnus ſpiritus eſt cum eo. Et ad iſtam vnionem, identitatemuè Spiritûs DEI nobiſcum, noſtrî cum DEO; tota Natura, vis, energiaq; Amoris tendit, indeſinenterq; adnititur. Accedit; quòd hæc ſpiritualis amoroſa deſponſatio, ſicut eſt caſtiſsima, ita nihilominus & fæcundiſsima: ad hoc ordinata, vt ex eâ oriatur proles, tum excelſiſsimarum virtutum, tum conuerſionis, perfectionisq; animarum, tum (quod in idem reuoluitur) efformationis, parturitionis, educationisq; Chriſti, ſiue in nobis, ſiue in alijs per nos: dicente Apoſtolo: Filioli, quos iterum parturio, donec formetur Chriſtus in vobis: & donec occurratis in virum perfectũ, in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti. Cuiuſmodi parturitio, & educatio Chriſti in nobis, non tantùm non eſt probroſa Sacratiſſimæ DEI noſtri Matri, verùm eſt etiam ambitioſiſsima, & ſummè, vnicèq; expetita; adeo vt nullum habeat iſta Mater, poſt DEI, ſingularem ex ſuo Sanguine, Spiritûſq; Sancti Virtutis obumbratione maternitatem compactam; nullam, inquam, habeat gratiorem, appetibilioremq; maternitatis fæcunditatem: Chriſtique, DEI, ac ſui filij generationem, quàm eam, quæ fit Charitate deſponſatoriâ, & Animas DEO maritante: cui deſponſationi, atq; ſponſalitio contractui, ambitioſiſſimè MARIA inhiat, eòq; ſuper omnia alia vel officia ſua circa nos, vel obſequia noſtra erga ſe delectatur, & occupatur: tantumq; eius ſtudio, atque exercitio capitur, vt Sponſa noſtra fieri, noſq; in Sponſos adſciſcere, & ſponſali à nobis affectu coli, non ſolùm non refugiat, aut dedignetur, verùm etiam exambiat, & delectetur. Omnia fieri

amans, gloriosumq; sibi ducens: dummodò suæ Charitatiuæ maternitatis ministerio, atq; repetito exercitio, formetur Christus eius filius in nobis, atq; gignatur spirituali genimine ex nobis.

7. Accipies pretiosissimam hanc DEI parentem, tibi in Dominam & Heram: dabis autem te illi in seruum, mancipium, & jumentum: accipies illam tibi in Matrem, & trades te illi in Filium: accipies illam tibi in Heredem, & illi te in Hereditatem trades. Accipies illam tibi in Hereditatem, & te illi in Heredem dabis. Accipies deniq; illam tibi in Sponsam, & te illi in Sponsum offeres, ac deuouebis. Colesq; illam omnibus tuis studijs, viribus, moribus, & operibus, tanquam veram tuam Dominam, Matrem, Heredem, Hereditatem, & Sponsam.

PRAXIS.

PRetiosissima DEI Hominis Parens MARIA: in conspectu Sanctissimæ Trinitatis, & in conspectu dilectissimi Filij tui, Domini mei IESV Christi; Trado me tibi in perpetuum mancipium, tanquam absolutæ meæ Dominæ. Trado me tibi in Filium, tanquam dilectissimæ Matri. Trado me tibi in Hereditatem, tanquam pleni juris Heredi. Trado me tibi in Heredem, tanquam optatissimæ Hereditati. Trado me tibi in Sponsum, tanquam desideratissimæ, speciosissimæ, & amabilissimæ Sponsæ. Tu mihi sis Domina, tu Mater, tu Heres, tu Hereditas, tu Sponsa, & fac me tibi dignum te, dignum Amore tui, dignum amore tuo æterno, in æternùm.

EXERCITIVM III.

De P. Parentis per Dei Maternitatem exaltatione, &c.

1. STatue te coram P. Parente Virgine MARIA.

2. Expende: quantùm illam exaltauerit, & ditauerit, & honorauerit DEVS, assumendo illam sibi in Matrem?

3. Dedit se illi in Filium: & per hoc potestatem atq; omne jus con-

contulit ei super se, fundatum atque radicatum immobili-
ter: quia ex ratione principiationis suæ ab illâ deductum. Quod
impossibile est, & non sequi, & non durare, quamdiu durat &
stat, quòd MARIÆ Filius ex eâ conceptus, factus & natus, sit DEVS;
& MARIA est vera, propria, Naturalis DEI genitrix.

4. Per hoc etiam; quia DEVS dedit se MARIÆ in Filium;
contulit ei plenum in se Dominium, regnatiuam potestatem,
Hereditationemq; sui absolutam: ita vt fas fuerit MARIÆ, Filium
DEVM, ex se genitum, tanquam mancipium habere: imò & in
Mancipium vendere, si ita necessitas exegisset. Proles namque
naturaliter seruitium debet Parentibus, & hi, jus regnatiuum
habent in prolem, & sunt eius heredes tanquam possessionis suæ
propriæ, & in vitæ suæ, libertatisue subsidium, possunt prolis vi-
tâ & libertate vti. Et poteſtnè aliquid ampliùs ad istam MARIÆ
exaltationem addi, aut etiam excogitari? O verè Domine IESV,
beatus venter, qui te portauit, & vbera quæ suxisti!

5. Per hoc etiam; quia DEVS se Filium MARIÆ fecit, contulit
illi, ditauitq; illam ampliùs, quàm ditasset, si illi omnem Crea-
turam, etiam possibilem, in possessionem, & diuitias donasset;
Vnus enim, ac solus, ac nudus DEVS; maior, pretiosior, locu-
pletior, & ad locupletandum eum à quo possideretur, (maximè
si Maternè & generatoriè possideretur,) aptior, & amplior est:
quàm omnes Creaturæ simul possessæ, & hereditatæ.

6. Per hoc etiam; plus contulit MARIÆ Matri suæ, DEVS Fi-
lius: quàm vlli; imò, quàm omnibus simul Creaturis contulit,
aut conferre possit: propter eandem modò dictam causam;
quia scilicet vnicus, solusq; DEVS, est omnibus rebus reliquis
maior, pretiosiorq;: vnde quando se vnicum MARIÆ dedit, præ-
sertim in Filium, plus ei dedit, quàm vlli creaturæ, aut etiam si-
mul omni dedit, dareuè potuit.

7. Per hoc etiam, quòd MARIAM in suam Matrem accepit,
fecit eam suam Causam, suumq; Principium, & Existentiæ suæ

 Thean-

Theandricæ originem, ac fontem. Conceptus enim ex eâ, siue de eius substantiâ: formatusq; ex eâ, & simul ab eâ, natus quoque, & in mundum editus, genitusq; est ex ipsâ: deinde etiam lactatus & nutritus, & ad incrementum congruum perductus ab ipsâ: ob quod, plus ab vnâ solâq; suâ genitrice Mariâ accepit, & plus ab eâ, ex eâq; habet substantiæ, quæq; substantiam consequuntur, quàm ab vllâ creaturâ. Ob quod etiam, nulli creaturæ amplius debet DEVS Homo, quàm vni MARIÆ Matri suæ. Neq; ab vllâ creaturâ quidquam pretiosius, ac se dignius accepit quàm à Matre suâ Mariâ. Accepit enim se totum, DEVM scilicet ac Hominem: quo in Christo nihil est pretiosius; accepit autem generatoriè, quo in Mariâ nihil est item pretiosius atq; dignius: Itaq; Christus, quâ DEVS & Verbum, est ex Patre modo generatorio: quâ DEVS Homo est, non est ex Patre modo generatorio. Idem Christus de Spiritu quidem Sancto conceptus est DEVS Homo, sed non ex substantiâ Sancti Spiritûs, neq; modo generatorio: at verò ex MARIÆ Virginis vtero, sanguine, & substantiâ, genitus, conceptus, factus est DEVS Homo, generatorio modo, & tanquam verus Filius.

8. Ergo in vnâ solâq; Virgine Mariâ, plus est ex DEO, quàm in vllâ, & omni simul creaturâ: Itemq; ex vnâ, solâq; Virgine MARIA, plus est in DEO, quàm ex vllâ, simulq; omni creaturâ, & longè in immensum excellentius est, & MARIA DEI, & DEVS MARIÆ; quàm vlla creatura, DEI est, & quàm vllius Creaturæ DEVS est.

9. Ideo totâ substantiâ tuâ, omnibusq; viribus tuis atq; visceribus cordis & corporis, æstimabis, exaltabis, appretiabis, & glorificabis, amabisq; pretiosissimam hanc DEI Matrem, atq; Virginem, super omnes res, quæcunq; infra DEVM sunt: gratulaberisq; eidem P. Parenti hanc tantam DEI profusionem super eam, hanc tantam exaltationem eius à DEO, per DEVM, & ex ipso DEO.

PRA-

PRAXIS.

PRetioſiſsima DEI mei Mater MARIA : te egó totis viribus, & viſceribus, ſubſtantiæ, capacitatiſq; meæ,diligo; cunctiſq; rebus plus æſtimo, quæcunq; DEVS non ſunt : ſed Te vni, ſoliq; ſecundam DEO, vno ſolo minorem DEO, agnoſco, & confiteor, & veneror. Etenim in ſolâ te plus DEI eſt : & ex ſolâ te, plus in DEO eſt, quàm ex omnibus, quàm in omnibus Creaturis. Propter quod, meritò chariſſima,& pretioſiſſima,& es ipſi DEO, & es pretioſior, amabilior,inæſtimabiliorq; omnibus ſimul creaturis.

EXERCITIVM IV.

De P. Parente, naturali DEI ſicut Matre, ita & Amatrice.

1. STatue te coram pretioſiſſimâ Parente Virgine MARIA.

2. Expende eam eſſe veram, naturalemq; DEI Hominis Chriſti IESV Matrem.

3. Expendes, per hoc eam naturale ius habere ad Amorem, amicitiamq; DEI : hoc eſt : ad diligendum DEVM, & ad diligendum à DEO. Naturali quippe iure, & naturæ ductu amat, amareq; debet DEVM, vt pote filium : & amatur viciſſim naturæ debito, atq; exigentiâ à DEO, tanquam à Filio.

4. Amat quidem, & amare debet naturaliter etiam omnis DEI Creatura DEVM : amaturq; item à ſuo Creatore. Nam DEVS nihil odit eorum, quæ ipſe fecit : eſt tamen infinitum diſcrimen, inter eam naturalitatem, quâ creatura obligatur ad DEVM Creatorem amandum, quâq; à DEO amatur : & inter eam naturalitatem, quâ DEVM MARIA diligit, & à DEO diligitur. Illa ſiquidem naturalitas Creaturarum ad DEVM amandum, eſt tantùm modò ſeruilis, manans ex eo, quia Creatura, creata eſt à DEO, & accepit ab ipſo, tum ipſam ſe, ſuumq; eſſe, tum reliqua bona ad hoc conſequentia : propter quod tenetur debito amandi, colendi, honorandi, obediendi, ſeruiendiq; in omnibus DEO, vt autori,

factori, benefactori, Dominoq; ſuo abſoluto. At verò naturalitas, quâ MARIA ſtringitur, duciturq; ad amandum DEVM: eſt naturalitas Principiationis, Originis, Maternitatis, & Maternæ, generatoriæq; cauſationis, ac productionis, quâ MARIA DEVM filium genuit, eiq; eſſe, de ſuâ ſubſtantiâ, vt Mater Filio DEO dedit. Qualis naturalitas ad DEVM amandum in nullâ penitus eſt Creaturâ. Et idem eſt dicendum de naturalitate quâ Creaturas amat DEVS, quâq; amat MARIAM. Creaturas enim amat DEVS, vt conditor opera ſua, vt effectûs omnipotentiæ ſuæ, vt participationes aliquantulas bonitatis ſuæ. Omnis enim factor, & auctor amat opera ſua: maximè, quando DEI perfecta ſunt opera. At verò DEVS MARIAM amat, vt Filius Matrem, vt proles Genitricem, vt opus Auctricem ſuam: qui fons amoris ſupremus eſt inter omnes amoris origines, & obligationes. Quare vni & ſoli MARIÆ dicit DEVS: Mater mea es tu: & vna, ſolaq; MARIA, ex Creaturis, dicit DEO: Filius meus es tu.

5. Quamuis autem MARIÆ in DEVM filium amor ſit naturalis, quippe ex fonte Maternitatis connaturaliter fluens: idem nihilominus amor eſt etiam ſupernaturalis: (niſi dicere libeat, quòd in ſuâ naturalitate, ſit quouis alio creato ſupernaturali amore in DEVM, eo ipſo excellentior, quòd naturalior) ſicut etiam maternitas eius, eſt ita naturalis, vt ſit nihilominus ſupernaturalis: ſuprà omnem enim naturam eſt, quòd MARIA ſit Mater DEI, licet naturaliſſima ſit Mater: & verè naturaliſſimam humanitatem Filij DEI, ex ſanguine, ac ſubſtantiâ ſuâ, maternâ operatione, cooperante Sancto Spiritu, concepit, formauit, genuit, educauit, enutriuit, conſequenterq; amauit, & complexa eſt.

6. Ex hoc tanto, tamq; admirabili iure amandi DEVM, & amandi à DEO, habet quoq; MARIA, ius quoddam ſibi peculiare, atq; proprium, quod ſicut ipſa amat DEVM amaturq; ab eo, ita alios etiam, potiſſimùm amatores, cultores, clienteſq; ſuos, iure ſuo deducit ad amandum DEVM, & ad amandum à DEO: ad collo-

locandum eos in gratiâ, in amicitiâ, & familiaritate, atq; vnione Dei: neq; ad collocandum solùm, sed etiam ad conseruandum, ad confirmandum, ad excellendum in eâ.

7. Quia enim maternitas Dei, fons est in Maria, naturalis amoris diuini, quo & amat illa DEVM, & amatur à DEO: & amoris erga DEVM magna portio est, dare operam omnem, vt etiam ab alijs ametur DEVS: inde est, quòd ad amorem Mariæ maternum erga DEVM, pertineat à Maria deduci alios, quoq; ac in his nominatim speciales amatores suos, ad amandum Devm, manendumque, & perseuerandum, cum insigni incremento in amore, & amicitiâ, & gratiâ Dei.

8. Pari ratione: quoniam DEVS, vt filius, naturaliter amat Mariam Matrem suam; pertinet ad hunc eius in ipsam amorem, facere: vt etiam ab alijs quàm plurimis, quàm impensissimè ametur, & colatur: inde est, quòd DEVS plurimis inspiret, & veluti ingeneret, inuisceretq; amorem erga Mariam: eosq; in eius amore, affectu, & cultu, mirificè, atq; omnino magnificè constituat, conseruet, atq; confirmet: opulentosq; ac prædiuites faciat.

9. Inde quoque est: quòd Maximum sit signum prædestinationis ad vitam, non raro etiam Confirmationis in gratiâ Diuinâ: Medium quoque salutis, quin & excellentis sanctitatis, donorumq; Diuinorum vbertatis; Mariæ Matri Dei esse singulariter deuotum, eiusdem Amoris, & Honoris, atque Imitationis, ardenter studiosum.

10 Inde quoque est: quòd Amatores, Clientesq; Mariæ, in cælo peculiari quadam veluti Laureolâ, hoc nomine donentur, insignesque inter cæteros Beatos sint: quia eximiè insignes fuerunt in hac Vitâ; in Dilectione, & veneratione, imitationeque Dei Matris Mariæ.

11. Et hoc est illud: quod Ecclesia, optima sensûs Diuini in Scripturis interpres, de Mariâ dictum (post Æternam Sapientiam) affirmat. In his omnibus requiem quæsiui, & in Hereditate Do-

Domini morabor. Tunc præcepit, & dixit mihi creator omnium, & qui creauit me requieuit in tabernaculo meo : & dixit mihi : In Iacob inhabita, & in Israël hereditare, & in Electis meis mitte radices & in habitatione sanctâ coram ipso ministravi. Et sic in Sion fimata sum, & in Ciuitate sanctâ similiter requieui, & in Hierusalem potestas mea : & radicaui in populo honorificato, & in parte Dei mei hereditas illius, & in plenitudine Sanctorum detentio mea. Ego Mater pulchræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & sanctæ Spei. In me gratia omnis Viæ & veritatis : in me omnis Spes Vitæ, & Virtutis. Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis adimplemini. Spiritus enim meus super mel dulcis, & Hereditas mea super mel, & fauum. Qui audit me non confundetur : & qui operantur in me non peccabunt. Qui elucidant me : vitam æternam habebunt. Hæc omnia liber vitæ, & testamentum Altissimi, & agnitio Veritatis. Non sinit, hoc loco, fusiori accommodatione declarare; quomodo hæc MARIÆ DEI Matri, eiusque erga suos Amatores, & Clientes, effectui, & curæ, ad amussim, etiam ex mente Ecclesiæ seruiant: Non (inquam) sinit præsens scribendi modus; sed ea facillimè quisque proposito applicare, atque ex illis fructum, succumq; deuotissimæ in DEI Matrem, tum dilectionis, tum pietatis, ac deuotionis haurire poterit.

12. Interea, cum vnusquisque nostrûm, nec possit, nec debeat quidquam ardentiùs desiderare, quàm Gratiam, Amorem, Amicitiam, familiaritatem, vnionemque Diuinam, radicatam, confirmatam, opulentam, æternam : in quà ad collocandum nos, MARIA, Matris potitur jure, & Maternâ gaudet autoritate: superest, vt totis desideriorum, viscerumq; suorum viribus, ac præcordijs, quisque nostrûm supplicet huic Pretiosissimæ Matri Gratiæ, Amicitiæq; DEI arbitræ, atque thesaurariæ, vt isto suo Iure nobiscũ vtatur : introducatq; in nos Amorem, Amicitiam, Gratiam, familiaritatem, vnionemq; DEI Filij sui, ac nos in eâ fun-

fundet, radicet, confirmet, opulentetque vsque ad Mortem: quin & post Mortem, vsq; ad ipsam, & per ipsam æternitatem. Vt non solùm nunquam excidamus à Gratiâ, & à charitate DEI, verùm etiam in dies, horas, & momenta singula, ampliùs, ampliùsq; in eâ crescamus, ac ditescamus, per grauissimam intercessionem, atque adeo potestatem, huius Pretiosissimæ Parentis nostræ, fundatricisque in statu ac possessione amicitiæ Diuinæ.

PRAXIS.

PRetiosissima Mater DEI mei, Domina mea, Virgo MARIA; Tu, sicut ipsa es verissima DEI Mater, sic etiam verissimum ac Naturale jus habes ad Amorem, ad Gratiam, Amicitiamque DEI. Tu Claues portas à Corde Diuino. Tu præsides thesauris Amicitiæ, & Gratiæ DEI. Tu quem vis Amicum DEI constituis, eiusq; Gratiâ adimples, & ditas, & in Amore Diuino fundas, confirmasque. O Mater, & Domina, & Patrona mea: vtere hoc jure mecũ, & super me, & super omnes tuos in me, meosq; inte. Introduc nos ad Amorem, Amicitiamq; Filij tui, DEI nostri; Funda & confirma: stabili, & radica nos in gratiâ, & familiaritate ipsius, vt ab eâ nunquam excidamus, imò in eâ semper ampliùs, ampliusq; proficiamus, perficiamur, confirmemur, solidemurq;, ad Mortem, & in Morte, & in omnem æternitatem.

EXERCITIVM V,

Quòd P. Parens sit omnium Creaturarum eminentissima.

1. STatue te coram Pretiosissimâ DEI Parente Virgine Mariâ.

2. Expende; quòd MARIA sit Mater DEI Altissimi, ac per hoc super omnes, simul sumptas, etiam possibiles, puras Creaturas, dignissima, exaltatissima, eminentissima.

3. MARIA enim quoniam Mater DEI est: facta per hoc est ille mons, ab Isaiâ decantatus; Erit in nouissimis diebus, præparatus Mons Domûs Domini in vertice Montium. Mons enim

Beatissima Virgo & Mater MARIA fuit, quæ omnem electæ creaturæ altitudinem electionis suæ dignitate transcendit. Mons, & quidem præ omnibus sublimis fuit MARIA: quæ vt ad Conceptionem æterni Verbi pertingeret, meritorum verticem suprà omnes etiam Angelorum Choros, vsq; ad solium Deitatis erexit. Mons fuit MARIA, & quidem supra verticem Montium, quia præcellentissimæ dignitatis suæ merito, eius altitudo suprà omnes Sanctos refulsit. Mons fuit MARIA, omnibus creatis montibus, seu Dignitatibus altior: quia vbi cæteræ Dignitates summitatem suam tenuerunt: ibi MARIÆ prima, & ima fundamenta per singularitatem Gratiæ facta esse noscuntur: dicente alio Prophetâ; Fundamenta eius in montibus Sanctis. Denique Mons fuit omnibus montibus, idest, omnium Creaturarum generibus altior MARIA: quia maternitatis Diuinæ prærogatiuâ, omnibus omnino creaturis accessū ad se, & ad æqualitatem suam penitùs spem omnem præclusit; suamq; super illas potestatem extulit, ac firmauit.

4. Igitur propter hanc Altitudinem, debetur MARIÆ, ab omni Creaturâ, & Generatione, omnis supremus, qui in Creaturam puram cadat honor, laus omnis, omnis etiam appretiatio, reuerentia, dilectio, & subiectio: tanquam illi, quæ est Mater conditoris, & Domini omnium rerum: estque proinde etiam ipsa Heres, Domina, & Regina omnium istorum DEI Filij sui bonorum. Pertinent siquidem omnia bona filiorū ad Parentes eorum: nec quidquam acquirunt sibi Filij, quod simul juri parentum eo ipso non accedat: præsertim; si quid à Naturâ filij obtineant: quando MARIÆ Virginis Filius, Dominus IESVS Christus, DEVS Homo, ex ipsâ suâ Naturâ, & ab Vnione Hipostaticâ, absolutum rerum omnium Regnum, Dominiumq; sortitus est. Inde enim hoc ipsum Dominium, atq; Regnum, Matri eius MARIÆ accessit. Cur enim Parentes & Filij vna censentur Caro, & non tam pars eiusdem, quàm prorsus eadem substantia; & cur bona dignitatesq;

tesq; Naturales parentum, sunt etiam filiorum ; si non bona, dignitates, Dominia, & Regna filiorum, cadunt etiam, naturaliter sub sortem parentum ?

5. Sicut ergo DEI Filius, idemq; MARIÆ Virginis Matris proles, naturâ suâ, & præest, & eminet omnibus Creaturis, quantumlibet sublimibus, atq; etiam supernaturalibus; ita quoque eodem Filij sui jure, MARIA est omnium Creaturarum, naturalium, supernaturaliumque, & superior, & præeminentior, & præses, & Domina. Idque ab ipso primo Conceptionis suæ instanti, quo ipsa in hunc mundum concepta est. Etsi enim non nisi propter Diuinam maternitatem, hæc tam sublimis Altitudinis, Dominijque in res omnes prærogatiua illi aduenit ; quia tamen Iustitia Originalis illi in Conceptione statim collata fuit, & fuit per respectum, & propter honorem Diuinæ Maternitatis, ad quam jam tunc (imò ab Æterno) Electa, præparata, prædestinataque fuit, juxta illa ipsiusmet de se Virginis verba; Ab æterno ordinata sum, (quæ ex Hebr: sic sonant;) ab æterno inaugurata sum princeps : Ideo jam tunc etiam statim Domina fuit omnium : & eminuit super omnia opera DEI, superque vniuersa bona Filji sui.

6. Ex hoc fonte promanauit, quòd MARIA, post Christum, fuerit secundò primus finis, scopusq; DEO vniuersæ Creationis. Quòd vna solaque MARIA, dignior, & pretiosior fuerit coram DEO omnibus vniuersim Creaturis. Quòd ad Vnius, soliusque MARIÆ conditionem, atque in esse suo consummationem, plus bonorum, donorumque, & (si fas dicere) Sapientiæ, bonitatis, potentiæ, Sanctitatis, Perfectionisq; suæ sumptuum DEVS profudit, quàm in omnes residuas Creaturas. Inde quoque est, quòd vni, soliq; MARIÆ, plus creaturæ honoris, subiectionis, seruitij, & dilectionis debent ; quàm vel ipsæ sibi, vel alijs aliæ mutuò ; debentq; justè, ac meritò velle, ac esse paratæ, (si ita res exigat,) ob vnam, solamq; MARIAM DEI Matrem conseruandam, emori : aut interire : siquidem benè redimeretur salus solius MARIÆ,

 morte

morte totius Creaturarum populi. Quoniam maius esset damnum toti Mundo, ex vnius MARIÆ jacturâ, quàm ex totius Mundi interitu.

7. Hinc agnosce: maiori jure, obligatione, condignitate, debere (Te v.g.) honorare, diligere, exaltare, zelare, vnam, solamq; hanc DEI Matrem: maioresq; vires, conatus, sumptûsque, in eius cultum, & venerationem impendere, quàm in totius, cuiuscunque, etiam simul sumptæ, puræ creaturæ.

8. Hac mensurâ, metire tuum erga Parentem hanc Pretiosissimam affectum dilectionis, venerationis, honorificationis, pietatis, zelationis. Et vide, quam procul absis ab huius mensuræ exæquatione! vide, quàm profuso, prodigoque in honorem, & amorem huius DEI Matris esse debeas animo: vide, quàm magnificus eius in corde tuo, & per tuam Curam, & in alienis cordibus, operibusque, debeat esse, huius Virginis Amor, ac veneratio, atque exaltatio?

9. Emineat apud te in amore: in pietate, in honore, & in veneratione: ita, sicut reuera eminet ipsa in Dignitate, in excellentiâ, in pretiositate, in Potestate. Eminet illa potestate, atq; Dominio super omnes ac singulos Angelos: satagas & tu eminere in affectu dilectionis, & venerationis erga illam, super omnes, singulosq; Angelos. Eminet illa in potestate atq; Dominio super omnes, singulosq; homines: satagas & tu eminere in pietate, & honore, amorisq; teneritudine, & vehementiâ erga illam, super omnes, & singulos homines. Eminet illa, potestate, & Dominio super omnes, singulasq; Creaturas rationis expertes: satagas & tu, non solùm eminere, sed etiam vicem, officiumq;, in cultu, amore, & subiectione ad MARIAM, implere, ac superimplere, omnium, singularumq; Creaturarum irrationalium. Eminet MARIA potestate, & Dominio, terroreq; sui, super omnes dæmones, de quibus omnibus, cum, in Triumphatore Filio triumphauit, omnium Capita in primo suæ Immaculatissimæ Con-

cc-

ceptionis momento, victore Calcaneo contriuit, & conquassauit: satagas & tu, officio, obsequioque, quo, debent quidem, at indignissimi sunt, amoris, & appretiationis defungi dæmones, illorū vice, ergà victoriosissimam, Triumphatricissimamq; Virginem excellere: in tantùm eam super omnia draconum infernalium Capita superponendo, ac super exaltando, in quantùm prædigna est, tam DEI Mater extolli, exaltarique, quàm digni dæmones deprimi, ac deijci.

PRAXIS.

PRetiosissima DEI Mater MARIA: in conspectu Sanctissimæ Trinitatis, nec non Filij tui, IESV Christi, Redemptoris nostri, confiteor, tantam esse tuam, super omnes creaturas, eminentiam, potentiam, atq; dignitatem, vt vni tantùm DEO secunda, soloq; illo minor sis: vtq; ad tuî vnius, soliusque, in esse, & honore conseruationem, ac propugnationem, meritò omnis creatura, suum esse, suam integritatem, suum honorem, impendere possit, atq; debeat. Tu enim vna sola pretiosior, ac dignior, eminentiorq; es, præ omnibus creaturis coram DEO. In tuo, MARIA, nomine, flectitur omne genu Angelorum: omne genu hominum: omne genu creaturarum irrationalium, omne genu dæmonum. Eapropter & ego, vilissima quamuis portio creaturæ filij tui tuo amori, appretiationi, honori, integritati, exaltationi, totam substantiam meam, totas vires, totos conatûs, omnem dignitatem, omnem sufficientiam meam, etiam omnis reliquæ creaturæ, totiusq; vniuersi ad me impersonatione auctam, communicatam, associatamq;, consecro: atq; illi propagando, propugnando, tam in maximo, quàm in minimo adaugendo, dedico, deuoueoq;; solus, vnusque: sed omnium creaturarum impersonatione auctus, omnium earum vicem, officium, debitum, conatum, desiderium, voluntatisq; affectum explendo, & etiam euincendo, euincereque, ac supergredi, aduersum

sum Te, intendendo: propter amorem tui, propter amorem Filij tui, DEI mei, IESV Christi.

EXERCITIVM VI.

Quòd per P. Parentem maximè DEVS magnificetur.

1. STatue te coram pretiosissimâ DEI Parente & Virg: MARIA.

2. Expende: quòd in MARIA, & ex MARIA elucescat maximè Diuina Magnitudo, Perfectio, Plenitudo: quodq; ab eâ, plus quàm ab omnibus reliquis creaturis simul sumptis magnificetur.

3. Quâ de causâ P. Parens cùm esset præ omnibus humillima; etiam præ omnibus hunc titulum vsurpauit: & hanc sibi occupationem potissimam semper adsciuit: vt sese quidem semper, quàm intimissimè exinaniret, ac infrà omnes creaturas, imo & propè infra ipsum nihilum humiliaret; DEVM autem suum, quàm viscerosissimè magnificaret: hoc est, magnum non solùm ostenderet, verùm etiam conatu suo redderet, plusquàm omnes simul collectæ creaturæ, etiam possibiles hoc faciunt, aut facere possũt.

4. Quia enim adhoc vnicum omnes à DEO creaturæ conditæ sunt, vt per eas magnalia DEI, hoc est, magnitudo eius, & perfectionum eius, cognoscerentur, iuxta illud Psalmi; Cæli enarrant gloriam DEI, & opera manuum eius annunciat firmamentum: quod ipsum affirmari potest, imò debet, de omnibus reliquis creaturis, tanquam & ipsis glotiam DEI enarrantibus, sicut vniuersaliter dixit Apostolus; Inuisibilia DEI, à creaturâ mundi, per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur: sempiterna quoque eius virtus, & diuinitas: inde necessariò sequitur, vt quantò aliqua est creatura nobilior, atq; perfectior, tantò plus in eâ magnitudinis & excellentiæ Diuinæ eluceat, & ex eâ cognoscatur: quomodo plus cognoscitur Magnificentia DEI ex Homine, quàm ex lapide: ex Angelo plusquam ex Homine: ex Angelo superiore quàm ex Angelo inferiore: quia: ex perfectiori effectu aut opere, perfectiûs causa, seu artifex cognoscitur.

5. Et

5. Et quia constat, ex omnibus puris creaturis nullam à Deo esse conditam perfectiorem,& omni donorum genere sublimiùs ornatiorem, quàm Dei Matrem Mariam: inde quoque constare debet, plus in vnâ, & ex vnâ Maria, Dei essentiam, dignitatem, perfectionem,omnesq; alias magnitudines elucescere,ampliusq; ex illâ vnâ ac solâ cognosci, quàm ex omnibus, etiam simul collectis creaturis.

6. Si particulatim considerare lubet; in DEO nostro, maximè magna est Trinitas Personarum in vnitate essentiæ, deinde Sapientia, Potentia,Charitas, Misericordia,Bonitas,& Iustitia: atqui indubium est, neq; in vllâ particulari creaturâ, neq; in omnibus simul, hæc supra dicta Dei bona, plus elucescere,neq; per vllam manifestari, quàm in vnâ, & ex vnâ solâ Dei Matre, ac Virgine Maria: Igitur euidens est à solâ Maria excellentiùs DEVM magnificari, & ex solius Mariæ cognitione ampliùs magnitudinem Dei cognosci,quàm ex vllis etiam simul omnibus creaturis.

7. Aduertere autem & expendere licet: cogitari posse, dupliciter magnificationem Dei posse fieri. Primò quidem in se, hoc est in ipso DEO, ita vt DEVS, vel in suâ Essentiâ, ac Entitate,vel in suâ aliquâ perfectione maior fiat, quàm fuit. Et hic modus, DEVM, in ipso se, magnificandi; absurdus est etiam cogitatu. Absurdum est enim DEVM in seipso,quocumq; modo maiorem fieri posse, non tantùm à creaturis, sed etiam à semetipso. Cùm DEVS, quidquid est, id ab æterno sit: actus purus, omnis expers potentialitatis, possibilitatis, mutationis,augmenti,imminutionis: vt pote ens à se, illimitatum in essentiâ, & entitate, & quâcunq; perfectione. Quâ de re, sicut nullum dubium esse debet, sic neque pluribus agere opus est.

8. Est alius magnificandi DEVM modus, in nobis nimirum, seu in creaturis, à creaturis, coram creaturis. Hoc modo,DEVS magnificari in nobis, & à nobis, seu per nos,non tantùm potest, sed etiam debet: in eoq; labore omnis nostra salus, perfectio, &

bea-

beatitudo, sita est: vt omni vitæ & actionis nostræ cuiusque momento, expleamus illud Dauidicum; Et exaltetur DEVS salutis meæ: itemq; illud eiusdem; Magnificate Dominum mecum, & exaltemus nomen eius in idipsum.

9. Iste magnificandi DEVM modus, in nobis, vel à nobis, siue fiat à DEO, siue fiat à nobis, vnus, & idem est: quia quidquid nos in hoc genere, vel opere facimus, ex DEO & ex eius munere facimus: vnde necesse est, vt in vnum idemque recidat, siue à se DEVS, siue à nobis DEVS, magnificetur in nobis.

10. Hoc porrò trifariam fieri, & potest, & debet, & solet. 1. Quando DEVS ampliùs & ampliùs cognoscitur, ex, aut in, aliquâ creaturâ, opereuè creaturæ, seu opere creatoris per creaturam, aut in creaturâ. 2. Quando creatura rationalis, v. g. Homo, in suâ Animâ facit DEVM maiorem, & maiorem, id est, quando Animam suam reddit DEO magis ac magis similem: perfectiusque, ac perfectiùs facit in eâ elucescere DEI, perfectionumque, ac Virtutum, & Sanctitatis eius imaginem. 3. Quando Creatura in alijs quoque Creaturis (capacibus, seu rationalibus) DEVM, eiusq; notitiam, ac sanctitatis, perfectionisq; similitudinem, labore suo, cum auxilio Diuino, facit amplius, & amplius, perfectiusque, ac perfectiùs florere, crescere, exundare: cognitione, dilectione, gratiarum actione, prædicatione, deniq; Sanctissimæ DEI voluntatis per omnia executione, atque imitatione.

11. Hic magnificandi DEVM modus in solâ vnâq; DEI Matre MARIA plus enituit, plus ab eâ solâ, vnâq; exercitus est, & exercetur perenniter, plus quoq; per illam solam, & vnam, à DEO exercitus est, quàm per vllam, quàm per omnem simul collectim sumptam creaturam. Plus enim in illâ solâ perfectionum, quia & entitatis suæ reposuit: per illamq; nobis manifestauit: quàm in vllâ, quàm per vllam creaturam; prout supra dictum est. Plus etiam illa sola Diuinæ in se Sanctitatis, & Gratiæ, Virtutum, ac Perfectionum, in suam Animam collegit, congessitque, nobiliusque,

liusque, ac perfectiùs Imaginem DEI, in suâ Animâ resplendere fecit, quàm vllæ etiam simul omnes creaturæ. Propter quod illi justissimè dicitur: Multæ filiæ congregauerunt diuitias; sed tu supergressa es vniuersas. Plus etiam vna ac sola MARIA, circa augmentandam in Angelis, & (maximè) Hominibus, DEI gloriam, cognitionem, dilectionem, fruitionem, ac possessionem, laboris, & operæ, charitatis, & curæ orationum & meritorum, substantiæ deniq; contulit, & confert; quàm vllæ, simulq; omnes creaturæ: quare illa meritò dicit. Magnificat Anima mea Dominum.

12. Ergo magnitudo DEI, glorificatioque, & exaltatio illius, relucet in MARIA plenissimè: tum quia fecit se ex illâ, & ex eius substantiâ, qui fecit illam: & nouem mensibus requieuit in tabernaculo vteri eius: tum quia illa fuit omnibus modis, numerisq; absolutissima Imago DEI, maximarumq; perfectionum eius: ita vt eâ solâ cognitâ, ampliùs perfectiusq; cognoscatur DEVS, quàm cognitis omnibus reliquis creaturis: tum quia sola MARIA ad operationem, executionemq; salutis humanæ, ad Beatificationem quoq; omnis rationalis creaturæ, ad conuersionem, & reconciliationem cum DEO peccatorum, ad justificationem electorum, ad solatium & eliberationem ex purgatorio Animarum, ad DEI à Creaturâ suâ beatificam possessionem, atq; glorificationem, plus contulit, & confert jugiter, quàm vllæ Creaturæ: tum denique, quia dum nos, vel amamus, exaltamusq; MARIAM, vel pro eâ, in eâque DEVM exaltamus, vel pro collatis in illam à DEO ineffabilibus, soloq; DEO inferioribus, ac solâ DEI Matre dignis, DEIq; maternitati congruis gratijs, DEO gratias agimus: vel virtutem eius quamcumq; amando imitamur, imitandoue amamus: vel gloriam eius, cultum, venerationem, amorem, notitiam, imitationem in alios propagamus, vel eius laboribus, obsequijs, compassionibus, cæterisq; erga suum Filium in hac vitâ obitis ministerijs, honorem habemus: vel gloriæ ipsius, potestatique, ac maiestati, quâ super omnes in cælo, & terrâ, præeminet,

adgaudemus, & applaudimus: vel ad illam, perq; illam, ad DEVM, in necessitatibus nostris, externis, internisuè, temporalibus, aut æternis confugimus, opemq; eius exposcimus: dum inquam hæc erga MARIAM, vnam, & solam, obsequia peragimus; plus DEVM exaltamus, & magnificamus: quàm cùm similibus officijs, erga quoscumq; alios, aut erga omnes simul electos, proximosuè nostros defungimur.

13. Sicut MARIA amando DEVM, sola, & vna, amore suo DEVM exaltauit magnificauitq;, plus quàm omnes reliquæ creaturæ simul, vniuersis amoribus suis, DEVM & amant, & exaltant; Ita & nos, si solam, & vnam MARIAM, inq; vnâ, & solâ MARIA, DEVM amamus; plus hoc solo Amore solius MARIÆ, DEVM diligimus, & magnificamus; quàm si eundem omnium simul sanctorum, creaturarumuè amoribus amemus. Sicut MARIA, suâ vnius erga DEVM, ac propter DEVM humilitate, plus extulit, magnificauitque DEVM, quàm creaturæ omnes, omnibus suis propter DEVM, & coram DEO humilitatibus: ita nos humilitatem solius MARIÆ amando, & imitando, illamq; DEO propter MARIAM, & per MARIAM exhibendo, ampliùs DEVM exaltamus, magnificamusque: & cor tam eius, quàm Matris eius exhibitione talis humilitatis exhilaramus: quàm si omnium reliquarum creaturarum humilitates amaremus, æmularemur, DEOq; exhiberemus. Atq; idem esto judicium de reliquarum MARIÆ virtutum, & in se, & erga DEVM amplitudine, & à nobis amore, & æmulatione, diuinoq; gustui exhibitione.

14. Ex his satis ediscere possumus: quantùm DEO pro MARIA, vnâ licet, solâq; debemus; quantùm in eius vnius, soliusq; cognitione, amore, imitatione, occupari, proficere, conquiescere debemus: quantùm eius vnius soliusque laudibus incumbere, in agendas gratias effundi; quantùm illam, & propter eius coram DEO excellentiam, & propter DEI per ipsam, & ab ipsâ magnificationem, amare, exultare, gratulari, complacere, complectiq;, me-

meritò tenemur : quantùm deniq; in illâ ; spei, fiduciæ, securita-
tisq; nostræ, post Filium eius DEVM, collocare, & inconcussè te-
nere debemus.

PRAXIS.

O Magnificatrix, & ipsissima Magnificentia DEI MARIA : cuius
magnificatione, siue quâ ille te, siue quâ tu illum, siue quâ
te in illo nos, siue quâ in te nos ipsum magnificamus, plus, &
ampliùs, & digniùs, ille magnificatur, quàm magnificatione qua-
cunq; quarumcunq; reliquarum creaturarum. Gratulor, gratu-
lor, gratulor tibi, toto me, totam istam DEI in te, tuam in DEO
magnificationem, atq; magnificentiam. Desidero, simulq; à Te,
& à DEO per Te, submississimè, reuerentissimè, & anhelosissimè
peto : vt me quàm perfectissimâ Tui, & per Te DEI, adimpleas
cognitione, dilectione, æstimatione, exaltatione, imitatione,
fruitione. Da mihi : vt ad instar Tui, ego etiam (cum omnibus
his quos ego in te, quos tu in me, qui me ratione tui, qui Te ra-
tione mei, singulariter appretiare gaudent, aut vnquam gaude-
bunt) semper, vbique, toto me ; fiam tua, fiam DEI, magnifica-
tio : atq; magnificentia. Magnificem te, & DEVM, magnificatione
omnium Creaturarum. Magnificem te, & DEVM, Filium tuum
magnificatione quâ te DEVS Filius vt Matrem, & quâ tu DEVM Fi-
lium tuum, vt Mater magnificas. Magnificem te, & DEVM, ma-
gnificatione quâ te Sanctissima Trinitas vnus DEVS magnificat:
& quâ tu vicissim Sanctissimam Trinitatem, vnum DEVM, ma-
gnificas, vt semper tuo spiritu, tibi, & tecum cantem ; Magnificat
Anima mea Dominum.

EXERCITIVM VII.

Quòd DEVS plus amet solam Mariam, quâm totam Ecclesiam, rerumq; vniuersitatem, seclusâ MARIA.

1. STatue te coram pretiosissimâ Parente Virgine MARIA.

 2. Ex-

2. Expende: plus à DEO solam, vnamq; MARIAM diligi, quàm totam vel Ecclesiam, vel etiam creaturam, seclusâ ex eius numero ipsâ Virgine Matre MARIA.

1. Quia maiori eam donauit, ornauitq; gratiæ sanctificantis abundantiâ, quàm omnes simul collectos Angelos, atq; homines. Creaturæ expertes rationis hîc locum non habent, ob incapacitem suam.

2. Quia eidem Virgini MARIÆ præstantiùs, singulariùs, pleniùs sese communicauit DEVS, quàm omnibus simul sumptis creaturis. Etenim ei communicauit præter dona gratiæ, etiam substantiam, entitatem, Personamq; suam diuinam: & quidem in filiationem, seu in Filium: faciens se concipi in eius vtero, ex eius selecto sanguine, habitans intra eius intemerata vicera nouem mensibus, omnibusq; eius maternis obsequijs, tam ante Natiuitatem, quàm post eandem, fotus, nutritus, lactatus, educatus. Ex quo, MARIA insigne & nulli creaturæ communicabile Nomen hereditauit. Cui enim Angelorum, aut Hominum dicit DEVS, Mater mea es Tu: aut quæ creatura dicit DEO: Filius meus es Tu, Ego genui Te.

3. Quia eiusdem MARIÆ Virginis redemptio primùm, & primariè, præcipuèque, ac plus, magisque, disposita, ac intenta à DEO fuit, quàm omnium reliquorum simul sumptorum hominum. Estq; MARIA principalis, & maior fructus Redemptionis Christi, quàm totum genus humanum: acsi alterutrius tantùm Redemptio Christo fuisset proposita curanda; vel scilicet solius MARIÆ sine cæteris hominibus, vel cæterorum hominum tantùm absq; MARIA; prælegisset Christus solam MARIAM redimere: cæteros autem homines negligere. Propter quod MARIA, est princeps redemptionis, & redemptorum à Christo, tanquam à Filio; & eadem plus ex Christi Filij sui meritis, gratiæ, donorumq; hausit, quàm reliqui omnes simul homines, ac etiam Angeli. Imò verò MARIA est, per quam Redemptionis fructus in cæteros homi-

mines dispensatur, atq; distribuitur. Quod quidem maioris erga MARIAM solam amoris est signum.

4. Quia scilicet, quidquid DEVS toti Ecclesiæ suæ dare disposuit, totum id in MARIAM plenariè deposuit: atq; contulit: vt totius, omnisq; boni plenitudo, & quidquid spei, quidquid gratiæ, quidquid salutis, quidquid beatitudinis est in Ecclesiâ totâ, eiusq; filijs vniuersis, totum id redundet, defluatque à MARIA, & per MARIAM.

5. Ob quod etiam DEVS, plus cupit, & amat, ab Ecclesiâ vniuersâ amari, coli, inuocari, vnam, solamq; MARIAM, quàm reliquos omnes Angelos, Hominesq; sanctos, gratiosiùsque, & efficaciùs ad se per illam recurri, quàm per omnes reliquos & Angelos, & Homines. Sicut idem DEVS vniuersas aquas collegit in mare: indeq; aquæ per vniuersam terram dispertiuntur, & omni humore necessario, abundantiùs recreantur, ac fæcundantur, rursusq; ad mare refluunt: iuxta illud Scripturæ; omnia flumina ex mari exeunt, & in mare redeunt, & mare non redundat: quod symbolico sensu, verissimè de MARIA DEI Matre dicitur.

6. Quia cùm Dominus noster Redemptor, giganteis suis passibus decurreret, expansisq; Charitatis suæ velis, per Oceanum suæ Passionis, ad consummandum cursum, iucundumq; portum nostræ per mortem in cruce redemptionis, iam iam inueheretur; tumq; & inimicos, ac blasphemos excusaret; & latronem de cruce ad Paradysum, primitias fructuum Patri suo ablegaret: & consummato calice passionis, extremam etiam mortis fæcem ebibiturus esset; stitit tamen rapidissimum illum omnem Charitatis suæ in Redemptionem, & reconciliationem humani generis cum DEO, cursum: eumq; tantisper interrupit, atq; agere intermisit: ideo solùm, vt MARIÆ Matri vltimum filialis pietatis suæ officium persolueret: eiusq; curam Ioanni discipulo traderet: atq; suum filialem affectum, in ipsum, gratiâ MARIÆ transfunderet, dicens: Ecce Mater tua: & Matri: Ecce filius tuus. In

quo suo opere maius fecit miraculum Dominus, maioremq; violentiam suæ Redemptoriæ, salutemq; nostram operari Charitati acceleranti, intulit: quàm est illata vis cælorum cursui, tunc; quando sol contrà Gabaä, & Luna, contrà Aialon decurrere prohibiti sunt, aut quando decem lineis, seu gradibus iam decursis, retrogredi idem sol iussus est.

7. Quia in nullâ Creaturâ, neque etiam Vniuersâ simul, tantum (vt sic dicam) Maiestati suæ condignitatis, tantum Cordi suo delectationis, tantum Amori suo redamationis, tantum Diuitijs suis Opulentiæ immensæ augmenti, tantum Operibus suis requiei, tantum thesauris suis securitatis, reperit, obtinuitq; DEVS; quàntum in vnâ solâque Virgine Matre suâ Mariâ. Rectissimè & justissimè dicebat MARIA, habens jam intra viscera sua Sapientiam Æternam Incarnatam: Venerunt mihi omnia bona pariter cum illâ. Itemque illud meritissimè, beatificanti se Elizabethæ reposuit: Magnificat Anima mea Dominum: quia fecit mihi Magna, qui Potens est, &c. Verùm etiam Verbum Incarnatum suo pariter modo dicere potuit, posteaquam à Virgine Verbum Caro factum est; Venerunt mihi omnia bona pariter cum Matre Virgine: & Magnificat Anima mea Matrem meam, quia fecit mihi magna: ex quo à Spiritu superuenta; & Virtute Altißimi obumbrata est. Ex Mariâ enim Virgine, accepit Carnem suam, totamque Humanitatem, atque adeo etiam Vnionem Hypostaticam: quia etsi totus non est de Virgine, sicut neque totus est de DEO; Totus tamen sicut DEI, ita & Virginis est Christus. Accepit ergo ex Mariâ se DEVM Hominem, se Filium DEI, se Filium Hominis: accepit ex eâ, & ab eâ purissimam, &(vt quidam Sanctorum audet)Verbi spirantem particulam: accepit de Homine Humanitatem, de Virgine Virginitatem, de Matre sine Patre, filiationem: Prodijt de Mundâ Mundus, de Immaculatâ immaculatus, de Regia stirpe accepit Regium genus, de genere Sacerdotali, stirpem Sacerdotalem Aâro-

ni-

nicam; de Humillimâ natus est humillimus, de Pauperrimâ Pauperculus, de Obediente obedientissimus de Ancillâ seruus, de gratiâ plenâ, gratiâ plenus, imò Gratiæ plenitudo, de Victrice Victor, de Gloriosâ triumphatrice triumphator gloriosus; & omnis Gloriæ Rex. Denique de Terribili sicut Castrorum acies Ordinata, fortissimus armatus Dauid prodijt: tanquam tenerrimus ligni vermiculus, qui infinitos prostrauit, interfecitq; impetu vno. Ergo meritò DEVS vnam solamque MARIAM, in amore suo, præfert toti Ecclesiæ separatæ à Mariâ: omnibusq; Creaturis, simul licet acceptis, à Mariâ autem seiunctis.

8. Porrò DEVS, MARIÆ Filius, triplici Amore amat MARIAM Matrem suam. Excepto enim amore illo vniuersali, quo DEVS diligit omnia opera suarum manuum, tanquam suæ bonitatis effecta, tanquam perfectionis suæ imagines, & imitationes, quo etiam Amore diligit DEVS, MARIÆ Filius eandem: præter hoc diligit eam;

1. Amore naturali, tanquam Filius Matrem, dilexit & diligit eam: cuius non solùm Consanguineus, sed etiam ipse Sanguis est: habetque fundamentum amandi, naturalem Originem substantialem: quod fundamentum immobile, & immutabile cùm sit; inducit etiam amorem, atque amicitiam eiusmodi: & præsertim in Christo erga Matrem: (sicuti etiam in Matre erga Christum:) quia Christus solius dumtaxat MARIÆ filius fuit, sine Patre temporali, vnde necesse non habuit partiri amorem suum Filialem, sed totum soli Matri, impendit: sicut & solam illam, Originem sui esse Theandrici habuit. Accessit ad hunc amorem Filij erga Matrem conciliandum, fouendum, augendumque admirabilis, & planè ineffabilis similitudo Matris illius cum Filio, Filijque vicissim cum Matre: in corporis, morumque compositione, suauitate, gratiositate, pulchritudine, decoro, & cælesti quadam specie, ac elegantiâ: sicut enim de Filio isto MARIÆ dixit Dauid verissimè; Speciosus formâ præ filijs hominum, diffusa est

est gratia in labijs tuis; ita idipsum de hac Beatißimâ Matre, plenißimâ veritate dici meritò potuit: vt pote, cuius ad instar Filius formatus fuerat, eiusque Speciositatem in se transtulerat. Addi etiam potest, imò debet: quòd inter hunc Filium atque eius Matrem, fuit semper suauißimus conuictus, affectuosißima mutuorum obsequiorum, & officiorum communicatio, atque concertatio: quæ mirificè Amorem filij excitans, Matrem super omnes Cteaturas amare faciebat. Neque faciebat solùm, sed etiam facit, facietque in æternum. Siquidem eædem amandi causæ permansuræ sunt in æternûm.

2. Amauit Christus DEVS Matrem suam amore item Naturali acquisito, qui ad naturalem illum innatum accesſit. Nam si Dominus noster inter nos viuens, amauit (prout Euangelio teste scimus) hoc acquisito amore, Ioannem, Magdalenam, Martham, Lazarum, Adolescentem illum quem ad sui sequelam inuitauit; amauit discipulos suos; quomodo non infinities impensiùs Amore flagrauit erga suam Matrem, cuius (vt alia fomenta, jam superiùs memorata prætersam) à primâ sui Conceptione, vsque ad Vitæ finem quidem, sed per annos triginta integros conuictu, cohabitatione, comitatu, obsequijsque quotidianis, imò perpetuis vsus est: Et cuius superamabili conuersatione, conspectuq; omnem molestiam (quam ex aliorum hominum, omnium sanè, qui tunc viuebant, at maximè ex Vicinorum, populorumque suorum, rudi, moroso, exoso, indignitatumque, ac ingratitudinum pleno, conuictu, conspectu, cæteroque commercio hauriebat, eâque mirum in modum, sanctißimus illius Animus cruciabatur) abstergebat, & alleuiabat.

3. Amauit Dominus IESVS, DEVS Homo Matrem suam Amore supernaturali, eoque ita eleuato, ita ardenti, ita appretiatiuo; ita summo, & pleno, vt non solùm omnium Creaturarum amorem in eo euinceret, sed solo suo amore, quo Patrem æternum, & quo semetipsum Hominem DEVM amabat, minorem eum

eum haberet. De cæterò, nulla Creata mens amoris illius, Filij Dei in Matrem vehementiam, eminentiamque capere, nulla æstimare, nulla cogitare idonea est. Sed solus illum Dei Filius habere erga Matrem potuit, sola illum Mater Dei Maria, à Filio erga se habere digna fuit, & est, eritque per omnes æternitates. Ob quod meritò illi Pater suus Dauid congratulans in spiritu occinuit; Diligit Dominus Portas Sion, super omnia Tabernacula Iacob. Cuius illa ipsa satis conscia, atque ideo cum Gratiarum actione, gratulabunda, adgaudensque, sibi etiam occinit; Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

4. Verè igitur, & indubitatè DEVS plus amat vnam, solamque MARIAM Matrem suam, quàm aut totam Ecclesiam, aut quàm omnem penitùs Creaturam collectim, sed à solâ Mariâ seorsim, sumptam.

5. Ob quod Meritò etiam, omnis tam Angelorum, quàm Hominum Ecclesia, eandem Mariam Dei Matrem plus amat, plus veneratur, plus exaltat, quàm vllam aliam rem, aut quam sese totam: per amorem & venerationem, & exaltationem, vnius solius Dei amore, veneratione, exaltationeque inferiorem, ac minorem, vt pote quæ sit solo minor Deo, ac vni secunda Deo.

6. Ob hoc etiam, eadem vniuersa Dei Ecclesia, eandem Dei sui Matrem, tanto amore, & cultu, ac laude dignam putat, vt se eius amori, & cultui, & laudi, omnino imparem judicet. Ob hoc enim illam ita & alloquitur, & precatur; dignare me, laudare (amare, venerari,) te Virgo sacrata. Quo precandi modo, hoc vtique testatur vniuersa Dei Ecclesia, tantam esse, supra totam se Matris Dei eleuationem, exaltationemque Dignitatis, atque laudabilitatis; vt omni suâ capacitate, & contentione, nec sit, nec esse possit condigna ad eius adæquatam exaltationem, atque laudationem: sed debeat ipsa Dei Mater condescendere in hoc, suæque Celsitudinis verticem dignanter inclinare, licentiamque Ecclesiæ aliquatenus indulgere, quâ præ-

sumat conari aliquid in laudem Virginis Sacratæ, Matrisq; Dei electæ, & DEO super superque dilectæ.

7. O verè stupendam MARIÆ sublimitatem, & quodammodo de Diuinæ sublimitatis eminentiâ participem. Sicut enim DEI nostri tanta est Dignitatis, Maiestatis, Magnitudinisq; eminentia, vt ad eius laudes, & amores, ac superexaltationes, tam impar sit, quàm obligata: tam indigna, quàm obstricta: tam in idonea quàm debitrix; omnis Creata, quantumcunque sublimetur possibilitas: sed sit Diuinæ Dignationis miraculũ, quòd se à suis Creaturis cognosci, amari, laudari, obsequijsque coli sinat: Ita & Mater DEI & Virgo sacrata MARIA, sic est in suâ Maternali Dignitate super omnem Ecclesiam, superque omnem Creaturarum vniuersitatem, vt eam amari, coli, laudarique, deputandum sit ipsius MARIÆ dignationi, atque beneficæ indulgentiæ: possitq; accomodari MARIÆ illud, quod de DEO principaliter dictum est.; Glorificantes DEI Matrem quantumcunque potueritis, superualebit enim adhuc: &; admirabilis magnificentia eius. Benedicentes, exaltate illam, quantùm potestis. Maior est enim omni laude.

8. Siue ergo amare, siue colere, siue laudare, siue inuocare, siue concupiscere, siue appretiare, siue imitari, siue prædicare voles MARIAM, quisquis voles: agnosce, & reputa illam sublimiorem omnibus, ad amandum colendum, laudandum, &c, conatibus, propositis, debitisq; tuis: ac ideo illam quocunque obsequio prosequuturus, tuo, totiusq; Ecclesiæ, quin & vniuersæ creaturæ nomine, deuotus, & humiliatus præmitte; Dignare me, laudare te, Mater DEI, & Virgo, super omnes DEO dilecta, super omnes DEO sacrata, super omnes DEO digna.

PRAXIS.

PRetiosissima, atq; super omnes creaturas dilecta DEO, DEI Mater, ac Virgo Sacrata MARIA; agnosco, & confiteor, me, omnemq;

omnemq; Dei Ecclesiam, quin & creaturam Dei vniuersam, non tantùm imparem, sed etiam indignam amare, laudare, honorare te: propterea & meo, & totius Ecclesiæ, & vniuersæ Creaturæ Nomine, & debito, & affectu, & spiritu, conatuq; deuotissimo, supplex clamo ad te; Dignare me, amare te, laudare te, exaltare te, honorificare te, omnibus, tibi licet imparibus, debitis tamen atq; placitis obsequijs demereri Te: laudibusque, & obsequijs tuis impendi: atq; immori: propter Te, propterq; Filium tuum, DEVM meum, omniumq; nostrûm, ô Virgo sacrata, ô Virgo Mater electa, ô Virgo & Mater Dei,

Amen.

EXERCITIORVM PARS XI.

ERGA Sanctos Angelos.

EXERCITIVM I.

De Naturâ, Gratiâ, Gloriâ, Studijs, Operibusq; SS. Angelorum.

1. STatue te coram Sanctis Angelis, eorumq; Ordinibus vniuersis, quos nouem Sacra Scriptura memorat, & Ecclesia Christiana Catholica veneratur. Sunt autem, Angeli, Archangeli, Virtutes, Principatûs, Potestates, Dominationes, Throni, Cherubini, Seraphini.

2. Expende eorum Naturam, Gratiam, Gloriam, Opera, & occupationes, seu ministeria, numerum denique.

3. Natura SS. Angelorum omnium est, esse Creaturas omnis Materiæ, materialisq; concretionis, compositionis, ac ideo etiam corruptionis expertes. Sunt naturâ suæ conditionis, puri Spiritûs, puræq; Substantiæ, ac Mentes, Intelligentiæque, seu intellectuales, & intelligentes, omnia, per suam ipsorum substantiam, aut etiam per concreatas inditasq; sibi ab autore naturæ rerum cognoscibilium species, juxta cuiusq; ordinis in naturâ gradum perfectiorem, & ipsas quoq; perfectiores, atque ideo pauciores, & simpliciores. Sunt naturæ repletæ Sapientiâ, Scientiâ, Prudentiâ, Iustitiâ, ac rectitudine, Potentiâ, & fortitudine, subtilitate, ac pernicitate velocissimæ, quibus materiale nihil obsistat;

vno

vno verbo, omni naturali perfectione ornatuq; præcellentes.

4. Gratia, seu Sanctitas Angelorum est naturali cuiusq; perfe-
ctioni admensa: esto supernaturalis sit, & infusa, concreata ta-
men: in quâ etsi ab initio confirmati non fuêre; vbi primùm ta-
men pro honore, & obedientiâ DEI, contra Luciferum stetêre,
& fidelitatem, subiectionemq; suam DEO debitam probauêre,
mox in Gratiâ & sanctitate, amicitiâque diuinâ æternùm confir-
mati, ac beatificâ Gloriâ, fruitioneq; DEI intuitiuâ potiti sunt.
Est ergo Gratia Angelorum; Sanctitatis, & Iustitiæ, & Amicitiæ
DEI supernaturalis plenitudine, perfecto, & adæquato naturæ
suæ modo, donatos, ornatos, repletos, atq; in hoc confirmatos
esse. Itaq; Angeli Sancti, pro suo quisq; gradu, excellunt cogni-
tione DEI supernaturali, excellunt notitiâ omnis suæ erga DEVM
obligationis: excellunt submissione, humilitate, reuerentiâ, o-
bedientiâ, exaltatione, laude, deuotione erga DEVM; excellunt
studio, & affectu, & conatu, effectuque, maximæ, viscerosissimæ,
incessabilis, infatigabilis, insatiabilisq; exaltationis, & glorifica-
tionis DEI, & jubilationis, admirationisq;, super omni, omnem
eorum captum superexcedente Maiestate, Dignitate, Perfectio-
ne DEI. Super omnia verò excellunt, amore, dilectione, æstima-
tione; superlatione, charitate, charitatisq; consummatione erga
DEVM.

5. Gloria Angelorum Sanctorum est: esse primogenitos Bea-
titudinis consummatæ, primitias vitæ æternæ: Primos adoptio-
nis DEI filios, primosq; domesticos, ac Ciues DEI, & ciuitatis cæ-
lestis, primos fructus beatæ æternitatis, possessionis, fruitionis,
visionis, hereditationisq; Diuinæ. Illi sunt Astra prima, seu Ma-
tutina DEVM laudantia: & jubilantes coram eo filij: nescientes
cessationem, ac silentium glorificationis, atq; laudis, sed reso-
nantes, repetentesq; semper, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Domi-
nus DEVS noster.

6. Ministeria, exercitia, operationesq; SS. Angelorum sunt,
Bea-

Beatos esse Deo, hoc est: 1. Devm beatificè & intuitiuè reuelatâ facie ad faciem videre, eodemq; beatificè frui, gaudere, glorificari, eundemq; glorificare, ac possidere, laudare, ac supersuperq; exaltare. 2. Devm Hominem Christum Iesvm scire, exaltare, amare, venerari, & de eo exultare, illi ministrare, eum adorare, eius gloriæ cooperari, ac merita in fructum hominum deducere, fidem, legem, virtutes, Sacramenta, potissimùm Eucharistiæ, Ecclesiamq; illius protegere, ac propagarè. 3. Pretiosissimam Verbi Incarnati, seu Dei Hominis, Matrem Virginem, colere, magnificare, exaltare, eidemque obsequi, & congaudere. 4. Omnes qui ex hominibus sunt electi, & specialiter qui iam beati sunt, fraternè, & tenerrimè amare, eos ad salutem deducere, media prouidere, & offerre, impedimenta verò subducere, aut ne in eis cadant confirmare, conseruareq;. 5. Omnes homines per hanc mortalem vitam custodire, in omnibus vijs eorum, salutis eorum bonum ex Dei nutu procurare, & promouere, potestates dæmoniacas refrenare. 6. De Gloriâ ac Beatitudine, tam suâ, quàm hominum exultare, congratulari, Devmq; exaltare, & gratias agere. 7. Partibus vniuersi tam supernis, quàm inferioribus, Regnis item, populis, & Regibus, & Vrbibus, alijsq; locis, ac ministerijs in bonum vniuersi totius, ac specialiter, hominum, specialissimè electorum, gubernandis inuigilare, & præesse. 8. Animas purgatorij reuisere, solari, earum auxilia sedulò procurare, deferre, ac tandem purgatas eximere pænis, cælo inserere, Deo, Christoq; præsentare, ac suis quamq; Beatitudinis sedibus reddere. 9. Agonizantibus hîc hominibus adesse, & migrantibus è Corpore coram Deo judice assistere: accusantiumq; dæmonum rabiem coërcere. 10. Diabolicas vires, nequitias, tentationes compescere, atq; contundere.

7. Numerus Angelorum innumerabilis, ac soli Deo cognitus est: omnium materialium sublunarium numerum excedens, atq; vincens. Teste Domino nostro Iesv Christo, numerus Angelo-

rum

rum ad numerum Hominum est, sicut 99. ad vnum: In numero Angelorum illud est mirabile valde, & numero rerum materialium contrarium: In rebus enim materialibus sublunaribus, quò sunt res perfectiores naturâ, eò sunt ferme rariores & pauciores: quò autem viliores, eò magis multiplicatæ: at in Angelis creditur oppositum esse: quo inferiores sunt eò pauciores numero: qui tamen sunt omnibus hominibus longè plures: quò autem sunt Angeli superiores, eò sunt numero plures. Itaq; Seraphinorum multitudo maior est quam Cherubinorum, imò fortè quàm reliquorum omnium ordinum Angelicorum. Decebat nimirum DEI potentiam, pari passu cum Bonitate & Perfectione in Angelis sanctis procedere: & hos numero plures condere, quos perfectiores, & ad perfectiora maiestatis suæ obsequia liberalissimè condidisset. Nullum verò est Angelicorum Spirituum munus sublimius, quàm esse substantias in Amorem DEI creatas: quod proprium est Seraphinorũ, vnde etiam nomen sortiuntur.

8. Gratulare Sanctis Angelis, bona Naturæ, Gratiæ, Gloriæ, gratulare Ministeria, & opera eorum: ad communionem eorum adspira: Officia, & studia etiam, tibi pro posse appropria: maximeque familiaria & assidua tibi facere contende: vsque dum eis etiam loco coniunctus eorum numerũ adaugeas in Beatitudine.

PRAXIS.

PAter Spirituum, & conditor Angelorum DEVS. Tu initio Creaturæ, Spiritûs incorporeos, immortales, omnibusque Naturæ intellectualis dotibus, ac bonis præditos condidisti: eosdem simul, iuxtà naturæ cuiusque perfectionem, etiam Sanctificantis, Gratiæ, Virtutumque congruarum, ornamentis coram te sublimasti: ac posteaquam eos Tibi fideles in Obedientiâ & Honore amoreque tuo cognouisses, ad Beatificam tui Visionem, fruitionem, possessionemque, eosdem euexisti. Te nos homuli viles, pro hac tuæ bonitatis in Sanctos adeò munificâ pro-

profuſione glorificamus, exaltamus, atque gratiarum actione omnimodâ proſequimur: ſimul verò omnibus hiſce Sanctis Angelis tuis, beatiſsimam omni ex parte conditionem gratulamur, & adgaudemus: per eorundem piiſsimam apud Te pro nobis interceſsionem, fiducialiter abs te poſtulantes, vt nos ſeruulos tuos, primùm quidem in hac mortali, miſerâ vitâ, deinde verò in illâ beatiſsimi Regni tui gloriâ, Angelis tuis ſociare, adæquare, eorum nos officijs, & ſtudijs, & miniſterijs, tum iuuari, tum exerceri inceſſabiliter, infatigabiliter, & ampliùs, ampliuſque ſemper inhærere concedas, jubeas, & facias. Da nobis Domine, te hic per fidem, & Sapientiam cognoſcere: In Cælo autem tui beatifica Viſione perfrui. Da nobis DEVM Hominem, IESVM Christum, Filium tuum, Dominum noſtrum agnoſcere, credere, prędicare, exaltare, de eo exultare, eius glorię quàm efficaciſsimè cooperari, ac deſeruire. Da nobis Pretioſiſſimam DEI Matrem Virginem inceſſabili pietate ac deuotione Magnificare, &c.

EXERCITIVM II.

De Sanctis Angelis, Archangelis, Virtutibus.

1. STatue te coram omnibus & ſingulis Angelicorũ Spirituum Ordinibus: qui cùm ſint veluti quædam Imagines DEI viuaque, ac præſtantia Exemplaria, altiſsimas DEI perfectiones repræſentantia, ex eorum cognitione, atq; conſideratione, ipſorum etiam cultum ac venerationem te excita.

2. Præſertim; quia fratres noſtri, & quidem Natu, ſeu Creatione maiores, atque priores nobis ſunt, omnes quoq; (dicente Apoſtolo) adminiſtratorij ſpiritûs, miſſi in Miniſterium propter eos, qui hereditatem capiunt ſalutis: vnde & Mandatum habent de nobis, vt cuſtodiant nos in omnibus vijs noſtris. De quâ re inferiùs conſiderabitur.

3. Nunc vnius Hierarchiæ, ſeu trium Ordinum Angelicorum ex-

expende proprietates atque perfectiones, per quas DEVS in eis elucet: & ipsi DEVM effigurant.

Angeli: sunt ideæ & Exemplaria ac Imagines, pijssimæ illius quæ in Deo est benignitatis, ac benignissimæ pietatis: quia DEVS Creaturas suas, maximè rationales, fouet, protegit, defensat, sustentat, condescendit, ad se pellicit, apud se detinet, libenter, & amabilissimè, vt in justis, atque peccatoribus hominibus præcipuè dilucescit.

Quodsi pios, mites, benignosq; homines intueri, suauissimum est: quid tandem est suauitatis, spectare, & conuiuere tot ipsius Dei (vt sic dicam) Pietatibus, Benignitatibusq; quot sunt Spiritûs in Ordine Angelorum? Et; si tanta est in vno Angelo, (quantam quidem quilibet nostrôrum in suo Angelo Custode experitur) Pietas, quæ fidem, & captum hominis excedit, quanta est tandem in Deo ipso, cuius Pietatem, Benignitatemque, Angeli omnes & singuli, aliter, aliterq; repræsentant: vix tamen aliquotam eius partem repræsentant; sed infinitum adhuc superest repræsentandum.

Disce & tu, per Animam tuam, moresq; tuos, repræsentare Pietatem Dei: imitando in eâ Angelos: assumendo tibi pro ideâ pietatem Angeli tui custodis in te; Postquam tuâ in alios proximos tuos benignitate, (erga inferiores, æquales, superiores) Angeli benignitatem expresseris; tunc atomum diuinæ benignitatis, pietatisq; fueris assecutus.

O Devs, qui Angelos Sanctos condidisti, & eos supereffluentiâ Pietatis, Benignitatisq; tuæ adimplesti, benedicant te omnes Angeli tui, & benedicta sit Pietas tua in æternùm.

Archangeli: sunt Imagines augustissimæ maiestatis, autoritatis, grauitatisq; Diuinæ: quâ Devs omnia cum autoritate, & planè potestatem plenissimam habens, operatur. Sunt Archangeli quasi maior quidam Dei Senatus: altioresq; & intimiores Secretarij, ad grauiora negotia deputari soliti.

Quodsi augustum quiddam eminet in vno graui Senatore, vel in vno Senatorio consessu: quid putamus elucere maiestatis, in illo Archangelico Senatu, quorum quilibet repræsentat maiestatem, autoritatem Dei grauissimam, grauissimè, atque augustissimè?

Ac si tanta est in vno Archangelo Maiestas, quanta putas est in omnibus? quanta porrò in ipso Deo, cuius Maiestatis vix aliquotam partem omnes Archangeli repræsentant?

Apprehende prout condignissimè potes, Dei admirandam maiestatem: vt eam vbiq; reuerearis, in omni opere tuo, quàm profundissimè: sed maximè quando assistis Deo in Oratione, aut Missę Sacrificio: aut quando cum his qui vicem Dei gerunt tractas.

O Devs, coram quo Sancti Archangeli adstant, cum ineffabili reuerentiâ semper: benedictus sis in eis: & benedicant te omnes illi, & benedicta sit vniuersa maiestas, grauitas, autoritasque tua in æternûm.

Virtvtes: sunt imagines Virtutis efficacitatisque, nec non excessiuitatis Dei, mirabilium, & extraordinariorum operum, effectuumq;, operatricis: omnem non solùm naturalis, sed etiam supernaturalis communis ordinis modum excedere, ac immutare præualentis. Elucescit enim in Virtutibus, vis illa Dei eminens, ac supereminens, quâ potest Devs omnia, quæ nobis miracula sunt, efficere facillimè, & solo voluntatis suæ nutu. Itaq; Virtutes repræsentant Dei virtutem miraculorum opificem.

Quodsi miracula miramur non tantùm Diuina, sed etiam humana, naturæ scilicet, vel artis; quantus est stupor, tot illos Artifices Diuinos videre, tot Diuinæ artificiositatis, & quidem miraculosæ imagines, & specula intueri, ad hoc à Diuinâ Sapientiâ, & Virtute condita, vt ingeniosa, mira, stupenda, supernaturalia, miraculosaq; opera, & efficiant, & diuinam horum operatricem vim, virtutemq; repræsentent?

Quis enarrabit ingenia illa, Artes, operaque Virtutum istarum?

rum? ac, si tanta est in vnico huius ordinis Spiritu vis, ad opera stupenda patranda; si tanta in omnibus; quanta est in ipso Oceano, fontalique, & abyssali mari Virtutum DEO?

Consuesce, considerare opera DEI, & expauescere, & Virtuti Diuinæ non detrahere, nec diffidere: consuesce potiùs in spem contra spem fidere, & heroica opera, cùm minimè per te potes, per DEVM aggredi, deq; DEO præsumendo dicere: In DEO faciemus Virtutem: etenim omnia possum in eo, qui me confortat: & ipse ad nihilum rediget inimicos nostros.

O Spiritûs potentes Virtute, ad faciendum DEI verbum, benedicite DEVM, quia ille Dominus Virtutum est. Et Tu Domine Virtutum, sis benedictus in Virtutibus tuis, in æternùm.

EXERCITIVM III.

De SS. Principatibus, Potestatibus, Dominationibus.

1. STatue te coram secundâ Sanctorum Angelorum Hierarchiâ, quâ continentur Principatus, Potestates, ac Dominationes: in eisq; dispice, quæ, & quantæ DEI perfectiones repræsententur.

PRINCIPATVS: sunt Imagines originationis Diuinæ: quâ DEVS est Principium, omnis entitatis, rerumq; omnium origo: consequenter est omnium rerum Primus, & Princeps. Igitur Sancti Principatus seipsis repræsentant hanc DEI perfectionem.

Quodsi vnius aut alterius rei miramur principia; scrutamurq; auidissimè causas primas; quàm erit admirabile, tot Principatus, tot Principes, tot principiationes videre: è quibus singulis, omnibusque, ille DEI principatus, vnus quidem, ac idem, sed alio, atque alio modo repræsentatur, ita vt omnium sit natura, & conatus, ostendere seipso, DEVM esse Principium, & Principem rerum omnium: Alpha, & Omega: idq; alio, & alio quodam ostendendi modo. Quæ res est omnino admirationis ineffabilis: sicuti etiam illa ratio, quâ DEVS est omnium rerum Prin-

Principium, est omnino inexhausta, & nullatenus explicanda: nullatenus à tot licet Principatibus plenè repræsentanda.

Si vnum aliquod rei cuiuspiam Principium nosse, tam magnum, & ambitiosum est apud homines, etiam sapientes; vt hæc cognitio ad Sapientiam potissimùm pertinere putetur: quantum erit tot Principia, tot Principatûs, tot Principiandi rationes, quibus vnus, idemq; DEVS, dat rebus omnibus esse, & vires, & indolem omnem, & principium omnium est, videre, penetrare, cum eisdemq; versari?

Disce in Vitâ tuâ, & in actionibus tuis, non humi repere, sed per Principia, primasq; Virtutes gubernari, in ijs conquiescere, & assuefac te Adoratorio, & Latreutico cultui DEI tui, qui illi à te, & ab omni Creaturâ, hoc vno maximè nomine debetur, quia est Principium omnium, & dat omnibus Esse, & Vitam: & dat ille solus, ille vnus, dat continuè, & constanter, & nemo alius, & non improperat: ideoq; est Summus Princeps, absolutus Dominus, supremus Dominator: & illi debet flecti omne genu, illi debet subijci omnis Creatura, in omnibus, & semper: etiamsi, & omnia, & Vitam, & Esse totum, eius Voluntati, Gloriæ, amori; subiectioni impendi debeat. Hic enim est vnus, & summus honor Creaturæ, impendi cum toto suo Esse, Creatori DEO, eiusq; Voluntati, & Cultui, atque Honori.

O Princeps Principatuum Domine DEVS: sis benedictus in Principatibus tuis in æternùm: & fac nos ad Te originem, Principiumq; nostrum, redire: & in Te manere immobiliter, teq; venerari, & adorare, infatigabiliter, ac incessabiliter, toto nostro, quantumquantum sumus; (totum enim à te, & ex Te sumus,) Esse in æternùm.

POTESTATES: sunt Imagines omnipotentiæ DEI ad omnia, non solùm facta, aut futura, sed etiam possibilia sese extendentis. Potestates ergo Sanctæ, suo Esse repræsentant DEVM omnia posse, non tantùm quæ facta, aut futura sunt, sed etiam quæ nunquam fient, possibilia tamen sunt.

5. Si

Si tam jucundum est spectare factas res naturales, & materiales, in eo numero, pondere, varietate, nexu, ordine, mensurâ, propagatione, operatione; quæ vtique sunt veluti fæces, & sedimenta creaturarum nobiliorum, fæculentiaque, & sentina magni huius Dolij, ideſt Mundi; quæ in hoc eius fundo subsedit; in centro nimirum Terræ; suntq; minima portio rerum possibiliũ; Quid erit spectare viuas, defæcatas, purissimasq; Potestates, seu Imagines Potentiæ Dei, etiam ad Possibilia terminatæ; seu (si eas condere placeret) terminandæ; & in eis etiam quodammodo spectare ipsas res possibiles, earumq; varietatem, & opulentiam infinitam? Infinitos nimirum Mundos, siue huic nostro similes, siue etiam planè ab hoc diuersos & dissimiles: Infinitos Cælos, Soles, Stellas, infinita numero maria, infinitas terras, & terræ opes: & incolas siue rationales, siue rationis egenas. Quæ omnia condere, tam est, imò magis est in Potestate Dei, quàm est nobis de earum possibilitate cogitare.

Quodsi Diuina Potestas, in hisce Spiritibus tanta elucet; quanta ergo erit illa in semetipsâ: cuius vnicum vix granum, repræsentant omnes huius Ordinis Spiritûs, sed adhuc supersunt infinitæ omnipotentiæ abyssi irrepræsentatæ.

Stude tu quoque, Potentiam Potestatemq; Dei repræsentare: & quidem tuâ infirmitate: quæ quantò est maior in te, tantò aptior est ad Dei potentiam ostendendam: modò illam Deo subijcias quàm plenissimâ resignatione, in manus Potentiæ eius. Nam quantò tu infirmus, ineptus, despicabilis, erroneus, cæcus, malus, magis es; tantò plus campi habet Potestas Diuina, ad sese in te, & per te, ostentandam, si quid per te efficere dignata fuerit: dignabitur autem; si tua superbia, diffidentia, infidelitas, negligentia, non impedierit.

O Devs, qui Potestatum habes Potestatem: sis benedictus in Potestatibus tuis, & in infirmitatibus nostris in æternùm.

Dominationes: sunt Imagines absoluti Dominij Dei, eminen-

nentis, alti, independentis, irrefragabilis, ac irresistibilis, seu cui nemo resistere, quodq; nemo exuere, aut excutere potest: Imò, quo est omnium Dominus naturaliter, & essentialiter. Itaque DEVS, tanquam Dominus condidit sibi Dominationes: quæ DEVM esse Dominatorem, absolutumque Dominum clamant, non voce, sed entitate, ac esse: clamant verò tot diuersis modis, quot ipsi Spiritûs numero in hoc ordine sunt.

Quodsi vnius Domini, huius Mundi, formidanda est Dominatio; quis stupor, & quàm sacer est ille horror, augustaq; maiestas, tot Dominos, imò tot Dominationes videre; spectare tot modis vnam eandemq; DEI Dominationem, per singulos, aliter tamen à singulis, repræsentatam? Dominationem verò non vnius terræ anguli, non ita limitatam, vt hîc videmus, sed totius rerum, etiam possibilium, vniuersitatis, eamq; absolutam, illimitatam, omnimodam.

Et quamuis in horum Spirituum singulis tantopere elucet Dominium DEI, in omnibus tamen vix minutissima portio eius, prout in se est elucet: sed infinitum adhuc superest, ad quod Spiritus illi demonstrandum non pertingunt, neque pertingerent vnquam, licet infinities plures, pluresq; ad eam demonstrandam conderentur. Et audent tamen (prô audaciam) despicatissimi vermiculi, Dæmones atque Homines, in DEVM omnis Dominij Dominum, vsq; adeo impotenter, & impudenter irruere!

Potes & tu Dominationis Diuinæ esse Imago: si nulli rei creatæ, metu, vel spe, vel amore, subsis: si tu tibi domineris, DEO autem subijciaris: si omnia tua sint: & tu in nullius, præter quam DEI, & propter DEVM, redigaris potestatem: si omnia coöperentur tibi in bonum: hoc est, in glorificationem, & subiectionem DEI: Si DEVS tibi sit solus, & omnia: omnia autem in omnibus: & in ipso DEO nihil timeas, nisi hoc, ne illum minùs, quàm par est, vel timeas, vel diligas. Tunc verè similis Dominationibus, imò & vnus ex Dominationibus eris.

O Dominationum Rex, & Dominator DEVS, sis benedictus in tuis, & à tuis Dominationibus, in æternùm.

EXERCITIVM IV.

De SS. Thronis, Cherubinis, Seraphinis.

1. STatue te coram tertiâ Sanctorum Angelorum Hierarchiâ, continente in se Thronos, Cherubinos, Seraphinos: in eisque dispice, quæ, quales, & quantæ Diuinæ perfectiones elucescant?

THRONI: sunt Imagines Iustitiæ, æquitatisq; DEI: quam ob rem illi Spiritus Throni appellantur: quòd repræsentent suâ Entitate, & Naturâ, Iudicia, Decretaq; DEI, esse rectissima, esse æquissima, esse ineuitabilia, esse immutabilia. Ita vt illos spiritûs videre; sit videre Iustitiam DEI, vnam quidem, ac eandem in se, sed tamen diuersimodè, in tot exemplaribus repræsentatam, quot sunt in hoc ordine Spiritûs.

Si ergo Homines aspectu Iudicis, Iudicum, Iudicijque concutiuntur, & cohorrescunt, dum pro Tribunali jus dicentes, decretaq; ferentes, homines alioqui sibi similes intuentur; quid quæso est, videre illos tot Iudices, tot viuos Thronos DEI judicantis, tot repræsentatores inscrutabilium, terribilium, æquissimorum judiciorum DEI? Quid est videre DEVM, in tot speculis, tam diuersis, tam mirè potestatem suam judiciariam demonstrantem, & in magnitudine, ac specie æquitatis suæ, super Thronos residentem?

Quodsi in vno horum Spirituum tanta se prodit rectitudo, & inscrutabilitas Iustitiæ DEI: quanta in omnibus? quanta demùm in ipso DEO, cuius Essentia Iustitia est?

Attende ad hanc Iustitiam DEI, & ad tot imagines eius: concutere saluberrimo timore altissimorum, occultissimorum, & tamen justissimorum DEI judiciorũ super te, & super omnem Creaturam, præsertim rationalem: indue quoq; Iustitiam DEI, & eius

& eius rectitudinem, & eam in tuis moribus, negotijs, officijs, sententijs, sermonibus, exerce: vt justitia quoq; tua, per modum cuiusdam Throni, repræsentet æquitatem Iustitiæ Dei: libertatem etiam, & inflexibilitatem, ab affectu, & respectu, à timore, à spe, ab amore, ab odio, sed sit Iustitia tua sicut Throni, sicut Montes Dei.

O Devs, omnis justitiæ & æquitatis Rex: judicans justitias; sis benedictus in Thronis justitiæ tuæ, in æternùm.

Chervbini: sunt Imagines Sapientiæ Dei, repræsentantes seipsis, Diuinæ cognitionis, ac scientiæ omnimodam plenitudinem, omnium Veritatum comprehensionem, omnium abditorum, occultorumuè perscrutationem, intimamq; cognoscibilium omniũ, in omnes partes intelligentiam & penetrationem; quam habet DEVS consummatissimè de rebus omnibus existentibus, in quauis differentiâ temporis: & de possibilibus omnibus in quauis conditione & suppositione.

Itaque Cherubini, sunt quasi intellectûs Diuini: quibus Devs non tantùm multa nouit, aut docet, aut sapit, sed etiam se omnia comprehensiuè intelligere manifestat. Etsi enim Cherubini suo intellectu, nec Devm, nec scientiam eius comprehendunt, aut exhauriunt: hoc tamen ostendunt Naturâ suâ, quòd talis sit Devs, qui omnia nouit, & plenissimè intueatur, & comprehendat, cognitioneq; cognoscibilitatem omnem exhauriat, & omnia nuda, apertaq; oculis suis habeat.

Si ergo Sapientissimorum Doctorum consessus, si vnus etiam homo Doctus, tantam cæteris hominibus ciet admirationem, laudem, delectationem: quid tandem est videre illos Doctores Diuinos, imò plenitudines illas Scientiæ, & Doctrinæ Dei, quas ipsa Dei Sapientia ad Normam sui condidit, suas Imagines fecit, substantialemq; intellectum, & intellectualem substantiam impressit, Deo doctos fecit, & in cælesti illâ Academiâ, ad omnes, & summos Sapientiæ gradûs promouit, Sapientes, Doctoresq; pronunciauit, imò creauit?

Ac si in vno Cherubino tantum sapientiæ & omniscientiæ Diuinæ elucet, & quid tandem elucet, aut potiùs residet, eiusdem Sapientiæ in omnibus Cherubinis? ac denique quid elucet, quid residet, quid inest, in ipsomet DEO, cuius Essentia, & Esse, est Sapientiam ipsam esse?

O quanta illa Sapiendi infinitudo! ad quam; non hi solùm, qui iam creati sunt, sed neque qui creabiles sunt Cherubini, cum omnibus Creaturis, quæ & ipsæ suis modulis repræsentatiuæ sunt Sapientiæ DEI, vllâ ex parte, repræsentatione adæquandam; sufficere possunt. Etsi enim omnes & singuli Cherubini ita Sapientes sint, vt quasi Sapientiæ DEI dici possint: quia tamen, quilibet eorum aliter, atque aliter diuersimodè Sapientiam vnicam DEI efformat; per hoc, non se sapientias, sed guttas Sapientiæ DEI esse omnes & singuli testantur.

Nemo Sapiens, nisi qui se nihil esse omnino, & sui & multò magis DEI respectu esse, plenissimè sciuerit, ac prædicauerit. Hanc si de te scientiam sciueris, & Sapientiam sapueris, Cherubinorum Sapientiam non desiderabis. Hæc est enim consummata Sapientia, nosse nihilum suum, nosse DEI Totum.

O DEVS qui sedes super Cherubim: & solus lux eorum es, illosq; te Sapientes facis: Benedictus sis in eis, & ab eis, in æternũ.

SERAPHINI: sunt Imagines Charitatis DEI: repræsentant enim, quantùm Creaturæ fas est, quomodo seipsum DEVS, & omnia alia in se, ac propter se, ac ipso se amet. Itaq; Seraphini sunt Amores DEI creati: tot modis DEVM ignitissimè amantes, ardentesque, quot ipsi sunt. Substantia enim eorum Amor est DEI: eo quidem sensu, quo Bernardus 5. de Consideratione, non dubitauit dicere: Seraphini non habent vnde ament, sed sunt id quo amant DEVM, sic enim conditi sunt, vt sint amans substantia, & Amor substantialis.

Iam ergo, si hominum DEVM amantium conspectu, conuictu, consortio, amicitiâq; satiari non possumus: & si nos beatos,

tos, visis illis, vel auditis, vel semel in vitâ, putamus: quis explicet, aut excogitet, qualis sit sensus, spectare, immisceri, adsociari, exæquari Spiritibus illis qui aliud sunt nihil, quàm Amatores, imò, Amores DEI? quorum esse, viuere, intelligere, velle, agere, moueri, pati, mutari, & quidlibet operari, est DEVM amare? qui toti sunt ignes, toti flammæ, toti clibani, toti carbones, toti incendia, igne illo DEI, igne illo qui est DEVS, igne illo Charitatis DEI, ardentia, æstuantia, redundantia?

Atque si vnus Seraphim tanto DEVM amat incendio, vel potiùs, tantum est Amoris Diuini incendium, vt omnes creatos ignes in vnum conglobatos, mole, gradu, sphærâque superet: quantum incendium Amoris erunt omnes Seraphini simul? & quantum erit incendium suæ Charitatis DEVS ipse? erit nempe DEVS, & est, quoniam DEVS Charitas est.

Morare, habita, aut saltem versare frequenter in hac Scholâ Seraphinorum amantium DEVM, vel potiùs Amorum DEI: & ignesce totus quantus es ab incendijs istis, fiasq; Carbo ignitus, igneus, ignis totus. Ah! quàm frigidum te esse oportet, qui à tot, tantisq; ignibus, flammam æstumq; non concipis? Supplica DEI Voluntati, siue Charitati, vt quemadmodum sibi condidit Seraphinos, hoc est, Charitates ac Amores, quibus se ex mente suâ, ad suam satietatem in Creaturis amet, ac deamet, & supersuperq; amet; Sic te quoq; talem faciat, vt se per Te, ad suam satietatem, & ex voluntate suâ, & ad gustûs sui exsaturationem amet, deamet, supersuperq; amet: sis illi Seraphinus in terrâ, sicut Seraphini sunt illi in cælo. Non est tua minor, quàm illorum ad istud opus officiumq; obligatio: cur ergo non sit tanta quanta & illorum erga DEVM Dilectio?

O DEVS, Charitatis æternæ ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueris, semper ferues & nunquam tepescis: cui frigidi sunt ipsi Seraphini, ad amandum Te, dignè Te: accende & me, vt amem Te totus, & ardeam te totus. Sisq; Benedictus in Seraphinis, & à me inter Seraphinos, in æternùm.

EXERCITIVM V.

De Sanctis Angelis Custodibus nostris.

1. STatue te coram Angelis Custodibus tuis: quorum aliqui, (vnus minimùm) personaliter tibi vni, per Bonitatem DEI, deputati sunt: aliqui autem per quandam communicationem, redundantiamq; operæ suæ, tibi quoque inuigilant: suâque operâ & Charitate tibi prosunt, vel ratione offlcij tui, aut loci, habitaculique, aut cætûs, & congregationis, communitatisq; tuæ, curam tui gerunt.

2. Expende curam illorum circa te, tam, vniuersalem, tam particularem, tam assiduam, tam constantem, tam patientem, tam infatigabilem, tam fidelem, tam humilem, tam minutam, tam charitatiuam. Nulli parentes, nulli nutritores, aut nutrices, nulli pædagogi aut magistri, nulli amici & familiares, nulli famuli, subditi, serui, & mancipia, nulla etiam iumenta, tam diligenter, tam demissè, tam exactè, tam beneuolè, tam perenniter, tam vigilanter, tam plenè, cum tot molestiarum, morositatum, proteruitatum, petulantiarum, discolositatum, contemptionum, neglectuum, ingratitudinum, malitiarumq; deuoratione seruiuerunt, vlli ex hominibus homines: quàm tibi (& omnibus nobis) Angeli custodes seruiunt, à puncto ortus tui in Mundum, vel deputationis suæ ad custodiam, ministeriumq; tuum.

3. Homines, quòd alijs hominibus ministrent, habent causas rei varias. Naturalem affectionem, commodi spem, mercedem, necessitatem, honorem, fortunæ & statûs conditionem: Naturæ deputatione; ministrant: nec semper, nec in omnibus, neque enim possunt, vel honestè, vel commodè. Ministrant ijs, quibus sunt naturâ vel similes, vel conditione subiecti: at Angeli non sic. Naturæ enim sunt suprà nos longè præstantioris, dignioris, perfectiorisque. Nullâ suâ vtilitate, aut spe: nullo metu coacti, nullo honore, sæpè nec solatio ex nobis vllo, passim verò multâ nauseâ,

nauseâ, grauamine, ingratitudine, offensionis materiâ. Seruiunt autem nobis in omnibus omnino vijs nostris: hoc est, in omnibus actibus, studijs, desiderijs, conatibusq; nostris, quantumcunque sæpè sibi ingratis, & exosis, quia improbis, & scelestis, & DEI voluntati contrarijs. Seruiunt cum omni fide, pietate, diligentiâ, constantiâ, charitate.

4. Huic tantorum Ministrorum obsequio, ac beneficio tanto, tamq; multiplici, & ineffabili, aduerte quàm indignè respõdeant homines, respondeas & tu? quàm retribuas mala pro bonis, neglectum pro diligentia, contemptum pro dilectione, indigna pro honore, repulsam pro adhæsione, malitiam pro benignitate, improbitatem pro pietate, inobedientiam pro admonitione, morositatem pro suauitate, pertinaciam & obstinationem pro constantiâ, pro assiduitate, pro sedulitate, pro saluberrimâ custodiâ.

5. Angeli Custodes nos ad DEVM trahunt, nos fugimus DEVM: illi nos ad bonum inuitant, nos illud auersamur: illi nos illuminant, nos spontè cæcutimus, & tenebras ignorantiæ amamus: illi sana consilia inspirant, nos peruersa amplectimur: illi arcent à nobis dæmones, nos vltro ad eos accedimus: illi tentationes vel prohibent, vel infringũt, nos eas & aduocamus, & exasperamus: illi nos pænis deterrent, nos in eas voluntariè vadimus: illi cum nostrâ stultitiâ, & malitiâ certant veritate, & pietate, nos stultitiam, & malitiam mordicus opponimus, & tenemus: illi nos à vanis, à terrenis, à noxijs, ad æterna, ad cælestia, ad salutaria prouocant, & manuducunt; nos spretis cælestibus æternisq;, immergimur terrenis, bestialibus, & ad infernalem perditionem ducentibus. Illi nostra corda sursum subleuant, nos deorsum ea sponte præcipitamus: nos illi docent, & faciunt calcare basiliscos, leones, & dracones tartareos, at nos draconibus, basiliscisq; ac leonibus, ipsique tartaro nos calcandos, conterendos, deuorandosque obijcimus, & obtrudimus.

6. Ad-

6. Aduerte, quæ sit hæc indignitas, improbitasque, in Angelos, & in Angelorum Dominum, qui nobis illos destinauit? Aduerte, quanta DEI in nos benignitas, & sollicitudo, & amor? Aduerte, quid saltem in posterum te facere deceat: quomodo cum Angelis, tuis benefactoribus versari, & agere? Aduerte, quàm indignum sit, te vnum homuncionem, carne, & brutitate concretum, & spiritu etiam, quamuis rationali, & immortali, attamen valde miserum, & mancum, cum tot, támq; nobilibus, támq; beneficis, insuperq; DEO æternùm beatis, & perfectis Spiritibus, adeo abiectè, sordidè, contemptim, ingratè, malitiosè, & obstinatè agere? Super omnia hæc aduerte, quòd Angeli, sicut sunt missi in Ministerium æternæ tuæ salutis: sic in omni suo circa te studio, soli tuæ saluti æternæ, abs te consequendæ, omnibus melioribus modis studeant. Et nunquid aut tu optare, aut Angeli præstare tibi aliquid maius possunt? quàm istam æternam salutem, quàm æterni, summi, boni DEI possessionem?

7. Aduerte, & intellige, quantus sit dolor, te vnum homuncionem miserrimum, à tot, tam nobilibus, præstantibus, sapientibus, potentibus, fidelibus, gloriosisque Angelis, Custodibus, Præsidibusq;, non potuisse satis custodiri, seruari, erudiri, emolliri, corrigi, flecti, defendi, ac saluari, & reddi DEO; propter solã spontaneam, vel incuriam, vel proteruiam tuam.

8. Aduerte, quàm indignum sit: malos dæmones, insultare Sanctis Angelis, se nimirum fuisse feliciores, vel sagaciores, vel potentiores, ac vigilantiores, ad te perdendum, quàm Angelos ad te saluandum; plusq; te illis obediuisse ad perditionem, quàm Angelis ad salutem, & beatitudinem?

9. Aduerte, quanta sit consolatio, delectatio, & gloriatio, Angelis tuis sanctis Custodibus, cùm te sibi, suisque consilijs obsequentem, monitis facilem, ductui morigerum habent: cùm te sibi, & Christo, & DEO per omnia similem, Gratiæ, Gloriæq; æternæ idoneum, virtutibus, perfectione, cæterisque DEI donis orna-

natum, in operibus bonis exercendis strenuum, constantemque, inimicum omni malo, vident, & habent, ac Deo singulis diebus, horis, momentisq; exhibent, & coram cæteris Angelis, Beatisq; mutuò gloriantur; demumq; in cælestibus sedibus, sibi associatos collocatosq;, exultant, & congratulantur?

10. Age iam, & statue tecum, quid te oporteat facere? qualẽ te deceat Angelis tuis Custodibus temetipsum exhibere? &c.

PRAXIS.

O Angeli Sancti Custodes mei; quàm ego omnibus bonis repletus sum per vos? Si me tradidero vobis in mancipium, & seruum, non ero minimâ ex parte condignus Prouidentiæ vestræ circa me. Sit benedictus Devs, sit benedicta Pietas eius, quam vos repræsentatis in vobis erga me, omnibus diebus vitæ meæ. Ignoscite ingratitudini meæ præteritæ, sustinete insipientiam meam, & ad voluntatem vestram deducite voluntatem meam. Vobis ô Sancti Angeli implendum est, quod etiam nobis ab æternâ Veritate dictum est: In Patientiâ vestrâ possidebitis Animas vestras: vestræ scilicet curæ â Deo commissas. Ergo custodite me in Patientiâ, vt tandem repræsentetis, restituatisq; me Creatori ac Redemptori meo in lætitiâ.

EXERCITIVM VI.

De Sanctis septem Principibus Angelis.

1. Statue te coram septem Sanctis Angelis Principibus qui adstant coram Domino Deo semper, de quibus non tantùm sæpè, sed etiam magnificè loquitur Scriptura sacra: tanquam de Principibus Spirituũ cęlestium, atq; adeo omnium Creaturarum.

2. Ex septem his Spirituum Beatorum Principibus, trium tantùm nomina expressa & celebria habemus in Canonicâ Scripturâ, scilicet Michaëlis, Gabrielis, Raphaelis: reliquarum quatuor non item; attamen Vrielis nomen habetur 4. Esdr: 4. 1. Sealthie-

thielis nomen colligitur ex Genes: 16.9. Iehudielis ex Exodi 23.20. Barachielis ex Genes: 18..10.

3. Michaelis nomen explicatur, quis sicut DEVS ? Gabrielis, Fortitudo DEI, vel, fortis DEVS. Raphaëlis, curatio DEI, medicina DEI, Medicus DEVS. Vrielis, Lumen, vel Ignis DEI. Sealthielis, petitio DEI : Iehudielis, Laus, siue, Confessio DEI : Barachielis, Benedictio DEI.

4. Ex his Nominum interpretationibus innotescunt officia & opera horum Spirituum.

Michaelis enim est opus ac officium, DEVM exaltare, eiusque Dignitatem, & super omnia excellentiam, profiteri, atq; tueri : quod præstitit cum Ecclesiâ Angelicâ semel in cælo, & præstat idipsum assiduè vsq; ad Iudicij diem cum Ecclesiâ humanâ, cuius etiam ille est præses, in terrâ.

Gabrielis opus, & munus est, omnipotentissimæ fortitudinis DEI opera nunciare, procurare, promouere, vti fecit Danieli, & Beatissimæ DEI Matri.

Raphaëlis est munus, Protectorem, saluatorem, medicúmque DEVM nunciare, vel exhibere, vt in Thobiâ sene, & juniore, & in Sarâ eius vxore notum est.

Vrielis munus est, mortales cognitione DEI illuminare, & amore incendere.

Sealthielis munus est, orare DEVM pro hominibus, ijsdem spiritum orationis inspirare, & eosdem ad orandum DEVM diligenter, frequenterq; excitare.

Iehudielis est munus, ad confitendum Domino, laudesq; illi deferendas excitare, & gloriam eius promouere.

Barachielis proprium opus est, benedictiones, beneficiaq; nobis apud DEVM procurare : & nos pro beneficijs ad benedicendum DEO, agendasq; gratias inducere.

5. Horum eorundem, septem Angelorum, officia septem explicantur in scripturis. 1. Stare coram DEO semper, & in conspe-

spectu throni DEI: *Thob* 12. 16. 2. Esse oculos DEI discurrentes in vniuersam terram: *Zach.* 4. 10. *Ap.* 5. 6. 3. Tubas habere, ijsque canere: *Apoc.* 8. 2. 6. 4. Habere phialas aureas odoramentis plenas: *Apoc.* 8. 3. 5. Habere phialas plenas iracundiæ DEI, easq; ex nutu DEI effundere in terram: *Apoc.* 15. 6. 8. & *Apoc*: 16. 1. 6. Gratiam facere, & mittere hominibus: *Apoc.* 1. 4. 7. Esse lampades ardentes ante thronum DEI: *Apoc.* 4. 5. Quibus omnibus designatur officium esse horum Angelorum. 1. Immediatè à DEO eius voluntatem cognoscere, & eam alijs inferioribus Angelis, rerumq; administris nunciare. 2. Potissimùm verò Angelos hominum, & rerum humanarum custodes, de consilijs DEI circa homines informare, resq; humanas per Angelos nunciatas, ab-ijsq; veluti exceptas, per se oculis DEI præsentare. 3. Ad hos eosdem Spiritûs septem spectat, potissimam Ecclesiæ Christi in terris curam gerere, eamq; tueri, propagare, fouere, erudire, confortare, solari. 4. Spectat ad eosdem, perpetuum cum diabolicis spiritibus, omnibus quidem, at maximè, cum septem eorum, seu ordinibus, seu principibus (qui in hoc Mundo, & in Ecclesiâ, præcipuè salutem hominum, & DEI, Christiq; gloriam, & omnē Virtutem, omniaq; Spiritûs sancti Dona, omnem DEI Voluntatem, Consilia, & præcepta, omnia salutis auxilia in Sacramentis, & Sacrificio, & Gratiarum auxilijs sita, oppugnant, & euertere satagunt, per capitalia septem vitia) bellum gerere, omnem nequitiarum istarum vires, artes, tentationes, consilia, retundere, infringere, conuellere; Virtutes, cæteraq; salutis humanæ auxilia in nobis per se, per Angelos, per homines inserere, & promouere, stabilire: atq; ita fractis dæmoniorum viribus, nobis ad cælum, & ad salutem viam patefacere. 5. Ad hos etiam septem sanctos Principes spectat, Mundum hunc inferiorem, & nunc principaliter gubernare: & sub Mundi finem, eundem ad iudicium extremum, & ad finem, atque innouationem disponere. Ob quam rem ijs tubæ, phialæ, tum odoramentorum, seu oratio-

tionum, tum plagarum & iræ DEI plenæ, attribuuntur.

6. Ex his collige 1. Quantâ præstent hi Sancti Spiritus, tum Naturæ in se dignitate; tum coram DEO gratiæ, gloriæq; excellentiâ, tum in alias quoq; Angelicas, & Humanas, & reliquas materiales creaturas potestate ac prærogatiuâ? Collige 2. Quanta præstent opera in hoc vniuerso, quanta beneficia conferant hominibus, potissimùm Christi fidelibus, & Ecclesiæ filijs, DEIq; cultoribus. Collige 3. Quali & quanto tibi sint honore colendi: quanta in eorum patrocinio fiducia collocanda, quantâ deuotione, & frequentiâ orationum, & obsequiorum inuocandi, & demerendi? Neq; enim sine causâ dictum est per Ioannem, toti Ecclesiæ: *Gratia vobis, & pax, ab eo qui est, & qui erat, & qui venturus est, & à septem Spiritibus, qui in conspectu throni eius sunt.* Vtiq; his verbis placuit, eorum excellentiam, beneficentiam, protectionem eximiam circa nos explicari: ac per hoc etiam omnes nos ad eorum amorem, cultum, obsequium, inuocationem, & fiduciam prouocari.

PRAXIS.

DOmine, cui adstat omnis Exercitus Angelorum: & cuius throno adsunt Principes septem, qui sunt veluti oculi septem discurrentes in vniuersam terram: trade obsecro vniuersam Ecclesiam tuam, nec non me minimum Ecclesiæ eiusdem filium, in peculiarem curam horum tuorum beatissimorum Principum: qui me, omnesq; illos, quos meos in Te esse scis, & vis: omnes item Ecclesiæ tuæ, tuosq; filios, ab impugnatione capitalium nequitiarum defendant: ad te verò super omnia exaltandum, ad opera Virtutum heroica facienda coram te, ad medelas animarum periclitantium in hoc periculoso mari, ad illustranda, & inflammanda, cæca, & frigida mortalium corda, ad supplicandum tibi, nec vnquam ab oratione ad te deficiendum, ad confitendum & sacrificandum tibi Hostiam laudis, ad gratias

perpetuas, tibi pro tuis innumeris, & inexhaustis beneficijs agendas promoueant: ac tandem dignos tuo conspectu beatissimo efficiant: & ad suam in assistendo tibi Societatem admittant.

EXERCITIVM VII.
De Sancto Michaele Archangelo.

1. STatue te in conspectu Sancti Michaelis, omnium Sanctorum Angelorum Principis.

2. Eius beatissimi, eminentissimiq; Spiritûs, munera, & in omnem rerum vniuersitatem promerita, itemq; excellentias expende & æstima: sunt autem hæc,

1. Post Christum & eius Matrem: in omnibus Creaturis Dei, maior nemo surrexit in donis Gratiæ, quàm Michael: qui etiam in Naturæ donis, ipso Christo, & eius Matre maior est.

2. Idem S. Michael, non tantùm Angelis, aut Archangelis, sed omnibus omnino omnium Angelicarum Hierarchiarum spiritibus maior est; atq; maximus, & supremus est in hoc conditus; vt sit supremus Dei, ac in specie Verbi Incarnati Amator, atq; Societatis Seraphicæ Caput, & Fundator post Christum, & B. V. dignitate; ante Christum verò & eius Matrem tempore.

3. Idem, ad hoc specialiter conditus est à Deo: vt sit Amator & Zelator ignitissimus, feruentissimusq; Dei, & Dignitatis eius. Vnde is primus exarsit in defensionem, confessionemq; Diuinæ supereminentiæ: euibrans gladium illum suum, contra inuasorem, & apostatam luciperum, Quis vt DEVS?

4. Idem S. Michael, totius exercitûs Angelici est Patriarcha: & principalis post Devm, salutis, & perseuerantiæ in bono, & tandem beatitudinis ipsorum Autor, prædux, & Ecclesiæ totius, ex SS. Angelis constitutæ, caput.

5. Idem S. Michael, primus est Incarnati Verbi, seu Dei Hominis Confessor, ac testis, & Propugnator & Zelator: Primus se Deo Homini (futuro) submisit, & se for[illegible] subiectum, Angelosq; omnes subijci debere, corde, atq; opere, contestatus est.

6. Idem S. Michael, primus electus a Deo est, primusq; reipsâ Luciperi caput contriuit, eumq; cum omnibus apostatis, asseclis, ita de cælo exterminauit, vt neque locus illius, illorumq;, ampliûs comparuerit in cælo: sed in omnem æternitatem, præclusit, præstruxitq; lucipero, luciperianisq; omnibus, regressum ad cælum.

7. Idem S. Michael, est Ecclesiæ Christi præses, Dux, defensor, in præmium vtiq; defensi honoris Diuini, & propugnatæ dignationis Verbi æterni, in Incarnatione subeundæ.

8. Idem S. Michael, omnium Sanctorum Angelorum, tam qui indiuiduè hominibus custodiendis adsunt, quàm qui generaliùs res hujus Mundi, Cælos, Elementa, Regna, Populos, populorum Principes, Reges, Vrbes, rerum species moderantur ex Dei Voluntate, est moderator, & director Generalis, sub vno summo Imperatore Deo: agens id, vt in omnibus, & ab omnibus perficiatur Dei Voluntas; manifesteturq; Gloria Domini, & propagetur cultus eius, iuxtà ordinationem Prouidentiæ æternæ.

9. Idem S. Michael, Signifer est Ecclesiæ Dei prout ab ipsâmet honoris causâ nuncupatur: Sicut enim primus ille, Angelis suis in Cælo, signum pro Dei Honore, contrà rebellem eius inuasorem sustulit: ita nunc quoque toti Ecclesiæ Christi, omnibusq; Electis ex humano genere, contra eundem illorum Draconem diabolum militantibus Signum præfert, ducatum præstat, robur addit. Quin etiam temporibus Antichristi, venturus est præliari pro populo Dei, iuxta prædictionem Danielis. Deniq; in die Iudicij, cùm Dominus noster Iesvs Christus ad judicandum procedet, signum Crucis, seu illius veræ in quâ Christus pendens, callidum aspidem superauit, siue ad instar eius efformatæ, ad postremum de Lucipero triumphum reportandum, præferet Sanctus Michael: in conspectu omnis Creaturæ statuet: & eodem, diabolum cum angelis hominibusq; asseclis eius, in puteum abyssi præcipitabit, ac depellet: ac tandem eodem Cru-

cis signo prælato; Christum Iudicis iam munere defunctum, electosq; illius omnes, ad possidendum beatitudinis æternæ regnum, in Cælum introducet, ad Gloriam DEI sempiternam.

10. Idem Sanctus Michael, omnium fidelium, hinc piè, & in Domino, eiusq; Gratiâ, & Charitate decedentium, & seu expiatione illius seculi non indigentium, seu etiam illo igne expiatorum, cæloque, ac Beatitudine dignorum, susceptor est, in cælumq; deductor. Et vniuersim;

11. Idem Sanctus Michael, omnium in Domino morientium, agoni extremo, egressuiq; de corpore, & supremæ cum diabolo luctæ præest. Omnium inquam, vel per seipsum, vel per Angelos alios, suâ Voluntate adhibitos: sed eorum qui peculiari curâ in eius Cultum, & Honorem, Inuocationemq; in hac Vitâ incubuêre, per seipsum omnino adest adiutor, confortator, consolator, protector, defensor, ac susceptor.

12. Idem Sanctus Michael, quemadmodum ipse est peculiaris & maximè insignis, tum Diuinæ Maiestatis ac Dignitatis, tum Verbi Incarnati IESV Christi, eiusq; Vitæ, laborum, mortis, Passionisque, nec non Sacrificij, Sacramentiq; Altaris, & insuper eius pretiosissimæ Parentis Mariæ Virginis, Amator, Zelator, ita etiam est peculiaris eiusdem Zeli, & Amoris, in Hominibus incensor, propagator, amatorque. Et quos in id studium ardentiùs, excellentiùsq; ferri videt, hos etiam tanquam sibi magis similes, suiq; Seraphici amoris æmulos, & participes, plus diligit, & fouet, amplioribusq; talis amoris ignibus incendit, & societate suâ Seraphicâ, dignos inuentos recipit: eorum tam in Vitâ, quàm in morte, quàm in Beatitudine specialem, ac veluti propriā curam gerit.

3. Ex his, similibusq; Sancti Michaelis prærogatiuis consideratis, fac, vt in te peculiaris, insignis, assiduusque, amor, & honor, erga Sanctum hunc Principem enascatur, robustèque, & practicè in te viuat, ac roboretur: peculiaribus eum in te fouens, & augens exercitijs internis, & externis, orationibus, mortifica-

tio-

tionibus, venerationibus, obsequijs, affectibus. Ac inprimis zelo Diuinæ gloriæ: amore DEI Hominis, eiusdem Matris, cultu Sanctissimi Sacrificij atq; Sacramenti Altaris, zelo etiam salutis Animarum, tam hîc, quàm in Purgatorio degentium; denique tenero, & ardenti affectu erga omnes Angelorum Sanctorum Ordines, personasque, ac specialiter in ipsummet S. Michaelem.

PRAXIS.

DEVS, qui gloriosissimum Michaelem, omnium Angelicarum Creaturarum Principem, & in Naturâ, & in Gratiâ, & in Gloriâ, & in Triumphante iuxtà ac Militante tuâ Ecclesiâ fecisti: & eum nobis specialem Parentem, Præsidem, Imperatoremq;, contra omnes Visibiles, & Inuisibiles inimicos, pro hac, & alterâ vitâ donasti: commenda me obsecro huic tuo Amatori, Honorisq; tui, & Incarnati Verbi, primo, & maximo Zelatori: in peculiarem, paternamque curam: & infunde mihi, quàm maximum illius amandi, & honorandi, inuocandi, & imitandi, laudandiq; studium: vt eius patrocinio adiutus, in Amore Tui Seraphico, zeloq; gloriæ tuæ, ardenti, ac incessabili ardescens, dignus inueniar, à quo in numerum Clientum eius, Seraphicorumq; Sociorum cætum annumerer. O Michael Princeps gloriosissime, accende me tuo Ignito ac Seraphico amore, & cultu DEI: atque Incarnati Verbi IESV Christi, tum etiam eius Matris Pretiosissimæ, Sanctissimi quoq; Sacrificij, & Sacramenti Altaris, necnon Passionis, Crucis, & Mortis Domini. Accende me etiam efficaci, & vero zelo gloriæ Diuinæ, salutis quoq; Animarum, tam hîc, quàm in Purgatorio degentium. Accende quoq; me viuo, & inflammato, ac perseueranti amore, honoreque tui, & curam mei gere, tam in omni istâ vitâ meâ, quàm in omnibus vijs, officijs, studijsq; meis, quàm deniq; in articulo mortis meæ.

ENCOMIA

Sancti Michaelis Angelorum omnium Principis.

SAnctus Michael. Quis vt DEVS? Amator Æternæ Sapientiæ. Zelator Honoris Verbi Incarnati. Propugnator Dignitatis Diuinæ. Professor humilitatis Creaturæ ad DEVM. Primus Diuinæ Voluntatis Minister, & Executor. Professus subiectionis ad Dominium DEI. Exemplar Angelorum Sanctorum. Antilucifer, & asseclarum eius. Dux Diuinarum Legionum. Fidelitatis DEO debitæ Magister. Primus Bellator, & Victor bellorum Domini. Pacificator Cœli. Glorificator DEI. Triumphator primus inimicorum DEI. Caput Ecclesiæ Angelicæ. Primitiæ omnium Creaturarum Beatarum. Princeps de primis astantibus coram Throno DEI. Præses Ecclesiæ DEI ex hominibus in vtroque Testamento. Rector Angelorum nos in hac vitâ custodientium. Interfector Antichristi. Vexillifer Crucis IESV Christi Redemptoris nostri. Agonizantium Adiutor, & Consolator. Susceptor Animarum Corporibus solutarum. Discretor Meritorum nostrorum in Iudicio DEI. Administrator Purgatorij. Obserator abyssi infernalis cum damnatis. Benedictorum à DEO Patre in Beatitudinis regnum introductor. Societatis Seraphicæ primus Socius, atque Fundator. Angelorum qui seruauerunt suum Principatum instructor. Eorum qui non seruauerunt eundem, in tartara fulminator. Primus viæ salutis decursor, & Brauij glorificatus possessor.

Oratio ad Sanctum Michaelem.

PRinceps Gloriosissime, Michael Archangele, esto memor nostrî, hic, & vbique, semper, precare pro nobis Filium DEI. Sancte Michael Archangele, defende nos in omni cum Dæmone prælio: Vt non pereamus in tremendo Christi Iudicio.

O Mi-

O Michael, Archangelorũ gloriosissime, & Amator Æternæ Sapientiæ ignitissime: accende me tuo Seraphico amore, & zelo erga DEVM Hominem IESVM Christum, Redemptorem nostrum: erga Pretiosissimam eius Parentem: erga Sacrosanctum Sacrificium, atque Sacramentum Altaris. Inflamma me zelo vero, & efficaci Diuinæ gloriæ, salutisq; hominum, tam in hac vitâ, quàm in Purgatorio existentium. Imbue, & imple me viuo, & perseuerante Amore, honoreq; tuo: & curam mei gere, tam in præsentis vitæ decursu, ac in omnibus actionibus meis, quàm in extremo agone, atq; articulo mortis meæ, quàm denique in decretorio judicio omnium huius vitæ operum, & meritorum meorum: Amen.

EXER-

EXERCITIORVM PARS XII.

ERGA Sanctos Omnes.

EXERCITIVM I.

Ad quid DEVS Sanctos apud se in Cælo habeat?

1. STatue te in conspectu Sanctorum, Electorumque Dei omnium, iam cum Deo in Cælo beatificè regnantium.

2. Disquire, & dispice, ad quid voluerit Devs Sanctos secum esse in Cælo? Voluit ad hoc, & fecit hoc: vt in eis, Creaturæ suæ, se, suâq; bona Diuina, quàm maximè communicaret; communicando autem, sese in Creaturis, & Creaturas in se, ita quàm plenissimè expleret, vt amplius illæ expleri non possent, & nec ille posset explere: dicente ipso Domino; Ego ero merces tua magna nimis. Et, Euge serue bone, & fidelis, intra in gaudium Domini tui: Et, mensuram bonam, & confertam, & coagitatam, & supereffluentem, dabunt in sinum vestrum.

3. In hac Vitâ, dabat Devs Sanctis suis, esse, viuere, sentire, moueri, intelligere, & multimodis operari, quantùm ad Naturã: In hac eadem Vitâ dabat ijsdem Sanctis Devs, esse Gratiæ, siue, habere Esse Diuinum, viuere gratiâ, sentire, moueri, agi gratiâ, & in gratiam, & in opera gratiæ, ac Virtutum supernaturalium, ac perfectionis earum, intelligere quoq;, siue agere, & agi vitali

vi-

vigore meritorum IESV Christi, per rationes æternas, per dona, fructusq; Spiritûs Sancti, per dictamina fidei, per Intentiones Spei, per abundantiam, feruorem, constantiam, efficaciamque Charitatis DEI, atque Christi.

4. At verò in Beatâ Vitâ, ijsdem Sanctis, DEVS dat Esse beatitudinis, dat viuere beatè, dat videre, seu intelligere, & amare beatè, dat sentire, experiri, possidere beatitudinem : dat in beatitudinem moueri, & agi, eamq; pati, eâ expleri, satiari, saginariq; : & tamen ad eandem semper ac semper, ampliùs ac ampliùs anhelare, aspirare, æstuare, toto pondere ferri, ac tendere, totâ siti, fameq; inhiare, totâ capacitate repleri ac satiari, & nihilominus satietate famescere, rursumq; fame satiari : dat denique Sanctis in cælo DEVS, non solùm beatos esse, sed etiam in beatitudine esse, viuere, habitare, regnare, absorberi ab eâ, possideri ab eâ, transformari, & quasi transessentiari in eam : atque sic esse in æternùm & vltra, & ampliùs : quia dum DEVS erit DEVS : id verò beatificè, ac intuitiuè, & facie ad faciem, DEVM intellectu videndo, affectu amando, possidendo, & fruendo, gaudendo & conquiescendo, durando & perennando, securitate felici, felicitate æternâ, æternitate beatâ, beatitudine Diuinâ, & ipsius DEI, & ipsomet DEO.

5. O quàm bonus est DEVS Creaturis suis, & in Creaturas suas! O quantum bonum est, ad tantum DEI bonum (quale est, esse DEO beatum) esse creatum, & destinatum! Super omnia verò: O quàm bonum est, esse de electis, esse de adductis, esse de admissis, ad tantum, & in tantum, hoc est, in omne bonum, in bonum super omne bonum, in omne Diuinum bonum, in ipsum DEVM! O quàm bonum est beatum esse, & ipso quidem DEO beatum esse, & in omnem, ac per omnem æternitatem DEO beatum esse!

6. Gratulare quantùm potes, omnibus, & singulis Sanctis, quos Beatissimus, & omnis beatitudinis Oceanus, omnisq; Beatitudo

Devs, fecit, & inuenit, dignos se, & elegit ex omni carne, vt ipsos reipsâ faceret beatos ipso se. O sortem verè beatam, quâ Sanctis Dei obligit, non solùm conditos & vocatos ad Beatitudinem esse, verùm etiam efficaciter, ac reipsâ, beatitudinis compotes, comprehensores, possessores esse!

7. Age gratias Christo, huius Sanctorum beatitudinis per merita sua autori; Age gratias Deo, eiusdem ex suâ gratiâ, & ob Christi merita, Sanctis suis largitori.

8. Accendaris & tu, beatitudinis desiderio; sed quia ad eam requisitissima est conditio, Sanctitas huius Vitæ, siue, consummatio in Virtute perfectionis, ac perfectione Virtutum, potissimumq; Charitatis; propterea id vnum, id solum, id toto conatu, toto sumptu, totâ intentione, id semper, id inexplebiliter age: vt per omnia Sanctè viuas, & Sanctus sis, & simillimus Sanctorum Sancto IESV Christo sis, similis Deo (qui & Sanctus, & Sanctitatis fons, & ipsa Sanctitas est) in Sanctitate sis.

PRAXIS.

SAncte, & Beate Devs: sanctitudo, & beatitudo ipsa tua, omniumq; Electorum tuorum Devs, qui Sanctos, & Electos tuos, ad sanctitatem, & beatitudinem creas, eligis, vocas, deducis, & in ipsius possessione finaliter, efficaciterq; collocas: Sis benedictus in æternùm, tam ab omnibus hisce Sanctis, ac Beatis tuis, quàm à me pauperculorum Sanctitatis candidatorum, atq; vtinam etiam tuorum ad beatitudinem electorum vno. O quanta felicitas, quàm felix jucunditas, quàm jucunda beatitudo, esse cum Deo: videre Devm, viuere de Deo, Beatum esse Deo, videre etiam Sanctos, & esse cum Sanctis, & Sanctum esse! Beatus populus, qui scit Iubilationem: beatus qui possidet beatitudinem: beatus qui Deo suo beatus est: beatus, cuius & possessio Devs est, & qui ipse possessio Dei est, ac æterna est. Gratulor vobis, atque millies, & millies millies gratulor, ô Sancti, ô Beati, quia san-

ſancti, & beati eſtis Domino DEO veſtro. Fiat hoc precibus veſtris, fiat meritis Redemptoris noſtri Domini IESV Chriſti, fiat gratiâ Domini & DEI noſtri, vt ego quoque, in hac quidem Vitâ efficiar ſicut vos Sanctus: in æternâ verò efficiar quoque ſicut vos, DEO beatus, poſsidens DEVM, & poſſeſſus à DEO, poſſeſſioq; DEI æterna.

EXERCITIVM II.
De Amore erga Sanctos.

1. STatue te coram Sanctis omnibus cum DEO in Cælo regnantibus.

2. Elice actum Fidei Catholicæ de Sanctis, quòd ſint nimirum Sancti, quòd in cælo cum DEO habitent, quod DEVM beatificè videant, eoq; poſſeſsiuè, ac in æternùm fruantur: quòd in DEO juxta ſtatum ſuum, nos, & noſtra cognoſcant, (quid enim non vident, qui videntem omnia vident?) curent; pro nobis orent DEVM, & ſuis nos apud DEVM meritis, precibuſq; protegant. Item, quòd DEVS, multa, eorum intuitu bona nobis præſtet, alias non præſtiturus, &c.

3. Æſtima, & appretia Sanctos DEI, eorumq; Dignitatem. Omnes enim magni ſunt, quia omnes iam beati, omnes Amici, & Domeſtici, & Ciues DEI. Omnes nimis honorati: nimiſque confortatus principatus eorum. Amat illos, & æſtimat, & exaltat, & glorificat DEVS in domo ſuâ æternâ, in æternùm, tanquam fideles, & prudentes ſeruos, amicos, filios: quin & Sponſas gratioſiſsimas, electas, & ſine maculâ: propterquod DEVS ipſe mertces eorum magna nimis. DEVS facit illos diſcumbere ſuper menſam ſuam, & præcinctus tranſit, atq; miniſtrat eis, non aliud bonum, quàm omne bonum, quod eſt ſuper omne bonum, nimirum ſemetipſum. Ideo, nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit illud bonum, quod præparauit, atq; iam præbuit DEVS diligentibus ſe, & regnantibus ſecum, ac poſsidentibus, & fruentibus ſe.

4. Ama ergo hos Sanctos, hos Beatos, & Deo quidem ipso Beatos: sunt enim Sancti, & beati, sunt Dei sancti, sunt Dei amici, sunt etiam nostri Amici, os, & caro nostra, fratres, & coheredes nostri, quoad bona omnia Gratiæ, atque Gloriæ. Insuper sunt perpetui nostri benefactores, prece, merito, exemplo, voto, protectione, curâ, communione, doctrinâ.

5. Gratulare Sanctis bona ipsorum, & gaude de illis, quia tanta, talia, & ista sunt: quia tam multa, tam vera, tam pura, tam solida, tam æterna: tam in Devm, in ipsos, in omnesque beatos mutuò, in te, in omnem Ecclesiam militantem, atq; triumphantem, in totam deniq; vniuersitatem redundantia.

6. Desidera, & anhela ad bona Sanctorum, ad Societatem eorum, ad statum ipsorum. Hæc est enim voluntas Dei, Sanctificatio nostra, & ad Sanctos eius associatio nostra.

7. Ora sanctos, vt orent pro te, vt protegant te, adiuuent, & dirigant te, donec te quoque habeant Sanctum, ac Beatum in Deo apud se.

PRAXIS.

O Devs, qui de viuis, & electis lapidibus, æternum maiestati tuæ præparas habitaculum: & cui soli cognitus est numerus electorum in æternâ felicitate locandus, & iam locatus; confiteor te esse Sanctorum tuorum, per tuam gratiam, perq; Filij tui Domini nostri merita, glorificatorem: Confiteor etiam, apud te esse mansiones multas Sanctis tuis paratas, & refertas: in quibus habitant, & habitabunt, illi Amici tui, in sæcula sæculorum, laudantes te, summum Bonum suum, summam mercedem suam, summam beatitudinem suam. O Sancti, ô Beati! quàm nimis honorati estis apud Devm! quàm confortatus est Principatus vester apud Dominum! Beatus tu Israêl in Domino Deo tuo. Sed, ô popule felix, ô gens sancta, ô generatio beata, memento etiam nostri in beneplacito tuo, quoniam benefecit tibi

iam DEVS tuus in te. Fratres nostri estis vos: nos autem Os, & Caro vestra: Gaudemus nos de bonis vestris, satagite & vos pro bonis nostris: gratulamur vobis nos omnia bona vestra, pertineat etiam ad vos sollicitudo pro salute nostrâ.

EXERCITIVM III.
De Sanctorum Veneratione.

1. STatue te in conspectu Sanctorum omnium cum DEO in Cælo regnantium.

2. Agnosce eorum præsentiam, & vbiq; eam venerare. Etsi enim non sunt vbiq; per Essentiam suam: per præsentiam tamen, & cognitionem sunt, vbicunq; esse volunt, & vbi status eorum, vel sinit, vel poscit.

3. Vbiq; ergo Sanctos tanquam præsentes agnosce, & venerare. Quis enim nouit, qui, & quot sunt in eo loco præsentes, atque te, & tua omnia pernoscentes intuentesque, in quo tu manes, & versaris, & operaris?

4. In locis præsertim Sacris, in templis DEO dicatis, in Domibus Religiosis: quid non est ad Sanctos pertinens? quid non est sacratum eorum vestigijs, laboribus, orationibus, meritis, obsequijs in DEVM, & pro DEO, pænitentijs, & mortificationibus, in hac vitâ, imaginibus quoque, Reliquijsuè sacris?

5. Quid quòd cûm Sanctis Angelis Custodibus, adsunt etiam nobis Patroni nostri Sancti, quorum Nominibus nominamur, quorum Patrocinio nos commisimus: quorum cultui specialiùs dediti sumus, quorum reliquiæ sacræ penes nos sunt, qui de sanguine, cognatione, atq; affinitate nostrâ sunt, de quibus siue viuentibus, siue defunctis iam, singulariùs meriti sumus, vel etiam qui de nobis rectè, salubriterq; meriti sunt: quorum salutis media feliciter fuimus: quosque DEO lucrati sumus: qui similiter nostra salutis media ex prouidentiâ Diuinâ fuerunt.

6. His accenseri possunt Sancti locorum, vrbium, populorum,

rum, superiorum, Rectorumq; nostrorum Patroni; Et ipsi etiam Superiores, Principes; Curatoresque nostri, Sancti, atq; iam Deo fruentes, quos res nostras, & cognoscere in Deo, & promouere apud Devm, sedulâ, efficaciq; operâ ac interuentione, certum est. Si enim impius ille Epulo, pro fratribus suis agebat, ne & ipsi venirent in consortium pœnarum suarum, Sancti nostri Charitate Dei beatificâ repleti, radicati, & fundati, non hoc assiduatis apud Devm suum agent studijs, Deo per omnia gratissimis, vt nos aggregemur beatissimæ Societati ipsorum?

7. Age gratias Deo pro Sanctis: & pro omnibus bonis in ipsos collatis, & maximè finali, ac vltimâ perseuerantiæ gratiâ conclusis, insuperque æternâ beatitudine, interminatâq; Dei, summi boni, possessione, & fruitione cumulatis.

8. Gratulare Deo bona illa omnia quæ in Sanctos suos effudit. Sunt enim eius, sunt & ipsi bona: ipsi honorifica, in ipsius glorificationem redundantia, vt pote in fontem, in finem, in centrũ eorum. Ipsius etiam per ea Maiestas; Bonitas, Perfectio, Charitas, Liberalitas, Miseratio, Iustitia, Sanctitas, Beatitudo, manifestatur. His ijsdem ille potissimùm, finaliterq; explet, & exsaturat suam Voluntatem, Sapientiam, Potentiam, Veritatem, Prouidentiam, Virtutem, Dignitatem, Voluntatem, in quantùm per Creaturam puram explebilis est. Nec potest Devs magis, sicut suas Creaturas honorare, ita & vicissim à Creaturis suis honorari, laudari, exaltari, amari, quàm beatificâ sui per Creaturas fruitione, atq; possessione in æternùm duraturâ. Hoc igitur, tam Sanctis propter Devm, quàm Deo propter Sanctos eius gratulare.

9. Concupisce quàm plurimos, quàmque maximos esse Sanctos, vt ab ijs Devs quàm maximè laudetur, honoretur, exalteturque. Nominatim te ipsum, tuæque curæ commissos, cura, ora, stude reddere, quàm maximè Sanctos, & perfectos in præsenti vitâ, dignissimos, & aptissimos beatitudini in futurâ vitâ; vt & hîc, & in cælo, quàm maximè, per ipsum te, per tuos,

per

per omnes Deo benè sit: Deo laus, Deo honor, amor, exaltatio accrescat.

PRAXIS.

O Sancti Dei: agnosco, & veneror præsentiam vestram: quid enim non videtis, qui videntem omnia, & in eo pariter omnia videtis? quid est absconsum ab oculis vestris, qui in fonte, & speculo rerum omnium habitatis? Quomodo non in omni loco, non in omni habitaculo, non in omni officio, reuerebor, & honorabo vos, qui omnem locum, angulum, officiumq; omne, honorastis, & consecrastis, Diuinâ laude, obsequio in Deum vestro, oratione, deuotione, veneratione, labore, & sudore, omniq; piorum exercitiorum genere, & omnium virtutum exercitio, propter Deum, eiusq; gloriam, propter vestrum apud Deum meritum, præmiumque. Domine: sis benedictus in tuis Sanctis, in quibus mirificasti omnes voluntates tuas, quos replesti diuitijs bonitatis tuæ, per quos explêsti, & saginasti gustum, & voluntatem amabilissimi cordis tui. Omnia Sanctorum bona, omnia merita, omnia opera, tua Domine sunt dona: tuæ sunt bonitatis, & gratiæ munera. Tu magnificasti in eis Virtutem, & Veritatem tuam, & gloriam tuam: quoniam gloria Virtutis eorum tu es: & coronæ illorum, coronæ tuæ sunt: laudes illorum tuæ laudes sunt: Tu pasceris profectibus, tu ornaris laudibus Sanctorum tuorum. Ita vt tantò magis sis laudabilis, & gloriosus, quantò illi magis sancti, magis te digni, magis te Beati apud te, & coram Te; Da nobis Domine, tuorum Sanctorum minimis fratribus, vt in gloriam tuam, per gratiam tuam, per Sanctorum intercessionem, crescamus etiam omnes nos, in omne opus bonum: vt fortitudo nostra sit gaudium tuum, & magnitudo nostra sit incrementum magnitudinis tuæ, atque beatitudo nostra, sit accumulatio beatitudinis tuæ.

EXER-

EXERCITIVM IV.

De Communicatione cum Sanctis in bonis eorum.

1. STatue te, coram Sanctis iam cum Deo regnantibus, iamq; Deo beatis.

2. Communica illorum bonis omnibus, non solùm per Spem futuræ participationis, sed etiam per vsum, participationemq; præsentis communicationis. Sumus enim inuicem membra, sub vno capite Christo, in vno corpore Christi. Membra autem vnius corporis, eiusdemq; capitis, communia sibi bona habent. Oculus, v. g. non soli sibi videt, sed omnibus membris, totique corpori, pes non soli sibi ambulat, sed toti corpori suo in quo est: & sic deinceps. Atque eodem modo gloria vnius alicuius Sancti, est quidem illius, sed non solius, verùm omnium etiam est. Ergo particeps sum ego omnium timentium te Domine: omnium glorificantium te, omnium Beatorum de te, omnium viuentium apud te, omnium regnantium tecum.

3. Multiplex autem potest esse communicatio cum Sanctis in bonis eorum. Sicut enim vnius Vrbis, aut Regni Ciues, multis valde modis secum communicant: ita & nos cum Sanctis, qui sumus non iam hospites, & aduenæ, sed domestici Dei, & Ciues Sanctorum, variè communicamus cum illis. Communicamus fide v. g. quod enim illi vident, nos credimus. Communicamus Spe, quia quod illi possident, nos speramus. Communicamus Charitate, quia quod illi amant, & quo fruuntur, nos desideramus. Communicamus laude, quia quod illi laudant, & nos laudamus. Communicamus termino, quia vbi illi iam sunt, eò nos currimus. Communicamus imitatione, quâ enim illi vitæ ratione assecuti sunt, eadem nos contendimus assequi, summum, & vltimum nostrum bonum. Communicamus deniq; fruitione Dei, non ita solùm, quia quo illi fruuntur per gloriam, hoc nos fruimur per gratiam, sed etiam ita, quia ista ipsa eorum fruitio

DEI per gloriam, noſtra quoq; eſt, quia in illis, & per illos, eſto necdum per nos poſsidemus illam.

4. Hic verò communicandi modus vltimus, etſi videtur eſſe in Sanctis felicior, idem tamen eſt in nobis vtilior. Sanctis enim iam non proficit ad meritum, ſiue gratiæ, ſiue gloriæ: nobis autem prodeſt ad incrementum vtriuſq;: quia Charitas noſtra, quâ ſanctis volumus, & gratulamur eorum bona; & facit, vt fiant etiam noſtra: & creſcere facit, in nobis, donata nobis â DEO, etiam ob Sanctorum merita, dona noſtra.

5. Neque verò hîc tantùm ſtat vtilitas noſtra, ex gaudio noſtro, de Sanctorum gloriâ, & beatitudine: ſed porrigit ſe fæcunditas iſta, vt virtutes Sanctorum quibus illi ad gloriam peruenerunt æternam, in noſtrum tranſeant vſum: quia exemplo eorum, in ijſdem Virtutibus creſcimus: dum in ijs nos exercemus: quo exercitio proficientes, Sanctis aſsimilamur in merito, & meriti præmio. Reddimur v. g. Humiles ſicut illi fuerunt, Mundo corde ſicut illi, Miſericordes ſicut illi, Patientes ſicut illi, &c. & mercedem repoſitam habemus apud DEVM eandem, quam iam perceperunt illi.

6. Exulta de hac ſorte tuâ, & nominatim de hoc; quia toties, & tot beatitudinibus eris, imò iam es, beatus, quot beati ſunt, & erunt apud DEVM: quoniam omnium, & ſingulorum eorum beatitudo, in tantùm tua eſt, eritque, in quantùm tu amas illam, gratularis illam, aptum te reddes ad illam.

7. Exulta etiam; DEVM, & tibi, & electis, Sanctiſque omnibus, toties, tot, tantiſque modis ſigillatim eſſe bonum, eſſe liberalem, eſſe profuſum, eſſe beatificantem, eſſe glorificantem, quot, & quantis modis, in Sanctos beatitudinem profundis: tuâ tibi particulari, ac perſonali, eſto etiam in omnes exundante, integrâ remanente ex DEO beatitudine.

8. Statue operam dare, vt etiam per tuam Beatitudinem olim habendam, quin & per eiuſdem promerendæ ſtrenuam in præ-

senti curam, nunc quidem primùm in hac, deinde in alterâ illâ vitâ, accrescant omnibus, & singulis Sanctis, gloriæ, coronæ, felicitates, exultationes, beatitudines. Sicut enim omnium illorum beatitudo tua, est suo modo beatitudo: ita quoq; tua vnius beatitudo, omnium illorum erit beatitudo.

9. Contende ergo crescere, ampliùs, & ampliùs semper: nec vnquam desiste proficere in Virtute, in Perfectione, in Sanctitate, in Meritis, in Gratiâ. Semper adde, semper ambula, semper profice, hîc in beatitudinis merito, ibi in eiusdem præmio: vt etiam omnes Sancti Dei, imò & ipsemet Devs, crescant in beatitudine, & gloriâ suâ per te.

PRAXIS.

DEVS qui glorificantes te glorificas, & in Sanctorum tuorum honoribus honoraris; simulq; in Beatorum tuorum Beatitudine Beatus es; quin etiam in vnius Sancti honore Sanctos omnes honorans, & in vnius beatitudine omnes quoque beatiores facis; atque ita dum vni bonus es, omnibus es bonus, diuesq; in omnes, dum in vnum es diues: Te laudo in hac magnificentiâ bonitatis tuæ: & eam tibi, & Sanctis tuis, imò & mihi, cum ijsdem tuis Sanctis adgratulor. Bonus es Domine; at non tibi soli, verùm etiam omnibus Beatis tuis, quos tuâ Bonitate beatos facis. Bonus etiam es beatis, at non solis, sed etiam in eis mihi. Bonus es mihi, at non soli, sed etiam Tibi, & omnibus beatis. Bonus es mihi, quando Tibi ipsi Patri meo, & illis fratribus meis es bonus. Bonus es illis omnibus, quando mihi fratri eorum, es bonus, & in omnibus nobis, tibi quoque ipsi es bonus, quia Pater omnium nostrûm amantissimus es: & quia propter Te, & propter magnam Gloriam, Laudem, Bonitatemque tuam es omnibus nobis bonus. O sis benedictus Domine, in omni bonitate tuâ. Sint omnes Sancti tui benedicti, in omni bonitate tuâ; Fac & me benedictum, propter eandem bonitatem tuam. Fac me

me Domine crescere in omni Bonitate, propter te, & propter
Sanctos tuos: vt Tu hoc modo sis omnia in omnibus, & omnia
in Te bona valde: beata perenniter, felicia tecum, per omnia
secula seculorum.

EXERCITIVM V.

De fructu Dei ex Sanctis suis.

1. STatue te coram Sanctis, in cælo cum Deo regnantibus, atq; Deo beatificè fruentibus.

2. Reuoca in memoriam, & in vnum veluti cumulum congrega, multiplicia Sanctorum omnium opera, merita, labores, passiones, obsequia, & studia, vsq; ad defatigationem, ad sanguinem, ad vulnera, ad mortem, ad exinanitionem, variè, constanter, perseueranter obita, propter Amorem, gloriam, exaltationemq; Dei, & Manifestationem, Veritatum, Voluntatum, Beneficiorum, Operum, & Perfectionum eius, inter, & apud Creaturas eius, scilicet apud Homines ignaros, ingratos, contemptores, neglectores, osores, hostes, persecutores, odium pro dilectione, mortem pro vitâ, cædem, furorem, rabiem, lanienas, excarnificationes, lentissimas, easdemque sæuissimas mortes, pro salutis animarum, & beatitudinis, vitæque æternæ ijs denunciatione, atq; prædicatione reddentes.

3. Gratulare Deo tales Sanctos, seu, seruos fideles, & nauos in vineâ illius, & pro gloriâ illius operarios.

4. Gratulare quoque Sanctis talem materiam, obiectum, profectum, successumque, operum, ac laborum suorum: & quidem in æstimatione & rèmuneratione, extra omne dubium, æquissimâ, simulq; maximâ, quia Diuinâ, quia beatificâ, quia sempiternâ, nullumq; finem vnquam habiturâ.

5. Gratias age Sanctis pro omnibus honoribus, laudibus, exaltationibus, cæterisque omnimodis obsequijs, quæ impenderunt Deo, viuendo, laborando, patiendo, moriendo propter Devm, eiusq;

ciusq; Gloriam. Quia enim DEVS est quiddam tuum, imò, est summum, & omne bonum tuum, magisq; etiam quàm tu ipse es bonum tuum; (tu enim tibi nihil esses, nihilque esse posses, nisi DEVS esset bonum tuum :) est DEVS, DEVS tuus, Creator, & Factor tuus ex nihilo tuo : est Pater, est Rex, est Dominus, est Possessor, Heres, Amicus, Benefactor, Conseruator, Prouisor, Amator, Sponsus, Medicus, Protector tuus : vno verbo : est DEVS tuus, Deliciæ, & Diuitiæ tuæ, & omnia tua : ideo quidquid Sancti quicunque fecerunt DEO tuo, & pro DEO tuo, id totum fecerunt tibi, & pro te, atque propter te. Imò aliquid ampliùs fecerunt, quàm si fecissent tibi, vel propter te : quoniam fecerunt DEO, & pro DEO, qui est magis tuus, maiusq; infinities bonum tuum, quàm es tu.

6. Et quia bonum DEI, minimum etiam, maius, ac melius est, (eo ipso quia DEI est) potius est, ac esse debet tibi; quàm si maxima & infinita bona obuenirent tibi : ideo Sancti benè merentes de DEO, longè meliùs, ampliusq; fecerunt tibi, quàm si maximè, & infinities aliter benefecissent tibi. Adde his, quòd mereri etiam minimum quid de DEO, maius, & appetibilius, appretiabiliusq; sit, quàm sit mereri summè, & infinitè, de omnibus simul Creaturis, si in eis non attendatur DEVS. Si ergo Sancti, tantopere sunt meriti benè de DEO : iam ex hoc agnosce, quam, & quantam illis gratitudinem, atque gratiarum actionem debeas, hoc nomine benè meriti de DEO?

7. Non est verò putandum : quòd ex eo, quia Sancti quàm optimè sunt meriti, de te, v. g. vel de quouis alio ante creato, dum sunt meriti de DEO nostro, qui est summum bonum nostrum, metiri debeas fructum DEI ex Sanctis suis : ista enim mensura, creaturam potiùs videtur respicere quàm DEVM, tuusq; is magis fructus est quàm DEI : Sed aduertendum est, aliquo alio iustiore respectu, obsequia sanctorum erga DEVM fructuosa esse DEO, DEVMq; hunc fructum æstimare. Est autem respectus iste : quia, quo-

quoniam Devs, sicut omnem creaturam condidit propter se, & propter puram, magnamq; (vt canit Ecclesia) gloriam suam: ita vt hic sit vnus, ac solus, vltimatusq; fructus Dei, quem ille spectat, & exspectat ab omni suâ Creaturâ: ita etiam & à Sanctis suis, hunc vnicum fructum, & habere optat, & habet; quia ab eis glorificatur: glorificatur autem in hac quidem mortali vitâ obsequijs meritorijs, eius honori impensis, per gratiam ipsius; in alterâ autem vitâ obsequijs ipsorum Sanctorum à Deo præmiatiuis, atque æternaliter beatificis. Qui posterior modus, est Dei magnificentiâ præ omnibus eius in Creaturam beneficijs dignissimus; quia, summus, quia vltimus, quia consummatissimus: adeo vt Devs Creaturam (puta Sanctos) non possit amplius glorificare, exaltare, fructuq; maiore, & obsequijs Deo dignioribus, aut gratioribus, maioribusuè afficere: nec ipse à Creaturâ affici. Quia ergo Sancti, Devm; post omnia optimè merita de ipso, in hac mortali vitâ, vltimatis beatificis obsequijs exaltant, vicissimque à Deo exaltantur: neque possunt aut exaltare illum, aut exaltari ab illo consummatiùs atq; perfectiùs, & tam ipsis Sanctis, quàm ipso Deo dignius: ideo a Sanctis, & ex Sanctis suis, Devs habet, & in æternum quidem habet, fructum ita summum, vt maiorem habere non possit: ita perfectum & plenum, vt perfectiorem plenioremq; non desideret.

8. Quamuis est etiam alius Sanctorum fructus, quem afferunt Deo: immistus quidem & ille prioribus duobus modis, aliquatenus tamen alius. Sancti enim Dei, per hoc etiam obsequijs suis, & sunt, & fuerunt Deo suo admodùm fructuosi, quia nemo plus (post Devm) toti rerum vniuersitati commodauit, quàm sancti Dei, Deo potissimùm iam beati: tum quia potissimũ propter Dei electos stant, atq; conseruantur, tum quia, potissimùm per electos eosdem ornantur, tum quia potissimùm per electos, debita ab ipsis Deo laus, gloria, obsequentiaque impenditur: tum quia omnis generis, potissimùmq; æternæ salutis bona, per electos & effu-

effusa sunt, & effunduntur à DEO, in Creaturas: tum denique, quia potissimùm per electos, atq; in electis DEI, omnes reliquæ Creaturæ, finem suum, ad quem primariè à DEO conditæ sunt, sortiuntur, & adipiscuntur.

9. Videre hoc licet in vnâ solâ DEI Hominis Matre & Virgine MARIA. Vnus Noë Patriarcha toti Mundo per diluuium penê abolito, quantum contulit? Quid Abraham, Ioseph, Moises, Dauid? Quid Apostoli, Apostoliciq; Viri, quorum laboribus Mundus exuit perfidiam, & impietatem vsque hodie? Sanctis Angelis Custodibus, & Mundi, & Hominum; Sancto Michaeli Archangelo Principi Cælestium & Terrestrium, ac etiam Inferorum, quantum debet totum hoc vniuersum? At hæc omnis Sanctorum DEI, in vniuersum beneficentia, redundat ab eis in DEI sui gloriam, estq; fructus DEI ex Sanctis suis: & est etiam fructus vniuersi ex Sanctis DEI.

10. Gratulare Sanctis, quòd à DEO sint tanto isto honore dignati, qui honor honorum est maximus; quòd adhibiti, & electi sint, ad hoc genus supremæ exaltationis, & glorificationis eius: non tantùm per obsequia gratiæ, & Sanctitatis, sed etiam per obsequia gloriæ ac sempiternæ beatitudinis, tàm per seipsos, quàm per alios, ad eundem finem beatissimum per suum ministerium adductos.

11. Appete tu quoque, esse instrumentum DEI, ad laudandum ipsum, esse currus gloriæ DEI ad circumferendam, & enarrandam, vbique gloriam DEI.

12. Offer te DEO, & pete ab ipso adhiberi, atque effunde te, in eius glorificationem quâm maximam, primùm quidem in ipso te, & intra te, per eximiam Vitæ morumq; sanctitatem, ac Christi Sanctorumq; imitationem perfectam: tum deinde extrà te, vt per te, vbique exaltetur DEVS salutis nostræ: vt merearis benè, tum de DEO, tum de Sanctis omnibus DEI, quorum vnica est nunc quoque ista cura: vt sit à solis ortu vsque ad occasum laudabile nomen Domini, ex hoc nunc & vsque in sæculum.

PRAXIS.

DOmine, qui nosti omnium Sanctorum tuorum differentias, & merita, & omnibus eis dispositiones gratiarum facis, vt in omnibus, & ab omnibus glorificeris, tantum; quantum ipse vis, & scis, & facis te glorificari ab eis. Gaudeo in conspectu tuo, de hac voluntate, atq; voluptate tuâ, quam ex hac Sanctorum tuorum habes, in Gloriam tuam operatione: ijsdemque Sanctis gratulor, & congaudeo, & gratias ago, quia totam vitam suam, totam animam, totam fortitudinem, totam mentem, totum cor, totas vires suas effuderunt, in amorem, in laudem, in beatificationem tuam: & propter te, propterq; voluntatem, & gloriam tuam, etiam in commoditatem, securitatem, salutemque æternam, tam hominum singulorum, quàm populorum vniuersorum, quin & singularum specificè, indiuiduèq; creaturarum. Vtere quoque me seruulo tuo, ad eandem exaltationem tuam: vt sicut glorificaris ab omnibus Sanctis, ita & à me creaturarum tuarum licet minimo glorificeris: & sicut Sancti tui exaltauerunt te summum bonum, & tuum, & suum, & meum; ita & ego exaltem Te summum bonum tuum, & ipsorum, & etiam meum: ad gloriam nominis tui Sancti, omni maximâ maiorem.

EXERCITIVM VI.

De Domino Sanctorum: & subiectione ad ipsos nostrâ.

1. STatue te in conspectu Sanctorum omnium cum DEO regnantium in Cælo.

2. Agnosce, & confitere, Sanctos DEI, esse Reges, & Principes, & Dominos, quouis huius mundi Principe longè maiores, potentiores, augustiores, confirmatioresq;: propter hoc enim dixit Propheta DEO, de Sanctis eius; Mihi autem nimis honorati sunt Amici tui DEVS, nimis confirmatus est principatus eorum. Omnis enim illorum potestas, & regnum, & dominatio, habet po-

positos fines suos, pulchritudinem pacis æternæ, habet taberna-cula fiduciæ inconcussæ ab vllo metu, habet requiem opulen-tam, & ipsomet Deo beatam.

3. Propter hoc etiam, Dominus noster Iesvs Christus, Sanctus Sanctorum, habet in femore suo scriptum, Rex Regum, & Dominus Dominantium, suorum scilicet Sanctorum, qui sunt veri, & proprij Reges, atque Dominantes, quibus collati huius sæculi Reges ac Domini, mancipia sunt veriùs, & penè iumenta vilia, seruitutem miserrimam seruientia, tam suarum, quàm alienarum, & quidem ferme semper iniquarum cupiditatum, ac necessitatum.

4. His tantis cælestibus Beatisq; Regibus, subijce te, atque illorum potestati, & dominio, te totum libens trade: propter Devm inprimis: deinde, & propter ipsorum Dignitatem. Digni enim sunt: & est hæc Voluntas coram Deo. Nam si potestatibus mundi huius sublimioribus, imò omni Creaturæ, vult, & iubet nos subiectos, subditosq; esse Apostolus: quantò magis iustum est; nos subdi ex Diuinâ Voluntate Sanctis Dei: quibus longè pleniùs, digniùsq; omnia subiecta sunt, quàm nobis hîc degentibus: de quibus tamen profitetur, & Deo gratias agens, admiransque, confitetur Dauid: cùm de omni homine dicit; Omnia subiecisti sub pedibus eius, Boues & oues, &c.

5. Amplectere itaque, Potestatem, Voluntatem, statuta, imperia, consilia, monita, & exempla Sanctorum tanquam Diuina. Cùm enim ipsi sint Diuinæ Voluntatis sacratissimi, eidemque coniunctissimi, atq; ex toto conformatissimi: nihil volunt, nihilque velle possunt, & nihil etiam posse volunt, nisi id solum, quod Devs vult: quodq; euidenter sciunt Devm velle. Quare Voluntas eorum Voluntas Dei est: & cùm aliquid nobis vel iubent, vel suadent, vel exemplo præmonstrant, id sine dubio Dei Voluntati conforme, placitumq; est.

6. Hæc subiectio ad Sanctos omnibus fidelibus Christi incumbit:

bit: omnes enim Filij Sanctorum sumus, omnes generatio rectorum, & timentium DEVM, qui nos DEO per Euangelium genuerunt, & sanctificauerunt. Specialiùs incumbit eadem ad sanctos subiectio, pastoribus, & rectoribus populorum, ouiumq; DEI: hi enim successores sunt eorum, de quibus dictum est, Sanctæ Ecclesiæ; Pro Patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos Principes super omnem terram. Hi sunt etiam quibus dicitur à B. Paulo: cum vehementi contestatione; Attendite vobis, & vniuerso gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam DEI, quam acquisiuit sanguine suo.

7. Specialissimè dixerim, subiectionem ad Sanctos incumbere ijs, quos vulgò Religiosos dicimus: sicuti & ipsi specialissimè sunt filij, & generatio Sanctorum, atque Sectatores ipsorum. Quot enim isti habent Fundatores, & Patriarchas Ordinum suorum, quot habent Sanctos de suo Ordine, iam cum DEO regnantes in Cælo, quot maiorum suorum instituta, Regulas, directiones, & præcipuè exempla; tot habent voluntates, præcepta, monita, consilia, tum DEI, tum ipsorum; ad hoc sibi, ab ipsis, DEI Nomine proposita, vt ab ipsis in praxim, & executionem, fideli, & filiali obedientiâ, atque diligentiâ deducantur, vtq; inchoata per illos, per posteros successoresque compleantur.

8. Trade igitur te Sanctis omnibus in subditum, ac seruum: seu filium: & quidquid eos velle, scies, hoc libenter facito, & exactè, & perfectè, & constanter, sicut illos velle nosti. Quodsi difficile putas explorare Sanctorum Voluntatem; eam per Diuinæ Voluntatis, veritatis, fideique regulam, per morum, & vitæ, operumque ipsorum exempla, atque instituta, facilè indagabis: quidquid enim DEVS vult, hoc & ipsi volunt, hoc suadent, hoc instituerunt faciendum à suis filijs: in hoc faciendo, ijsdem suis præiuêre exemplis: hoc vt à suis posteris nauiter perficiatur, summis desiderijs, vnà cum Domino DEO suo exoptant, & expectant.

9. Et hic est præcipuus, & maximè tum DEO, tum Sanctis desi-

sideratus, ac placitus Sanctorum cultus, & ad ipsos subiectionis modus. Sic nimirum viuere, sic agere, quomodo vixerunt, quomodo egerunt, quomodo agendum, & viuendum præscripserũt Sancti: vt placeas Deo, sicut eidem placuerunt Sancti: vt placeas, & assimileris Sanctis, sicut assimilati sunt Deo ijdem Sancti.

PRAXIS.

VErè Domine nimis confortatus est Principatus Sanctorum tuorum, constituisti eos Principes super omnem terram, non solùm hanc nostram morientium, verùm & super illam viuentium. Cùm ergo Principes sint à te constituti, sine dubio & nos subditi eorum sumus facti, quorũ voluntati nos subesse sancta tua voluntas est. Non est enim alia illorum, alia voluntas tua: sed hoc ipsum semper illi volunt quod te velle sciunt, sicut & tua voluntas, illorum voluntas est, quoniam tu voluntatem timentium te nunquam non vis, nunquam non facis. His itaque ego me subdo: sicut tibi: eorũ voluntatem exequi volo sicut tuam: ijs placere desidero, atque statuo, sicut tibi: ex eorum manibus, & institutis, & exemplis, volo cognoscere, & adimplere voluntatem illorum sicut tuam: tuam sicut illorum: vt sic demum Domine fiat voluntas tua sicut in cælo, ita & in terra. Omnia verò ad Gloriam tuam in Sanctis, & ad Gloriam Sanctorum in te: qui sicut in voluntate illorum tuam nobis voluntatem proponis: sic in nostrâ ad illos subiectione à nobis honoraris.

EXERCITIVM VII.

De Desiderio Societatis Sanctorum.

1. STatue te in conspectu Sanctorum omnium, cum Deo in Cælo, beatissimè & felicissimè regnantium,
2. Accendere famelicissimo desiderio adnumerandi, adiungen-

gen-

gendique te Sanctis, & participandi cum eis de illorum beatissimâ felicitate.

3. Adhoc enim tota dispensatio Prouidentiæ, adhoc tota Oeconomia Voluntatis Diuinæ dirigitur, quâ DEVS, & circa te vnũ, & circa omnem Creaturam rationalem, vtitur, occupaturq́; : vt nimirum Sanctus sis, cum Sanctis sis, videas Sanctos; & viuas cum Sanctis : propterea dicitur nobis voce Apostolicâ; Accessistis ad Ciuitatem DEI viuentis, Ierusalem cælestem, & Ecclesiam primitiuorum : qui conscripti sunt in cælis, & ad multorum millium Angelorum frequentiam. Et rursus. Iam non estis (ait nobis) hospites & aduenæ : sed estis Ciues Sanctorum, & domestici DEI. Ad hoc, actu si non peruenis; tota Prouidentiæ Diuinæ series, totus Bonitatis Diuinæ sumptus, tota omnipotentiæ DEI occupatio circa te, in nihilum, tuo damno, tuo vitio recidit.

4. Ad hoc sumus vnius Patris filij, ad hoc vnius Ciuitatis Ciues, ad hoc vnius capitis membra, adhoc vnius ædificij lapides viui, vt ab inuicem non disiungamur, neque dissipemur, sed in vnum Beatitudinis domicilium, Regnum, corpusq́; coalescamus.

5. Cùm ergo sine te non sit futura plena Societas Sanctorum, sed tot filijs carebit Pater, tot Ciuibus Ciuitas, tot membris Caput, tot lapidibus Domus; quot ex hominibus deesse, & excidere à beatitudine contigerit : tu omnimodis Sanctus esse, & omnino cum Sanctis esse desidera : ac insuper omnes alios, quod in te est, esse cum iisdem in beatitudine adlabora.

6. Hunc in finem, crebrò tuam (& aliorum) à Sanctis dissimilitudinem, disiunctionemq́; (quæ potissimùm disparitate morum fit) agnosce : defle, emenda, abole : omni studio curans, vt sis per omnia moribus Sanctorum similis: assiduo luctu deplorans, quòd eis multùm fueris, & adhuc sis, multùm, & in multis dissimilis.

7. Hunc etiam in finem, sæpè cum Sanctis conuersari, & colloqui elabora : Cogitando de Sanctis, mores, & gesta, vitasq́; eorum recognoscendo, opera illorum imitando, instituta sectando, san-

sancita exequendo, Virtutes exprimendo, admiranda eorum in eis mirando, & DEVM pro eis glorificando: imitanda verò illorum diligenter æmulando, & vitam propriam quotidie adinstar eorum conformando: quotidie quidquid adhuc deest addendo, & adinstar, exemplarq; illorum semper ampliùs proficiendo.

8. Hunc etiam in finem, sæpè Sanctos in auxilium tuum, & tuorum, & totius Ecclesiæ Christi inuoca: cum omni fiduciâ, honorans in eis DEVM, & illos in DEO, per hoc, quia cum Sancti inuocantur, DEVS ad honorandos Sanctos prouocatur: quos ille tunc honorat, quando ad ipsorum à nobis inuocationem, & pro nobis Orationem, Misericordiæ suæ dona super nos effundit. Et hæc ipsa DEI super nos miseratio, est DEI maxima glorificatio.

9. Hunc etiam in finem, ardenti, & assiduo tædio afficiaris ad realem cum Sanctis in Cælo coniunctionem, & cohabitationem. Sicut enim hoc & DEVS, & Sancti summè desiderant, ita congruum est, & te id summè desiderare. Amantium, & Amicorum est simul esse velle semper, frui mutuo conspectu, conuictu, colloquio, affectu, amore, super omnia beatitudine semper. Non amant, qui sine se facilè esse possunt.

10. Ambi ergo, anhela cum Sanctis esse, viuere, perennare: concupisce dissolui, & esse cum Christo, Sanctorum Sancto, & cum eius Sanctis. Sæpè te ipsum vrge, vt ad illos festines, vt te ad illos quàm maximè paratum, id est, similem facias. Auelle te ipsum, & explica ab omnibus creatis, & huius vitæ vinculis, vt facilè dissolui paries iste possit, domusque lutea: ad vocem Domini venire jubentis, necdum satis perfectam, tu iam exeas: tu iam exisse, & ad Sanctorum tabernacula, complexûsque, sine morâ, sine impedimento festinare, atque Ecce venio, Ecce adsum, ingeminare inueniaris.

PRAXIS.

DOmine, me expectant justi tui, donec retribuas mihi. Ah! qua-

quare necdum eſt depoſitio tabernaculi mei parata? quare adhuc in iſtâ regione mortis, incola eſt Anima mea? O! quanta eſt felicitas, videre Sanctos, gaudere de Sanctis, viuere cum Sanctis, cum Sanctis eſſe, & eſſe Sanctum! Scio Domine: & dolens recognoſco, gemenſq; confiteor, quia adhuc maneo in magnâ regione diſſimilitudinis à Sanctis tuis. Et quid ptodeſt Domine diu viuere, ſi non ſuccedit Sanctiùs viuere? Domine, da meliùs, da ſanctiùs, da perfectiùs viuere, & tunc delectabit viuere: quamuis tunc minimè delectabit viuere, quando ex gratiâ tuâ dederis ſanctè, perfectè, cælo, & ſanctis, & te, dignè viuere. Quouſque ergo differs Domine, quouſque non parcis mihi, nec ſinis vt glutiam ſaliuam meam deſiderij mei, quo cupio cum tuis Sanctis eſſe, & tibi appropinquare, & te cum illis in ſæcula ſæculorum laudare? O Sancti! hæc vtique eſt pars veſtra, atque mercedis veſtræ portio magna, adiungi nos vobis, & conſcriptos nos habere vobiſcum in gloria Patris. Ergo iuuate, ergo trahite, compellite, & cogite, tardantes nos, & luteas haſce domos deſerere metuentes. O adeſte! parate nos, & corda noſtra Domino: facite nos citò plebem perfectam, vt ſimus parati occurrere illi venienti, reſpondere vocanti, Dirumpite vincula noſtra, quibus hîc tenemur: vt digni, & accincti ſimus adiungi vobis: & ſacrificare ſacrificium laudis, in illâ Patriâ, iam veſtrâ in re, noſtrâ autem adhuc in ſpe: ſed ſpe, quæ non confundit: quia Spes noſtra Dominus, Sanctorum principatum tenens, cui gloria in ſæcula.

EXERCITIORVM PARS XIII.

ERGA Cœlestem Beatitudinem.

EXERCITIVM I.

De Cœlestis Beatitudinis Magnitudine.

1. STatue te in Cælo præsentem, & intra in locum tabernaculi admirabilis, in Domum DEI, in voce exultationis & confeſsionis: ſonus epulantis cæleſtem Beatitudinem.

2. Indaga, & exquire magnitudinem cæleſtis beatitudinis; quam, ſicut multa, eaque magna, ac planè maxima bona conſtituunt, ita etiam eandem oſtendunt.

1. Conſtituit, atque etiam oſtendit magnitudinem cæleſtis beatitudinis, abſentia & excluſio omnis penitùs mali, & moleſti, & metuendi. Non eſt enim ibi, neque mors, neque luctus, neq; dolor: quoniam tranſeunt hæc omnia ante beatitudinem, & non intrant in eam: ſiquidem DEVS abſtergit omnem lachrymã, quin & lachrymarum memoriam: niſi in quantùm earum meminiſſe, confert ipſi Beatitudini.

2. Conſtituit atq; oſtendit magnitudinem cæleſtis beatitudinis, præſentia, & poſſeſſio omnis penitùs boni, quodcunq; beatitudinem decet. Si quidem Eſſentia beatitudinis, atque natura, hoc exigit: atq; in eo conſiſtit, vt ſit ſtatus omnium bonorum aggre-

aggregatione perfectus. Habet ergo ſtatus ille omne bonum honeſtum: eſt enim honeſtiſsimus, & nullâ turpitudine inquinatus: ſed per omnia ſummæ Rationis dictamina decorus: habet quoque ſtatus ille omne bonum jucundum, explens, imò & ſuperans omnem ſenſum Animæ & Corporis beati, mentis & cordis, Intellectûs & Voluntatis, & memoriæ, & imaginationis, guſtu jucundiſsimæ, ſanctiſsimæq; ſimul voluptatis, abſque vllo intercurſu amaritudinis. Habet etiam ſtatus ille beatitudinis omne bonum vtile: quatenus habet omne id quodcunque confert ad perfruendum illo ſtatu, abſq; vllo impedimento: & abſq; omni eo quod beatitudinis guſtui fructuiq; non conducit. Vnde ibi locus merendi non eſt, tum quia ſtatus eſt, in quo ſtatur, non pergitur; tum quia in merendo labor eſſe debet; cuius moleſtiam beatitudo non admittit.

3. Conſtituit, atq; oſtendit magnitudinem cæleſtis beatitudinis DEVS ipſe: quia ille eſt, qui beatitudine poſſidetur, & poſſidendo poſſidentem beatificat: ille eſt, quem beati facie ad faciem intuentur, intuendo eundem tenent, tenendo gaudent, gaudendo fruuntur, & beati ſunt. Et quia DEO, maius nihil eſt in omni bono; ideo etiam beatitudine, quam conſtituit DEVS, vt obiectum eius, maius nihil eſt: adeo vt nec beatitudo ipſa, quantùm ad hoc ſuum obiectum, eſſe maior poſſit, perinde vti etiam ipſo DEO maius nihil eſſe poteſt: & vti DEVS ipſe maior eſſe nullo modo in ſemetipſo poteſt. Atque hoc illud eſt, quod ipſe DEVS, datâ fide adpromiſit Abrahæ, omnibuſq; ad eius fidem pertinentibus, dicens: Ego ero merces tua magna nimis, &c.

4. Conſtituit, atque oſtendit magnitudinem cæleſtis beatitudinis, Verbum Incarnatum, DEVS Homo, Chriſtus IESVS, Dominus, Redemptor, Saluator, Glorificator noſter. Hic conſtituit beatitudinem cæleſtem, & quatenus DEVS, & quatenus Homo DEVS. Humanitas enim eius conſtituit beatitudinem quaſi corporalem (ſicut Diuinitas ſpiritualem) hominum beatorum,

in

in quibus, quantùm ad corpora, consistit beatitudo præcipuè in Visione Humanitatis Christi Deificatæ, seu Verbo vnitæ. Idem DEVS homo, ostendit magnitudinem cælestis beatitudinis, quia propter illam nobis constituendam, promerendam, afferendam, conferendamque, Verbum Caro factum est, & habitauit in nobis: tantumq; laborum, & sumptuũ sanguineorum, & lethalium exhausit: quod certè immensam quandam magnitudinem beatitudinis cælestis, argumento plusquam irrefragabili euincit.

5. Constituit & ostendit magnitudinem cælestis beatitudinis, præsentia DEI Matris: omniumq; beatorũ, tam Angelorum, quàm Hominum in Cælo: quorum omnium, & pulchritudo, & multitudo, statusq; beatitudinis, & gloriæ, admirabilem, & prorsùs (nisi ab ipsis beatis) incogitabilem, efficit magnitudinem cælestis beatitudinis. Vnius quidem DEI Matris beatifica gloria, tanta est, quanta ex eo conijci potest, quòd post Filium suum DEVM hominem, peculiarem, & omnibus beatis, beatorumque choris eminentiorem gloriæ chorum, seu Hierarchiæ ordinem constituat. Cui accedunt omnes reliqui beati, quorum vnus quisque refulget sicut Sol, in conspectu tam DEI, quàm omnium aliorum Beatorum.

6. Eandem magnitudinem beatitudinis cælestis constituunt & ostendunt maximi Sanctorum omnium labores, ab eis in hac vitâ propter beatitudinem exantlati. Constituunt quidem illam, meritoriè: quia tantorum laborum atq; meritorum, & par, & maior, (quia vltrà condignum remuneratur suos DEVS in cælo) debet esse præmiatio, hoc est, beatitudo: ostendunt autem eiusdem magnitudinem: quia nunquam tanta certamina proposuisset sanctis suis DEVS in hac vitâ decertanda, nisi suâ Diuinâ liberalitate summè condigna, & omnibus certaminibus, longè, ac longissimè etiam, maiora, assignasset præmia.

7. Constituit atq; ostendit magnitudinem cælestis btatitudinis hæc ipsa modò adducta remunerationis magnitudo: cuius men-

mensura, in immensum transcendit merita, laboresq; Sanctorũ in hac vitâ: luculenter asserente Apostolo: momentaneum, & leue tribulationis huius, quod in præsenti est, immensum suprà modum gloriæ pondus operatur in nobis. Quod ipsum etiam Dominus IESVS attestatus est, cùm dixit; Mensuram bonam, confertam, coagitatam, & supereffluentem dabunt in sinus vestros. Nimirum; merces vestra copiosa est in Cælo.

7. Constituit & ostendit magnitudinem Cælestis beatitudinis æternitas eius. Nisi enim beatitudo illa æternitatem sibi coniunctam haberet, de eâque beati nisi certi & securi essent, nec isti verè beati, neq; illà verè beatitudo esset: sed quia æterna est, idcirco verissima, plenissima, & omnium maxima beatitudo est. Talis est: qualis, etsi reuera est; qualis tamen sit, nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit.

3. Magnitudinem cælestis beatitudinis adhuc indagare potes, secundùm quadruplicem mensuram Sacræ Scripturæ vsitatam, etiam dum de hac ipsa beatitudine sub figurâ Ciuitatis loqnitur: cuius & longitudo, & altitudo, & latitudo, æqualia sunt.

Altitudo Beatitudinis, est suprema, quæ quidem esse potest. Nam attingit, imò complectitur, ipsummet (quantus quantus est) DEVM, eiusq; beatitudinem, & quidem sicuti est, & facie ad faciem. Itaque, eo bono, beatos suos, quo & semetipsum, beatificat DEVS.

Latitudo Beatitudinis cælestis, in eo est sita: quòd comprehendat omne Ens Intellectuale, in quo solo est capacitas beatitudinis veræ, & supremæ. Continet DEVM Vnitrinum, DEVM Incarnatum, DEI Matrem, Angelos puros spiritûs, Homines Spiritu & Corpore constantes. In eo etiam sita est latitudo eius: quia comprehendit in se omnem Ecclesiæ DEI gradum, & partem: prout modò dictum est. In eo etiam sita est latitudo beatitudinis cælestis, quia comprehendit, & adæquat, & excedit merita, in remunerando, omnium, & singulorum Beatorum,

omnia, & singula etiam minutissima merita: etiam solùm cogitata, solùm animo concepta, & destinata. In eo etiam sita est latitudo eius: quia in omnes, singulosque beatos, suâ quadam portione diffunditur: ita afficiens singulos, vt simul afficiat omnes: ita verò omnes, vt simul etiam singulos: ita vt vnius alicuius beatitudo, sit suo modo omnium: & omnium beatitudo, sit nihilominus singulorum.

Longitudo cælestis beatitudinis, sita est in comprehensione omnis durationis, quâ durat, durabitq; Oeconomia Dei, quæ est Ecclesia eiusdem, ex Angelis & Hominibus constituta. Complectitur enim beatitudo cælestis sæcula omnia ab origine Mundi tam inuisibilis, quàm visibilis: adiunctâ etiam æternitate, cuius longitudinis non est finis, ac ideo etiam nec beatitudinis erit.

Profunditatem Beatitudinis cælestis, Sacra scriptura loco citato non commemorat: tum quia in commemoratis ibi à se fundamentis eam fortè supposuit: tum quia fortè in altitudine conclusit, profunditas enim & altitudo, solis terminis differunt, aliâs in eodem consistunt. Possumus tamen dicere, profunditatem beatitudinis cælestis, consistere in eo; quòd secundùm profundissimas, & inuestigabiles, incomprehensasque, Sapientiæ, Iustitiæ, Misericordiæ, Veritatis, Charitatis, Voluntatisq; vias, judicia, & ordinationes atque decreta, procuretur, & conferatur singulis quibusq; Beatis. Hîc licet cum Paulo exclamare; O altitudo diuitiarum, Sapientiæ, & Scientiæ Dei: quàm incomprehensibilia sunt judicia eius, & inuestigabiles viæ eius! Quis enim cognouit sensum Domini, aut quis Consiliarius eius fuit? Hoc dum omnes Beati, tum in se ipsis, tum in alijs aduertunt; in immensas, & simul sacri horroris, simul stupendæ admirationis, exultationisq; demerguntur plenissimas jubilationes, exaltationes, gratiarũ actiones, congratulationes, laudationes, satietates.

Tunc videbis, & afflues, & mirabitur, & dilatabitur cor tuum, ô quisquis mereberis in sortem deuenire Beatorum. Tunc mirabi-

bimur, & stupescemus, nos esse beatitudine donatos, qui fuimus millies damnationis æternæ rei: tunc mirabimur saluos, beatosque esse, quorum salus apud nos fuit desperata: tunc mirabimur magnos, eximiosque coram DEO sanctos esse, qui nobis gregarij etiam iusti non videbantur: tunc mirabimur, à DEO præmiari, minutissima, & vilissima facta, studiaque nostra. Tunc comprehendemus, quomodo non fuerint condignæ passiones huius temporis, ad illam gloriam, quæ per beatificationem reuelabitur in nobis. Tunc iustissimè dicemus admirantes, illud filiorum Israel, Manhu? Manhu? quid est hoc? quid hoc est, quod pro minutijs, momentisque laborum nostrorum, pro DEI honore, tanta beatitudinis in nos effundantur à DEO profluuia? Tunc videbimus, fatebimur, & dicemus cum Psalmistâ; Dominns diluuium inhabitare facit in Domo suâ, in cælesti domicilio, in qualibet Animâ beatâ. Verè enim non stillicidijs, non torrentibus, non fontibus, non oceanis, sed ipsis diluuijs suæ Magnificentiæ, inundabit DEVS, omnes & singulos Beatos.

Ergo Magna est, Magna, Magna nimis, cælestis beatitudinis Magnitudo, cui comparari nihil potest; quàm DEO, qui est illa beatitudo, conferri nihil potest.

PRAXIS.

O Israel: quàm Magna, quàm spatiosa, quàm immensa est Domus DEI nostri! Cuius fundamenta Montes Sancti, cuius Altitudo DEVS, cuius Longitudo æternitas, cuius Latitudo immensitas, cnius Profundum incomprehensibilitas? O Israel! quàm ingens est locus habitationis Domini DEI nostri, siue in quo ille habitat solus, soli sibi comprehensus, siue in quem introire facit, & in quo habitare iubet fratres, vnius moris secum. O Domus, cuius Magnitudo nescit mensuram, non habet terminum, angustias ignorat, plenitudinem eam solam nouit, quâ implet omnes intrantes in Gaudium Domini sui. Sic enim illam, implent

implent inhabitantes in eâ, vt ipsi magis impleantur ab illâ, & ideo semper plena est, & tamen adhuc locus est intraturis in ipsâ. O Ierusalem, Ciuitas Sancta, & Sanctorum! O Ierusalem Vrbs Beata, & Beatorum! O Ierusalem! Ciuitas gloriosa, & glorificatorum à DEO, & in DEO, & de DEO. Ah! quàm beatus ego ero, si fuerint reliquiæ seminis mei, ad videndam claritatem tuam! cùm ingressus portas tuas, confitebor Domino super omnes laudationes eius: & magnificabitur Anima mea vehementer, valde, nimis, super omnes dies vitæ, meæ, vsq; in omnes dies beatitudinis æternæ.

EXERCITIVM II.

De Cælestis Beatitudinis Amore, & æstimatione.

1. STatue te in Cælo præsentem, & intra in locum tabernaculi admirabilis, vsq; ad Domum DEI, in voce exultationis, & confessionis. Sonus epulantis.

2. Quærere, vel affirmare, an & quòd Beatitudo cælestis amanda æstimandaue sit; perinde videtur superuacaneum: vt esset, quærere; an plumbum debeat deorsum tendere, an oculus luce delectari: an viuens vitam suam amare.

3. Cælestis beatitudo amanda & æstimanda, summè amanda, & summè æstimanda est.

1. Quia est Bona; imô Bonum super omne bonum; continens omne bonum. Bonum autem, est amabile, appetibile, æstimabile: & quò aliquid est magis vel maius bonum, eò est magis amandum æstimandumque. Esse autem Beatitudinem cælestem summum bonum; iam superiùs, visum est.

2. Accedit; quod Beatitudo cælestis, est bona, & bonum inprimis quidem DEI: & DEO: est bona nobis & bonum nostrum: est bona nostris, bonumq; nostrorum, amicorum, atq; fratrum: quorum bonum, non minùs quàm nostrum, DEI autem, etiam plus quàm aut proprium, aut omnium nostrûm delectare nos de-

debet, & de facto in cælo delectat: summè ergo æstimanda est Beatitudo.

3. Adde, quòd cælestem Beatitudinem, Devs, summus, optimusq; rerùm æstimator, omnisq; æstimationis regula: summè æstimauit, & æstimat, & æstimabit omnino semper, idque summâ, & æstimandi æquissimâ ratione. Eâ nimirum, quâ & semetipsum æstimat, æstimareq; debet: quandoquidem inde beatus est ipse, vnde & nos beatos reddit, videlicet ex semetipso. Quis autem dubitat, deberi à se summopere amari æstimarique, id, quod Devs summopere amat, ac æstimat: id inquam; quo Beatus est, quo nos beatos facit, quo ipse, & sua, & nostra beatitudo est?

4. Iam si attendimus, quanti amata & æstimata sit à Sapientiâ Æternâ, Verbo Incarnato, Deo nostro Iesv Christo cælestis beatitudo; nemo certè, nisi planè insipientiæ filius, dubitabit, summè amandam, summèq; æstimandam esse cælestem Beatitudinem. Attendamus & æstimemus, si possumus, labores, & sumptûs, Domini nostri Iesv Christi, quos ille impendit in beatitudinem cælestem acquirendam, conferendamq; nobis: & ex horum inæstimabili æsttmatione, æstimemus pretium beatitudinis, æstimemus, & decernamus, quam summi æstimanda, amandaque à nobis sit:

5. Huc facit, quòd tam inæstimabiles Christi Domini impensæ, cælesti Beatitudine solâ, sint dignè recompensatæ à Deo Patre: Christusq; hac solâ recompensatione impensarum suarum, laborumque, atq; adeo ipsius amarissimæ, insimulque pretiosissimæ mortis, contentus esse voluit: Manifestum ergo est, beatitudinem hanc, summè, & super summè æstimabilem, æstimandamque esse.

6. Id quod etiam idem Dominus noster verbis suis commendauit sæpiùs. Vt v. g. cùm dixit, in hoc, super omnia gaudendum esse suis discipulis, quod Nomina eorum scripta essent in Cælo: quòd scilicet ad fruendum cælesti beatitudine essent delecti. Item:

Item: quid prodest homini si vniuersum mundum lucretur: se autem ipsum perdat, animæq; suæ detrimentum patiatur, excidendo à possessione cælestis beatitudinis? Item: Hæc oportuit Christum pati, & ita introire in Gloriam suam: Mereri scilicet, & sibi (esto aliunde suam, & sibi debitam) & nobis, beatitudinem cælestem. Si ergo Dominus Beatitudinem cælestem iam alioqui ex vnione Hypostaticâ suam, nihilominùs Passionis, atq; mortis suæ impensâ quærendam, emendamq; sibi putauit; quanti ea æstimanda erit, & quantis impensis à nobis æstimanda, procurandaq; à nobis?

7. Atque hoc est, quòd Sancti omnes tanto amore flagrauerint cælestis beatitudinis, tantiq; illam æstimauerint, vt nullis sibi impensis, laborum, dolorum, cruciatuum, damnorum, vitæ, famæ, mortisque, parcendum propter eius assecutionem putauerint: imò omnem iacturam vniuersi mundi pro illâ, & præ illâ, nihil aut etiam lucrum omnino esse censuerint. Itaq; secti sunt, lapidati sunt, &c. Itaque, sicut desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita illi desiderabant ad DEVM fontem viuum, &c. aspicientes in remunerationem.

8. Æstimanda quoque, & amanda omni amore est Beatitudo cælestis, ex eo capite, quia est Christi merces: non solùm in eo sensu, quia est Christo bona; (vt supra attigi) nec solùm præcisè ex eo, quia illam nobis meruit; verùm etiam ex eo, quia illam nobis ipse confert, tanquam Caput membris, tanquam pater filijs, tanquam heres coheredibus, tanquam maior natu frater natu minoribus, tanquam amicus amicis, tanquam imperator militibus, tanquam Dominus fidelibus seruis, tanquam Sponsus Sponsis, tanquam supremus vineæ DEI procurator, operarijs. Proinde quisquis Christum amat, eiq; optimè vult, amare, & æstimare, quàm maximè debet cælestem Beatitudinem, tanquam eam, quæ est summum, & singulare præmium, & recompensatio laborum omnium Christi.

9. Super omnia verò amanda, & æstimanda, est cælestis beatitudo à nobis, quia illa est summum vltimumque bonum Dei nostri, quod ille potest & vult habere, & quod habet à nobis. Non potest enim quidquam amplius, quidquam melius, siue creatura rationalis, reddere, præstareq; Deo, siue Devs eidem conferre ac exhibere, siue ab eadem percipere, quàm possessionem, fruitionemq; Beatificam, quâ & Creaturis Devs vltimatè fruitur, & ipsæ creaturæ Deo quoque vltimatè, tanquam summo bono suo, & plenissimè à se possesso, fruuntur. Quocirca amare æstimareque Beatitudinem cælestem, idem est, quod amare, & æstimare Devm, eiusque possessionem, & fruitionem. Quodsi quis dicat se Devm amare, beatitudinem verò non item: is perinde dicet, ac si diceret, Amo Devm; sed summè, sed perfectissimè non amo, neque amare cupio. Perfectissimè enim amare, est beatificè amare, est beatificè Devm habere, Deo frui, Beatum esse.

10. Atque vt omnia in summam, redigantur, ob quæ, cælestis beatitudo, amanda, & æstimanda est, quam maximè. Amandus æstimandus est talis status, in quo sunt omnia digna æstimatione & amore, ita vt nihil ei desit in omni bono, in omni gratiâ, in omni desiderabili: qui status habeatur, possideaturque, pleno iure, plenâ securitate, in omnem æternitatem. Eiusmodi status est, cælestis Beatitudinis: & alius nullus præter ipsum.

PRAXIS.

O Amare, ô Ire, ô sibi perire, ô ad Devm peruenire! ô possidere Devm! ô frui Deo! ô gaudere de Deo! ô hereditare Devm! ô hereditari à Deo, in æternùm. Sicut lætantium, sicut gaudentium, sicut exultantium, sicut iubilantium, sicut triumphantium, sicut beatorum omnium habitatio est in te ô Domus, ô Ciuitas, ô Congregatio, ô Ecclesia Sanctorum! Et quis dignè amabit, quis dignè æstimabit, quis dignè appretiabit, quis dignè

dignè laudabit, te, ô patria, ô possessio, ô hereditas justorum, & regnantium, & requiescentium, & securorum. O quàm iucundus, quàm speciosus, quàm laudabilis populus, qui scit illam jubilationem, illam possessionem, illam pacem, illam laudationem, illam exultationem, illam securitatem, illam requiem! O homines, qui dicitis DEO; indica mihi, vbi pascas, vbi cubes, vbi habites in meridiè? Venite, & videte: Venite, & amate, videte, & æstimate; quàm magna est Domus DEI, & quàm ingens locus habitationis eius? Videte quomodo populus DEI sedeat in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, in requie opulentâ. Opulentâ omni bono, opulentâ ipso DEO, opulentâ possessione, & fruitione ipsius DEI, omniumq; bonorum eius, in æternùm. O amare, ô æstimare, ô ire, ô peruenire, ô possidere!

EXERCITIVM III.

De Cælestis Beatitudinis Desiderio.

1. STatue te in cælo præsentem, & intra in illum locum tabernaculi admirabilis: vsq; ad Domum DEI: in voce exultationis, & confessionis. Sonus epulantis.

7. Reuoca in memoriam cælestis Beatitudinis magnitudinem, eiusdemq; Amorem, ac pretium inæstimabile in animo exsuscita, atq; in desiderium eius, omni magno maius, omni ardente ardentius inardesce.

3. Quid enim prodest amare, aut æstimare cælestem Beatitudinem, si non audeas, si non consuescas eandem desiderare, & ardenter quidem, atque adeo ardentissimè desiderare? Sic ergo ametur beatitudo, vt etiam desideretur, sic æstimetur, vt simul etiam concupiscatur.

4. Desideranda ergo est cælestis Beatitudo.

1. Quia ideo præparata est: ideo magna nimis præparata, proposita, promissa est, vt ametur, & amando desideretur. Sicut enim

enim scienti bonum & non facienti, sic amanti bonum, & non concupiscenti illud, peccatum est illi.

2. Desideranda est Beatitudo cælestis: quia pro magnitudine desiderij datur: vt ergo multùm accipias, multùm, & valde desidera.

3. Desideranda est: quia desiderando ad eam itur: non mouetur Anima pedibus, sed affectibus: gressûs eius, desideria eius. Valde ergo, & assiduò desidera, vt magnis passibus peruenias, & apprehendas. Sic currite (monet Paulus) vt comprehendatis.

4. Desideranda est: quia desiderium eius, est stimulus ad conquisitionem eius. Non habebis illam, nisi sedulò conquisiueris, nisi infatigabiliter laboraueris: non laborabis, nisi te desideria indefessa stimulauerint: si ergo desideras habere, desidera & laborare. Nam ad magna præmia, non peruenitur, nisi per magnos labores: qui tamen præmijs comparati, parui, & pauci, & leues sunt semper: illi crede qui de se testatur; Videte, quia modicùm laboraui, & inueni mihi multam requiem.

5. Desideranda est: quia ideo ostenditur, & promittitur, & laudatur, vt quâm cupidissimè desideretur: tanquam si pretium eius, sit, quàm maximum desiderium eius.

6. Desideranda est: quia ideo differtur, vt eam habiturus, desiderando capacior reddatur. Angustum est vasculum cordis nostri: Beatitudo autem non habet magnitudinis modum: dilatare itaq; desiderijs tuis, semper, semperq; maioribus, vastioribus, ardentioribus: vt habeas vnde capias: quanquam non tu capies illam, sed illa magis capiet te: dicente Domino: serue bone, & fidelis, intra in gaudium Domini tui. Sicut piscis desiderat aquam: sed non ipse capit illam, verùm illa comprehendit ipsum.

7. Desideranda est: quia dum illa desideratur, omnia desiderabilia, & desideranda simul desiderantur. DEVS, & omnia bona eius: Christus, & omnis gloria eius: Sanctorum cohabitatio, & omnis

omnis felicitas eius. Hæc desiderantur, dum cælestis beatitudo desideratur, prout etiam hæc habentur, dum illa habetur: desiderantur autem hæc, non solùm nobis, sed simul DEO, Christo, & omnibus Sanctis.

8. Desideranda est cælestis beatitudo: quia sicut non desiderare illam, argumentum est miserrimè affectæ Animæ, terrenisq; & carnalibus immersæ, ac propterea DEO ingratissimæ, atque ad beatitudinem prorsus ineptæ: ita è contrario, ardentissimè beatitudinem desiderare, indubitatum indicium est, Animæ à Carne, & sensibus, sensibilibusq; separatæ, ac ideo tum DEO quàm gratissimæ, tum DEI, eiusq; bonorum quàm capacissimæ, & perquàm dignissimæ.

9. Desideranda est: quia illam infiniti & ignorant, & contemnunt, & desiderare atq; procurare negligunt: non absq; summæ ingratitudinis reatu in DEVM, & in Christum eius: cum summâ atq; extremâ, irremediabiliq; animarum suarum pernicie. Vt ergo confundantur, tanti boni ignorantes, contemptores, neglectores; vt eorum ruinæ impleantur; vt gustus DEI, atque Christi eius contentetur; atque nuptiæ eius, & domus eius plenitudine conuiuarum expleatur; nos oportet festinare, nos desiderare, ad illam requiem, ad illam domum, ad illam cænam, ad illas nuptias. Currite ergo, currite fratres: non enim soli Angeli, sed & ipse Angelorum nos Creator expectat. Nuptiæ paratæ sunt, sed nondum plena domus, adhuc expectantur, per quos nuptiæ impleantur. Denique, nuptiæ quidem paratæ sunt, sed qui inuitati erant non fuerunt digni, ite ergo ad exitus viarum.

10. Desideranda est, cælestis beatitudo: quis enim peregrinus non festinat ad Patriam? quis exul ad regionem suam? quis nauigans ad portum? quis operarius ad mercedem? quis miles ad stipendia? quis captiuus ad libertatem? Quæ sponsa non suspirat ad Sponsum suum? & sola Anima, non desiderabit DEVM suum?

11. De-

II. Desideranda est: quia cùm hîc, sit locus, & terra exilij, terra doloris, terra ægritudinis, terra periculorum, insidiarum, ærumnarumq;: terra sterilitatis & famis: terra duræ seruitutis, & perpetui discriminis, terra laqueorum & mortis; quis non desideret ad terram viuentium, ad terram lætantium, ad terram triumphantium, ad terram regnantium, ad terram beatorum, & securè quidem, atq; æternaliter beatorum: neque enim aliter beatorum.

PRAXIS.

DEvs meus, vita mea, beatitudo, dulcedo, laus mea sancta, amabilis, & æterna. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum, sic Anima mea tota sitit ad te DEVM, fontem viuum, fontem verum, fontem indeficientem. O æterna Veritas, & vera Charitas, & chara æternitas. Tu es DEVS meus, & omne bonum meum, & vna, atq; plena beatitudo mea: Ecce tibi suspiro, omni, & totâ die, ac nocte. DEVS meus, & Decus meum, & Dulcedo mea, magis autem tua. Ecce audiui vocem tuam post me, vt venirem: & vix audiui propter tumultûs peccatorum meorum. Et ecce iam venio æstuans, & anhelans ad fontem. O Cælum Cæli! ô pulchra, & luminosa domus! dilexi decorem tuum, & locum habitationis gloriæ Domini mei. Tibi suspirat peregrinatio mea, & dico ei, qui fecit te, & me ad te, vt possideat & me in te, quia fecit & me propter te. Tunc in pace inidipsum dormiam, & requiescam, quando absorbebitur mors in vitâ, pugna in victoriâ, miseria in beatitudine, momentum in æternitate. Et tu ô Domine DEVS meus, decus meum, desiderium desiderij mei: quando erit mihi gaudium, quod non datur impijs & ingratis, sed eis qui te gratis colunt, quorum gaudium tu ipse es? O in pace: ô in idipsum obdormiam, & requiescam! Ipsa est Beata Vita: gaudere ad te, de te, propter te, ipsa est, & non altera. Tu me trahe: & curram post te in odorem vnguen-

guentorum tuorum: & cantabo tibi amatoria, gemens inenarrabiles gemitûs in hac peregrinatione meâ, & recordans Ierusalem, extento in eam Sursùm Corde, Hierusalem, illam patriam meam, Teque super eam regnatorem, illustratorem, Patrem, Sponsum, tutorem, castas & fortes delicias, & solidum gaudium, & omnia bona ineffabilia, simul omnia, & vnum omnia, quia vnum, & summum, & verum, & æternum bonum omnia. Obsecro te per Matrem Charitatem, obsecro te, dic mihi: quando veniam ad Te? quando effundam super me Animam meam, in vocem exultationis, & confessionis, soni festiuitatem beatam celebrantis? quando erit mihi illud Manè, in quo astabo, & videbo, & fruar te, & semper confitebor tibi? Da mihi te Devs meus: redde te mihi celsitudo humilitatis meæ, & requies laboris mei. En amo, en desidero, en ardesco: & si parùm, imò, quia valde parùm est, amem validiùs, & desiderem ardentiùs. Non possum metiri, vt sciam, quantum desit mihi, & amoris, & ardoris, ad id quod satis est, vt currat vita mea in amplexûs, atque vt confluam in te, purgatus, & eliquatus igne Amoris tui. O! tunc stabo, & solidabor in te, in formâ meâ, Veritate tuâ. Nunc autem scio, & confiteor, quia malè mihi est sine te, non solùm ex me, sed etiam in ipso me; quoniam omnis copia, quæ tu Devs meus non es, egestas mihi est. Devs meus, vera magnitudo mea; quando te fruemur, requies nostra, locus noster, centrum nostrum? Fecisti nos ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. O amare! ô ire! ô sibi perire! ô ad Devm peruenire! Accende me Devs meus: accende me, dono igniti amoris, & desiderij tui, vt ferar sursùm, vt inardescam, & vadam: ascendam ascensiones in corde, & cantem canticum graduum. Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus.

EXER-

EXERCITIVM IV.

De cælestis Beatitudinis per laborem acquisitione.

1. STatue te in Cælo præsentem: & intra in illum locum tabernaculi admirabilis: vsque ad Domum DEI, in voce exultationis, & confessionis: Sonus epulantis.

2. Aduerte, celestem Beatitudinem esse, & purum DEI erga nos Donum: & simul tamen esse mercedem laborum nostrorum atque præmium meritorum. Est Donum, & gratia pura erga nos DEI, partim quia ex purissimâ suâ gratiâ condidit nos, atque direxit, elegit quoque atq; deduxit, ad illam tanquam ad summum, vltimumque finem & bonum nostrum: partim quia licet eam apud DEVM emereamur, laboribus, meritisq; nostris, ipsa tamen illa merita, laboresque, & per auxilia Gratiæ DEI fiunt à nobis, & ipsa etiam sunt pura DEI dona: ita vt DEVS præmio afficiens merita nostra, coronet in nobis Dona sua. Est nihilominus cælestis beatitudo merces laborum, & præmium meritorum nostrorum: quia DEVS, ita statuit eam à nobis obtineri, eâq; conditione nobis eam conferre, vt eam laboribus nostris proprijs, cum eius tamen gratiâ elaboratis, acquireremus, emereremurque: & esset nobis à DEO debita, tanquam merces laborum, tanquam præmium meritorum, tanquam Corona certaminum, tanquam stipendium militantium, &c.

3. Hæc Veritas, duas alias nobis ingerit Veritates, tanquam conclusiones. Prima est: Orandum nobis esse jugiter atque humiliter, tam pro auxilijs gratiæ, ad obtinendam beatitudinem efficaciter necessarijs, quàm ipsius beatitudinis reali efficacique obtentione. Altera est: Laborandum nobis esse infatigabiliter incessabiliterq; pro elaborandâ, emerendaq; actualiter & efficaciter beatitudine: vt in nobis impleatur etiam illud, quod in se & à se Paulus impletum asserit; Bonum certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui: in reliquo, reposita est mihi

Corona justitiæ quam reddet mihi justus Iudex: non solùm autem mihi, sed & his qui diligunt aduentum eius.

4. Laborandum ergo est pro cælesti beatitudine obtinendâ.

1. Quia, (vt proximè dictum est) DEO ita ordinare placuit: vt non nisi per merita, laboresq; proprios, cum gratiâ ipsius obitos, ab omnibus adultis & rationis compotibus obtineretur. Quibus laboribus destinata est vita præsens mortalis, vt eá durante, duraret quoq; laborum, & sudorum, & certaminum, conatuumq; cælesti Beatitudine dignorum, tempus: hac verò exeunte, æternitas beatitudinis cælestis succederet. Etsi enim illa Beatitudo tanta sit, vt justè pro eius adeptione per omnem æternitatem laborandum sit; Noluit tamen DEVS infinitos, ac æternos esse labores, alioqui beatitudo illis æterna succedere nunquam posset. In quo immensa DEI agnoscenda, & amanda est liberalitas: qui labores quidem nostros, finito, eoq; breui termino definierit: laboribus tamen præmia absque vllo termino, solâ æternitate circumscripserit.

2. Laborandum est pro cælesti beatitudine: quia & honestior, & dulcior, & amplior fit cælestis beatitudo, eam obtinentibus; mediantibus, laboribus, & sudoribus, atque certaminibus, & victorijs: quàm esset si merè gratis obueniret. Quâ in re, DEVS, de suæ bonitatis, atque munificentiæ laude, nonnihil deterere videtur, vt nostræ consulat honestati, atque dulcedini. Mauult enim ipse videri Gloriæ suæ quasi mercator, & venditor, quàm nos esse ob gratuitam beatitudinis acceptionem erubescentes.

3. Laborandum est pro cælesti Beatitudine: quia reuera est magna, & omni Bono plena nimis: proinde, omni, eodemque summo labore, dignissima, & procuranda. Aliâs non videretur adeo magna, & ampla, si vel nihil, vel aliquid parùm agentibus, laborantibusuè nobis obtingeret.

4. Laborandum est pro cælesti beatitudine: quia Dominus noster IESVS Christus, pro eâ, & sibi, & nobis obtinendâ, laborauit,

uit, paſſuſque eſt dura omnia, vſque ad ipſam Crucis mortem. Si ergo Dominus Gloriæ, voluit ſuam ſibi gloriam adeò ſumptuosè conquirere : quid nos oportet impendere, vt eandem, minimè nobis debitam valeamus obtinere? Ac; ſi Dominus idem noſter eandem nobis emere, emereriq; voluit pretioſi ſui ſanguinis (poſt alios labores, ſumptûſq; ſuos) impendio : quantò magis nos ipſos conuenit, eandem nobis ſumptu laborum, dolorum, certaminumq; acquirere ? Quoniam hi ipſi noſtri quanticunque eſſent ſumptûs, ad eam acquirendam eſſent prorſus impares, niſi merita Domini noſtri, meritis, laboribus, alijſq; ſumptibus noſtris, hoc obtinuiſſent, & contuliſſent ; vt cæleſti beatitudini emendæ, emerendæque ſufficere poſſent.

5. Laborandum eſt pro cæleſti beatitudine : quia omnes Sancti pro eius acquiſitione laborârunt : Et laborârunt quidem tam multûm, tam ſtrenuè, tam violenter, tam infatigabiliter, vt non dubitauerit Dominus noſter, eorum conatibus, ſtudijſq; violentiam quandam attribuere, atque per eam cælum expugnatum, ac vi raptum eſſe ab eis dicere. A diebus (inquit) Ioannis Baptiſtæ regnum cælorum vim patitur : & violenti rapiunt illud. Cui non diſſimile eſt dictum eiuſdem Domini ; Beati qui perſecutionem patiuntur propter Iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regnum cælorum. Beati eſtis cùm maledixerint vobis, & perſecuti vos fuerint, & dixerint (atque etiam fecerint) omne malum aduerſùm vos mentientes, propter me : gaudete, & exultate, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cælis.

6. Laborandum eſt pro cæleſti beatitudine : quia ſi pro quiſquilijs rerum caducarum filij huius ſæculi, tantos ſuſtinere non dubitant labores, ſudoreſque, quin & detrimenta, pericula, vulnera, & ipſas mortes : quarum tamen & fructus non reſpondet ſpei, & viliſsimus, breuiſsimus, quin & ſaluti Animarum æternæ nocentiſsimus vſus eſſe ſolet. Quid nos Dei filios, pro æternæ beatitudinis indubitatâ poſſeſsione, laborum exhaurire, ſumptuumq;

ptuumq; ponere oportet? Omnis qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet: & illi quidem, vt corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Et ibi quidem omnes in stadio currunt, sed tamen vnus tantùm accipit brauium: hîc autem omnes quotquot currunt, si ad vsque mortem currunt, à Domino coronantur. Ergo Filij Dei, & beatitudinis candidati, Sic currite vt comprehendatis.

7. Laborandum est pro cælesti beatitudine: quia pro æternâ damnatione atque perditione infiniti reproborum populi, infinitas ærumnas, easdemq; grauissimas, ac vix toleratu possibiles, easdemq; æternâ calamitate, plusquam certissimè cumulandas, & concludendas, auidissimis faucibus, & inexpletissimis cupiditatibus exhauriunt: Et pro æternis Dei bonis, cum ipsomet Deo æternùm possidendis, filij lucis, filij Sapientiæ, filij Dei, pigrescent, horrescent, cunctabuntur, dubitabunt, pro duro, & pro graui reputabunt, momentaneum, & leue tribulationis, & laboris, quod in præsenti est, subire, atque sustinere?

O cælestem beatitudinem, hoc solo infelicem, & parum beatam, quòd tanta licet sit, quanta reuera est, quam oculus non vidit, nec auris audiuit, neque cor hominis apprehendit, multóque minùs comprehendit; licet etiam ea tanta esse, fide certissimâ sciatur; tamen à plerisque, non infidelibus, sed planè fidelibus, fideliterq; confitentibus, contemnitur, despicitur, procrastinando luditur, leuiculis, ridiculisq; operibus quæri potiùs fingitur, quàm seriò, & ex animo reipsa quæritur. Viluit scilicet, nobis fidelibus, filijsque Dei: viluit (inquam) nobis Devs: & gloria, atq; beatissima fruitio, æternaq; possessio eius. Neque erubescimus, plus longè laborari à reprobis pro damnatione, quàm à prædestinatis & electis pro æternâ beatitudine.

PRAXIS.

Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo? aut quis requiescet

ſcet in monte ſancto tuo? Certè non otioſis, neque torpeſcentibus præparata, aut promiſſa eſt cæleſtis domûs inhabitatio, atq; beatitudinis æternæ fruitio. Nam egeſtatem operata eſt manus remiſſa: & animæ negligenti, atque otianti, malè erit in nouiſsimis. Contendite intrare per auguſtam portam: dicit Dominus noſter Negotiamini dum venio. Ite in vineam meam, & operemini: & quod juſtum fuerit dabo vobis. Ergo Anima laborandum eſt tibi, ergo vigilandum, ergo negotiandum, ergo in ſtadio decurrendum; ergo prælio decertandum, ergo in agone colluctandum, ergo in vineâ operandum. Operandum autem, non cibum qui cum ſuis concupiſcentijs perit, ſed cibum qui permanet in vitam æternam, & quo alaris beatificè in æternùm. Ad magna præmia non peruenitur niſi per magnos labores: & nemo coronabitur niſi qui legitimè certauerit. Ergo ſi te ô Anima delectat magnitudo præmiorum, non te deterreat certamen laborum: ſed quidquid poteſt manus tua, nunc inſtanter operare: quoniam nec ratio, neque conſilium, neque ſapientia, neq; fortitudo, eſt apud inferos, quô tu properas. O Domine auge fidem, auge amorem, auge æſtimationem, auge deſiderium beatitudinis cæleſtis in me: & ſimul auge conatum, auge ſtudium, auge robur, auge ſapientiam, auge perſeuerantiam, ad negotiandum, ad laborandum, ad patiendum, ad moriendum pro Vitâ æternâ. Nam ſi oportuit pati Chriſtum tuum, Dominũ meum, & ita intrare in gloriam ſuam; quid iam me ſeruum, & mancipium per omnia indigniſsimum, oportet facere?

EXERCITIVM V.

De Cæleſtis Beatitudinis ſuper labores exceſſu.

1. STatue te in Cælo præſentem, & intra in locum illum tabernaculi admirabilis, vſque ad Domum Dei, in voce exultationis & confeſsionis. Sonus epulantis.

2. Ad declarandam cæleſtis beatitudinis magnitudinem, ad con-

conciliandum illi Amorem, æstimationem, ad excitandum illius desiderium, & demum ad prouocandum pro illius adeptione laborandi studium; facit quàm plurimum: videre; cælestis beatitudinis super omnes labores, superq; omnia merita, quæ pro illius acquisitione à Creaturâ exerceri aut exhiberi possunt, excessum.

3. Testantur illum; tum multa ex suprà dictis, tum specialiter expressa illa affirmatio; Non sunt condignæ passiones, huius temporis, ad futuram gloriam quæ reuelabitur in nobis: quâ vnicâ assertione Paulus, tum omnem nobis superbiæ, ac de nostris meritis, laboribúsque, quanticunq; ij sint, præsumptionis neruum incidit: tum beatitudinis cælestis prægrandem quandam magnitudinem exposuit: tum munificentiam, magnificentiamq; Dei, in præmiandis Sanctis suis commendauit: tum deniq; incredibilem quendam huius præmiationis, seu beatitudinis supra omnia nostra, quæ habere & afferre possumus, merita, excessum, meritorumq; cum ipsâ imparitatem atque tenuitatem explicauit.

4. Ad hoc ipsum explicandum facit maximè: eiusdem Apostoli non minus graphicè de hoc ipso excessu dictum. Id, quod in præsenti est, momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis. Non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur temporalia sunt, quæ autem non videntur, æterna sunt. Scimus enim, quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur, quòd ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cælis.

5. His consona sunt, etiam Domini nostri hac de re pronunciata, atq; promissa: ait enim: Videte quid audiatis. In quâ mensurâ mensi fueritis, remetietur vobis, & adijcietur vobis. Mensuram bonam, & confertam, & coagitatam, & supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Et alio loco Dominus idem ait: Euge serue bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium Domini tui. Multa paucis op-

po-

ponit, multa præmia paucis meritis, paucisque laboribus, promittit: & insuper non gaudij sui in seruum, sed serui in gaudium suum, ingressum spondet, aut potiùs exhibet: ostendens excessum redundantiamq; gaudij, seu præmij: vt quòd non esset solùm excepturus seruus, sed quo præterea propter eius copiam, & supereffluentiam, excipiendus, explendus, & circumfluendus (tanquam piscis mari suo) vndique sit. Eundem ipsum Excessum beatitudinis cælestis, supra nostra quæuis merita, indicat Dominus illo centuplo. Omnis, inquit, qui reliquerit, &c. propter me, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit.

6. Eiusdem Excessûs figuram ac imaginem exhibet: quod Scriptura Sacra narrat, de Salomonis Regis, in Reginam Saba munificentiâ: atq; de excessu, quo omnes, Reginæ, sibi factas donationes, longissimè superauit suorum donorum excellentiâ, & multitudine, quæ illi obtulit munere Regio. In eiusdem excessûs figurâ, Devs filijs Israel pro relictâ Ægypto, in quâ durissimam, & abiectissimam seruitutem seruierant, dedit terram lacte & melle manantem.

7. Et nimirum, pertinebat hoc ad Magnificentiam, Generosissimamq; Dei nostri indolem: non tantùm non vinci à Creaturis in liberalitate, atque profusione erga se: sed etiam centies, & millies, & infinities se liberaliorem exhibere illis, ipsis illis. In quo aduertendum est, aliquid notatu dignum. Nempe quòd Creaturæ, Deo, eiusque Voluntati, Amori, & Gloriæ, totas se impendant: & verò etiam superimpendant. Devs quoque Creaturarum talium saluti, remunerationi, beatitudini, totum quoque se impendit, superimpenditque. Et in hoc videtur esse quædam paritas, vel magis paritatis vmbra, inter nostram in Devm, & Dei in nos liberalitatem, profusionemque: siquidem ex vtrâque parte totum impenditur, quod habetur: tota Creatura in merendum benè de Deo, totus Devs in remunerandam Creaturam seipso Deo. Nihilominus quia plusquam abyssale Chaos

est inter immensam Excellentiam Dei, & minutissimam, propéque, ac propriè nihilissimam portionem Creaturæ; Nulla ideo est, nulla omnino proportio Creaturæ, cum suis meritis, laboribusuè ad Devm, & Dei cum suis præmijs, remunerationibusque ad Creaturam. Nostra omnia quæ offerimus, mensurantur minuto, & momento: Diuina verò, quæ accipimus, mensurantur ipso Deo, eiusque immensitate, & æternitate.

8. Denique labores nostri, excepto, quòd sint Dona & Bona Dei, quid sunt collati cælesti Beatitudini?

1. Omnis labor noster huius Vitæ pro Deo reuera admodum leuis est: Neque enim fallax est qui dixit; Tollite jugum meum super vos, jugum enim meum suaue est, & onus meum leue. At beatitudo cælestis: est grandissimis omnibus, siue otijs, siue negotijs, grandior ampliorque. Merces est magna nimis. Gloriæ pondus est immensum. Gaudium Domini est, non quod capias tu, sed à quo capiaris & superobruaris tu. Quid grandius quàm super omnia bona Domini Dei sui constitui? quàm videre Devm sicuti est? Devm habere, Devm possidere, Deo frui, Deo gaudere, Devm amare, Deo beatum esse, Devm laudare, & superexaltare, in sæcula sæculorum?

2. Omnis labor noster pro Deo, & pro beatitudine cælesti, est breuis, imò breuissimus, atque adeo momentaneus: quia tantùm huius vitæ: quæ est merus vapor ad modicum parens, & morte finitur, ad quam vita nostra omni velocitate velociùs volat: At cælestis beatitudo æterna est: initium habet, finem non habet; quamdiu Devs erit Devs, qui semper est, eritque Devs; aliàs non esset Devs: tamdiu beatus erit Beatus, quia Deo est Beatus: aliàs non esset Beatus.

3. Omnis labor noster, pro Deo, & Cælo, vilis est, si suâ naturâ spectetur suisque momentis expendetur: audiamus Dominum dicentem: Quò mihi multitudinem victimarum vestrarum? Nunquid sanguinem hircorum potabo? &c. Deinde; cùm omnia fece-

feceritis, quæ præcepta sunt vobis, dicite, serui inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus. Ipsa mors, seu vitæ in mortem expositio, ipsa sanguinis effusio, atque effusio nostra: quantula, seu quantulæ rei est? in quem vsum venit DEO? Nos quidem his nihil possumus facere maius: attamen hoc nostrum maximum, reuera coram DEO, & in semetipso, est minimum, vilissimum, inutilissimum, planeq; nihilum. Affectio Amoris nostri in DEVM, pretiosissima & dignissima est omnium affectionum: hæc tamen ipsa tam nihil est, quam nos ipsi sumus nihil: neque affectio nihili, potest esse aliud nisi nihil: esto totum vniuersum, omnisque populus creaturarum, toto se in hanc affectionem transeat: vnde nec aliud quidquam DEO confert, nisi nudum nihil, At Cælestis Beatitudo, quæ nobis pro laboribus nostris rependitur, ipsa sibi ad omnem magnitudinem pretij, & æstimationis sufficit: nec ei quidquam addi potest, si Beatitudo est. Pretium eius, omnia bona: & totus DEVS: & æternitas possessionis, fruitionisq; eius. Quis autem potest esse maior, & melior, & alius vsus DEI, quàm esse Beatum DEO ipso? Certè DEVS hunc vnum & solum, & summum, & omnem vsum habet sui, quòd sit Beatus seipso.

4. Omnis labor noster pro cælesti Beatitudine, & pro DEO, vnius tantùm, aut alterius generis est. Impares enim sumus pluribus: ac multò minùs pares omnibus. Possumus quidem desiderare labores quàm plurimos, sed desiderare tantùm: vltra desideria vix a nobis itur: imò ipsa desideria sua nemo nostrûm fassequitur, & argumentum est, esse perexigua: si nostræ assecutioni seu executioni sint paria. At Beatitudo Cælestis, omnis generis habet in se præmia, habet flumina, habet fontes, habet ipsum mare præmiorum, cum æternitate. Est status omnium bonorum accumulatione perfectus. Si quod boni genus in Beatitudine Cælesti non est, illud Beatitudine Cælesti indignum est, proinde nec bonum est, ac ideo meritò in eâ non est. Denique: A sæculo non est auditum, neq; aures perceperunt; oculus non vi-

vidit, Devs absque te, quæ præparasti expectantibus te. Occurristi lætanti, & facienti Iustitiam: ait Euangelista Propheticus, ex eoque Apostolus.

PRAXIS.

ITa est Domine: ita est: quia tu Devs noster vincis, & excedis omnia. Vincis non solùm scientiam, non solùm potentiam, non solùm dignitatem, non solùm dilectionem, non solùm bonitatem nostram, sed etiam merita nostra, laboresque nostros. Reuera Domine, non sunt condignæ passiones omnes nostræ præsentis temporis ad illam gloriam, ad illum honorem, quo tu coronas nos peruenientes ad te. Quod oculus non vidit, quod nec auris audiuit, quod nec in cor hominis ascendit, hoc tu Domine præparasti ijs, qui diligunt te. Superas merita, excedis vota, supergrederis desideria, vincis cogitationes, transcendis capacitates nostras; quantùm tuâ Diuinâ magnificentiâ dignum est, tantùm circa nos beatitudine explendos, superexplendosq; facis. Ergo nemo nostrûm, dicat: multùm amaui, plurimum laboraui, magna passus sum, multa sunt merita mea. Nihil enim condignum est his, quæ Devs præparauit his, qui diligunt eum. Omnia omnium Sanctorum promerita, ad Bonum quod Cælesti Beatitudine posside tur in æternùm, saltem momento vnico possidendum, non sunt omnino condigna: & vnus aliquis ostendet, aut obtendet, magnitudinem, multitudinemuè meritorum suorum? Absit, absit, vt omni plenitudine plenissimus Devs, vincatur ab inanitate, & nihilitudine Creaturarum: vinceretur autem, si vel adæquaretur saltem. Scimus: quòd Devs noster pronus sit magis ad benignè, quàm ad asperè faciendum: & quòd misericordia eius superexaltat judicium eius: & quòd miserationes eius sint super omnia reliqua opera eius. Devs ergo noster, habuit diluuium iræ suæ magnæ nimis, quo deleuit per aquas scelera mundi: habebit diluuium potestatis suæ grandis nimis, quo delebit

per

per ignem istud consenescens vniuersum: habet diluuium vindictæ suæ finem non habentis, quo de pœnis æternis damnatorũ ascendet fumus tormentorum eorum in sæcula sæculorum: Et non habebit DEVS diluuium beatitudinis æternæ, quo super excedat, & superobruat in immensum ampliùs atque ampliùs merita & labores electorum suorum? Vtique Dominus diluuium inhabitare facit in domo sua, & sedebit, atque regnabit Dominus Rex vniuersæ felicitatis, atque beatitudinis, cum suis, & in suis Sanctis, in æternùm: Vincens eos, triumphans eos, obruens eos, diluuio miserationis, diluuio beatitudinis, diluuio diuitiarum, diluuio gaudij, diluuio bonorum suorum, diluuio suæ ipsius Essentiæ atque perfectionum, diluuio possessionis æternæ. Tunc ô beatissima Natio Electorum DEI, tunc videbis, & afflues, & mirabitur, & dilatabitur cor tuum, quando conuersa fuerit ad te plenitudo maris: quando DEVS non solùm fluuium pacis beatæ immittet in te: non solùm torrente voluptatis potabit, & inebriabit te, non solùm ad vitæ fontes aquarum ducet te, sed etiam diluuio, quo omnem beatitudinis æternitatem, æternamq; beatitudinem, super, superq; implet, te quoq; superimplebit, super obruet, supersepeliet in æternùm.

EXERCITIVM VI.

De Tædio ad Cælestem beatitudinem.

1. STatue te in Cælo præsentem, & intra in locum illum tabernaculi admirabilis, vsque ad Domum DEI in voce exultationis, & confessionis. Sonus epulantis.

2. Ea est conditio Vitæ nostræ huius mortalis, vt licet eâ nihil sit miseriùs, tamen nos minimè tædeat illius: adeo vix vnum, alterumuè de nobis reperias, qui ex animo dicat; Tædet animam meam Vitæ meæ: vel: Hei mihi, quia incolatus meus prolongatus est: multùm incola fuit Anima mea: sed passim amamus miseri miserias nostras miserrimas.

3. E contrâ, ea eſt beatæ Vitæ, quoad nos hîc viuentes ratio, vt quamuis reuera ſit eâ nihil melius, ac optabilius, & felicius, nobis tamen vulgò ſit in magnâ obliuione, & neglectu. Si quando de eâ nobis venit in mentem, venit tanquam de re nihil ad nos attinente, tanquam de re nihili, tanquam de bono, quod perinde ſit perdere, atq; habere. Curam eius in poſtremis, minimiſque ducimus, in longum, atq; in extremum differimus. Deſiderare, ad illam tædere, anhelare, feſtinare, ridiculum, ſuperfluum, illiberale, & minimè ad præſens ſpectans videtur.

4. At ea res multam Deo noſtro bilem in nos excitat, iramq; ciet: vt clementiſsimus alioqui Devs denunciare cogatur; Dico vobis: quia nemo virorum illorum qui vocati ſunt, guſtabit cænam meam. Nimirum: quia nouit Devs, quantum bonum ſit cæleſtis beatitudo à ſe hominibus præparata; nouit etiam quanta ſit hominum in eius neglectu ingratitudo, quanta peruerſitas, quantus ſtupor, atque damnificatio, demumq; damnatio. Inde in corde Diuino dolor, inde ira, inde indignatio, inde perpetuis, nouiſq; ſemper miſerijs, amaram nobis reddere ſatagit præſentis temporis vitam: vt mala quæ nos in præſenti affligunt, tædioſam & exoſam nobis hanc vitam reddant, noſq; de alterâ feliciore cogitare, & ad eam contendere compellant.

5. Anhelandum ergo, & tædio (vt ſic loquar) emarceſcendum eſt ex hac vitâ ad illam aliam, per expectationem beatæ illius tam ſpei, quàm rei, ac aduentûs gloriæ magni Dei.

1. Quia in hac vitâ miſerrimi ſumus, velimus nolimus: & quidem non tantùm omnes omnino, ſed etiam ij vel maximè, qui aut ſibi, aut vulgo videntur miſeri minimè, felices maximè. Hi enim, ſi benè, ac intimè, ſortem ſuam (quam putant felicem) introſpiciant, ſine vllo dubio inuenient pleniſsimam eſſe moleſtiarum, curarum, indigentiarum, laborum, periculorum, inuidentiarum, inconſtantiarum, mutationum: vno verbo dicam, ærumnarum & calamitatum: quibus illi, qui vulgò miſeri ſunt, vi-

videnturq́;,reuerâ carent:atq;ex hac parte,felicibus illis feliciores sunt, atq; insuper ad euadendum ex suis miserijs expeditiores.

2. Anhelandum, tædendumque est ex hac vitâ ad Cælestem beatitudinem: quia hæc vita laboris est: illa autem mercedis. Igitur à labore ad requiem, ab opere ad mercedem, à periculis ad securitatem, à bello ad pacem, à molestijs, & ærumnis ad solatia, ab amaritie ad dulcedinem: denique à miserijs ad beatitudinem aspirandum, anhelandum, tædendum est.

3. Hoc tædium exacuere in nobis debet vel maximè: quia dum hîc viuimus; in perpetuo, simulq́; multiplici, & quod caput est, euidenti,atque difficili superatu periculo,sumus; excidendi beatitudine illâ: incidendi autem in perditionem extremam, ac æternam. A quo omni periculo,in perpetuùm liberat nos Cælestis beatitudinis adeptio. Ergo ad illam totis viribus animi tædendum,tendendumque.

4. Quid quòd Devs noster delectatur huiusmodi tædio nostro ad ipsum? ponitque hoc, inter magni, atque sibi valde placiti Amoris erga se signa, atque exercitia, & pignora. Inde propè est talibus Amatoribus: indulgens eis,solatiaque submittens, & varijs gratiæ suæ modis eos in tædio suo fouens, insuperque ad beatitudinem certiùs,ac vberiùs capiendam disponens: ac pro modo, mensurâq́; tædij ipsius, beatitudinis copiam illis præparans.

5. Ampliùs aliquid dicere licet, & libet. Devs noster tædio afficitur, ex eo; quòd nos adhuc extra illum,extra eius possessionem, fruitionemque simus, quòdq́; ad illum hereditandum non festinemus, accurramusque. Cùm enim plenus sit beatitudine, & prægnans, atque parturiens illam, cum immensitate, ac infinitudine; afficitur tædio: cùm non habet in quos effundat partûs beatificationis suæ. In hoc tædio subleuamus Devm nostrum, quando, quàm maximè,quàm anhelosissimè. quàm tædiosissimè, ipsi pro nostra quoq; parte,ad ipsum Devm, ad eiusque beatitudinem suspiramus, beatificationiq; ab ipso, quàm copiosissimæ disponimus nos, & aptamus.

6. Tædendum etiam est ad Beatitudinem: ex eo, quia DEO nostro multùm displicet, si nos videat non esse ardentes in desiderio, in tædio, in anhelitu, seu in tædendo, & in anhelando ad ipsum, ipsiusque beatificam fruitionem. Et iusta quidem est hæc displicentia: nam non tædere ad DEVM, & ad fruendum ipso, est quædam vilificatio DEI, minusque digna, tam ipsius, quàm fruitionis eius ponderatio, ac æstimatio. Si enim æstimaretur, prout dignum esset æstimari ipsum à nobis, sine dubio totis viribus amaretur, concupisceretur, tædiosissimèque, sine illo hic viueretur, hinc festinaretur ad eius possessionem, atque fruitionem. Quod qui non facit: minùs diligit.

7. Est etiam illa tædendi ad Beatitudinem cælestem idonea valde causa: quia & Dominus noster IESVS Christus, & Beatissima eius Mater, vniuersus quoque Beatorum populus, ardentissimè & tædiosissimè (tædio nimirum Charitatis beatificæ afficiente, non conficiente) nos expectant, nosque prospectant, si fortè ad augendum ipsorum numerum, ad cumulandam ipsorum gloriam, totis Animorum, Cordiumq; viribus, & conatibus, & tædijs, & festinationibus accurramus, ad ipsosque adiungi acceleremus. Quod, si facimus; id quod illis gratissimum est, facimus: sin autem in eodem studio torpescimus; ingratum, indignumq; spectaculũ ex nobis, Christo Domino, eiusq; Sanctis exhibemus.

8. Tendendum est cum tædio ad cælestem Beatitudinem: quia non tædere, neque anhelare ad illam, signum est, quòd Animus noster adhæreat, immersusque sit carni, & sensui: & his caducis rebus: indicium est, quòd adglutinatus sit in terrâ venter noster: argumentum est, quod qui tales sunt, indigni sint nuptijs Agni: & ingrati DEO: quo an possit eis aliquid euenire perniciosius, viderint qui tales sunt.

9. Tædendum denique est ad cælestem Beatitudinem: quia quem tædet ad illam: eundem tædet etiam huiusce mortalis vitæ, tædet illum hîc viuere, & periclitari, concupiscit, & deficit

in

in atria Domini; dulce illi eſt cæleſtia cogitare, pro cæleſtibus laborare: redditur illi infatigabilis, inſatiabiliſq; animus: redditur omne opus dulce, omne onus leue, omnis mora longa: quamdiu non educitur de cuſtodiâ, & vinculis corporis huius, conuerſatio illius aſſidua eſt in cælis: pæna illi eſt viuere, ſolatium mori.

Ergo anhelandum eſt, ergo tædendum ad cæleſtem beatitudinẽ: vbi eſt vita ſine morte, requies ſine tædio, gaudium ſine faſtidio, beatitudo ſine fine, DEVS noſter, & nobis omnia in æternũ.

PRAXIS.

TÆdet animam meam vitæ meæ Domine DEVS meus, & vera vita mea, tædet eam huius vitæ miſeræ, periculoſæ, peccaminoſæ: inſidijs hoſtium, ruinis in peccatum, indignationibus iuſtæ iræ tuæ, obnoxiæ. Tædet Animam meam vitæ huius, quâ adhuc viuit: & tædet eam, ad illam vitam, quâ necdum viuit. Ah mea vita, vita dulcis, vita iucunda, vita felix, vita beata, quando venies mihi, quando veniam ad te, quando viuam Te? O vita viuens cum DEO, viuens ex DEO, viuens in DEO, viuens de DEO, viuens DEO. Tu nos exſpectas, tu nos inuitas, tu nos deſideras: & nos ignoramus te, negligimus te, elongamus nos à te, & tardamus ad te. Bis infeliciter miſeri: nam & miſeram vitam iſtam miſerè amamus, & illam beatam vitam miſeriùs non amamus. Tædet Domine, tædet, aut ſi nondum tædet, oro tædeat, Animam meam vitæ huius temporis, ad vitam beatæ æternitatis. O Anima! curre, ſatage, labora, feſtina, anhela, concupiſce, ardeſce ad illam vitam, cui non ſuccedit mors, ad vitam beatam, quæ neſcit miſeriam: ad vitam, cuius vita DEVS eſt.

EXERCITIVM VII.

De Cœleſtis Beatitudinis Guſtatione.

1. STatue te in Cælo præſentem, & intra in locum illum Tabernaculi admirabilis, vſque ad Domum DEI, in voce exultationis, & confeſſionis. Sonus epulantis.

2. Beatitudo Cœlestis vsque adeo ad Gustum facta est, & gustationem sui requirit; vt sine gustu haberi non possit; vt non nisi per gustum haberi possit. Inde illa Sapientis experti monitio: Gustate & videte, quoniam suauis est Dominus: oportet vt gustus præcedat, & tum visio succedet, demumque Vita Beata, & æterna possidebitur.

3. Hæc Veritas etiam in hac vitâ suum locum habet: isteq; seruandus est ordo festinantibus ad cælestem beatitudinem, vt eam priùs hîc degustent, per eã, quæ hîc possibilis est degustationem.

4. Sed ante omnia, necesse est, præcedat mundatio, & expurgatio palatj nostri, acetoso, & felleo sapore terrenarum, sensualiumque dulcedinum infectissimi. Melle implendus es ò homo: & melle super mel & fauum dulciore. Si aceto plenus es, vbi istud cœleste mel pones? Effunde prius acetum: vt securè, vt beatè, melle diuino implearis. Desere terram, vt apprehendas cælum: sordescat tibi sensus, vt dulcescat spiritus: perde, & annihila temetipsum, vt DEVM possideas. Nam beati mundo corde, quoniam ipsi DEvm videbunt, DEVM gustabunt, DEVM possidebunt, cælestique beatitudine perfruentur.

5. Mundato Cordis palatò, ad Gustum Cœli porrigendum est Cor.

1. Primò quidem Fide: nam hæc est; quâ & purificantur, & acuuntur corda nostra, ad gustandum donum cœleste. Nisi enim Fides credit, mens etiam non capit, multoque minùs cupit, aut gustat. Prima Fides pincernam mentis agit, sine quâ impossibile est placere DEO Animam: placereq; DEVM Animæ. Exercenda ergo est quàm creberrimè fides cælestis vitæ, atq; beatitudinis.

2. Cui spes succedat, non minùs firma & certa, quàm vegeta, & crebra beatitudinis æternæ: quâ Cor nostrum certo certiùs ipsum sibi persuadeat, & persuadendo occinat; Scio cui credidi: quia satiabor, cùm apparuerit gloria Domini: quia parauit in dulcedine suâ, mihi pauperculo licet, attamen suo fideli DEVS, qui

qui ſicut dignatus eſt promittere, ita & potens, & certus eſt præſtare, ac reddere, quod promiſit. Spero igitur, ſpero, & hac ſpe ſpiro, & ſuſpiro: ipſumq; ſuſpirium meum, guſtus eſt meus, dulcis gutturi meo.

3. Spes non eſt inuida boni ſui, trahit ſecum deſiderium amoris, & amorem deſiderantem, anhelantemque: imò ipſe eſt manus ſpei, quâ apprehendit: ipſe eſt os eius quo guſtat: id quod ſperat. Neſcit enim ſpes confundere, ſicuti & neſcit confundi: ſed Amores deſiderijs, deſideria Amoribus miſcens, atq; cumulans, ingreditur in potentias, apprehendit miſerationes, tenet promiſsiones, guſtat dulcedines Domini Dei ſui, aliquando quidem de longè, ſed aliquando etiam de propè: prout ſpiritus, qui ſcrutatur, etiam profunda Dei, aperire, & donare dignatur deſideranti.

4. Poſt hæc Charitas os ſuum aperit, gutturq; exerit ad guſtandum, quod præparauit Devs diligentibus ſe. Quæ ſicut eſt impatienter patiens, & patienter impatiens, vrget corda, acuitq; palatos, ad guſtandum, ad ruminandum, ad eructandum, illud bonum, illud ſuaue, illud mellifluum, illud cæleſte, illud beatificum, illud Diuinum, diligentes remunerans, eſurientes ſatians, ſitientes inebrians, inanes replens.

5. Os Charitatis ſuſpiratio eſt: fauces eius, deſiderium eius: dentes eius, meditatio eſt: ventriculus eius, memoria eſt: fructus, & guſtus eius, contemplatio eſt; fames eius, tædium & expectatio eius, ructus eius, plenitudo eius, calor & digeſtio eius; feruor, & ardor, & aſsiduus profectus eius: denique ruminatio eius, eſt illa repetita, illa innouata, illa irrequieta, illa indeficiens, illa inexplebilis, illa obliuionem neſciens, abſentiam non ferens, dilatione tabeſcens, remoris inardeſcens, aſſecutione & experimento increſcens, guloſitas & ingluuies Charitatis, nunquam dicens ſufficit: ſed ſemper oggerens Deo, totique Cælo: ades ades: affer affer: amplius amplius, adhuc adhuc.

6. Huic Charitati, & sedandæ, & etiam irritandæ, is, qui benè nouit Genium eius, Spiritus sanctus, celestem beatitudinem, maximam partem laudat, per eas appellationes, similitudinesq;, ac figuras, quæ specialiter ad gustandum pertinent. Hoc sibi vult Manna Angelorum, seu, Gigantum de Cælo panis: hoc Conuiuium Sapientiæ, Cæna magna, Nuptiæ filij Regis, Nuptiæ Agni, hoc discubitus cælestis, torrens voluptatis, fructus Arboris Vitæ. Terra lacte & melle manans. Conuiuium Asueri Regis. Epulum Eucharisticum.

6. In hoc Epulo Cælestis beatitudinis, atq; Conuiuio, habet Charitas etiam huius Vitæ, atq; Viæ, licentiam gustandi de Cibis Beatorum: habet DEVM, habet Trinitatem DEVM, habet vnum in Essentiâ, trinum in Personis DEVM, habet Essentiam DEI, habet Vitam, habet Sapientiam, Potentiam, Misericordiam, Charitatem, Bonitatem, Iustitiam, Æquitatem, Veritatem, Dulcedinem, Pulchritudinem, Immensitatem, Æternitatem, omnem perfectionem. Habet Verbum Incarnatum, habet eiusdem Matrem, habet omnes Ciues Cæli, cum omnibus bonis eorum.

7. Hæc nosse, hæc recordari, hæc meditatione recolere, hæc contemplari, hæc amare, hæc desiderare, hæc toto charitatis ardore, totâ fame, totis viribus concupiscere, ad hæc tædiosâ festinatione rapi; Hæc inquam, dixi: gustare beatitudinem cælestem, beatitudinem DEI, beatitudinem Sanctorum.

8. Nunc ergo, surgite, ascendamus ad eos. Vidimus enim terram valde opulentam, & vberem. Nolite negligere, nolite cessare. Eamus, & possideamus eam. Nullus erit labor. Introibimus ad securos, ad beatos, ad amantes, & expectantes nos. Introibimus in regionem latissimam: *Iudic: 18. 9.* tradetq; nobis Dominus locum, in quo nullius rei est penuria, eorum quæ gignuntur in terrâ viuentium. Tantum modo nolite negligere: nolite cessare. Dominus Virtutum nobiscum: & gaudet, sititq; sitiri à nobis, DEVS noster.

PRA-

PRAXIS.

DOmine DEVS meus, qui me ad imaginem, & ſimilitudinem tuam ex nihilo meo creaſti: & cùm ipſe me perditum feciſſem, rurſùm me per ſanguinem Filij tui reparaſti: ideo vel maximè; vt me beatiſsimæ Vitæ, atque gloriæ tuæ, participem omnino redderes, prout ad hanc participationem me ab æterno deſtinaſti, atque in tempore vocaſti, & fidei tuæ certiſsimo lumine de hac meâ vocatione me edocuiſti, promiſsionibus quoq; tuis, & Filij tui meritis, ſpem, & expectationem in me, eiuſdem beatæ gloriæ radicaſti, atque fundaſti: & denique Charitatis amorem, ardoremq; in me ſuccendiſti, vt per illum, & deſiderare, & promereri, & guſtare, atque etiam aliquantulum experimentum capere, huiuſce beatiſsimæ Vitæ, & gloriæ poſſem: Digniſsimæ, Benigniſsimæq; Maieſtati, ac Pietati, immortales, immenſaſque, quantùm poſſum gratias ago, pro iſto omnium beneficiorum erga me tuorum cumulatiſsimo complemento. Effice Domine in me guſtum, tantæ tuæ in me beneficentiæ: hoc eſt, beatiſsimæ iſtius Vitæ, & Gloriæ tuæ. Guſtem illam fide viuaciſsimâ, ſpe firmiſsimâ, Charitate ignitiſsimâ, deſiderijs ardentiſsimis, memoriâ viuaciſsimâ, meditatione frequentiſsimâ, contemplatione affectuoſiſsimâ, & perpetuoſiſsimâ: tædio ad illam anheloſiſſimo, ſuſpiratione infatigabiliſsimâ, expectatione conſtantiſsimâ, experimento tali, quale huic vitæ fas eſt habere maximum. Guſtem Domine, Beatitudinis tuæ dulciſsimæ abundantiam, ſed ad guſtum tuum, non verò ad meum: aut ſi etiam ad meum; attamen etiam ad hunc ipſum, propter ſuauiſsimum, pleniſsimum, delicatiſsimum, puriſsimumq; Guſtum tuum.

Pſalmus.

Anhelantis ad DEVM: eumq; ſitientis.

QVemadmodum deſiderat Ceruus ad fontes aquarum: ita deſiderat Anima mea ad te DEVS.

Si-

Sitiuit Anima mea ad DEVM, fontem viuum :quando veniam, & apparebo ante faciem DEI.

Fuerunt mihi lachrymæ meæ, panes die, ac nocte : dum dicitur mihi quotidie : Vbi eſt DEVS tuus?

Tibi dixit cor meum: Exquiſiuit te facies mea: faciem tuam Domine requiram.

DEVS DEVS meus: ad te de luce vigilo.

Sitiuit in Te Anima mea: quàm multipliciter tibi caro mea!

In terrâ deſertâ, inuiâ, & in aquosâ: ſic in Sancto apparui tibi: vt viderem Virtutem tuam, & Gloriam tuam.

Expandi ad te manus meas: Anima mea ſicut terra ſine aquâ Tibi.

Dominus pars Hereditatis meæ, & Calicis mei. Tu es qui reſtitues hereditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in præclaris : etenim hereditas mea præclara eſt mihi.

Et nunc quæ eſt expectatio mea; nonne Dominus? & Subſtantia mea, apud Te eſt.

Quid mihi eſt in Cælo? & à Te quid volui ſuper terram?

Defecit Caro mea, & Cor meum, DEVS cordis mei, & pars mea DEVS in æternùm.

Clamaui ad Te Domine; dixi: Tu es Spes mea, Portio mea in terrâ Viuentium.

Ego autem in Iuſtitiâ apparebo conſpectui Tuo : Satiabor cum apparuerit Gloria tua. Gloria Patri, &c.

Pſalmus.

Diſſolui, & Patriam cæleſtem, cupientis,

EDuc de cuſtodia Animam meam: me expectant Iuſti: donec retribuas mihi.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt : habitaui cum habitantibus Cedar. Multùm incola fuit Anima mea.

Do-

Domine dilexi decorem Domus tuæ: & locum habitationis Gloriæ tuæ.

Vnam petij à Domino, hanc requiram: Vt inhabitem in Domo Domini, omnibus diebus vitæ meæ.

Vt videam Voluptatem Domini: & viſitem Templum eius.

Filij hominum in tegmine alarum tuarum ſperabunt.

Inebriabuntur ab vbertate Domûs tuæ: & torrente Voluptatis tuæ potabis eos.

Quoniam apud Te eſt fons Vitæ: & in Lumine tuo videbimus lumen.

Hæc recordatus ſum: & effudi in me Animã meam: quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis, vſq; ad domum DEI.

In voce exultationis & confeſsionis: Sonus epulantis.

Quàm dilecta tabernacula tua Domine Virtutum: concupiſcit, & deficit Anima mea in atria Domini.

Quia melior eſt dies vna in atrijs tuis: ſuper millia.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto, &c.

Pſalmus.

Inidipſum.

QVoniam elegit Dominus Sion: elegit eam in habitationem ſibi.

Hæc requies mea in ſæculum ſæculi, hic habitabo; quoniam elegi eam.

Si oblitus fuero tui Hieruſalem: obliuioni detur dextera mea.

Adhæreat lingua mea faucibus meis: ſi non meminero tui.

Si non propoſuero Hieruſalem, in principio lætitiæ meæ.

Lætatus ſum in his, quæ dicta ſunt mihi: in domum Domini ibimus.

Stantes erant pedes noſtri, in atrijs tuis Hieruſalem.

Hieruſalem, quæ ædificatur vt Ciuitas, cuius participatio eius in idipſum.

Illuc enim aſcenderunt tribus, tribus Domini : teſtimonium Iſraël, ad confitendum Nomini Domini.

Quia illic ſederunt ſedes in judicio: ſedes ſuper domum Dauid.

Rogate quæ ad pacem ſunt Hieruſalem : & abundantia diligentibus Te.

Fiat pax in Virtute tuâ, & abundantia in turribus tuis.

Propter fratres meos & proximos meos: loquebar pacem de te.

Propter domum Domini DEI noſtri : quæſiui Bona tibi.

Gloria Patri, &c.

CONTEMPLATIO.

Gloriæ Cæleſtis, ex D. Bernardo.

PEnetrandi ſunt Cæli Sancti, viui, rationales, qui enarrant gloriam DEI: qui fauorabili quadam pietate, noſtris ſe votis libenter inclinant: & ſinuatis ad tactum noſtræ deuotionis affectibus, in ſua nos recipiunt viſcera Charitatis, quoties digna ad eos intentione pulſamus. Pulſanti enim aperietur. Licebit itaq; vnicuiq; noſtrûm, etiam hoc tempore mortalitatis, cauare ſibi, quacunq; parte volet, cauernas ſupernæ maceriæ. Nunc quidem Patriarchas reuiſere: nunc verò ſalutare Prophetas: nunc Senatui immiſceri Apoſtolorum : nunc Martyrum admirari triumphos, eorumq; Coronas ſuſpicere purpureis rutilantes floribus : nunc Virginum inſeri Choris, & redolentes lilijs cætûs admirari : atq; ad mellifluum noui Cantici ſonum, quantùm præualet infirmitas, cordis erigere auditum. Stupere etiam pulcherrimos ordines Angelorum & Beatarum mentium ſtatûs, & manſiones, â minimo Angelo, vſque ad Cherubim, & Seraphim, totâ mentis alacritate percurrendo, luſtrare, prout quemq; ſua deuotio feret. Poſt hæc autem humiliter proſternere Cor ante Thronum DEI, & Agni : delectatur quippe iſtiuſmodi cauernis DEVS, ex quibus ſibi vox reſonat gratiarum actionis, vox admiratio-

rationis & laudis, vox gemituum, desiderij, & petitionis. Felix mens, quæ sibi in hac maceriâ frequenter cauare studuit. Sic quippe peregrinans Anima, & exulans, sacris meditationibus, tanquam cælestibus pascitur bonis: DEI beneplacitum, & Mysteria Voluntatis eius inquirit, & agnoscit: penetrat etiam deuotione Cælos: vt dicere possit; Hæc requies mea: hîc habitabo, quoniam elegi eam. *Ser: 62. in C.*

Ex D. Gregorio Papa.

QVæ autem lingua dicere, vel quis intellectus capere sufficit, illa, supernæ Ciuitatis, quanta sint gaudia? Angelorum Choris interesse, cum Beatissimis Spiritibus gloriæ Conditoris assistere, præsentem DEI vultum cernere, incircumscriptum lumen videre, nullo mortis metu affici, incorruptionis perpetuæ munere lætari. *Hom: 17. in Eu.*

Ex Vener: Bedâ.

VErùm super hæc omnia est, consociari Angelorum, & Archangelorum cætibus. Thronis etiam, & Dominationibus, Principatibus, & Potestatibus, omniumq; cælestium supernarũ Virtutum contubernio perfrui: & intueri agmina Sanctorum splendidiùs syderibus micantia. Patriarcharum fide fulgentia. Prophetarum spe lætantia. Apostolorum, in duodecim tribubus Israël, Orbem judicantia. Martyrum, purpureis Victoriæ Coronis lucentia. Virginum quoque Choros, candentia serta gestantes, conspicere. *Ser: 18. de SS.*

Ex S. Cypriano E. M.

COnsiderandum est, Fratres dilectissimi, & identidem cogitandum, renunciasse nos mundo: tanquam hospites, & peregrinos hîc interim degere. Amplectamur diem, qui assignat sin-

ſingulos domicilio ſuo, qui nos hinc ereptos, & laqueis ſæcularibus exſolutos, paradiſo reſtituit, & regno cæleſti. Quis non peregrè conſtitutus properaret in Patriam regredi? Quis non ad ſuos nauigare feſtinans, ventum proſperum cupidiùs optaret, vt velociter, charos liceret amplecti? Patriam noſtram paradiſũ computamus: parentes Patriarchas habere iam cœpimus: quid non properamus, & currimus, vt patriam noſtram videre, vt parentes ſalutare poſsimus? Magnus illic nos charorum numerus expectat: parentum, fratrum, filiorum, frequens nos, & copioſa turba deſiderat: iam de ſuâ immortalitate ſecura, & adhuc de noſtrâ ſalute ſolicita. Ad horum conſpectum, & complexum venire, quanta & illis, & nobis in commune lætitia eſt? Qualis illic cæleſtium regnorum voluptas, ſine timore moriendi, & cum æternitate viuendi? quàm ſumma, & perpetua felicitas? Illic Apoſtolorum glorioſus chorus: illic Prophetarum exultantium numerus: illic Martyrum innumerabilis populus, ob certaminis, & paſsionis victoriam coronatus. Triumphantes illic Virgines, quæ concupiſcentiam carnis, & corporis, continentiæ robore ſubegerunt. Remunerati miſericordes, qui alimentis, & largitionibus pauperum, juſtitiæ opera fecerunt: qui Dominica præcepta ſeruantes, ad cæleſtes theſauros terrena patrimonia tranſtulerunt. Ad hos Fratres dilectiſsimi, auidâ cupiditate properemus, vt cum his citò eſſe, vt citò ad Chriſtum venire contingat, optemus. *Ex Libro de Mortalitate.*

Amor, & Deſiderium Cæli.

O Cælum, toto me, deſidero te.
Cælum Cæli, toto me anhelo ad te.
O Cælum cælans: toto me feſtino ad te.
O Domus Dei, quando inhabitabo te?
O Ingens Locus habitationis Dei quando capies me?

O Terra

O Terra Viuentium, quando viuam in te?
O Patria, quando reuertar ad te?
O Gaudium Domini mei, quando intrabo in te?
O Ciuitas Dei, quando Ciuis tuus ero?
O Ierusalem quæ sursum es Mater nostra, quando videbo & inibo Claritatem tuam?

O Terra promissionis: quando veniam ad te?
O Templum Domini: quando visitabo te?
O Lætantium habitatio: quando lætabor in te?
O Regnum Pacis: quando pacificabor in te?
O Hereditas quando hereditabo te?

O Tabernaculum admirabile: quando ingrediar te?
O Regnum Dei: quando regnabis in me: & regnabo in tè?
O Beatorum Sedes: quando & ego sedebo in te?
O Christi & Sanctorum Hereditas: quando possidebo te?
O quæ ædificaris vt Ciuitas: quando inserar structuræ tuæ?

O Paradisus quando incolam te?
O Portus quando tenebo te?
O Brauium, quando apprehendam te?
O Corona Iustitiæ: quando coronabis me?
O Regio beatitudinis: quando beatificabis me?

O Sion: quando videbo Deum deorum in te?
O Pulchritudo Pacis: quando exornabis me.
O Tabernaculum fiduciæ: quando in te securus ero?
O Requies opulenta, quando ditabis me?
O Vitæ perennis fons: quando satiabis sitim meam?

O gloria Dei: quando glorificabo te, & glorificabor in te?
O Torrens voluptatis: quando potabis me?
O Ciuitas Magni Regis: quando conscribar in te?
O Cæna Magna: quando accumbam ad te?
O Denarius diurnus: quando reddêris mihi?

O Fluuius Pacis : quando immitteris in me ?
O Diluuium: quando te Dominus inhabitare faciet in me?
O Vitæ fontes aquarum : quando deducar ad vos ?
O Vbertas Domus DEI : quando inebriabor abs te ?
O Gloria Domini : quando apparebis ad ſatiandum me ?
O Meridies : quando paſcar, quando cubabo in te ?
O Terra lacte & melle manans : quando inducar in te?
O Poſſeſsio æterna : quando adibo te ?
O Beata æternitas: æterna Beatitudo : quando perennabo in Te ?
O Merces magna nimis : quando eris mihi ?

EXERCITIORVM PARS XIV.

ERGA Semetipsum & Notitiam sui.

EXERCITIVM I.

De Notitiâ sui Nihili.

1. STatue te coram te, & ingredere, atque descende vsque ad fundum Nihili tui.

2. Abyssus est, quam nec pertransire, nec perscrutari plenè in æternùm poteris. Quis enim intelligat Nihil, aut, quid sit Nihil: de quo nec cogitari, nec dici, nec sciri, potest Nihil; nisi Nihil.

3. Prô: quanta vilitas, quanta abiectio, quanta miseria est Nihili? Si canis mortuus sis, si putredo, si vermis contritus, si fæx, putor, stercus, si quæcunq; & qualiscunque fæditas, turpitudo, ac spurcitia sordium, tabescentiumuè cadauerum, non es adhuc omnino, neq; penitus vilis, quia neq; penitus Nihil: ac ideo, ista ad vilitatem Nihili, æstimationem habent aliquam, vsumq; aliquem sui: habent bonitatem Entis, existentis à parte rei: at verò Nihil, prorsus est Nihil: valet, & vtile est ad Nihil.

3. Hoc Nihil cùm tu sis, & quidem à Naturâ, & ab Essentiâ, & ex temetipso sis; in istudq; Natiuum tuum Nihilum, velut in centrum toto pondere tendas, ac in illud resolui exigas, omniq;

mo-

momento in illud recidere idoneus, ac paratus sis; ita quidem, vt non esse idoneus, ac paratus, non possis: nisi te vnica, eaq; gratuita, ac tibi nullatenus debita DEI omnipotentia, atq; Bonitas, extrà hoc Nihilum continuato semper conseruationis beneficio teneret: iam statue de te, quod judicium, quis sensus, quanta æstimatio tui, debeatur tibi, & à DEO, & à te ipso, & ab omni alio Ente Creato?

5. Statue apud te cuius amentiæ, & quàm non solùm iniquæ, sed omnino emotæ, nulliusq; mentis sit, velle, exigere, expectare, vel minimam æstimationem, laudem, curam, rationemq; tui?

6. Statue apud te, quid, & quis sis verè? quid possis? quid habeas? ad quid idoneus, & vtilis sis? quid merearis? quo dignus sis? Vtique si te, tuaq; attendis, hæc sunt, Nihil; si autem aliena spectas; hæc quoq; sunt, ratione tui, Nihil: & acquirunt tibi nihil, quoniam aliena sunt.

7. Ergo in hoc Nidulo tuo, in hoc (inquam) Nihilo tuo, & nihilo tui, jugiter, immobiliter, æternaliter habita: & noueris, & profitearis, quàm sit tibi curta, quàm misera, quàm nulla supellex.

PRAXIS.

AVdite me, audite Creaturæ: Audi me Creator & factor meus: Confessionem simul, & confusionem meam. Confiteor omni Creaturæ, & ipsimet mihi, & ante omnia DEO Creatori meo, quia nihil sum: quia omnis substantia mea, est merum, purumq; nihil ante DEVM, ante meipsum, & ante omne quidquid est Creatum. Nidus meus, nihilum. Patria mea, genealogia mea, genus meum, esse meum, opus meum, posse meum, meritum meum, gloria, gloriatioq; mea, merces & præmium meum, Nihil est: nihil omnino, millies, milliesque nihil. Hoc mihi nomen, hæc substantia, hæc possessio, hæc Virtus, hæc energia, hoc totum, solum, vnumque, ego nihil, & per omnia, atq; ad omnia nihil: neque aliud esse possum: neq; capax esse, vt aliquid sim, esse possum.

sum. O Devs meus: qui solus metiri potes vniuersum nihilum meum: tu solus etiam deduc me in cognitionem, & serua me in cognitione, in æstimatione, in confessione, in confusione nihili mei: de cætero, miserere mei, secundùm magnam misericordiam tuam, sicut potes, sicut scis, sicut vis.

EXERCITIVM II.

De Notitiâ suæ Cæcitatis.

1. STatue te coram te: & descende in abyssalem fundum cæcitatis tuæ, ignorantiæ tuæ, stultitiæ tuæ, errabilitatis, errativitatisq; tuæ.

2. Abyssus abyssum inuocat, ex nihilo, quid nisi cæcitas omnis emanet? quid nisi priuatio & absentia lucis omnis omnino procedat? Quàm est mihi essentiale nihilum esse; tam est innatum, & inexpedibile ab esse meo, cæcum, imò cæcitatem, esse.

3. Cæcus sum in Diuinis, cæcus in creatis, cæcus in alienis, cæcus in meis rebus: cæcus (& maximè quidem) in ipso me: stultus maximè, imprudens maximè, erroneus maximè, dubius maximè, perplexus, ignarus, nesciens tam introitum quam exitum meum, maximè. Meræ sum tenebræ, pura vbiq; nox, in omnibus: & semper caligo, semper inscitia, semper cæcitas.

4. Si quæro Devm meum, qui replet omnia seipso, & lux est tam omnium, quàm sua: tamen ego cæcus sum: neque tantùm non inuenio Devm, in quo viuo, moueor, & sum: sed etiam in regionem dissimilitudinis aberro ab ipso, abeo ab ipso, perdo ipsum in illo ipso. Si quæro Creaturam, & hîc cæcus sum: & hîc in immensos, ac inextricabiles, ipsoq; stupore stupidiores errores ac stultitias abeo, atq; aberro. Quanta enim stultitia est ignorare Devm suum, nescire factorem suum, Creaturam putare Creatorem, Creaturam præferre Creatori, Creaturam amare, odisse Creatorem, seruire creaturæ, rebellem esse Creatori, subijci seruo, non nosse Dominum?

5. Iam, heu! quàm cæcus, ac tenebrosus, & mera nox, ipsissimaq; inscientia sum in Diuinis, siue consilijs, siue iudicijs, siue voluntatibus! Creaturarum verò, ac in specie Angelorum, Hominumq; naturæ, & corda, & mentes, & sensûs, & affectûs, & cogitatûs, in quantis tenebris latent, & quàm procul sunt à me, scientiâq; meâ! Quid ipse ego, quàm abditus, & ignotus mihi? Voluntas mea vsque adeo cæca mihi, vt quid velim, ne tum quidem sciam, cùm volo. Intellectus meus, cæcorum cæcus Dux, atq; Lux, affectuum appetituumque. Memoriam meam, quid vocem; nescio: quandoquidem per eam, & in Dei, & in aliarum rerum, & in mei etiam ipsius obliuionem venio. Exciderunt, & occiderunt præterita, latent præsentia, futura autem quis nouit? In his quæ naturalia, & quæ sensibus subiecta sunt, infinita est cæcitas, & ignoratio. De supernaturalibus autem nosse saltem aliquid, abyssalis nox est, & quiddam nocte obscurius. Quodsi Anima, id est, Lumen, quod in me est, tenebræ sunt, ipsæ tenebræ quantæ erunt? discedit Anima à corpore, quid est corpus, nisi saccus, luto aut stercore maceratus, saccis ipsis stupore par: putredine, fætore, horrore, inferior: aut veriùs superior.

6. Et tamen, nos dicimus; quia videmus, quia agnoscimus, quia sapimus, qui in hoc ipso quod sapere est, desipimus: propter quod etiam meritò peccata nostra manent.

7. Ergo homo scito te stultum, agnoscito ignorantem, profitere erroneum, & errantem, & ipsius erroris ignarum. Dic cum sapiente: Stultissimus sum virorum, & Sapientia non est mecũ.

PRAXIS.

Confiteor tibi, Domine, Rex Cæli, & terræ, Pater luminum, & fons Sapientiæ, quia ego sum homo de nihilo formatus, tenebris & cæcitatibus in immensum immensis, & abyssaliter abyssalibus inuolutus, immersus, & infartus. Non recenseo, quid nesciam Domine; aut in quo cæcutiam: Nam neq; ad hoc

sciendum sufficio. Stultus sum, & sapere mihi videor: vbi me valde illustratum existimo, ibi tenebris palpabilibus inuoluor, similis illi cæcorum generi, qui se cæcos nesciunt, insuperq; alios cæcutire arbitrantur. Talis sum Domine, & vbiq; talis, neq;alius esse possum, ex me: ô Tu, qui Lux es, & omnes nescis tenebras, & sine quo omnia tenebræ sunt: emitte lucem tuam, & veritatem tuam, quæ me deducat, & adducat vsque ad Te: aliâs ego stultissimus sum, & Sapientia nulla est mecum: sed purissimæ tenebræ, quarum fundum habere possum, nosse non possum.

EXERCITIVM III.
De Notitiâ suæ Malitiæ.

1. STatue te coram te, & descende in abyssalem profunditatem malitiæ, malignitatisq; tuæ.

2. Omnia alia nihili humani attributa tolerabiliora fierent, malitiositas si abesset. At heu! nullum apostema, nullum carcinoma, tantis purulentiæ venenis scaturit, quantis malitiæ profluuijs vnus Homo redundat.

3. Exhaurias fontes & fluuios: malitiam meam, tuamuè, exhaurire desperes: maria diuidendo imminuuntur, malignitas emanando vires sumit. Montes in plana deduxeris: scelerositas humana assurgit, ascenditq; semper altiùs. Eructat inexhaustos ignes, Ætna, & Vesuuius, interdum tamen conquiescunt: Vna mea malignitas cessationem nescit, neq; promittit, neque patitur vnquam eructandi malitiæ suæ incendia.

4. Parum est malitiosum, ac malignum esse: minus est malum, & peccantem esse: celare, & negare patrata scelera oportet: oportet peccata peccatis cumulare: oportet excusare & defendere: oportet maioribus minora obruere: oportet de sceleribus gloriari, & in pessimis factis exultare: oportet prædicatione & impudentiâ coronare: oportet peccata sua diligere: oportet dissimulatione, contemptu, desperatione non sentire: oportet insu-

super alienis grauari: atq; dato pretio, vel præmio eadem in suam perniciem, grauamenque, vel emere, vel vendere: oportet in feras ætates eadem propagare, atque ne vnquam eorum finis sit prouidere: oportet artem, disciplinam, magisteriumq; peccandi discere, nosse, docere, exercere: oportet deniq; iniquitatem velut aquam bibere, in Cathedrâ pestilentiæ sedere, & venundari vt facias malum coram Domino Deo tuo.

5. Neq; verò alligatus sum ad vnum alterumuè solùm malitiæ genus, ita, vt ad cætera inhabilis, ineptusq; sim: Non ita sanè tenuis est fons malitiæ meæ: sed non est peccatum, quod fecit vnus homo, quod non possit facere alter homo: ad omnia aptus, ad omnia paratus, ad omnia præceps, quantùm ex me: nisi quòd Diuinæ sit opus miserentis dexteræ, quæ non sinit innatum ad omnia scelera pondus sequi, illoue vinci, siue illud exequi.

6. Superbia nostra ascendit semper, Auaritia nostra ascendit semper, gulositas nostrâ ascendit semper, luxuria nostra ascendit semper, ira, inuidia, acedia, omne scelus ascendit semper: & si in æternùm viueremus, in æternùm peccando progrederemur. Exemplo sunt damnati ad pænas inferni, quorum quemadmodū tormentorum ita & scelerum fumus ascendit in sæcula sæculorū. Exemplo etiam est, atque experimento, quòd ab origine mundi semper homines maligni sunt, & in peccatorum sordibus volutantur, atque etiam voluptuantur.

7. Puer es ætate, sed peccatis senex. Iuuenis es annis, sed malitiâ grandæuus: adoleuisti annis, sed nequitiâ senuisti: grandæuus es vitâ, sed sceleribus senectutem supergressus es: & totus licet viuendo fatiscas in mortem, sola tamen scelera, scelerumq; viuacitas in te viridis est: & in hoc pares sunt omnes homines, quantùm ex se: in hoc ego par sum omnibus, quantùm ex me.

8. Sed & illud ad malitiositatem meam facit plurimum: quòd non tantùm malus esse, malaque perpetim facere naturâ meâ aptus sim: verùm etiam bonum esse, & bona agere, quin & co-

gi-

gitare, ex me prorsùs ineptus, imò verò bona facta corrumpere aptissimus inueniar. Omne datum optimum. & omne bonum perfectum, de sursùm est, descendens à Patre luminum: apud quem non est transmutatio, neq; vicissitudinis, etiam in meliùs (est enim omne & summum bonum) obumbratio; omne autem peccatum pessimum, & omne bonum inquinatum, & corruptũ, de deorsum est, promanans ex Nihilo, quod est omnis homo: apud quem, in hoc, nulla est, nulla esse potest malitiæ emendatio: neque in bonum, aut in melius ex semetipso commutatio.

PRAXIS.

DOmine DEVS meus: scrutator nihili, & vnus solusq; cognitor verax eius: Tu solus planè nosti malitiam peruersitatem, eluuiemq; inexhaustam peccaminositatis meæ. Dixi Domine, & dico, & dicere volo, quamdiu fuero, Peccaui: & in profundũ iniquitatis descendi: infixus sum in abyssali limo peccatorum meorum, & non est substantia. Multiplicatæ sunt iniquitates meæ, non super numerum capillorum capitis mei, neque super numerum arenæ, quæ est in littore maris, neq; super numerum puluerum terræ, aut guttarum aquæ: sed super numerum omnis Creaturæ. Propter quod Domine, perditio, & infernus, & mors æterna, domus mea, possessio mea, hereditas mea est. Verumtamen tu Domine misericors, & miserator, parce peccatis meis, & dimitte vniuersa debita mea, vt exalteris parcens mihi, & multitudinem malitiæ meæ, vincens multitudine abyssalium miserationum tuarum.

EXERCITIVM IV.

De Notitiá suæ Infirmitatis.

1. STatue te coram te: & descende in abyssalem profunditatem infirmitatis ac impotentiæ fragilitatisq; tuæ.
2. Quomodo enim ad Corpus vmbra, sic ad nihilum infirmitas,

tas, omnisq; impotentia adhæret; si tamen non veriùs dicitur, quòd nihilum, & summa, & omnis infirmitas sit.

3. Quid enim nihilo cogitetur, vel, reperiatur infirmiùs? Nullum vitrum, nullæ aranearum telæ, nulla aëre inflata bulla, tam fragilis est; quàm infirmum est id, quod nihilum, aut de nihilo est. Et talis vtiq; est Homo: Homo cuius substantia, essentia, existentia, natura, omnisq; conditio, est nulla, & nihil. Benè vocatus est viuens omnis homo, vniuersa vanitas: quasi quidquid vspiam Vanitatis esset, hoc totum in vnumquemq; hominem coagmentatum sit, ita vt aliæ quidem res creatæ per partem tantùm Vanitatem in sese habeant: at in hominem omnes, omnes, quantæcunq; sunt confluxerunt: eumq; compegerunt. In Elementis, & lapidibus, alijsq; inanimatis, est tantùm vanitas substantiæ; In plantis & herbis, est tantùm vanitas vitæ: in animalibus est tantùm vanitas sensûs & motûs: in Angelis est tantùm vanitas intellectûs: homo autem omnis viuens, est ista vniuersa vanitas: reuera enim nulla res tam miserè, atq; vanè, aut est, aut viuit, aut sentit, aut mouetur, aut intelligit, quàm homo. Igitur vniuersa vanitas, est omnis homo viuens.

4. Pariter non absurdè dixit, de Hominis Nihilo, & Vanitate, & fragilitate; qui, quod de omnibus creaturis dictum est, vni specialiter potissimumq; soli Homini competere sensit: Vanitas Vanitatum & omnia Vanitas. Non videbatur satis sibi dicturus, si hominem Vanum, aut si etiam Vanitatem, si deniq; vniuersam Vanitatem dixisset; Magnum aliquid illi videbatur Vanitas esse, ac proinde homini multùm adhuc tribui, si diceretur Vanitas esse: idcirco in ipsis Vanitatibus, Vanitatem, veluti florem, succum, medullamq; reperit: ac illam hominem esse dixit: dicere volens; Homo non est Vanitas, sed vanitatum omnium Vanitas: aut, non est nihil, sed ipsa nihili vmbra, ipsumuè nihili nihil.

5. Si quis dicat, Hominem, nempe semetipsum, esse ægritudinem, infirmitatemq; æternam, nullis, ne diuinis quidem, viribus,

bus, satis sanabilem; verum quidem aliquid de suâ fragilitate dicet, non dicet tamen totum. Non enim videtur pleniùs exprimi, & consummatiùs appellari infirmitas humana, seu potiùs, infirmitas quæ est homo, quam si dicatur esse nihil. Nihilo siquidem nulla vis, nullum robur, nullum minutum potentiæ inesse potest. Quisquis ergo nihil est, is non infirmus, sed infirmitas, is non vanus sed ipsa vanitas, imò & Vanitatis Vanitas est.

6. Et nihilominus, nos non erubescimus, & dicere, & credere, potentes, præpotentes, potentissimos, tantùmq; non & omnipotentissimos. O Vanitas vanitatum! parumnè tibi est Vanitatem Vanitatũ esse, nisi etiam nouellam hanc, vanitatis stultissimã vanitatem, à mendacio, & falsitate desumptam, tibi associes?

7. O vos præpotentes, qui neq; vmbram potentiæ habere potestis à vobis ipsis! O potentissimos, quibus nec ad momentum per se subsistendi potestas inest! Parum dixi, quando negaui inesse: veriùs, & pleniùs dicam; si negauero etiam inesse posse. Quantumcunq; creatura, etiam ab ipso Deo firmetur, & potentificetur, adhuc tamen semper, & omni momento impotens erit, ad sui, vel pro vnico momento, in suo esse, in suo posse, in suo valere, & præposse conseruationem: Non secùs ac aër iste communis, qui licet à tot annorum millibus quotidie Solis lumine plusquam penetretur, penèq; lumen ipsum fiat, tamen neque ad momentum lucidus esse potest absq; solis præsentiâ & luminis eius influxu: sed totum eius lucere, est à Solis beneficio, ex se autem nihil lucis, sed natiuas tenebras habet: Sic Homo neque esse, neque posse, neque facere, neque conari, siue in rebus naturæ, siue in functionibus gratiæ, quidquam, vel ad momenti momentum potest de semetipso: sed omnis sufficientia eius ex Deo est: omnis autem insufficientia, impotentia, fragilitas, infirmitasq; ex ipsomet homine est, sicut ex semetipso nihil est.

8. I nunc Homo: iacta vires tuas: gloriare quasi potens: esto jucundus in potestate tuâ: aude dicere: Manus mea excelsa, & non

non Dominus fecit omnia. Quid superbis terra & cinis! quid inflaris Vanitas & nihil? quid habes quod non accepisti? quid potes quod non ex DEO potes? quod habes meritum, quod non sit donum DEI gratuitum? An non Gratiâ DEI es quidquid es? Numquid mendax est, qui dicit: Sine me nihil potestis facere? Et rursùs. Perditio tua ex te, tantummodò ex me auxiliũ tuum? Hoc ergo age ô homo, vt nihilum tuum semper coram te sit: vt Gratia DEI in te vacua non sit: vt reddas, quæ sunt DEI DEO, quæ sunt tua, tibi: vt appendas quæ sunt tui nihili, tuo nihilo.

PRAXIS.

DOmine, Dux omnis, quæcunq; in nobis est, Veritatis; Tibi confiteor vniuersum nihilum meum, vniuersamq́; fragilitatem, & infirmitatem meam: quoniam ipsa est, quam possideo ex hereditate, atq; fæcunditate nihili mei. Nihil sum Domine, nihil per omnia, nihil ad omnia, nihil in omnibus, nihil post omnia, nihil ex omnibus, nihil pro omnibus, nihil inter omnia, nihil præ omnibus. Tua verò Domine sunt, omnia, quæcunque sunt; tua est Virtus, tua potentia, tua fortitudo, tua sapientia, tuum consilium, tuum judicium, tuum adiutorium, tua gloria, & laus, & gloriatio, & exaltatio, & gratiarum actio. Et ad meam quidem substantiam pertinet nihil: quod reuera ex memetipso sum: nec non vniuersa Vanitas Vanitatum: ac etiam infirmitas: & confusio faciei, & contemptio, & damnatio, atq; perditio: insuperq́; in damnatione derelictio, & sepultura, & obliuio æterna: Verumtamen tu Domine operi manuum tuarum porriges dextram; & misereberis mei tu qui omnia potes, qui omnia scis, qui omnia bona vis, qui omnia es, qui omnia quæ salutis meæ sunt, largiris. Tibi ergo gloria, mihi autem miseria, sed & miseratio tua, in Æternùm.

EXER-

EXERCITIVM V.

De Notitia suæ Ruinositatis.

1. STatue te, coram te, & descende in abyssalem profunditatem ruinositatis tuæ, tendentiæq; præcipitatissimæ in ruinam, in mortem, etiam secundam, in nihilum, in non esse, & in malè esse.

2. Est enim infelicissimæ hominis nihilitati parum: quòd ad omne Bonum sit ex se prorsùs impotentissima: quodq; in Bono stare firmiter, vel ad momentum momenti, sit insufficientissima: habet insuper hoc in Naturâ, Essentiâq; suâ; quòd perenniter, & incessabiliter, & inuincibiliter, ad ruinam, perditionemq; præcipitatissima sit, & suprà omnem modum festinanter tendens, atq; ruens.

3. Si molare saxum, aut grandis massa plumbea, aut ingens mons in sublimè efferretur, inibiq; magnâ quadam Virtute pendens sustineretur; haud dubiè, siue molaris, siue plumbum, siue mons, toto suæ entitatis pondere tenderet, rueretque, quantùm in se, & ex se, in profundum deorsum: tali, atque millies multò maiori ponderositate Naturæ, & Essentiæ suæ, humana massa, omni instãti, esto Diuinæ omnipotentiæ Virtute sustentata, etiam dum sustentatur, tendit in sui ipsius perditionem, tam physicam, quàm moralem: seu, in non esse, tam Naturæ, quàm moris, aut Gratiæ.

4. Nullum arcu emissum jaculum, nullus globus tormento quouis eiectus, non ipse sol incogitabili quamuis celeritate gyratus, tantâ præcipitatione ad suum festinat terminum: quantâ præcipitationis festinatione ruit humana miseria, omni momento suo, ad desitionem, perditionemque sui. Cursum enim solis quamuis rapidissimum, metimur horis, annis, & seculis: sed humana in desitionem festinatio, ipsis momentis breuior, hoc est, velocior est: neq; eget momentorum moris, vt duret, aut non duret.

5. Videatur sibi quomodolibet stare miser Homo, neq; solùm stare, sed altiùs quoq; ascendere, ac sese robustiùs firmare: heu! tum demùm maximè multiplicatâ & adauctâ præcipitatione, ruit in præceps, euolatq; in ruinam. Quis robustiùs stare sibi videbatur illo, qui dicebat in abundantiâ suâ; non mouebor in æternùm: at ecce ad tantillam amotionem à se manus Diuinæ conseruatricis, subitò factus est conturbatus, & in præceps, profundumq; lapsus. An non robustus sibi stabat, qui dicere non dubitabat in corde suo in cælum conscendam, super astra Dei, exaltabo solium meum, sedebo in monte testamenti, in lateribus Aquilonis: Ascendam super altitudinem nubium: similis ero Altissimo. Atqui ille gloriosus, ille sublimis, ille Altissimo suppar, ille in solio firmato residens, ac latera Aquilonis premeans: tanquam fulgur in tartara decidit, totâ Diuinitatis dexterâ percussus: toto sui nihili pondere detractus ad infernum, ad profundū laci.

6. Sic, sic ruimus, sic ruere paratissimi sumus, sic in ruinam præcipites volamus: nullâ magis, quàm propriæ Naturæ, Essentiæq; ineluctabili grauedine, atq; ponderatione.

7. Vt quid ergo præsumam, vt quid confidam, vt quid altùm sapiam, aut spirabo? quando ita mihi proprium, ita essentiale, ita necessarium est ruere in præceps ex ipso me; vt Devs, possit quidem ille facere omnipotentis dexteræ, gratiæq; suæ Virtute, ne corruam; at verò ne ruam, ne in ruinam festinem, ne in præceps ire toto me adlaborem, hoc, neutiquam toto se, quantusquantus est Devs, totaq; omnipotentia ipsius, efficere non possit.

8. Ergo homo, noli altùm sapere, sed time: & quidem à temetipso solo, quàm maximè time: ex nemine enim alio, nisi ex temetipso tua perditio.

PRAXIS.

Viuit Dominus, & viuit magna Virtus eius: quia sine Deo, nihil mihi ego sum, nisi dux in præceps, & pondus in malum,

man-

manuductor in ruinam, & stimulus ad perditionem. Non est, nec esse vllatenus potest, vllum penitùs auxilium mihi in me, ad quidquam aliud; nisi ad solam, & ad omnem perniciem, desolationem, destructionem, vastitatem, confusionem, annihilationem. Tu Domine solus es DEVS meus: solus virtus, & sustentatio mea, solus fortitudo mea, & laus mea. Ex te sum, quidquid sum: in te sum, vbicunq; sum: tibi sum, cuicunq; sum: ex me autem, & ex omni quantâcunq; Creaturâ, omnino sum perditio, omnino ruina, omnino exitium, omnino nihil sum. Ergo Domine DEVS meus, in Te solo sit fiducia, & firmamentum meum, & cornu salutis meæ: in quo omnia firma, sunt infirma; omnia verò infirma sunt firma: quia tu solus omne robur nostrum in infirmitate perficis: & tu solus vocas ea quæ non sunt, tanquam ea quæ sunt: & tibi soli subest cum volueris posse omnia, non solùm per Te omnipotentissimum, sed etiam per me impotentissimum.

EXERCITIVM VI.

De Notitia suæ Imperfectionis.

1. STatue te, coram te, & descende in abyssalem imperfectionem defectuositatemq; tuam.

2. Et quis mihi porrigat dexteram, quâ deductus subintrem hoc mare, & ad profunda eius, descendam, & intelligam quid desit mihi perfectionis, aut quid insit mihi imperfectionis?

3. In compendio habebis, ô talium scrutator homo vniuersa: si te nihil esse cognoueris, & si tuum nihilum perscrutatus fueris. Quid enim nihilo imperfectionis non inest? aut quid perfectionis inest, si planè, & verè, prout quidem Homo verissimè, & planissimè, nihil est.

4. Noli ô homo velle conferre te cum DEO, qui cùm sit abyssus perfectionum, abyssalisq; perfectio, in nullam comparationem tecum venire potest: vt pote qui tantum distat à te in perfectione, quantum non distaret cælum à terra, vel ortus ab occa-

sit, ne quidem si millies milliesq; ampliùs tantum distaret, quantum nunc distat. Quantum distat summum, & omne Ens, à Nihilo, & non ente, tantum abest DEVS ab homine: & quantum elongatur absoluta, & cui nihil deest, Perfectio, ab omnimodâ, & cui nihil inest perfectionis, nihilq; deest imperfectionis imperfectione; tantum longè est DEVS ab homine, tantumq; longè est homo à DEO. Iniuria est DEI componi cum homine, & superbia est Hominis comparari cum DEO. DEVS enim ipse est DEVS: Homo autem ipse est homo, est ipsissima imperfectio, ac pura puta nihilitudo.

5. Veniat homo in comparationem cum creaturis, & suam cum ipsis collationem instituat: & nullam inueniet, quâ se imperfectiorem non reperiet, in quâ perfectionem quâ ipse caret non aduertet, in quâ perfectionem, cui ipsius perfectio non cedat non agnoscet. Prætermittamus Angelicos Spiritûs immortales, immateriales, omni naturæ gradu altiores, perfectioresq; ac prorsùs perfectissimos: quibus si comparare se homo præsumat, tam stultus, quàm iniurius existat.

6. Ergo ad creaturas cæteras comparetur homo, & omnibus illis inferior, imperfectiorq; apparebit quia & reuera existet, homo. Scio Diuino edictum esse oraculo, quia DEVS omnia subiecit sub pedibus hominis: sed hæc subiectio argumentum est humanæ imperfectionis, quæ eguerit tantâ creaturarum subiectione: quâ si caruisset, nihil miserabilius, imperfectiusq; homine remansisset. Subijcitur creatura homini, quia sic mandauit DEVS: & non subijcitur homo DEO: quod vt facere addisceret, omnem creaturam dedit illi in Magistrum, omni creaturæ dedit illum in Discipulum DEVS. O miserum, ô infeliciter imperfectum hominem! qui jumentorum, atq; brutorum, truncorum, atq; lapidum, magisterio eguit, neq; tamen vel ex eo hactenus profecit, vt DEO se subijci, subijcereq; sciret, ac vellet.

7. Percurramus cætera vel tenuiter. Nunquid homo purus est

est vt Cæli? Num lucet vt sydera? Num fertur super aëra, sicut nubes fæcundantes terram, & ab æstu Solis inumbrantes? Num sicut Sol illuminat, & vegetat omnia? Num sicut volucres cæli volitat, aut sicut pisces maris aquarum profunda inhabitat? Prô pudor! muscæ & culices quolibet volant, homo terræ adfixus desidet. Quid multa in hac breuitate loquar? Omnia suæ Naturæ, conseruationiq; opportuna, adnata etiam habent: vilissimæ bestiolæ, plantulæ, herbulæ, atq; adeo omnes creaturæ: solius hominis in censum hunc rerum educti, natura vel oblita, vel negligens, vel inimica planeq; nouerca videtur fuisse, ac etiam-num esse: ita totus alienæ opis eget, ita totus imperfectus, & omnibus imperfectior est.

8. O nos perfectos Homines! qui toties perditi essemus, quoties creaturæ innumeræ nostri subsidij causâ disperdi debent: ita vt creaturarum perditio, nostræ sit innumerabilis & miserabilis imperfectionis suppletio: sitq; perfectior (quia vtilior) creatura periens, quàm homo viuens, quippè qui non viueret, nisi cadaueribus creaturarum viueret.

9. Prætereamus hîc obsequium sanè tam multiplex, quàm vile, imò & sordidũ, sæpè etiam periculosum, quod homo creaturis impendere debet, vt earum obsequio suis miserijs subueniat.

10. Oportet etiam præterire, ac obiter tantùm perstingere illud imperfectum nostrum, tam luctuosum, quàm probrosum in omni genere moris atq; Virtutis: de quo satis sit cum Veritate Dei pronunciare; Omnes Iustitiæ nostræ (coram Deo) tanquam pannus menstruatæ. Et tamen talis licet sit homo, audet superbus, audet contemptor in ipsum etiam Devm, esse Homo. Et Devs, qui est super omnia, videt, dissimulat, miseratur hæc omnia. Quoniam imperfectum nostrum vident oculi eius, & in libro nihilominus suo omnes nos scribit, in salutem nostram, vt exaltetur Parcens nobis.

PRAXIS.

DOmine, agnosco, & confiteor, & non abscondo ab oculis tuis, pariterq; ab omnis creaturæ, & à meis, omne imperfectum meum, Tantum est Domine imperfectum meum, quanta est Diuina perfectio tua, qui solus, & vnus, & totus, & semper, & ex ipso te es, omnimoda, & abyssalis perfectio tua. Dicam hoc quoque, licet vix supersit quod ampliùs dicam; Ex omnibus creaturis tuis, nullam esse, cui quidem ego in perfectione meâ non concedam. Habent enim saxa, habent gramina, habent viles vermiculi in quo præcellunt, & præcedunt, & ego assequi non possum. Ipsa postremò, si quæ est perfectio mea, & non est nisi ex beneficentiâ tuâ, vsq; adeo imperfecta esse conuincitur, vt magis imperfectio esse quàm perfectio demonstretur: si præsertim ad tuum Diuinum judicium quo etiam justitiæ judicantur, adducantur. Ne ergo Domine tradas me animo irreuerenti, & infrunito: ne sinas me ingredi vias superbiæ, & ingratitudinis: non me permitas subintrare semitas præsumentium de se, & gloriantium in Virtute quasi suâ: cùm reuerâ sint nudi, & cæci, & pauperes, & miserabiles in omnibus operibus suis. Sed in spiritu humilitatis, & in animo contrito suscipias, & conserues me semper coram Te; cui semper placuit simplicium, & humilium deprecatio: quomodo miseretur pater filiorum suorum, ita & mei miserere tu: qui recordaris figmentum meum, & quia putredo, & vermis, & puluis, & nihil sum.

EXERCITIUM VII.

De Notitiâ suæ Paupertatis.

1. STatue te coram te, & descende in abyssalem tuam nuditatem, mendicitatem, atq; omnium rerum egestatem.

2. Ad hanc cognoscendam sufficeret quidem nosse proprium nihil; illud enim est omnis paupertatis fons: imò illud est ipsa pau-

pauperies, absolutaq; nuditas. Quid enim nudius, quid pauperius nihilo? Sed interim separetur hæc pauperies à præsenti consideratione: illa autem sola in oculis sit, quæ remansit in nobis, etiam postquam ex nihilo conditi, & aliquid effecti, atque etiam in Homines constituti à creatore nostro, omniumque largitore Deo sumus.

3. Sumus ergo creati, atq; de abyssis nihili educti: educti autem non in quamcunq; extremi ordinis creaturam, sed in rationalium, intelligentium, liberarum, sui, & sibi dominantium ordinem sepositi: Homines sumus facti, minorati paulò minùs ab Angelis, gloriâ etiam & honore coronati, insuper præpositi bestijs terræ, piscibus maris, volatilibus cæli: Destinati etiam regnis cælestibus, atq; beatitudini æternæ, fruitioniq; Diuinæ: Ad quod, præter maxima, plurimaq; gratiarum auxiliantium sanctificantiumq; dona, facti sumus in Christo, Deo Homine participes, & consortes Diuinæ naturæ, atque etiam Personæ: cuius pretiosis meritis, sanguine, & morte facti sumus Filij & heredes Dei, coheredes autem Christi, vt iam non serui, sed Amici, sed Fratres, sed Filij Dei nominemur, & simus.

4. Quid nobis ad tam sublimem sortem euectis fortunatius? quid ditius nobis, cumulatis tantis thesaurorum Diuinæ Gratiæ abyssis? Sed videamus nihilominùs in istis diuitijs paupertatem nostram.

1. Primùm quidem ex eo, & in eo, quia hisce omnibus egebamus, & extremè quidem egebamus, neq; habere ista, nisi ex merissimo Dei dono (nam ex nullo merito nostro) poteramus. Nullâ ad id obtinendum dignitate, nullo vtilitatis alicuius, vel possibilis, obtentu suffulciebamur. Quin imò ab horum bonorum participatione arcebamur: tum nihili nostri vilitate, tum innatâ nostrî inutilitate, tum originalis culpæ, atq; cum Deo, Domino nostro capitalis inimicitiæ calculo.

2. Deinde tantis iam donis licet dignati, quantùm nihilominùs

nus ijs omnibus, & per indignissima omnia, ingrati exstitimus? quoties hisce ipsis, plerisq; certè illorum, ijsdemq; pretiosissimis, ac summè necessarijs, attamen, ita nostris sceleribus exigentibus, spoliati nudatiq; sumus?

3. Præterea, quantis in periculis per singula momenta degimus, vt à tantis bonis excidamus? faciente, atq; procurante id, assiduâ fraudulentissimorum hostium malignitate ac inuidentiâ. Hostes nostri tot diabolici spiritûs, tot mundi creaturæ, tot nostrorum sensuum, appetituum, concupiscentiarum, desideriumq; effrenitates, tot cæcitates, stultitiæ, errorésq; intellectûs, tot malitiæ Voluntatis, tot vertumnosæ à bono in malum, à malo in peius mutabilitates, tot occasionum ad ruinam, in quibus, tanquam in mari pisces, fluitamus, & vbiq; impingimus, illecebrosæ viscositates, tot deniq; naturæ nostræ totius, ineluctabiles ad malum, & perditionem declinationes, ac pondera. Qui omnes inimici nostri, simul & semel, & assiduò, & vitam planè vniuersam, veluti conspiratione factâ, nobis insidiantur subdolè, & vim inferunt manifestè.

4. Accedit ad ista: quòd, vt desint hæc omnia, nos in ruinam impellentia, vt etiam nos simus quàm cautissimi, & circumspectissimi, adhuc tamen ista, Dei nostri propria sunt, & nullatenus nostra: adhuc ijs possumus exui ex absolutâ Dei potestate, ac Voluntate: adhuc nescimus an in his omnibus perseueraturi simus vsq; in finem: in quibus perseuerantia non cadit sub meritum nostrum: & scimus etiam ipsorum Angelorum plurimis, quamuis in ipso cælo iam positis, fuisse negatum: adhuc ista omnia tantillum nobis virium non conferunt ad standum in eis, iam veluti virtute nostrâ, sine Dei auxilijs, vel ad vnicum momenti momentum.

5. Insuper, nos istis omnibus, quæ à Deo habemus, nunquam ex æquo, nunquam dignè respondemus, sed vbique fere mutili, & manci, ac sæpè etiam fraudulenti, furacesq; inuenimur: per quod

quod nobis ad priuationem, subtractionemq; eorum viam sternimus, & ad perniciem portam patefacimus.

6. Adde: quòd horum DEI in nos beneficiorum, estò pretiosissimorum, plurimorumq; de suo genere: tanta tamen sit in nobis reuera tenuitas in suâ entitate, si ad alia sibi in eodem genere similia, alijs collata conferantur; vt nonnisi tenuissima & prorsus exilissima, penèq; nulla existimanda sint: saluâ nihilominus nostra erga DEVM pro ipsis gratitudine. Exempli gratia. Omnes gentes coram DEO, dicuntur à Sacrâ Scripturâ, esse quasi non sint: totum quoq; vniuersum esse dicitur, quasi gutta roris antelucani, quæ præ suâ exilitate aciem oculorum penè effugit: quod si ita est, quantula iam est portio siue Gentium, siue Vniuersi coram DEO; ac per hoc etiam coram ipso se, vnus aliquis homuncio? Vita hominis, ad omnium viuentium vitam collata, quantula est portio Vitæ? Robur hominis ad omnia alia robusta comparatum, quantula roboris est particula? par esto, de omnibus quæ in vno homine sunt bonis, donisq; judicium.

7. Sed scilicet in gratiæ donis & coram DEO magni sumus. De quâ re, par præcedenti facta comparatio, facilè exilitatem ostendet. Vnius hominis Gratia, quam fortè apud DEVM habet, collata gratijs omnium coram DEO gratiosorum, quantula erit portio illarum?

8. Et quis nouit nostrûm, Odio an Amore dignus sit Diuino? cùm nemo penè sit, qui non sciat se reuera odio dignum: reuera amore indignum esse: quando etiam de propitiato peccato non licet esse sine metu.

9. Quis nouit se esse prædestinatorum & electorum, potiùs quàm reprobatorum vnum?

10. Quis scit, quantis, & quibus in occasionibus, locis, temporibus, circumstantijs, sibi ad lapsum pateat ostium: & sæpè aperitur ex minimis, vt Dauidi ab vno ictu oculi adulterium obuenit: sæpè aperitur ferè ex nullis: quando ipse sibi homo dux est

est in ruinam: sæpè etiam aperitur, ex in speciem bonis, quoniam prauum est cor hominis: vti Petrum humilitas putata, & reuerentia erga Christum pedes lauantem, penè à parte cum Christo exclusit in æternùm: sæpè etiam ipsæGratiæ transeunt in occasiones peccandi, & pereundi: quoniam peccatum, vt appareat peccatum, per bonum operatum est mihi mortem, vt fiat suprà modum peccans peccatum.

11. Quàm multi hominum habent vnum Dei bonum, & millena non habent! alij contrà, millena licet habent, vnum non habent, sine quo millena nihil prosunt, sæpè etiam obsunt.

12. Quanto zelo amici Iob, defenderunt æquitatem, & justitiam Dei! & tamen non sunt locuti rectum coram Deo, quamuis pro Deo. Multi nimirum Zelum Dei habent; sed non secundùm scientiam, quia zeli scientiam non habent.

13. Quàm multi gratijs à Deo ditantur, at in aliorum potiùs, quàm in suum ipsorum bonum! Gaudebant Christi discipuli, quòd dæmonia eis subijcerentur: prædicant alij coram ipso Christo, quòd in nomine eius multas Virtutes facerent: at justus Iudex respondet, se illos non nisi operarios iniquitatis nosse: ideoq; à se in ignem jubet facessere. Apostolis autem non ex dæmonum eiectatione, sed ex nominum suorum in cælo descriptione gaudendum esse edicit. Paulus ille par omnibus etiam suprà modum Apostolis, clamat se absq; Charitate nihil, nihil penitùs esse: esto loquatur linguis hominum & Angelorum: esto habeat omnem scientiam, esto Fide montes transferat: esto distribuat omnem substantiam suam in cibos pauperum: esto tradat corpus suum ita vt ardeat. En quanta nostra, in diuitijs etiam Gratiarum, residet tamen in nobis pauperies atq; nuditas!

14. Quid verò, quòd quantò magis crescunt nobis dona, tantò magis rationes etiam increscunt debitaq; donorum? Quid quòd cui plus datum est, plus requiretur ab eo? quid quòd potentes potenter tormenta patiuntur? quid quòd dona Dei, debita sunt no-

nostra; & quò maioribus pluribusuè ditamur, eò magis debitis oneramur, & pauperiores non solùm ostendimur, sed etiam redimur? An non enim quò quis plura debet, sine minimorum soluendo est, tantò pauperior miseriorq; inuenitur? Ergo diuitiæ nostræ, pauperies nostra sunt, tantò maior & onerosior, quantò illæ maiores, & ad reddendum difficiliores.

15. Quid autem est, aut quis credat, quòd etiam pro ijs quæ non accepimus, debitores constituimur? Si enim illa accepissemus, in malum nostrum accepissemus, at quia non accepimus, ideo non perijmus: quia verò non perijmus, nunquid non debitores constituti sumus? Vsq; adeò, omnem in partem, aliud nihil quàm miseri, quàm egentes, quàm mendiculi, quàm obæratissimi, quàm nudissimi, quàm ipsum nihil, nihilumq; sumus: adeo vt pauperies nostra, nihilumq;, ne subleuari quidem aliter possit, nisi vt magis pauper, magis nudum, magis miserabile, magis deniq; nihil fiat.

5. Et tamen est homo; qui dicit in corde suo, quia diues sum, & locupletatus, & nullius egeo. DEVS autem, & eius Veritas ad illum loquitur; Et ego dico tibi: quia tu es pauper, & nudus, & cæcus, & miser, & miserabilis: suadeo tibi emere à me aurum ignitum vt locuples fias. Hoc judicium est Veritatis, hoc Consilium Sapientiæ. Iudicium quidem; quia omnis qui se putat aliquid esse, cùm nihil sit, ipse se seducit tanquam mendax, & in quo Veritas non est: quâ judice omnis qui se exaltat, & diuitem jactat, humiliatur, & in paupertatem nihilumq; redigitur. Consilium autem: quia qui ditari reuera vult, oportet vt pauper sit, & agnoscat, confiteaturq; paupertatem suam. Non est enim certior ditescendi ratio, quàm omnium se egentem scire, fateri, omniaq; à DEO emendicare. Sicuti nulla certior ad egestatem deueniendi, in illâq; pereundi methodus est, quàm ignorare, vel dissimulare, vel erubescere, vel negare paupertatem veram, jactare autem opulentiam falsam. Atque ista est infelicissima omnium in

in hominibus pauperies: vt pote, quam non iam solum naturæ nihilum gignit, sed etiam malitia atq; stultitia superbiæ inducit.

PRAXIS.

SCio Domine docente te, & confiteor largiente gratiâ tuâ, quoniam illi solùm, qui se cognoscunt pauperes & confitentur Tibi paupertatem suam, ditantur à Te: qui autem se diuites existimant, cùm reuerà sint paupertate ipsâ pauperiores, à tuæ bonitatis, & misericordiæ diuitijs, inueniuntur exclusi. Confiteor ergo tibi Domine DEVS meus paupertatem meam, vt sit tibi gloria tua tota. Nihil aliud sum, nisi vniuersa Vanitas, vmbra mortis, & abyssus quædam tenebrosa, & terra inanis, & vacua, quæ sine benedictione tuâ nihil germinat, nisi nuditatem, confusionem, peccatum, & mortem. Si quid boni vnquam habui, à te habui, & tuum erat. Si quando steti per te steti: si autem aliquando cecidi, per me cecidi: & sic semper in luto jacuissem, nisi me tu erexisses, & postquam erexistî me, semper cecidissem rursum, nisi tu me sustinuisses. Sic semper Gratia tua, atq; misericordia tua Domine, præuenit me: liberans me ab omnibus malis: præcidens etiam ante me laqueos, tollens occasiones, & causas. Quod nisi tu fecisses, ego omnia peccata mundi commisissem. Tibi ergo laus, tibi gloria, tibi honor, tibi gratiarum actio: mihi autem paupertas, & miseria, & confusio faciei, in sæcula sæculorum, Amen.

EXER-

EXERCITIORVM PARS XV.

De Contritione.

EXERCITIVM I.

De Substantiá Contritionis, & Motiuis ad eam.

1. STatue te ô homo coram DEO: Te inquam talem; qualis in veritate es: coramq; DEO qualis ille in veritate est: & post quam Te, DEVMq; circumspexeris, profitere cum Beato Iob. Verè scio quòd ita sit: & quòd non justificabitur homo compositus DEO.

2. Compositio enim hominis cum DEO, atq; prout se in se v-terq; habent, ad inuicem comparatio, ad multas quidem saluti-feras cognitiones & operationes homini prodest: sed nominatim ad Contritionem Cordis veram, & ad genuinum pro suis pecca-tis Dolorem conducit, proficitque: imò necessaria omnino est quàm maximè.

3. Nam cùm substantia Contritionis, Dolorisq; perfecti in hoc posita sit, vt ab omni (mortali præcipuè) peccato, siue (quod idem est) ab omni eo; quod Sanctissimæ DEI Voluntati quoquo-modo contrarium est, auersus, conuertaris ad DEVM, & ad o-mnem eius Voluntatem subordineris; ita amanter, & ita in A-more DEI firmiter, constanterque, vt te, tuamque Voluntatem quasi inconuertibilem reddas, ad volendum deinceps vnquam peccare. Quod quia hactenus non fecisti; ideo eius te stultitiæ, ac malitiæ pænitebit: vt pote qui per hoc Diuinæ Sanctitati, Di-

gnitati, Bonitati, Charitati, Voluntatique, ac legi repugnaueris, repugnandoq; iniuriam, & despectum, iniustissimamq; violationem feceris: Licet tu ipse esses & vilissimus in oculis DEI, & omni jure subiectionis obligatissimus DEO: plus quàm cogitare tu possis, aut creatura possit: DEVS autem fuerit & sit infinities infinitè, omni Perfectione plenissimus: ideoq; & omni Amore, honore, subiectione ad se tuâ dignissimus: propterea que iam ex nunc à te his omnibus ex toto corde tuo cumulatissimè repletus, atque contentatus.

4. Ex collatione abiectionis & nequitiæ tuæ, cum Dignitate, Amabilitate, Perfectioneq; Diuinâ, consurgere debet in Animâ peccatrice, pudor, & timor, qualis est sponsæ nequam, & adulteræ, ab optimo sponso in adulterio deprehensæ: & postea veneratio, amor, & æstimatio, & fides, ad tam bonum, dignum amabilem, misericordemq; Sponsum DEVM, à se quidem tam indignè, & iniuriosè tractatum: ipsum verò erga sponsam tam benignum, patientem, mansuetum, beneficum: atq; ex his tandem pænitudo, & dolor consurgat amarus & amorosus, & cordialis, visceralisq;: eò quòd tam vilis homo, tam bonum DEVM: (tam grauiter, frequenter, malitiosè &c.) læseris, contempserisq;: exurgat præterea execratio tuæ malitiæ, & audaciæ, & superbiæ, quâ sis ausus tanta committere, tu ipsâ vilitate vilior, in DEVM dignitate substantiali dignissimum. Consurgat etiam cupiditas, & optatio ardens, ne vnquam quidquam tale abs te perpetratum esset, quale perpetratum abs te hactenus in talem DEVM.

5. Quia verò, quod factum est infectum fieri nequit, consurgat in corde tuo, detestatiuum & vehemens desiderium propositumque, vt quod adeo indignè, & iniuriosè factum est, retractetur sincerè, & plenè: compenseturq; quàm adæquatissimè iuri, & honori Diuino: per studia, actusq; contrarios Amoris, Honoris, subiectionis, justitiæ, deuotionis, cæterosq; huiusmodi.

6. Consurgat deniq; voluntas, & studium constans & resolu-

tum

tum, abſolutumque, in æternum tam non redeundi ad eadem indigna, aut ad alia quælibet; quàm occaſiones omnes ipſas deuitandi, ſeu repellendi, quàm etiam ab omni cum peccato, vel tentatione, titillationeq; peccati colludendi : ſed potiùs ab eâ abhorrendi, atq; reſiliendi ; in omni verò occaſione & commoditate, Dignitatem, ac Bonitatem Diuinam exaltandi, amandi, gloriam promouendi, honorem, legemq; tuendi, & ſeruandi, etiamſi quæcunq; humana mala, damna, ærumnæ, periculaque, etiam mors ipſa propter DEVM eſſent incurrenda & perferenda.

7. Et hæc eſt vera, & plena Contritio. Quæ eſt vnicum efficax, at præſens (quantum ex parte noſtrâ cùm DEI gratiâ fieri pro peccatorum expiatione, abolitioneq; poteſt : nam Sacramenta, Sacrificia, Chriſti Merita, & Gratia Diuina ex parte DEI ſe habent) medium, remediumq; ad remiſſionem peccatorum noſtrorum. Cuius ſi vel minimus habeatur ab homine gradus, ſufficiens eſt, cum DEI gratiâ & Chriſti meritis, intrà inſtans vnicum delere, & abolere peccata omnia ex Animâ peccatrice : perinde atq; Charitatis perfectæ Actus, id ipſum in Animâ præſtare ſolet.

8. Ex iam dictis patet, duo eſſe intima motiua ad Contritionem veram & perfectam. Primò quidem ſummam bonitatem, Dignitatemq; DEI, quæ debuerat à nobis ſemper ante hac, & deinceps, ſummè, ſuperq; omnia creata, æſtimari, amari, honorari, cum omni ad eius nutum ſubiectione. Secundò verò, indignitas, & malitia, noſtra infinita, & infinitè à DEO remota : quæ tamen, talis licet, auſa ſit contrà DEVM, ſummum Bonum, & ſummum Dignum : ſeſe erigere, eumq; contemptim, ac iniurioſè tractare.

9. Ex horum duorum motiuorum collatione, & in corde Animæ veluti conflictu, elucèſcit hinc malitia, enormitas, indignitaſq; peccatoris, & eius peccati : inde autem exoritur mox Dolor amans, & amor dolens, cordis viſcera exedens, & quaſi in puluerem conterens : eò quod DEVS tam ſummè Bonus, ſummèq;

Di-

Dignus, & summè amabilis, & pretiosus, ac beneficus, à tam vilissimâ vilitate Creaturæ suæ, adeo indignè, adeo malitiosè, iniuriosèq; habitus, & tractatus, hoc est, contemptus, conculcatusq; sit.

10. Maximè, quando ad alias immensas infinitæ DEI bonitatis, ac beneficentiæ in Hominem indignissimum, inutilissimum, ingratissimumq; profusiones, accessit, & superexcessit Beneficium Incarnationis vnigeniti DEI, eiusmodi Vita, eiusmodi Passio, eiusmodi Mors: propter salutem, redemptionem, sanctificationem, glorificationem hominis suscepta. Iste enim Bonitatis Diuinæ versùs Hominem excessus, vel leuiter animaduersus, immensum in Corde peccatoris, excitare Dolorem de peccatis, & simul amorem Diuinæ Bonitatis, potentissimus est.

Propterea istorum duorum Motiuorum, Humanæ scilicet Vilitatis ac malitiæ, Diuinæ autem Dignitatis & beneficentiæ collatio, ampliùs facienda erit etiam in sequentibus Exercitijs, vt certior, & copiosior, efficaciorque fructus contritionis de peccatis colligatur.

PRAXIS.

Et simul series, apparatusq; Actuum Contritionis.

DEVS, Domine DEVS, Dignissime DEVS, amabilissime, beneficentissime: ipsaq; essentialis Bonitas, & Amor, & Sanctitas, & Sapientia, & Omnipotentia, & plenitudo Perfectionis DEVS. Iustus meus, Iudex meus, Pater meus, DEVS meus, & odiens, & vindicans, & condonans peccata, sanansq; contritiones nostras.

2. Reminiscor, recognosco, & confiteor coram Te, omnes, & singulas iniquitates meas: quibus vnquam displicui tibi: & Voluntati, Sanctitati, Dignitati, Bonitati, Charitati tuæ.

3. Displicent mihi, Domine: displicent, & supersuperque displicent, singula, & omnia peccata mea: quia ex se mala, & peruer-

uersa: quia tibi displicita, & à te prohibita, quia irâ & vindictâ tuâ digna: quia supremæ Tuæ Maiestati, amabilissimæ Bonitati, honorandissimæ Sapientiæ, Potentiæ, Iustitiæ, ac Voluntati iniuriosa: quia innumera.

4. O vtinam! vtinam ea nunquam, nunquam, nunquam commisissem. Non Corde, non ore, non opere, non omissione, non vllâ prorsùs iniquitatis ratione.

5. Totis viribus cordis, & mentis, & Animæ, & vniuersæ substantiæ meæ, totius quoque Vniuersi; nec non omnibus atomis eius, etiam vniuersalisatis, ac mihi adunitis: doleo, doleo, superdoleo, de omnibus, & singulis peccatis meis.

6. Odio perfecto, quo DEVS illa odit, odi & ego: odisseq; volo, & constituo in æternum.

7. Abominor, detestor, execror illa ex animo.

8. Erubesco, & confundor de illis: & coram quidem omni Creaturâ: sed maximè coram offenso à me, Te tam BONO DEO: tam DIGNO DEO: tam AMABILI DEO.

9. Tædet me illorum: &, heu quando eliberabor ab eis!

10. Fastidio, & nauseo illa, tanquam canem mortuū, & putidū.

11. Horreo illa, & contremisco totus ad memoriam illorum.

12. Eiuro, & abiuro illa: & recedo ab eis in æternum.

13. Omnem meum, & affectum, & propensionem, & inclinationem, qualiscunq; Voluntatis, & assuetudinis meæ, ita ab eis auerto, & auello, vt cupiam, statuamque, & quâ possum faciam; quasi impossibile mihi esse reuerti, siue etiam inclinari, ad illa, & ad quæuis alia.

14. Desidero illa, & emendare, & emundare; & iam nunc emundo, in Balneo sanguinis, & Meritorum Christi.

15. Cupio, propono, & decerno firmiter, expiare illa quàm plenissimè, quoad culpam, & quoad pænam omnem, & specialiter quoad spiritualem, & damni.

16. Propono, & statuo illa Sacramentaliter confiteri.

 17. Pro-

17. Propono etiam, & ſtatuo conſtanter, plenam eorum fugam, vigilantemq; deuitationem.

18. Deniq; ſpero, & peto omnium, atq; ſingulorum, plenam, perfectamque, à te miſericordiſsimo, atq; indulgentiſsimo DEO meo condonationem.

19. Propter Bonitatem tuam, propter IESV Chriſti Domini mei Mortem, propter Pretioſiſsimæ DEI Matris, omniumq; Electorum tuorum interceſsiones ac merita.

20. Ad purum, ſummum, plenum Diuini Cordis tui guſtum.

A M E N.

EXERCITIVM II.

De Contritione, ex DEI & Hominis Peccantis collatione.

1. STatue te Homo qualis in veritate es, coram DEO qualis ille in veritate eſt : viliſsimam omnium vilitatum vilitatem, coram DEO, omnium Bonitatum eſſentialiter pleniſſimâ Bonitate: & poſtquam te in tuis, DEVM in ſuis, circumſpexeris dotibus : profitens dic : Verè ſcio, quòd ita ſit : & quòd non juſtificabitur homo compoſitus DEO.

2. Cognoſce itaq; te, & ſtatue coram te talem, qualis es tibi ex te ipſo : ſecluſis, & ſemotis à te his omnibus quæ ſunt ex DEO, & ex dono Bonitatis eius in te. Atque ſic, diſpice tuam Eſſentiam, exiſtentiam, ſufficientiam, opulentiam, potentiam, decorem, dignitatem, opera, merita : vtiq; inuenies omnium horum in te, ex te, nihil eſſe : ſed horum loco, in te non ens, nihilq; puriſsimum, & abyſſale, & informe : inuenies te, ex te nihil eſſe, non eſſe, non exiſtere : ad nihil rei, aut boni ſufficere, nihil poſſe, nihil habere, nihil agere, nihil mereri : inuenies eſſe te meram omnis boni carentiam, incapacitatemque : omnis autem miſeriæ, malitiæ, egeſtatis, turpitudinis, inſufficientiæ, indignitatis, vanitatis, contemptibilitatiſq; fæcem, ſentinam, cloacam, ſedimentum, abyſſum. Ecce tu talis ex te es, ô Homo : & quidquid aliud miſerabilius, & execrabilius cogitare potes.

3. Cogita quoque Devm, & vide qualis eſt ille ex ſeipſo. Et ecce inuenies illum tibi extremè diſſimilem, ac ſummè oppoſitum: inuenies illum eſſe Summam, & omnem, & eſſentialem eſſentiam, exiſtentiam, perfectionem; perfectionis omnis, ſibi ſoli cogitabilis, à nullâ creaturâ veſtigabilis, plenitudinem abyſſalem, ipſiſsimamq; eſſentialem abyſſum, & abyſſalem Eſſentiam Bonitatis, Sapientiæ, Omnipotentiæ, Dignitatis, Veritatis, Vitæ, Opulentiæ, Sanctitatis, Rectitudinis, Pulchritudinis, Beneficentiæ, Charitatis, Beatitudinis. Inuenies illum, fontem infinitum Iuſtitiæ & æquitatis, Miſericordiæ & pietatis, Gloriæ & Maieſtatis, Regem regum, Dominum dominantium, omnium autorem, omnium poſſeſſorem, abſolutum principem & monarcham, & hæc omnia ex ipſo ſe, immensè, infinitè, incomprehensè, immutabiliter, abæternè, & æternè.

4. Duabus hiſce cogitationibus, de Te, & de Deo, adiunge tertiam, quâ recorderis, te talem, in Devm talem, peccaſſe: hoc eſt, iniurioſa quæque, contemptifica, hoſtilia, impia, rebellia, perpetraſſe, voluntariè, ſcienter, deliberatè, malignè, crebrò.

5. Ac demum dijudica: an duo illa, tu ſcilicet is qui es, cum Deo item qui eſt is qui eſt, debuerint inter ſe, ſic confligere, ſic concurrere, ſic ſeſe gerere: vt tu quidem, res omnino nihili, nullius meriti, valoris, atq; frugis: in Devm adeo per omnia immenſæ ſuprà te dignitatis, ſic impingeres, ſic eius dignitatem depri- meres, ſic voluntatem contemneres, ſic jus omne Sanctitatis, Bonitatis, Excellentiæ perfringeres? Non fuerit Devs iſte, tuus Amator, Autor, Conſeruator, Benefactor, Dominus, Rex: non fueris tu Creatura, ſeruus, mancipium omni jure illius, fueris tantùm hoc quod es, nihil, & nihil: Devs autem Devs: nonnè omni amore, pretio, honore, cultu, reuerentiâ, obſequio, quàm digniſsimè conſtantiſsimèq; coli & tractari abs te digniſſimus erat?

6. Quod quia non tantum à te factum non eſt, ſed etiam per

omnes malitiæ gradus contrarium iniuriosissimè perpetratum est; cogita, & judica, & decerne ipse tu: quâ mensurâ te timere, erubescere, dolere, lugere, detestari temetipsum oporteat: ad quam satisfactionis & justitiæ, & vindictæ de ipso te sumendæ, Deoq; læso exhibendæ, te cōnari oporteat? quodsi ad æqualem mensuram assurgere non potes, nam reuera ne ad minimam portionem potes: saltem conare ad id quod potes: & geme, quòd ampliùs, & ad æquum, justumq; non potes, & demum ad miserationem Dei, ad Iesv Christi sanguinis, & mortis (in Sacramentis) merita & gratiam, supplex, & fidens recurre vt possis.

7. Rursum autem attende ad teipsum: quis, & qualis es tu, etiam cūm his donis, quæ à Deo accepisti: atque, & sic te cum Deo confer. Confer essentiam tuam, entitatem, existentiamq; tuam Essentiæ, Entitati, Existentiæ Dei: tuam personam Personæ Dei, tuam Animam Spiritui Dei: tuum intellectum intellectui Diuino: tuam Voluntatem & libertatem cum Voluntate & libertate Dei: tuam Sapientiam, Potentiam, cum Sapientiâ & potentiâ Dei: tuam bonitatem, vitam, æternitatem, cum bonitate, vitâ, immortalitate, æternitateq; Dei: tuam magnitudinem, cum immensitate Dei: tuam Perfectionem, Sanctitatem, Iustitiam, Puritatem, cum Perfectione, Sanctitate, Iustitiâ, Puritate Dei, &c. & cognosce quàm hæc inter se distent: quàm nulla finiti ad infinitum proportio & comparatio? Atq; factâ hac collatione, cognitâ istâ incomparabili comparatione, dijudica iam, & decerne: debuerisne tu, adeo etiam in donis Dei à Deo tibi donatis, vilis, & imperfectus, & planè nullus, repugnare Deo, pugnare cum Deo, sic infinitis excessibus Perfectiore per omnia? Dijudica & decerne: fueritnè fas; te, Deo, Cor tuum, Cordi Diuino, Voluntatem tuam Voluntati Diuinæ, Oculum tuum Oculo Dei, tuas manus, manibus Dei, &c, &c. repugnare: & in offensam injuriamq; ipsius operari? Si pulex vnus, si canis mortuus vnus, te contemnere voluisset, quantâ, indignitatem hanc indigna-

gnatione metireris: & ista tamen habent similitudinem, & partem tecum: quia Creaturæ, & Entia sunt pariter tecum. Tu autem quis, & quid es ad DEVM? & quid ac quale, quantumq; est à te contemni, & lædi DEVM? quâ mensurâ doloris, pudoris, metûs, confusionis, luctûs, detestationis, odij, deprecationis, tibi deflendum, atq; emaculandum, & satisfaciendum est, vt exæques, aliquomodo pænitendo offensum DEVM? Atqui ad hoc lachrymarum Oceani nulli, nulla temporum sæcula sufficiunt.

PRAXIS.

Siue

Actus Contritionis.

Dignissime DEVS, summum Ens, summum Bonum, & summè summa omnia. Te ego amo, æstimo, appretio, exalto, super omnia. Dignissimus enim, nobilissimus, amabilissimus es: nec vlla res tibi in pretio conferri, compararíue potest aut debet.

Feci multa mala, indigna, iniuriosa, coram te, & contra te DEVM, Dominum, Summum, & omne Bonum meum: quæ tuam Bonitatem, Dignitatem, Charitatem, Voluntatem violarunt, suntq; tibi odiosissima: Feci autem ego vilitatum vilissima vilitas, ego malitiarum malitiosissima malitia, ego odiosissima odiositatum odiositas: ego ingratissima ingratitudinum ingratitudo: ego indignissimus omnium indignorum indignus: ego omnium damnandorum damnandissimus damnandus; ego omnium perditorum, perditissimus perditus.

Quapropter, idem ego, nunc omnia, & singula peccata mea cognosco, confiteor, retracto, detestor, odi, execror, doleo, de illis erubesco, & amarissimo tædio conficior, & tabesco.

Doleo de omnibus tam vniuersim quam singillatim: propter Bonitatem, Dignitatem, Charitatemq; tuam Diuinam: propter vilitatem, malitiam, ingratitudinem meam execrandam: doleo autem totâ Cordis mei amaritudine & pænitentiâ, & secundum omnem

omnem malitiæ peccatorum rationem, quam in ſe, ac in oculis tuis Diuinis includunt: doleo quoq; ſecundùm juſtiſſimum beneplacitum Sanctiſsimæ tuæ Voluntatis.

Nolo, ſiue commiſſa iam, ſiue alia quæcunq; commiſsibilia, vlla vnquam deinceps committere: quin volo, & propono omnes, quod in me erit, paruas occaſiones, illa committendi vitare: tentationibuſq; ad illa reſiſtere: opem præſtante mihi efficaci Miſericordiâ & Gratiâ Diuinâ.

Volo iſta, quæ peccaui, & quorum conſcientiam habeo, confiteri plenè, ſincerè, humiliter, dolenter, cum pudore, atq; retractatione, & emendationis propoſito.

Peto per odium quod aduerſum omne peccatum in tuo Diuino corde reſidet, per omnem Sanctitatem Voluntatis tuæ, per IESV Chriſti Redemptoris noſtri Sanguinem, Paſsionem, Mortem: vt mihi omnes iniquitates meas condones: ſicut ego, teſte, & dante te, propter te, debitorib⁹ meis omnia debita ſua condono.

Statuo omnem ſatisfactionem, ſiue injungendam, ſiue injunctam, ſiue ſpontaneam, perfectè, cum augmento, quàm primùm adimplere: nec non omnib⁹ quibus fortè debeo plenè ſatisfacere.

Tu Domine, miſericordiarum Pater, & veniæ largitor, miſerere mei, & dimitte vniuerſa debita mea.

Per IESVM Chriſtum Dominum noſtrum, qui tecum viuit, & regnat.

EXERCITIVM III.

De Contritione, ex DEI Hominiſq; Comparatione.

1. STatue te Homo qualis reuera es, coram DEO; qualis & ille in veritate eſt. Te talem; qui ex te ipſo nihil es: quidquid autem es ex DEO ſolo es, at coram DEO tali, qui ex ſeipſo eſt, quidquid eſt: omne autem Bonum infinitum, & illimitatum eſt: tibi autem omne id, eſt & confert, quidquid es, & habes.

2. Poſtquam te in tuis, DEVMq; in ſuis dotibus circumſpexeris,

ris, dic cum Beato Iob; Verè ſcio quòd ita ſit: & quòd non juſtificabitur Homo, compoſitus Deo.

3. Adhuc ergo, attende ad te ipſum, quis, & qualis es, etiam cum donis Dei quæ tibi largitus eſt: & talem te cum Deo confer: quod vt meliùs præſtes; duo hæc cognoſce: Primum, quòd quidquid à Deo es, & habes; id ita es, & habes, vt ſine perenni, & per ſingula momenta à Deo repetitâ, imò continuatâ collatione, ſeu conſeruatione Dei, nihil tui eſſe, doniq; Diuini, tu tibi conſeruare poſsis: ſed ſubductâ iſtâ conſeruatione Dei à te, tu ſtatim, & omnia, & ipſum te, amiſſurus, & in nihilum tuum abiturus ſis. Itaq; nullum momentum durationis tuæ eſt, nullum eſſe poteſt, in quo tu, te totum deintegro, à Deo non accipias conſeruante, ſiue ſemper, & aſsiduò te tibi donante. Alterum, quòd, quidquid à Deo es, & habes entitatis, & aliorum cum eâ donorum, tu nec te ipſo, nec vllâ parte entitatis tuæ, neq; vllâ potentiâ tuâ, vllo modo vti, ſiue agere aliquid poſsis, niſi ſimul Devs tanquam prima cauſa, & primum agens, tecum agat, tibi cooperetur, tuamq; potentiam quamcunque, in actum tecum educat. Ita, non potes manum mouere huc aut illuc, niſi tecum moueat manum Devs: non potes per oculum videre, niſi tibi ad videndum per eum cooperetur Devs: non potes per intellectum aliquid cognoſcere, niſi actum cognoſcendi per tuum intellectum tecum eliciat Devs: non potes voluntate tuâ liberâ quidquam velle, niſi cum ipſa tuâ voluntate efficiat liberum velle Devs.

4. Malitias tamen tuas, vel animi, voluntatiſque tuæ liberæ, non facit, nec elicit tecum, vel cum tuâ malitiâ Devs: ſicut anima in claudicante pede non claudicat: eſto pes ſine animâ non claudicet: & eſto Anima ad Motum claudicantis pedis concurrat, & cooperetur. Malitia enim moralis, defectus eſt non Dei, ſeu Cauſæ primæ; ſed voluntatis creatæ: ſicut claudicatio, defectus eſt non Animæ, ſeu locomotiuæ potentiæ, ſed pedis ambulan-

lantis, seu claudicantis. Quomodo autem pes claudus, Animam claudicare nec scientem nec valentem ex se, cogit tamen, & quasi facit claudicare secum: sine quâ facere non potest suum motũ claudum: ita & tu homo, DEVM, peccati, & malitiæ omnis incapacem ex se, cogis tamen, & facis quasi peccare tecum, sine cuius concursu non potes perficere actum, cui tu prauitate voluntatis tuæ inseris peccatum. Hinc illa DEI de peccatore querela; Laborare me fecisti in peccatis tuis: & illa Prophetæ pro DEO; Laborare fecistis Dominum in sermonibus (blasphemis) vestris.

5. Iam aduerte ô homo, si quid sensûs habes, fueritne vel sitnè dignum, vt tu, teipsum, & potentias viresq; tuas, & actus potentiarum tuarum, à DEO tibi datarum, conuertas in offensam, contemptumq; DEI: vt cogeres quantum ex te, faceresque DEVM tecum, & cum potentijs tuis, cum actibus, & vsu potentiarum tuarum, laborare in peccatis tuis, cooperari ad offensas & iniurias suas proprias? Et fecisti tamen hoc tu toties, quoties ad peccata tua, DEVM tecum concurrere fecisti: qui quamuis nunquam peccauerit: attamen tu, actum tuum, ad quem cooperari fecisti DEVM tecum, malitiâ tuâ infecisti: & concursui Diuino quantùm ex se purissimo, quantùm ex te iniquitatem apposuisti.

6. Et potesnè nequiorem nequitiam, iniuriosamuè magis iniuriam, ampliùs despectiuum despectum, quem irroges DEO excogitare, quam hic est, quo DEO tuo abusus es contra ipsum DEVM? Et est scelus immane, tuâ quam à DEO accepisti sapientiâ, potentiâ, voluntate, memoriâ, Animâ, abuti ad offensam DEI: abuti autem ipsâ Diuinâ, Sapientiâ, Potentiâ, Voluntate, Bonitate, contrà ipsum DEVM; & facere quantùm ex te, vt his suis Bonis contra seipsum vteretur DEVS; sufficisne cogitare, & capere, & æstimare quantæ hoc sit malitiæ, quantæ in DEVM iniuriæ?

7. Homo: non te pigeat huic collationi inhærere, huic considerationi, particulatim etiam immorari. Non te pigeat vestigare, quibus hanc malitiæ tuæ absurditatem, in DEVMq; iniuriosita-

tatem ac indignitatem lachrymis defleas, doloribus aboleas, detestationibus abstergas, confusionibus, amaritudinibus, satisfactionibus, deprecationibus, emendationibus, emundationibusque, ex toto Corde, magis autem ex Corde Diuino expungas, eradas, & vsque ad remissionem, vsque ad gratiam, dilectionem, sanctificationem, filiationemq; DEI deducas.

8. Si laueris te nitro, & multiplicaueris tibi herbam Borith, maculatus es in iniquitate tuâ coram me, dicit Dominus DEVS: Sed enim etsi tu commisisti, vnde justissimè & abijci, & damnari, & in damnatione vsq; ad obliuionem æternam sepeliri debes, tamen DEVS cuius natura Bonitas, non amisit vnde saluare solet: quoniam apud ipsum misericordia: & copiosa, atq; inexhausta apud ipsum redemptio: tantummodò reuertere, pænitentiam age, & dignos fructûs pænitentiæ, atq; prima opera fac.

PRAXIS.

OStende mihi Domine DEVS meus, ostende mihi, quantas habeo iniquitates & peccata? ostende mihi, vsquequo progressæ sunt & excreuerunt injuriæ & offensiones aduersum te meæ? super capillos capitis mei, super numerum arenæ maris, super puluerem terræ, & super guttas aquæ maris multitudo est malitiæ meæ: agnosco & confiteor. Verumtamen totum hoc, nihil quasi est, ad hoc: quia quantò Tu Domine DEVS meus, & fuisti, & es beneficentior in me; tantò ego vilissimus homuncio, maleficentior & fui, & sum corã te, aduersûm te. Dedisti me mihi, ô DEVS, totũ quantusquantus sum: & dedisti toties; quoties abs te in Esse toto meo, integrè conseruatus sum: omnibus autem ac singulis momentis existentiæ meæ, conseruatus, atq; denuò, & denuò mihi donatus sum. Insuper Domine, obligasti & alligasti mihi, Essentiam, Sapientiam, Potentiam, Bonitatem, Immensitatem, Charitatem, Vitam tuam: ita vt neque Esse, neque permanere, neque viuere, neque agere quidquam per me possem,

nisi in omni actione & commotione meâ, coadiutricem, cooperatricemq; semper haberem præsentissimam Essentiam, Sapientiam, Potentiam omnemq; substantiam tuam. Ego autem quid feci? nihil probrosius, nihil enormius possum dicere, quàm dicere, peccaui: quid verò feci, quando peccaui? Heu! quando peccaui; pugnauit malitia mea, cum Bonitate tuâ: quidquid effudit Bonitas tua in me, totum corrupit malitia mea contra te. Ecce enim quia peccaui; corrupi naturam, corrupi corpus, corrupi animam, corrupi omnem corporis partem, omnem potentiam animæ: omnemq; tam corporis quàm animæ actionem. Corrupi omnem Creaturam à te mihi in vsum, ministerium, vsque ad destructionem eius indultam. Corrupi præterea, omne Gratiæ tuæ donum, omne vnigeniti tui meritum, corrupi insuper ipsum etiam tuum Vnigenitum, per, & propter peccata mea, à me, peccando Crucifixum. Et quid amplius, sceleratiusuè à me factum peccando dicam? Dicam, & confitebor, non fortè sceleratius, sed tamen aliud fortè frequentatius: & nescio an non ausu horribilius. Ergo insuper corrupi Teipsum, ô Devs, & corrupi omnem Perfectionem tuam. Quid enim in te est Perfectionis, in quod ego non peccauerim? Peccaui in Te, peccaui coram te, peccaui contra Te, peccaui intra te, peccaui per ipsum te, ac ipso Te. Feci Te, quantum ex me fuit, (nam tu ex Te peccati incapax es,) feci inquam Te peccatorem: & quidem toties, quoties Essentiam, Præsentiam, Sapientiam, Potentiam tuam, ad omnia infanda, & probrosa, tibi inimica & injuriosa, tui contemptiua, ac quouis modo scelerata mea, tanquam causam primam, mecum, mihiq; cooperari, meâ malitiosâ voluntate adegi: atq; Te, contra Te, mecum in peccatis meis laborare feci. Et quid potui vltra peccati committere quod non commisi? qui vsque ad Tui destructionem (quantùm ex me) malignando perueni? Vnum est tantùm Domine, quod in Te malitia mea non vicit: & hæc est ipsa Bonitas, Miseratio, Patientiaq; tua: quæ maior est quàm omnis

omnis malitia mea. Hanc nunc & ſemper amo mi Devs, hanc ſuper ſuperq; amo: hanc â me læſam, contemptamq; vnquam, nunc doleo: doleo dolore omni, dolore omnium qui vnquam doluerunt, quòd te offendiſſent, dolore Incarnati Verbi Iesv Chriſti, quo peccata noſtra doluit, & deleuit. Tu Bonitas parce: Cor contritum ne deſpice, ſed illud largire, & vſque ampliùs ac ampliùs illud auge, conſerua, & in mortis meæ inſtanti conſumma: illudq; iam nunc pro illo, & demum in illo puncto, perfice & ſuſcipe.

EXERCITIVM IV.

De Contritione, ex collatione Hominis cum DEO Incarnato.

1. STatue te ô Homo coram Incarnato pro te Deo; & ſtatue partim talem qualis es ex te: partim qualis es etiam ex Dei beneficio: atq; te talem, Deo humanâ naturâ induto, & vtriuſq; prædictæ tuæ conditionis participi, confer.

2. Eſt enim factus Creatura qualis es tu: per quod factus eſt, Ens imperfectiſsimum: & nihil, ac non ens, atque ipſa imperfectio, & miſeria, & eiuſdem perennis fons; & quidem de ſe oppoſitum Deo, abiunctumq; extremè a Deo.

3. Eſt autem hoc factus Devs, in ſuâ propriâ Perſonâ, tui cauſa, gratis, poſt tot tua demerita, ex merâ miſeratione, & amore tui, ac voluntate impenſiſsimâ tibi quàm maximè benè faciendi, ac te ab omnibus, iiſq; æternis malis eruendi. At verò tu, hæc ſciens, credens, confitens, & ſcilicet amans, ac æſtimans de Deo tuo: nihilominus nihil omiſiſti nequitiæ, ſceleris, iniuriæ, contumeliæ, rebellionis, contemptûs, impietatiſque, quod non Incarnato pro te Deo, ſciens, volens, millies millieſq; refuderis.

4. Age iam, & conclude, num decuerit te, ſcientem, credentem, æſtimantem de tui erga te Amore Dei, tam nihilominus indignè, improbè, ſceleſtè, cum eodem Deo te gerere, prout geſſiſti?

 5. Iam

5. Iam verò attende: hunc ipsum Incarnatum Devm factum pro te talem: pro tuis (inquam) peccatis, ne tu ea peccares, & ne postquam peccasses, æterna pro illis supplicia subires. Et nunquid abstinuisti à peccando, & non magis ingratissimè scelestus, Devm pro te Incarnatum Crucifixisti peccando! Et fuitne dignũ sic cum Incarnato, & Passo, Mortuoq; pro te Deo sic agere, sic (inquam) per omnem substantiam, potentiam, capacitatemq; tuam, voluntariè, malitiosè peccata in Devm, injurias, contemptusque, multiplicare? Dijudica: an & quantùm erubescere, quantùm dolore, & præ dolore tabescere, ringi, rugire debeas?

6. Adhuc verò attendere perge: iste Devs pro te Incarnatus, quid pro tuorum peccatorum abolitione, ex puro tui Amore sustinuerit: Tu verò quid eidem rependeris? ille passus est Dolorem, Contemptum, Laborem, Pauperiem, Ingratitudinem, Odia, Persecutionem, Vulnera, Calumnias, Crucem, & Mortem Crucis: non alio motiuo, quàm tuæ dilectionis, ac studio æternæ tuæ salutis. Tu autem quid? confer, si potes absq; confusione, & lachrymis, absq; dolore & stupore scelestam tuam ingratitudinem, cum tanto, tam profuso, tam prodigo sui in te, amatore?

7. Adhuc attende ad hunc Devm Incarnatum pro te: quando propter peccata tua, sacrificauit veluti Hostiam holocausti semetipsum sibi ipsi Deo: idque partim in Altari Crucis, sacrificatione cruentâ, probrosâ, doloriferâ, mortiferâ, & sui annihilatiuâ: partim in alio Altari oblatione incruentâ: Et discerne: quid te oportuerit Deo isti tuo, talia pro te perpeti dignato, rependere ex debito, & merito: tu autem quid defacto rependeris grauissimarum iniuriarum: infandorum contemptuum, exosissimarum ingratitudinum?

8. Attende præterea ô Homo, ad hunc ipsum Devm Incarnatum: quoniam pro te adhuc quotidie, in tot per Orbem locis, templis, altaribus, sacrificijs, offertur, & immolatur: cum tot tantisq; suis indignitatibus, humiliationibusq;: cum tot Poten-

tiæ,

tiæ, Sapientiæ, Bonitatis, Charitatis ſuæ prodigijs, & profuſionibus: quotidie item pro te Sacramentorum præſertim Euchariſtiæ & Pænitentiæ theſauros apertos & profuſos, in ijſq; omnes Meritorum ſuorum inexhauſtas diuitias exhibet; & hoc ideo tantùm, vt peccata tua ſiue impediat ne committas, ſiue aboleat ſi committas. Tu verò homo, quàm te egregiè gratum Deo tuo exhibes? Ah! Hæccinè reddis Deo: ô nequam ſerue, ô ingrate homo; Non te pudet omnibus poſsibilibus pudoribus, cum Dei pro te talia dignati ſubire, beneficentijs; pugnare tuis perpetuis maleficentijs?

PRAXIS.

HEi mihi! quid faciam! Ecce vox ſanguinis fratris mei Abel, clamat ad me de terrâ. Ipſe eſt Sanguis Incarnati, Paſſi, Immolati, Crucifixi, Mortui pro me Dei. Ille mihi clamat: Reſpice in me: & vide opus tuum quod operatus es. Hæc feciſti mihi, mihi Incarnato pro te: mihi Amore tui crucifixo pro te. Aſpice Caput hoc meum ſpinis perforatum: aſpice Vultum ſputis, alapis, liuore deformem: aſpice Corpus vulnere ſuper vulnus conciſum: aſpice manus, pedeſq; clauis ſaucios: aſpice totum me in patibulo Crucis diſtentum. Talem me tua fecerunt peccata: pro quibus quia tu noluiſti modico ad pænitentiam ſalutemq; rubore, erubeſcere, feciſti me liuore, vulneribus ſanguine meo rubeſcere. Ergo vel iam nunc erubeſce ingratus eſſe. O Incarnate pro me Devs: ô Zeloſiſſime, & profuſiſſime Amator, & Dux, & Pater Animæ, ſalutiſque meæ: induo, & ſuperinduo ſicut diploide faciem meam confuſione peccatorum meorum: Peccaui Domine, ſcelera multiplicaui, abieci legem tuam, excuſſi jugũ tuum, oblitus ſum te Patrem meum: irriſi te Dominum meum, contempſi te Devm meum: ſed Bonitas tua miſit frenum in effrene os meum: & diro ſpectaculo amaræ Paſſionis tuæ effodit immite pectus meum. Sto itaq; ante Te confuſus, & pudore plenus:

quia Incarnationis, & Passionis, & Crucis, & Mortis tuæ humilitas, atq; Charitas, pudor meus est. Pudet: ah pudet, sceleribus meis deduxisse ad Crucis, Mortem, Incarnatum pro me DEVM: sed super omnia pudet perseuerare in peccatis: & renouare iniquitates, & ingratum inueniri tantæ Charitati, Incarnati DEI. Quis infernus puniat satis Animam talem: quæ Incarnatum, Passum, Crucifixum, Mortuum, pro suis peccatis expiandis, pro salute suâ æternâ acquirendâ videns Filium, vnigenitum DEI, audeat tamen, & pergat contemnere pretium sanguinis, & mortis, pro se impensum ab vnigenito Filio DEI, &c.

EXERCITIVM V.

De Contritione ex Cæli, & Inferni æstimatione.

1. STatue te in Cæli, & coram omni cælestium Hierarchiarum ordine, gloriâ, Societate, Beatitudine: & quamuis neque oculus vidit, neq; auris audiuit, nec in Cor hominis vllius ascendit, illa felicitatis, bonorumq; omnium redundantia, quam præparauit DEVS diligentibus se: tu tamen quantùm præuales æstima, & appretia, & appete illam tibi: sciens te quoque ad possessionem & fruitionem illius à DEO conditum esse.

2. Est Beatitudo cælestis sita in hoc: quòd Creatura rationalis, Angelus, siue Homo, DEVM sicuti est, clarè videat, possideat, teneat, hereditet, fruatur illo, gaudeat de illo: beatificè, & incessabiliter, inexplebiliterq; amet illum: atque illo Beatus sit in æternùm.

3. Hoc illud est gaudium Domini, in quod DEVS seruos bonos, & fideles, intrare jubet, & facit. Hæc illa multa, copiosa, supereffluens, magna nimis merces, quam semetipsum futurum, daturumq; Sanctis suis promittit, & exhibet DEVS. Huic accedit Visio DEI Hominis IESV Christi: itemq; Pretiosissimæ DEI Matris, & omnium Angelorum, Hominumq; æterna Societas.

4. Hoc Bonum, quod est Summùm omnium Bonorum Bonum:

num: amittit Homo per peccatum: reddens se illius incapacem, ac prorsus, quantùm ex se, & ex suâ voluntariâ malitiâ, indignũ in æternum.

5. Quomodo enim dignus sit DEO aliquando, qui contempsit DEVM? quomodo possideat DEVM, qui abiecit DEVM? quomodo videat intuitiuè DEVM, qui totum Intellectum seu Oculum mentis auertit à DEO? quomodo fruatur DEO, & eius beatitudine, qui elegit, & dilexit maledictionem? quomodo sit cum Christo Saluatore suo, qui illum postposuit diabolo? quomodo perueniat ad Vitam æternam, qui sibi vltrò adsciuit Mortem æternam? quomodo DEI Matris, & Sanctorum Societate gaudeat, qui seruitutem, & societatem dæmonum omnium illis præposuit?

6. Iustè ergo peccator priuatur omni Cælesti bono, qui iniquè sese sponte deuouit omni Infernali malo. Iustè etiam in Æternum Bonis priuatur cælestibus, qui se in æternum obiecit, & vendidit malis, & ardoribus sempiternis. Infinitus DEVS, tam in se, quàm in omni suâ Perfectione despectus, & læsus, non potuit nisi infinitâ iniuriâ, & contumeliâ affici: ac propter ea etiam non potuit, neq; potest, peccator nisi infinitâ punitione, & perditione castigari.

7. O peccator! nonnè plusquam dignum est, te infinitâ quadam contritione, pænitentiâq; cordis damnum tuum tam magnum, tam æternum, deflere, dolere, compensandum conari: præsertim ideo: quia istud ipsum damnum sponte subijsse, in maximam vergat iniuriam, contemptionemq; DEI: quam ipsam etiam vnam & solam, si esset talis, nullæ possunt exsoluere æternitates pænarum inferni.

8. Et amissio quidem Beatitudinis cælestis sicut satis æstimari nequit, ita condignâ satisfactione, extrà DEI misericordiam, & Merita Christi nequit etiam compensari.

9. Vide iam & expende inferni mala: quæ peccatori ex omni rigore Iustitiæ, inferri, infligiq; æternaliter debent. De illis certè meri-

meritò dici quoque potest. Nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in Cor hominis ascenderunt, quæ præparauit justus DEVS odientibus, & contemnentibus se. Nihil enim Infernus est, nisi Vindicatio justa, contemptuum, injuriarum, abusuumq; illorum omnium, quos DEVS in se, & in suis Perfectionibus, atq; beneficentijs, ac legibus, voluntatibusque, à peccatore toties pertulit, quoties ille peccauit.

10. Itaq; per inferni pœnas, de peccatore vlciscitur se DEVS quantus est. Vlciscitur Dignitas DEI quanta est. Sapientia DEI, quanta est. Omnipotentia DEI, quanta est. Sanctitas DEI, quanta est. Misericordia, Charitas, Bonitas DEI, quanta est. Iustitia DEI quanta est. Æternitas, Immensitasq; DEI quanta est, Vita, Veritas, Beatitudoq; DEI quanta quanta est. Et cùm hæc, omniaq; alia in DEO infinita, immensa, æterna sint; DEVSque ipse sint; Nullis pœnarum magnitudinibus, intensionibus, extensionibus, multitudinibus, æternitatibusq; dignè castigari possunt. Maximè cùm sint in subiecto (putâ homine, aut Creaturâ) exiguo, misero, vilissimo: quantò enim homo peccans vilior, tantò DEI qui summus est, offensa enormior: tantò etiam castigatio debet justè esse acerbior: ita vt sit exæquatio indignitatis quæ est in peccatore, dignitatis quæ est in DEO: injuriæ DEO irrogatæ à peccatore, & supplicij inflicti per DEI justitiam peccatori. Adeo vt attento rigore justitiæ, tam omnibus simul, quàm singulis separatim peccatis, debiti sint infiniti inferni, infinitæq; pœnæ numero, intensione, extensione, æternitate. Sed quia hoc fieri non potest in Creaturâ propter infirmitatem, in DEO propter bonitatem: ideo DEVS, peccatori infinitos inferos, & infinitas inferorum pœnas, alioqui ei debitas, remittit: & infrà condignum, ac debitum, omnem peccatorem castigat.

11. At hoc nihilominus non obstante; habitabis infelix peccator in igne iræ DEI deuorante, & in ardoribus, furoribus eius sempiternis: tam malus eris, quàm bonus est DEVS: tam odiet te

DEVS:

DEVS, quàm sibi amabilis est, & se amat DEVS: tam eris DEO vilis & contemptus, quàm sibi & dignus & pretiosus DEVS: tam eris iniquus, impius, reprobus, stultus, exosus, peruersus, infelix, maledictus: quàm æquus, justus, rectus, sapiens, amabilis, felix, beatus, benedictus DEVS: talem mortem, perditionemque perferes omni malo consummatam, qualem vitam viuit DEVS æternam, omni bono, & beatitudine completam. Et quis hæc satis expendat?

12. Totus DEVS vacabit ad pœnas tuas ô peccator: & vacabit cum totâ capacitate immensæ Essentiæ, Perfectionisq; suæ: & vacabit per omnem æternitatem suam: vsq; ad inferni nouissima: vsquedum compleat, inebrietq; sagittas furoris justissimi sui in te. Computa, vires tuas peccator, num poteris sustinere irruentes super te Montes Vindictæ DEI?

13. Cogita, ô peccator: quid tandem mali tibi erit, quando DEVS cum omni sapientiâ, potentiâ, prouidentiâ, justitiâ, etiam cum Bonitate, ac Misericordiâ, ac æternitate, immensitateque suâ, ad hoc solum circa te occupabitur, & laborabit, vt puniat te? Ah! quàm Sapientes erunt illæ pœnæ, quàm potentes, quàm veræ, quàm justæ, quàm acutæ, quàm immensæ, quàm æternæ! quas ipsa Sapientia, Omnipotentia, Veritas, Iustitia, Bonitas, Immensitas, Æternitas, assignabunt, infligent, exigent, metientur, seruabunt! per quas ipsa se Charitas, ipsa pietas, ipsa clementia, ipsa misericordia, contempta, conculcataque à peccatore, vlciscetur, & vindicabit de peccatore: tantum, quantùm læsa est, tantum quantùm quæuis earum immensa in suâ Dignitate est.

14. Ex his ô peccator cognosce, conclude: fueritnè, sitne etiam deinceps consultum, & condignum, te peccasse, aut peccare in DEVM: & peccato, peccandoque, totum hunc, quantusquantus est, tibi lucrari infernum?

PRAXIS.

DOmine, Tu es Cæli pro justis: Inferni pro impijs fabricator. Tu à constitutione mundi, benedictis tuis Regnum possidendum assignasti: reprobis autem, atque maledictis, operarijs iniquitatis, ignem æternum, cum diabolo, & angelis eius præparasti. Ego verò me, & ab justis, ac benedictis tuis segregaui: & inter maledictorum gregem scelestâ voluntate meâ connumeraui. Tantùm enim in Te totum, quantusquantus es DEVS, peccaui, vt nihil penitus mihi reliquerim spei, vel auxilij, vnde vel ab Inferno erui, vel Cælo adseri possim. Irata est, & infesta mihi, merito meo pessimo, tota DEITAS tua: irata est Sanctitas, irata Sapientia, irata Omnipotentia, irata Bonitas, Charitas, Misericordia tua: irata est Iustitia, Rectitudo, Veritas, Dignitas, Voluntas tua: totus Domine Tu Pater, Verbum, Spiritus Sanctus iratus es mihi, quia ego totus injuriosus, contemptor, exosus, rebellis, impius tibi. Heu me Domine quid faciam? Non est auxilium, non est effugium mihi in me, nec in vllâ penitùs Creaturâ. Ad Te solum Domine, respicit spiritus animæ meæ: sed & hinc repellit me conscientia infinitorum peccatorum, quæ commisi non solùm totâ Vitâ meâ, verùm etiam totâ substantiâ meâ: commisi autem in Te, & simul in omnem plenitudinem immensarum Perfectionum Substantiæ tuæ. Peccaui tibi ô Trinitas Vnitasq; DEVS: peccaui tibi ô Charitas, ô Misericordia, ô Pietas: peccaui tibi ô Veritas, ô Sapientia, ô Potentia: peccaui tibi ô Dignitas, ô Gloria, ô Æternitas: peccaui in totum te ô DEVS, in te ô DEVS meus: in te ô DEVS Dominus, Pater, Iudex meus. Quò igitur conuertam me, sic exclusus à te? Curram nihilominus ad Te: & tibi ecce nunc supplex, gemens, dolens, tremens, adrepo, & aduoluor Domine: deprecorq; DEITATEM tuam: deprecor Bonitatem, deprecor Charitatem, deprecor Misericordiam, deprecor Potentiam, Iustitiamq; tuam. Deprecor autem Te totus ego,

ego, toto me: deprecor toto Corpore, & omnibus partibus eius, totâ Animâ, & omnibus potentijs eius: totâ personâ, & omnibus actionibus, ac passionibus eius; deprecor & omnibus sensibus meis tam internis quàm externis: deprecor totâ latitudine, & capacitate meâ: deprecor omnibus atomis meis, & momentis durationis meæ. Sicut peccaui omnibus his, ita plango, & doleo: & detestor, & retracto, & erubesco, & deprecor etiam omnibus his; totam plenitudinem Diuinitatis tuæ. Non deprecor Domine amissionem Cæli, non deprecor supplicium inferni: sed deprecor offensam tuam, nec ardere metuo, sed peccasse doleo: nec me contristat damnum meum, sed afficit, affligitque iniuria tua, & iniquitas mea. Caream licet in æternum cælo; ardeam licet in igne æterno: leuius hoc mihi, quàm vnica offensa tua, quàm quæuis ira tua Domine. Auerte solùm faciem tuam à peccatis meis, & iniquitates meas omnes dele, & redde mihi lætitiam salutaris tui: atq; ista sufficit consolatio Animæ meæ.

EXERCITIUM VI.

De quotidiano Animæ purgatorio.

1. STatue te coram purissimis, serenissimisq; DEI oculis, qui non solùm ipsi Mundi sunt, ne videant malum: verùm etiam Mundos corde requirunt, vt ab eis DEVS videri posſit. Beati enim mundo corde, quoniam ipsi DEVM videbunt: & quoniam talium est regnum cælorum, in quod nihil coinquinatum intrare potest.

2. Quamuis autem dum in hoc mortalis Vitæ puluere gradimur, a sorde penitùs emundati esse perpetim non possumus; plùs minùs tamen, & quandoque ad tempus aliquantum, penitùs esse possumus. Quin etiam ex hac Vitâ ad illam, sine vllâ culpæ & pænæ obligatione demigrare emundati possumus: dummodò hoc congruis medijs, atque diligentijs procurare non negligamus.

Harum diligentiarum vna Vniuersalis, alias in se complectens est: habere constitutum Purgatorium Voluntarium: in quod quotidie, semel saltem(aliàs enim sæpiùs licet)descendes: in eoq; iniquitates tuas omnes ablues, expurgabis, expiabisque, castigatione tum spirituali & internâ, tum corporali & externâ.

Spirituales, animæq; castigationes, seu Disciplinæ esse possunt: partim secundùm Viam Purgatiuam. 1. Agnitio & confessio coram Deo peccatorum suorum. 2. Contritio & Dolor intimus pro ijsdem. 3. Confusio animæ de negligentiâ suâ in viuendo, & eiusdem extimulatio ad vigilantiam super se, & super operandum quàm perfectissimè. 4. Institutio vniuersalis cuiusdam luctûs, & deflectionis vniuersarum miseriarum suarum coram Deo: & per vniuersas vires, partes, potentiasq; totius substantiæ suæ. 5. Imitatio & æmulatio eorum qui verè pænituerunt & multùm pro suis peccatis: tales fuêre, Adam & Eua, Dauid, Manasses, Magdalena, Petrus, Publicanus, Prodigus filius: super omnes autem Dominus noster Iesvs Christus, qui pro nostris (nam sua non habuit) peccatis, totâ vitâ, maximè autem in passione pænitentiam egit.

Partim secundùm Viam illuminatiuam, & in specie per viam humiliationis Animæ. 1. Ex miserijs Corporis sui, in quo habitat vt in carcere, vt in limo, vt cum inimico pestilentissimo. 2. Ex propriâ suâ vilitate, ineptitudine, infirmitate, mutabilitate, pauperie, cæcitate, difficultate ad bona, præcipiti cursu ad mala. 3. Ex innumerabilibus peccatis actu commissis, & committi facillimis: ex habitibus malis, ac vitiosis, ex passionibus immortificatis, sensibus & moribus incompositis. 4. Ex paucitate, & paruitate Virtutum, meritorum, perfectionumque, tum ex facilitate corrumpendi eas omnes. 5. Ex miserabili conditione illius, eâq; variâ: talis est perpetua instantia mortis seu emigrationis ex corpore, in statu, loco, tempore, modô valde incerto: talis etiam conditio judicij (particularis) in morte subeundi se-

seuerissimi: talis est expectatio pœnæ saltem purgatorij: talis quoque est perpetua salutis incertitudo: perpetuus metus, periculumq; à Gratiâ DEI excidendi: talis quoq; est incertitudo remissionis peccatorum, certitudo autem commissionis eorum. Vnde ferè semper homo scit se odio dignum & Amore indignum.

Partim secundùm Viam vnitiuam, seu Charitatis: vt est: 1. Abstrahere Animam totam ab omni Creaturâ, & eam totaliter ad DEVM conuertere, vnire, adglutinare DEO. 2. Inflammare Animam, purâ, ardenti, inextinguibili (pro hac vitâ) dilectione, ex toto corde, totâ animâ, totis viribus. Fortis est vt mors dilectio. Et: Quis nos separabit â Charitate DEI &c. 3. Resignare Animam plenè, & absolutè in omnem DEI voluntatem bonam, beneplacentem, perfectam. 4. Reddere & consignare DEO omnia bona sua, bona Naturæ, Fortunæ & Gratiæ: omnia Merita, omnes Virtutes, omnes perfectiones, omnes omnino res, ei adscribendo, pedibus substernendo, & planæ dispositioni relinquendo. 5. Emendicare omnia & singula à DEO: & ab eius Paternâ, suauiq; Prouidentiâ expectare: ac omnem cogitatum in ipsum jactare. 6. Abluere animam in balneo, aliquando Iudicij, aliquando Misericordiæ DEI, & in sanguine IESV Christi. Idque potissimùm in frequenti, diligenti, perfectoq; Sacramentorum, Eucharistiæ, Pœnitentiæque, tum Sanctissimi Sacrificij, atq; Indulgentiarum sacrarum diligenti & crebro vsu. His diligentijs accedere possunt: Eleemosynæ Spirituales variæ, orando pro peccatoribus vt conuertantur, ad fidem, ad gratiam, ad fructûs pœnitentiæ dignos: pro justis, vt in gratiâ crescant, perseuerent infinem: pro defunctis, vt â pœnis liberentur.

His accedere potest, imò debet: Dilectio inimicorum, condonatio injuriarum, beneficentia & oratio pro malèfactoribus, & debitoribus nostris: omnisq; vindictæ, & inuidiæ fuga.

Accedit etiam his diligentijs; Neminem judicare, neminem condemnare: præter quam semetipsum: at in omni judicio proximi,

ximi, ſemper ſequi mitiorem partem, & omnia benignè interpretari, Diuinoq; judicio cuncta relinquere. Scriptum eſt enim. Nolite judicare, & non judicabimini: In quacunq; menſurâ metiemini, eadem remetientur vobis.

Corporales peccatorum expiationes: vulgò ſunt notæ: quas partitur Eccleſia, in Orationes, Iejunia, Elemoſynas : comprehendendo ſub his, omnia genera affligandi corporis in Eccleſiâ Chriſti, recepta & laudata : & Sanctis vſurpata : quibus diſcretionem adjungi oportet, ne fortè quis Zelum Dei habeat, non ſecundùm ſcientiam : ac ne perſequendo in ſe hoſtem, interficiat Ciuem : quocirca talia ſecurè ſuſcipientur conſcio Animæ moderatore.

Iuxta prædicta; quotidianum Animæ & conſcientiæ purgatorium, cordiſq; lauacrum, eſto in vſu quotidiano: adiuncto ſemper, ſanguinis, mortiſq;; ac meritorum Iesv Chriſti Balneo; Indulgentiarum theſauro : & Pretioſiſſimæ Dei Matris, Sanctorumque communione, ac interceſſionum Patrocinio.

PRAXIS.

Et ſimul Contritionis Actus.

SAnctiſſima Trinitas, Devs meus. Deteſtor ex puriſſimo Amore tui, æſtimationeq; inæſtimabilis Dignitatis tuæ : omnia, & ſingula peccata mea : imperfectioneſq; quaſcunq; Tu vides in Animâ meâ. Doleo quòd per hæc omnia tibi benigniſſimo Domino, dilectiſsimo Patri, digniſſimo Deo diſplicuerim. Confundor de meâ ſpirituali nuditate atq; pauperie coram Te: præſertim cùm tantâ Gratiæ tuæ, nutricis meæ præſidia, ad vincendam ignauiam meam, ad proficiendum in Spiritu, & lege tuâ, ſemper ad manum habuerim. Erubeſco coram Cælo, & terrâ, quòd tam infidelis tibi Deo meo, fuerim : quòd Iesv Chriſto Redemptori meo tam ingratus, Spiritui Sancto tam rebellis, Sanctis omnibus tam diſplicens, Animabus Purgatorij tam ſterilis,

Pro-

Proximis viuentibus tam inutilis, imò & ob mala exempla tam ſcandaloſus. Peto omnium, & ſingulorum, à Te ô Sanctiſſima Trinitas DEVS meus, veniam, & condonationem: propter IESV Chriſti ſanguinem, propter Pret: Parentis merita, propter Sanctorum omnium interceſsionem. Peto præterea Gratiam tuam efficacem, ad me deinceps emendandum, ad omnes imperfectiones euitandũ, ad omnes perfectiones in operibus vitæ meæ adhibendum. Propono, te DEO meo teſte, & dante, firmiſsimè, non tantùm emendationem, ac emundationem, ſed etiam omnis tibi placitæ conſummationis, ſanctitatiſq; confectationem: ad guſtũ quàm pleniſsimum, tuæ Sanctiſsimæ, atq; Digniſsimæ Voluntatis.

EXERCITIVM VII.

De Contritione, ex DEI Patris, Benefactoris, Domini, Iudiciſq́ conſideratione.

1. STatue te coram DEO, Patre tuo, vt filium: vt coram Benefactore ingratum, vt coram Domino malum ſeruum, vt coram Iudice ſupremo, ac juſtiſsimo, maximè reum. Ex his habebis quod erubeſcas, & quod timeas, ac demum & quod doleas.

2. Audi Bernardum & ſequere: iſta expendentem hoc modo. Cogita DEVM factorem, cogita benefactorem, cogita Patrem, cogita Dominum. Ad omnia reus es, plange per ſingula. Ad primum & vltimum reſpondeat timor tuus: ad duo media, pudor.

3. Pater ſanè non metuitur, cùm Pater ſit. Patris enim eſt miſereri & parcere, & ſi percutit; Virgâ, non baculo percutit: & cùm percuſſerit, ſanat. Paterna vox eſt; Ego percutiam, & ego ſanabo. Non eſt proinde quod à Patre formides, qui etſi quandoq; ferit vt emendet, nunquam tamen vt vindicet.

4. At verò cogitantem quòd Patrem offenderim, eſt certè quod pudeat, etſi non quod terreat. Voluntariè enim genuit me Verbo veritatis. Deinde etiam non pepercit Vnigenito, pro ſic genito. Ita ipſe quidem exhibuit ſe Patrem mihi: ſed non ego viciſsim me illi filium.

5. Quâ

5. Quânam fronte attollo iam oculos, ad vultum Patris tam boni tam malus filius? pudet tanto Patri vixiſſe degenerem. Exitus aquarũ deducite oculi mei: Operiat confuſio faciem meam vultum meum pudor ſuffundat, occupetq; caligo. Prò pudor! quem fructum habui, in quibus nunc erubeſco? Si in carne ſeminaui; de carne non metam niſi corruptionem: ſi in Mundo; & hic tranſit, & concupiſcentia eius. Quid? Caduca; vana, & propè nulla, quorum finis mors eſt, infelix & inſanus præferre non erubui, æterni Patris amori, & honori. Confundor audire, ſi ego Pater: vbi eſt Honor meus?

6. Sed, etſi Pater non eſſet, obrueret me Beneficijs: inſtaurat aduersùm me teſtes: (vt alia innumera taceã;) huius Corporis victum: & vſum Temporis huius. Et ſuper omnia; Sanguinem Dilecti Filij clamantem de terrâ. Pudet ingratitudinis: quanquam ad confuſionis cumulum, arguit etiam reddidiſſe mala pro bonis: & odium pro Dilectione.

7. Minimè quidem mihi à Benefactore, ſicut nec à Patre timendum: verus quippe benefactor eſt, dans affluenter, & non improperans: & beneficia ſua mihi dedit, non vendidit: deniq; ſine pænitentiâ ſunt dona eius. At quanto de illo benigniùs, tantò de me indigniùs ſentire cogar.

8. Erubeſce ergo nihilominus: & dole Anima mea: quoniam etſi illum non repetere, & non improperare decet; Nos tamen omnino dedecet ingratos, & immemores exſtitiſſe. Heu! quid vel nunc retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi?

9. Quodſi ſegnior fortè ſuas partes minùs exequitur Pudor: Timor ſanè excitetur in adiutorium: excitetur, vt excitet. Sepone parum pia vocabula Benefactoris & Patris: atq; ad auſteriora conuerte te. Nempe qui legitur Pater Miſericordiarum, & DEVS totius conſolationis: legitur etiam DEVS, vltionum Dominus: legitur DEVS judex, juſtus, & fortis: legitur terribilis in conſilijs ſupor filios hominum: legitur DEVS Zelans. Quod Pater, quod Be-

Beneficus est; tibi est: quòd Dominus, & Creator, & Iudex; sibi. Qui ergo quod tuum est, tibi defendit ac seruat: putas & pro se aliquando non zelabit? putas sui non requiret Principatûs honorem? Requiret à redempto seruitium: honorem, & gloriam ab eo, quem plasmauit. Esto dissimulet Pater, ignoscat Beneficus: sed non Creator, non Dominus, & Iudex; & qui parcit filio, non parcet figmento, non parcet seruo nequam.

10. Pensa: cuius sit formidinis & horroris, tuum, & omnium contempsisse Factorem: offendisse Dominum Maiestatis? Maiestatis est timeri: Domini est timeri: & maximè huius Maiestatis, huiusq; Domini. Nam si reum Regiæ Maiestatis quamuis humanæ, humanis legibus plecti capite sancitum est: quis finis contemnentium Diuinam Omnipotentiam erit? tangit montes & fumigant: & tam tremendam maiestatem audet irritare vilis vermiculus, vno leui flatu mox dispergendus, nec recolligendus?

11. Ille, ille timendus est: qui postquam occiderit Corpus, habet potestatem & Animam mittere in gehennam. Paueo gehennam: paueo Iudicis vultum: ipsis quoq; tremendum Angelicis potestatibus. Contremisco ab irâ potentis, à faciè furoris eius, à fragore ruentis mundi, à conflagratione Elementorum, à tempestate validâ, à voce Archangeli, à verbo aspero. Contremisco à dentibus bestiæ infernalis, à ventre inferi, à rugientibus præparatis ad escã. Horreo vermem rodentem, & ignem torrentem, fumum, & vaporẽ, & sulphur, & spiritũ procellarũ: horreo tenebras exteriores.

12. Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum, vt præueniam fletibus fletum, & stridorem dentiũ: & manuum pedumq; dura vincula, & pondus Catenarum prementium, stringentium, vrentium, nec tamen consumentium? Heu me Mater mea, vt quid me genuisti filium doloris, filium amaritudinis, indignationis, & plorationis æternæ? Cur exceptus genibus, cur lactatus vberibus, natus in combustionem, & cibum ignis. Hæc *Bern: 16. serm: in Cant:*

 PRA-

P R A X I S.

Est in ipsis B. Bernardi verbis: vel sit hæc alia.

SAnctissima Trinitas, vnus DEVS: Tibi, vni, soli, semper, à Te, à me, ab omnibus & singulis Creaturis, summa laus, exaltatio, Gloria: omnibus autem Creaturis, à te, tua benedictio, gratia, indulgentia, miseratio, venia. Mihi verò à te, & simul tecum ab omni Creaturâ, omnis abiectio, detestatio, ira, furor, damnatio, reprobatio, perditio, & in perditione derelictio, obliuio, & sepultura æterna.

Quia enim ego Tibi soli peccaui nimis in vitâ mea, & malum supra omnes coram te feci: idcirco nulla mihi à te debetur Venia, gratia, miseratio, benedictio: sed potiùs omnis tuus furor, ira, odium, execratio, damnatio, & perditio. Idcirco infernus domus mea est, possessio mea, hereditas mea est, & ego inferni incola, possessor, & heres sum.

Idcirco, etiam omnes damnatos, reprobos, præscitosq; ex Inferno facessere, ac mihi locum meum cedere jubeo: quia præ me omnes illi innoxij sunt: & præ omnibus illis, mihi vni, & soli infernus debetur: & ego vnus, solusque, iniquitatibus meis infernum impleo: vnus ac solus inferni pænas pænis meis exhaurio: & adhuc inferno dignus sum alio, atque alio.

Idcirco, etiam infra omnes luciperos, asmodeos, beelzebubos, infra Cainos, Iudas, Annas, Caiphas, Pilatosq; descendo, ac me demergo. Omnibus enim superbis, ego magis superbus: omnibus auaris, ego magis auarus: omnibus intemperantibus, iracundis, inuidis, ego magis intemperans, fædus, iracundus, inuidus: omnibus ad obsequium Diuinum, & in obsequio Diuino tepidis, ego tepidus, & negligens magis: omnibus ingratis, abiectis, inutilibus, malignis, ego magis ingratus, abiectus, inutilis, malitiosus. Quantò enim in me vno & solo præ omnibus abundauit gratia, & miseratio, ac Diuinæ pietatis vigilantia ac beneficentia; tantò in me vno, & solo, præ omnibus excessit in DEVM ingratitudo, malitia, contemptio, & effrenis rebellio.

At enim quamuis ego infelix commisi multa valde nimis: vnde me tu justissime Devs damnare, & abijcere in æternum, non solùm potes, sed etiam cogente justitiâ debes: quia tamen tu, misericordiarum Pater, non amisisti, vnde misericordissimè saluare, & potes, & soles; propterea Ego de profundissimis abyssis miseriarum mearum clamo ad Te: Miserere mei secundùm magnam misericordiam tuam: & secundùm multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Ampliùs laua me ab iniquitate meâ: & à peccato meo munda me: quoniam iniquitatem meam cognosco, atq; confiteor. Tibi soli peccaui, & malum coram te feci.

Istud in me peccatisq; meis displicet quàm maximè: quia Tibi soli peccaui, & malum coram te Deo meo feci. Viuere tibi soli debueram: & ecce tibi soli peccaui. Amare, & æstimare super omnia te solum debueram: at ego tibi soli peccaui, tuæ soli Sanctissimæ Voluntati obedire debebam: at ego tibi soli peccaui.

Abscondebam, celabam, negabam, dissimulabam, justificabã peccata mea: sed malum coram te feci: in manibus tuis positus eram, & potentiæ tuæ illigatus, justitiæq; tuæ mancipatus, & tamen malum coram te feci.

Tu solus cùm esses Devs meus; ego tibi soli, creatura tua, seruus tuus, mancipium tuum, redemptus tuus, peccaui, & malum coram te, contra te, maiestatemq; tuam feci.

De hoc omni tibi noto, & exoso malo meo, Domine: toto me doleo, propter Bonitatem, Charitatem, Dignitatem tuam: doleo, & detestor, & execror, & odi, & erubesco, & tædio afficior, eiuro omnia peccata mea: & omnem voluntatem meam auello ab eis. Emundo illa, in balneo sanguinis & meritorũ Iesv Christi: in balneo doloris & amoris mei erga Te: in balneo justitiæ & miserationis tuæ. In quâ etiam emendo, & expio omne debitũ meum, tam culpæ, quàm pœnæ: & perficio, atq; compleo omnem imperfectissimam perfectionem meam: ad plenum, & omnem gustum tuum, Amen.

EXERCITIORVM PARS XVI.

De Morte.

EXERCITIVM I.

De Mortis, Naturâ, Conditionibus, Effectis.

1. CONstitue te in statu moribundi, ac in vicino, seu proximo morituri: executuriq; iam in se ipso, decretum mortis: de quo Paulus disertè pronunciat; Statutum est omnibus hominibus semel mori: post hoc autem Iudicium.

2. Considera: naturam mortis, seu mortem, esse priuationem Vitæ, excessum Animæ de corpore, siue, desinere animam informare, ac viuificare corpus. Item, dissolutionem eius compositi, ac Personæ, quæ est, homo, ex animâ & corpore compositus: qui enim mortuus est, iam non est amplius Homo, nec persona eius: esto Anima & Corpus supersint, at seiuncta. Atq; ex hoc capite, mors naturaliter timetur: quia morienti Esse suum aufert: quod ab omnibus, præ omnibus diligitur.

3. Considera conditiones mortis: harum; Prima est certitudo, & infallibilitas, seu ineuitabilis necessitas: quàm enim quis nostrûm Homo est, tam mortalis est, & mortis necessitati subiacet: eò quod ex contrarijs, inter se pugnantibus, ac mutuò sese corrumpentibus, consequenter compositũ de se destruentibus, compositi & compacti sumus. Huc accedit pœna mortis cuique nostrûm propter peccatum debita, & decreta: Morte morieris.

Secunda incertitudo & fallibilitas mortis: de quâ Dominus cre-

crebrò admonet: Vigilate, quia nescitis diem, neque horam: quia nescitis quâ horâ Dominus vester venturus sit, ad auferendam à te Animam tuam, & villicationem tuam, & reposcendam abs te rationem tuam. Accedit ad hæc: quia nec tempus, nec locus, neq; genus mortis cuiquam certum est: omni enim tempore mori possumus, omni etiam loco, & genere mortis omni: quæ omnia experimento innumero comperta sunt.

Tertia conditio: quia velocissimè aduenit: quàm citò effugit tempus, & cum tempore euolat vita nostra nobis, tam citò aduolat mors nobis: Nihil enim est aliud nostrum viuere quàm continuum emori: sicut nihil est aliud Lucernæ ardere ac lucere, quam continuatum absumi, & disperire. Inde monitum nobis datur; Mors non tardat. Potest sisti motus cælorum, & cursus temporis: at vitæ nostræ excursus, & mortis accursus sisti non potest.

Quarta conditio mortis est: Incertitudo modi & sortis eius: quis enim sibi potest polliceri se moriturum morte v. g. Iustorum: Morte sanctorum DEI, pretiosâ coram DEO: & non morte impiorum pessimâ? quis non saluasset Iudam, Apostolum videns: quis non perdidisset Latronem, latrocinantem cernens? Cadunt columnæ Cæli, & confringuntur: contrà, quidam ex inferno inferiori eruuntur.

Quinta conditio mortis est: quia in hac solâ vitâ negotium mortis percurari, & transigi potest: vbi ad mortem venitur, janua clauditur: & dies mercatûs elabitur: nec licet emere quæ saluti æternæ seruiant. Vnde nobis dicitur: Ergo dum tempus habemus operemur bonum. Et iterum: Ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies salutis.

Sexta & vltima mortis conditio est incorrigibilitas: in morte certè bis non datur errare: semel tantùm moriendum, semel experiendum, semel tractandum, & vltimò negotium mortis est: ideo ante mortem benè & seriò, & tempestiuè præcogitandum,

præuidendum, præexperiendum eſt, quomodo velim, quomodo debeam mori? In horâ mortis, mori diſcere, & non errare optare, ac ſperare; grandis inſania, periculoſus valde ſaltus eſt.

4. Conſidera effectûs mortis.

Primus eſt ablatio & ereptio omnium rerum quaſcunq; habuit, amauitue homo. Probat id experientia omnium hactenus mortuorum: affirmat & ſcriptura dicens; Homo cùm interierit non ſumet omnia: neq; deſcendet cum eo gloria eius. Neq; id mirum: imò impoſsibile aliter fieri: propterea, quia;

Secundus effectus mortis eſt, Hominem homini, id eſt, ſibi ipſi eripere: quid non eripiat ex rebus eius mors homini, cùm ipſum hominem eripiat homini?

Tertius effectus mortis: reſeratio, ſeu inchoatio Æternitatis, & quidem vel felicis ac beatæ, vel infelicis ac miſeræ. Sicuti enim curſus vitæ noſtræ præſentis, ratioq; viuendi in præſenti, à nobis ducta, eſt quædam vel textura, vel ædificatio æternitatis, beatæ quidem Vitâ bonâ; Miſeræ autem vitâ malâ: ſic finis huius Vitæ, clauis eſt Æternitatis, & reſeratio vel huius, vel illius. Vita benè vſq; ad finem ducta, ſeram, & oſtium Æternitatis infelicis non reſerat; ſed neq; Vita mala, malè concluſa, januam æternitatis beatæ apta eſt, aut poteſt aperire.

5. Ergo dum tempus habemus operemur bonum. Præmittamus vitam bonam, bonæ morti, beatæ æternitatis portam nobis aperturæ; error in morte, errorum error eſt: irremediabilis, incorrigibilis, indeflebilis error: abyſſus errorum omnium miſerabilium, ſed maximè ex eo, quia æternorum. Omnes alij huius vitæ errores, in hac vitâ vtcunq; corrigi poſſunt: at error in morte error æternus eſt: ac ideo neq; in hoc, neq; in futuro ſeculo, corrigi poteſt. Hæc igitur cardinalis prudentia eſt; Per bonam, & ſanctam vitam præſentem, venienti morti errorum omnium obſerare januam.

PRA-

PRAXIS.

Siue

Oratio pro Vitâ bonâ, & sanctâ Morte.

DEVS, sub cuius nutibus vitæ nostræ præsentis momenta decurrunt: suscipe preces humiliter ad te clamantium: vt hanc quidem mortalem vitam omnem, juxta sanctissimam Voluntatem tuam, in abundantiâ bonorum operum, auxiliante gratiâ tuâ semper decurramus: eius verò decursum, sancto, & pleno, & tibi placito fine, per Filij tui, & Matris eius, Electorumq; tuorum merita, & per misericordiam tuam concludamus.

EXERCITIVM II.

De vario, & de optimo genere Mortis.

1. CONstitue te in statu moribundi, morientisque, saltem in proximo, & certò: tanquam eius, qui responsum mortis acceperis tam à DEO, quàm à Medico, quàm ab Amico: quàm à te ipso, iam in naturæ viribus deficiente, morboq; vrgente.

2. Aduerto varia esse mortis genera. Est enim mors naturalis, seu corporis: cùm vitâ, seu Animâ priuatur: & huic; tum ex naturâ nostrâ corruptibili, tum ex pœnâ peccato inflictâ subiacemus. Et hæc mors, neq; mala, neq; bona est moraliter: naturæ tamen malũ est: hæc enim appetit cõseruari in Esse, ista autem tollit esse.

3. Est mors Animæ, quæ & spiritualis vocatur: & hæc semper tantùm moralis. Nam Anima cùm sit purus Spiritus, immortalis est Physicè, & incorruptibilis naturâ suâ. At Morali morte Anima variè moritur. 1. Est enm Animæ nostræ Mors quædam optanda, & curanda: atq; augenda, & defendenda in nobis à nobis: de cuiusmodi morte Paulus intelligendus est; cùm ait; mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in DEO. Hac morte morimur in Baptismo: vbi in Christo morimur, imò & sepelimur, mundanis, & carnalibus desiderijs, atq; concupiscen-

ſcentijs : dæmonis quoq; ſeruituti & peccatorũ tyrannidi. Hanc mortem Dominus Iesvs vocat abnegationem ſui : Perditionem animæ. Qui vult (ait) venire poſt me, abneget ſemetipſum, & ſequatur me. Et; qui perdiderit animam ſuam propter me, in vitam æternam cuſtodit eam. Et; niſi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipſum ſolum manet: ſi autem mortuum fuerit, multum fructum adfert. Hæc mors etiam mortificatio ab Apoſtolo vocatur : Mortificate (ait) membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram. Et; ſi ſpiritu facta carnis mortificaueritis : viuetis, ſi autem ſecundùm carnem vixeritis, moriemini. Et; Mortificationem Iesv Chriſti in corpore veſtro circumferentes. Inſuper hæc mors vocatur Crucifixio, Crucis baiulatio: hinc dicit Paulus Chriſto confixus ſum Cruci. Et; mihi mundus crucifixus & ego mundo. Et Dominus ; Qui non venit poſt me, & non baiulat crucem ſuam, non eſt me dignus. 2. Alia mors Animæ noſtræ eſt mala, formidanda, cauenda omni ſtudio, & diligentiâ. Hæc eſt mors peccati : de quâ dictum; Anima quæ peccauerit, ipſa morietur. Omne enim peccatum mortale, animam occidit, pellens ab eâ ſpiritum Vitæ : gratiam ſcilicet Dei, & ipſum Devm ; & reddit Animam cadauer ſpirituale, tot mortibus necatum, quot peccatis mortalibus grauatum: reddit odioſam Deo Animam, ſiue hominem. Odio enim eſt Deo impius, & impietas eius. 3. Eſt præterea mors, alia partialis, vt quando Homo tantùm ſecundùm partem ſui aliquam moritur, v. g. tantùm corpore, aut tantùm Animâ : & alia eſt mors totalis, vt quando totus homo, tam ſcilicet corpore, quàm Animâ moritur : quod fit, cùm quis in ſtatu peccati mortalis exiſtens quoad Animam, moritur etiam corpore : talem enim mortem excipit ;

4. Alia mors omni morte peior, mors ſecunda, mors æterna. Mors perpetuæ damnationis : de quâ morte dictum, mors peccatorum peſſima.

5. Huic morti opponitur Mors illa, de quâ Dauid : Pretioſa in

in conspectu Domini mors Sanctorum eius: & Ioannes; Beati mortui, qui in Domino moriuntur: opera enim illorum sequuntur illos. Hæc mors Iustorum est: qui in gratiâ Dei hac ex vitâ recedunt: hi vitam meliorem, quia beatam, quia æternam ingrediuntur, & possident, per mortem.

6. Hæc mors justorum, habet tres gradus seu classes morientium. 1. Quidam enim justi moriuntur in solo statu, siue habitu Gratiæ, atq; Charitatis Dei: quod quidem Bonum est, & necessarium, atq; mortis bonæ, & justorum omnino substantiale: saltem enim tali morte debent mori, qui bonâ morte volunt mori. 2. Quidam moriuntur in actuali Charitate Dei, siue in actuali exercitio actûs charitatis in Devm super omnia dilectum. Quia actus Charitatis Dei, ita quandoq; perfectus, & excellens est; (& curandum est morienti vt sit:) vt cum qualibet peccandi voluntate (etiam venialiter) habeat quamdam incompossibilitatem. Cum quali Amoris in Devm actu mori paucorum justorum est. Est enim ferè tantùm purgatissimarum, atq; tali actui amoris benè insuefactarum Animarum.
3. Quidam denique moriuntur non solùm in Charitate habituali, aut actuali: sed etiam à Charitate, atq; ex Charitate amoreq; actuali: ita vt moriantur quasi à vulnere excessiuæ Charitatis, vehementiâq; amoris affectiui in Devm: de quali amore Spõsa dixit: Vulnerata Charitate ego sum: & illud: Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore langueo: & Psalmista Dauid: Defecit caro mea, & cor meũ in Devm viuũ: neq; id mirum, cùm fortis sit vt mors, atq; etiam morte fortior dilectio. Huiusmodi mortuis auctariũ insigne est, euolare ex hac vitâ, rectà, in Cælũ, sine sensu purgatorij. Atq; hæc etiam mors paucorũ est: Nisi quia Domini man' non est abbreuiata, ac nostris modulis minimè mensurãda.

7. Ad hunc tamen modum seu gradum mortis adspirandum est omnibus Perfectionis ac Sanctitatis studium professis: quod si ad eum minus pertingant: ad secundum saltem curent pertingere:

vt ſcilicet moriantur in actuali Charitate DEI ſui : & quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ſic illi deſiderent ad DEVM : ſitiatq; Anima eorum ad DEVM fontem viuum : O quando veniam : & apparebo !

5. Sicut enim Profeſſores Perfectionis, non decet vitam agere tantùm in Charitate habituali, cùm id omnino omnibus incumbat : quibuſcunq; denunciatum eſt ; Si vis ad vitam ingredi ſerua mandata ; Verùm incumbit eis viuere in magnâ Charitate, in magnis, multis, aſſiduiſq; meritis, & ſemper actibus Charitatis, vel à Charitate ardenti imperatis feruere ; amoremq; DEI in ſe magis ac magis, continuo, quoad licet, exercitio ſuccendere ; ita etiam non debet eſſe illis ſatis, mori in Charitate habituali : ſed curare debent, vt in actuali, eàq; feruente excedant : & ab articulo mortis inueniantur, rapianturque, & præoccupentur : vt ſi fieri poteſt, eum Amoris actum, in quo vltimo à morte inuenti ſunt, viui, non finiant in hac, & cum hac vitâ : ſed continuent, deferantq; illum in alteram, eumq; inibi perficiant pro æternitate, & per æternitatem.

PRAXIS.

DEVS, ſub cuius nutibus Vitæ noſtræ præſentis momenta decurrunt : ſuſcipe preces ad te humiliter clamantium ; vt hanc quidem mortalem vitam omnem, ſecundùm voluntatis tuæ ſanctiſſimæ beneplacitum, ſemper in abundantiâ bonorum operum, auxiliante Gratiâ tuâ decurramus : eius verò decurſum, ſancto, pleno, ac tibi placito fine, per vnigeniti tui, & Matris eius, Electorumq: omnium merita, & per miſericordiam tuam concludamus.

EXERCITIVM III.

De Mortis bonæ deſiderio frequentando.

1. COnſtitue te in ſtatu moribundi, & tanquam in proximò morituri : & ſimul in affectu illius, qui gemebat, Heu mihi,

hi, quia incolatus meus prolõgatus est: multùm incola fuit anima mea: & illius qui anhelabat; Cupio dissolui, & esse cum Christo.

2. Mortem bonam desiderant omnes, etiam ille, eiq; similes, qui dicebat: Moriatur anima mea morte iustorum, & fiant nouissima mea horum similia: sed hoc desiderium passim est in hominibus sterile, & inefficax: quia ad consecutionem desideratæ mortis bonæ, media apta non adhibent. Non enim diligunt, neq; exercent vitam bonam: quæ tamen est vnicum, & omnino necessarium huic fini assequendo medium.

3. Sunt verò alij, qui ita Mortem bonam exoptant; vt simul vitam bonam strenuè consectentur: & ea quæ sunt morti bonæ consequendæ idonea, auidè, & prouidè conquirant: ijdem tamen mortem ipsam, & nomen, mentionemque, ac memoriam mortis abhorrent, contristantur, aut etiam indignantur, illato de morte vel vno verbo. Hi sunt similes illis, qui nauigant mare, & licet pericula eius patiantur penè quotidiana: portum tamen, & excensum refugiunt.

4. His talibus prætermissis, in persuasis, atq; certis habendũ est: Esse quandã, nec mediocrem perfectionem, cupere mori: fuitq; hic affectus Sanctis ferè omnibus vsitatus: & est signum impensè Devm amantis Animæ velle mori: cupere dissolui, desiderare liberationem è carcere, seu corpore mortis huius: sicut è contrà redolet Animam affixam corpori, aut mundo: aut saltem ipsi præsenti Vitæ: nec satis pericula eius sentientem quotidiana, plus æquo horrere mortem: vitamq; hanc amare: neq; cupere aut euolare in libertatem filiorum Dei, educi de custodiâ hac multis compedibus Animam vinciente, quin & multis sordibus inquinante, aut ad fruitionem Sanctissimæ Trinitatis quàm primum, finaliter & beatificè peruenire.

5. Sit etiam persuasum atq; certũ: cupere dissolui, & esse cum Christo: esse vnum ex singularibus medijs, præparationibusque ad mortem, redolereq; optabilem salutis æternæ securitatem: quam

quam DEVS indulget ijs, qui ei fideliter, & nauiter seruire, eiq; placere, ac secundum Cor eius Diuinum esse semper studuerunt. Eiusmodi est illa indulgentissima inuitatio Diuina ad Animam; Surge, propera Amica mea: columba mea, formosa mea, & veni: & iterum; Surge amica mea speciosa mea, & veni: & rursus; Veni de Libano sponsa mea, veni de Libano, veni. Quidni ergo desideret, festinet, anhelet Anima: ad ita blandè, instanterq; inuitantem, & euocantem DEVM?

6. Assuescendũ ergo est talibus desiderijs, & impensè quidem: quam ad assuetudinem proderit expendere, atq; vsupare familiariter sequentia motiua desideriorum talium.

1. Opto mori: quia mortalis sum naturâ meâ: & DEI creatoris mei sic factus sum Voluntate, fiat ergo Voluntas eius.

2. Opto mori in testimonium, & protestationem, tum supremæ potestatis, dominijq; in me Diuini: tum totalis meæ, rerumq; etiam omnium, & singularum, à DEO dependentiæ: tum fragilitatis, vilitatis, corruptibilitatisq; meæ: puluis enim sum, & in puluerem reuerti me necessum est. Sicuti ergo vitam viuendo, professus sum DEVM autorem dominumq; Vitæ: sic mortem obeundo, confitebor DEVM esse arbitrũ definitoremq; mortis meæ.

3. Opto mori: vt primi originalis peccati pœnam, etiam mihi ab justo DEO meritò inflictam, exoluam morte, tandemq; illud finaliter expiem: deletum quidem illud est in Sacro Baptismate: pœna tamen mortis luenda remansit.

4. Opto mori: vt ex statu peccabilitatis, funditus emergam: transeamq; in eum statum in quo peccare ampliùs non possim, neq; per malitiam, neque per infirmitatem, neq; per subreptionem. Et sim extrâ periculum omne, violandi, vel in minimo, Dignitatem, Maiestatem, Sanctitatem, Bonitatem, Charitatem, Voluntatemq; DEI mei, excidendiq; à Gratiâ eius: sed sim securus de Amore, & Amicitiâ eius in æternum. Nihil enim amantes DEVM Animas grauat justiùs, aut ampliùs, in hoc mortali corpore, quàm

quàm quod, dum in eo degunt, DEVM in omni momento offendere possint: & interdum, saltem ex obreptione offendant: ab eius Amore vel excidant, vel tepescant, vel cessent, ob quod incommodum, periculumq; perpetuum, meritò fastiditur hæc vita, & anhelatur ad aliam: Non impatientiâ molestiarum, & ærumnarum, sed metu impotentis ad peccandum potentiæ, & desiderio perfectissimè, continuèq; amandi DEVM, in statu alterius vitæ: & illi tanquã summo, & vltimo bono æternaliter inhærendi.

5. Opto mori: vt meâ morte, mortem IESV Christi, Domini mei, quâ me ille ab æternâ morte redemit, honorem, imiter, eiq; mortuo, & ipse mortuus assimiler. Sicut enim maxima Domini nostri dignatio in eo fuit, quia sese vsq; ad mortui statum demisit: ita maximè à nobis mors eius honoranda est. Magis autem honorari non potest, quàm mortem vicissim pro illo, mortisq; illius honore, ac imitatione subeundo.

6. Opto mori: vt sequar exemplum Pretiosissimæ DEI Matris MARIÆ, Dominæ meæ: quæ carens alioqui moriendi debito, mori tamen voluit & ipsa: vt suâ morte mortem Filij sui honoraret; quare sicut illa suâ morte mortem Filij sui honorauit, sic & à nobis decet mortem ipsius honorari morte nostrâ.

7. Opto mori: & anhelosissimo quidem desiderio opto: vt per mortem meam, siue in articulo eius, omnes DEI mei Voluntates, omnia IESV Christi desideria, atq; intenta, circa me, impleantur absolutissimè: & vltimatè in me, & morte tanquam sigillo consignentur.

8. Opto mori: vt quàm primùm, definitus mihi à DEO, propter IESV Christi Merita, gratiarũ, & donorum gradus, in me ex ijsdem Christi Redemptoris mei meritis adimpleatur, consummeturq;. Maximè, cum fiat sæpè, vt DEVS, in ipso transitu, & articulo mortis, impleat in Sanctorum suorum Animabus, ea omnia, quæ breui vitæ vsu, mortisq; adproperatione, præfinitæ illorum consummationi defuerunt: sicq; in illo breui puncto, expleantur in eis, & ab eis, tempora multa.

9. Opto mori: vt vltimi & summi finis, boniq; assequutio suprema, ac vltimata, quam à Creaturâ suâ, & habere potest, & intendit DEVS etiam in me, & à me, initium executionemq; habere tandem incipiat. Et hæc non est alia, nisi beatifica DEI exaltatio, glorificatio, possessio, fruitio.

10. Opto mori: vt per mortem meam, augeam, & exequar mercedem Christo à Patre ex Iustitiâ debitam: quæ finaliter consistit in Glorificatione Patris, per beatificationem æternam à se Redemptorum.

11. Opto mori: vt practicè, ac reipsâ subijciam me juri quod Dominus meus IESVS, ex naturâ, & ex merito habet, in omnes viuos mortuosq;, in omnes ad judicium eius morte deuenientes.

12. Opto mori: vt etiam subdam me juri Pretiosissimæ DEI Matris: quod illa habet sibi à Filio concessum, in vltimum Agonem, & in Mortis instans, omnium quidem, at specialiter in suorum amatorum & clientum.

13. Opto mori: vt primo quoq; tempore, saluo tamen per omnia gustu Voluntatis DEI, per actum, & medium mortis, voluntariè deliberatè à me acceptatũ, (esto aliàs naturâ mihi debitum,) vltimatè, & completè, DEO me subijciam, DEO obediam, ad DEVM perueniam, DEVM adorem, DEVM assequar, videam, confitear, possideam, teneam, fruar: vt item moriens, completè id quod DEO placuerit merear: merendique spatium moriendo concludam. Morte enim obitâ, iam non licebit crescere, aut proficere.

14. Opto mori: ex desiderio, quàm primùm accedendi ad Sanctos, eosq; videndi: tum Pretiosissimam DEI Matrem: Verbi quoq; Incarnati Sacratissimam Humanitatem, præ omnibus autem VniTrinam Beatissimi DEI Essentiam; vt mediante morte meâ, tandemtandem, DEO æternaliter, ac beatificè coniungar, in gloriâ consummatâ: eiusque Sanctorum Societate potiar in æternum.

PRA-

PRAXIS.

Vel fiat ex positis optationibus: vel ex Psalmo Dauidis 141. ad hoc propositum valde apto.

1. VOce meâ ad Dominum clamaui: Voce meâ ad Dominum deprecatus sum.
2. Effundo in conspectu eius Orationem meam, & tribulationem meam ante ipsum pronuncio.
3. In deficiendo ex me spiritũ meũ: & tu cognouisti semitas meas.
4. Considerabam ad dexteram & videbam: & non erat qui cognosceret me.
5. Perijt fuga à me: & non est qui requirat Animam meam.
6. Clamaui ad te Domine, dixi: Tu es spes mea, portio mea in terrâ viuentium.
7. Intende ad deprecationem meam: quia humiliatus sum nimis. Libera me à persequentibus me: quia cõfortati sunt super me.
8. Educ de custodiâ animam meam ad confitendum nomini tuo: me expectant justi donec retribuas mihi.

EXERCITIVM IV.

De Morte malorum, justorum, perfectorum.

1. COnstitue te vel in conspectu, vel in statu moribundi: cui dictum sit à DEO; Dispone domui tuæ: quia morieris tu, & non viues.

2. Hæc denunciatio quibus fiat, solent esse, vel mali ac impij, vel justi ac boni: vel Sancti ac perfecti: quorum in classe an tu sis, futurus sis, aut esse velis, iam vide.

3. De morte malorum graphicè dictum est à Spiritu Sancto. Mors peccatorum pessima. Et; O Mors, quàm amara est memoria tua, homini. Pessima & amarissima est mors impij, tam ante mortem, quàm in morte, quàm post mortem.

1. Ante mortem: ob corporis ægri dolores, impatientias, queri-

rimonias, etiam de Deo ipso; quasi autore iniquo, & importuno, eius infirmitatũ. Ob Animi angores, tædia in & ex doloribus: mærores ex amissione omnium mundi bonorũ iam iam ingruente: timores ex mortis, & mortem sequentium malorum aduentu, non dubio; ob scelerum certam conscientiam, multitudinem, enormitatem, nec non ob dæmonum præsentiam ad extrema vrgentium, & rapere ad suam societatem paratorum, vti leonum rugientium paratorum ad escam.

2. In morte etiam mors peccatorum pessima. Videt enim infelix peccator, suprà se quidem cælum æneum, inexorabile: Iudicem Devm iratum: Sanctos elongatos, imò infensos. Intrà se conscientiam accusatricem, testem, conuictricem. Circa se dæmonum horribilium cateruas clamantium; Euge, Euge: deuorabimus eum. Infrà se os inferni apertum, & ardores sempiternos, iam paratos, & ascendentes, & in desperationem præcipitantes.

3. Post mortem verò, tum demum mors peccatorum pessima. Omnia bona Fortunæ in rapinam abeunt: & sæpè ad non suos, sed ad alienos, ad hostes, ad ingratos. Bona corporis ab animâ deserti, nulla remanent: succedit horror, fætor, putor, vermium scaturigo, nausea, & abominatio. Animæ bona, si quæ inueniuntur, ea sunt pauca, imperfecta, manca, infecta, ingrata, mortua, & deniq; iam hac in vitâ, suâ mercede satis compensata: vitæ, & mercedi æternæ non idonea: porrò mala opera interna & externa, ex omni parte infinita, exosissima, iam Deo judice recognita, & damnationi æternæ addicta: ipsa demum Anima, juri, & vnguibus dæmonum, æternisq; supplicijs tradita per sententiam; Discede à me maledicte.

4. Hæc mors: numquid placet tibi? eritnè tua huic similis? facisnè, & quomodo facis, ne sit similis? & quando facies, aut facere incipies, vt sit planè dissimilis? ô, quamdiu cras, cras: quare non modò, quare non statim, finis turpitudinis, & impietatis?

Ah,

Ah, quàm nihili, quàm vana, quàm fæda, quàm scelesta, quàm nulla sunt, quæ te impediunt, à pænitente, & emendatâ vitâ, quæ te detinent in scelestâ & impænitente viuendi ratione? DEVSnè deest, aut eius gratia? an tu tibi potiùs, qui DEVM, & eius gratiam negligis, contemnis, abijcis? Et quamdiu sic desipies? Vitamq; in melius non mutabis, mortemq; meliorem, dum vita super est, tibi non prouidebis?

4. Mors justorum, per omnia opponitur isti perditorũ exitui: de illâ dicit Spiritus Sanctus; Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Sperant enim Iusti in morte suâ;

1. Est enim justus beatus ante mortem suam: beatus quoad corpus: quia etsi dolet, & morbos sentit, sensum tamen illum dolorum æquanimiter sustinet, & DEVM in eis laudat, nec stultum quid contra Dominum loquitur; vnit dolores suos Christi doloribus: offert illos pro suarum noxarum expiatione: condit illos amore DEI, & resignatione plenâ in sanctissimam DEI Voluntatem: facitq; ex eis sibi messem meritorum, & exsoluit purgatoriũ per eos, siue suum, siue Animarum aliarum.

2. Beatus quoque justus ante mortem suam: quoad Animam: quietus enim & etiam gaudens mortem excipit: plenus quiete, pace, solatio, spe: quin & desiderio statûs melioris, breui sibi aduenturi. Non eum terret conscientia mala, quam pacatam habet, ob pænitentiæ, & virtutum, & alia bona opera. Non dolet de amissione, aut relictione bonorum temporalium: quæ non amauit, & pridem animo dereliquit: rectè ijs vsus est: & libenter expedit se ab eis tanquam periculosè habitis. Solatur illum, rectè factorum conscientia: non solùm emundata: sed etiam ornata, & ditata: ait cum Paulo: Bonum certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui: in reliquo reposita est mihi Corona Iustitiæ: ait & cum Dauide; Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus: & cum Aug: Domine feci quod jussisti: da quod promisisti.

3. Beatus etiam justus in morte. Nam supra se videt placatum Iudicem: bono animo esse jubentem, benignè ad se aduocantem. Circa se videt Coronam Sanctorum: Dei Matrem, SS. Angelos, & Patronos: Intra se habet conscientiam mundatam, quietam: sub se infernum conclusum, & dæmones procul repulsos, confusosque. Deniq; excipit sententiam salutis æternæ: & exit de corpore securus Vitæ beatæ.

4. Beatus verò maximè justus post mortem: quia vel triumphans statim in Cælum ducitur, lumine gloriæ, & visione Dei beandus, aut iam reipsâ beatus: vel si ad Purgatorium ei diuertendum est; hoc ipsum est ei cum certitudine, & securitate salutis æternæ: & interim est in Dei Charitate: amatq; justitiæ eius satisfieri in se: & aptari se, emundarique, dignè conspectu, & fruitione Dei.

5. Age Homo: nonnè mori justorum morte desiderabile est? Inspice conscientiam tuam præsentem: eritnè mors tua mors justorum? Si addubitas, si formidas: non tu insanis qui hoc negotium tibi dubium esse volens facis? quam dabis Deo, quam ipsi tibi obtrudes excusationem: sciens tantas te habuisse, & habere opportunitates, gratias auxiliantes, exstimulationes, exempla? Numquid vides, quas in angustias, & anxietates animam tuam deduxerit, deducatq; negligentia, tepiditasque viuendi, dilatio emendandi, & in seruitio viâq; Dei feruendi?

5. Iam de morte justorum, perfectorum ac Sanctorum dicit Spiritus Sanctus; Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorũ eius. Et cur Pretiosa? vtiq; quia admodum cara, admodum rara, admodum Cor Dei lætificans, cælos ornans, beatos omnes exhilarans: pretiosis, atque insignibus gloriæ tam substantialis, quam accidentalis dotibus Animam Sanctam cumulans, & toti Cælo pretiosam reddens, Vtramque Ecclesiam Dei, tam Triumphantem, quàm militantem excellenter ædificans, & perficiens.

1. Hæc pretiosa mors: habet omnia bona mortis justorum, sed excellentiùs & copiosiùs, tantò, quantò Sancti per eam morientes,

tes, & ipsi excellentiores in vitâ suâ fuerunt, & in suâ morte sunt. Quantùm igitur egregiè Sanctorũ vita & mores superant vitam & mores justorum (vt sic dicam) plebeiorum, atq; vulgarium; qualium ordinariè plena sunt domicilia Religiosorum: tantùm etiam egregiè Sanctorum, ac Perfectorum mors, superare solet mortem vulgarium, ac deplebe justorum. Et quia talis est conditio statûs Religiosi, attentis eis, quibus suprà modum abundat commoditatibus, & auxilijs ad viuendum ex omni parte, quàm Sanctissimè, atq; perfectissimè; ita vt tantùm vulgariter justum esse, ac justè viuere in Religione, non tantùm laus magna non sit, sed ferme reprehensibile sit; sic etiam attentis ijsdem Vitæ Religiosæ, tam plurimis, quàm singularissimis, efficacissimisq; medijs, & subsidijs, mori in Religione morte justorum vulgarium, adeo vulgare, plebeiumq; est; vt propemodum, sic emori, Religiosis probrosum sit; necesse autem sit atq; obligatorium ijs, tàm viuere quàm mori, vitâ & morte Sanctorum, vitâ & morte Perfectorum, vitâ & morte pretiosâ in conspectu Domini.

2. Nescit certè homo; (& loquimur de Religiosi statûs homine;) Nescit (inquam) religiosus homo; quæ sit spes vocationis suæ, coram Deo, quâ ad Religionem vocatus est, quisquis putat satis facere se obligationi, & spei vocationis suæ, si tantùm curet de plebe iustorum esse: & quasi vnum de vulgo iustum mori. Hæc vocatio, hæc iustorum vita, & mors, omnium prorsus Christianorum est: ad quam, religiosæ vocationis gratijs, & sumptibus, Deo minimè opus est. Ergo vbi abundat Dei gratia, (quomodo reuera abundat, & plusquam abundat Vocationis Religiosæ gratia) ibi etiam abundare omnino debet tàm Vita Religiosorum Sanctitate excellens, quàm mors eorundem in conspectu Domini pretiosa.

3. Hîc verò iam quæritur, inter Perfectionis & Sanctitatis professores, sectatoresq; (Religiosos,) vt fidelis quis inueniatur: vt hoc reuera sit opere, quod est statûs professione; vt expleat spem

vocationis suæ, per exæquationem professionis suæ: vt per quinque Domini talenta superlucretur alia quinque: vt vnica Domini Mna, in eo decem Mnas acquirat: vt demum dignus sit à Domino audire; Euge serue bone: esto potestatem habens super decem Ciuitates. Hæc vtiq; est pretiosa in conspectu Domini Mors Sanctorum eius.

4. Ad quam, quid tibi deest, ô Homo DEI: si tu ipse tibi non dees? & numquid curas ne desis? &: ah! quàm paruæ res, quàm magnas impediunt? Viri gloriosi: qui omnia Mundi, Carnis, Diaboli, vincula ruperunt, promissa spreuerunt, res & spes conculcauerunt: propter singulare scilicet, excellensq; obsequium DEI: vnam negligentiam, tepiditatemq;, vnam dilationem & procrastinationem, vnum timorem, seu respectum humanum, vnam consuetudinem, affectionemuè, peruincere, non possunt, non audent, nolunt: vt DEO magis placeant quàm hominibus, vt DEO potius secundùm Cor & Gustum sint quàm sibi: vt DEO amplius pretiosi in vitâ & morte sint, quàm despecti, & ridiculi, illusiq; diabolo, & in vitâ ignauâ atq; tepidâ, & in morte anxiâ atq; trepidâ.

Ergo quicunq; desideramus pretiosam mortem nostram esse in conspectu Domini; amemus, curemus, viuamus vitam eximiè sanctam, perfectam, consummatamq; in obsequio Domini.

PRAXIS.

DEVS, sub cuius nutibus vitæ nostræ præsentis momenta decurrunt, suscipe preces humiliter ad te clamantiū; vt hanc quidem mortalem Vitam omnem, secundùm Sanctissimæ Voluntatis tuæ beneplacitum, in abundantiâ bonorum operum, adiuuante Gratiâ tuâ semper decurramus: eius verò decursum, sancto, pleno, pretioso, ac tibi placito fine, per Filij tui, & Matris eius, & Electorum omnium merita, & per misericordiam tuam, concludamus.

EXER-

EXERCITIVM V.

De Præparationibus ad Sanctam Mortem.

1. CONstitue te in statu moribundi: inque vicinò mortem habentis: & quasi tibi dictum sit ab Apostolo; omnium finis appropinquauit: estote itaque prudentes, & vigilate: & ab alio; Confirmate corda vestra, quoniam aduentus Domini appropinquauit; da seriam operam, vt monitis eorum obsequaris: & iuxta monitum Prophetæ: quoniam finis venit, venit finis: fac conclusionem.

2. Conclusionem facere, vt arbitror, est sese ad venientem Vitæ finem, hoc est, ad mortem disponere, atq; præparare, ne nos imparatos seu mors, seu in morte Dominus reperiat: atq; tanquam serui nequam, aduentum Domini, nec scientis, nec sperantis; partem nostram cum hypocritis ponat.

3. Collige, & selige tibi iuxta statûs tui exigentiam, conclusionis, seu dispositionis, præparationisq; tuæ ad mortem praxes: quas exercendo, & frequenter, & diligenter, & constanter, inueniaris, (iuxta Domini nostri monitum) idoneus atq; dignus stare coram Filio Hominis judicaturo, vel judicante.

4. Suppono, ac proinde & sepono hîc, conclusiones, dispositionesque, alterius generis, puta ciuilis prudentiæ ac moris, justitialis quoq; obligationis: vt est Testamentum condere, debita creditoribus, mercedes operarijs, stipendia familiæ, aliena suis Dominis, pia legata in Animæ subsidium, cæteraq; vsitata ac necessaria ordinare: quæ proposito meo præsenti non seruiunt ad tractandum.

5. Conclusiones præparationesq; mei propositi præsentis sunt spirituales: interiùs Animam morituri, ad mortem bonam atq; sanctam dispositura: si fuerint practicatæ, & maturè, vsu, & exercitio frequenti, faciles, familiares, connaturalesq; redditæ.

1. Prima præparatio, Assuefacere mentem suam, longo, & crebro

bro vſu, ad mortem futuram memorandam, amandam, rumi-nandam, deſiderandam, imaginandam. Non quaſi aliquid malũ & triſte, ſed tanquam malorum remedium ac finem, portam verò & reſerationem bonorum, & quidem æternorum. Non eſt ferenda puerilis illa, & verè inſipida quorundam à mortis mentione, vel cogitatione abhorreſcentia: horreant mortem gentiles, infideles, DEI hoſtes, peccatis infixi, carnales, auari, odium DEI & horrorem futuri ſeculi propter vehementem ad præſentis vitæ bona adglutinationem habentes: at juſti, amici DEI, operibus bonis, & ſanctis dediti, facientes DEI voluntatem ex animo, placendi DEO ſtudium, & exercitiũ, pulchritudiniſq; internæ æmulationem habentes, vt quid iſti mortem horreant? Impiorum mors, meritò ab impijs horretur: eſt enim oſtiũ illis ad omnem calamitatem, & præcipitium in æternam perditionem. At piorum mors, tranſitus & tranſmigratio, eſt de miſerijs ad felicitatem, de periculis ad ſecuritatem, de exilio ad Patriam, de mortalitate ad immortalitatem, de mundo ad cælum, de lachrymarum valle ad beatitudinis regnum, deniq; à ſe ad DEVM.

2. Procurare omni ratione, diligentiâq; conſcientiæ & animæ munditiem, ornatum, diuitias, cælo, & DEO dignas. Munditiem, dabit fuga omnis peccati obfirmata: etiam tantùm venialis, deliberati tamen, ac voluntarij, ac frequentati: cuius labes in Animâ nullomodo toleretur ex amore munditiei. Sic enim conſequetur illud promiſſum Spiritûs Sancti; Qui diligit Cordis munditiem, habebit amicum Regem. Ornatum conſcientiæ, dabit Exercitatio Virtutum, & operum eximiorum copia, meritorum quoq; Chriſti Domini communicatio. Diuitias verò animæ dabit Gratæ DEI ſanctificantis abundantia. Ad iſta autem omnia, & ſingula, copiosè, facilè, certò conquirenda, & abundanter cumulanda, ſuprà modum adiuuabit;

3. Præparatio, quæ eſt; vti crebrò, accuratè, & dignè Sacramentis, tam Pœnitentiæ, quàm Euchariſtiæ, quorum etſi primũ præ-

præcipuè sanat vulnera, & emundat ab inquinamentis conscientiam; posterius ditat, dotat, & saginat Animam diuitijs gratiæ, donisq; spiritualibus; si tamen vtrumq;ritè obeatur, & frequentetur; & prius Sacramentum Animam emundando locupletat: & posterius eandem ditando clarificat & emundat :& coram Diuinis oculis pulchrescere admodum facit. Si Christi fideles vellent, vti certè possent, agnoscere & æstimare, quàm multa, quàm salutaria, quàm certa efficaciaque, quàm expedita, & facilia habeant exposita, in horum duorum Sacramentorū frequenti vsu bona; non procrastinarent certè, in menses, aut annos differendo vsum eorum: sed more veterum, ac primorum Christianorū, in quibus & fides viuebat, & Charitas feruebat, quotidie hisce Sanctissimis Sacramentis vterentur: sed nunc admirandâ nimiū, & execrandâ diaboli fraude; homines Christiani, ita sinunt, & amant se deludi; vt ex omnibus Christianæ fidei ac pietatis officijs, animarumq; suarum auxilijs, nullum minùs curent, nullum minùs æstiment, nullum minùs frequentent, quàm istorum duorum Sacramentorum vsum. Et hoc faciunt illi Christiani, qui vel maximè, ex statu animarū suarum, & ex modo viuendi suo, si se vel modicè expendunt, indigent omnino, crebro, ne dicam quotidiano, & insuper repetito, Sacramenti pœnitentiæ vsu, ac remedio, & lauacro. Quotidie enim peccant, & multa, & grauia, & varia: quorum remedium Sacramento pœnitentiæ nullū certius, nullum efficacius, nullum expeditius: & tamen isti malunt sordescere, & tanquam jumenta putrescere in stercoribus iniquitatum suarum, viuaq; animarum suarum cadauera, atq; dæmonū mancipia, in massis corporum ignauorum circumferre: quàm per Sacramentum Pœnitentiæ, in lauacro pretiosissimi Sanguinis Christi ablui, atq; viuificari: & contra quotidianas suas infirmitates, quotidiano pœnitentiæ pharmaco sanari & confirmari. Tu quisquis sapis Christiane, facies tibi familiarem, & per hoc simul facilem, efficacemq;Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ

vsum;

vſum: & tuo proprio felici experimento diſces, percipieſq;, tum munditiem, tum ornatum, tum opulentiam admirabilem, conſcientiæ tuæ: multumq; egregiam, ac ſolatij ſolidi pleniſſimam diſpoſitionem pro extremo Agone Mortis tuæ.

4. Præparatio: Inducere in Animam frequentatione multâ, vſum & praxim contritionis de peccatis. Contritionis dico, quàm formatiſſimæ, pleniſſimæ, & quantum fieri poteſt exaggeratiſſimæ, atq; cordialiſſimæ. Huius exercitationis magnus erit vſus ſub articulum mortis: quando finaliter cordiali, & cordialiter finali, maximè opus erit omnium peccatorum abolitione. Eam contritionem opus eſt curare talem fieri, quâ aboleantur ex Anima omnes culpæ, non ſolùm quoad reatum peccatorum, ſed etiam quoad reatum debitumq; pœnarum, & in hac & in futurâ vitâ debitarum. Eandem contritionem opus eſt eſſe talem; vt qaantum ex homine eſt (nam Gratiâ Dei volenti non deeſt) ſit ex vi eius incompoſſibilitas quædam in mente cum peccato quouis: auellaturq; à peccato quocunq; omnis affectus, omnis etiam propenſio, ac inclinatio voluntatis ad peccatum: & fiat in animâ, quaſi quædam impoſſibilitas peccandi, cum ſic, & in ſic auerſâ mente, voluntateq; à peccato. Hæc impoſſibilia non ſunt cum Dei auxilio: & quamuis diuturna in Animo pro ſtatu huius vitæ eſſe non poſſunt; interdum tamen eſſe poſſunt: & ita animam conſtituere; vt inueniatur coram Deo, ſine omni obligatione tam culpæ, quàm pænæ: in quo ſtatu ſi mori hominem contingat, purgatorio non guſtato, abibit rectà, ad fruendum Deo, in Cælum. Ad hoc verò conſequendum, plurimum facit frequens Contritionis exercitatio, & in vſum facilem deductio, cum Diuinâ gratiâ.

5. Præparatio: Inſuefacere quoq; Animam actibus Virtutum præcipuarum, tam externis, quàm (præcipuè) internis: tum vt Anima talibus actibus, & per hos roboratis habitibus, & ornetur, & ditetur, coram Deo: tum vt eadem Anima in mortis conflictu,

flictu, dum corporis vires sensusq; concident, ipsa tamen, actus virtutum facilè sola elicere, seq; contra tentationes tueri, & ad DEVM surrigere possit, præterito vsu facilitatem præbente. Adsuescat ergo Homo dum sanus est, actibus, Fidei firmæ: à certitudine, dubijs aut dubiorum vmbris dimoueri, vel ad momentũ nesciente: non discutiente sensu & ratiunculis quibuscunq; articulos fidei vllos: sed reuelationi DEI qui nec fallit, nec fallitur; propositioni Ecclesiæ quæ est columna & firmamentum veritatis; inhæreat: tanquam inuiolabili, & omnibus inferni portis solidiori Petræ. Adsuescat etiam exercitio spei & fiduciæ in DEVM, in eius Misericordiam, & gratiam, & auxilium, & merita Christi Redemptoris: vt sit in hac fiduciâ, sicut Mons Sion: & solidâ cordis voce dicat cum Paulo: *Scio cui credidi*: & cum Dauide: *In te Domine speraui: non confundar in æternùm.* Adsuescat vel maximè Actibus Charitatis DEI ardentibus, & super omnia DEVM æstimantibus, appretiantibus, desiderantibus. Item DEI timori casto, filiali, sponsali, reuerentiali: vt & speret in bonitate ac miseratione: & vereatur Iustitiam ac Maiestatem: sic speret vt non præsumat: sic timeat, vt non desperet. Præterea adsuescat Humilitati: & sese fundet in cognitione sui nihili, suæ quoad omnia paupertatis, nuditatis, indignitatis, immunditiei, iniquitatis, si absit misericordia DEI, & Gratia Redemptoris Christi: quæ nisi qualiacunq; hominis merita, vel opera, sublimet, ac dignificet; omnia sunt quasi pannus menstruatæ. Adsuescat Resignationi plenissimæ in omnem DEI Voluntatem bonam, beneplacentem, & perfectam, & omnia meliora homini prouidentem. Adsuescat etiam speciali curâ & affectu illis actibus; quibus Prima Veritas IESVS, peculiares & maximè expetibiles moribundis assignauit adpromisitq; remunerationes. Eiusmodi Actus sunt: 1. Condonatio iniuriarum nobis ab alijs irrogatarũ: de quo actu sic Dominus: *Si dimiseritis hominibus peccata eorũ (in vos); dimittet & vobis Pater vester cælestis delicta vestra.*

 2. Fu-

2. Fuga judicandi & censurandi alios: dequo actu ait Dominus; Nolite judicare: & non iudicabimini. 3. Fuga condemnationis alienorum factorum: ait enim Dominus. Nolite condemnare & non condemnabimini. 4. Beneficentia in malefactores: de quâ ita Dominus: Diligite inimicos vestros: benefacite his qui oderunt vos: Orate pro persequentibus & calumniantibus vos: & erit merces vestra multa: & eritis filij Altissimi: quia ipse benignus est super ingratos & malos. Hæc Dominus. Et quis Morientium non velit eiusmodi gaudere in morte suâ priuilegijs? Viuentes ergo hisce Actibus insuescamus: vt eorum mercede in morte potiamur.

6. Præparatio: Postulare â Deo donum, gratiamq; finalis in bono, & gratiæ statu perseuerantiæ, quod Donum purè Donum est, & in meritum non cadit: proinde cum magnâ sui diffidentiâ emendicari à Deo debet frequentissimè. Ex aliâ tamen parte, cùm Perseuerantia sit etiam Virtus; constans, & frequens eius propositum, desiderium, exercitiumq; illius habendum est. Optimus Perseuerandi modus in Gratiâ, in Charitate, in bonis operibus, in sanctitatis, & perfectionis, & boni statûs studio, ille Sancti Pauli; Renouamini Spiritu mentis vestræ: &; Æmulamini Charismata meliora: & ille Augustini; Semper adde, semper ambula, semper profice, semper tibi displiceat id quod es, si vis peruenire ad id, quod nondum es.

7. Præparatio: Viuere perfectè, secundum statûs, & vocationis suæ exigentiam: in omnibus, etiam quæ minutæ videntur, obseruantijs. Hæc cura practicè in executionem deducta, omni quidem Christiano in suo statu morienti, ad sanctam mortem prodest; maximè tamen personis Religiosis, proprio jure, vtilitatem, securitatem, jucunditatemq; præstat in morte: idq; ex eo capite, quia Religiosus, si reuera hoc est quod profitetur; certus est: se omnia agere semper, & ex Dei Voluntate, & iuxta illam: vnde certus est; etiam se omnia placitè Deo agere: accedit, quod

Religiosus status, naturâ suâ, est status pœnitentiæ atq; obedientiæ & Religionis, seu Deuotionis: ob primum; expiat omnes suas obligationes culpæ & pœnæ: ob secundum & tertium; amplificat merita suorũ operũ omnium coram DEO: gratiamq; & gloriam sibi adauget. Ideo perfectus regularum suarum obseruator Religiosus, ex hac vitâ, rectâ ad Cælum migrat.

8. Præparatio: Affici singularietr ad Domini nostri omnem quidem vitam, & vitæ exempla, sed potissimùm ad Passionem, & Crucem, & Mortem: eiusq; tum meditationi, tum imitationi, tum participationi, affectu rationaliter tenero, & æstimatiuo vacare. Et singulariter; Agoni Christi in Horto, & per tres horas in Cruce, in instanti mortis, seu egressûs eius Sacratissimæ Animæ de Corpore. Dignum est notatu ac fide, inprimis autem imitatione, quod referente Cæsario, quidam Religiosus impetrauerit sibi gratiam ex hac vitâ migrandi sine purgatorio ad cælum, hac oratione; Domine IESV per illam amaritudinem, quam sustinuisti propter me in Cruce, maximè, quando Anima tua Benedicta egrediebatur de Corpore tuo: miserere Animæ meæ in egressu suo. Amen. Eiusdem argumenti, & fructûs est illa oratio; Domine IESV, instanti mortis tuæ, & instanti mortis Matris tuæ, omniumq; Electorum tuorum, instans mortis meæ commendo: benedic isti, propter illa.

9. Præparatio: Tenerâ & Filiali deuotione affici erga Pretiosissimam DEI nostri Matrem. Hæc est enim constituta præses Agonis, & exitûs nostri extremi: propter quod Sancta Ecclesia docet, ac iubet nos DEI Matrem inuocare specialiter pro mortis nostræ horâ.

10. Præparatio: Magna ad Sanctos cum DEO regnantes deuotio, eorumq; veneratio, & inuocatio: nominatim S. Michaëlis Archangeli, S. Custodis Angeli, Sanctorũ specialium Patronorũ.

11. Præparatio: Singulariter liberalem & assiduum esse in adiuuandis Animabus purgatorij: de quâ re plura inferiùs.

12. Præparatio: Facere interdum, semel v. g. in mense aut bis, experimentum aliquod mortis, imaginarium quidem, attamen quasi practicum: hæc omnia, vel pleraq; faciendo in tali experimento, quæ facta velles in ipsâ reali tuâ morte: & talem mortem imaginariè subeundo: qualem velles reipsâ subire. Bonum etiam est: quotidie in lectulo ad somnum componere se tanquam in loculo & ad mortem: ibique, in manus Sanctissimæ Trinitatis, Christi Domini, eiusq; Matris, suam Animam commendare ac deponere.

13. Præparatio: Quotidianos lapsûs, item quotidianâ satisfactione, expiationeq; abolere: & quidem cum fœnore quopiam, vt vbi fortè abundauerit delictum, ibidem abundet etiam gratia, & emendatio: quod ita fiet; si vnusquisq; defectus, pluribus actibus bonis, inprimis autem contrarijs lapsui, fuerit expunctus, aut compensatus.

14. Præparatio: Totum se, vel Animam suam, & cor suum, quotidie à malitiâ lauare, balneo contritionis, Charitatis, DEI, & proximi: in specie, amoris inimicorum, & condonationis offensarum, operum misericordiæ, & Eleemosynæ cuiuscunq;, sed inprimis spiritualis: at peculiariter in balneo sanguinis, mortisque, ac Meritorũ IESV Christi. Nusquam enim efficaciùs Ægyptij nostri obruuntur, quàm in rubro mari sanguinis IESV.

15. Præparatio: Quotidie Indulgentias legitimè concessas, ritè lucrari sæpius in diem, siue sint eæ plenariæ, siue partiales, & minores. Huius enim rei auaritia sanctissima & innocentissima est: & magnam in Morte fiduciam præstat: omni proinde operi Vitæ, iungatur vsus indulgentiæ.

16. Præparatio: Inexpletâ fame, sitique, desideraret; ac quà licet, procurare; assiduum, & semper maius ac maius incrementum diuinæ gloriæ: nec non propriæ Animæ, simulq; omnium, & singularum Animarum, salutem, atq; profectum: consecrando, & donando ad id omnia momenta Vitæ suæ, actionum, passio-

ſionumq́; ſuarum, imò & omnium Creaturarum in vnione meritorum Chriſti Domini: eiuſq; Matris, & Electorum: atq; hac methodo faciendo; vt tota vita, imò totius vitæ, operumq́; & paſſionum momenta, ſint coram DEO zelus gloriæ ipſius, & animarum propter ipſum.

17. Præparatio: Curare, atq; facere, vt omnes, & ſingulæ vitæ noſtræ actiones ac mutationes, ſeu paſſiones, ſingulaq; momenta earum, ſint ex intentione noſtrâ, diſpoſitiones cordis & animæ, ad gratias tam actuales, quam habituales: in ſpecie ſacramentales, & ſacrificiales: & ad ipſa Sacrificia, atq; Communiones: ſacramentales, ſi fieri poſſent; ſpirituales verò, quoniam hæ poſſunt: Imò vt omnia vitæ noſtræ actionumq́; ac paſſionum momenta, ſint nobis Communiones ſpirituales: ſiue vota ac deſideria Sanctiſſimæ Euchariſtiæ reipsâ recipiendæ: nôſq; Chriſto vniendi, paſcendi, in eum transformandi: Exemplo Sanctiſſimæ DEI noſtri Genitricis MARIÆ: quam tradunt, & Sacramentaliter creberrimè communicaſſe: & ſpirituales communiones nunquam intermiſiſſe.

18. Præparatio: Aſſueſcere, & familiarem ſibi reddere, triplicem actum affectumque, homini ad veram internam ſolidamq; humilitatem cordis, & ad DEVM fidelitatem mentis fundandam, valde vtilem: omninoq; neceſſarium. Primus actus & affectus eſt: cognitâ penitiſſimè paupertate ſuâ omnimodâ, omnia & ſingula, à DEO quotidie, & ſæpiùs emendicare bona: vt pote à quo ſolo bono cuncta procedunt. Secundus actus & affectus eſt: eadem omnia bona à DEO accepta, eidem quotidie, aut etiam ſæpiùs ex toto reſtituere: & vt ab eo ſeruentur petere: quandoquidem DEI ſolius eſt, omne bonum: & quoniam bonis DEI, malè eſt apud hominem: qui partim eſt ſtultus puer, æſtimare bona DEI neſciens: partim eſt abſurdus helluo, bona DEI prodigere ſciens, ſed conſeruare neſciens: partim eſt ſceleratus fur, bona DEI, DEO ſurripere, ſibi illa arrogare, ac de illis ſuperbire, ſciens, audens,

audens, & ſolens. Benè ergo, & neceſſariò adſueſcet homo, reſtituere Deo, omnem bonitatem, & bonitatis laudem, & gratiarum actionem : ſibi verò reſeruare ſuam pauperiem, malitiam, & malitiæ pœnam, facieiq; propriæ confuſionem: quæ ſola, & omnia debentur homini : etiam pro ipſis bonis ac meritis eius, quatenus quidem ex ipſo ſunt, & ipſius ſunt. Vnde homo, tam ipſum ſe, quàm omnia ſua, qualitercunq; bona ſecum ; vilificare, & in ſuo nihilo, in eiuſq; vilitate demergere, & ſic tam ſe, quàm illa appretiare debet. Quatenus autem bona, meritaq; noſtra, à Deo, & eius gratiâ ſunt ; eatenus Dei reuera ſunt : & ei attribui, reddiq, ex toto debent, cum laude, & gratiarum actione. Et quamuis in eis homo ſperare ſobriè poteſt, debet tamen etiam propter illa ſibi timere: quia etſi ſunt à Deo donata, remanſerunt tamen hominis coram Deo debita : quorum ſtricta ratio erit reddenda. Tertius actus & affectus eſt : Gratiæ Diuinæ tam Sanctificantis, quàm Auxiliantis (atq; in hoc paſſu huius maximè) tenera, cordialiſq; æſtimatio : eidemq; per omnia inhæſio : ita vt ex veritate perſuaſiſſimâ, cum Diuo Paulo, dicat Homo aſſiduè: Gratia Dei ſum id quod ſum: & id etiam; (Auguſtinus addit:) quod non ſum : & gratia eius in me vacua non fuit. Non eſt autem vacua, ſi agnoſcitur, amatur, prædicatur, laudatur, eſſe gratia.

Hiſce tribus actibus affectibuſq; multùm frequentatis, & in mente, ſeu corde radicatis ; indubiè Homo præclarè, & cum quadam ſolidâ ſecuritate, diſponitur coram Deo, ad benè obeundum mortis negotium : omnem enim locum auferunt, aditumq; iſti actus affectuſq; præcludunt ſuperbiæ : quæ maximè inſidiatur in morte hominibus, & inprimis quidem juſtis : proinde his actibus affectibuſq; permunitos eſſe morientes oportet.

Has præparationes, vtiliter ſibi comparabit, quiſquis ſuam mortem coram Deo bonam, & beatam, & pretioſam eſſe deſiderat. Porrò alias præparationes quiſq; arbitratu ſuo, iuxtà ſtatum ſuum, iuxtà ductorum ſpiritualium conſilium, iuxtà morem

& pra-

& praxim justorum, & maximè iuxtà mentem, & sensum Sanctæ Catholicæ Ecclesiæ præfiniet: duo hæc cordi habens quæ subiungo. 1. Vt maturè negotium hoc, & ad praxim, executionemque, animum, & laborem applicet: hîc enim reuera quod differtur, aufertur. 2. Vt in executione non deficiat, neq; lassescat, sed obfirmato animo constanter ad mortem perseueret. Omnis enim quæ hic subibitur fatigatio; optimè compensabitur pretiosæ mortis præmio.

PRAXIS.

DEVS, sub cuius nutibus vitæ nostræ præsentis momenta decurrunt: suscipe preces ad te humiliter clamantiū: vt hanc quidem mortalem vitam omnem, secundùm Sanctissimæ Voluntatis tuæ beneplacitum, semper in abundantiâ bonorū operum, auxiliante gratiâ tuâ decurramus: eius verò decursum, sancto, pleno, ac tibi placito fine, per Filij tui, & Matris eius, Electorumq; omnium merita: & per misericordiā tuam concludamus.

EXERCITIVM VI.

Summarium scrutinij Conscientiæ ante Mortem.

1. COnstitue te in statu moribundi, & iam responsum mortis in se habentis, atq; velocem fore sui tabernaculi depositionem aduertentis

2. Vide, vt sis vnus de prudentibus Virginibus: vt egressus obuiam Sponso, inueniaris habens lampadem ornatam, lucentem, ardentemque, & insuper oleo abundanti instructam: atq; id tempestiuè: ne tum primùm oleum aut mendices, aut emptites, quando Sponsus aduenient: & ad nuptias intrabit: & claudetur janua: & tu cum fatuis audies amarum illud; Nescio Vos.

3. Cogita ergo, & præuide, atq; prouide nunc: quidnam in articulo Mortis positus, voles à te præuisum, prouisum, factumq; esse: quænam præcipuè fugisse, & fugasse, ac à te remouisse, à qui-

quibus purgatus, & immunis, & expeditus esse, in quibus Deo, in quibus proximis tuis, tibi etiam ipsi, munerіq; tuo, ad plenū satisfecisse, quas Vitæ conscientiæq; labes expiasse, balneasse, suppleuisse velles?

4. Est tibi erratorum ac delictorum numerus, sicut arenæ quæ est in littore maris: supergressæ sunt iniquitates tuæ capillos capitis tui. Potes, imò debes dicere cum Sanctis, Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me Domine; & ab alienis parce seruo tuo. Scribis contrà me amaritudines; & opprimere me vis peccatis adolescentiæ meæ. Delicta juuentutis, & ignorantias meas ne memineris Domine. Isti ergo sic: quorū vnum non reprehendit in omni Vitâ suâ Cor suum: alter teste Deo, Vir secundùm Cor Dei, faciens omnes voluntates eius. Tibi verò, de te, quis sensus? quod conscientiæ, quod Dei testimonium?

5. Intelligisne delicta tua? tuæ Naturæ, Personæ, Corporis, Animæ, Intellectûs, Voluntatis, Memoriæ, Phantasiæ, sensuum internorum, externorum, concupiscentiæ, sensualitatis, amoris, timoris, desiderij, iræ, cæterarumq; affectionum, omnium corporis membrorum, libertatis, judicij, electionis, stultitiæ, ignorantiæ, temeritatis in judicando, suspicando, decernendo, loquendo? sola lingua, quanta vniuersitas iniquitatis est? commissiones, omissiones, cum alienis complicitates, aliena, scandala, vanitates, tepiditates, respectus (vt vocant) humani, brutæ affectiones, inconstantiæ in bono, obstinationes in malo, dilationes, inconstantiæ, recidiuationes, præparationes ad mala agenda, ponderatio & conatus malitiæ voluntariæ in peccando, numerus sine numero.

6. Ista, & his similia omnia, habesnè satis perspecta, discussa, abolita coram Deo? an respondebis ei vel vnum pro mille tunc; quando tibi, volenti nolenti, ostendet quantas habeas iniquitates? & quando arguet te, & statuet te contra faciem tuam? Et tamen ad singula horum respondendū esse articulus mortis clamabit: nec licebit ad vocem eius obsurdescere.

7. Nunc

7. Nunc ergo, iudicij mortis, atq; Dei speculum tibi obijce, & inspice: Nunc statue tibi speculam, coge concilium, ini consilium pro te, contra te, de ipso te: & hoc age, atq; perfice, vt & longè, & sæpè ante mortem viuere satagas: absq; omni (vt hæc vita patitur) obligatione, tàm culpæ, quàm pœnæ coram Deo. Omnia pacatæ, felicis, pretiosæ in Domino Mortis, & impedimenta submouere, & adiumenta adhibere satage: & consuesce. Expia maculas omnes: vitia, prauasq; consuetudines ab Animâ tua proscribe, & expia. Voluntarijs pœnis, lachrymis, gemitibus, suspirijs, orationibus, Sacrificijs Ecclesiæ & spiritualibus, frequentatione Sacramentorum Pœnitentiæ & Eucharistiæ, Indulgentijs, ieiunijs, abstinentijs, vigilijs, eleemosynis spiritualibus, corporalibus, dolore, luctu, contritione cordis: condonatione, obliuione, compensatione beneficiaria iniuriarum tibi illatarũ: sincerâ dilectione inimicorum, & malefactorum, & ingratorum, & inuidentium, & detrahentium : abstinentiâ omnimodâ à censuratione alienorum morum, factorum, talentorũ: Supplementis, ac superogatorijs actionibus, passionibus, feruoribus, industrijs: Vnione omnium rerum tuarum, totiusq; Tui, ad Iesv Christi sanguinem, & mortem: ad pretiosissimæ Dei Matris, ad Electorum merita, & intercessiones, atq; Patrocinia: Toleratione Crucis, post, & propter Christum: deniq; status tui sanctâ, plenâ, perfectâ adimpletione: atq; in his omnibus consummatâ per gratiam Dei finali Perseuerantiâ.

PRAXIS.

DEVS, sub cuius nutibus vitæ nostræ præsentis momenta decurrunt: suscipe preces ad te humiliter clamantiũ: vt hanc quidem mortalem vitam omnem, secundùm sanctissimæ voluntatis tuæ beneplacitum, in abundantiâ bonorum operum, adiuuante gratiâ tuâ, decurramus: eius verò decursum; sancto, & pleno, ac tibi placito fine, per Filij tui, & Matris eius, Electorumq; merita, & per Misericordiam tuam concludamus.

EXERCITIVM VII.

Refugia, & solatia Moribundi.

1. COnstitue te in statu moribundi: & ab omnibus tàm hominibus, quàm rebus tandem deserendi: nihil enim te horũ in morte comitabitur, sed neq; Gloria tua descendet tecum. Opera tantùm tua sequentur te, cæterà quidem nudissimum: atq; adeò etiam temetipso spoliatum.

2. Quamobrem vtere prudentiæ consilio: & pro diebus vsq; adeo malis circumspice, & congrega tibi refugij locum, & modum: & prouide; ne nudus ambules: sed habeas custodita vestimenta tua: iuxta monitum Spiritûs Sancti.

3. Age rem seriò: Mors enim valde seria est. Mori iocando quidem & ludendo contingit, sed nequaquam ioco, aut ludo id fit: quisquis moritur, serijssimè moritur: quare ex negotijs maximè serijs, vnum, ac fortè solum est, mori.

4. Corpori mortuo deponendo, prouident passim homines, ipsi etiam mortui, ponunt in hoc solicitudinem quandoq; ambitiosam: meliùs facerent, si Animab' suis, quærerent, aut pararent, caperentque, refugia: ne fugientes, aut ne potiùs fugatæ à morte, cadant in obscurum.

Refugia Animæ Christianæ, in quibus securissimè, & habitare, & latitare, & requiescere, si modò dignam se facere velit, & sciat, haud dubiè potest: sunt hæc;

Primum latibulum, refugiumque, Animæ à Corpore parantis discessum, esto ipsa Sacrosancta Trinitas Vnus DEVS. Ad eius imaginem factus est Homo: haud ergo dubiè ibi locum habet: neq; amat DEVS alibi suam esse Imaginem, quàm apud se: cùm ipse dixerit; Reddite quæ sunt DEI DEO.

Alterum Refugium, reclinatorium, solatiumq; morientis Hominis est, idem DEVS: quatenus est vltimus finis Hominis, summumque, & vltimum bonum eius: cuius quoq; Amore, ex abyssis Nihili sui, homo productus est.

Ter-

Tertium Refugium Moribundi, est Verbum incarnatum, DEVS Homo: ad quem vsũ sui, ipsemet inuitat; venite ad me omnes, quĩ laboratis, & onerati estis: & inuenietis requiem Animabus vestris.

Quartum Refugium Moribundi, est idem Dominus noster IESVS Christus: eiusq; vulnera hiantia, & vniuersi labores, dolores, Crux quoque, & mors, ac sepultura eius. Ibi ille recipit, recondit, fouet, tuetur, solatur, lætificat omnem Animam confugientem. Columba mea in foraminibus Petræ, in cauernis maceriæ.

Quintum Refugium Morientis est, Præsentia, signaculum, & Gratia Spiritûs Sancti: ab eo enim & inhabitamur, & eundem inhabitamus: ab eo in Sacramentis, potissimùm in Baptismo consignamur: quia & in ipso sepelimur.

Sextum Refugium Morientis, est DEI Voluntas, Prouidentia, atq; Nutrix omnium Gratia; quæ totius quidem Vitæ nostræ, at maximè in extremo decursu suam circa nos curam exerit, & salutis nostræ efficacem diligentiam, per sese, & per Angelos, aliosq; administros gerit: & ideo si quando, tunc maximè, vita in voluntate eius: & tunc etiam est campus omnimodæ in DEI Voluntatem, prouidentiam, gratiamq, resignationis: atq; toto corde, totâ Animâ, totis viribus ei dicendi, & repetitò repetendi; Fiat Voluntas tua.

Septimum Refugium Moribundi, est Pretiosissima, Potentissimaq; DEI nostri Mater, Patrona morientium, Domina item, Mater, Heres, Hereditas, & Sponsa amatorum Filij sui, & suorũ: sine dubio paratissimum, & securissimum est receptaculum periclitantium, & portus securus ex procelloso vitæ huius mari enauigantium.

Octauum Refugiũ, Ecclesia Triumphans vniuersa: omniumq; iam beatorum Societas, atq; Ciuitas: in quam conscripti sumus: & iam non hospites, & aduenæ, sed domestici sumus: illuc ergo tam meritò, quàm securê, aspiramus, accedimusque.

Nonum Refugium Morientis, est Ecclesia Militans tota, DEI nostri

nostri Christi, dilecta & Sancta, Sponsa: cuius cùm membra simus omnes; Communionem eius habemus: & quæ nos Christo Sponso immaculatè regeneratos offert; hæc etiam hinc abeuntes libens sanctificatos repræsentat.

Decimum Refugium Morientis est, sua cuiusque, in quâ vixit Communitas: v.g. Religiosi, sua Religio: quam cum inimus, dicere & protestari, & profiteri, vouereq; solemus; hæc requies mea: hanc elegi, & hîc habitabo in sæcula: quod & votis firmamus: vt securè dicere possimus, tum semper, tum in articulo mortis, Domini ego sum.

Vndecimum Refugium morientium, est Agonizans IESVS, & instans mortis eius, Matris quoq; eius, & Electorum eius.

Duodecimum Refugium moribundi est, nihilum suum, & omnimoda tàm naturæ, quàm Spiritûs egestas, mendicitasque; ex quâ Homo, nihil est, nihil potest, nihilo dignus, (nisi contemptu, odio, & supplicio, & perditione, ac obliuione) penitus est: sed quidquid est, solâ solius DEI gratiâ est, omniaq; meretur.

Beatus moriens, qui suo nihilo, Christi merito, DEI miseratione circumseptus moritur. Is enim securè loquitur omnibus inimicis suis in portâ.

5. Hæc Refugia, occupa: & occupare, inhabitareq; festina Anima mea: hæc incole semper: ex his egredere nunquam. Egredere potiùs de Mundo: per contemptũ eius, & si potes, etiam per votum Paupertatis Christi, amplectendo nuditatem eius. Egredere de carne & sanguine, odio & mortificatione illius: & si potes, etiam voto perpetuæ castitatis propter Christum, sectando puritatem eius. Egredere & à temetipsâ: abnegando plenè teipsam, & voluntatis tuæ libertatem, propter Christum: firmando obedientiæ voto, exemplum eius: qui ne perderet obedientiam, perdidit vitam in morte, morte autem Crucis.

PRA-

PRAXIS.

DEVS, sub cuius Nutibus, Vitæ nostræ præsentis momenta decurrunt: suscipe preces humiliter ad te clamantium: vt hanc quidem mortalem vitam omnem, secundùm Sanctissimæ Voluntatis tuæ beneplacitum, in abundantia bonorum operum, auxiliante Gratiâ tuâ semper decurramus: eius verò decursum, sancto, pleno, ac tibi placito fine, per Filij tui, & Matris eius, & Electorum omnium merita, & per Misericordiam tuam, concludamus.

EXERCITIORVM PARS XVII.

ERGA Animas in Purgatorio.

EXERCITIVM I.

De Commiseratione super Animas Purgatorij.

1. STatue te coram Purgatorio, Animabus fidelium defunctorum pleno, varijsq; earum cruciatibus referto, & miserabilibus lamentis resonante.

2. Ex isto horribilis luctuosiq; loci conspectu; exsuscita in te vehementem commiserationem super Animas: ad easq; quàm studiosissimè juuandas te ipsum prouoca. Ad quod iuuabunt te sequentes causæ.

1. Quia manus Domini tetigit eas: Manus (inquam) justitiæ rigorosæ, nec per misericordiam vitæ istius, temperatæ. Manus illas, de quibus dicitur; Horrendum est incidere in manus Dei viuentis, Dei vlciscentis, Dei puram pœnam purâ satispassione exigentis. Ex quibus tamen manibus, tu eliberare potes has Animas, si velis.

2. Quidnî autem velis? cùm connaturale sit homini compati afflictis, non tantùm hominibus, sed etiam brutis. Ac si belluarũ, vel nostra ipsorum Corpora in calamitate posita cernentes, miseramur instinctu naturæ; quantò magis Animarum; & quidem Sanctarum; in acerbâ earum afflictione misereri naturale erit: & ad subsidium ferendum accingi decebit?

3. Præ-

3. Præsertim; cùm Animæ illæ sustineant, maximè, & inæstimabiliter appetitæ sibi rei (Dei nempe summi, & vltimi Boni) damnum, ac priuationem. Quod bonum, quantò justiùs, puriùs, ardentiùs, incessabiliùsq; amant; tantò sine dubio violentiùs dolorosiùsq; ab eo arcentur, & eo priuantur: ad illiusq; fruitionem, & possessionem peruenire in pœnam delictorum prohibentur.

4. Accedit autem huic Damni pœnæ, sanè in hac vitâ incogitabili, & quoad suam acerbitatem imperceptibili, alia pæna sensûs & doloris, ab illo igne inflicti: qui in tantùm exacutus est in suâ actiuitate, per omnipotentiam Dei; vt ipsos Spiritûs immateriales adurere, atq; excruciare possit, tam veris, quàm miris modis.

5. Auget Animarũ calamitatem, quòd in vtrisq; his, maximè afflictiuis pœnis, nullum sibi auxilium, nullum solatium (præter Spem finis aliquando futuri, sæpè tamen, quando is futurus sit ignoti, in pœnam negligenter hîc curatæ salutis) omnino per se afferre possint: sed necessarium est illas rigorosam Dei justitiam, satispatiendo adæquare, vsq; ad nouissimum quadrantem: absq; vllâ condonatione, diminutione, mitigatione: nisi hoc eis aliena Charitas, & suffragatio, apud Devm obtineat, pœnamq; ipsis debitam pro ipsis soluat.

6. Adæquare autem rigorosam Dei iustitiam, in illâ præsertim Vitâ, Animæ ibi patienti, nimis valde rigorosum est: sicut ipsa justitia valde quoq; nimis exacuta, & à condonatione omni depurata, & detersa est: vt proinde etiam Animæ sit nimiùm pœnalis, & dolorosa. Quod totum videtur Dominus voluisse indicare illo suo exaggerandi futuras pœnas modo; Ligatis manibus, & pedibus, proijcite seruum inutilem, in tenebras exteriores. Vt enim qui ita colligati sunt, nullũ sibi subsidium ferre possunt, nisi alienâ ope juuentur; sic destinati ad illas pænas, nullum habent apud seipsos subsidium.

3. Ex his metire si potes, rigorem justitiæ Diuinæ: tum rigorem Animarum illarum pœnæ, vtrumq; purum, & nullatenus mitiga-

tigatum; ac demum metire studium tuæ super istas Animas miserationis; quod, & quantum te illis impendere conuenit?

4. Atq; hoc est, quod in præsenti à te desideratur; hoc inquam est: quod pœnis suis Animæ Purgatorij clamant, & postulant dicentes. Miseremini mei, &c.

PRAXIS.

SIt oratio Ecclesiæ. Fidelium DEVS omnium conditor & redemptor, Animabus famulorum, famularumq; tuarum, remissionem cunctorum tribue peccatorum, vt indulgentiam quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequantur. Qui viuis & regnas in sæcula sæculorum.

Vel alia: quæ quoties dicitur, Animâ è Purgatorio liberatur.

DEVS, qui nobis in Sacrâ Sindone, quâ corpus tuum Sacratissimum de Cruce depositum, à Ioseph inuolutum fuit; Passionis tuæ vestigia reliquisti: Concede propitius; vt per mortem ac Sepulturam tuam, ad Resurrectionis gloriam perducamur. Qui viuis, & regnas cum DEO &c.

EXERCITIVM II.

De Viscerosâ super Animas Purgatorij Commiseratione.

1. STatue te coram Purgatorio, Animabus pleno, pœnis referto, & eiulatibus dolentium resonante.

2. Commoueantur in te viscera pijssimæ Charitatis, liberalissimæq; miserationis super eas.

3. Miserere illarum tanquam pupillarum orphanarumque: quas deseruit omnis caro, & Sanguis earum, in horâ summæ afflictionis ipsarum.

4. Miserere illarum tanquam infantularum, quibus omnis Materna, & Nutritoria cura; quàm maximè necessaria est; tàm penitus deficit.

5. Miserere illarum vt exulum, vel vt leprosorum expulsorum à facie

à facie Patris, Patriæ, Cognatorum, Conciuium, omniumque notorum: sed ablegatorum, deportatorumq; foras in terram desertam, & inaquosam, terram plenam sulfuris, & salsuginis, terram ad omnia solatia sterilem, ac tantummodo calamitatum, dolorum, pœnarumq; feracem.

6. Miserere illarum: tanquam Ouicularum lanienæ & occisioni, Mortiq; destinatarum: in suis doloribus, & cruciatibus mansuetissimè gementium: atq; vnicâ se, in rigorosæ Dei justitiæ voluntatem, plenissimâ resignatione solantium: & ad hominum piorum hîc viuentium, misericordem pietatem respectantium, & anhelantium.

7. Miserere illarum: tanquam pretiosi, & viuentis auri, quod in fornace fullonis, hoc est, in rigidissimi iudicij Diuini, conflatur, liquatur: donec ad purum omnis scoria separetur, & excoquatur ab eo: egrediaturq; vas purissimum, vas auri solidum, vas cælestis ciuitatis ædificatione dignum.

8. Miserere illarum: tanquam captiuatorum, & in vinculis detentorū, derelictorumque: tormentis, & quæstionibus, equuleisq; assiduè subiectorum: nec nisi post plenissimè exactam, exhaustamque, suppliciorum decretorum seriem, ab infelici ergastulo eliberandorum.

9. Miserere illarum: tanquam seruorum, plus quàm 10. millia talentorum Domino suo debentium: nec vnde soluant habentium: ac ideo venundatorum: & in propriâ pelle debita luendo soluentium: nec dimittendorū; donec soluant vniuersum debitum, vsque ad nouissimum quadrantem.

10. Miserere earum: tanquam ægrotorum omni genere morbositatis æstuantium, & sub omni dolorum genere fatiscentium: insuperq; in omnibus his paralyticâ tabe torpentium: quâ instar spirantium viuentiumq; fascium colligati, nullum sibimet auxilium, vel tantillo motu, aut mutatione præbere possunt.

11. Hisce omnibus calamitosorum generibus Animæ purga-

torij non modò ſunt ſimiles; ſed etiam exaggeratiſsimo exceſſu miſeriores.

12. Ex quo conijce: quàm te viſcerosâ Charitate, quamq; inceſſante pietate, profuſum, & prodigum in ſolatia harum Animarum eſſe conueniat? & quantæ cruditatis, crudelitatiſque, conuincantur eſſe fideles hîc viuentes: qui Animarum illarum nullâ, aut vix vllâ, commiſeratione aliquando tanguntur?

PRAXIS.

Oratio Eccleſiæ: Fidelium DEVS &c. Vel de Sacrâ Sindone: quæ habetur ſupra Exerc: I.

DEVS, qui nobis in Sanctâ Sindone quâ Corpus tuum Sacratiſſimum de Cruce depoſitum, à Ioſeph inuolutum fuit, Paſſionis tuæ veſtigia reliquiſti, concede propitius, vt per mortem, & ſepulturam tuam, ad Reſurrectionis gloriam perducamur: Qui viuis & regnas cum DEO Patre, in vnitate &c.

EXERCITIVM III.

Pœnas purgatorij grauiores eſſe vulgari ſenſu.

1. STatue te coram Purgatorio Animabus pleno, pœnis referto, eiulatibus earum reſonante.

2. Excita in te commiſerationem ſuper Animas: ſtudiumq; juuandi illas in te exacue: idq; tum hoc Purgatorij ipſius intuitu; tum rationibus ſequentibus.

1. Animæ enim illæ in Purgatorio poſitæ, Sanctæ ſunt: & omnino ab omni culpâ, etiam coram oculis DEI mundæ: obligatione tamen reatuq; pœnæ inueniuntur vinctæ: à quo nexu per ſe ipſas exſolui nequeunt vllâ induſtriâ: niſi patiendo ſatis ad æqualitatem debiti. Eo modo; quo truncus aliquis in igne poſitus, nullum ſibi poteſt alleuamentum ab igneo ardore adferre: ſed purè cogitur ardere; niſi quis extrinſecus aquam affundat. Aut eo modo: quo later, olla, vitrum, aurum, tam diu in fornace ſuâ vri-

vritur, & ardet; quamdiu debitè ad artificis judicium non excoquitur.

2. Debitum verò pœnæ in illâ vitâ longè grauissimum esse solet: grauiùs longè quàm à nobis hîc cogitari, ac præsumi solet, vel etiam potest: eò; quòd Diuinæ Iustitiæ rigor, longè aliter, nempe, seueriùs, culpas in illâ vitâ ponderat, acriorią; pænâ dignas judicat, quàm nos hîc pœnas culpis nostris, aliorumuè, taxare solemus. Adeo vt leuissimæ, nostro sensu maculæ, maximo supplicio expientur in judicantis DEI judicio.

3. Sæpè etiam nostris oculis virtutes videntur, quæ à DEO igne purgatorio expiantur: iuxta illud dictum de DEO; Numquid oculi tibi carnei sunt, aut sicut videt homo, & tu videbis? Ex quo capite sæpè accidit: vt à nobis aliquæ Animæ præsumantur iam beatitudine dudum perfrui, cum DEO: quæ interim acerbas defectuum suorum pœnas in purgatorio luunt justitiæ DEI.

4. Cuius rei causa illa est: quia nullus hominum ordinariè, potest peccati, defectusuè sui, (ac multò minùs alieni) grauitatem, vel leuitatem plenè cognoscere, scrutari, taxare: pœnamą; illi debitam justè definire: sed hoc solius est DEI: qui intuetur cor, & scrutatur renes, cùm homo nonnisi ea ferè videat, quæ foris patent. Inde fit; vt contra nostrum sensum vulgarem, judicio suo DEVS pœnas culpis nostris definiat: inde paruis & breuibus culpis, longæ, & graues in purgatorio irrogantur pœnæ: quod etiam accidit in pœnis huius vitæ, quas DEVS leuibus culpis inflixit. Inde jubemur de propitiato quamuis peccato securi non esse. Inde purgatorium longiùs sæpè ferunt, qui hîc pauca peccasse visi sunt.

5. Porrò ex multis & abditis (nostræ aciei) fontibus conditionibusque; DEVS ponderat defectûs nostros, nobis paruos. 1. Ex suâ Dignitate. 2. Ex statu nostro. 3. Ex suis in nos beneficijs. 4. Ex suis nobiscum commercijs, seu contractibus in spiritûs familiaritate. 5. Ex specialibus nostris ad DEVM debitis, contractis

per nos, ob speciales etiam DEI fauores in nos. Cui enim plus datum est, plus requiretur ab eo. Maiorem obseruantiam exigit exspectatq; Pater à filio, Mater à filiâ, Sponsus à sponsâ, Dominus ab intimo cubiculario, quàm à culinario seruo, à focariâ, à quouis postremæ familiæ vno. 6. Ex scandalo aliorũ, seu ex dato malo exemplo, aut bono non dato alijs. 7. Ex voluntario, & aduertentiâ, deliberationeq; maiore: aut minore. 8. Ex affectûs vehementiâ rationalis, vel sensualis. 9. Ex tentationis vehementiâ, vel exiguitate. 10. Ex auxiliorum opportunitate neglectâ. 11. Ex rebellione ad lumen Gratiæ & rationis. 12. Ex habitu peccandi, ac recidiuatione. 13. Ex conatu & pondere voluntatis ad peccatum, vel in peccando. 14. Ex diuturnitate moræ in statu peccati. 15. Ex defensione, excusationeuè peccati. 16. Ex complicitate in peccato. 17. Ex gratiæ, & amicitiæ DEI pluribus gradibus. 18. Ex tarditate. 19. Ex tepiditate pœnitendi. 20. Ex leuitate pœnitentiæ, seu satisfactionis, dolorisq; in præsenti pro peccato. 21. Ex lentitudine, & debilitate auersionis voluntatis à peccato, & peccando. 22. Ex destructione gloriæ DEI: boniq; Exempli damno per defectus nostros. Hæc, similiaque, peccatorum & defectuum nostrorum adiuncta, nostris æstimationibus imperuia sunt: DEI verò oculis planè nuda, & perspecta, faciunt; vt aliud sit Diuini judicij pondus in nostrorum defectuum pœnis, & aliud nostrum de ijsdem judicium. Faciunt etiam hæc: vt sano judicio attento, non tam parui sint æstimandæ imperfectiones nostræ à nobis: nec tam leui dolore cordis, aut corporis, expiari posse putandæ. Cur enim non secundùm has omnes rationes doleamus, & defleamus, expiemusq; nostros defectûs, secundùm quos videmus eosdem à DEO expendi, & pro eis pœnas exigi, siue in hac, siue in illâ vitâ? Quæ animaduersio vtinam in Animis etiam perfectorum altè resideat! magis certè vitarentur defectus ordinarij, magis expiarentur, magis per actiones perfectas studiosè supplerentur.

6. Accedit: quòd pœnæ Purgatorij, attentâ ratione, & conditione Purgatorij, nunquam sint tam leues, & molles, quomodo à nobis reputantur hîc: etiamsi sint tales quæ apud nos esse leues experimento sciuntur: sed leuis huius vitæ pœna, in purgatorio non potest non esse acerbissima: tum quia pœnam Damni semper adiunctam habet, cui nihil comparari potest: tum quia pura pœna est, purè crucians, & cruciando sensum nequaquam obtundens, vt solet fieri in huius vitæ pœnis: sed integram viuacitatem, sentiendiq; facultatem conseruans. Siquidem Anima Corpore nudata, plùs, & acriùs longè patitur, quàm pati solet, aut potest corpore vestita. Neque enim totus & purus cruciatus, ad Animam in corpore sitam & per illud patientem penetrat: sicuti ad ipsam nudam pertingit, tanquam nullatenus in corpore hebetatus. Deniq; quia nihil adiuncti alicunde solatij habet, pœna purgatorij, prout nostrates pœnæ habent.

7. Adhuc autem grauitas pœnarum purgatorij tam eleuata est, & suprà captum maior, vt nostræ pœnæ ijs comparatæ, pictæ sint veris collatæ: ignisq; noster frigidus, ac pictus sit, illi flammæ purgatoriæ compositus. Animæ cuiusdã experimento edoctæ, apud Cyrillum verba sunt, quæ sequuntur: & habentur inter opera D. Augustini: Si omnes, quæ in Mundo cogitari possunt pœnæ, minori cruciatui, qui in purgatorio est comparentur, solatia non pœnæ videbuntur. Mallet quilibet viuentium, omnibus, quæ hîc videntur pœnæ, & tormenta, (si illas experimento nosset) vsque ad mundi finem, simul, sine remedio cruciari pœnis, quas omnes homines, ab Adam, huc vsq; sigillatim pertulerunt, quàm vno die, in Purgatorio: minori quæ illic habetur pœnâ torqueri.

3. Excogita si quid potes ad pœnarum Purgatorij acerbitatem explicandam, accuratius: quodsi nihil prætereâ, neq; super ea, in cor tuum ascendit; tandem ergo pœnas purgatorij incipe æstimare, & formidare: tandem te miseratio capiat, tot, tamq; San-

ctarum, & subsidij indigarum, tamq; intolerabilibus cruciatibus inuolutarum Animarum: & simul ad opem illis ferendam; simul ad pœnarum illarum obligationem, abs te ipso, dum hîc viuis, auertendam, abolendamque, omni studio accingere.

PRAXIS.

Oratio Ecclesiæ. Fidelium DEVS &c. Vel Oratio de S. Sindone: que quoties dicitur toties Anima liberatur.

DEVS, qui nobis in Sanctâ Sindone, quâ Corpus tuum Sacratissimum, de Cruce depositum, à Ioseph inuolutum fuit, passionis tuæ vestigia reliquisti: Concede propitius, vt per mortem & sepulturam tuam ad resurrectionis gloriam perducamur. Qui viuis, & regnas cum DEO Patre in vnitate Spiritus Sancti DEVS per omnia sæcula, &c.

EXERCITIVM IV.

De Motiuis excitantibus ad ferendam opem Animabus Purgatorij.

1. STatue te coram Purgatorio Animabus pleno, pœnis referto, & eiulatibus dolentium resonante.

2. Excita te ad feruens studium satagendi pro Animabus illis: easq; quàm diligētissimè & efficacissimè à pœnis illis expediendi.

1. Excitet te ad hoc studium, (præter iam in alijs Exercitijs prædicta) Sanctissimæ Trinitatis desiderium, atq; placitum: quo illa optat Animabus purgatorij à nobis subsidium fieri, qui adhuc in hac vitâ degimus, & maximam commoditatem ad id præstandum habemus. Nam cùm Animæ illæ sint DEO dilectæ, desiderat vehementer DEVS admitti illas ad beatitudinem, ad fruitionem, laudationemq; sui: nisi adhuc obsisteret justitia sua. Huic ergo justitiæ satisfieri cùm à nobis commodissimè possit, impensè id DEVS vult, summèq; illi gratum est. Quoniam justitiæ DEI fieri satis, idem est quod accelerari expletionem desiderij illius Diuini,

ni, quo DEVS fertur ad Animas illas glorificandas, sibiq; vltimo fini, & summo Bono æternaliter vniendas: quod DEVS non minore, imò longè maiore desiderio cupit Animabus præstare, quàm ipsæ sibi præstari desiderant Animæ.

2. Excitet te ad idem studium, IESV Christi, Domini, Redemptorisq; Animarum, voluntas sanè ardentissima. Quid enim IESVS magis cupiat, quàm Animas tantò suo labore, sumptuque, & suæ, & illarum, hîc in Mundo vitæ tempore, quæsitas; tandemtandem completionem salutis, & beatitudinis obtinere? in quo, cùm illas status purgatorij præpediat, ab hoc illas impedimento, per nostram pietatem, satisfactionemq; liberari, optatissimum, gratissimumq; Christo est. Maximè cùm Animæ illæ sint viua Christi Domini membra: eidemq; in illo statu, Charitate perfectâ vnitæ. Maximè item, cùm beatitudo Animarum, sit vltima merces omnium Christi laborum, passionum, ac meritorum: ideo non potest illis Animabus gratia præstari, vel negari à nobis, quin simul valde immediatè, vel præstetur, vel denegetur ipsi Christo.

3. Excitet te ad eandem pro Animabus Purgatorij solicitudinem, Pretiosissimæ DEI Parentis studium: cuius sicut voluntas coniuncta est cum voluntate Filij; ita neq; Honor est separatus: neq; studium in juuandas illas Animas dispar: quare sicut summè desiderat Beatissima Mater, finalem Animarum illarum in DEO requiem, per istudque, vltimam DEI à suis Creaturis exaltationem, nec non vltimam etiam Christi sui Filij meritorum mercedem; ita eas à nobis solicitâ pietate juuari, est eidem Matri Virgini gratissimum.

4. Excitet te ad eandem in Animas Purgatorij Charitatem, Angelorum, omnium quidem, qui per Animarum nostrarum beatitudinem, ruinas cælestis suæ Ierusalem instaurari tam gaudent, quàm optant: potissimùm tamen custodum Angelorum studiũ, in hanc rem est longè maximum. Auxilio enim quod nos præ-

stamus

ſtamus Animabus Purgatorij, acceleratur, completus fructus Cuſtodiæ laboriſq; ipſorum circa Animas: quod abſq; dubio Angelis Cuſtodibus eſt perquam gratum. Maximè quia tunc temporis, & in tali ſtatu poſitis Animabus, nos auxilio ſumus, quando Angelorum, etiam Cuſtodum, circa Animas Purgatorij, vel ceſſat, vel fermè ſterilis eſt, quantum ad alleuationem pœnarum in eis, diligentia, & induſtria cuſtodiendi. Tantùm enim juuare poſſunt Animas, vel nos excitando: vel DEVM, vt nos excitet, precando, ad præſtandum Animabus per nos ſubſidium. Quo ſolo modo Angeli Cuſtodes, & Animas ſuas, & ſe ipſos ſolantur in ſuâ erga Animas eaſdem pietate, atq; Charitate: quæ & ſumma in eis eſt, & valde compaſsiua, ac proinde noſtra pro Animabus cura, valde eſt illis grata.

5. Excitet te ad idem pro Animabus purgatorij ſtudium, Sanctorum cum DEO regnantium, cupiditas eiuſdem in te erga Animas illas ſtudij. Amant enim Sancti illi, Animas haſce plurimùm, & vehementer cupiunt earum ſecum in beatitudine coniunctionem: ſicuti & valde dolent (quo dolere poſſunt modo) earundem à ſe adhuc abjunctionem durare: Cuius abiunctionis ſolutio, & conjunctionis acceſsio, non poteſt non eſſe Beatis jam ſanctis, cum augmento accidentalis alicuius gloriæ, in Beatis omnibus, ac præſertim in illis, qui aliquando quapiam ratione magis conjuncti fuerunt, vel ſunt, cum Animabus talibus. Quare quando nos de hiſce patientibus Animabus benè meremur, & beatitudinem illarum noſtrâ Charitate acceleramus: hoc etiam ipſo plurimum meremur de ipſis Beatis in Cælo regnantibus.

6. Excitet te ad idem ſtudium, deſiderium ipſarum Animarum purgatorij: non illud ſolum, quo illæ optant à malis pœnarum ſolui, & beatitudinis ſuæ bono potiri; ſed illud præcipuè; quo illæ DEVM optant propter DEVM: & propter eius guſtum, atq; gloriam de ſe in DEVM redundaturam, optant etiam vniri DEO: eiq; vltimatum fructum de ſeipſis reddere: & pro eius circa ſe Prouidentiâ,

tiâ, tantâ, tamq; efficaci similiter, tam sumptuosâ, tam constanti, tam per suam multiplicem indignitatem, & ingratitudinem morosâ, & molestâ, etiam in ipsâ purgatione per Purgatorium exhibita, gratiarũ actionem finalem, beatificeq; consummatam, exhibere. Ipsum enim Purgari, bonum Animarum est: & nollent illæ impurgatæ ad Cælum, DEIq; visionem beatificam venire, esto vellet id DEVS eis indulgere.

3. Vt ergo, tot, tam Sancta, tam justa, tam magna vota Angelorum, Pretiosissimæ DEI Matris, Domini & DEI, Redemptorisq; nostri IESV Christi, demumque, ac super omnia Sanctisimæ Trinitatis, expleas; accinge te ad ardens, impensum, assiduum, ac liberale studium; ferendi Animabus, prout cum Diuinâ gratiâ, secundùm statum tuum præualebis, auxiliũ, atq; suffragium.

PRAXIS.

Oratio Ecclesiæ. Fidelium DEVS &c. Vel de Sanctâ Sindone: quæ quoties dicitur, toties Anima liberatur.

DEVS, qui nobis in Sanctâ Sindone, quâ Corpus tuum Sacratisimum, de Cruce depositum, à Ioseph inuolutum fuit, Pasionis tuæ vestigia reliquisti: concede propitius, vt per mortem, ac sepulturam tuam, ad Resurrectionis gloriam perducamur. Qui viuis & regnas cum DEO Patre, &c.

EXERCITIVM V.

De alijs motiuis juuandi Animas purgatorij.

1. STatue te, coram Purgatorio Animabus pleno, cruciatibus referto, & ejulatibus miserabilibus resonante.

2. Excita te, ad feruens, constansq; studium adjuuandi illas Animas, tum isto statûs earum miserrimi conspectu, tum alijs huc seruientibus motiuis, atq; causis.

1. Excitet te, ad hanc pro Animabus solicitudinem, Sanctæ Matris Ecclesiæ, tum exemplum, tum desiderium. Manifestum

est enim: Ecclesiam nunquam obliuisci Animarum illarum: sed omnibus suis ad DEVM precibus, etiam suffragia pro defunctorũ Animabus adiungere. Manifestum etiam est, id ipsum à filijs suis, pro ijsdem Animabus, vt fiat, Ecclesiam velle: & si fiat multùm probare: cedit enim hoc in ipsius Ecclesiæ solatium in hac vitâ, in præmium autem in alterâ: affert optimum, optatissimumque fructum Sponso suo: & se in Animabus plenè purgatis, exhibet Virginem castam, non habentem rugam, neq; maculam, fæcundam tamen filiorum, DEI conspectu, & fruitione dignorum. Præterea, Mater Ecclesia, juuando Animas illas, per nos filios suos hîc adhuc degentes, exercet vitalem influxum charitatis, ac pietatis, in illa membra, tanquam pia Mater: minimè obliuioni tradens eos, qui à se hinc discedunt: sed eorum curam gerens nihilominus, opemq; illis ferens vtilem, opportunã, & necessariam.

2. Excitet te ad hoc pro Animabus illis studium, vtilitas Animarum illarum optatissima, & opportunissima, in necessitatis extremæ articulo, exhibita beneficentia: quam proinde impossibile est illis non esse gratissimam; Etenim nullum beneficium, maius, opportuniusq; possunt recipere Animæ illæ, quàm vt extrahantur de illo lacu miserrimo, vtq; soluatur pro ipsis debitum, vtq; eliberentur de Vinculis, de tenebris, de tormentis: adducantur autem ad summum & interminabile bonum, ad possessionem nimirum, fruitionemq; DEI æternam. Cui beneficio, secundùm se spectato, manifestum est nullum in bonitate, & excellentiâ conferri posse.

3. Excitet te ad idem studium pro Animabus Purgatorij, tua propria, quæ in te ex hoc studio redundat vtilitas. Primò enim hac pietate, plurimum apud DEVM, totamq; celestem curiam mereris. 2. Exerces plurimos actûs Virtutum multarum: Fidei, Spei, Charitatis DEI, & proximi, misericordiæ, & compassionis, justitiæ, gratitudinis, fidelitatis, liberalitatis, aliarumq; intercurrentium in ipsis operibus, quæ pro ipsis Animabus fiunt, opti-

ma-

marum actionum. 3. Exerces, & excitas in te, timorem Purgatorij, studiumque, & propositum curandi, ne & tu ipse aliquando venias in illum locum tormentorum: curam quoq; efficacem viuendi, & existendi semper in statu gratiæ: sine quo, tua opera omnia (vtpote mortua, ac à mortuo profecta) nihil prodessent Animabus. 4. Excitas, & exerces in te, propositum fugiendi peccata, & malam vitam: agendi pœnitentiam: prospiciendi Animæ tuæ de subsidijs, suffragijsq; post tuam mortem. 5. Excitas & exerces actu, pœnitentiæ ipsa opera: Orationes, Eleemosinas, ieiunia, aliasq; afflictationes tui. 6. Excitas te ad studium, & exercitia perfectionis, puritatis Animæ, & conscientiæ, mortificationes, & victorias tui, strenuosq; actus pro tuâ ipsius salute. 7. Excitas in te, fidem & metum judicij Diuini post mortem, eiusque seueritatis, & inde ad seueram, seriamq; morum tuorum, & inspectionem, & correctionem, censuramq; accenderis. 8. Factitas opera varia deuotionis quibus indulgentias sacras consequaris, in tuum, Animarumq; auxilium. 9. Facis tibi obligatas Animas, tum quæ in Cælo iam beatæ sunt: tum has ipsas; quas existentes in pœnis, ab eis liberas: vt suo tempore, potientes beatitudine, tui singularem curam gerant, orando pro te, gratias tibi opportunas à DEO impetrando, & mortem Sanctam, liberumq; à purgatorio hinc transitum obtinendo: Media congrua tam pro hac præsenti, quam pro illâ alterâ vitâ prouidendo: vel vt à DEO prouideantur exposcendo. 10. Mereris; vt pro te mortuo, DEVS excitet post modum multos ad orandum, & satisfaciendum, pro te in Purgatorio existente. 11. Mereris etiam; vt pro te mortuo, facta à viuis suffragia, efficaciter, infallibiliterq; tibi proficiant, & applicentur à DEO, sicq; citò è purgatorio libereris. 12. Mereris etiam; vt DEVS in hac vitâ det tibi media, auxiliaq; multa, & efficacia, hîc viuendi, atq; moriendi, sine obligatione culpæ, & pœnæ, vt ita sine purgatorio transeas ad cælum. 13. Excitas ipsas etiam Animas, etiamnum in purgatorio positas, vt pro te viuo, aut

aut mortuo sint solicitæ: vt pro te orent, tuasq; necessitates, DEO, speciali curâ commendent, pericula propulsent, gratiam tibi pro Gratiâ iam tunc referentes: facturæ idipsum absq; dubio pleniùs iam DEO in cælis fruentes.

3. Ista igitur omnia excitent te, ad singularem, constantemq; diligentiam, & liberalitatem, in afferendo Animabus illis Sanctis, sed nec dum Beatis, auxilio.

PRAXIS.

Oratio Ecclesiæ. Fidelium DEVS &c. Vel de Sacro Sudario: quæ quoties recitatur, toties Anima liberatur.

DEVS, qui nobis in Sanctâ Sindone, quâ Corpus tuum Sacratissimum, de Cruce depositum, â Ioseph inuolutũ fuit Passionis tuæ vestigia reliquisti: concede propitius: vt per mortem ac sepulturam tuam, ad Resurrectionis gloriam perducamur. Qui viuis & regnas cum DEO Patre &c.

EXERCITIVM VI.

De alijs motiuis ad juuandas Animas Purgatorij.

1. STatue te coram Purgatorio, Animabus pleno, pœnis earũ referto, eiulatibusq; earum miserabilibus resonante.

2. Moueat te, ad commiserationem, & ad opem illis ferendam, tum iste illarum lamentabilis, calamitosusq; quem animo & fide cernis, locus, statusq;, tum sequentes causæ.

1. Moueat te, ad commiserationem super has Animas hoc: quia nulli egeno, vel digniùs, vel fructuosiùs, vel gratiùs, vel faciliùs, vel efficaciùs, vel solidiùs, auxilium, solatiumq; præstare potes, quàm Animabus Purgatorij. Animæ enim illæ, sine dubio dignæ sunt auxilio, cùm sint Sanctæ & DEO charæ, in eiusq; Gratiâ, & Amicitiâ. Iuuantur verò in re summi momenti: nempe, in finali Beatitudinis æternæ, fruitionisq; Diuinæ assecutione. Appetunt summè juuari, & quidem justissimo appetitu: quid enim justiùs appe-

appetatur, quàm DEI æterna possessio, & fruitio? Nulla certè miserabilior egestas, quàm DEO carere: nullæ maiores diuitiæ, quàm DEVM beatificè videre, & possidere. In hoc tali passu, Animæ illæ seipsas iuuare non possunt, nisi satispatiendo: quæ est miserrima miserorum conditio: & hæc; ferè in solis Animabus purgatorij reperitur. Sunt etiam Animæ illæ nobis amicissimæ, & affectissimæ, omnisq; boni nostri, ac potissimùm salutis æternæ nobis cupidissimæ: pollent enim iam tunc perfectâ Charitate, tum DEI, tum proximi: & gnaræ sunt ex proprio experimento, statûs nostri: quamuis & aliunde illum scire possint, sciantque. Paruo satis labore, sumptu, impendioq; iuuari à nobis possunt. Et quidem ampliùs, ac efficaciùs longè, quàm suâ perpessione pœnarum silicet grauissimarum. Quoniam exigua nostra præsentis vitæ satisfactio pro illis oblata, plus illis solatij adfert, quàm magna & diuturna illarum tormenta. Iuuantur præterea infallibiliter, & cum indubitato effectu nostrarũ satisfactionum. Denique, non tantùm nullo nostro dispendio juuantur, sed etiam cum magno nostro lucro & bono. Nihil siquidem nobis perit eorum, quæ pro illis impendimus, imò ad nos cum multiplici fænore rediens, in sinu nostro conuertitur omnis noster sumptus pro eis factus.

2. Moueat te, ad curam pro Animabus purgatorij: quia obliuio, & neglectus earum, præterquam quòd sit DEO, totiq; cælo ingratus, & exosus; Christianâque Charitate planè indignus; insuper arguit in homine neglectore, obliuiosoque, magnam inesse socordiam spiritûs, totiusq; fidei: arguit dormientem, & sopitam, & in terrenis sepultam Charitatem DEI, & proximi: arguit quoq; magnam incuriam rerum æternarum, & futuri sæculi obliuionem, judicijq; Diuini vilipensionem. Arguit item hæc obliuio Animarum purgatorij, magnum defectum Spei Christianæ, Timoris, Charitatis, itemq; Gratitudinis, in benefactores, amicos, socios, familiares, ciues: ita vt negligentia ista, arguat propemodum infidelitatem, barbariem, & impietatem.

 Deni

Deniq; hæc negligentia, arguit paruam etiam propriæ Animæ salutisq; curam: parum viuax, & sanum Corporis Christi, & Ecclesiæ membrum: quod scilicet vitam, & vitæ effectum, communicationemq; non transmittat ad commembra sua, contrà naturam vtiq; viui membri, in vno, eodemq; corpore siti.

3. Moueat te, ad studium feruens pro Animabus purgatorij hoc etiam; quòd sicut diligens cura pro talibus Animabus plurimas vtilitates curanti adfert: ita negligentia plurima damna negligentibus adducit. Ac nominatim, quòd qui hoc modo alios juuare neglexit, negligetur etiam ipse post suam mortem ab alijs: imò si quid pro illo fiet, id justo Dei judicio alijs impendetur: siue his, quibus ille impendere debuerat, sed neglexerat, siue aliquibus alijs juxta Dei placitum. Ignorans enim ignorabitur. Et; Quâ mensurâ mensi fueritis, etiam remetietur vobis: dixit Dominus.

4. Moueat te etiam, ad idem pro Animabus purgatorij studiū; Odium erroris, & impietatis hæreticæ, odium fraudis diabolicæ per hæreticos negantis, subtrahentisq; subsidium pietatis Animabus defunctorum fidelium; odium item negligentiæ multorū frigidorum Catholicorum, qui de Animabus, mortuam planè curam, & fidem habent. Si Hæretici, vel nulli, vel pauciores essent, plures essent qui animarum istarum juuandarum zelo & studio feruerent: nunc quò plures hac peste, impietateq; laborant, eò pauciores Animarum pij suffragatores sunt; Cura ergo tu; Zelo fidei, pietatisq; Catholicæ accendi: & supplere connitere, vel omnium, vel plurimorum ex Hæreticis infidelitatem, ex Catholicis negligentiam, ex dæmonibus fraudulentiam, inuidentiamq;, Amore, & Imitatione Sanctorum studiosè pro Animarum auxilio laborantium.

3. Hæc te animent accendantq; ad juuandas solicitè, copiosè, constanter, asiduèq; Animas.

PRA-

PRAXIS.

Oratio Ecclesiæ. Fidelium DEVS &c. Vel Oratio de Sacrâ Sindone: quæ quoties dicitur: toties Anima liberatur.

DEVS, qui nobis, in Sanctâ Sindone, quâ Corpus tuum Sacratißimum, de Cruce depositum, â Ioseph inuolutum fuit, paßionis tuæ vestigia reliquisti, concede propitius: vt per mortem, & sepulturam tuam, ad Resurrectionis gloriam perducamur. Qui viuis, & regnas cum DEO Patre, in vnitate Spiritus &c.

EXERCITIVM VII.

De Motiuis ad juuandas Animas purgatorij, ex statu Sacerdotali, & Religioso.

1. STatue te coram Purgatorio, Animabus pleno, pœnis earũ referto, lachrymosis earũ planctibus, eiulatibusq; resonãte.

2. Excita in te studiũ ad eas juuandas ex tam misero earũ statu.

3. Excita præterea hoc studium in te ex tuo statu spirituali, ac inprimis Sacerdotali: ex cuius naturâ, non solùm potes, sed etiam debes, curam, & quidem singularem habere Animarum Purgatorij. Hic enim status, ad hoc à DEO in Ecclesiâ est institutus, vt Corpori Christi, tam reali in Sacrificatione, distributioneque; quàm mystico in eius ad salutem æternam directione, & cum Capite Christo, efficaci, ac finali coniunctione seruiat, potißimũq; in eo laboret. Inde fit; vt Sacerdotes etiam ad Animas Purgatorij iuuandas peculiariter ferri teneantur: non solùm quia sunt membra Christi, sed quia membra talia, & in tali statu, in quo, & viua quidem sunt, & opis tamen valde indiga, sed opem sibimet ferre nullam valentia: & in manibus Sacerdotum potißima instrumenta sunt; quibus illa Christi membra iuuari efficacißimè possunt: vt sunt Sacrificia Missæ, Sacramentorum, & vsus, & administratio, Orationes Ecclesiæ, & propriæ, Mortificationes, Puritas Vitæ, & Zelus Animarum.

4. Ex-

4. Excita præterea hoc ſtudium juuandi Animas in te, ex peculiari ratione ſtatûs tui Religioſi: ratione cuius, cùm optima tibi pars ex Diuinâ largitate obuenerit, quæ in Eccleſiâ militante habetur, adeo vt optima quæq; ex bonis Spiritualibus, ac Diuinis, Eccleſiæ communicatis, Religioſorum ſint; inde fit, vt maximus, & præcipuus fructus Pietatis, atq; Charitatis, non quæ ſua ſunt, ſed quæ Dei, quæ Chriſti, quæ proximorum, quæ Animarum in purgatorio poſitarum quærentis, à Religioſis perſonis, ordinibuſq; expectetur: & deſideretur. Quare Animabus Purgatorij maximè tenentur opem ferre Religioſi: quia maximè poſſunt: poſſunt autem: quia præcipuis Gratiæ Dei, meritorumq; Chriſti pignoribus, & muneribus abundant: medijſq; ac modis circumfluunt.

5. Adde; quòd ſtatus Religioſus, cùm ſit naturâ ſtatus Pœnitentiæ, mortificationis, ſatisfactioniſq; omnimodæ, inde fit, vt facillimè, ſimul & efficaciſsimè, Animabus prodeſſe poſsint Religioſi, omni ſuo opere, dummodo non grauentur Animabus applicare. Quorũ opera, etiam hoc ſecluſo, quòd ſint ratione ſtatûs pœnalia, & pœnitentiæ: tamen propter ſolum ſtatum, & ſimul Virtutem ſtatui inſertam Religionis, cæteris paribus, magis ſunt placentia Deo, meritoriaque, ac impetratoria, ſatisfactoriaq;, ac ad juuandas Animas purgatorij aptiora, quàm alia aliorũ hominũ opera.

6. Potes præterea, ac debes Animabus purgatorij præcipuam opem ferre, ex ratione ſtatûs tui Religioſi, huius in ſpecie, in quo quiſq; eſt: cuius naturam, & prærogatiuas ſpecificas, ad hoc negotium ſeruientes, quiſq; facilè viderit, quiſquis ſe alicuius religionis filium nouerit, & amauerit. Ratio ſtatûs Religionis Societatis Iesv habet ſuas in hac parte commoditates à ſuâ naturâ, ac proinde etiam ad ſtrenuè juuandum Animas purgatorij, obligationes ſuas proprias.

Societas Iesv in hunc finem inſtituta eſt; vt animas Iesv Chriſto lucretur, & coniungat, & eo nomine omnes labores exhaurit.

Opor-

Oportet ergo, vt hunc ſuum circa Animas hominum laborem, Charitatiſq; curſum proſequatur, impendatq; etiam in Purgatorio: vbi & Animæ ſunt, & nec dum plenè Chriſto coniunctæ ſunt, & in huius coniunctionis aſſecutione alienæ opis egent, cùm ſibi ipſæ ferre auxilium (niſi patiendo) non poſſint: ac proinde ibi Charitas Societatis IESV, & filiorum eius locum habet, imò pertingere debet.

Hoc niſi Societas IESV faciat; faciet ſuam Charitatem imperfectam, & mancam, & quidem in maximè principali: quia vltimatâ, & finali portione Charitatis. Charitas enim nunquam excidit: ideoque, & fide, & ſpe maior, ab Apoſtolo prædicatur: hæc verò ſi Animas purgatorij non ſequitur; excidit plenè: nec finem habet, (niſi ante finem,) quia Animas non deducit vſq; ad vltimam, ſummam, finalem, æternamq; beatitudinem, & cum Chriſto DEO ſuo beatificam coniunctionem.

Hæc finalis Charitas, & in finem Animas etiam purgatorij fouens, Societatem IESV decet ex titulo ipſo ſuo, Nominis ſcilicet IESV, quod Saluatorem ſonat. Saluator autem, propriè, ac vltimatè IESVS, non fit, niſi tunc; cùm actualiter, efficaciterque, complete, & vltimatè, Animæ; ſalutem ac beatitudinem per IESV Chriſti merita recipiunt; DEOq; fruitiuè potiuntur. Vt ergo reipsâ efficaciter, finaliterq; IESVS, ſit IESVS; & Societas IESV complete, juxta nomen ſuum ſit Societas IESV; Animas ex purgatorio, operâ, & ſtudio illius educi, & cum IESV beatificè coniungi oportet. Quod etiamſi omnibus IESV Chriſti ſeruis, (cuiuſcunq; conditionis, ſtatûs, & ordinis ſint) competit: attamen vel ſolius Nominis, inſtitutiq; causâ, ſpeciali quadam ratione Societati IESV, eiuſq; filijs incumbet. Sic enim verè ſuo Nomini, atq; inſtituti Fini reſpondebunt; cùm ſui Ducis Nomen realiter facient id eſſe, quod ſonat in ſe: & cùm Merita ſui IESV, efficaciter, finaliterq; effundent in Animas redemptas, & ſaluatas ſanguine IESV.

Adhuc autem, cum Societatis IESV primarius finis & vnicus

ſcopus ſit, ſemper maiorem DEI gloriam curare; Maior autem Gloria DEI, nullatenus à Creaturâ eſſe poſsit, quàm peruenire ad Beatitudinem, & fruitionem DEI æternam; (hæc eſt enim, ſicut maxima merces, ac Gloria, quam DEVS facere poteſt Creaturæ, ita viciſſim quam Creatura poteſt referre DEO: eſtq; hæc ſola, cui vni, omnia ſeruiunt opera DEI ad extra;) Igitur Societas IESV, nullo modo efficaciùs fini vocationis ſuæ facit ſatis, quàm quando Animas, efficaciter, ac reipsâ in ſtatu beatitudinis vltimatè collocandas, vltimatè adaptat. Hoc verò in nullo ſuo labore præſtat certiùs, quàm quando Animas è purgatorio liberat.

Alij enim labores, Animabus viuentium impenſi, ſæpè ſteriles ſunt: ſæpè non finaliter efficaces, ac fructuoſi: at verò Animabus Purgatorij impenſi, nec ſteriles eſſe poſſunt, nec niſi efficaciter finales ſunt: cùm hoc vnum ſpectent, ſicut & hoc vnum reſtat, in quo Animæ purgatorij adjuuari egent, ac debent; vt Animas à Beatitudine præpeditas, ab impedimentis abſoluant, & cælo idoneas reddant, & ad illud tranſmittant, denumq; ſupremam DEO Gloriam impendant, & impendi æternaliter faciant.

Ob quam etiam cauſam; DEVS magis deſiderat Animas purgatorij, in gratiam ſuam juuari, & citò ad beatitudinem dirigi à nobis; quàm aliàs, ſiue juſtorum, ſiue peccatorum, in hac vitâ degentium: quia ab illis promptiſsima eſt, & certa, & vltimata, ſeu ſuprema DEO Gloria: ab his verò non item: cùm præter ſtatum viatorum conuertibilem ſemper, iſtæ ſæpè remoram, obicemq; ponunt ſuæ in DEVM, & in ſe DEI Charitati. Vnde peccatorum Animas, etſi velit DEVS juuari, quodammodo tamen vult inuitus; vt pote ſibi, proprio earum malo merito, exoſas, & inimicas: Animæ autem purgatorij ſunt confirmatæ, & conſummatæ in Gratiâ, Charitate, Amicitiâq; DEI: quare ex toto corde ſuo DEVS illas quàm ſtudioſiſsimè, liberaliſsimèq; adiuuari deſiderat, & gaudet.

Hæc igitur te moueant ad redundantiam Charitatis impendendam Animabus Purgatorij.

PRA-

PRAXIS.

Oratio Ecclesiæ. Fidelium DEVS &c. Vel Oratio de S. Sindone: quæ quoties dicitur, toties Anima liberatur.

DEVS, qui nobis in Sanctâ Sindone, quâ Corpus tuum Sacratissimum de Cruce depositum à Ioseph inuolutum fuit, Passionis tuæ vestigia reliquisti: concede propitius: vt per mortem & sepulturam tuam, ad Resurrectionis gloriam perducamur. Qui viuis & regnas cum DEO Patre in vnitate &c.

ERGA Animas Purgatorij.

Exempla & Praxis Liberalitatis Christianæ.

FVit olim, & nunc etiam est in Sanctâ Catholicâ Ecclesiâ, is piorum ardor ad Animas Purgatorij adiuuandas, vt non contenti ordinarijs atq; solitis in Sanctâ Ecclesiâ, ipsas adiuuandi modis, eô liberalitatis erga ipsas, docente, & juuante DEO, processerint; vt exspoliantes semetipsos omnibus suis satisfactionibus coram DEO, eas liberaliter conferrent in Animarum Purgatorij subsidium. Ita factum olim, à S. Gertrude Virgine legitur in libro Insinuationum Diuinæ Pietatis, ab ipsâmet hac Sanctâ, jussu Diuino exarato. Hoc idem liberalitatis opus exercitum, à P. Marcello Mastrillo, ex Societate IESV, non ita pridem in Iaponiâ pro fide Christi Martyrium passo. Eadem liberalitate in Animas purgatorij vsum, P. Ignatium Lojolam, Fundatoris Societatis IESV & cognominem, & eidem sanguine, Societatisq; instituto junctũ, in Paraquariâ Brasiliæ prouinciâ laboribus, & vitâ functum; tradunt Annuæ literæ illius Prouinciæ. At vlteriùs sese protulit liberalissima pietas in easdem Animas, Patris Hernandi Monsoy ex eadem Societate IESV, vti scribit de eo Pater Ioannes Rho in Histor.

Histor. Virtutum l. 1. c. 4. §. 3. qui non solùm suas satisfactiones, quas viuens habuisset omnes, verùm etiam omnia suffragia quæcunq; pro illo, suâ vitâ functo, habenda essent, viuens Deo pro Animabus obtulit: Cupiens, vt ne quidem post mortem suam, Animas Purgatorij non iuuaret, modo quo posset.

Noui & ipse eiusmodi in Animas Purgatorij, liberalitate præditos, tum de Societate Iesv, tum alios, etiam seculares statu, homines, quorum aliqui iam vitâ functi, aliqui etiamnum supersunt. Quos si quis aliquando, vel ex toto, vel ex parte, imitari volet; hæc ei, quæ subiungitur commodare poterit;

PRAXIS.

Liberalitatis in Animas Purgatorij.

Dignißima, & Sanctißima Trinitas, vnus Devs meus: puro Tui amore, vt Tu exalteris, quantùm per me potes, debes, scis, & vis, & das; quantum etiam ex Te dignus es; Vt Iesv Christo merita sua compensentur, vt Pretiosißima Parens Dei Maria, & tota cælestis curia exhilaretur; vt Animabus Tibi dilectis, sed nondum purgatis, tuoq; Beato conspectu necdum dignis, benè sit, vt earum SS. Angeli Custodes, cæteriq; Patroni Sancti, fructu curarum suarum, citò, & finaliter gaudeant;

Ego N. totius residuæ mortalis vitæ meæ operationibus, & Paßionibus quibuscunque, Animas purgatorij iuuare cupiens, & statuens, omnes & singulas Actiones, & Paßiones meas, vsq; ad mortem, ipsumq; mortis meæ articulum, & opus, Tuæ Diuinæ Maiestati offero, applico, dono, (voueo,) in omni earum applicabilitate, quâ pro illis applicari, & illis prodesse possunt: Exceptis solùm ijs, quæ quia alijs ob alienam potestatem debeo, non est mei arbitrij Animabus illis donare. Ipsam tamen hanc exceptionem, & exceptionis praxim quamlibet, pro ijsdem in auxilium offero, secundûm gustum tuum, Domine Devs meus. Nullum omnino fructum actionum, perpeßionumuè mearum mihi

mihi reseruans, quicunq; aliquomodo Animabus prodesse possit, coram Te viuorum, & mortuorum Deo.

Præter hoc Domine, eodem affectu volo, (& voto promitto,) & permitto tibi illa omnia, quæcunq; post meam mortem, miserante te, iustè passurus sum in Purgatorio; totum, propter Te, nunc acceptans, & quoad licet mihi, omni meliori modo meritorium, satisfactoriumq; faciens; quantùm possum, & quatenus prodesse Animabus Purgatorij, hoc etiam nunc potest, aut tunc forsan poterit, ijsdem Animabus iam nunc dono, & applico.

Insuper offero Tibi Deo meo: omnes totius Ecclesiæ tuæ Sanctæ, omniumq; Tibi Gratorum satisfactiones: quin etiam omnes omnium Creaturarum actiones, atq; passiones, mihi per meam intentionem, quocunq; modo nunc iam appropriatas, & communicatas: & Animabus Purgatorij, juxta Sapientiam Tuam prodesse idoneas; atq; nunc iam, per me ad hoc applicatas: meas item satisfactiones, nec non omnium Creaturarum quascunq; mutationes, toti Sanctæ Ecclesiæ, ab eius Origine, ad vsq; finem mundi duraturæ, impersonatas; vniendo omnes tam has, quàm illas quascunq;, Domini nostri Iesv Christi, omniumq; Electorũ meritis, iuxtà gustũ Tuũ, Animarũq; illarũ indigentiam & vtilitatem.

Insuper Domine, Tibi offero, promitto, permittoq; in subsidium Animarum Purgatorij, totum quodcunq; satisfactoriè offertur, & fit, & fiet vnquam, à quocunq;, & vbicunq;: siue in vniuersâ Ecclesiâ, siue in totâ nostrâ Societate Iesv, siue à quacunq; Confraternitate ac Sodalitate, cui ego participo, siue à quacunq; particulari Personâ, siue in quacunq; aliâ Tibi Deo Domino meo notâ placitâq; circumstantiâ, pro me viuente: Vniendo totum hoc, quantùm ex me, Sanguini meritisq; Iesv Christi, omniumq; Electorum tuorum, iuxtà gustum, & ad gustum Tuum.

Insuper Domine offero Tibi in Animarum Purgatorij subsidium, totũ hoc; quod ego, tam in vitâ meâ præsenti, quàm post mortem meam, siue in ipso me, siue in quocunq; mei, sciens, nesciens,

ſciens, volens nolens, iam tamen ex nunc pro tunc volens, & libens, totaliter, ſiue in Animâ & bonis eius, ſiue in corpore, ſiue in famâ, commendatione, memoriâue mei, ſiue deniq; in quacunq; aliâ re, concernente, & attingente me, perpeſſurus ſum, vſq; ad extremum judicij diem: Vniendo iam nunc omnem illam perpeſsionem Meritis & Paſsionibus Domini noſtri Iesv Chriſti, ad fructum Animarum Purgatorij ampliorem, ad Tuam verò gloriam omni maximâ maiorem.

Inſuper Domine, omnem ſi quem apud Te ex dono gratiæ tuæ, ex Chriſtiq; Meritis, pauperculus ego, habeo ſatisfactionum theſaurum, Tibi totaliter offero, dono, & permitto: vt eum diſpenſes in Animas Purgatorij, vſq; ad exinanitionem, & denudationem mei, quoad omnes ſatisfactiones meas, meritis, ſatisfactionibuſq; Domini mei Iesv Chriſti vnitas. Solas mihi ſatisfactiones, ſolaq; Domini mei Iesv Chriſti merita reſeruando, ſine quibus Tibi gratus eſſe, ſalutemque æternam conſequi neq; valeo; neq; volo: quæq; adeò infinitæ efficacitatis ſunt, vt earum virtus, & valor, nullis ad alios applicationibus, ab ipſis applicantibus (modò aliunde etiam capaces ſint) auocari poſsit. Reſeruans etiam mihi ſatisfactiones, & interceſsiones omnium Electorum Dei tanquam fratrum meorum, ſpecialiſsimè autem Pretioſiſsimæ Parentis Mariæ, tanquā Hereditatis meæ. Reſeruans etiam mihi, Animarum particularium deſignationem ad huius Donationis meæ fructûs percipiendos, iuxtà voluntatem, aut obligationem meam incidentem, tuæ tamen Diuinæ Voluntati ſubordinatam. Quâ meâ applicatione deficiente; Tu Domine, ſiue defectum eius ſupple: ſiue iuxtà tuum beneplacitum, applicationem diſpone, & diſpenſa.

Hæc porrò omnia ſuperiùs à me inſinuata, & à me Tuæ Devs meus Maieſtati, in ſuffragium Animarum purgatorij oblata; oblata eſſe volo abſq; vllo meo, (quatenus meo) præmio, mihi inde apud Te ſecuturo: ſed in Animas eaſdem ſatisfactoriè redunda-

turo.

turo: Præmij loco, illud solùm cupiens à Te, vt tu Domine, hanc pauperculam voluntatem meam acceptans, ac benedicens, per illam, in Tuis, & à Tuis Creaturis ampliùs, & ampliùs glorificeris: Vt quàm plurimis Ecclesiæ filijs, gratiam, & spiritum, efficaciter tenerum, compassiuum, liberalem, studiosum, constantem, erga Animas purgatorij iuuandas, vnà mecum largiaris: vtq; per meam hanc, quam ex dono tuo concepi voluntatem, & propter Animas depauperationem, Tuæ quidem Gloriæ, Animarũ verò beatitudini, aliquid, siue plenitudinis, siue saltem accelerationis accrescat.

Id ita totum Tuæ Diuinæ Voluntati, Charitati, Maiestati, ac Dignitati voueo, promitto, iuro, dono: sanguinisq; IESV Christi Domini nostri, omniumq; Electorum, meritis consigno: Nunquam vt scienter, prudenterque, ac deliberatè, quantùm ad me, sim retractaturus, tam in toto quàm in parte, vsq; ad mortem: ad quam vsque; esse volo, & ero, seruus, operarius, mancipium, Tuum propter Animas illas, Animarũ autem illarum propter Te.

Tibi DEO meo, omnis, & semper maior Gloria, in sæcula sæculorum. Et fidelium Animæ per misericordiam Tuam Diuinam, requiescant in pace. Amen.

Alia Praxis breuior.

OMnipotens DEVS: Ego N. offero Diuinæ Maiestati tuæ, ad Animarum Purgatorij subsidium: omnes Actiones & Passiones meas, quatenus eæ satisfactoriæ sunt, totius vitæ meæ. Offero etiam Tibi, ad idem Animarum subsidium, totum id, quodcunque, à quocunque, tibi offertur, offereturuè pro me viuo, vel etiam mortuo, quatenus id quoq; satisfactorium aut est, aut erit: iam nunc volens id, Animabus purgatorij prodesse: iuxta SS. Voluntatis tuæ beneplacitum, & secundùm maiorem tuæ Maiestatis gloriam: Vniendo hæc omnia, hancq; oblationem meam, meritis Domini nostri IESV Christi, & Pretiosissimæ DEI Matris MARIÆ, Omniumq; Electorum.

Quan-

Quantò quis liberalior in Animas Purgatorii, tantò plus sibimet per hoc proficit.

1. Quia hæc liberalitas, liberali, non tantùm nihil coram Deo meriti aut valoris detrahit, sed etiam, tantò maiorem fructum adfert, quantò ipsa est liberalitas maior: quæ nunquam coram Deo esset illi tam fructuosa, si non esset in Animas tam profusa.

2. Hæc enim Liberalitas quò est maior, eò liberaliorem apud Deum meretur gratiam in hac vitâ, & gloriam in alterâ.

3. Hæc eadem Liberalitas erga Animas Purgatorii facit, vt per opera nostra, non solùm non minùs, sed etiam longè ampliùs impetremus à Deo quorumcunq; Donorum.

4. Hæc quoq; Liberalitas Animabus impensa, non minùs, sed potiùs ampliùs satisfactoria, purgatoriiq; nostri apud Deum diminutiua est; operaq; nostra facit; quàm illa essent, si animabus impensa non essent.

5. Hæc quoq; Liberalitas in Animas Purgatorii, facit nobis amplissimam in Deo, & coram Deo fiduciam; quòd intuitu liberalitatis huius, vel plurimum, vel etiam totum nobis de reatu pœnarum purgatorii liberalissimè detrahet, condonabitque. Beatus enim qui intelligit super egenum & pauperem, in die malâ liberabit eum Dominus. Et; Beati misericordes, quia & ipsi misericordiam consequentur.

6. Hæc quoq; Liberalitas in Animas, non tantùm non est contraria Charitati, quam quisq; sibi ipsi debet, sed est potiùs pro istâ Charitate. Sicut enim parcitas, aut negligentia in iuuandis illis Animabus, est contra Charitatem, non tantùm illis, sed etiam ipsis nobis debitam: ita è contrà, liberalitas erga illas, est valde secundùm vtramq; Charitatem: & specialiter in hoc passu; vt per eam nos ipsi, pro nobis debito purgatorio, multum Deo, eiusq; justitiæ satisfaciamus.

7. Nam cùm (iuxta dicta) per hanc in Animas liberalitatem, opera

opera nostra coram Deo reddantur, magis & meritoria, & impetratoria, & satisfactoria: sequitur, quòd, cùm aliquis opera sua (præsertim si liberaliter) offert Deo pro Animabus illis, hoc ipso plurimùm seruiat Charitati sibimet à se debitæ. Qui autem in hac parte negligens, & parcus est, in suam ipsius Charitatem (maximè quoad Purgatorium sibi leniendum, abolendumuè) iniurius est.

8. Beatam Gertrudem cœperat aliquando pœnitudo aliqua, suæ talis in Animas Purgatorij liberalitatis: eò quòd sibi videretur nuda comparitura coram Christo, erogatis à se suis omnibus in Animas. Cui Dominus solatium tale dixit; Mater quæ plures filias habet, singulis adultioribus vesticulas prouidet: solam autem infantulam habens nudam, suâ propriâ veste contegit, & fouet: Idipsum ego tuæ paupertati nuditatiq; faciam, ait Domin⁹.

Alterâ vice eidem S. Virgini, similem Dominus mærorem abstersit, hoc modo: Voluit, ei ab omnibus Sanctorum Ordinibus conferri symbolam meritorum: quæ cum facta esset; incipiente Beatissimâ Deiparâ; apparuit Gertrudis ditissima. Atq; hisce modis ostendit Dominus, nihil deperdi de suis bonis, liberalibus eximiè in Animas Purgatorij: quin imò securè, & magno cum fœnore accrescere ipsis, plurima coram Deo bona.

EXERCITIORVM PARS XVIII.

De Æternitate.

EXERCITIVM I.

Quid sit, quòd sit, quotuplex sit Æternitas?

1. STatue te cum Dauide Sancto, cogitante dies antiquos: & annos Æternos in mente habente: hoc est: Memoriâ recolente, intellectu considerante: voluntate deligente, & acquirente.

2. Tu quoq; fac similiter. Nam eadem est tua, quæ & Dauidis cum Æternitate causa, eadem conditio, eadem conuersandi, ac negotiandi, demumq; commanendi necessitas.

3. Transibunt Prophetæ Sancto, transibunt & tibi, & omnibus hominibus anni præsentes: de quibus nihil quisquam nostrûm habet nisi transitum, & elapsum: succedent autem anni nunquam transituri, sed semper mansuri: quia æterni, quia Æternitatis, quia ipsa Æternitas.

4. Quid sit Æternitas; quæres? Si eam intellectus Creatus caperet; æternitas non esset: habet enim intellectus creatus, maximè humanus, capacitâtis suæ in cognoscendo mensuram, & finem: quem æternitas non habet, nec habere potest: si ergo illam intellectus noster caperet; aut ipse finitus, aut æternitas infinita non esset.

5. Quid tamen est Æternitas? Est duratio semper manens, stans, immobilis, eadem, omnia finiens, ipsa infinita. Ex Tempo-

pore discamus æternitatem. Tempus est duratio motus trans-
euntis ex non est in Erit: ex Erit, in Est: ex est in Fuit, ex fuit in
non est: huic opposita penitus est Æternitas: nimirum, duratio
præsens, perstans, permanens, eadem semper. Non habet futu-
rum: neq; post illud, habet præsens: neq; post hoc habet præte-
ritum: neq; post, habet non est: sed semper totum, & idem, &
tantùm est. Quidquid est in tempore, transit cum tempore, &
elabitur in non est: nihilq; erit semper. Quod in æternitate est,
semper est, semper erit, nunquam præterit, nunquam mutatur:
sed quasi inchoans semper, est semper, idem semper. Si enim non
semper, aut non idem esset, iam æternũ, non esset: nec in æterni-
tate esset, sed in motu, mutatione, transitu, tempore, & fine esset.

6. Quòd autem in rerum naturâ sit Æternitas: ex eo patet;
quia Devs est: qui, si hoc est, quod esse naturâ sua debet, & quod
esse concipitur, quando verè, & debitè concipitur; necessariò
æternus est, proinde æternitate æternus est, ac proinde Æterni-
tas est. Sicut enim impossibile est Devm non esse; ita & impossi-
bile est Æternitatem non esse.

7. Est igitur Æternitas in rerum naturâ. Est autem duplex.
Nam alia est completa, perfecta, & simplex, simpliciterq; æterni-
tas: quæ & initium habuit nunquam vllum: neq; etiam finem
habebit aliquando. Talis est Æternitas Dei, quâ Devs æternus
est: imò Devs, ipsa est hæc æternitas: & Æternitas hæc, ipse Devs:
Principium & finis: principium sine principio, Finis sine fine.
Hæc æternitas soli Deo competit: sicut soli Deo competit, nun-
quam non fuisse, sed semper essentialiter fuisse: & nunquam non
fore: sed semper essentialiter esse, & fore. Alia est æternitas in-
completa, dimidiata, participata, creata; quæ aliquando, imò
ab æterno non fuit, sed aliquando, post non esse, incepit esse: &
nunquam desinet esse de facto: etiamsi de possibili posset desine-
re esse: si Devs, qui illi dedit Esse, vellet eidem accipere esse, &
redigere illam ad eius pristinum non esse. Hæc Æternitas crea-
tura-

turarum est, & ipsa creata est. Non omnium tamen creaturarum est, sed tantùm Substantiarum immaterialium : quales sunt soli Angeli: & Homines etiam, ex parte Animarum suarum : & quarundam etiam materialium, vt cælorum, &c.

8. Quamquam hominibus, post vltimam resurrectionem, manet Æternitas etiam quoad corpora: ita vt toti Homines in æternum victuri, & duraturi sint, exulante iam omni corporum corruptione ab eis.

9. Est autem adhuc alia Æternitatis diuisio : alia enim est Æternitas beata, & beatificans, atq; in beatitudine, omniq; felicitate conseruans in æternum : alia est æternitas misera, miserum faciens, & in omni calamitate, infelicitate, atq; perditione seruans, in æternum. Illa prior, Beata Æternitas, subdiuidi potest in duas : Est enim vna completa, & absoluta : quâ Devs solus beatus, & æternus ante omnia secula, & in omnia, perq; omnia, ac post omnia secula, fuit, est, eritq; beatus. Ista enim æternitas est ipse essentialiter Devs : qui solus habet immortalitatem, solus potens, solus Beatus, solus felix, solus à seipso, ex seipso, seipso, propter seipsum, immensa, infinita, substantialis, essentialis, æterna beatitudo, beatitudinisq; possessio. At verò alia Æternitas Beata, est incompleta, & participata, & habens initium, atq; ex non beato faciens beatũ : at nunquam desinens facere beatum. Ista Æternitas, competit solis Creaturis rationalibus, scilicet Angelis, & Hominibus : & ad hanc creatæ sunt omnes tales creaturæ à Deo : ad hanc eædem omnes, à Deo per omnes circa ipsas operationes, diriguntur: sub conditione vnicâ, & solâ hac, vt eæ Creaturæ, Deo factori suo subdantur, seruiantq; suâ spontaneâ, liberâque, quam in hunc finem à Deo acceperunt, voluntate : perseuerantes in hac ad Devm debitâ, & simul spontaneâ subiectione, dilectione, obedientiâ, laude, & honoratione, vsq; in finem, tempusq; à Deo statutum : quo elapso, accipiant à Deo istam Æternitatem beatam, beatificantem, & in omni beatitu-

di-

dine, illos conseruantem: hoc est: Accipiunt à DEO DEVM ipsũ,
videndum, fruendum, possidendum sicuti est: cum omnibus bo-
nis, & præmijs, cumq; omni plenitudine, & securitate, de haben-
dis ijs, per omnes, perpetuasq; Æternitates.

10. Æternitatem miseram, & infelicem, quæ aliâs perditio, &
mors secunda (nam mors peccati prima est) ac æterna dicitur,
non fecit DEVS: neq; ab eo est: sed illam impij Angeli, & Homines,
à DEO, & eius Sanctâ, & iustâ Voluntate rebellantes ac receden-
tes, ambabus manibus (vt ait Scriptura) accersiuerunt: & cum
eâ fœdus pepigerunt nunquam dissoluendum. Etenim quia bea-
tam æternitatem, sibi à DEO pro obedientiâ, & amore, atq; sub-
iectione voluntariâ ac deuotâ, in præmium assignatam atq; pro-
missam, per voluntariam suam inobedientiam, superbiam, re-
bellionem contra DEVM abiecerunt, & se eius assecutione indi-
gnos fecerunt, coniecerunt q; semetipsos vltro in eum perditio-
nis, odijq; Diuini statum, ex quo illis esset impossibile vllis crea-
tis viribus surgere, DEVMuè sibi reconciliare; inde Beatam quæ
illos tanquam præmium summum atq; vltimum à DEO expecta-
bat, Æternitatem, amiserunt in æternum: accersiuerunt autem,
atq; adeo procurauerunt sibi miseram, infelicemq; Æternitatem,
in pœnam, & supplicium vltimum & summum, & nunquam ter-
minandum, & nullo non miseriæ, calamitatis, doloris, ac perdi-
tionis genere æternaliter, & interminabiliter, & immitigabiliter
plenissimum.

11. Attende ad hæc, & expende hæc ô homo: & hosce æter-
nos annos in mente semper habeto. DEO, suam æternitatem,
æternaturo affectu congratulare: Sanctis tam Angelis quàm Ho-
minibus beatam æternitatem adgaude: tibi eius cum ipsis Socie-
tatem desidera: Miseram verò Æternitatem, & eius cum dæmo-
nibus, hominibusq; damnatis consortium exhorresce: & omni-
bus viribus effugere, tecum ipse statue: ac Diuinæ gratiæ, meri-
torumq; Christi, & Electorum eius auxilium, humiliter, instan-
ter, incessanterq; implora, & efficaciter adhibe.

PRA-

PRAXIS.

O Æterne: ac totius Æternitatis fons DEVS: qui nobis per Filium tuum æternitatis beatæ aditum, deuictâ morte reserasti: da nobis recogitare dies antiquos, & annos æternos, in memoriâ, intellectu, & voluntate semper habere; vt in tempore sæculi huius, sic omnia temporalia pertranseamus, vt & mala omnia æterna euitemus, & omnia æterna bona consequamur. Per eundem Dominum &c.

EXERCITIVM II.

Aut beata, aut misera Æternitas omnibus subeunda.

1. STatue te socium Dauidi Sancto, cogitanti, dies antiquos, & annos æternos in mente habenti, memoriâ retinenti, intellectu perpendenti, & voluntate deligenti.

2. Tu quoq; fac similiter. Nec enim quidquam vtilius, salubrius, honestius, jucundius, opportunius, & necessariè magis, totâ ratione, rationaliq; vitâ, voluere, ac reuoluere potes; quàm æternos annos: quàm æternitatem.

3. Hoc enim, & tu, & omnis homo, apud se super omnia certissima certius habere debet: quòd ad æternitatem factus, & ordinatus sit: quæ cum duplex sit; Beata scilicet vna: misera verò altera: in harum alterutrâ, necessariò, irrefragabiliter, ineuitabiliterque, omni homini demorandum, atq; habitandum est.

4. Quidquid ille vult, agat in hac vitâ: vtatur benè, abutatur in malum libertate suâ, & huius temporis bonis: tandem tandem tamen transibunt hæc temporalia omnia: succedent autem his æterna: & æternitas, responsura his quæ homo egerit in corpore, & tempore, siue bona, & DEI voluntati conformia, siue mala, & Sanctissimis DEI legibus dissona: responsura dico, vel vt præmia bonorum meritorum, vel vt supplicia malorum factorum: æternitate admetienda.

5. Ergo

5. Ergo in memoriâ, intellectu, ac voluntate tuâ depone, reconde, reuolue assiduò æternitatem, cuius alterutra portio tibi necessariè omnino est obuentura: cuius necessariæ obuentioni, te necesse est omnino tuamet propriâ voluntate, & voluntatis spontaneâ operatione præparari, atq; adaptari: quæ adaptatio, atq; præparatio, in hac tantùm, & non in alterâ vitâ, abs te peragenda est: post hanc verò vitam exactam, & elapsam; iam iuxta Vitæ præsentis, adaptationisque, ac operationis in eâ qualitatem; æternitas tibi, siue bona, & beata, in operationis bonæ præmium; siue mala, & misera, in operationis malæ supplicium, est indubitanter, ac immutabiliter obuentura: atq; te suo ineluctabili sinu, complexura, atq; conclusura.

6. In æternum ergo, necessariò, ac infallibiliter, aut esse felix, beatusq;; aut infelix, & per omnia miser, perditusq; debebis. In æternum aut hædus, aut agnus; aut piscis malus foras mittendus, aut piscis bonus in vasa seligendus; aut granum in horreum recondendum, aut palea igni inextinguibili comburenda; aut triticum metendum congregandumque, aut zizania in fasciculos colliganda ad comburendum; aut arbor ad Austrum, aut ad Aquilonem lapsa; aut lignum viride, aut lignum aridum; aut palmes fructuosus, aut palmes præcisus, & in ignem missus, ac ardens, futurus es: & tuo quidem proprio arbitrio futurus, atq; (vt dixi) in æternum futurus.

7. Et quoniam tuo proprio arbitrio alterutrum futurus es: incumbit tibi omnino & ineuitabiliter alterutrum eligendum iam nunc: atq; ad alterutrius consecutionem, temet operatione voluntatis tuæ disponendum. Qualis est, eritué vita præsens tua, talis est, eritq; dispositio tua. Vis ad beatam æternitatem, siue (quòd idem est) ad æternam beatitudinem disponi? velis etiam, & reipsâ præstes, seruare mandata, & incede iustus semper ante Devm in omnibus mandatis eius sine querelâ: quodsi non placet tibi incedere per viam mandatorum Dei, sed magis libet sequi & exe-

& exequi prauitatem cordis tui, & esse operarium iniquitatis; atq; ita perseuerare, neq; per pœnitentiam, fructusq; pœnitentiâ dignos ad DEVM conuerti; tunc expectat te decreti Diuini contra impios clausula: Discedite à me operarij iniquitatis: & ; Ite maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, & Angelis eius: & tunc discedes cum omnibus impijs in combustionem æternam: Iusti autem cum Christo intrabunt in Vitam æternam.

8. Neq; tibi blandiri, aut illudere magis, velis, ex flore ætatis, aut robore valetudinis, aut affluentiâ successuq; rerum, aut longioris vitæ spe. Si enim securè istiusmodi conditionibus confidere homines possent; non diceret, nec præmoneret, Christus salutis nostræ fidissimus amicus, & zelator, dicens: Vigilate, quia nescitis diem, neq; horam, quâ venturus sit Dominus: & tanquam ille Danielis lapillus, statuæ auro, argento, ære, ferro, & testâ conflatæ, pedem extremum percussurus, & cuncta illa metalla in fauillam contriturus, ac dispersurus. Memento illius, qui (enarratore Christo) dicebat Animæ suæ: Anima habes multa bona, posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare: Dixit autem illi DEVS: Stulte: hac nocte, animam tuam repetent à te: quæ autem parasti, cuius erunt? Sic est qui sibi thesaurizat, & non est in DEVM diues. Sic etiam est: qui hisce temporalibus, quasi æternis, æternaturo animo immersus; æterna verè, & æternitati beatæ idonea, necessariaque, aut ignorat, aut negligit, aut insipienter, periculoseque, & ancipiter procurare differt: & in vltimas demum horas, momentaque, æternitatis negotia reseruat. Et tamen hominibus, ita desipientibus, plenus, & superplenus est mundus, etiam Christianus.

9. O verè gens absq; consilio, & Sapientiâ: & sine prudentiâ: vtinam saperent, & intelligerent, ac nouissima, æternaq; prouiderent, procurarent, & condignis studijs affectarentur!

10. Tu homo vide quid eligas, quid agas, quid conquiras: in quo

quo Vitam, laboresq; vitæ præsentis consumas? Aut æternùm Beatè, aut æternùm Miserè esse, omnino te esse necesse. Eligere nunc, arbitrij est tui: corrigere electionem; arbitrij nunquam erit tui. Nam in delectu & mercatu Æternitatis, errare bis nemini vnquam datur.

PRAXIS.

O Æterne, & totius Æternitatis fons Devs: qui nobis per Filium tuum, Æternitatis Beatæ aditum, deuictâ morte reserasti: da nobis recogitare dies antiquos, & annos æternos, in memoriâ, in intellectu, & voluntate semper habere: vt in tempore seculi huius, sic omnia temporalia pertranseamus, vt & mala omnia æterna euitemus, & omnia bona æterna consequamur. Per eundem Dominum nostrum &c.

EXERCITIVM III.

De his quæ mensurant Æternitatem.

1. Statue te socium Dauidi sancto: dies antiquos cogitanti, & annos æternos in mente habenti, memoriâ recolenti, intellectu perpendenti, & voluntate deligenti.

2. Fac tu quoq; similiter: Et tibi enim ad æternitatis portum, post, & per enauigatam istam mortalem vitam, indubiè appellendum est. Sed interest quali appulsu? felici? an naufrago? Ad portum beatæ æternitatis, qui reuera portus securus est? an ad portum; magis autem, & reipsâ ad scopulum, charibdimq; miseræ æternitatis, ac æternæ perditionis? Quod extremum Naufragium est.

3. Vide ergo ac circumspice sæpè & diligenter Nauigium tuum quo veheris: vide Nauarchum: Spiritusne Sanctus, an spiritus nequam, mundus, dæmon, caro? vide remiges tuos: qui sunt affectus & desideria tua. Vide Cynosuram & Acum nauticam: Glorianè & Voluntas Dei, an propria voluntas & cupiditas sit? ea

eanè quæ Christi Iesv, an quæ tua sunt quæris? Vide armamenta & instrumenta nauis tuæ, vide commeatum: vide propugnatores. Vide onera, & merces, quibus nauis onusta sit? sintnè omnia æternitati idonea, suffectura, peropportuna, pergrata? Num aurum, argentum, lapides pretiosos, an ligna, fænum, stipulam, deuehis? Virtutes, Perfectiones, Opera bona, Merita, Perfecta, Copiosa: an potiùs, peccata, vitia, iniquitates, opera mala, reatus multos, magnos, ingratos; iræ & vindictæ Dei thesauros? Hæc circumspice ô Homo in nauigio tuo, & in nauigatione tuâ. Sicut & illud; quid adhuc desit, portui æternitatis, & excensui necessarium? quibus ventis, quibus velis, vtaris? quomodo scopulos patentes ac latentes, prædones insidiantes, inuasurosq; declines? Ad ista, similiaq; recognoscenda, vacet tibi, si non assiduò (ac quidni assiduò?) frequenter saltem vita tua: diligentia tua: solicitudo tua. Ne fortè, cùm te securissimè, placidissimè cursum tenere putaueris: tum ab ipsâ malatia maris pericliteris: ne inter scopulos & breuia, inter prædonum manus hæreas, traharisq; in prædam æternam.

4. Quid est hoc autem *Æternam*? quàm putas longum esse, diuturnumq; id, quod est æternum, id quod est Æternitas? Mensura æternitatis est longitudo, latitudo, altitudo, profundum, infinitum, & immensum. Mensura Æternitatis siue Beatæ, siue Miseræ, est Devs, & eius æternitas: quandiu enim Devs, erit Devs, tandiu æternitas æterna erit: omnis enim æternitas est Dei æterna ætas. Mensura quoq; æternitatis est, initium vbique, medium & finis nusquam: quantumcunq; enim pergat æternitas, tantùm inchoata est, medium & finem attinget nunquam. Initium in actu, & re semper habet: medium, & finem in impossibili. Mensura æternitatis est, Semper, & Nunquam. Semper esse, nunquam non esse: semper durare, nunquam cessare: semper venire, nunquam abire: semper stare, nunquam præterire. Ita æternitatis beatæ, est semper viuere, nunquam mori; siue; est viuere vitæ, mor-

morti mori : è contrà, Æternitatis miseræ, est semper mori : nun-
quam viuere : siue ; est mori vitæ, morti viuere. Itaq; vnam æter-
nitatem mensurat vita æterna : aliam verò mensurat mors æter-
na. Si tamen, non rectiùs dicetur, quod vna æternitas mensu-
ret vitam, faciatq; æternam : alia verò æternitas mensuret mor-
tem, reddatq; æternam : at de modo loquendi parùm est, quan-
do de rei veritate constat.

5. Est verò etiam quædam æternitatis mensura magna & mi-
ra, sed in sacris litteris vsitata : nempe, Vltrà, siue Adhuc : Vt
cùm dicitur. Dominus regnabit in æternum, & vltrà : siue ; &
adhuc. Quæso quid est, in æternum, & vltrà ? an post æternum
est insuper aliquid vltrà ? Nihil quidem post æternum absolutè,
est vltrà : quia verè æterno non competit vnquam post : aut ali-
quid subsequens se, succedensuè sibi tanquam elapso : sed in eo
quod dicitur, in æternùm, & vltrâ, vel, & adhuc ; exaggeratur
immanis æterni æternitas ; æternitatisq; æternum : vt sensus sit :
v. g. Dominus Devs regnabit in æternum, ita plenè, & absolutè,
vt quidquid vnquam cogitaueris, cogitandoq; repetieris de Re-
gni eius æternitate, adhuc supersit cogitandum de regno illius
vltrà. Pari ratione, Sancti cum Deo regnabunt in æternum &
vltrà : quia ita regnabunt æternaliter, & absq; fine, vt si per im-
possibile æternitas regni eorum transiret, adhuc illi regnarent
vltrà, & vltrà, & adhuc. Similiter Damnati in inferno, in igne
deuorante, & ardoribus sempiternis ardebunt, & cruciabuntur
in æternum, & vltrà : quia & æternum quidem eorum non præ-
teribit vnquam : sed etsi per impossibile transiret, illi tamen ar-
debunt vltrâ, & vltrâ, & adhuc : quod ipsum est, in æternum.

6. Non est prætereunda æternitatis mensura, quæ Sancto Pro-
phetæ maximè in vsu fuit. Anni nimirum æterni. Sed quæri po-
test : quomodo Anni sunt æterni, si anni : aut quomodo sunt An-
ni, si æterni ? Omnis annus inuoluit reuolutionem à puncto ad
punctum in motu cælorum, seu Solis : quâ peractâ alteram in-

hoat sol, & hæc est annus alter nouus? & non æternus: sed habiturus tertium successorem: quod æterno minimè competit: an harum solarium reuolutionum successio erit æterna? at hæc fini mundi repugnat, in quo cessabunt cursus Cælorũ & Solis. Quid sunt ergo, & qui sunt anni æterni? Anni æterni, siue, Annus æternus, ipsa est Æternitas: quæ talis est, vt dato anno æterno, vel annis æternis, numeroq; infinitis, absorptura sit illa omnes, ipsa vix dum sui initium auspicatura.

7. Hos annos æternos in mente habebat Dauid: hos annos æternos in mente habent Sancti cum Deo regnantes, & habebunt regnaturi: & exinde securi, ac certi sunt de suâ beatitudine, æternoq; regno: & eâ securitate beati sunt, & in sæcula sæculorum Devm laudant. Hos annos æternos habent in mente omnes damnati, & exinde desperant de cessatione, ac fine malorum suorum: præ desperatione autem, in furorem, & rabiem malitiæ traducti, contra seipsos, contra omnia creata, contra perditionis socios, contra ipsum Devm efferantur, furunt, insaniunt, malignantur in æternum. Nempe in malis maximum est, nullus malorum finis.

8. Hos annos æternos in mente habeto, semper, semper & semper, quisquis viuis hanc adhuc vitam: & omnem operam in eo pone: vt anni tui, qui tibi in hac vitâ fluunt, & effluunt, in illam Beatam Æternitatem influant: & in annos æternos, æternè beatos, teq; beatificantes, ab æternitate beatâ transformentur. Væ tibi: si negligente, cæcutiente, procrastinante, insaniente te, anni isti, præsenter tibi elabentes, in illius æternitatis infelicissimæ sinum illapsi fuerint, & in annos æternos, æternè infelices, atq; te infelicitantes, ipsâ æternitate commutabuntur.

9. Tunc reuera erit Væ tibi, væ millies: væ millies millies: væ in æternum, væ in æternum, & vltrà, & adhuc. Væ in perpetuas æternitates. Si quis habet aures audiendi, audiat: Si quis habet mentis, & consilij sani micam; Annos æternos in mente habeat, memoriâ teneat, intellectu perpendat, voluntate deligat.

PRAXIS.

O Æterne, & omnis æternitatis fons DEVS: qui nobis per Filium tuum, æternitatis beatæ aditum deuictâ morte reserasti: da nobis recogitare dies antiquos: & annos æternos in mente habere: vt in tempore sæculi huius, sic omnia temporalia pertranseamus, vt & mala omnia æterna euitemus, & omnia bona æterna consequamur. Per eundem Dominum nostrum, &c.

EXERCITIVM IV.

De his quæ mensurat, seu continet Beata æternitas.

1. Statue te Socium Dauidi Sancto, dies antiquos cogitanti, & annos æternos in mente habenti, memoriâ reuoluenti, intellectu consideranti, voluntate seligenti.

2. Tu quoq; fac similiter: & tibi enim eadem omnino æternitatis cura incumbit: cui superindormire nec tibi nec vlli hominum licet: nisi ei, cui perdere bonam, lucrari malam æternitatem libet.

3. At certè ista cura DEO inter primas est: vt homines ad Beatam æternitatem tandem inducat. Peruestiga omnes DEI operationes: & inuenies, nullam hac vnâ curâ vacasse. Ab æterno DEVS semetipsũ suâmet adimplebat tam beatâ æternitate quàm æternâ beatitudine: & poterat tum esse, tum videri, solutus procuratione omnis alienæ tam æternitatis quàm beatitudinis: nihil enim penitus intererat illius, vt etiam aliquis vnquam esset æternè beatus, vel beatè æternus. Et tamen ille DEVS, soli suæ immensitati, & immensæ Entitati beatificandæ, immensâq; per omnem modum beatitudine explendæ ac exsatiandæ satis occupatus, deditus, contentusque, reperit per Sapientiæ, Potentiæ, Bonitatisq; suæ diuitias, ab omni æternitate spatium, & modũ, quo & cogitaret, & decerneret hominibus procurare, & elargiri suam æternam beatitudinem, beatamq; æternitatem.

4. Et

4. Et quod apud se ab æterno decreuit, hoc demum in molitione constitutioneq; mundi perfecit; in consummatione eiusdem vltimâ consummaturus: dicente Domino nostro IESV Christo; Venite Benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi. Itaq; DEVS in vniuersâ mundi molitione, vnum præ oculis habuit beatam æternitatem rationali creaturæ suæ Angelicæ atq; Humanæ communicandam.

5. Sic ergo vniuersa DEI Sapientiæ, Potentiæ, Bonitatis, Sanctitatis, Iustitiæ, Misericordiæ, Veritatis, Charitatis, in creando gubernando, conseruando, iustificando, sanctificando, legibus & veritatibus, præceptisq; erudiendo, minis & pœnis in officio coercendo, præmijs atq; beneficijs excitando, auxilijs Gratiæ suæ etiam supernaturalis suffulciendo, exemplis, etiam suis proprijs, aliorumq; informando, lapsus & errata creaturarum misericordissimè sustinendo, condonando, abolendo, vniuersa inquam hæc DEI profusio, occupatio, atq; (vt sic loquar) exercitatio & impensa; aliud nihil spectauit & adhuc spectat, nihil egit & adhuc agit, nihilq; actura est vsq; ad mundi finem; nisi negotium communicandæ beatæ æternitatis tam Angelis, quàm Hominibus; specialissimè verò Hominibus.

6. Hoc sibi vult vniuersa Incarnationis Verbi, & DEI hominis, Oeconomia: hoc tota series Redemptionis humanæ: hoc vniuersæ DEI hominis in hac vitâ progressiones, operationes, virtutes, & virtutum exempla, miracula, merita, prædicationes, mandata, consilia, exinanitiones, passiones, dolores, odia, contemptiones, reprobationes: deniq; mysterium simulq; probrum Crucis, & in Cruce Mortis: sepultura post mortem: Descensus ad inferos, Resurrectio ex mortuis, Ascensio: ad Patris æterni dexteram consessus, & abinde Spiritûs Sancti ad Ecclesiam à se hîc institutam missio, eiusdemq; Ecclesiæ perennis per omnes gentes humanas propagatio, gubernatio, protectio: cum eademq; in admirabili, ineffabiliq; Eucharistiæ Sacramento, nec

non

non Sacrificio, ad vsq; finem mundi cohabitatio, & dignantissima Præsentiæ realis exhibitio.

7. Ecclesia quoq; Christi tota, ab origine mundi fundata, deinde per legem propagata & erudita, demumq; per Christum, & eius Gratiam perfecta, quantaquanta est, quidquid in se habet, à Sponso, & DEO suo Christo communicatorum bonorum, doctrinarum, Sacrificiorum, Sacramentorum, meritorum, potestatis, auctoritatis, infallibilis certitudinis, inexpugnabilis firmitatis, irreprehensibilis sanctitatis; quidquid agit in omnibus ritibus, ordinationibus, obseruantijs, orationibus, psalmodijs, jeiunijs, cordium corporumq; asperitatibus, exercitationibusq; filiorum suorum in Christum credentium: omnibus his æternitati beatæ suorum militat: per hæc omnia suos ad æternitatem beatam dirigit: à miserâ æternitate arcet, auocat, defensat: Mercibus, siue meritorum, operumq; bonorum in Gratiâ DEI, & Vnione Christi factorum, diuitijs, thesaurisque, beatæ æternitati deseruituris, ditat, & locupletat, & conseruat: & cum his eos à se ex hac vitâ, ad eandem se in alteram vitam, æternitatem scilicet beatam dimittit, deducit, introducit: ibiq; beatè æternaturos, securè mansuros, æternùm regnaturos, cum DEO, & Sancto Sponso suo Christo fundat.

8. Ecce sic DEVS, & Christus eius, & vniuersa Ecclesia eius, & vniuersus mundus tam inuisibilis quàm visibilis eius, per omnia beatæ æternitati ab Hominibus consectandæ, consequendæq; deseruit. Homines verò ista cura, quo nam modo tangit? Heu! ac si res aliorum, ac si boum, asinorumuè ageretur; ac si res de lanâ caprinâ, vmbrâue asininâ, & nescio quo titiuilicio esset; ita hoc nihil homines, nihil æternitati creatos tangit, nihil aduertit, nihil admordet: tam securi Æternitatem beatam negligunt, ignorant, prostituunt, deperdunt; ac si ea esset omni vilior algâ, omnibus quisquilijs abiectior. Scilicet plus DEI, & Christi eius, interest homines in æternum beatos esse, & æternam perditio-

ditionem euadere, quàm hominum ipsorummet. Scilicet etiam est Dei, & Christi eius malum grande nimis, homines à beatâ æternitate excidere, in æternumuè perditos esse: hominum autem summum bonum est, æternùm perijsse, & æternùm beatam æternitatem amisisse. O cæcas hominum mentes! sed his immoratum est nunc satis. Expendenda sunt ea, quæ mensurat, seu quæ in se habet, posſidentiq; se largitur Æternitas Beata.

9. Horum Primum, & Primus est Devs: totusquantus in Vnitate trinus, in Trinitate vnus. Beatus, Gloriosus, Omnipotens, Summum bonum: Laudabilis: & is quidem hominis Amicus, amator, amatus, possessus, & in æternam fruitionem gaudiumq; datus.

2. In beatâ æternitate, est ipse Beatus: Vitam, omni ex parte felicem, felicitate Animi corporisq; repletisſimam viuens.

3. Visio, fruitio, laudatio, tentio, hereditatio, Dei plena, prout est Devs in se, gaudium de ipso, & lætitia sempiterna.

4. Societas, & multitudo Sanctorum, & Beatorum conuiuentium, collætantium, conregnantium. Incipiendo à Christo Domino, & eius Matre Pretiosiſsima, vsq; ad omnes Angelos & Homines: quæ Societas tædium non habet: solicitudinem, metumq; non habet: sed Devs est omnibus omnia & in omnibus omnium: & quisq; ita est omnibus sicut sibi: ita omnium, sicut suus.

5. Merces ac remuneratio omnis boni etiam minimi copiosa, & multa nimis: eaq; non alia quàm ipse Devs, cum omnibus quæ sunt Dei.

6. Locus beatitudinis: qui est ipsamet Dei sedes, domicilium, regnum, sanctum, pacatum, securum, beatitudini Diuinæ, & omnium Beatorum eius, planè, & dignè factum: expers omnis incommodi: plenum omni verâ fælicitate.

7. Aeternitas ipsa; quæ nisi esset, nihil in eâ beatum esset: nam ipsa expectatio finis, esset venenum beatitudinis. Summum enim

enim in bonis bonum est, finem bonorum non expectare.

10. Ergo homo, si in beatam æternitatem deueneris, omnia hæc quæ recensui possidebis. Possidebis DEVM. DEVM summè & summum bonum, vltimum quoque, & omne bonum: & simul possidebit te DEVS tuus, vt bonum suum. Possidebis vitam æternam: omne desiderium captumq; tuum bonis suis excedentem. Possidebis, videbisq; DEVM sicuti est: & laudabis illum in sæcula sæculorum: nec deficies, quia merces tua erit in laudando. Possidebis Christum Saluatorem, eiusq; Matrem, & omnes Sanctos, eorumq; fruêris, & gaudebis æternâ Societate. Possidebis mercedem, aut magis possidebit te, merces tua, magna nimis: nec erit mercedis tuæ remunerationisq; vllus finis. Possidebis & inhabitabis Cælum: locum, & sedem Maiestatis DEI, in quo est Regnum, quo DEVS regnat in Sanctis, & Sancti regnant in DEO: & resident in pulchritudine pacis, in tabernaculis fiduciæ, in requie opulentâ. Possidebis deniq; possidentem vicissim te beatam æternitatem: cui addi boni nihil potest: quia beatitudo est; nihil etiam detrahi; quia æternitas est.

O homines hanc curam curate: hanc sollicitudinem sustinete: hoc vnum & solum agite: vt DEO auxiliatore, Christo Duce, Ecclesiâ Sanctâ magistrâ, omni creaturâ seruiente, ad beatam æternitatem profutura, necessaria, digna, totis viribus elaboretis; deferatis.

PRAXIS.

O Æterne; & omnis æternitatis fons DEVS: qui nobis per Filium tuum, æternitatis beatæ aditum, deuictâ morte reserasti; da nobis recogitare dies antiquos, & annos æternos in memoriâ, in intellectu, in voluntate semper habere: vt in tempore seculi huius, sic omnia temporalia pertranseamus: vt & mala omnia æterna euitemus, & omnia æterna bona consequamur. Per eundem Dominum nostrum &c.

EXERCITIVM V.

De his quæ mensurantur continenturq; miserâ Æternitate.

1. STatue te Socium Dauidi Sancto, dies antiquos cogitanti, & annos æternos in mente habenti, memoriâ recolenti, intellectu expendenti, voluntate designanti, ac deligenti.

2. Fac tu quoq; similiter: quoniam hoc negotium, est negotium omnium negotiosissimum: ita vt si hoc vnicum rectè curandum, conficiendumq;, pro totâ vitâ tuâ tibi designes; & assumas; satis, superq; sis vitam tuam, & occupaturus: & perquam vtiliter, perhonestèq; impensurus.

3. Stultitia humana, dum quid prægrandi molimine, formicarū instar elaborasset, exegisse monimentum ære perennius, atq; æternitati ipsi exæquasse se mussitabat. Insaniunt & hodie sic homines: terram & mare verrunt, vertuntque, propter explendas cupiditates suas: quarum omnium crederes proiectionem esse, vel vltrà ipsam æternitatem. Vident cæci suas spes quotidie collabi, nec momento subsistere, se morte abripi, omnesq; curas funerari secum: & tamen sunt, qui his succedant non in curas tantùm, verùm & in ipsas insanias: quas ipsas excedere insaniendo nituntur: & inter hæc; ne quidem nomen veræ, & propriæ, & nullis viribus ausibusuè excutiendæ declinandæuè æternitatis admittunt. Vnde quotidie innumeris eorum accidit: vt in abyssalem æternitatis miserrimæ nassam decidant, deuoluanturq;; nunquam inde extricandi: priùs quàm se, vel passū vnum, ad eam admouisse opinarentur. Ignorabant scilicet, aut magis ignorare volebant: sese quocunq; modo viuerent, quidquid agerent, quidquid molirentur, volentes nolentes, curantes negligentes, scientes ignorantes, æternitati appropinquare: & veluti fluuiales aquas in mare inuehi, mariq; absorberi.

4. Quod vtinam sentire aliquando vellent homines, atq; in eâ cæcitate, vesaniâque, omnium vesanissimâ sese circumspice-

re, tempestiuè, maturè, seriò, & prorsus ex animi proposito, atq; destinatò: dantes, & seponentes sibi; iustam, legitimam, & idoneam vitæ portionem: quam æternitati memorandæ, expendendæ, seligendæ; procurandæ quidem Beatæ, auertendæ autem miseræ consecrent: ac impendant. Vtinam sciant, & velint temporalibus vitæ huius negotijs, & tempori dieiq; mortis, spatium opportunum, imò necessarium interponere: in eoq; curis vitæ, ac negotijs, moderationem, aut melius finem; tempori & negotio mortis præuisionem, prouisionemque, ipsi æternitati januam, beatæ quidem aperturam, miseræ autem obstructuram elaborare.

5. Vtinam sterilissimis valedicentes cogitationibus, vnam æternitatem semper, & vbique, & in omnibus, in corde, in mente, in memoriâ, in manibus, in operibus, in sermonibus, in amore, in timore, in solicitudine, in præmeditatione, in præparatione habere consuescant. Ista est enim genuina Sapientia: scire ad æternitatem intendere, pergere, peruenire: scire inquã, non errare, non dubium hærere, non casui, & fortunæ, tantum negotium permittere: deniq; quid in æternitate ambias, quid defugias, scire.

6. Et proximè quidem vidimus bona æternitatis beatæ: nunc prosit videre mala æternitatis miseræ. Horum;

Primum est, damnatus, & perditus quisq;: durabit enim infelix, & mensurabitur immensâ æternitate: desiderabit mortem, sed mors fugiet ab eo: in morte erit, sed tamen mortuus non erit: quia in morte immortali erit.

2. Quod miserâ infeliciq; æternitate mensuratur, seu continetur; est: Societas aliorum damnatorum, tam hominum, quàm dæmonum: hoc est, omnium omnibus pessimis peiorum, ac in malitiâ maledictorum.

3. Vermis quisquis ille, certo certius tamen erit: vermis conscientiæ cuiusq; propriæ, qui nec vnquam morietur, nec vnquam â morsu, remorsuq; amarissimo cessabit.

4. Dolor cordis ac pœnitentia inutilis, quia sera. Cùm enim vult non potest, vtiliter pœnitere, qui quando potuit noluit fructus dignos pœnitentiæ facere.

5. Impœnitentia, & obduratio, & obstinatio finalis: quâ nec velle possunt, nec posse volunt auerti; à malitiosâ in DEVM, & in omne bonum voluntate.

6. Combustio ignis inextinguibilis, nunquam tepescens, nunquã remittens, nunquam cessans, semper incipiens, nunquam consumens pabulum suum infelix, ad pœnas suas semper viuens, semper integrum, semper vegetum, & sanum.

7. Locus illætabilis, omne triste habens, solaminis nihil admittens. Omni spurcitiarum genere, veluti mundi repurgati sentina, repletissimus.

8. Congeries omnium tormentorum, cruciatuumque, omnibus & singulis sceleribus in vno quoq; per omnes potentias peccatrices castigandis, idoneorum. Ibi & tortores æterni, & qui torquentur æterni, & tortura ipsa æterna.

9. Amissio DEI benedicti, DEI Amici, DEI Amantis, DEI summi & vltimi, summè & vltimatè Boni: experimentum verò DEI reprobantis, odientis, vindicantis, nunquam placandi. Ignis (ait) accensus est in furore meo, & ardebit vsq; ad inferni nouissima. Et iterum; Discedite à me maledicti in ignem æternum: nec benedicendi à me in æternum.

10. Aeternitas ipsa: & ex eâ surgens desperatio desperatissima de fine malorum: & certitudo certissima de perpetuitate illorũ.

8. Istæ sunt miseræ, infelicisq; Æternitatis opes æternæ: has tibi conquires æternùm possidendas, quisquis æternitatem istam hereditaueris. Habebis immortalitatem vitæ ad pœnas æternas suffecturæ. Habebis societatem omnium damnatorum hominũ & dæmonum, sub quorum etiam potestate eris in æternum. Habebis vermem conscientiæ æternum. Habebis & pœnitentiam inutilem, & impœnitentiam rabiosam in æternum. Habebis, &

patieris combustionem æternam. Habebis locum mansionis tuæ æternæ infernum. Habebis congeriem omnium cruciatuum, & fumum tormentorum tuorum ascendentem in æternum, & in sæcula sæculorum.

8. Carebis DEO summo & vltimo, incomparabiliq; bono: eiusq; possessione, laude, hereditate, beatitudine: & faciem eius ad quam videndam creatus eras, non videbis in æternum. Carebis DEI Hominis Christi, eiusq; Matris, atq; Sanctorum Angelorum, & Hominum beatâ Societate in æternum. Carebis vitâ & gloriâ & beatitudine omni in æternum; Carebis omnibus bonis Animæ, dotibusq; Corporis gloriosi in æternum. Carebis cælo, domicilio illo DEI, & sanctorum, omniq; gloriâ, & ornatu, & pace illius in æternum. Carebis æternitate beatâ: hereditabis autem æternitatem infelicem vsq; in æternum.

9. Quid horum tibi arrideat, ô homo; nunc dispice, nunc delige, nunc decerne. Semel errasse, æternùm est errasse.

PRAXIS.

O AEterne: & omnis AEternitatis Fons DEVS: qui nobis per Filium tuum æternitatis beatæ aditum, deuictâ morte reserasti; da nobis recogitare dies antiquos: & annos æternos in memoriâ, intellectu, & voluntate semper habere, vt in tempore seculi huius, sic omnia temporalia pertranseamus, vt & mala omnia æterna euitemus, & omnia Bona æterna consequamur. Per eundem Dominum nostrum &c.

EXERCITIVM VI.

Occupationes Beatorum, & Damnatorum in suâ Aeternitate.

1. STatue te Socium Dauidi Sancto, cogitanti dies antiquos & annos æternos in mente habenti, memoriâ recolenti, intellectu consideranti, voluntate designanti, & deligenti.

2. Tu quoq; fac similiter: Nam reuera non est vlla excusatio vlli

vlli similiter non facienti. Vlli dico Christiano, & Dei notitiâ, fideiq; Christi lumine prædito, & Ecclesiæ Sanctæ filio: qui enim foris, & extra Ecclesiam sunt, de his non libet judicare.

3. Est apud quosdam, nec inficetum, nec insipiens prouerbium: aiunt illi: inter Christianos, ad eorum delicta, vel coercenda, vel castiganda, duplici carcere opus esse, aut Sanctæ Inquisitionis in quem suspecti de fide, ac Hæreseos conuicti conijciantur: aut mente captorum, siue insanorum. Aiunt enim, sic, argutantes: Christianorum neminem, si reuera Christianus sit; delinquere in Devm non posse; nisi aut non sincerè credat, quæ Devs proponit, præcipitque, vel agenda, vel vitanda: aut credendo talia; nihilominus ea seruare, vel transgredi, pro nihilo ipsi sit. Primum horum est de fide suspectorum: quos proinde carcer Inquisitionis meritò maneat. Alterum est mente emotorum, quibus suum quoq; ergastulum debeatur.

4. Esse porrò Christianos peccatores in alterutrâ classe prædictâ; probare satis potest, vel hoc vnum; quòd Devs obseruatoribus mandatorum suorum promittit in præmium vitam æternam: transgressoribus autem decernit supplicium æternum. Hoc si Christianus quis credit, & nihilominus mandatis Diuinis contraire præsumit, vitæq; æternæ præmio renunciat, supplicij æterni reatum subit, vltrò ob exiguum, quia temporale commodum, plus Dei voluntate æstimatum: quis hunc talem, aut; non plenè fidelem, aut non mente motum meritò judicabit?

5. Quidquid verò sit de rigore prouerbij: quantum obsecro discedunt Christiani homines, vel à fidei, vel à mentis errore; qui & fide credentes, & ratione scientes, se alterutri æternitati omnino, & ineuitabiliter destinatos, & nullo modo in istis temporalibus perennaturos, sed iuxtà eorum ordinatum, vel præposterum vsum, æternitatem beatam, vel miseram assecuturos: passim tamen omnes, sic memoriam omnis æternitatis deponunt, sic temporalibus inhiant, incubant, adglutinantur; quasi

aut

aut in his perennaturi, aut cum his ad æternitatem aliquam commigraturi sint.

6. Quid his facias? quid remedij adhibeas? si carceri alicui addicas; necesse erit totum mundum carcerem esse. Ratione, & oratione conuincas, & ad saniora consilia inducas? En habent Moisem & Prophetas: imò habent DEVM, & Sapientiam, Verbumq; eius Christum: si hos non audiunt; quem alium audient?

7. His tamen non obstantibus; timendum est: quod Ezechieli Prophetæ comminatus est DEVS, nimirum Sanguinem Impij requisiturum se de prophetæ manu, si is non fuerit locutus impio, vt auertatur à viâ suâ impiâ: timendum & illud: quod Paulus sibi metuit; Væ (inquiens) mihi, si non Euangelizauero. Inculcentur ergo Hominibus istorum temporalium bonorum amatoribus, atque propter illa peccantibus, DEVM obliuiscentibus, ac etiam contemnentibus, bona æterna negligentibus, mala æterna accersentibus: inculcentur (inquam) illæ, quæ sunt æternitatis, tum beatæ tum miseræ occupationes: vt nunc discernant, & decernant, eligantque, quibus distinendi sint, & distineri velint per totam æternitatem.

8. Et occupationes quidem eorum quibus beata obuenerit æternitas: erunt e. g. istæ.

1. Videre DEVM, sicuti est, facie ad faciem, & quæ hîc in ænigmate docebat fides, reuelatâ facie contemplari in ipsâ DEI Veritate, atq; Entitate.

2. DEVM amare beatificè, incessanter, possessiuè; frui DEO, & gaudere de illo, tenere, & hereditare illum, & inhabitare vniuersa bona eius: satiariq; illis in æternum, & non ad mensuram, sed ad omnem plenitudinem.

3. Laudare DEVM quantusquantus est in se, & laudare in amore, sicuti & amare in laude; non satiari laude, quia & laudandi DEI satietas non est, finis non est, modusq; non est.

4. Videre, & obtinere omnes diuitias Vitæ DEI, Veritatis DEI, Sa-

Sapientiæ, Potentiæ, Charitatis, Bonitatis, Iuſtitiæ, Miſericordiæ, Immenſitatis, Maieſtatis, Pulchritudinis, Dulcedinis, Dignitatis, Voluntatis, Æternitatis, & Beatitudinis. Has diuitias ſcrutari, cognoſcere, obtinere, amare, mirari, prædicare, &c.

5. Videre Chriſtum IESVM, DEVM Hominem, vniuerſamq; Oeconomiam illius myſteriorum, decretorum, geſtorum, officiorum, dignitatum, meritorum, donorum, præmiorum, gloriæ quoq; & Poteſtatis omnis, regni item cum DEO, in Sanctis. Hæc omnia quæcunq; Chriſti ſunt clarè noſſe, intueri, obtinere; ijs paſci, & frui, gaudere, & congaudere: DEVM in Chriſto, & pro Chriſto, & pro vniuersâ eius communicatione, poteſtate, gloriâque prædicare; Chriſti in ſe Vnum, pariter in omnes, beneficia omnia dilaudare,

6. Pretioſiſſimam Chriſti DEI Hominis Matrem omniſq; Creaturæ ac inprimis DEI Electæ, Dominam, & Heredem videre: ac diligere viſcerosè, ac inexplebiliter: eius Gratias, prærogatiuas, glorias, munera, præmia, poteſtates, in DEVM, in Filium, in Electos omnes; officia, obſequia, & profuſiones, cernere, mirari, glorificare, gratulari.

7. Sanctos omnes, Angelos & Homines, familiariter, & intimè noſſe, ac purâ amicitiâ proſequi: omnium coram DEO ſtatum, gradum, merita, pretia, glorias, præmia videre: DEI circa omnes prouidentiam, miſericordiam, liberalitatem, judicia, agnoſcere, ſtupeſcere, demirari, deprædicare: ex omnibus, tamquam ex ſuis, ſibiuè exhibitis gaudere, gratulari, DEVMq; exaltare, ſuperq; exaltare.

8. Ipſe ſibi vnusquiſq; Beatus erit infinita occupatio, & occupationis inexhauſta materia: dum ſeſe in arcanis Diuinæ Voluntatis, Sapientiæ, Charitatis totum intuebitur: qualiter â DEO ab æterno præuiſus, ad creandum ex nihilo deſignatus, ad vitam æternam ſine vllis meritis ſuis Electus, ac prædeſtinatus: deq; totâ ſerie exiſtentiæ, ac permanentiæ omnibuſq; medijs, ſoli DEI Sapi-

pientiæ peruestigabilibus, prouisus, & instructus, eductus demũ in naturam rerum; in his circumstantijs: tam aptâ, tam congruâ, tam efficaci, tam suaui, tam infallibili serie, & coniunctione; vt hoc in Animum hominis ascendere nunquam possit, nisi in Lumine DEI, eiusq; Substantiæ beatificè penetratæ, seu perspectæ. Quæ hîc materies beatæ iam menti, perspectam clarissimè habere omnem structuram suæ saluationis, & ad æternam vitam efficacis, infallibilisq; deductionis! Opus reuera solius DEI Bonitatis, Sapientiæ, Potentiæ, & Gratiæ: Christi quoq; meritorum labor, & præmium: inter tot anfractûs, inter tot scopulos, insidias, fraudes, & pericula, inter tot impedimenta, fragilis, insipientis, deprauatæ, rebellis, ingratæ, contumacisq;, toties ac toties, miseratori suo, naturæ. Quis ista cogitando, aut enarrando percurrat? Beatus tamen quoq; totâ æternitate decurret, recognoscet, Domino DEO suo confitebitur in laude, & jubilo, per sæcula sæculorum.

9. Parem materiam admirationis, perscrutationis, prædicationis, congratulationis, habebit quilibet Beatus, ex alijs quoq; omnibus secum Beatis: incipiendo â Christo DEO Homine, & eius Matre: pergendoq; per seriem Saluationis singulorum Angelorum, atq; Hominum.

10. Occupatio Beatorum in suâ Æternitate erit: intueri infelicissimos labores, dolores, calamitatesq; ineluctabiles eorum omnium, quos misera Æternitas suo concludet sinu. Videbit illud diluuium ærumnosissimarum ærumnarum, beatus in suâ beatitudine positus: & laudabit quidem sanctissimam DEI justitiam in omnibus filijs perditionis: at simul etiam infinitas aget gratias Gratiæ, & Misericordiæ super se diffusæ, & sicut nunquam hac agendi gratias materiâ Beatus priuabitur; ita etiam nunquam ab hac agendi gratias, laudandiq; DEI super se misericordias occupatione, & illarum in æternum decantatione cessabit.

11. Cognoscere res huius mundi & vitæ: orare DEUM pro eis assiduè, iuxta placitum eius voluntatis.

9. Atq; istæ sunt strictim enarratæ occupationes beatæ Æternitatis. Proponendæ iam veniunt occupationes incolentium infelicem æternitatem.

Prima harum erit, perpesio omni dolorum immanitate immaniorum, cruciatuum: tàm in corpore, quàm in animâ, & in omnibus bonis eius, absq; vllo solatio, leuamento, cessatione, commiseratione.

2. Odium, & furor, atq; rabies, inexplicabilis, vt pote animi deordinatissimi, perturbatissimiq;: hoc Damnatus exercebit omni possibili malitiæ suæ impotentiâ in DEVM, in eius omnem maiestatem, & perfectionem, in omnia eius benefacta, & beneficia, & gloriam: in omnem eius Bonitatem, Charitatem, Misericordiam: in omnem eius Iustitiam, prouidentiam, voluntatem, potestatem.

3. Occupatio erit, horrendas, impias, & infernali statu etiam indignas, in DEVM blasphemias eructare, & vomere, & nunquam cessare: nunquam DEVM videre: imò visionem eius execrari.

4. Respuere DEVM: eumq; nolle existere, nolle bonum, nolle justum esse: velut in injustum debacchari: tanquam malum, pessimumq; execrari.

5. Christum, eius Matrem, omnes Sanctos odisse, execrari, blasphemare: beneficia abhorrere, & abnegare.

6. Maledicere perpetim omnia. Cælum, & omnia quæ in cælo, terram, maria, contenta in his: Infernum quoque, & omnia quæ in eo sunt, ignem, sulphur, fumum, fætores, fæditates, clamores, sempiternum horrorem, vermes, damnationis socios, dæmones.

7. Christi Incarnationem, Vitam, Pasionem, Mortem, Gloriam, Virtutes, Merita, Fidem, Doctrinam, Sacramenta, Ecclesiam, & quidquid est salutis, sanctitatis, benedictionis, in Redemptore, ac redemptione, execrari, detestari, odisse.

8. Odisse & eiurare omne bonum, siue DEI, siue Christi, siue Sanctorum, siue viuentium hominum, siue etiam damnatorum, siue

siue suum propriũ. Odit enim damnatus etiam suum Esse, suam vitam, animam, personam, corpus: odit quidquid fortè boni gessit in vitâ suâ: odit virtutes tam suas quàm alienas: odit ipsa peccata propria, & aliena, non ad pœnitentiam tamen, sed ad rabiem.

9. Occupatio, odisse Sanctos, illis inuidere, insultare, exprobrare lapsus, dolere de inuentâ apud DEVM gratiâ ac veniâ: sugillare eorum pro DEO, Christo, Cælo labores.

10. Odisse seipsum, & scelera sua: odisse impios omnes, etiam dæmones, & omnia eorum scelera: & pœnas suas: eorumque odisse creationem, conceptionem, natiuitatem, ætatem, vitam: omneq; vitæ momentum: omnem statum, omnem occasionem ad bonum & salutem: omnem occasionem ad peccata: omnem materiam, socium, magistrum, imitatorem, complicemq; peccatorum suorum: omne tempus, horam, diem, locum, modum peccandi: omnem peccatorum, voluntatem, segetem, materiam, fomenta.

11. Desperare, desperatê agere, viuere, vociferari, rabire, rugire, eiulare, flere, dentium stridore concuti, præ desperatione vllius boni, & præ desperatione finis, vel minimi malorum suorũ mali. Scit enim quilibet infelix; Æternitatis inuincibili repagulo obstructa esse omnia.

10. Ecce hi sunt, non dubij, æterni tamen omnino labores eorum, quos miseræ æternitatis abyssus absorbuerit. Quisquis es ô Homo; expende ista, corde tum fideli, tum attento. Delige, quam tibi prouenire velis æternitatem. Tua res agitur: tua solius interest: nemo pro te; sed tu in personâ tuâ, aut beatus, aut miser esse debes in æternum. Ex te quærit, quod ex omnibus quærit, Isaias; Quis ex vobis poterit habitare cum igne deuorante: cum ardoribus sempiternis? Tibi quoq; affirmat, quod omnibus affirmat Christus; Gaudete, & exultate quoniam vestra merces copiosa est in cælis. Habes ante te Mortem, & Vitam: ad quod

quod extenderis Manum; hoc est, Operationem tuam, Morte, aut Vitâ æternâ dignam; dabitur tibi.

PRAXIS.

O Æterne, & omnis æternitatis fons DEVS; qui nobis per Filium tuum Æternitatis beatæ aditum, deuictâ morte reserasti: da nobis recogitare dies antiquos, & annos æternos in memoriâ, intellectu, & voluntate semper habere: vt in tempore sæculi huius, sic omnia temporalia pertranseamus, vt & mala omnia æterna euitemus: & omnia æterna bona consequamur. Per eundem Dominum nostrum &c.

EXERCITIVM VII.

De Arcta, & Spatiosa via ad Æternitatem.

1. STatue te cum Dauide Sancto cogitante dies antiquos, & annos æternos in mente habente, memoriâ recolente, intellectu considerante, voluntate deligente, & acquirente.

2. Tu quoq; fac similiter: Nam & tu Homo es, exigui super terram temporis: habens quotidie, quin omni horâ, atq; adeo momento, in temetipso responsum mortis, atq; ad emigrandum hinc, indictam inuictamquè necessitatem. Vnde necesse est te omni momento vitæ tuæ sic comparatum esse, vt in omni pariter momento, non tam hinc migrare ipse paratus sis; (hoc enim siue nolente, siue volente te fiet,) quàm vt omnia ad iter æternitatis necessaria, profuturauè, collecta, conuasataq; habeas: vt te ad beatam æternitatem comitentur, eiq; toti, siue in eâ tibi, abundè sufficiant, impleaturque in te illa Benedictio; Beati mortui qui in Domino moriuntur. Opera enim illorum sequuntur illos: & illa alia; Dicite justo, quoniam benè, quoniam fructum adinuentionum suarum comedet. Porrò illam quæ inibi mox subiungitur euadas miseræ æternitatis maledictionem; Væ impio in malum: retributio enim manuum eius fiet ei.

3. Con-

3. Concuti solent frequenter homines, quæstione, ac simul dubitatione illâ, satis quidem perplexâ, satis & prægnante: Numquid sum ex Electis à Deo ad Vitam æternam? an verò reprobatus ad mortem item æternam? O si hoc scire possem! ô vnde hoc scire possem? Quæstio sat digna cui satisfiat: & dubitatio justa quæ expediatur. Et præstant hoc ex sapientibus multi: at nemo meliùs quàm Sapientia ipsa.

4. Dominus noster Iesvs Christus, Magister viam Dei in veritate docens: ita quæstionem, & dubitationem hanc soluit. Interrogatus enim à quopiam; Domine, si pauci sunt qui saluantur? Dominus ita satisfecit; Contendite intrare, siue; intrate per angustam portam: quia lata porta, & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam: quàm angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam: & pauci sunt qui inueniunt eam.

5. I nunc quisquis es quære, si pauci sunt qui saluantur? I nunc quære vnde sciam; Electus ad vitam, an reprobus sim ad mortem? Ecce mî homo, duas vias, duas portas habes ante te. Vna; arcta via & angusta porta: altera; spatiosa via, & lata porta: prior ducit ad vitam, intellige æternam: posterior ducit ad perditionem, pariter æternam: priorem pauci inueniunt, pauciores verò intrant: non enim omnes etiam qui inueniunt, eam intrant: posteriorem multi intrant. Ergo pauci sunt, qui viam & portam vitæ æternæ intrant: ac ideo etiam pauci sunt qui saluantur: rursum verò, multi sunt qui viam & portam perditionis æternæ ineunt, ac per hoc multi sunt qui pereunt.

6. Nunc ergo mî homo tu circumspice: vis nosse; electus ad vitam, an reprobatus ad mortem sis; attende: quam ex duabus hisce vijs, atq; portis ineas, & per quam incedas. Intras per angustam portam, per arctam viam? vadis tu ad vitam, & electus es ad illam, si perseueras vsq; in finem: at verò si intras per spatiosam viam, & incedis per latam portam: sic tu indubiè vadis ad

perditionem, & reprobatus ad illam: nisi maturè discesseris ab eâ: & per arctam viam angustamq; portam contenderis intrare ad Vitam.

7. Sed fortè nescis quæ sit hæc, in Christi Domini sensu arcta via, & angusta porta ducens ad Vitam? & quæ item spatiosa via, & lata porta ducens ad perditionem? Audi etiam de hoc informantem te, ipsam Dei Magistram Veritatem; Arcta est via, & angusta porta quæ ducit ad vitam: teste Domino: si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Arcta est via etiam eodem teste; Si quis venit ad me (vtiq; ad vitam) & non odit patrem suum, & matrem, & vxorem, & filios, & fratres, & sorores: adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus. Et; qui non baiulat Crucem suam & venit post me non potest meus esse discipulus. Arcta est via & illa; Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, & sequere me, & habebis thesaurum in cælo. Deniq; arcta est via illa; Beati pauperes spiritu: beati mites: beati qui lugent: beati qui esuriunt justitiam: beati misericordes: beati mundo corde: beati pacifici: beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam: &; cùm maledixerint vobis, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum aduersùm vos mentientes, propter me: quoniam vestrum est regnum cælorum, & merces copiosa in cælis.

8. Iam verò quæ sit spatiosa via, & lata porta in eiusdem Domini nostri sensu: audi ipsum Dominum definientem. Inuitati ad cænam, vt venirent, quia parata sunt omnia: cæperunt omnes excusare. Primus dixit inuitanti seruo: villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam, rogo te, habe me excusatum. Et altèr dixit: juga boum emi quinq;: & eo probare illa: rogo te habe me excusatum: Et alius dixit: Vxorem duxi, & ideo non possum venire; de his omnibus dixit Dominus: Nemo virorum illorum gustabit cænam meam. Audi adhuc, eundem Dominum de eadem viâ monentem; Attendite vobis, ne fortè grauentur corda

ve-

vestra in crapulâ, & ebrietate, & curis huius vitæ, & superueniat in vos repentina dies illa judicij extremi. Et iterum dicentem Dominum audi de spatiosâ viâ; Sicut factum est in diebus Noë, ita erit & in diebus Filij Hominis. Edebant, & bibebant: vxores ducebant, & dabantur ad nuptias: emebant, vendebant: plantabant & ædificabant. Audi etiam, imò vide exemplum Hominis spatiosâ viâ tendentis ad perditionem; Homo quidam erat diues, qui induebatur purpurâ, & bysso: & epulabatur splendidè: ad eius januam Lazarus mendicus, vlceribus plenus jacebat, cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensâ diuitis, & nemo illi dabat. Mortuus est autem diues, & sepultus est in inferno.

9. Sed audi etiam Apostolum Christi, vtramq; viam spatiosam, & arctam designantem: illam quidem, sub nomine operum carnis, & fructuum spiritûs: Ait ergo: Manifesta sunt opera carnis: quæ sunt, fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum seruitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ, inuidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, & his similia: quæ prædico vobis, sicut prædixi: quoniam qui talia agunt, regnum DEI non consequentur. Fructus autem spiritus est; Charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. Qui autem Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitijs, & concupiscentijs. Si spiritu viuimus, spiritu & ambulemus.

10. Ecce habes homo definitam suis coloribus viam vtramq;. Vis nosse an sis electus ad vitam? an reprobatus ad perditionem? aduerte quam insistis & calcas viam, & scito, compertissimumq; habeto: quia electionis ad vitam, æternitatemq; beatam, signum est testatissimum; arctam viam amare, inire, decurrere, & vsque in finem perseuerare. Nam qui perseuerauerit in finem hic saluus erit. Reprobationis autem ad miseram æternitatem, signum est indubitatissimum, spatiosam viam, secundùm carnis desideria,

ria, & opera insistere, decurrere, consummare. Secundùm hæc ergo mî homo, fac deliberationem, fac electionem, fac conclusionem.

11. Neq; verò confugias ad infinitorum hominum deceptricem procrastinationem: scilicet fundatam super illam Domini promissionem, quâ promittit peccatori cuiq; veniam, si ille ab omnibus suis peccatis pœnitentiam egerit, & omnia præcepta Dei custodierit. Ne inquam huc confugias, & malè sanæ fiduciæ tuæ hanc periculosam vmbellam prætendas. 1. Quid si enim tibi respondebit, Dominus idem, ille promissor veniæ; vocaui, & renuisti, despexisti omne consilium meum: ego quoq; in interitu tuo ridebo? 2. Quid si Dominus, qui pœnitenti veniam promisit: pœnitendi tempus negabit? etsi enim legis, veniam promissam tibi pœnitenti, nunquid etiam legis, tempus promissum tibi pœnitendi? 3. Quid si, Dominus, cuius donum, & magnum quidem, est pœnitentia vera, negabit tibi: quod vt deneget, tu millies sceleribus tuis, maximè procrastinationibus, & in spem peccatis repetitis, demeruisti tibi? 4. Quid quod ex millenâ pœnitentiâ serâ, vix vna reperiatur coram Deo vera? Quis credet tuæ pœnitentiæ tunc primùm conceptæ, quando tibi defluxit tempus etiam sceleratè agendæ vitæ? tunc tu poteris nullo negotio verè pœnitere, contra omnem morem tuum, quando iam nec consueta longo vsu scelera poteris patrare iuxta pristinũ vsum? vtiq; difficilius contra vsum pœnitere, quam secundùm vsum diuturnum delinquere. 5. Homines pij, & suæ salutis perstudiosi, qui quotidie plures in diem exercent actus contritionis, ac pœnitentiæ, raros tamen, suo etiam judicio attingũt perfectos actûs pœnitentiæ: tu cui de peccatis, seriò præsertim dolere, neglectissimum, & inusitatissimum est; promittis tibi, in vltimo, vel penultimo vitæ halitu, contritionem cordis, & pœnitentiam omnino veram, & seriam? Posse illam à te haberi, cum Diuinæ gratiæ auxilio, non dubito: sed habiturum te defacto, & reipsâ,

tu

tu quidem nunquam mihi comprobabis: & ego semper dubita-
bo: & ex millenis talibus, vix vnus reperietur corã Deo, ita felix.

Horresce homo, & caue experiri in te illud Domini nostri pro-
nunciatũ: non tantùm super Ierusalem, sed etiam super omnem
Hominem. Quoties (sæpiùs) volui congregare filios tuos, quem-
admodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti?
Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Deserta à Deo, à
gratiâ, à salute, ab omni bono, à vitâ, & beatitudine æternâ: so-
lis tantummodò peccatis, peccatorumq; supplicijs, in miserâ
æternitate inhabitandâ.

Noli ergo Homo, noli in spem peccare: noli in spem; pœni-
tentiam, & emendationem procrastinare: citò, citò, ac prorsùs
statimstatim, detrahe pedem tuum de spatiosâ viâ & latâ portâ:
non attende multos euntes, sed multos pereuntes: ad arctam
viam, ad angustam portam, te omnino admoue: & contende in-
trare: & omnino intra: Non attende, quia pauci illac intrant:
sed attende, quia ad vitam æternam intrant.

PRAXIS.

O Æterne, & omnis æternitatis fons Devs: qui nobis per Fi-
lium tuum, æternitatis beatæ aditum, deuictâ morte resera-
sti: da nobis recogitare dies antiquos, & annos æternos in me-
moriâ, intellectu, & voluntate semper habere; vt in tempore sæ-
culi huius, sic omnia temporalia pertranseamus: vt & mala o-
mnia æterna euitemus, & omnia æterna bona consequamur.
Per eundem Dominum nostrum, &c.

*Quoniam perutile est plusculum circa Æternitatem occupari, idcirco
octauum & nonum Exercitium addere visum est.*

EXERCITIVM VIII.

De Industrijs quotidianæ conuersationis cum Æternitate.

1. STatue te cum Beato Dauide, cogitante Dies antiquos, &
annos æternos in mente habente, memoriâ recolente, in-
tellectu ponderante, voluntate deligente & acquirente.

2. Tu quoq; fac similiter: & tu enim æternis annis, siue æternitati natus es: præfixusq; tibi etiam est terminus æternitatis: ad quem interminabiliter determinandus es.

3. Quoniam ergo cum æternitate aliquando mansurus & permansurus es; perquàm optimo vteris consilio; si in præsenti vitâ & tempore, insueueris conuictui & familiaritati illius: si cum illâ occupari, ad illam disponi, atq; præparari, illam tibi demereri atq; promereri studueris: vt cùm dies eius aduenerit, bonam tibi, beatam, beatificantemq; te obtineas & possideas.

4. Ad quod proderit tibi Industria, siue occupatio cum Æternitate.

1. Indubitanter, & certocertius scire: omnino expectari te ab æternitate: & te totis passibus, omnibusq; vitæ tuæ tam momentis quàm actibus ad Æternitatem tendere atq; festinare. Et cùm duplex sit Æternitas, ad alterutramq; te peruenire omnino necesse sit; omne vitæ tuæ præsentis instans, eâ tibi conditione excurrit, vt te in æternitatis pelagus inuehat: & omnis vitæ tuæ præsentis motus ea pariter conditione abs te fiat, vt te in alterutram Æternitatem comitetur: eamq; tibi conciliet: tecum in eâ duraturus perenniter. Nonnè prudentis est animi, & hoc indubitanter scire, & hanc curam nunquam deponere, vt beatam potiùs exploratâ certitudine; quàm miseram, necessitate voluntariâ incurras, obtineasq; semper deflendam æternitatem?

2. Industria: cum æternitate quotidianæ conuersationis, perpetuam memoriam æternitatis bonæ aut miseræ habere: perpetuò (quantùm vires animi & corporis sinunt) de æternitate cogitare: atq; cum Dauide annos æternos tibi omni momento aduenientes, totisq; passibus accelerantes in mente habere. Siue tu cogites de æternitate, siue non cogites; venit illa tibi. Siue cogites, cures, agas, ames, consecteris, elabores, spiritualia, cælestia, Diuina, æterna; siue oblitus horum & negligens, cogites, congreges, elabores carnalia, mundana, caduca, maligna, Deo & eius

vo-

voluntati inimica, diabolo soli amica & placita; venit nihilominus tibi æternitas: cogitationibus laboribusq; tuis condigna. Ergo memento semper & inter omnes curas tuas æternitatis: vnaque ac sola tibi in mente voluatur æternitas. O æternitas! ô quando, ô qualis aduenies mihi æternitas! O Æternitas, quantum me inuenies: qualem te inueniam? O quid curo, si beatam Æternitatem non curo? O quid incurro, si maledictam æternitatem incurro? Si sciens nesciens, si volens nolens, æternitati laboro; non insanissimus & reprobatissimus sum, si volens sciensq; potius infelicissimæ, & diabolicæ, quàm beatissimæ, Deo placitæ, Diuinæq; Æternitati laborem?

3. Industria: Resoluere sese animo pleno, prudente, sciente ac volente, ad Æternitatem, eiusq; ingressum, & inhabitationem: atq; veluti pactum indissolubile cum eâ iam nunc pacisci: quòd nimirum, & dum hîc viuis, de eâ semper curam gerere, & post hanc vitam ad eius complexum sinumq; velis demigrare. Sed vide, & per omnia diligenter vide: vt hoc pactum sit cum æternitate bonâ, beatâ, diuinâ, non verò cum misera & infelici atque perdita. Vide: vt hoc pactũ excitet te semper ad ea procuranda, quæ sunt beatæ, ad expurganda ea, quæ sunt miseræ æternitatis. Nam nisi hoc, in pacto isto tuo contentum, atq; à te inter primas conditiones curatum fuerit; pactum quidem pactum erit: sed beata æternitas valde in ancipiti, misera autem in explorato atq; certo tibi erit. Quotidie ergo dispicito ipse tecum: cuinam tuum pactum deseruiat, teq; adaptet æternitati. Itemque, cuinam actus tui quotidiani deseruiant æternitati?

4. Industria: sperare, optare, desiderare totis atq; cunctis vitæ tuæ momentis & actibus æternitatem: sed beatam, sed fælicem, sed Diuinam: & simul eiusdem assiduam & condignam gerere curam. Nulla tibi viuendi, nulla agendi particula excurrat, quæ non in beatam æternitatem vnâ tecum incurrat, in câq; thesaurum tibi componat, & cumulet. Nullum sit agendi momentum, quod

quod ad miſeram æternitatem quantulocumq; modo te inclinet, vel diſponat. Sed omni poſsibili diligentiâ attende tibi, & vitæ tuæ, & operibus tuis: atq; illa ad normam æternitatis tam beatæ quam miſeræ examina: juſtumq; de illis judicium juxta cenſuram momentumq; æternitatis decerne.

5. Induſtria: Timere, horrere, execrari, deprecari, fugere & fugare à ſe totis viribus, diligentijſque, imò & laboribus atq; ſumptibus, miſeram æternitatem: ac ſimul attentè peruidere, ne quid in vitâ tuâ, nequid in deſiderijs, ſtudijs, curis, operibus quibuſcunq; tuis, reſideat; nequid in vllis latebris cordis mentiſq; tuæ deliteſcat; quod miſera æternitas in te inueniens, ſuum recognoſcat; & tecum in ſeſe deuoluat, atq; abſorbeat. Sit tibi Anima tua, hoc eſt, opera omnia Animæ tuæ, in manibus tuis ſemper: quidquid enim ad Æternitatis negotium prodeſt, nimium eſſe non poteſt.

6. Induſtria: Confundi, atq; tum apud propriam, tum apud Diuinam conſcientiam erubeſcere, de præteritâ, & de præſenti circa negotium æternitatis negligentiâ: ſimul & de damnis incurſis, de bonis amiſsis, malis perceptis ex eadem. Quiſquis de rebus ſalutis rectè judicat, fateri cogitur omnia ſiue bonorum Animæ ſuæ lucra, ſiue eiuſdem omnia detrimenta, ex neglectu & obliuione Æternitatis ſibi prouenisſe: nunquam prouentura; ſi condigna in mente de annis æternis, deq; negotio æternitatis, cura & diligentia viguiſſet. Cuius aſſerti tot ſunt teſtes experimentales, quot ſeu Beatam, ſeu miſeram Æternitatem hactenus incolunt.

7. Induſtria: Aſcendere identidem (& quidni ſæpè?) mente, ad Beatæ Æternitatis incolas: deſcendereq; item ad miſeræ æternitatis mancipia: & vtrorumq; ſtatum, omnibus quoad licebit tam Animi quam Corporis ſenſibus, explorare & perſcrutari: adire, & alloqui ipſosmet: ex ijſq; intelligere accuratè; quid boni deſit, quid mali adſit his atq; illis: intelligere ex illis; quibus modis, qualiũ operũ ſubſidijs; iſti beatam ſibi demeruerint, illi, in infelicem de-

deuoluti sint æternitatem. Auditis verò vtriusq; partis enarrationibus, & nimium veracibus testimonijs, proprium circumspicere statum, propriam cum vtrisq; conferre conscientiam, componereq; causam, & videre cui potissimum parti assimilata accedat: & quorum se esse similem, sibi expediat. Vtilissimè in huiusmodi confabulatione cum beatè miseræq; æternis, temporis consumetur quàm plurimum. Neq; metuendum est; ne in superflua vel noxia, vel otiosa; cordis vel oris sermo defluat. Omnia enim hoc in congressu visa, audita, cogitata, dicta, toti deseruient æternitati.

8. Industria: Dolere, atq; pœnitere ex animo, idq; crebriusculè, damna præteritæ negligentiæ, ignorantiæ, dilationis, cessationis, vilipensionis: sunt enim damna æternitatis, quæ semel incurrisse, satis est: repetere autem illa, nonnè extremæ insaniæ est? In hoc comprobanda est Deo & conscientiæ nostræ vera nostra de præteritis damnis pœnitentia: si sese ad nos nunquam deinceps reuoluat pristina in negotio æternitatis incuria.

9. Industria: Proponere, atq; etiam ipsum numerum tempusq; certum definire; quo singulis diebus negotium æternitatis pertractetur: an, & quoties, & quomodo, & quo profectu Animæ pertractetur: quibus curis hoc negotium impediatur, quibus ampliùs adhuc promoueri possit? Omnino peruidendũ: prouidendumq; est efficaciter in hoc negotio: ne paruæ & nihili ad æternitatem res; magnas, & nimium quidem magnas, quoniam æternas impediant: quod tamen fieri, sicut stultissimum & perniciosissimum, ita & vsitatissimum est.

10. Industria: Cum Animo suo quàm firmissimè decernere: atq; statuere: curam negotiumq; æternitatis semper in mente memoriâq; habere: idq; inter prima vitæ totius studia numerare: omnes alias sibi curas intercipi faciliùs permittere: at negotium curamq; æternitatis æternâ, æternaturâq; diligentiæ firmitate retinere ac defendere. Qui æternitate saluâ amisit quamuis omnia, nihil ami-

sit: qui æternitate perditâ saluauit omnia; perdidit is omnia.

11. Industria: Hoc animi Decretum, accuratè & profundâ mentis de suis viribus diffidentiâ, Deo recommendare, auxiliumque gratiæ illius constantissimâ frequentiâ implorare.

12. Industria: In harum aut similium industriarum vsu quotidiano, nnnquam fatigari, nunquam tepescere: sed ob repentem ex infirmitate nobis vsitatâ languorem, innouare: atq, cum ope æterni Dei, meritisq; Iesv Christi, & Matris Virginisq́ æternæ, & omnium Beatæ æternitatis incolarum, precibus & exemplis reassumere, & quotidie ampliùs vigori restituere, atq; in eo roborari.

Hisce industrijs, addat qui volet, seu plures, seu alios suo statui, spiritui, placito, prudentiæ suæ alienæuè seruientes: malum superfluumue esse non poterit; quidquid æternitati obtinendæ, infelici effugiendæ profuerit.

PRAXIS.

O Æterne, & omnis æternitatis fons Devs; qui nobis per Filium tuum, æternitatis beatæ aditum deuictâ morte reserasti: da nobis cogitare dies antiquos: & annos æternos in memoriâ, intellectu, voluntate, semper habere: vt in tempore sæculi huius, sic omnia temporalia pertranseamus, vt & mala omnia æterna euitemus, & omnia æterna bona consequamur. Per eundem Dominum nostrum, &c.

EXERCITIVM IX.

Qualibus operibus obtinetur æternitas misera vel Beata?

1. STatue te cum Beato Dauide, cogitante dies antiquos, & annos æternos in mente habente, memoriâ recolente, intellectu ponderante, voluntate deligente & acquirente.

2. Tu quoq; fac similiter: Non enim licet tibi quoq́; excutere jugum æternitatis: sed velis nolis; subire illud, ac æternaliter portare debes.

3. Eſt autem hîc Rhodus, hîc ſaltus: hac in vitâ operam dare; vt jugum hoc reddas tibi tuo labore portabile & appetibile, ſuaue & jucundum, pretioſum, honorificum, nunquam faſtidioſum, ſemper, ampliùs, ampliuſq; deſiderabile, amabile, ſitibundam ſatietatem, ſatiabundamq; ſitim ac famem perenniter fouens. Non autem ſit importabile, abominabile, exoſum, execratum ſuperq; omnia meritò deteſtanda, ſed nunquam pro merito ſatis deteſtanda.

4. Et cùm huic negotio, negotiorum omnium negotioſiſſimo atq; grauiſsimo, ſola penitus opera huius mortalis vitæ idonea ſint, & iuxta eorum tantùm qualitatem, miſera vel Beata aſsignetur attribuaturq; æternitas; Operæ pretium eſt: ſcire quibus & qualibus operibus hac in vitâ obtineatur, alterutra ex prædictis æternitas. Vt enim in Rebus publicis, mercibus quibuſdam aſſignata ſunt certa pretiorum genera, quæ neceſſe eſt omnino ab Emptore præſentari, ſi merce aliquâ vult potiri; ita etiam in Republicâ Dei atq; futuri ſæculi, merci æternitatis ſiue miſeræ, ſiue beatæ, aſsignatum eſt pretium operum hac in vitâ elaboratorum, atq; in futurâ exhibendorum: vt merx Æternitatis, vel miſeræ, vel Beatæ obtineatur.

5. Et ſeruiunt quidem ad hoc propoſitum, dicta ſupra Exercitio ſeptimo, huius partis: quæ tamen hoc loco adducuntur, explicatiora ſunt, & dilucidiùs rem proponunt: quoniam expreſsiùs qualitatem operum æternitati vtrique deſeruientium manifeſtant.

Primùm igitur: ad Beatam æternitatem nihil proſunt, imò verò obſunt: ad miſeram verò æternitatem deducunt ac deuoluunt: opera mala omnia, legi & voluntati Diuinæ contraria, eiuſq; tranſgreſsiua, lumini recte rationis repugnantia, propterea q; iniqua & peruerſa, doctrinæ item Fidei Chriſtianæ diſſona. De his operibus Ioannes Apoſtolus diſertè ita pronunciat; Timidis, & incredulis, & execratis, & homicidis, & fornicatoribus, & ve-

& veneficis, & idololatris, & omnibus mendacibus, pars illorum erit in ſtagno ardenti igne, & ſulphure, quod eſt mors ſecunda. Et rurſus idem alio loco, ait; Foris canes, & venefici, & impudici, & homicidæ, & idolis ſeruientes, & omnis qui amat, & facit mendacium. Paulus quoq; Apoſtolus, longum texit catalogum eorum operũ quæ excludunt à beatâ: concludunt autem in miſerâ æternitate: ait enim; Manifeſta ſunt autem opera carnis, eademq; perditionis: quæ ſunt, fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum ſeruitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, diſſenſiones, ſectæ, inuidiæ, homicidia, ebrietates, comeſſationes, & his ſimilia, quæ prædico vobis, ſicut prædixi: quoniam qui talia agunt, regnum Dei non conſequentur. Et rurſum alibi ſic ait; Sicut non probauerunt Devm habere in notitiâ: tradidit illos Devs in reprobum ſenſum: vt faciant ea quæ non conueniunt: repletos omni iniquitate, malitiâ, fornicatione, auaritiâ, nequitiâ, plenos inuidiâ, homicidio, contentione; dolo, malignitate, ſuſurrones, detractores, Deo odibiles, contumelioſos, ſuperbos, elatos inuentores malorum, parentibus non obedientes, inſipientes, incompoſitos, ſine affectione, abſq; fœdere, ſine miſericordiâ: qui cum juſtitiam Dei cognouiſſent, non intellexerunt, quoniam qui talia agunt, digni ſunt morte, & non ſolùm qui ea faciunt, ſed etiam quia conſentiunt facientibus. Adhuc autem alio loco pronunciat; An neſcitis, quia iniqui regnum Dei non poſsidebunt? Nolite errare: neq; fornicarij, neq; idolis ſeruientes, neq; adulteri, neq; molles, neq; maſculorum concubitores, neq; ebrioſi, neq; fures, neq; auari, neq; maledici, neq; rapaces regnum Dei poſsidebunt. Poſſunt huc adduci & illa ex eodem Apoſtolo; Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & deſideria multa inutilia & nociua, quæ mergunt homines in interitum, & perditionem; Radix enim omnium malorum eſt cupiditas: quam quidam appetentes, errauerunt à fide

de & inseruerunt se doloribus multis, ijsq; etiam æternis. Non est prætermittenda hîc etiam Domini nostri ipsius Iesv Christi denunciatio, dicentis; Quæ de corde exeunt, ea coinquinant hominem. De corde enim exeunt, cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiæ. Hæc ergo & his similia opera, aditum ad Æternitatem, beatam quidem intercludunt; ad miseram verò aperiunt: atq; in eam præcipitant.

Iam verò opera quæ ex fide Christianâ non sunt, seu quæ fides supernaturalis non imperat, non sublimat, non facit; sed intrà puræ naturæ ordinem subsistunt; ad beatam æternitatem, neq; perueniunt: neq; deducunt: Non enim natura potest pertingere ad supra naturam; cùm sit inferioris ordinis. Est autem Beatitudo, siue Beata Æternitas, maximè supernaturalis: imò clausula & finis consummatioq; omnium supernaturalium. Ideo dixit Apostolus; Omne quod non est ex fide peccatum est: hoc est; ad vitam æternam non prodest operanti. Sicut & Dominus Iesvs eodem sensu affirmauit; Sine me nihil potestis facere: quod nimirum prosit ad vitam beatam: sed oportet operantem, in Christo esse: in Christũ credere: in Christo viuere: & per Christum ac per vnionem eius operari. Iustus enim ex fide viuit.

Opera etiam quæ non sunt in Deo facta; hoc est; quæ extra gratiam & amicitiam Dei facta sunt, ad Beatam æternitatem, neq; perueniunt: neq; perducunt. Scriptum est enim; quia sine Charitate nihil sum, nihil mihi prodest, ad vitam æternam. Talia enim opera, quia non procedunt, à subiecto operante viuente vitâ Gratiâ Dei sanctificantis; nec participe meritorum Christi; ideo sunt mortua, & inutilia ad salutem.

Opera quoque, bona quidem naturâ suâ & ordine suo; at malâ intentione deprauata, ad beatam æternitatem non prosunt: sunt enim infecta veneno intentionis malæ, vitio amoris proprii, vel superbiæ, vel alicuius alterius. Talia sunt opera illorum: qui faciunt

ciunt; vt videantur ab hominibus: & laudentur orantes, jeiunantes, Eleemosinam facientes: talibus dicitur: receperunt mercedem suam; non ergo recepturi diuinam; æternam.

Opera item bona quidem, & benè ac ex fide per Charitatem in gratiâ DEI facta, sed postmodum superueniente mortali, etiam vnico peccato mortificata; ad beatam æternitatem non prosunt; nisi denuo per condignam huius vitæ pœnitentiam, ad vitam gratiæ & Charitatis redeunte Animâ, viuificentur etiam ipsa.

Mitto opera facta sine rationis vsu, & arbitrio libero; vt sunt amentium, infantium, dormientium, ebriorum, coactorum coactione graui, ignorantium etiam inuincibiliter, casu, fortuitoq; operantium: & hæc enim beatæ æternitati non prosunt: cùm etiam vulgò apud homines nullam approbationem aut pœnam habeant. Et non deducunt hæc quidem ad perditorum æternitatem, nihilominus etiam in beatâ eis locus non est.

Ad beatam ergo æternitatem necessaria, vel proficua opera, vt sint aliqua; debent esse talia.

Primò, Vt sint naturâ suâ & ex obiecto, vel simpliciter bona, & honesta, ac licita: vel saltem ex se quidem indifferentia, ac nec bona nec mala, sed tamen intentione bonâ & rectâ & supernaturali honestata, ac sublimata: ex ordineq; naturalium ac indifferentium educta.

Secundò, vt sint opera Humana: hoc est liberè & deliberatè facta.

Tertiò, vt sint facta in Charitate & gratiâ, & ab amico DEI.

Quartò, vt sint vel ex se, vel ex intentione saltem, supernaturalia: & proportionata fini suo, nempe vitæ æternæ.

Quintò, vt sint opera, à conditionibus circumstantijsque malis associatis non inquinata. Nam v. g. DEVM orare, & odium proximi in corde fouere; jeiunare, & maledicere; vel vindictam meditari; aut auaritæ studere; ex rapto eleemosinam dare; non placet DEO: neq; DEVM placat: sed potiùs iram eius & indigna-tio-

tionem accendit : nec beatæ sed miseræ æternitati seruit : iuxtà illud : Fiat oratio eius in peccatum. Et ; Cùm multiplicaueritis orationem non exaudiam : manus enim vestræ sanguine plenæ sunt. Item ; Ecce in jeiunijs vestris inuenitur voluntas vestra.

Ad istas conditiones bonorum operum tanquam necessarias, accedere possunt aliæ : non planè quidem necessariæ ; si tamen adsint, multùm valoris operibus bonis addunt : vt beatam æternitatem, condignè mercari, seu mereri possint : eiusmodi sunt.

1. Facere opera bona, sublimi defecataq; intentione : purà ad puram Dei gloriam, eamq; maiorem semper, & ad quam maximum gustum contentationemq; gustus Diuini, & Voluntatis eius : absq; intuitu proprij commodi, quatenus proprij, etiam spiritualis : sed purè gratis, propter solum purumq; Dei placitũ.

2. Facere in vnione meritorum Christi, ex imitatione, & cum imitatione, & gloriâ Christi, Beatæ Virginis Matris, & omnium Electorum.

3. Facere ex purâ, & cum insigni, intensâq;, & appretiante summè Devm, Charitate.

4. Facere ex plurium Virtutum, etiam quoad gradum excellentium motiuo, imperio, exercitio actuali.

5. Facere ex insigni, & cum eximio feruore animi, ac voluntatis : cum liberali in Devm affectu, affectûsq; conatu : eoq; incessabili, infatigabili, insatiabili.

6. Facere cum extensione ad plura bona : potissimùm ; Zeli Gloriæ Dei, Animarum salutis, perfectionis tam propriæ quàm alienæ, &c.

7. Facere cum adiuncto condimento aliquo bono : v. g. Mortificationis internæ & externæ: Victoriæ affectûs alicuius sui: propter amorem & gloriam Dei, Christi, Beatæ Virginis & Charitatis in proximos : condonationis injuriæ : Eleemosinæ corporalis vel spiritualis : speciatim erga Animas purgatorij.

8. Facere omnia cum verâ & internâ spiritûs proprij humilitate,

tate: suiq; diffidentiâ: cum attributione omnis boni, vni, & soli Deo: eiusq; gratiæ, ac miserationi: & Christi Domini Meritis: iuxta illud eiusdem Domini nostri monitum; Cùm omnia feceritis, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus: quod debuimus facere fecimus. Hæc conditio non tantùm superogationis, sed etiam planè necessaria est.

PRAXIS.

SAnctissima Trinitas vnus Devs, Pater, Fili, Spiritus Sancte. Ego N. creatura tua, mancipiumq; tuum naturale, voluntarium, Æternum.

Volo, esse & mutari, facere & pati, ex tuâ Gratiâ sine quâ nihil sum, cum quâ omnia sum & possum, ex Voluntate & Electione meâ deliberatâ;

Omnem voluntatem tuam, ad Voluntatem tuam, & secundùm Voluntatem tuam.

Affectu, gustu, Corde tuo Diuino, sponsali autem in Te meo.

Adæquatè omni obligationi, & capacitati meæ.

Impersonatè etiam ad omnes Creaturas, & simul pro omnibus illis: Sacrificatiuè, & Holocaustificatiuè, seu, faciendo tibi me, & ex me, per omnia Sacrificium, atq; Holocaustum.

Heroicè, sublimiter, perfectè & super habitum.

Iuxta mensuram Gratiæ, Auxilijq; tui.

Omni intentione, omni intensione, omni extensione.

Omni proportione, omni circumstantiâ.

Atomicè, seu per omnes atomos mei, & omnis Creaturæ: abyssaliter, insatiabiliter, incessabiliter, infatigabiliter.

Cuncticreatè, cunctibeatè, cunctiseraphicè, Marianè, Christouniter, Christoformiter, Deiformiter, Diuinè.

Sine

Sine vllo mereri meo; certè non propter mereri meum: sed ad solum, purum, omniq; magno maiorem, Gustum Diuinum tuum.

Sine nidulo quietis meæ, sine portu voluntatis meæ, sine respectu, & compendio Amoris mei proprij atq; priuati.

Desperatiuè prorsus de me: speratiuè in solo Te Deo meo.

Cum expectatione censuræ, linguæ, ingratitudinis, contemptûs, sterilitatis, impedimenti ab omnibus Creaturis.

Ad confusionem faciei meæ.

Ad spem, amorem, desiderium, gustum Crucis.

Ad mensuram Dignitatis tuæ, debitiq; mei, ad mensuram amabilitatis tuæ, ad mensuram amatiuitatis meæ.

In finem Adorationis, Imitationis, Gratiarū actionis, Laudis, Satisfactionis, in Misericordiæ tuæ, & Christi sanguine Balneationis, postulationis & impetrationis omnium quorum tu scis, potes, vis, suppletionis damni, debitiq; mei omnis, dispositionis quoq; ad omnes gratias actuales, habitualesque, ad Sacramenta, & Sacrificia.

Tanquam primum & vltimum, efficaxq; medium meæ salutis, tuæ verò Diuinæ laudis & exaltationis.

Tanquam ex Voto: semel, pro semper: cum abyssali reuerentiâ Præsentiæ tuæ.

Dignè te, toto me, Toto Te.

Vt tibi placeam, quia mihi places, vt mihi placeas, vt omnibus placeas, vt tibi omnes placeant: ampliùs & ampliùs in æternum: deniq; vt sis id quod es in æternum & vltrà, & quandiu Tu es: Sanctissima Trinitas Devs meus, & omnia mea, & omnium. Amen, Amen, Alleluja, fiat fiat in æternum, & vltra, & adhuc.

O Æterne, & omnis Æternitatis fons DEVS, qui nobis per Filium tuum, æternitatis aditum deuictâ morte reserasti: da nobis cogitare dies antiquos: & annos æternos in memoriâ, in Intellectu, in Voluntate semper habere; vt in tempore sæculi huius, sic omnia temporalia pertranseamus, vt & mala omnia æterna euitemus, & omnia æterna bona consequamur. Per eundem Dominum nostrum IESVM Christum, qui viuit & regnat DEVS, in sæcula sæculorum,

Amen.

A. M. D. G.

INDEX PARTIVM ET EXERCITIORVM.

PARS I.

Erga Vnum & Trinum DEVM.

Pars II. Erga Sanctissimam Trinitatem.

Pars III. Erga Diuinam Præsentiam.

Pars IV. Erga DEVM amandum & reuerendum.

Pars V. Erga DEVM ex toto corde diligendum.

Pars VI. Erga Æternam Sapientiam propter nos Incarnatam.

INDEX.

Pars X. Erga DEI Matrem Virginem.

Pars XI. Erga Sanctos Angelos.

Pars XII. Erga Sanctos omnes.

Pars XIII. Erga Cœlestem Beatitudinem.

INDEX.

Pars XIV. Erga Semetipsum & Notitiam sui.

Pars XV. De Contritione.

Pars XVI. De Morte.

Pars

INDEX.

Pars XVII. Erga Animas in Purgatorio.

Pars XVIII. De Æternitate.

FINIS.